

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

19 වන ග්‍රන්ථය

සුත්‍ර නිපාතය

ලඬකා බෞද්ධ චරිතයෙහි ආරාධනයෙන්

දෙමටගොඩ පඨානසරවිහාරාධිපති

භාෂානතරවිශාරද ශාත්‍රොවායථී

රාජකීය පණ්ඩිත

පරවාහාර සිරි පඤ්ඤානාන්ද හිමාන

කොළඹ නවකෝරළයේ ප්‍රධාන නායක සභාපතිවරයන්වහන්සේ

විසින් සපයන ලද සිංහල පරිවර්තනය

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ මහතෙරවරුන්ගේ

පාඨසංශෝධන පුද්ගල සංස්කරණයෙන් යුක්තයි.

ශ්‍රී ලඬකා ජනරජය මගින් ප්‍රකාශිතයි.

මු: ව: 2550

ක්‍රි: ව: 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 25

The Nineteenth Book in the
Suttanta-Pitaka
Khuddaka-Nikāya (2)

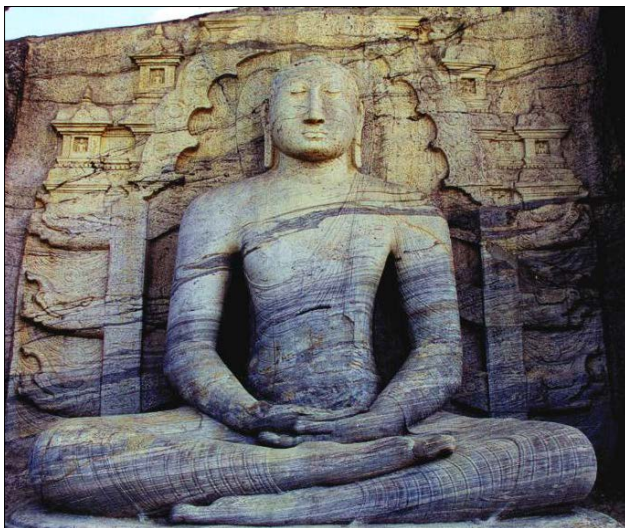
19

SUTTANIPĀTO

With the Sinhala translation by

The Venerable Pandita
Paravāhera Siri Paññānanda

The Chief Sangha Nāyake Thero, B.A. of
Nine Korales of Colombo

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් ආයතනවල දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට ආයතනවල දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතේහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (17) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභාන්තපිටකේ
බුද්දකනිකායෝ
සුභාන්තිපාතෝ

සුත්‍රාන්තපිටකසෙගි.
කුදුගත්ඨය
සුත්‍රනිපාතය

ප මු න CONTENTS

සංකාරක නිවේදනය	...	...	...	ix
ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය	...	...	...	xi
සංඥාපනය	...	...	...	xiii
සංකේත නිරූපණය	...	...	...	xvii
පාළි භෝධිය	...	...	...	xix
විසය සූචි	...	...	...	xxi
පෙළ හා පරිච්ඡිතය	...	...	...	2-353
භාෂාදිපාද සූචි	...	...	...	355-373
සංඥානාම සූචි	...	...	...	375-377
විශේෂ පදනුකෘතමණිකා	...	...	...	379-400

සංස්කාරක නිවේදනය

සම්බුද්ධපරිනිව්‍රාණයෙන් දෙදහස්පන්සියවසක් පිරීම හිමිකි කොට ගෙන ථෙරීය බුද්ධධර්මය ව්‍යාප්තව පවත්නා රටවල බෞද්ධජනතාව විසින් එම බුද්ධජයන්තිය වෛෂ උත්සව සහිත ව පවත්වාලීමට විධිවිධාන යෙදූ අතර අප සිංහලද්වීපයෙහි එකල පැවැති ලඛ්‍යාරජය මගින් බුද්ධජයන්ති උත්සවය ඉතා උත්කෂ්ට පවත්වාලුව මැනැවැයි සලකා ඒ සඳහා කටයුතු සංවිධානය පිණිස 1954 ඔක්තෝබර් මස 12 වැනිදින තත්කාලීන අග්‍රාමාත්‍යවර සර් ජෝන් කොතලාවල මැතිතුමන් විසින් ලඛ්‍යාබෞද්ධමණ්ඩලය පිහිටුවන ලද්දේය.

බුද්ධජයන්ති අනුස්මරණය සඳහා ඒ ලඛ්‍යාබෞද්ධමණ්ඩලය මගින් යොජිත වූ කායභින්න අතුරෙහි අතීතයින් ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ද එහෙත් ඉතා දුෂ්කර වූ ද කතිව්‍යය වූයේ ත්‍රිපිටක පාඨපඤ්ඤා වූ සියලු ග්‍රන්ථයන් සිංහල-භාෂායෙන් පරිවර්තන කොට මුද්‍රණය කරවාලීම ය. ග්‍රන්ථපරිවර්තනය සඳහා පත්කරනලද මහතෙරවරුන් අතුරෙහි සුක්කතිපාත පරිවර්තනය ඵලදායී ලද්දේ රාජකීය පණ්ඩිත පරවාහුර සිරි පඤ්ඤානන්ද නායකසථවීරයන් වහන්සේට යැ. උන්වහන්සේ සාධකීය අධිකාරය යථාකාලයෙහි නිමහම් කළ බව ප්‍රකාශ කළ යුතු ය.

සුත්‍රනිපාතය බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලායෙහි පස්විසිවන ග්‍රන්ථය ද සුත්‍රාන්තපිටකාගත එකුත්තිවිසිවැනි ග්‍රන්ථය ද වේ. ධර්ම නොයින් ද අතීත නොයින් ද ගම්මිට වූ සුත්‍රනිපාතව්‍යාකෘතය දුෂ්කර වූයෙකි. එහි වඩාත් නැඹුරු වූ අවධික වර්ගයෙහි සුත්‍ර සොළොස යැ, පාරායන වර්ගයෙහි සුත්‍ර සොළොස යැ, ඛණ්ඩපිඨාණ සුත්‍ර යැ යන තෙකින් සුත්‍රයනට අගසව සැරියුත් මහරහතුන් වහන්සේ විසින් ශ්‍රාවකපාරමිඤ්ඤානායෙහි සිට නිදර්ශන වදන ලද්දේ කුදුගත් සහිතයෙහි වෙනම ග්‍රන්ථයක් ලෙස සංවිධිතයට නැගී ඇත. නිදර්ශන පාළියෙහි උද්දිෂ්ට වූ තෙකින් සුත්‍රයන්ගේ පරිවර්තනය අප විසින් නිමවන ලද වැඩුණයෙන් පළවූයේ ද වෙයි.

සුත්‍රනිපාතය මුද්‍රණ අවසාරවට පැමිණ වර්තමාන ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයේ ශාස්ත්‍රාගමධර මහතෙරවරුන්ගේ මහත් පරිශ්‍රමයෙන් විරාගත දෙසැණාන බැහැර කිරීමෙන් පාඨශෝධනය හා පරිවර්තන සංස්කරණය ද සිදුකරන ලද්දේය. ආදියෙහි මැ ත්‍රිපිටකමණ්ඩලය විසින් සම්මත වූ පරිදි පරිවර්තක නායකසථවීරයන් වහන්සේ විසින් ආදාන වූ අත්පරිවර්තනය

මෙහි තබන ලද බව ද කියැයුතු ය, ග්‍රන්ථවිද්‍යා ඉක්මනින් නිමහන කරවාලීම සඳහා දවරයෙහි මද වේදකයකු; නො ලැබ ක්‍රියා කරන සම්පාදකමණ්ඩලයේ නියුක්ත වූ තෙරවරුන්ට මෙහි දී ප්‍රශංසා කළයුතු ව ඇත.

තවද ත්‍රිපිටක මුද්‍රණය සඳහා ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ ගරු අග්‍රාමාත්‍යවර සිරිමාවෝ බණ්ඩාරනායක උත්තමාව විසින් පලකරන ප්‍රසාදය හා අනුග්‍රහය ද, එසේ ම ගරු සංස්කෘතික ඇමතිතුමාණන් ප්‍රමුඛ එම අධිකාරියේ සියලු පින්වතුන්ගේ අනුග්‍රහය ද, දෙහිවල කිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරිතුමා ප්‍රමුඛ සෙවකමණ්ඩලයේ උද්‍යෝගය ද, සිංහල පරිවර්තන සහිත සූත්‍රානුසාරය මෙසේ බෞද්ධමහාජනයා අතට පමුණුවාලීමට උපකාර වූ බව කෘතඥතා පූර්වක ව සඳහන් කරමිහ.

සඳුවක ලෝකයාට හිත පිණිස පවත්නා අතිපරිශුද්ධ ත්‍රිපිටක පයඝාජනීය ව්‍යාජන කරවාලීමෙහි යත්න දරන සියලු පින්වත්හු සුඛිත වෙත්වා'යි ආශංසනය කරමිහ.

මේවගට ශාසනෝදයකාරී;

ලබුගම ලඬකානඤ්ඤ සථවිර
ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක

1977 පෙබරවාරි මස 25 වැනි දින
ත්‍රිපිටක කායඝාලය,
මහානායක, වාරිකාරාමය,
115, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක:

අභ්‍යමහාපණ්ඩිත බළන්ගොඩ ආනන්දමෙත්‍රෙය මහානායක මහා සථවිරපාදයන් වහන්සේ.

සභාපති:

අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්මීයයෙහි (භික්ෂු විකේතියාලයෙහි) අධිපති ත්‍රිපිටකවාගීඤ්චාරාචාර්ය, කෝදුගොඩ ශ්‍රී ඥානාලෝක දක්ෂිණ ලංකායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක:

මොල්ලිගොඩ, ප්‍රච්චන්දය පිරිවෙන්හි උපප්‍රධානාචාර්ය, ත්‍රිපිටක වාගීඤ්ච, රාජකීය පණ්ඩිත ලබුගම ශ්‍රී ලංකානන්ද-කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රිධම් මහා සංඝසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සම්පාදක:

ශාඤ්ඤපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, රද්දල්ලේ සිරි පඤ්ඤාලෝක - ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රිධම් මහාසංඝසභායෙහි අනුනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ශාඤ්ඤපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේඩරුවේ සිරි අනෝමදස්සි බටහිර දිශායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

භිඤ්ඤ - මාකඩවර විහාරාධිපති රාජකීය පණ්ඩිත, කරහම්පිටිගොඩ සිරි සුමනසාර සථවිරයන් වහන්සේ.

කොළඹ, නිඛිරිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීය පණ්ඩිත, කරදන පඤ්ඤාලංකාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ.

ලෙඛකාධිකාරී:

කොළඹ, බෞද්ධාලෝක මාවතෙහි බෞද්ධාලෝක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල - කොළඹ පළාතේ ප්‍රධානසංඝනායක සථවිරයන් වහන්සේ.

සංඥාපනය

අප භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේ සාරාසංඛ්‍යාකල්පලක්ෂ්‍යකින් පෙර දීපධාරපාදමූලයෙහි නියත විවරණ ලත් තැන් පටන් කසුල් සමාසම්බුද්ධත් දක්වා සුවිසි බුද්ධත් හමුතෙහි විවරණයිරි ලබමින් වීඨිතකරාත්මභාවයෙහි සිට සමතිස් පැරුම් නිෂ්ඨාවට පමුණුවා තුසි-පුරයෙහි ඉපද එහි ආයුපමණින් දිවසිරි වළඳා එයින් සැවැ ආකාරාජකුලයෙහි ඉපද අනුක්‍රමයෙන් මහබිනික්මන් කොට බොධිමූල වජ්‍රාසනයෙහි වැඩහිඳ සමාක්සමෙබ්බසමධිගමය කොට දම්සක් පවත්වා දෙවිමිනිස්තට හිත පිණිස තුන්සසුන් පිහිටුවා පන්සාලිස් වසක් මුළුල්ලෙහි සුවාසුදහසක් දහම්කඳ පවත්වා නිරූපයියේම නිර්වාණ ධාතුයෙන් පිරිනිව් කල්හි-

මහාකාශ්‍යපාදි මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රථම මහාධම්මසඬ්ඨිති දවස්ථාවට පැමිණ පිටකාදි වශයෙන් සියලු ධර්ම සංඛ්‍යායනාවට නභාලුහ. එහි සුත්‍රානුකපිටකය 'දීඝ, මජ්ඣිම, සංයුත්ත, අභිකුක්කර, බුද්දක' යන ආගම හෙවත් නිකාය පසට බෙදී ඇත. දීඝාදි සතර ආගමයෙහි නො බැසගත් 'බුද්දකපාඨ, ධම්මපද, උද්දා'දි දේශනාපාළිය සංගායනා කොට බුද්දක ග්‍රන්ථයන්ගේ සංග්‍රහය වූයෙන් 'බුද්දකනිකාය' නමැයි තැබුහ. ප්‍රඥාත වූ තෙල 'සුක්කනිපාත'ය කුදුගත්සභියෙහි පස්වැනි ග්‍රන්ථය වේ.

සියගණන් ගාථායෙන් සමාකීණ වූ ශාස්තෘශාසනනවාඩයෙහි ගෙයා-ටෙයාකරණාධාන දෙකින් ලක්ෂිත වූ තෙල තනතුර සංග්‍රහය කුමක් හෙයින් 'සුක්කනිපාත' නම් විය යුතු යත්: ආත්මාඤ්ච පරාඤ්ඤාදි භේද වූ චේතනායාහිත සංඛ්‍යාත අඤ්ඤාතය ප්‍රකාශ කරන හෙයින් ද (අසානා-සුවනතො) චේතනාය ජනායාගේ අධ්‍යායායට - චරිතයට අනුරූප කොට වදල හෙයින් ද (සුපුට්ඨතො) වී ආදි ශාසනය එල උපදවන්නා සේ හිතාඤ්ඤාත් ප්‍රසව කරන හෙයින් ද (සවනතො) දෙනගෙන් කිරි දෙවන්නා සේ උපායසම්පන්නයහට හිතාවන හෙයින් ද (සුදනතො) ප්‍රතිපත්තයන් මැනවින් රක්නා හෙයින් ද (සුක්කාණ) වඩුවාට දැරිතුල සෙයින් විඤ්ඤාතට ප්‍රමාණ වන හෙයින් හෝ හුයෙන් ගෙතුණු ලේ නො විසි-රෙන්නා සේ පාළියෙන් ගෙතුණු අඤ්ඤාත් නො විසිරෙන්නා සේ සුත්‍ර සදාශ හෙයින් ද (සුක්කසභාගතො) උරගසුත්‍රාදි ධර්ම 'සුක්ක' යි ප්‍රකාශ කරන ලද වෙයි. මෙ කී ලක්ෂණ ඇති උරග සුත්‍රාදි පිඬහිය සුත්‍රානුක වූ සුත්‍රයන් නිපාතනය කොට - සංග්‍රහ කොට සංගීත වූ ග්‍රන්ථය ධම්මපද උද්දාදිය සෙයින් අන්‍යසංඥ නිමිත්තක් නැතිකර සංගීතිකාරක මහතෙරවරුන් විසින් "සුක්කනිපාත" නාමයෙන් ම තබන ලද්දේය.

තෙල 'සුක්කතිපාත'ය වර්ගයෙන් උරගවග්ග, චූළවග්ග, මහාවග්ග, අට්ඨකචග්ග, පාරායනවග්ග, යි වර්ග පසෙක් ඇත්තේ වෙයි, සූත්‍ර හෙයින් උරගවර්ගයෙහි සූත්‍ර දෙළොසෙක් ද, චූළවර්ගයෙහි තුදුසෙක් ද, මහාවර්ගයෙහි දෙළොසෙක් ද, අට්ඨකචවර්ගයෙහි සොළොසෙක් ද, පාරායනවර්ගයෙහි සොළොසෙක් ද යි සමසැත්තෑ සූත්‍ර කෙනෙක් වෙති. එහි උරගසූත්‍රය ආදීම වෙයි. පයඝාජනිප්‍රමාණයෙන් සූත්‍රනිපාතය අටබණ්ඩවරෙකි. අක්ඛණ්ඩපාද ඇති ගාථා දෙසිය පනසෙක් බණ්ඩවරක් වනුයෙන් සූත්‍රනිපාතය සුසංචදහසක් පමණ අක්ෂරයෙන් ප්‍රතිමණ්ඩිත වේ.

සූත්‍රනිපාත පාළියෙහි සංගෘහීත වූ පද්‍ය (ගාථා) සංඛ්‍යාව එක්දහස් එකසියසූපනසෙකි (1154) මේ ගාථා අතුරෙහි දේශනාපාළියෙහි කලාතුරෙකින් දක්නට ලැබෙන අතිජගතිජන්දයෙහි ලා ගැණෙන ගාථා සංචල්පයෙක් නාලක-වස්ත්‍රගාථා තුළ දක්නට ලැබේ. මේ ලක්ෂණ ඇති ගාථා ජාතක-පාළියෙහි කිසි තැනෙක දක්ක හැකි ය.

සූත්‍රනිපාතය වූ කලී ඒ ඒ දේශනාපාත්‍රයන්ගේ වශයෙන් වෛතෙය-ජන අධ්‍යායශාත්‍රරූප කොට වදුළු ගමිණී වූ අජීව්‍යඤ්ඤානගන්ගෙන් සැදුම් ලත් සූත්‍රයෙන් පරිපූර්ණ වෙයි. එහෙයින් ම අග්‍රශ්‍රාවක සච්ඡෙකල්ප ශාරීපුත්‍ර මහරහතුන් වහන්සේ සූත්‍රනිපාතයෙහි එන අට්ඨකචග්ග සූත්‍ර සොළොස යැ, පාරායනවග්ග සූත්‍ර සොළොස යැ, බග්ගවිසාණ සූත්‍ර යැ යන තෙතිස් සූත්‍රයන් උදෙසා පද වශයෙන් තබා අජීවිභාවනආරයෙන් නිදෙස වදුළුහ. (මහානිදෙස-සංඤ්ජනාය ද බලන්න.) එසේ මැ 'නෙක්කසා කරණ පෙටකොපදෙස' දෙක්හිදු ධර්මානාය විභාග කරනු සඳහා අට්ඨක-වග්ගිය, පාරායනවග්ගිය සූත්‍ර බෙහෙවින් කිදිර්ශිත වෙයි.

තවද ධම්මභාණ්ඩාගාරික ආනන්ද තෙරණුවන් විසින් විවිළ ප්‍රශ්නයක් සඳහා අර්භත් මාර්-ඵලසමාධිය විහාර කරන බුදුරජාණන් වහන්සේ තිකඩගුහාර දෙව්දුක්වර්ගයෙහි "ආනන්දයෙනි මෙ කරුණ සඳහා මා විසින් පාරායනයෙහි පුණ්ණකප්‍රශ්නයෙහි ලා තෙල ප්‍රකාශ කරනලද"යි (ඉදං ව පන මෙතං ආනන්ද සන්ධාය භාසිතං පාරායනෙ පුණ්ණකපඤ්ඤා පාරායන-පුණ්ණක සූත්‍රයෙහි එන "සඬාය ලොකණ්ඨං පරොවරානි" යනාදි ගය නිදශිත කොට වදුළුහ. එසේ ම ධම්මසෙනෙවී සැරියුත් මහතෙරණුවනට අර්භත්ඵලවිමෝක්ෂය දක්වාලීම සඳහා යට කී දේව්දුක්වර්ගයේ ශාරීපුත්ත-සූත්‍රයෙහි දී පාරායන උදයසූත්‍රය නිදශිත කරමින් "පහානං කාමච්ඡන්දනං" යනාදි දෙගය වදුළුහ. එහි 'කාමච්ඡන්දනං' යන පදය අඩගුහාර භාණකයන්ගේ වාචනාමාර්ගයෙහි 'කාමසඤ්ඤානං' යි එයි. අජීයෙන් සම සම වේ. මේ බලත් මැ පුක්කතිපාත පාළියෙහි සංගෘහීත වූ සූත්‍රධර්ම-යන්ගේ පරමගාමිණියර්ථය වටහාගත හැකි ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

තවද කියැ යුත්තේ: ප්‍රථම ධර්මානුකූලයෙහි දී තෙවළොස්ම පිළිබඳ නිකාය පණ්ණාසක, වර්ග විවිධ විභාගයන් නිශ්චය කළ බව ප්‍රකාශ වෙයි. ඒ විභාගකල්පනය වැලික් බුදුරදුන්ගේ ධර්මානුකූලයෙහි ම එකදේශයෙකින් පැවැතිණ. ධම්මපද, උදන, ඉතිවුක්කකාදී බුදුකථාසූත්‍රයන් මෙනි. එසේ 'ම පාරායනවග්ග, අට්ඨකචග්ග, ආදී ව්‍යවහාරය ද ආදියෙහි මැ සිඳි යැ: මහකසයින් තෙරණුවන්ගේ අතැවැසි කුරුසරවැසි කාළී උපාසිකාවගේ පුත් සොණකුටිකණ්ණ තෙරුන් බුදුරදුන් හමුවෙහි මධුරසාරයෙන් අට්ඨකචග්ගය සූත්‍ර ප්‍රකාශ කළ බව සඳහන් වෙයි. මෙකරුණ දම්සක් පැවැත්වීමෙන් යටත්පිරිසෙයින් සුවිසිවසකින් පසුව සිදුවූවකි. මේ වන විට සූත්‍රනිපාතයෙහි බොහෝ සූත්‍ර දේශිත වැ තිබිණ. සොණ-තෙරුන් සිය වත්තෙරුන් වෙත සූත්‍රනිපාතය උගන්වන සඳහන්වන හෙයින්, එහිදී අක්කදණ්ඩ සූත්‍රය ශාක්‍ය-කොලිය කලහය සන්තිද්‍රව්ම සඳහා ද, පුරාණද, කලහවිවාද, චූලවිසුභ, මහාවිසුභ, තුවටක, සමොපරිබො-ජනිය සූත්‍ර මහාසමය සමාගමයෙහි ද වදනලද වෙයි. මෙසේ බොහෝ සූත්‍ර ප්‍රථමබෝධියෙහි වදනලබ වෙතොත් අතර උරගසූත්‍රය වැනි කිසි සූත්‍රයක් පස්විමබෝධියෙහි දී වදනලබ ද සැලැකිය යුතු ය. "යො වෙ උප්පත්තං විනෙති කොධං" යනාදිය භූතගාම ශික්ෂාපදය පැනැවීමෙන් පසු වදන ලද වෙයි. උදෙසාපරියාපනන ශික්ෂාපද බුද්ධත්වයෙන් විසිහවුරුදක් ඉක්මැගිය පසු පස්විමබෝධියට අයත්වන හෙයින්. මෙසේ 'සුක්කනිපාත පාළිය' ගෙන බොහෝ විවාරකයන් ප්‍රකාශ කරන කරුණු ද විමසුව යෙහෙකි.

සුක්කනිපාතයෙහි ශෝධනය හා ව්‍යාධ්‍යනය ගෙන කියැයුතු කරුණු බෙහෙවින් ඇත. එහෙත් සංඥපනය සංක්ෂිප්ත කළ මනා වූයෙන් දෙතුන් තැනෙක් සඳහන් කරනු ලැබේ. බග්ගවිසාණ සූත්‍රයෙහි "එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පා" යනු එයි. එහි 'වරෙ' යනු කිසි තැනෙක ප්‍රථමපුරුෂ වශයෙන් ද කිසි තැනෙක උත්තමපුරුෂ වශයෙන් ද ආයේ යැ, පස්බුදුහු උදනවශයෙන් මේ ගාථා ප්‍රකාශ කළහ. එහි ක්‍රියාපදය ප්‍රථම පුරුෂයෙහි වෙයි. කිසි තැනෙක අධිගත වූ කම්මයානය ප්‍රකාශ කිරීම වශයෙන් ද උදන ගාථාව ම වදන, එහි ක්‍රියාපදය උත්තම පුරුෂ යි. අර් ව්‍යාධ්‍යනයෙහි ලා මේ විශේෂය දතහෙයි.

මෙහි අනෙකුත් කියැයුත්තෙකි: නාලකසූත්‍රවස්ථුගාථායෙහි "සක්කන්ධ ඉඤ්ඤා සුවිවසනෙ ව දෙවෙ" (632) යි සිංහල මුද්‍රණයෙහි හා බුරුම සංස්කරණයෙහි ද එයි. එය "සක්කං ව ඉඤ්ඤා" යි ඉංග්‍රීසි වියයුතු ය. 'සක්දෙවිදු (ඉඤ්ඤා වූ ශක්‍රියා) ද පිච්ඡුරු දිව්‍යඵල ඇති දෙවියන් ද, යි ව්‍යාධ්‍යන වෙයි. මෙබඳු ශෝධ්‍යයාන ද විමසිය යුතු ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

මේ ද සැලැකියැ යුත්තෙකි; සූත්‍රනිපාතයෙහි සංගෘහිත වූ 'මෙක, රතන, මඛල' සූත්‍ර බුද්ධකපායයෙහි ද සංග්‍රහ වී ඇත. සසුන් වදනා කුලදරුවනට මුලින් මැ පුත්‍රණුකරවාලී යැ යුතු සරණගමන, දසසිකා ආදී දහම් කොටස් නඟාගෙන බුද්ධකාලයෙහි සිට මැ බුද්ධකපායය සමඟ වැ තුබුබව සිතියැ හෙයි. එහි නික්මෙපත්‍රමය අටුවායෙහි ඇත. සංගීතිකාරක-යන් විසිනුදු එය බුද්ධකග්‍රන්ථයක් යේ ගෙන කුදුගත්සඟියේ පළමුවන ගත සෙයින් සංගීත විය. යළි සුත්‍රනිපාතයෙහි බැසගැනීමට නිසිව සිටී හෙයින් එහිදු නියතසානායෙහි සංග්‍රහ කරනලද වෙයි. එසේ මැ 'සෙල' සූත්‍රය මැදුම්සඟි යැ සහභාලියැයුතු මධ්‍යමප්‍රමාණ සූත්‍රයක් වූයෙන් එහි මජ්ඣිමපණ්ණාසකයෙහි ලා සංගීත විය. යළි සෙලසූත්‍රයෙහි බැසගෙන සිටි ධම්පරියාය සලකා සූත්‍රනිපාතයෙහි ද සංග්‍රහ කළබව කියැයුතු ය.

තවද, අශෝකාධිරාජයන් විසින් භික්ෂු භික්ෂුණී උපාසක උපාසිකාවෝ නිතර අසත් නම්, ධරත් නම් මැනැවැයි "භාබු" ශීලා ලිපියෙහි දක්වාලූ, 'මුනිගාරා' මොනෙයා (නාලක) සූත්‍ර, උපතිසූපඤ්ඤා (සාරිපුත්ත සූත්‍ර) රාහුලොවාද' යන ධම්පරියායයෝ මේ සූත්‍රනිපාතයෙහි සංග්‍රහ වෙති, මෙසේ බුදුන් දවස පටන් සූත්‍රනිපාතය ප්‍රශංසා වූ බව සැලැකිය යුත්තේ යි.

සූත්‍රනිපාතාගත ධර්මානුකරයන්ගේ ගැඹුරුබව හෙතු කොට ගෙන මැ අගසවු සැරියුත් මහරහතුන් වහන්සේ විසින් යට දක්වූ තෙතිස් සූත්‍රයනට වදළ නිදෙස ද, අභිකරාචාර්ය බුද්ධසේස මහතෙරණුවන් විසින් ලියනලද 'පරමසුපොතිකා' නම් අටුවාව ද, පුරාණ ආචාර්යවරයකු විසින් අටක-වග්ගාදී කිසි සූත්‍ර කෙතකුත්ට ලියනලද ව්‍යාකෘතය ද සූත්‍රනිපාතාර්ථ-බෝධයට වහල් වෙයි. එසේම පරවාහැර සිරිපඤ්ඤානන්ද නායක සථවිරයන්ගේ මේ සූත්‍රනිපාත සිංහලානුවාදය ද බෞද්ධජනතාවගේ ධර්මානුබෝධය පිණිස වෙති සිතමිහ.

මේවගට ශාසනොදයකාරී
ලබ්‍රගම ලඬකානන්ද සථවිර

මු: ව: 2520
ක්‍රි: ව: 1977, පෙබරවාරි 25 දින
මොල්ලිගොඩ,
ප්‍රවචනොදය පිටිවෙත්තිදී ය.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුලත් කර ඇත.

සංකේත නිරූපණය

සී මු. 1, සිංහලාකාර මුද්‍රණය, බු: ව: 2484

සීමු. 2, සිංහලාකාර මුද්‍රණය - හේවාචිකාරණ,

මජ්ඣිමනිකායා සංගීති මුද්‍රණය,

සං. කාශ්‍යපාන මුද්‍රණය,

ප. පරමසාරානුකූල, සුඤ්ඤානානුකූල අටුවා

PTS. Pali Text Society, Suttanipata

පාළි හෝඩිය
THE PALI ALPHABET
IN SINHALA CHARACTERS

VOWELS

අ a ආ ā ඉ i ඊ ī උ u ඌ ū ඵ e ඔ o

CONSONANTS

ක ka	ඛ kha	ග ga	ඝ gha	ඣ ga
ච ca	ඡ cha	ජ ja	ඣ jha	ඤ ña
ට ta	ඨ tha	ඳ da	ඬ dha	ණ na
ත ta	ථ tha	ද da	ධ dha	න na
ප pa	ඵ pha	බ ba	භ bha	ම ma

ය ya	ර ra	ල la	ව va	ස sa	හ ha	ළ la	ං m
------	------	------	------	------	------	------	-----

ක ka	කා kā	කි ki	කී kī	කු ku	කූ kū	කෙ ke	කෝ ko
ඛ kha	ඛා khā	ඛි khi	ඛී khī	ඛු khu	ඛූ khū	ඛෙ khe	ඛෝ kho
ග ga	ගා gā	ගි gi	ගී gī	ගු gu	ගූ gū	ගෙ ge	ගෝ go

CONJUNCT - CONSONANTS

කක ka	කඤ ña	භ tra	මඵ mpha
කඛ kha	භණ na	ඤ dda	මඬ ,mba
කඣ ka	ඤ ඤ ca	ඤ ddha	මඬ mbha
කි kri	ඤ ඤ, ඤ cha	ඳ dra	මඬ mma
කච kva	ඤ ඤ, ඤ ja	ඤ, ඵ dva	මඬ mbha
කඡ kha	ඤ ඤ ඤ jha	ඵ dhva	ය ය, ය ya
කඨ kha	ඵ ඵ a	ත nta	ය ya
කග ga	ඵ, ඵ ඵ a	ත ntha	ල lla
කඝ gha	ඵ dda	ත nda	ල ya
කඣ ka	ඵ ddha	ත ndha	ල lha
ග grā	භණ na	ත nna	ල wha
කඛ kha	ඵ ඵ a	ත nhha	ස ssa
කඨ kha	භණ na	ප ppa	ස sma
කඣ kha	භණ na	ප ppha	ස sva
ච ca	ත tta	බ bba	භ hma
ඡ cha	ත ttha	බ bba	භ hva
ජ ja	ත tva	බ bra	භ ha
ඣ jha		ඵ mpa	

ඤ ñ ඵ ඵ ඵ ඵ ඵ ඵ ඵ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුභනතිපාන

විසය සූචි

1. උරගවග්ගො 2—67

1— 1.	උරග සුඤ්ඤා	...	...	...	6— 11
1— 2.	ධනිය සුඤ්ඤා	...	...	...	12— 23
1— 3.	බ්‍රහ්මචරියාණ සුඤ්ඤා	...	...	...	22— 29
1— 4.	කසිභාරදොඡ්ඤා	„	...	...	28— 31
1— 5.	වුඤ්ඤා	„	...	...	30— 37
1— 6.	පරාගච්ඤා	„	...	...	36— 43
1— 7.	වසල	„	...	...	44— 47
1— 8.	මෙඤ්ඤා	„	...	...	46— 55
1— 9.	භෙමච්ඤා	„	...	...	54— 61
1—10.	ආලොචන	„	...	...	54— 61
1—11.	විජය	„	...	...	60— 63
1—12.	මුනි	„	...	...	62— 67

2. චූළවග්ගො 68— 121

2— 1.	රතන සුඤ්ඤා	...	...	...	68— 73
2— 2.	ආමග්ඤ්ඤා	„	...	...	74— 77
2— 3.	භිරි	„	...	...	78— 79
2— 4.	මධ්‍යල	„	...	...	80— 83
2— 5.	සූචිලොම	„	...	...	82— 85
2— 6.	කපිල	„	...	...	84— 87
2— 7.	බ්‍රාහ්මණධර්මික	...	...	...	86— 95
2— 8.	ධම්ම (නාවො)	...	...	...	94— 97
2— 9.	කිංසල සුඤ්ඤා	...	...	...	96— 99
2—10.	උද්ධාන	„	...	...	98—101
2—11.	රාහුල	„	...	...	100—103
2—12.	නිග්‍රොධකප්ප (වංශීස) සුඤ්ඤා	...	...	...	102—107
2—13.	සමාපරිකාප්පනිය	„	...	...	108—113
2—14.	ධම්මික	„	...	...	112—121

විසය සූචි

3. මහාවග්ගො 122—241

3— 1.	පබ්බජ්ජා සුත්තං	...	...	...	122—125
3— 2.	පඨාන	„	...	...	126—131
3— 3.	සුභාසිත	„	...	...	130—133
3— 4.	සුඤ්චිකභාරආචාර (පුරලාස) සුත්තං	...	...	...	132—143
3— 5.	මාස සුත්තං	...	...	...	144—151
3— 6.	සභිය	„	...	...	152—167
3— 7.	සෙල	„	...	...	166—181
3— 8.	සලල	„	...	...	182—185
3— 9.	වාසෙඨ්ඨ	„	...	...	186—201
3—10.	කොකාලික	„	...	...	200—213
3—11.	නාලක	„	...	...	212—223
3—12.	අනිතානුපසාදනා	„	...	...	224—241

4. අට්ඨකචග්ගො 242—305

4— 1.	කාම සුත්තං	...	...	...	242—243
4— 2.	ගුහට්ඨක	„	...	...	244—247
4— 3.	දුට්ඨට්ඨක	„	...	...	246—249
4— 4.	සුඤ්චට්ඨක	„	...	...	248—253
4— 5.	පරමට්ඨක	„	...	...	252—255
4— 6.	ජරා	„	...	...	254—259
4— 7.	තිස්සමෙකෙය්‍යා	„	...	...	258—261
4— 8.	පසුර	„	...	...	260—265
4— 9.	මාගඤ්ඤ	„	...	...	264—269
4—10.	පුරාභෙද	„	...	...	268—273
4—11.	කලහවිවාද	„	...	...	272—277
4—12.	චූලවිසුභ	„	...	...	278—283
4— 13.	මහාවිසුභ	„	...	...	282—289
4—14.	තුච්චක	„	...	...	288—295
4—15.	අනන්දණ්ඩ	„	...	...	294—299
4—16.	යාරිපුත්ත	„	...	...	300—305

විෂය සූචි

5. පාරායනවග්ගො 306—353

	පාරායනවත්තිගාථා ...	...	...	306—315
5—1.	අභිත සුක්කං ...	...	...	316—317
5—2.	තිස්සමෙකෙය්‍යා සුක්කං ...	...	...	318—319
5—3.	පුණ්ණක සුක්කං ...	...	...	318—321
5—4.	මෙත්තගු ,,	...	...	320—325
5—5.	ධොනක ,,	...	...	324—227
5—6.	උපසිව ,,	...	...	328—331
5—7.	නඤු ,,	...	...	330—333
5—8.	හෙමක ,,	...	...	334—335
5—9.	තොදෙය්‍ය ,,	...	...	334—337
5—10.	කප්ප ,,	...	...	336—337
5—11.	ජතුකණ්ණි ,,	...	...	338—339
5—12.	හද්‍රාචුඩ ,,	...	...	338—341
5—13.	උදය ,,	...	...	340—343
5—14.	පොසාල ,,	...	...	342—343
5—15.	මොසරාජ ,,	...	...	344—345
5—16.	පිඬුනිය ,,	...	...	344—347
	පාරයනත්තිගාථා ...	...	...	345—349
	පාරායනානුගීති ගාථා ...	...	...	348—353

බුද්දකනිකායෙ
සුතනතිපාතො

බුද්ධකතියායෙ සුත්තනිපාතො

නමොත්සස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස

උරගචගෙගා

1 -- 1

උරගසුත්තං

- 1 යො¹ උප්පත්තං චිතෙනි කොධං විසටං සප්ප්විසංච ඔසධෙහි,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං පුරාණං.
- 2 යො රාගමුද්ච්ඡිද්ද අසෙසං හිසපුප්ථං² ච සරොරුහං විගයහ,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං පුරාණං.
- 3 යො තණ්හමුද්ච්ඡිද්ද අසෙසං සරිතං සීසසරං විසොසධිකා,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං පුරාණං.
- 4 යො මානමුද්ධධි අසෙසං නළසෙතුං³ ච සුදුබ්බලං මහොසො,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං පුරාණං.
- 5 යො නාජ්ඣගමා භවෙසු සාරං විචිතං පුප්ථමිච³ උදුබ්බරෙසු,
යො හික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිච තචං පුරාණං.

1. යොවෙ-සාං.

2. ජිණ්ණ මිච්ඡං - මජ්ඣං.

3. පුප්ථමිච - පිටු 2, මජ්ඣං.

කුදුගත්සභියෙහි සූත්‍රනිපාතය

ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා !

උරගවග්ගිය

1 -- 1

උරග සූත්‍රය

1. යම් මහණෙක් උපන් ක්‍රෝධය පැතිරීය සර්පවිෂ ඖෂධයෙන් නසාලන්නාක් සෙයින් දුරු කෙරේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් (පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජන සංඛ්‍යාත) ඔරපාරය ඔරිමනීරය හැඳපියයි.

2. යම් මහණෙක් විලට බැස නෙලුම්මල් නෙළන්නාක් සෙයින් පඤ්චකාමශුණුරාගය නිරවශේෂ කොට සිඳිලන්නේ වේ ද, එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් (පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජන සංඛ්‍යාත) ඔරපාරය හැඳපියයි.

3. යම් මහණෙක් වෙළෙච් ව ගලාබස්නා හොයක් බදු තෘෂ්ණාව නිශේෂ කොට වියළුවා සිඳිලන්නේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් (පඤ්චොරමභාගිය සංයෝජන සංඛ්‍යාත) ඔරපාරය හැඳපියයි.

4. යම් මහණෙක් මහවතුරක් ඉතාදුබල නළචුවා හෙයක් බිඳලන්නාක් සෙයින් (නවවිධ) මානය නිශේෂ කොට (රහත්මභීන්) නසාලන්නේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැඳපියයි.

5. යම් මහණෙක් මල් නෙළන්නකු දිගුල්ලැක්හි මල් නොලබන්නාක් සෙයින් (කාමාදි) භවයෙහි සාරයක් නොලබන්නේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැඳලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැඳපියයි.

- 6 යසසනතරතො න සන්ති කොපා ඉති භවාභවතං ව චිතිවග්ගො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 7 යසා විතකකා විද්වපිතා අජකිකං සුවිකපපිතා අසෙසා,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 8 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං අවලගමා ඉමං පපඤ්ඤං,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 9 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති ඤානා¹ ලොකෙ,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 10 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති විතලොභො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 11 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති විතරාගො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 12 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති විතරෙයො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 13 යො නාවලියාරි න පවලියාරි සබ්බං විතථමිදන්ති විතමොභො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.
- 14 යසානුසයා න සන්ති කෙවි මූලා අකුසලා සමුග්ගාසො,
යො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො ජිණ්ණමිව තවං පුරාණං.

1. ඤානා - මජ්ඣිම, සායං, PTS. ප.

6. යම් මහණක් හුණේ සිත්හි කෝප නැතද (ශාශ්වතාදී) ඉතිහවාහව-
තාව ඉක්මසිටියේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්-
නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැසියයි.

7. යම් මහණක් හු විසින් (කාමාදී) විතර්කයෝ නසන ලද්දහු වෙන්
ද, සිය සතන්හි එ හැම විතර්කයෝ මොනොවට සිඳින ලද්දහු වෙන් ද, එ
මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය
හැරැසියයි.

8. යම් මහණෙක් (අභ්‍යාරබ්ධවීර්ය වශයෙන්) අතිධාවන නො
කරන්නේ නො පසුබස්නේ වේ ද (තෘෂ්ණාදී,) මෙ හැම ප්‍රපඤ්චය සමති-
ක්‍රමණ කෙළේ වේ ද එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක්
මෙන් ඔරපාරය හැරැසියයි.

9. යම් මහණෙක් අවකාශලෝකයෙහි ලා මෙ හැම විතර්කය යයි දැන
අතිධාවන නො කරන්නේ නො පසුබස්නේ වේ ද එ මහණ උරගයකු
දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැසියයි.

10. යම් මහණෙක් මෙ හැම විතර්කය යයි දැන පහවගිය ලොහ
ඇත්තේ අතිධාවන නො කරන්නේ නො පසුබස්නේ වේ ද එ මහණ
උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැසියයි.

11. යම් මහණෙක් මෙ හැම විතර්කය යයි දැන පහවගිය රාග ඇත්තේ
අතිධාවන නො කරන්නේ නො පසුබස්නේ වේ ද, එ මහණ උරගයකු
දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැසියයි.

12. යම් මහණෙක් (අභ්‍යාරබ්ධවීර්යවශයෙන්) අතිධාවන නො
කරන්නේ (කුසිතභාවයෙහි වැටෙමින්) නො පසු බස්නේ මෙ හැම ධර්ම-
සමුහය විතර්කය යැයි දැන පැහැදිවේශ ඇත්තේ වේ ද, එ මහණ උරගයකු
දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැසියයි.

13. යම් මහණෙක් අතිධාවන නො කරන්නේ නො පසු බස්නේ
මෙහැම ධර්මසමුහය විතර්කය යැයි දැන පහකළ මොහ ඇත්තේ වේ ද, එ
මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය
හැරැසියයි.

14. යම් මහණක් හට කිසිදු අනුශය කෙනෙක් නැත ද, මූල නම් ලත්
අකුශලයෝ ද නසන ලද්දහු වෙන් ද, එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි
සැව හැරැලන්නාක් මෙන් ඔරපාරය හැරැසියයි.

- 15 යස ධර්මාන සංගතී කෙවී ඔරං ආගමනාය පවට්ඨාසෙ,
සො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො පී ඡුඤ්ඤිව තවං පුරාණං.
- 16 යස ධර්මාන සංගතී කෙවී විනිබ්බායා¹ භවාය හෙතුකප්පා,
සො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො පී ඡුඤ්ඤිව තවං පුරාණං.
- 17 යො නිවරණෙ පභාය පඤ්ඤා අනිසො නිඡුඤ්ඤාපට්ඨාසො විසල්ලො,
සො භික්ඛු ජහාති ඔරපාරං උරගො පී ඡුඤ්ඤිව තවං පුරාණං.

උපදේශනා නිබ්බිතං.

1 - 2

ධනියසුඤ්ඤා

- 18 පකෙකාදනො දුඤ්ඤිඤා හමස්සී (ඉති ධනියො ගොපො)
අනුකීරෙ මහියා සමානවාසො,
ජනනා කුට්ඨි ආභිතො 'ගිති
අප්ථෙ වෙ පඤ්ඤාසි පට්ඨාසෙ දෙව.
- 19 අකෙකාධනො විගතබ්බො හමස්සී (ඉති භගවා)
අනුකීරෙ මහියෙකරකතීවාසො,
විවට්ඨා කුට්ඨි නිබ්බුතො 'ගිති
අප්ථෙ වෙ පඤ්ඤාසි පට්ඨාසෙ දෙව.
- 20 අකකමකසා න විජ්ජරෙ (ඉති ධනියො ගොපො)
කප්පෙ රුඤ්ඤිඤා වරතනී ගාවො,
වුඤ්ඤිසි සහෙයුමාගතං
අප්ථෙ වෙ පඤ්ඤාසි පට්ඨාසෙ දෙව.
- 21 බද්ධා හි² හිසි සුසංඛිතා (ඉති භගවා)
නිඡෙ ඡුඤ්ඤා පාරගතො විනෙය්‍ය ඔසං,
අකො හිසියා න විජ්ජති
අප්ථෙ වෙ පඤ්ඤාසි පට්ඨාසෙ දෙව.

1. විනි බද්ධාය - පිටු 2.

2. බද්ධා - පිටු 2.

15. යම් මහණක්හට (සත්කායසඬ්ඛාන) අවරයට ඊමට හේතු වන පළමු පළමු උපන් කෙළෙස් නමැති දරවයෙන් උපන් කිසිදු ක්ලේස කෙනෙක් නැත් ද, එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරුණුනාක් මෙන් ඔරපාරය හැරුණි.

16. යම් මහණක්හට (තෘෂ්ණාසඬ්ඛාන) වනවයෙන් උපන් භව-ඛණ්ඩනයට හේතු වන කිසිදු කෙළෙස් කෙනෙක් නැත් ද, එ මහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරුණුනාක් මෙන් ඔරපාරය හැරුණි.

17. යම් මහණෙක් පඤ්චනිවරණයන් ප්‍රභාණ කොට නිදුක් වූයේ වේ ද, (මාර්ගඤ්ඤායෙන්) තරණය කළ සැක ඇතියේ වේ ද, පැහැ රාගාදී හුල් ඇතියේ වේ ද, එමහණ උරගයකු දිරාගිය පැරැණි සැව හැරුණුනාක් මෙන් ඔරපාරය හැරුණි.

උරග සූත්‍රය නිමි.

1 -- 2

ධනිය සූත්‍රය

18. (ධනියගොපලු මෙසේ කී:) මම සිදුකළ ඛත්තිස ඇතියෙමි, දෝනා ලද කිරි ඇතියෙමි, 'මහී' ගංතෙර සමීපයෙහි අනුකුලපරිජනායා සමඟ වාස ඇතියෙමි වෙමි. වාසගෘහය (තෘණපර්ණවිද්‍යනයෙන්) සෙවෙණි කරණ ලදි. ගිනි දල්වන ලදි. මේසය, ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි වස්ව.

19. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ:) මම නොකීපෙන සැහැව් ඇතියෙමි, පහ වැ ගිය සිත්කණුපය ඇතියෙමි, 'මහී' ගංතෙර සමීපයෙහි එකරාත්‍රිව්‍යාස ඇතියෙමි වෙමි. (ආත්මභාවසඬ්ඛාන) කූටිය (කෙළෙස්සියන් නැතියෙන්) විවෘත වියැ. (රාගාදී) ගිනි සන්තින. මේසය, ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි වස්ව.

20. (ධනියගොපලු මෙසේ කී:) කණමැස්සන් හා මදුරුවෝ (මෙහි) නැත. තණ නැති දෙණ්කඩ බිමෙහි ගෙරි හී තණ කනි. (ඔහු) අහසින් ආ වැසි ද ඉවසත්. මේසය, ඉදින් රිසියෙහි නම්, වැසි එළව.

21. (බුදුහු මෙසේ වදළහ:) මොනවට සකස් කළ පසුර බැඳ නිමවන ලදි. වතුරෝස තරණය කොට උත්තීර්ණ වූයෙමි පරතෙර ගියෙමි වෙමි. (දත්) පසුරෙන් වැඩෙක් නැති. මේසය, ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

- 22 ගොපි මම අසභ්‍යා අලොලා (ඉති ධර්මයෝ ගොපො)
දීඝරක්ඛං සංවාසියා මනාපා,
තස්සාන සුඤ්ඤානී කිංඤ්ඤි පාපං
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව,
- 23 වික්ඛං මම අසභ්‍යං විවුක්ඛං (ඉති භගවා)
දීඝරක්ඛං පරිභාචිතං සුදුක්ඛං,
පාපං පන මෙ න විජ්ජති
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 24 අක්ඛවේතනාහතොහමස්මි (ඉති ධර්මයෝ ගොපො)
පුක්ඛා ව මෙ සමානියා අරොගා,
තෙසං න සුඤ්ඤානී කිංඤ්ඤි පාපං
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 25 නාහං හතකො'ස්මි කස්සචි (ඉති භගවා)
නිබ්බේදෙසින වරාමි සබ්බලොකෙ,
අකො හතියා'න විජ්ජති
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 26 අසී වසා අසී ධෙත්‍වසා (ඉති ධර්මයෝ ගොපො)
ගොධරණියො පච්චේණියොපි අසී,
උසහොපි ගවමපතීධ අසී
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 27 නසී වසා නසී ධෙත්‍වසා (ඉති භගවා)
ගොධරණියො පච්චේණියොපි නසී,
උසහොපි ගවමපතීධ නසී
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.
- 28 බිළා නිබ්බානා අසම්පවේධි (ඉති ධර්මයෝ ගොපො)
දමා චුඤ්ඤාමයා නවා සුසංඝානා,
න හි සක්ඛිනී ධෙත්‍වසාපි ඡෙතකුං
අපං වෙ පඤ්ඤාසි පටිසං දෙව.

22. (ධනිය ගොසලු මෙසේ කී:) මාගේ ගෙවිලිය කිකරා යැ (ආහාරාදීන්) ලොල් නොවූ යැ. දීර්ඝරාත්‍රයෙහි සමගි වාස ඇත්ති මනාපවාරි වූ යැ. ඇයගේ කිසි දු පවක් නො අසමි. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

23. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ:) මාගේ සිත වයහ විය, (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) මිදින, දීර්ඝරාත්‍රයෙහි පරිභාවිත විය, මොහොවට දැමුනේ විය. මාගේ පවෙක් නම් නැත. මේසය ඉදින් කැමැතියෙහි නම් වර්ෂණය කර.

24. (ධනියගොසල මෙසේ කී:) මම සිය වැටුපින් පුස්තා ලද්දෙමි. මාගේ සුත්‍රයෝ ද (මා හා) සන්තිහිත වූවාහු නිරාබාධයහ. උන්ගේ කිසිදු පවක් නො අසමි. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

25. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ:) මම කිසිඳික්හට බැළයෙකිම නො වෙමි. මුළුලොවහි මිදීගිය බැළමෙහෙයෙන් හැසිරෙමි. බැළයෙන් (මට) වැඩෙක් නැති. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

26. (ධනියගොසල මෙසේ කී:) මට නහඹු වස්සෝ ඇත. දෙනගේ කිරි බොන වස්සෝ ද ඇත. ගැබ්නි දෙන්නු ද ඇත. ප්‍රවේණි සටනාවට නිසි දෙන්නු ද ඇත. මේ ගවච්ඤලෙහි ගවමපති වෘෂභයෝ ද ඇත. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

27. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ:) මට නහඹු වස්සෝ නැත. දෙනගේ කිරි බොන වස්සෝ ද නැත. ගැබ්නි දෙන්නු ද නැත. ප්‍රවේණි සටනා කරන දෙන්නු ද නැත. මෙහි ගවමපති වෘෂභයෝ ද නැත. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

28. (ධනියගොසල මෙසේ කී:) නො සැලෙන ටැම්හු සිටුනා ලදහ. මුද්‍රිතණුවා මනාසටහන් ඇති අලුත් දමයෝ ඇත. කිරිබොන නහඹු වස්සෝ ද එය නොසිදියහෙති. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි එළව.

- 29 උසගොරිව ඡෙත්ත¹ බන්ධනානි (ඉති හගවා)
නාගො පුතිලනං ව දුළ්ඛිකා,²
නාහං පුන උපෙසං ගඛ්ඨසෙය්‍යං.
අථ වෙ පක්ඛයසී පවසා දෙව.
- 30 නින්නකුඤ්ඤා ඵලකුඤ්ඤා පුරයනො
මහාමෙසො පාවසාසි තාවදෙව,
සුඤ්ඤා දෙවසාසි වසානො
ඉමමක්ඛං ධනියො අභාසථ.
- 31 ලාභො වත නො අනස්සනො
යෙ මයං හගවන්තං අඤ්ඤාසාම,
සරණං තං උපෙම වන්ඤ්ඤාම
සක්ඛා නො හොති තුවං මහාමුනි.
- 32 ගොපී ව අහකුඤ්ඤා අසක්ඛා
බ්‍රහ්මචරියං සුගතෙ වරාමසෙ,
ජාතිමරණස්ස පාරගා
දුක්ඛස්සන්තකරා හවාමසෙ.
- 33 නන්දති පුතොති පුත්තිමා (ඉති මාරො පාපිමා)
ගොමිකො ගොති තථෙව නන්දති,
උපධිති නරස්ස නන්දනා
න හි සො නන්දති යො නිරුපධි.
- 34 සොවති පුතොති පුත්තිමා (ඉති හගවා)
ගොමිකො ගොති තථෙව සොවති,
උපධිති නරස්ස සොවනා
න හි සො සොවති යො නිරුපධිති.

ධනියසුඤ්ඤා නිවර්තනං.

1. ඡෙත්තං - ස්‍යා, PTS.

2. පුතිලනං පද්ධතිකා - ස්‍යා,

29. (බුදුහු මෙසේ වදළහ:) ඛණ්ඩනයන් සිදු යන වෘත්තයකු සෙයින් ද පුතිලතාවක් කඩා යන ඇතකු සෙයින් ද මම යළිත් ගර්භ-ශයනයට නො පැමිණෙමි. මේසය ඉදින් රිසියෙහි නම් වැසි වස්ව.

30. එකෙණෙහි මැ වළ හා ගොඩ හා පුරවමින් මහමේ (වැසි) වට. වස්නා වැසිහඬ අසා ධනිය ගොපාල මෙ කරුණ කී:

31. යම් අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්මෝ ද (එයින්) අපට අනල්ප වූ ලාභයෙක් මැ යැ. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ සරණ කොට යමිහ. මහාමුනි වූ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ අපට ශාස්තෘ වන සේක්වා.

32. ගොපිය ද මම ද කීකරු වැ සුගතයන් වහන්සේ වෙත, බලිසර වස් වසමිහ. ජාතිමරණයාගේ පාරයට යන්නමෝ වමිහ. දුක් කෙළවර කරන්නමෝ වමිහ.

33. (පට්ටු මර මෙසේ කී:) පුතුන් ඇතියේ පුතුන් හේතු කොටගෙන සතුටු වෙයි. ගවහිමි ගවයන් හේතු කොටගෙන එසේ මැ සතුටු වෙයි. මිනිසාට උපධිහු මැ නඤ්ඤ වෙති. යමෙක් උපධි රහිත වූයේ ද හේ නඤ්ඤ නො කෙරේ.

34. (බුදුහු මෙසේ වදළෝ) පුතුන් ඇතියේ පුතුන් හේතුකොටගෙන ශෝක කෙරෙයි. ගවහිමි ගවයන් හේතු කොටගෙන එසෙයින් මැ ශෝක කෙරේ. මිනිසාට උපධිහු මැ සොවනාවෝ යැ. යමෙක් උපධි රහිත වූයේ ද හේ ශෝක නො කෙරේ මැ යි.

ධනිය සූත්‍රය නිමි.

බග්ගවිසාණ සුතකං

- 35 සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං
අවිභෙදයං අක්කන්තරම්බි තෙසං,
න පුක්කම්චෙජ්ජායා කුතො සභායං
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 36 සංසග්ගජාතස්ස භවන්තී සෙත්තභා
සෙත්තභත්තවයං දුක්ඛමිදං පහොති,
ආදීනවං සෙත්තභජං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 37 මිත්තෙ සුභජෙජ අනුක්ඛමාමානො
භාපෙති අත්ථං පටිබද්ධවිත්තො,
එතං භයං සන්ථවෙ පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 38 වංසො විසාලො ව යථා විසන්නො
පුක්කෙසු දුරෙසු ව යා අපෙබ්බා,¹
වංසකළීරොව² අසජ්ජමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 39 මිගො අරක්කන්තො යථා අබ්බෙද්ධා³
යෙනි වජ්ජකං ගච්ඡති ගොවරාය,
වික්කන්තො සෙරිතං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 40 ආමන්තනා හොති සභායමරෙක්ඛ
වාසෙ යානෙ ගමනෙ වාරිකාය,
අනභිජ්ඣිතං සෙරිතං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.
- 41 විධිධා රතී හොති සභායමරෙක්ඛ
පුක්කෙසු ව විපුලං හොති පෙමං,
පියවිප්පයොගක්ඛ ජීග්ඤ්ඤමානො
එකො වරෙ බග්ගවිසාණකප්පො.

1. අපෙබ්බා - ප.

2. වංසකළීරොව - මරසං. වංසකළීරොව - PTS

3. අබ්බෙද්ධා - ස්‍යා. PTS.

බග්ගවිසාණ සූත්‍රය

35. සියලු සතුන් කෙරෙහි (කාය, වාක්, මනස්) දණ්ඩය හැරීයා ඒ සතුන් කෙරෙන් අන්‍යතර එකකුදු නොපෙළිනුයේ පුතකුදු නො පතන්-
තේ යැ. 'යහළුවකු පතන්නේ යැ' යනු කොයින් ලැබේ ද, කගවෙහෙණ
හඟක් බදු වූයේ එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

36. හටගත් (දර්ශනාදී) සංසර්ග ඇතියහුට බලවත් ස්නෙහයෝ
උපදනාහ. මේ (ශොකාදී) දුක ස්නෙහ පරම්පරානුගත වැ උපදනේ යැ.
ස්නෙහයෙන් උපන් ආදිනව දකිමින් කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා
වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

37. සුභාද්මිත්‍රයනට අනුකම්පා කෙරෙමින් පිළිබඳ සිතැති තැනැත්-
තේ (ත්‍රිවිධ) අර්ථය නසාලයි. සන්ථවයෙහි ඇති තෙල බිය දක්මින් කග-
වෙහෙණහඟ බදු වූයේ එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

38. පුතුන් කෙරෙහි ද අභිවත් කෙරෙහි ද යම් අපේක්ෂායෙක්
ඇද්ද, ඒ (හුණ ළැහැබෙක්හි) හිවිගිය මහ හුණගසක් වැන්න. මම එහි
නො ලැගෙන හුණකිළිලක් සෙයින් කගමුවහඟ බදු වී එකලා වැ
හැසිරෙන්නෙමි.

39. යම් පරිදි වෙනෙහි තිත්මුවා නො බැඳුනේ ගොදුරු පිණිස
රිසියෙන තැනෙක යේ ද එපරිදි නුවණැති මිනිසා සෛවරිභාවය පතනුයේ
කගවෙහෙණහඟක් බදු වූයේ එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

40. යහළුවන් මැද වසනුවහට (දිවාශයන සඬ්ඛ්‍යාත) වාසයෙහි ද
(මහාඋපසාන සඬ්ඛ්‍යාත) සානයෙහි ද ගමනයෙහි ද වාරිකායෙහි ද
(මේ අයව, මේ දෙව ආදී) ඇමැනීම ඇත. (කාමින් විසින්) නො ඉස්නා
පැවිද්ද ද සෛවරිභාවය ද පතනුයෙමි කගවෙහෙණහඟක් බදු වූයෙමි
එකලා වැ හැසිරෙන්නෙමි.

41. යහළුවන් මැද ක්‍රීඩා හා පඤ්චකාමගුණරතිය හා වෙයි. දරුවන්
කෙරෙහිද විපුල ප්‍රේමය වෙයි. (එයින් හටගන්නා) ප්‍රියවිප්‍රයෝග දුඃඛය
වෙසෙයින් පිළිකුල් කරනුයෙමි. කගවෙහෙණහඟක් බදු වූයෙමි එකලා වැ
හැසිරෙන්නෙමි.

- 42 වාතුද්ධිසො අප්පට්ඨො ව හොති
සන්තප්පමානො ඉතරිතරෙන,
පරික්ඛයානං සහිතා අජමිහි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා.
- 43 දුස්සංඝානා පට්ඨානාපි එකෙ
අප්පට්ඨා ගහවිසා සරමාවසන්තා,
අප්පට්ඨානෙකො පරපුරෙකො හුතො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා.
- 44 ඔරොපධිකා ගිහි වා ඤානානි
සංසිතපක්ඛො යථා කොට්ඨාරො,
ජෙත්වාන විරො ගිහිවත්තානි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා.
- 45 සථෙ උභෙථ නිපකං සහායං
සද්ධිං වරං සාධුචිතාරි ධීරං,
අභිභුයා සංඛානි පරික්ඛයානි
වරෙයා තෙනන්තමනො සතීමා.
- 46 නො වෙ උභෙථ නිපකං සහායං
සද්ධිං වරං සාධුචිතාරි ධීරං,
රාජා'ව රථං විජිතං පහාය
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා.
- 47 අද්ධා පසංසාම සහායසම්පදං
සෙට්ඨා සමාපෙවිතඛො සහායා,
එතෙ අද්ධා අනවජ්ජගොථී
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා.
- 48 දිස්වා සුචිත්තං පහස්සරානි
කම්මාරපුරෙකො සුතිට්ඨිතානි,
සංඛාරමානානි දුට්ඨා භුජස්මිං
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා.
- 49 එවං දුතියෙන සහා මමස්ස
වාචාභිලාපො අභිසජ්ජනා වා,
එතං හයං ආයතීං පෙක්ඛමානො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචරිඤ්ඤා.

42. ඉතරිතර (කුදුමහත්) ප්‍රත්‍යයයෙන් සතුටු වනුයේ සතර බ්‍ර-
හ්මණයෙන් පතළ සිවුදිග ඇතියේ ප්‍රතිස රහිත වූයේ ද වෙයි. උවදුරු
සහනුයේ තැනිගැනුම් නැත්තේ කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ
හැසිරෙන්නේ යැ.

43. ඇතැම් පැවිද්දෝ ද යළි ගිහිගේ වැසි ගෘහස්ථයෝ ද සඬග්‍රහ
කිරීමට දුෂ්කර වෙති. පරපුත්‍රයන් කෙරෙහි අල්පොත්සුක වැ කඟ-
වෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

44. ගිලිහුණු පත්‍ර ඇති කොබෝලීල රුකක් සෙයින් (කෙහෙරවුළු
ඇ) ගිහිව්‍යඤ්ඡනයන් බැහැර කොට මාර්ගචිරියය ඇත්තේ ගිහී (කාම)
බන්ධනයන් (මාර්ගඤ්ජනයෙන්) සිද්ධියා කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා
වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

45. ඉදින් (කිසුණු පිරියම් ආදියෙහි නිපුණ වූ සාධු (අර්පණඋපචාර)
විහරණ ඇති ප්‍රාඥ වූ සමග හැසිරෙන සභායයකු ලබන්නේ නම් හැම
උවදුරු මැඩලා එයින් තුටු වැ සිහි ඇති වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

46. ඉදින් නිපුණ වූ සාධුවිහාර ඇති ප්‍රාඥ වූ සමග හැසිරෙන සභාය-
යකු නො ලබා නම් දිනුරට හැරපියා එකලා වැ යන රජක්හු සෙයින්
බාලයා හැරපියා කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

47. ඒකාන්තයෙන් සභාය සම්පත් පසසම්භ. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ සම වූ සභාය-
යෝ සෙවියයුත්තාහ. නිරවද්‍ය භොජන (ආජීව) ඇත්තේ තුලුන් නො ලැබූ
කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යැ.

48. තරහල් පුතක්හු විසින් මැනැවින් නිමවනලද දිලියෙනසුලු
රන්වලය දෙක අත්හි ගැටෙනු දැක කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ
හැසිරෙන්නෙමි.

49. මෙසෙයින් (ගණවාස ඇතිකල) මට දෙවැන්නකු සමග වාගභි-
ලාප (දෙතිස්කථා) වන්නේ යැ. (ඔහු කෙරෙහි) ඇල්ම හෝ වන්නේ යැ.
ආයතිහවයෙහි තෙල බිය දක්මින් කඟවෙහෙණහඟක් බඳු වැ එකලා වැ
හැසිරෙන්නෙමි.

- 50 කාමා හි චිත්‍තා මධුරා මනෝරමා
විරූපරූපෙන මචේතනී විතතා,
ආදීනවං කාමගුණෙසු දිස්වා
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 51 රතී ව ගණ්ඨා ව උපද්‍රවො ව
රොගො ව සලලාභා භයභා මේතා,
එතං භයං කාමගුණෙසු දිස්වා
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 52 සීතභා උණ්ඨා භූමිං පිපාසං
වාතාතපෙ ධංසපිපිංසපෙ ව,
සබ්බානි පෙතානි අභිසංඝාතානි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 53 නාගො ව යුරානි විවජ්ජිතා
සංඝාතානි පද්මං උලාරො,
යථාභිරක්ඛා විහරෙ අරඤ්ඤ
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 54 අවධානං සංකප්පකාරකං
යං එසංයෙ සාමධිකං විමුත්තිං,
ආදීනවං භවං වචො නිසමම
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 55 දිට්ඨිවිසුකානි උපානිවත්තො
පත්තො නියාමං පටිලඤ්ඤාමග්ගො,
උපකතානුභවො'ම්හි අනුභවනේයො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 56 නිලොප්පාදො නිකුභො නිප්පාසො
නිව්චකො නිඤ්ඤානසාවමොහො,
නිරාසයො සබ්බලොකෙ භවිතො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.
- 57 පාපසංහාරං පටිවජ්ජයෙථ
අනාඤ්ඤාං විසමෙ නිවිට්ඨං,
සයං න සෙවෙ පසුතං පමිතං
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණකප්පො.

50 විසිතුරු වූ මිසුරු වූ (අදබල් පුහුණුනන් ගේ) සිත් අලවන (වස්තු ක්ලේශ) කාමයෝ විවිධඥානපයෙන් සිත් අලලනි. කාමඥාණයෙහි ආදීනව දක කගමුවහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙමි.

51 'තෙල (ආගන්තුක ව්‍යසනහෙතු වූ) ඊතිය ද ගණ්ඛය ද උපද්‍රවය ද රොගය ද (ඇතුළුත පෙළන) ශල්‍යය ද හය ද කාමයට නමෙකි. කාමඥාණයෙහි තෙල ආදීනව දක කගවෙහෙණහඟ සෙයින් එකලා වැ සරනෙමි.

52 සිහිලස ද උණුසුම ද සා පවස් ද වා අවු මැසි මදුරුවන් ද යන තෙල හැම මැඩැතෙණ කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙමි.

53 ඇත්වුළ හැරපියා අරන්හි සිත්සේ වෙසෙන, මොනොවට වැඩුනු කඳ ඇති, පද්මකුල සමභූත වූ, (වියා ජව බලාදියෙන්) මහත් වූ ඇත්රජක්හු සෙයින් හටගත් අශෙක්ෂ ශීලස්කණ්ඩය ඇතියෙමි පද්මසඳාශ බොධාඛන ඇතියෙමි (හෝ ආයාච්ඡාති ඇතියෙමි) උදර වූ ශීලසමාධි ප්‍රඥ ඇතියෙමි ගණයා හැරපියා අරනෙහි සිත්සේ වාස කරනුයෙමි කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙමි.

54 යමෙක් යමකරුණෙකින් සාමයිකවිමුක්තිය (ලොකික සමාපත්ති) අධිගම කෙරේ නම් ගණසඛනණිකායෙහි ඇලුනාවුට ඒ අසාන'ය යන ආදිත්‍ය බන්ධුහු (පසේ බුදුන්) ගේ වචනය අසා කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ සරනෙමි.

55 දෘෂ්ටිවිභූතයන් (සත්කායදෘෂ්ටිය හෝ දෙසැට මිය දිවු) ශ්‍රොතආපක්ථිපාතිසංඛ්‍යාත දශිනායෙන් ඉක්මවූයෙමි (සමාක්ත සංඛ්‍යාත) තියාමයට පැමිණියෙමි පිළිලදශෙෂමාඞි ඇතියෙමි උපන් ප්‍රත්‍යක්කබොධිඤ්ඤා ඇතියෙමි වෙමි. එහෙයින් අනෙකක්හු විසින් සත්‍යාවබොධයට නො පැමිණැවියුතු වූයෙමි කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නෙමි.

56 (රසතෘෂ්ණායෙහි) ලොල් නො වූයෙමි, කුහක නො වූයෙමි (මිසුරුරස බුදිනු කැමැති) පවස් නැතියෙමි, මකු නො වූයෙමි, නසාලු රාගාදි කෙලෙස් කසට හා මොහ ඇතියෙමි, සවුලොවිහි තෘෂ්ණා නැති වැ කගමුවහඟක් සෙයින් එකලා ව හැසිරෙන්නෙමි.

57 අනභි ඵලවන, කායදුශ්චරිතාදි විෂමයෙහි බැසගත් පාපමිත්‍රයන් දුරලන්නේ ය. මිසදිවුහි ලැගුනු පස්කම්භුණෙහි වුහුටු සිත් ඇතියහු නො පෙවුනේ ය. කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ සරන්නේ ය.

- 58 බ්‍රහ්මචර්යානං ධර්මධරං භජෙත්
මිත්තං උළාරං පටිභානවත්තං,
අඤ්ඤාය අත්තානි විනේයා කම්බං
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 59 ඩ්ඨං රතීං කාමසුඛෙති ලොකෙ
අනුලංකරිතා අනුපෙක්ඛමානො,
විභවනධ්‍යානා වරතො සම්මවාදී
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 60 පුත්තෙති දුරං පිතරෙති මාතරං
ධනානි ධනෙති ව බන්ධනානි,
භික්ෂාන කාමානි යපොධික්ෂානි
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 61 සංඛ්‍යා එයො පරික්ඛලෙත්ථ සොධං
අපාසාදෙ දුක්ඛමජ්ඣිමො,
ගලො¹ එයො ඉති ඤාතො මුතීමා²
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 62 සන්තප්තො සංයොජනාති
ජාලමෙතො සලිලච්ඡිවාරී,
අග්ගිව දඩ්ඨං අතිවක්ඛමානො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 63 ඔක්ඛිතො චක්ඛුන ච පාදලොලො
ගුත්තින්ද්‍රියො රක්ඛිතමානසානො,
අනවසසුතො අපරිධය්‍යමානො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.
- 64 ඔහාරධිමා ගිහිවා ඤාතාති
සන්තප්තො³ යපාපාරිජනො,
කායායවජ්ජා අභිනික්ඛිතො
එකො වරෙ බ්‍රහ්මචර්යාණසංකල්පො.

1. ගලො - පිඬු 2. ගෙණියා - සා,
3. සන්තප්තො - සා-ප්‍ර,

58. බ්‍රහ්මාදි වර්ගධර වූ උදර වූ ප්‍රතිභාන ඇති, මිත්‍රයකු හර්තය කරන්නේ ය. (ආත්මාර්ථී) අරියන් දැන කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

59. ලොවහි කායිකවාචනික ක්‍රීඩා ද පඤ්ඤාමගුණික රතිය ද වසා-කාමසුඛය ද (සාර වීසින්) නො ගැණ එය අපේක්ෂා නො කරන්නේ විභූෂණකාරණයෙන් දුරුවූයේ සත්‍යාවචන කියනසුලු වූයේ කඟවෙහෙණ-හඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

60. අභිදරුවන් ද මාපියන් ද ධනය ද ධාන්‍ය ද බන්ධුසමූහය ද යන කාමයන් ස්වකීය අවධිවශයෙන් ඇරපියා කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

61. “තෙල පඤ්ඤාමගුණය සබ්බයෙකි, මෙහි සොධ්‍යය අල්ප යැ, අල්පාස්වාද ඇත්තේ ය. මෙහි දුක් බොහෝ ය. තෙල බිලියෙකැ”යි දැන තුවණැතියේ කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

62. දියෙහි දෑල බිඳගෙණ ගිය මසකු සෙයින් සංයෝජනයන් පලා දවුනු තැනට පෙරලා නො එන ගින්නක් සෙයින් (කෙලෙසුන් කරා) නැවැත නො එනුයේ කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

63. යට බලා හෙළ ඇස් ඇතියේ නො ද පාදලොල වූයේ ගෝචනය කළ ඉදුරන් ඇතියේ රක්තාලද මනය ඇතියේ, කෙලෙසුන් වීසින් නො-කෙත් වූයේ, (කෙලෙස් ගින්නෙන්) නොදවුනේ කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

64. (කෙස්රවුළු ඇ) ගිහිව්‍යඤ්ඤානයන් හැරපියා සැදුම්ලත් පත්‍ර ඇති පරයතු රූකක් සෙයින් හැඳපෙරවූ කහවත් ඇතියේ අබිනික්මන් කොට කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වූ හැසිරෙන්නේ ය.

- 65 රසෙසු ගෙඩි අකර අලොලො
අනුඤ්ඤාපොසි සපදනවාරි,
කුලෙ කුලෙ අසව්ඛද්ධිවිනෝ
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 66 පභාස පඤ්චාචරණානි වෙතසො
උපකම්මෙසෙ ව්‍යාපනුජ්ජ සබ්බ,
අනිසයිතො ඡෙත්වා සොභද්දසං
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 67 විපිට්ඨිකත්තාන සුඛං දුබ්බං
පුට්ඨෙව ව සොමනස්සද්දමනස්සං,
ලඤ්ඤානුපෙක්ඛං සම්පං විසුඤ්ඤං
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 68 ආරද්ධිවිරියො පරමත්ථපක්ඛියා
අලිතවිනෝ අකුසිතවුත්ති,
දුශ්ඤ්ඤානමො ථාම බ්‍රහ්මපත්තො
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 69 පටිසල්ලානං කුමාරමරිඤ්චමානො
ධම්මෙසු නිවං අනුධම්මවාරි,
ආදීනවං සම්මෙසිතා භවෙසු
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 70 තණ්හාසංයං පඤ්ඤං අපමානො
අනෙලවුගො සුතවා සනිමා,
සංකාතධම්මො නියතො පධානවා
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.
- 71 සිහො ව සද්දෙසු අසත්තසත්තො
වාතො ව ජාලමි අසජ්ජමානො,
පද්මං ව තොයෙන අලිප්පමානො¹
එකො වරෙ බුද්ධානුස්ථානපො.

1. අලිප්පමානො -- සිමු - 1, 2.

65. රසයෙහි ගිජුබව නො කරණුයේ රසවිසාහි ලොථ නොවූයේ, අනෙකක්හු නො පුස්තාසුදුයේ, ගෙපිළිවෙළින් පිඩුසිහා වඩනුයේ (කෙලෙස් විසින්) කුලයෙහි නොලැගි සිත් ඇතියේ කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

66. චිත්තයට ආවරණ වූ පඤ්චනිවරණයන් හැරපියා (අභිධ්‍යාදි) හැම උපක්ලේශයන් විවසුන්-මගින් දුරු කොට (දෘෂ්ටිනිශ්චයෙන්) අනිශ්චිත වූයේ (ත්‍රේධාතූකවූ) සෙනහදෙසය සිද්ධියා, කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

67. කාසික වූ සුඛය ද දුඃඛය ද පිටු දැක පළමු මැ වෛතසික සොම්නස්, දෙමනස් ද හැරපියා චතුර්ථධ්‍යාන උපේක්ෂාව ද (පඤ්චනිවරණයෙන්) විශුද්ධ වූ චිත්තශමථය ද ලැබ, කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

68. පරමාර්ථ (නිව්‍රාණ) යට පැමිණීම සඳහා රුකුළු වැර ඇතියේ නො හැකුළුනු සිත් ඇතියේ ප්‍රධන්වියඪ ඇතියේ සරීර වූ ඥානබලයට පැමිණියේ කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

69. (කායච්චෙක සංඛ්‍යාත) පිළිසලන ද (චිත්තච්චෙක සංඛ්‍යාත) ධ්‍යානය ද නොහරනුයේ, නිරතුරු (විද්ධිනොපග වූ) පඤ්චස්කන්ධාදි ධර්මයන්හි අනුධර්මවාරි වූයේ. භවත්‍රයෙහි ආදීනව දක්නේ කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

70. තෘෂ්ණාක්ෂය සංඛ්‍යාත නිව්‍රාණය පතනුයේ නොපමා වූයේ කෙළතොලු නොවූයේ ආගමධර වූයේ, සාන්තිමත් වූයේ (ධර්මොප-පටික්ෂායෙන්) පරිඤ්ඤා ධර්ම ඇතියේ, අරිමගින නියාමයට පැමිණියේ සමයක්ප්‍රධන්වියඪ ඇතියේ, කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

71. ශබ්දයෙහි කේශරසිංහයකු සෙයින් (අනිත්‍යාදියෙහි) ත්‍රයාන නො වනුයේ දෑලෙහි වාතය සෙයින් (ස්කන්ධාකාශතනාදියෙහි) නො ලැගෙනුයේ ජලය හා නො මුසුවන පියුමක් සෙයින් සඵභවභොගලොභයෙන් නො තැවැරෙනුයේ කගවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

- 72 සිතො යථා දුට්ඨි පසයන
රාජා මිශ්‍රතං දුට්ඨිතං වාරි,
සෙවෙථ පනතානි¹ සෙනාසනානි
එකො වරෙ බහුමානසාදිප්පකං.
- 73 මෙතං උපෙක්ඛං කරුණං විමුක්තිං
ආසෙවමානො මුද්දිතඤ්ඤා කාලෙ,
සබ්බෙන ලොකෙන අවිරුක්ඛමානො
එකො වරෙ බහුමානසාදිප්පකං.
- 74 රාගඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා පභාස මොහං
සන්දුළුසිත්ථං සංයොජනානි,
අසන්තසං ජීවිතසංඛයං
එකො වරෙ බහුමානසාදිප්පකං.
- 75 භජන්ති සෙවන්ති ච කාරණත්ථා
භික්කාරණා දුල්ලභා අජුමිත්තා,
අත්තධම්මඤ්ඤා අසුචි මත්තසා
එකො වරෙ බහුමානසාදිප්පකං.

බහුමානසාදිප්පකං නිවර්තනං.

1--4

කසිභාරද්වාර්ථසුඤ්ඤා

එවං මෙ සුඤ්ඤා: එකං සමයං භගවා මගධෙසු විහරති දකඛිණාගිරිසමී.
එකනාළායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන කසිභාරද්වාර්ථසුඤ්ඤා
බ්‍රාහ්මණසා පඤ්ඤාමත්තානි නඛනලසතානි පසුඤ්ඤානි භොන්ති වසකාලෙ.

අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පහතච්චරමාදය යෙන
කසිභාරද්වාර්ථසුඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණසා කල්මසනා තෙත්තුපසංකමී. තෙන ඛො පන
සමයෙන කසිභාරද්වාර්ථසුඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණසා පරිවෙසනාවත්තානි, අථ ඛො
භගවා යෙන පරිවෙසනා තෙත්තුපසංකමී, උපසංකමීත්වා එකමන්තං අවධායි,
අද්දසා ඛො කසිභාරද්වාර්ථසුඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං පිණ්ඩායං ධීතං. දිස්වාන
භගවන්තං එතදවොච:

1. පනතානි - සිද්ධ - 1-2,

72. මාගරාජන් වූ කේශරසිංහ තෙම දළ බල කොට ඇතියේ යමසේ ලා හෙලා හැසිරේ ද (කායබලයෙන්) තේජසින් සතුරන් අභිභවා හැසිරේ ද එසෙයින් වනයෙහි දුරයෙනසුන් සෙවුනේ ය. කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

73. (භික්ෂුවොපනයනකාමතා සඬ්ඛාත) මෙමත්‍රිය ද (සුඛදුඛාධ්‍යුපක්ෂණතා සඬ්ඛාත) උපේක්ෂාව ද (අභිතදුඛාපනයනකාමතා සඬ්ඛාත) කරුණාව ද (භික්ෂුවාචිත්‍රයොගකාමතා සඬ්ඛාත) මුදිතාව ද යන වතුර-විධ විමුක්තිය යුක්තප්‍රාජන කාලයෙහි සෙවුනේ හැම සත්ත්වලෝකයා හා අවිරුද්ධ වෙමින් කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

74. රාගය ද ද්වේෂය ද මෝහය ද ප්‍රභිණ කොට දශසංයෝජනයන් ප්‍රදලනය කොට (වූතිවික්ෂපරිහෙද ස්ඬ්ඛාත) ජීවිතක්ෂයෙහි ත්‍රයානො වනුයේ කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ ය.

75. අර්ථය කරුණු කොට ඇත්තාහු හජනය කෙරෙහි. සේවනය ද කෙරෙහි. (අර්ථප්‍රතිලාභ කාරණයෙන්) නිෂ්කාරණ වූ ආයඛීත්‍රයෝ දුලබ වෙති. ආත්මාර්ථයෙහි ප්‍රඥ ඇති මනුෂ්‍යයෝ අපචිත්‍ර වූ කායකර්මාදියෙන් යුක්ත වෙති. එහෙයින් කඟවෙහෙණහඟක් සෙයින් එකලා වැ හැසිරෙන්නේ යි.

බග්ගවිසාණ සූත්‍රය නිමි.

1 - 4

කසිභාරද්වාජ සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද:

එක් කලෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහබදනවුයෙහි දක්ඛිණාරියෙහි 'එකතාළා' නම් බමුණුගමිහි වැඩවසනයේක. එකල්හි කසිභාරද්වාජ නම් බමුණු විසින් වජ්‍රවස්ති පන්සියක් පමණ නගුල් යොදනලද වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරුයෙහි හැදෑ පෙරෙවැ පාඩුබුරුගෙණ කසිභාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණයාගේ කර්මාන්තස්ථානය කරා වැඩි-සේක. එසමයෙහි කසිභාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණයාගේ බන්ධිවිසිම ඇත. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බිදු හිඳුනාතැන් කරා වැඩිසේක. වැඩූ ජකත්පසෙක සිටිසේක. කසිභාරද්වාජ බමුණා පිඩු පිණිස වැඩසිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිටී. දකෑ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කිය:

අභං ඛො සමණ කසාමී ච වපාමී ච කසිකා ච වපිකා ච භුඤ්ජාමී
 කම්මි සමණ කසසසු ච වපසසු ච කසිකා ච වපිකා ච භුඤ්ජාමී.
 අභම්මි ඛො බ්‍රාහ්මණ කසාමී ච වපාමී ච කසිකා ච වපිකා ච භුඤ්ජාමීති.

න ඛො පන මයං පසාම ගෞතමස්ස යුගං වා නාඛලං වා ඵාලං වා
 පාවනං වා බලිවද්දෙ වා, අථ ඒ පන භවං ගෞතමො එවමාහ: අභම්මි ඛො
 බ්‍රාහ්මණ කසාමී ච වපාමී ච කසිකා ච වපිකා ච භුඤ්ජාමීති, අථ ඛො
 කසිභාරදායො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං භාරාය අරුකාමාසි:

76 කසසකො පටිජානාමි න ච පසාම තෙ කසිං,
 කසිං නො පුඤ්ඤො බ්‍රුහි යථා ජානෙමි තෙ කසිං.

77 සද්ධා බිජු තපො වුට්ඨි පඤ්ඤා මෙ යුගන්ඛලං,
 භිරි ඊසා මනො යොනං සති මෙ ඵාලපාවනං.

78 කායගුණො චරිතාදානං ආභාරෙ උදරෙ යකො.
 සචං කරොමී නිදානං සොරචං මෙ පමොචනං.

79 විරියං මෙ ධුරධොරණං යොගඤ්ඤාදිවිභානං,
 ගච්ඡති අනිවක්කන්තං යස්ස ගන්තො න සොචති.

80 එවමෙසා කසිකයා සා හොති අමතපථලා
 එතං කසිං කසිකාන සබ්බද්ධා පමුච්ඡතිති.

අථ ඛො කසිභාරදායො බ්‍රාහ්මණො මහතියා කංසපාතියා පායාසං
 ව්‍යෙඤ්ඤා භගවතො උපනාමෙසි, භුඤ්ජතු භවං ගෞතමො පායාසං
 කසකො භවං යං හි භවං ගෞතමො අමතථලං කසිං කසතිති.

“භෙණ, මම සි සාමී, වජ්ජරමී. සි සා, වජ්ජට වළඳ කෙරෙමි. භෙණ, තොයිත් සි සා, වජ්ජර. සි සා වජ්ජට වළඳව”යි.

“බමුණ, මමත් සි සාමී, බිජුවට වජ්ජරමි. සි සා වජ්ජට වළඳමි”යි.

“අපි හවත් ගෞතමයන්ගේ වියගස වෙවයි, නගුල් වෙවයි, හිවැල් වෙවයි, කෙවිටි වෙවයි, ගෙරිසරක් වෙවයි නො නොදක්ඛෙ. එතෙකුදුච්ඡත් හවත් ගෞතම මෙසේ කියයි; මම ද බමුණ සි සාමී, වජ්ජරමී, සි සා වජ්ජට වළඳමි” ඉක්බිති කසිභාරද්වාර බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් මෙසේ කී:

76. ‘(තෙපි) ‘කෂිකයෙමි’යි ප්‍රතිඥා කරව. තොපගේ කෘෂිභාණ්ඩ නො ද දකුමන. යම් පරිද්දෙකින් තොපගේ කෘෂිභාණ්ඩ දුනුමෝ නම්, එපරිද්දෙන් පුළුල්වනාලද තෙපි අපට කෘෂිභාණ්ඩ කියව’යි.

77. මාගේ ශ්‍රද්ධාව බිජුවට වෙයි. තපස වැඩිදහර වෙයි, පුඤ්ච විය හා නගුල් වෙයි. හිරිය නගුලිය වෙයි. වික්ඛය වියරුහැන් වෙයි. සමානිය මාගේ හිවැල හා කෙවිටි යි.

78. (ත්‍රිවිධ) කායසුවරිතයෙන් ගුප්තයෙමි. (වතුර්විධ) වාක්සුඤ්ජිත-යෙන් ගුප්තයෙමි. සිවුපසෙහි (භොජනයෙහි) ද (මාත්‍රඥාතයෙන්) සංයතයෙමි. අවිසංවාදන සඛ්ඛ්‍යාත සත්‍යයෙන් කැමපිම කෙරෙමි. (නිවනෙහි ඇලෙන හෙයින් අර්හත් ඵල සඛ්ඛ්‍යාත) සුරතභාවය මාගේ විය ජීර්ම වෙයි.

79. (හිව්‍යාණසඛ්ඛ්‍යාත) යම් ක්ෂේමයකට ගොස් ගෝක නොකෙරේ නම් එ යෝග්‍යතෙම (හිව්‍යාණ) ය කරා නොනවත්මින් යන සමාක්-ප්‍රධානවිශාය මාගේ දුරවාහක වෙයි.

80. මෙසෙයින් (මාවිසින්) තෙල සිසුම කරනලදි. ඒ කෘෂිකර්මය අමා ඵල ඇත. තෙල කෘෂිකර්මය කොට සි සා හැම දුකින් මිදේය”යි.

එක්බිති කසිභාරද්වාර බ්‍රාහ්මණ මහරත්නලියෙක්හි කිරිපිඬු වඩා “යම් හෙයෙකින් හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අමාත ඵලවත් කෘෂිකර්ම කරන්නාහු නම්, හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ එබඳු කර්මක (ගොවි) වන්නාහ. හවත් ගෞතමයෝ පායාස වළඳන්වා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිරිනැමී.

81 ගාථාගීතීන් මෙ අනුගාමිකයා
සමාසයා. බ්‍රාහ්මණ නෙසධම්මො
ගාථාගීතීන් පනුදන්ති බුද්ධා
ධම්මෙ සති බ්‍රාහ්මණ වුත්තිරෙසා,

82 අනුගාමික ව කෙටිපිටි. මහේසි.
විජායවං කුක්කුච්ච වූපසන්නං,
අනෙකන පානෙන උපට්ඨහස්ස
ධෙත්තං හි තං පුණ්ණපෙට්ඨස්ස භොගීති

අප් කසා වාහං හො ගොතම ඉමං පායාසං දමේති,

න බ්‍රාහ්මණ. තං බ්‍රාහ්මණ පසාසී සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුහමකෙ සසමමනුසංසාරයා පජාය සදෙවමනුසංසාරය සසාසො පායාසො
භුක්තො සමො පරිණාමං ගටෙජ්ජාය අනුගාමික තථාගතස්ස වා තථාගත-
සාවකස්ස වා, තෙන හි නිං බ්‍රාහ්මණ තං පායාසං අප්පහරිතෙ වා
ජබ්බෙති, අප්පහරිතෙ වා උදකෙ ඔපිලාපෙහිති,

අප් ටො කසිපාරාමයො බ්‍රාහ්මණො තං පායාසං අප්පහරිතෙ උදකෙ
ඔපිලාපෙහි. අප් ටො සො පායාසො උදකෙ පක්ඛින්නො විච්චිට්ඨායති
විච්චිට්ඨායති සක්ඛිපායති සමප්පායති, සෙය්‍යරාපි නාම ඵාලො
දිවසසන්නෙහො උදකෙ පක්ඛින්නො විච්චිට්ඨායති විච්චිට්ඨායති සක්ඛිපායති
සමප්පායති, එවමෙව සො පායාසො උදකෙ පක්ඛින්නො විච්චිට්ඨායති
විච්චිට්ඨායති සක්ඛිපායති සමප්පායති,

අප් ටො කසිපාරාමයො බ්‍රාහ්මණො සංචිත්තො ලොමහට්ඨජාතො
යෙන හගවා තෙත්තපසික්ඛී උපසික්ඛී නිං හගවතො පාදෙස්ස සිරසා
නිපතිනිං හගවතො එතදවොච:

අභික්ඛන්තං හො ගොතම අභික්ඛන්තං හො ගොතම සෙය්‍යරාපි හො
ගොතම නිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජයා පටිච්ඡන්තං වා විවරෙයා මුලාසා
වා මහං ආවිජ්ජායා අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙයා වක්ඛ-
මනො රුපානි දක්ඛිනිති, එවමෙව. හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියා-
යෙන ධම්මො පකාසිතො එසාහං හවන්තං ගොතමං සරණං ගට්ඨාමී
ධම්මඤ්ච හිතඛුසස්සඤ්ච, ලභෙය්‍යාහං භොතො ගොතමස්ස සන්තිතෙ
පට්ඨජ්ජං, ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

81. බ්‍රාහ්මණය, ගාථාභිගිත වූ (ගී ගැයුමින් ලත්) පායාසය මා විසින් වළඳනට නො නිසි යැ. සමාන්තරාජීවපාරිශුද්ධිය දක්නා බුදුවරයනට තෙල (වාරිත්‍ර) ධර්ම නොවේ. සථිඤ්ඤායෝ ගාථාභිගිත භෝජනය පිළිකෙවූ කෙරෙහි. බ්‍රාහ්මණය, වාරිත්‍රධර්මය (ලොවහි) පවතින ම ඒකාන්තවාදය වූ පයෙඝිණිය (බුදුවරුන්ගේ) ජීවිතවාක්‍යය වෙයි.

82. (සථිගුණයෙන් පිරිසුන් හෙයින්) කේවලී වූ මහර්ෂී වූ ක්ෂිණාසුච වූ සන්තූන් කුකුළු ඇති බුදුනට අන්‍ය ආහාරපානයෙකින් ම උච්චන් කරව. යම් හෙයෙකින් එ පින් කැමැතියහුට පින්කෙත් වේ ද, එහෙයිනි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, එසේ වත් ම මේ පායාසය මම කවරකු- හට දෙමි ද?යි.

බමුණ, දෙවියන් සහිත වූ මරුන් සහිත වූ බමුන් සහිත වූ ලොවැ දෙවිමිනිසුන් සහිත, මහණබමුණන් සහිත සන්තොමා ප්‍රජායෙහි තපාගතයන් වහන්සේ හෝ තපාගතශ්‍රාවකයකු හෝ චිත්‍යා යමකු විසින් ඒ පායාසය වළඳන ලද්දේ මොනොවට පරිණාමයට යේ නම්, එබන්දකු නො දක්මි. බමුණ, එකරුණින් තෝ ඒ පායාසය නිල්තණ නැති බිමෙක හෝ දමව. (එයින් නැසෙන) ප්‍රාණින් රහිත දියෙහි හෝ උල්පවාලවයි.

ඉක්බිති කසිභාරද්වාප බමුණු ඒ පායාසය ප්‍රාණින් රහිත දියෙහි උල්පවාලිය. එකල්හි ඒ පායාසය, දියෙහි බහාලන ලද්දේ, විච්චිට යන අනුකරණ කෙරෙයි. විච්චිට යන අනුකරණ කෙරෙයි. භාත්පයින් දුමයි, අධිමාත්‍ර ව භාත්පයින් දුමයි. යම්සේ දවසක් තැවුණු සිවැලෙක් දියෙහි බහාලනලද්දේ විච්චිට යන අනුකරණ කෙරේ ද, විච්චිට යන අනුකරණ කෙරේ ද භාත්පයින් දුමා ද අධිමාත්‍රවැ භාත්පයින් දුමා ද, එසෙයින් මැ එ පායාසය දියෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චිට යන ශබ්ද කෙරෙයි. විච්චිට යන ශබ්ද කෙරෙයි. භාත්පයින් දුමයි. අධිමාත්‍ර වැ භාත්පයින් දුමයි.

එකල්හි කසිභාරද්වාප බ්‍රාහ්මණ සංවිග්න වූයේ හටගත් ලොමුදහ ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල්හි හිසින් වැද හෙව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය:

“භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවැ, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවැ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් සේ වනාහි යටිකුරු කොට තබනලද්දක් උඩුකුරු කොට තබන්නේ වේද, පිළිසන් වූවක් වැසුම් හරණේ වේද, මංමුළා වූවකුට හෝ මග කියන්නේ වේද, ඇස් ඇත්තාහු රු දක්නාහැටි අඳුරෙහි හෝ තෙල් පහනක් දල්වන්නේ වේද එපරිදි ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තන්අයුරින් ධර්මය දෙසන ලද. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුපබ්බසා ද සරණ කොට යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිදි ලබමිවා උපසම්පව ලබමිවයි.

අලුත් බො කසිභාරදායක බ්‍රාහ්මණයා හඟවනො සන්නිකේ පබ්බජජ. අලුත් උපසම්පදා, දවිරුපසම්පන්නො බො පනායසමා භාරදායක එකො වුපකට්ඨො අසමන්නො ආනාසී පඤ්ඤානො විහරන්නො න වීරසෙස ව යසකස්සාය ඤානපුත්තො සමමදෙව අභාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති.

තදනුකාර. බ්‍රහ්මවරියපරියොසානං දිට්ඨොව ධම්මෙ සං. අභිඤ්ඤා සම්මතස්ස උපසම්පජ්ජා විහාසී. ඛිණ්ණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉත්තොසාති අභිඤ්ඤාසී අඤ්ඤාතරොව බො පනායසමා භාරදායක අරහතං අහොසිති.

කසිභාරදායක නිවේනං.

1--5

වුද්දසුතතං

- 83 පුට්ඨාසී මුත්තිං පහුතපඤ්ඤාං (ඉති වුද්දෙ කම්මාරපුත්තො)
 බුද්ධා ධම්මසාසීං විතතණ්ණං.
 දීප්පන්නමං සාරපිතං පවරං
 කති ලොකෙ සමණා තදිධික මුත්ති.
- 84 වතුරො සමණා න පඤ්ඤාසී (වුද්දති හඟවා)
 තෙ තෙ ආචිකරොසී සකඛිපුට්ඨො.
 මහෙජ්ජනො මහෙදෙසකො ව
 මහෙ ජීවති යො ව¹ මහෙද්දසී.
- 85 කං මහෙජ්ජනං වදන්ති බුද්ධා (ඉති වුද්දෙ කම්මාරපුත්තො)
 මහෙකඛාසී කපං අතුලොසා හොති,
 මහෙ ජීවති මෙ මුත්ති පුට්ඨො
 අප් මෙ ආචිකරොති මහෙද්දසී.

1. නො ව-සිඳු, 2

කසිභාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිදි ලැබීය. උපසප්පව ලැබීය. උපසප්පව ලැබූ නොබෝ කල් ඇති ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ එකලා වූයේ කයින් සිතින් වෙන්වූයේ නොපමා වූයේ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ නිවනට මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙනුයේ යම් රහත් පලයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මනා කොට මැ ගිහිගෙන් නික්මැ පැවිද්දට පැමිණෙත් ද,

මාග්ගිභවයඤ්ඤා අවසන් කොට ඇති එ අර්හත්ඵලය ඉහාත්මයෙහි මැ තමා විසින් දැනැ පසක් කොට සපයා විසී. ජාතිය ක්ෂීණ වූ යැ, සසුන් බ්‍රමසර මගබ්‍රමසර වස් වැය නිමවන ලද. සිවුමගින් කළ යුතු සොළොස් වැදෑරුම් කරණි කරණ ලද, පිළිමෙබවට නො එම් යි දැනගති. ආයුෂ්මත් භාරද්වාජ රහතුන් කෙරෙහි අන්‍යතරයෙක් වී යයි.

කසිභාරද්වාජ සූත්‍රය නිමි.

1 - 5

චූෂ්‍ය සූත්‍රය

83. විපුල ප්‍රඥ ඇති, සමාක්සමබුද්ධ වූ, ධර්මස්වාමී වූ විගත තෘෂ්ණා ඇති ද්විපදෙකාම වූ සාරථීන් කෙරෙහි උතුම් වූ, මුනින්ද්‍රයන් පුළුවස්මි. ලොවහි මහණහු කෙතෙක් ද? ඔවුන් වදළ මැනවැ''යි චූෂ්‍ය කර්මාරපුත්‍ර මෙසේ කී.

84. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චූෂ්‍ය යි අමතා) ශ්‍රමණයෝ සිවුදෙනෙකි. පස්වැනියෙක් නැති. සාක්ෂි කොට හමියෙහි පුළුවස්නා ලද්දේම නොපට උන් පාළ කොට කියමි. සිවුමගින් සවුකෙලෙස් දිනූ මග්ගජීන නම් එකෙකැ, (මෙරමා හට) මග දෙයන මග්ගදෙයක නම් එකෙකැ, (කලණ පුහුණුන් ඇතුළු ශෛක්ෂ.) ලොවි-ලොවුතුරු මගෙහි වෙසෙන මග්ගජීවී නම් එකෙකැ, යම් (දුශ්ශීල වූ) මග්ගදුසි නම් එකෙක යන මොහු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

85. බුදුවරු කවරකු මාග්ගීන යයි කියත් ද, කෙසේ නම් මාග්ගදෙකක් අතුලා වේ ද? යමෙක් මාගියෙහි වෙසේ නම් මා විසින් පුළුවස්නා ලද සේක් (ඔහු) වදරණ සේක්වා! වැලිදු මට මාග්ගිෂකයා ප්‍රකට කරණ සේක් වා''යි චූෂ්‍යකමාරපුත්‍ර විවාළේය.

- 86 යො තිණ්ණකථං කථො වීසල්ලො
නිබ්බානාභිරතො අනානුගීඥො,
ලොකස්ස සදෙවකස්ස භෙත්තා
තාදිං මග්ගජිනං වදන්ති බුද්ධා.
- 87 පරමං පරමනම් යොධ ඤාතො
අක්කාති විහජති ඉධෙව ධම්මං,
තං කම්බජ්ජිදං මුනිං අනෙජං
දුතියං භික්ඛුනමාහු මග්ගදෙසිං.
- 88 යො ධම්මපදෙ සුදෙසිතෙ
මග්ගෙ ජීවති සඤ්ඤාතො සනිමා,
අනවජ්ජපදනි සෙවමානො
තතියං භික්ඛුනමාහු මග්ගජීවීං.
- 89 ඡදනං කතාන සුබ්බතානං
පක්ඛාදි කුලද්වයකො පගම්හො,
මායාවි අසඤ්ඤාතො පලාපො
පතිරූපෙන වරං ස මග්ගදුසි.
- 90 එතෙ ව පටිච්ඡක්ඛි යො ගහට්ඨො
සුත්තවා අරියසාවකො සපඤ්ඤො
සබ්බෙ තෙ තාදිසාති ඤාතො
ඉති දිස්වා න භාපෙති තස්ස සද්ධා.
කථං හි දුට්ඨෙන අසම්පද්ධං
සුඤ්ඤං අසුද්ධං සමං කරොයාති.

විද්‍යාසූත්‍රය නිවර්තනං.

1 -- 6

පරාභවසුත්තය

එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං. භගවා සාවඤ්ඤියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාපදිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ අප්ථ ඛො අඤ්ඤතරා දෙවතා අභික්ඛන්තාය
රත්නියා අභික්ඛන්තවිණ්ණා කෙවලකප්පං ජෙතවනං. ඔභාසෙත්වා යෙන
භගවා තෙත්ථපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං
අට්ඨාසි. එකමන්තං ධීතා ඛො සා දෙවතා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣමාසි.

86. යමෙක් පහකළ කථංකථනාවය ඇත්තේ ද, රාගාදී (පඤ්චවිධ) කෙලෙස් හුලින් මිදුනේ ද, නිවණෙහි ඇලුනේ ද, කිසි ධර්මයෙක්හිදු ගිජු නො වූයේ ද, සද්දෙවකල්පයට නායක වූයේ ද, බුදුවරු තාදී ගුණ ඇති ඔහු මාගීච්ඡින යයි කියත්.

87. යමෙක් මෙලොවහි පරම නම් නිවණ උතුමැ'යි (පස් විකුම් නැණින්) දැන මෙසස්නෙහි ම නිවන් දහම පවසා ද, විශාර කොට මාගීධර්මය විභාග කෙරේ ද, සැක දුරලන (මොනෙයා ගුණයෙන් සමන්විත හෙයින්) මුනි වූ තෘෂ්ණා එජා නැති ඒ දෙවෙනි මහණහු මාගීදේශී යයි කීහ.

88. යමෙක් මොනොවට දෙසනලද නිව්ඤ්ඤාදිය වූ මාගීයෙහි සංයත වූයේ ඝෞතීමත් වූයේ ජීවත් වේ ද, (සත්තිස්සෝපාකිදම් නමැති) නිරවද්‍ය පද සෙවිනේ ද, ඒ මහණහු තෙවන වූ මාගීජීවී යයි කීහ.

89. (බුදුපසේබුදුසවු යන) මනාමුත ඇතියවුන්ගේ පිළිරු වෙස් ගෙණ පිරිස් මැදට පණින සුලු වූයේ නො මනාපිළිවෙතින් කුලදුෂණ කරන්නේ (කාය-වාක්-මනස්) ප්‍රගල්භතා (නොසරුප් බුහුටිකම්) ඇත්තේ කළඳව සැඟවීම් සඬායාන මායා ඇත්තේ, ශීලසංයමයෙන් සංයත නො වූයේ, හිස්වදන් ඇත්තේ පිළිරුවීන් (ව්‍යාජයෙන්) හැසිරෙන්නේ ද, හේ මාගීදුෂී වේ.

90. යම් ගැහැවියෙක් ගුණවත් වූයේ ආයඤ්ඤාවක වූයේ ප්‍රඥ ඇත්තේ මොවුන් පිළිවිදියේ ද, ඔහු සියලු දෙන එබදු යයි දැන, මෙසේ දැක ඔහුගේ ශ්‍රද්ධාව නො නස්නේය. කෙසේ නම් දුෂ්ටයකු හා අදුෂ්ටයකු ද අශුඬයකු හා ශුඬයකු ද සම කරන්නේදැයි.

වුතුසූත්‍රය නිමි.

1 -- 6

පරාභව සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවරම් නම් අනේපිඩු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල එක්තරා දෙවියෙක් රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි විශිෂ්ට වර්ණ ඇත්තේ සියලු ජේතවනය එකලු කෙරෙමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස්වැ සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි ඒ දෙවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගෞරවයෙන් සැළ කෙළේ ය.

- 91 පරාභවනං පුරිසං මයං පුච්ඡාම ගොතමං,
භගවන්තං පුට්ඨමාගමම කිං පරාභවතො මුඛං.
- 92 සුච්ඡානො භවං භොති සුච්ඡානො පරාභවො,
ධම්මකාමො භවං භොති ධම්මදෙසසී පරාභවො.
- 93 ඉති භෙනං චිජානාම පඨමො සො පරාභවො,
දුතියං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 94 අසන්නස්ස පියා භොනති සන්නෙ න කුරුතෙ පියං,
අසනං ධම්මං රොචෙති තං පරාභවතො මුඛං.
- 95 ඉති භෙනං චිජානාම දුතියො සො පරාභවො,
තතියං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 96 නිද්දසිලී සභාසිලී අනුට්ඨාතා ව යො නරො,
අලසො කොඨපඤ්ඤාණො තං පරාභවතො මුඛං.
- 97 ඉති භෙනං චිජානාම තතියො සො පරාභවො,
චතුත්ථං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 98 යො මාතරං වා පිතරං වා ජිණ්ණං ගතයොධ්ධනං,
පහු සන්නො න භරති තං පරාභවතො මුඛං.
- 99 ඉති භෙනං චිජානාම චතුත්ථො සො පරාභවො,
පඤ්ඤමං භගවා බුහි කිං පරාභවතො මුඛං.
- 100 යො බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා අඤ්ඤං වාපි වණ්ඨධ්ධනං
මුසාවාදෙන වසෙඤ්ඤති තං පරාභවතො මුඛං.

91. අපි ගෞතමයන් වහන්සේ පිරිහෙන පුභුල් පුච්චුසුමහ. භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේ පුච්චුස්තට අවුත් සිටියමහ. (ගෞතමයන් වහන්ස) පිරිහෙන පුභුල්හුගේ මුඛය (කාරණය) කිම?

92. වැඩෙන (දියුණුවන) පුරුෂ සුවයේ දත හෙයි. පිරිහෙන පුරුෂ මොනොවට දත හෙයි. (දසකුසල්) දහම් කැමැත්තේ වැඩෙනු වෙයි. දහමට දෙවෂ කරණයේ පිරිහෙනු වෙයි.

93. මෙසෙයින් තෙල දූතගණුමහ. එ ධර්මදොෂිකා ලක්ෂණය පළවුන පරාභවය යි, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දෙවන පරාභව මුඛය කිමැයි වදළ මැනැවැ.

94. ඔහුට අසත්පුරුෂයෝ ප්‍රිය වෙති. (බුද්ධාදි) සත්පුරුෂයා කෙරෙහි ප්‍රිය නො කෙරෙයි. අසත්පුරුෂයන්ගේ (දෙසැට මිසදිවු) දහම රැස්නේ වෙ. එය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ කරුණු වෙයි.

95. මෙසෙයින් තෙල කරුණ දූතගණුමහ. එ ලක්ෂණය දෙවන පරාභවය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ තෙවන පරාභව කාරණය කිමැයි වදළ මැනැවැ.

96. යම් මිනිසෙක් නිදනපුලු වෙ ද, ගණයාකෙරෙහි ඇලෙන පුලු වෙ ද, උත්ථානවීර්‍ය නැතිගේ ද, උපතින් අලස වෙ ද, ක්‍රොධය ලක්ෂණ කොට ඇති වෙ ද, එය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ මුඛ යි.

97. මෙසෙයින් තෙල කරුණ දූතගණුමහ. තෙල ලක්ෂණය තෙවන පරාභවය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙනුහුගේ තෙල සිටිවන දොර කිමැයි වදළ මැනැවැ.

98. යමෙක් පොහොසත් වූයේ ජරාපීණ වූ ඉක්මණිය යොවුන් බව ඇති මව හෝ පියා නො පුස්නේ ද, එ පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

99. මෙසෙයින් එ කරුණ දූතගණුමහ. තෙල ලක්ෂණය සිවුවන කරුණැයි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ තෙල පස්වන දොර කිමැයි වදළ මැනැවැ.

100. යමෙක් බමුණකු වෙවයි මහණකු වෙවයි අන් කිසි යදියකු වෙවයි මුසවායෙන් රව්වා ද, එ පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

- 101 ඉති හෙතං විජානාම පඤ්චමො සො පරාභවො,
ඡට්ඨමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 102 පඤ්ඤාචිකේතො පුරිසො සහිරසේඤ්ඤා සහොජනො,
එකො භුඤ්ජති සාදුනි තං පරාභවතො මුඛං.
- 103 ඉති හෙතං විජානාම ඡට්ඨමො සො පරාභවො,
සත්තමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 104 ජාතිස්ඤ්ඤා ධනස්ඤ්ඤා ගොක්ඛස්ඤ්ඤා ව යො නරො
සඤ්ඤතිං අනිමඤ්ඤති තං පරාභවතො මුඛං.
- 105 ඉති හෙතං විජානාම සත්තමො සො පරාභවො,
අට්ඨමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං,
- 106 ඉත්ථිච්ඡන්තො සුරාඬ්ච්ඡන්තො අකඛ්ච්ඡන්තො ව යො නරො,
ලඞ්ඞං ලඞ්ඞං විනාසෙති තං පරාභවතො මුඛං.
- 107 ඉති හෙතං විජානාම අට්ඨමො සො පරාභවො,
නවමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 108 සෙහි දරෙහසනතුටෙයා වෙසියාසු පදිසසති,
දිසසති පරදරෙසු තං පරාභවතො මුඛං.
- 109 ඉති හෙතං විජානාම නවමො සො පරාභවො,
දසමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං.
- 110 අතීතයොධ්ධතො පොසො ආනෙති තිබ්බරුක්ඛිං,
තසා ඉසා න සුපති තං පරාභවතො මුඛං.
- 111 ඉති හෙතං විජානාම දසමො සො පරාභවො,
එකාදසමං භගවා බ්‍රෑහ්මී කිං පරාභවතො මුඛං,

101. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය පස්වන කරුණයි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල පිරිහෙන පුභුල්හුගේ සවන දොර කිමැයි වදාළ මැනවි.

102. බොහෝ රන් රිදී මිණිමැවන් ඇති කහවනු ඇති සුපවාසකුප්‍රාණ භෝජනයෙන් සමෘද්ධ වූ, පුරුෂ ඵකලා වූයේ පිණි බොදුන් වළඳනේ ද, එය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ සවන දොර යි.

103. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය සවන කරුණයි. භාග්‍යවතුන්වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ සත්වන දොර කිමැයි වදාළ මැනවි.

104. යම් මිනිසෙක් ජාතිමානයෙන් තද වූයේ ධන මානයෙන් තද වූයේ කුලමානයෙන් තද වූයේ සිය නැයන් ඉක්මැ සිතා ද, එය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

105. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය සත්වන කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පිරිහෙන පුභුල්හුගේ අටවන දොර කිමැයි වදාළ මැනවි.

106. යම් මිනිසෙක් ස්ත්‍රීධූර්ත වූයේ පුරාධූර්ත වූයේ අක්ෂධූර්ත වූයේ ලද ලද දෑ වනයා ද එය පිරිහෙන පුභුල්හු ගේ දොර යි.

107. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණ අටවන පිරිහෙන පුභුල්හුගේ කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, නවවන පිරිහීමේ කරුණ කිමැයි වදාළ මැනවි.

108. සිය දාරයන් විසින් නොසතුටු වූයේ වෙඟ්‍යාවන් කෙරෙහි පැමිණේ ද, පරමුවන් වෙකැ පැමිණේ ද, එ පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

109. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ නවවන කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දසවන දොර කිමැයි වදාළ මැනවි.

110. ඉක්මගිය යොවුන් ඇති පුරුෂ නිශීරිපල බදු පියොවුරු ඇති තුරුණු දැරියක් ආවාහ කොට ගනී ද (හේ) ඇයට ඊෂ්ඨායෙන් නො නිදා ද එ පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දොර යි.

111. මෙසෙයින් එ කරුණ දැනගනුමිහ. තෙල ලක්ෂණය පිරිහෙන පුභුල්හුගේ දසවන කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එකොළොස්වන පිරිහෙන පුභුල්හුගේ කරුණ කිමැයි වදාළ මැනවි.

- 112 ඉක්ඛිසොණං විකිරණං පුරිසං වාපි තාදිසං,
ඉක්ඛරියඝ්ථිං යාපෙති තං පරාභවතො වුට්ඨං.
- 113 ඉති හෙතං චිජානාම ඵකාදසමො යො පරාභවො,
ආදාසමං හගවා බුද්ධිං කිං පරාභවතො වුට්ඨං.
- 114 අපභොගො මහාතණො ඛන්තිසෙ ජායතෙ කුලෙ,
යොධ රජං පඤ්ඤාති තං පරාභවතො වුට්ඨං.
- 115 ඵතෙ පරාභවෙ ලොකෙ පණ්ඩිතො සමවෙක්ඛිය,
අරියො දසසනසම්පන්නො ස ලොකං හජතෙ සිවන්ති.
- පරාභව සුභතං භිට්ඨිතං.

1 -- 7

වසල සුභතං

ඵවං මෙ සුභතං; ඵකං සමයං හගවා සාවකියං විහරති ජෙනවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකසස ආරාමෙ, අථ ඛො හගවා පුට්ඨනහ සමයං නිවාසෙකො
පක්ඛව්වරං ආදය සාවකියං පිණ්ඩිය පාවිසි. තෙන ඛො පන සමයෙන
අග්ගික භාරදාජසස බ්‍රාහ්මණසස නිවෙසනෙ අඤ්ඤා පජ්ජලිතො හොති ආහුති
පක්ඛනිතා. අථ ඛො හගවා සාවකියං සපදනං පිණ්ඩියවරමානො යෙන
අඤ්ඤා භාරදාජසස බ්‍රාහ්මණසස නිවෙසනං තෙනුපසඤ්ඤාමි. අද්දසා ඛො
අඤ්ඤා භාරදාජො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං දුරතො'ව ආගච්ඡන්තං. දිස්වාන
හගවන්තං ඵතදවොච: තත්‍රෙව වුණ්ඤක තත්‍රෙව සමණක තත්‍රෙව වසලක:
තිට්ඨාහීති.

ඵවං වුක්ඛෙ හගවා අග්ගිකභාරදාජං බ්‍රාහ්මණං ඵතදවොච:
ජානාසි පනාකං බ්‍රාහ්මණ වසලං වා වසලකරණෙ වා ධරෙති,

නට්ඨවාහං හො ගොතම ජානාමි වසලං වා වසලකරණෙ වා ධරෙති.
සාධු මෙ හවං ගොතමො තථා ධරෙති. දෙසෙතු යථාහං ජානෙය්‍යං වසලං වා
වසලකරණෙ වා ධරෙති.

112. (මත්ස්‍ය මාංස මද්‍යපාන ආදියෙහි) ලොල් වූ එ සඳහා ධනය විසුරුවන මාගමක් හෝ එබඳු වූ පුරුෂයකු ඉසුරෙහි (ආධිපත්‍යයෙහි) තබා ද, එ පිරිහෙන පුහුල්හුගේ දොර යි.

113. මෙසෙයින් එ කරුණ දැන ගනුමහ. තෙල ලක්ෂණය පිරිහෙන පුහුල්හු ගේ එකොළොස්වන කරුණ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, දෙළොස් වන පිරිහීමේ කරුණ කීමැයි වදාළ මැනවැ.

114. අල්පභෝග ඇති මහත් වූ භෝගකෘෂ්ණා ඇති, යමෙක් ක්ෂත්‍රිය කුලයෙහි උපදී ද, හෙ ද රාජ්‍යය පතා නම්, එ පිරිහෙන පුහුල් හුගේ දොර යි.

115. පණ්ඩිත වූ පරාභව දක්නා නුවණැති ඒ ආයතී පුද්ගල ලොවහි තෙල පරාභවයන් නුවණැයින් පිරිසිඳ දැන දෙවිලොවට පැමිණේ යයි.

පරාභව සූත්‍රය නිමි.

1 -- 7

වසල සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර පේතවන නම් අනෙපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිනි වැඩවෙසෙන සේක: එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු යෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙණ සැවැත් නුවරට පිඬු සිභා වැඩිසේක. එසමයෙහි අග්ගික භාරද්වාප බ්‍රාහ්මණයාගේ නිවෙස්න සමීපයෙහි හෝම ගිහි දල්වන ලද වෙයි. ඉදිරියෙහි භෝමද්‍රව්‍ය එළවනලද වෙයි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ගෙපිළි වෙළින් පිඬුසිභා වඩනාසේක්. අග්ගික භාරද්වාප බ්‍රාහ්මණයාගේ නිවෙසට වැඩිසේක, අඤ්ඤා භාරද්වාප බ්‍රාහ්මණ දුර ම වඩනා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවි. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කිය: මුණ්ඩකය, ඔබ මැ සිට, ශ්‍රමණකය ඔබ මැ සිට, වසලකය, ඔබ මැ සිට යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අඤ්ඤා භාරද්වාප බමුණු හට තෙල වදළහ: “බමුණ, තෝ වැලින් වසලයා වෙවයි වසල කරණ ධම් වෙවයි. දන්හි ද” යි,

භවත් ගෞතමයානන් වහන්ස, මම වසලයා වෙවයි වසල කරණ ධර්ම වෙවයි නොදන්නි ඉදින් හඟවත් ගෞතමයන් යම පරිදි මම වසල වෙවායි. වසල කරණ ධර්ම වෙවයි දැනගනිම ද එපරිදි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දහම දෙසන සේක්වා” යි.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුඤ්ඤානි සාධුකං මනසි කරොති භාසිසාමිති.
එවං භොති ඛො අභිකභාරආපො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චසෙසාසී,
භගවා එතදවොච:

116 කොධනො උපනාහී ව පාපමකඛී ව යො නරො,
විපතනදිට්ඨි මායාචී තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

117 එකජං වා දවීජං වාපි යොධ පාණානි තිංසති,
යසං පාණෙ දයා නත්ති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

118 යො හත්ති පරිරුඤ්ඤානි ගාමානි නිගමානි ව,
නිග්ගාහකො සමඤ්ඤානො තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති,

119 ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤා යං පරෙසං මමාධිනං,
ථෙය්‍යා ආදිනතං ආදියති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

120 යො හවෙ ඉණ්මාදය චුජ්ජමානො පලායති,
න හි තෙ ඉණ්මත්ති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

121 යො ටෙ කිඤ්ඤිකකමානා පඤ්ඤාං විජනං ජනං,
හතථා කිඤ්ඤිකමාදෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

122 යො අත්තභෙත්‍ර පරභෙත්‍ර ධනභෙත්‍ර ව යො නරො.
සකඛිපුට්ඨො මුසා මුති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

123 යො ඤාතිනං සබ්බානං වා දුරෙසු පතිදිසති,
සහසා සමිසෙත වා තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

124 යො මාතරං වා පිතරං වා ජිණ්ණකං ගතයොධිනං,
පහු සතොනා න භරති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.

එසේ නම් “බ්‍රාහ්මණය, අසව, මොනොවට මෙනෙහි කරව, කියන්නෙමි”යි. “භවත්ති, එසේය යි අභිග්‍රහණ භාරද්වාර බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස් විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වසල සුත් වදල සේක:

116 යම් මිනිසෙක් කිපෙන සුලු යේත් බදනාලද වෙර ඇතියේත් පව්වු ලමු ගුණමකු වූයේත්, විපයභික්ෂ්‍යදාමි ඇතියේත් මායාවිත් වේ ද, ඔහු (ලමුදම් වස්වන හෙයින්) වසලයෙකැයි දන්නේය.

117 මෙලොවැ යමෙක් එකප වෙවයි. ද්විප වෙවයි ප්‍රාණින් දිවිගලවා ද, යමක්භට ප්‍රාණින් කෙරෙහි දයා නැත් ද, ඔහු වසල යෙකැයි දන්නේය.

118 යමෙක් ගමුදු නියමගමුදු වනයා ද, වටලාගණි ද “ගම පහරණ සොරෙකැ”යි පළට වේ ද, ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

119 ගමිහි වෙවයි වල්හි වෙවයි අනුන් විසින් මමන කළ (හිටියන් විසින් නොදුන් වතක් සොර සිතින් ගණි ද, ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

120 යමෙක් එකැතින් (පරාගෙන්) ණය ගෙණ වෝදනා කරණු ලබන්නේ “තට මාගේ ණයෙක් නැතැ”යි පලායේ නම් ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

121 යමෙක් අල්පමාත්‍ර වූ ද, කිසිවක් කැමැත්තෙන් මගැ යන ජනයා නසා බඩු වොලො ගණි ද ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

122 යමෙක් ආත්ම භේතුයෙන් හෝ පරභේතුයෙන් හෝ වෙවයි තවද යම් මිනිසෙක් ධනය භේතුයෙන් හෝ සාක්ෂි කොට පුළුවස්නා ලද්දේ දැන දැන වුසාබෙණේ ද ඔහු ‘වසල යෙකැ’යි දන්නේය.

123 යමෙක් නැයබදුන්ගේ වෙවයි යහලුවන්ගේ වෙවයි අභිවන් කෙරෙහි බලහත්කාරයෙන් හෝ දෙදෙනාගේ සනායෙන් හෝ ප්‍රතිකූල සේ මයභාද හෙද කරණු දක්නාලැබේ ද ඔහු ‘වසලයෙකැ’යි දන්නේය.

124 යමෙක් අර්ථාපකරණයෙන් පොහොසත් වූයේ ජරාවෙන් දිරු ගිය යොවුන් ඇති මව හෝ පියා හෝ නො පුස්තේ ද ඔහු ‘වසලයෙකැ’යි දන්නේය.

- 125 යො මාතරං වා පිතරං වා භාතරං භගිනිං සසුං,
භනති රොසෙති වාචාය තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 126 යො අත්ථං පුඤ්ඤානං සනෙතා අනත්ථමනුසාසති,
පටිච්ඡන්තො මනෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 127 යො කතං පාපකං කම්මං මා මං ජඤ්ඤාති ඉච්ඡති,
යො පටිච්ඡන්තකම්මනො තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 128 යො වෙ පරකුලං ගතං භුක්තං සුවිභාෂණං,
ආගතං න පටිසුජ්ජති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 129 යො බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා අඤ්ඤා වාපි වණ්ඤකං,
මුසාවාදෙන වඤ්ඤාති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 130 යො බ්‍රාහ්මණං වා සමණං වා භක්තකාලෙ උපට්ඨිතෙ,
රොසෙති වාචා න ච දෙති තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 131 අසතං යොධ පබ්බාති මොහෙන පළිගුණධීනො,
කිඤ්ඤිකං නිජ්ඣිසානො තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 132 යො චන්තානං සමුක්කංසෙ පරඤ්ඤා මච්ඡානති,
නිහිනො සෙන මානෙන තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 133 රොසතො කදරියො ච පාපිච්ඡා මච්ඡරී සංයො,
අහිරිතො අනොත්තාපි තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 134 යො බුද්ධං පරිභාසති අථ වා තස්ස සාවකං,
පරිබ්බාජං ගහට්ඨං වා තං ජඤ්ඤා වසලො ඉති.
- 135 යො වෙ අනරහා සනෙතා අරහං පටිච්ඡානති,
වොරො සමුභවතො ලොකෙ එසං වො වසලාධිමො.
එතෙ වො වසලා වුත්ථා මයා වො යෙ පකාසිතා.

125 යමෙක් මව හෝ පියා හෝ බැයා බුහුන හෝ පෙළා ද, වචන යෙන් හෝ කෝප උපදවා ද, ඔහු 'වසලයෙකැ'යි දන්තේ ය.

126 යමෙක් (සාද්‍යාඡවිකාදී අර්ථය) පුළුවන්තා ලද්දේ (ඔහුට) අභිතයක් මැ පවසා ද, (අකීය මැ හෝ) ප්‍රතිච්ඡන්තක වශයෙන් බෙණේ ද ඔහු 'වසලයෙකැ'යි දන්තේ ය.

127 යමෙක් පවිකම් කොට 'මා නහමක් දැව්වා' යි කැමැති වේ ද, යමෙක් ප්‍රතිච්ඡන්ත කම් ඇතියේත් වේ ද ඔහු 'වසල යෙකැ' දන්තේ ය.

128 යමෙක් පරකුලයට ගොස් පිණි බොජුන් වළඳා (කම නිවෙසට) පැමිණියහුට ප්‍රතිපූජා නොකෙරේ ද ඔහු වසල යෙකැ'යි දන්තේ ය.

129 යමෙක් බමුණකු වේවයි මහණකු වේවයි අන්කිසි යදියකු වේවයි මුසවායෙන් රච්චා ද ඔහු 'වසල යෙකැ'යි දන්තේ ය.

130 යමෙක් හෝජන කාලය එළැඹෙත්ම බමුණකු වෙයයි මහණකු වේවයි පරොස් බසින් කෝප උපදවා ද, කිසිත් නො දේ ද ඔහු 'වසල යෙකැ'යි දන්තේ ය.

131 මෙලොවැ යමෙක් මෝහයෙන් වෙළුනේ කිසිවක් (ලබා) ගණු කැමැත්තේ අසත් බස් කෙපලා ද ඔහු 'වසල යෙකැ'යි දන්තේ ය.

132 යමෙක් ස්වකීය මානයෙන් ඉතා හීන වූයේ තමා හුවා දක්වා ද, මෙරමා හෙලා දකී ද ඔහු 'වසල යෙකැ යි දන්තේ ය.

133 (මෙරමාහට) කෝප උපදවනුයේ තද මසුරු වූයේත් වේ ද, ලාමක වූ ඊජ්සා ඇත්තේ ද මසුරු බැව් ඇත්තේ ද, ශබ්භාවයෙන් යුක්ත වේ ද පවට ලජ්ජා නැත්තේ පවට බිය නැත්තේ වේ ද, ඔහු 'වසල යෙකැ'යි දන්තේ ය.

134 යමෙක් සමීප සම්බුද්ධතා පරිභව. බෙණේ ද, නොහොත් උත්චන්තයේගේ සවු වූ පැවිද්දකුට වේවයි ගැහැවියකුට වේවයි අපවාද කෙරේ ද ඔහු 'වසලයෙකැ'යි දන්තේ ය.

135 යමෙක් රහත් නොවූයේ මම රහත්මිසි පිළින කෙරේ ද, බහුත් සහිත වූ ලොවිහි සොරකු වූ මෙනෙමේ මැ අධම වූ ම වසල වේයි. යම් පුහුල් කෙනෙක් මා වීසින් නොපට පවසන ලද්දහු ද මොහු ඵකාන්තයෙන් වසලයහ යි කියනලදහ.

136 න ජව්වා වසලො හොති න ජව්වා හොති බ්‍රාහ්මණො,
කම්මනා වසලො හොති කම්මනා හොති බ්‍රාහ්මණො.

137 තදම්නාපි ජානාථ යථා මෙදං නිදසසනං,
වණ්ඩාලපුත්තො සොපාකො මානඛො ඉති විසසුතො,

138 සො යසං පරමං පත්තො මානඛො යං සුදුලලහං,
ආගඤ්ජං තසසුපට්ඨානං ඛන්තියා බ්‍රාහ්මණා බහු.

139 සො දෙවයානමාරුයහ වීරජං සො මහාපථං,
කාමරාගං වීරාජෙනා බ්‍රහ්මලොකුපගො අහු.

140 න නං ජාති නිවාරෙසි බ්‍රහ්මලොකුපපත්තියා,
අරක්කායකකුලෙ ජාතා බ්‍රාහ්මණා මත්තබ්බසුතො.

141 තෙ ව පාපෙසු කම්මෙසු අභිණ්හමුපදිසසරෙ,
දිට්ඨව ධම්මෙ ගාරයහා සම්පරායෙ ව දුග්ගතිං,
න තෙ ජාති නිවාරෙති දුග්ගතිං ගරහාය වා.

142 න ජව්වා වසලො හොති න ජව්වා හොති බ්‍රාහ්මණො,
කම්මනා වසලො හොති කම්මනා හොති බ්‍රාහ්මණො.

එවං වුත්තෙ අභිකභාරථාරො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

අභිකත්තං හො ගොතම, අභිකත්තං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපි
හො ගොතම, තිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජයා පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය
මුග්ගසා වා මග්ගං ආවිකෙක්ඛය්‍ය අක්කිකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය
වක්ඛමිත්තො රූපානි දක්ඛිතති. එවුමුච්චි හොතා ගොතමෙන
අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිත්‍යො. එසාහං භවන්තං ගොතමං
සරණං ගව්‍යාමි, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං
ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතනති.

වසලසුභං නිවර්තං.

136 (පරමාණී විසින්) ජාතියෙන් වසල නො වෙයි, ජාතියෙන් (උපතින්) බමුණු ද නො වේ (අපරි ශුද්ධ) කම්යෙන් වසල වෙයි (පරිශුද්ධ) කර්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ.

137 යම් ප්‍රකාරයකින් මාගේ මේ නිදසුන වේ ද, එකරුණ මේ ප්‍රකාරයෙනු ද දන ගණිවු. (කැමට) බලුමස් උයන ශ්වපාක නම් සැඩොල් පුනෙක් මාතඛයයි ප්‍රසිද්ධ විය.

138 ඒ මාතඛ නීතකුලොත්පන්නයකු විසින් ඉතා දුර්ලභ වූ යම් යශස්කට පැමිණියේද, ඔහුට උච්චතට බොහෝ ක්ෂත්‍රියෝ ද බ්‍රාහ්මණයෝ ද පැමිණියහ.

139-140 හේ (රාගාදී කෙලෙස් රජස්නැති) බුද්ධාදීන් විසින් පිළිපත් හෙයින් මහාමාර්ග වූ (අටසම්පත්) දේව යානයට නැග කාමරාගය ප්‍රභීණ කොට බඹලොවට පිළිසඳ විසින් පැමිණියේය. ජාතිය බඹලොව උපතින් ඔහු නො වැළභීය. වේදහදරණ කුලෙහි උපන්, වේදය පිළිසරණ කොට ඇති, ඒ බ්‍රාහ්මණයෝ ද නිතර පව් කම්හි (ගැලුනාහු) දක්නා ලැබෙත්.

141 දිට්‍ර දම්යෙහි ගැරභීමට පත්වූවාහු පරලොවහි දුගතියට ද පත්වූවාහු දක්නා ලැබෙති. ජාතිකොමෝ ඔවුන් දුගතියෙන් හෝ ගැරභීමෙන් හෝ නො වළඟ.

142 ජාතියෙන් වසල නොවේ. ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ නො වේ, කර්මයෙන් වසල වේ; කර්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ.

මෙසේ වදළ කල්හි අග්ගික භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේය:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මනහරය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මනහර ය, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිහුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුහුරු කොට තබන්නේ යම්සේ ද, වසන ලද්දක් හෝ විවෘත කරන්නේ යම්සේ ද, මං මුළා වුවකුට මග කියන්නේ හෝ යම්සේ ද, දැස් ඇත්තාහු රු දක්නාහ'යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දරන්නේ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරින් දහම් දෙසන ලද. ඒ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසංඝයා ද සරණ කොට යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උච්ඡවකු කොට මා දරණ සේක් ව යි.

මෙතනසුතතං

- 143 කරණිය මත්තුසලෙන යං තං සත්තං පදං අභියමෙවච
යකෙකා උජු ව සුජු ව සුවචො වසා මුදු අනතිමානි.
- 144 සතතුසසකො ව සුභරො ව අපාකිච්චො ව සප්පලුකවුතති,
සන්තිඤ්ඤො ව නිපකො ව අපගභෙතා කුලෙසු අනතුගිඤ්ඤො,
න ව බුද්ධං සමාවරෙ කිඤ්ඤි යෙන විඤ්ඤා පරෙ උපවදෙය්‍යං,
සුඛිනො වා ඛෙමිනො භොනතු සබ්බෙ සත්තා භවනතු
සුඛිත්තො
- 146 යෙ කෙවි පාණගුත්තී තසා වා ථාවරා වා අනවසෙසා,
දීසා වා යෙ මහත්තා වා මජ්ඣිමා රසසකාණුකල්ලා.
- 147 දිට්ඨා වා යෙ ව අද්දිට්ඨා යෙ ව දුරෙ වසන්ති අවිදුරෙ,
භුතා වා සම්භවෙසී වා සබ්බෙ සත්තා භවනතු සුඛිත්තො.

මෙත්ත සූත්‍රය

143 ශාන්ත (නිර්වාණ) පදයට එළඹ වසනු කැමති වූ (ශීක්ෂාත්‍රය සඳහා) ප්‍රතිපත්ති සඳහා අරභයෙහි දක්ෂ වූවහු විසින් (සතර මාර්ග එළඹ සඳහා) යම් කරණි වේ නම්, ඒ කළයුතු වෙයි. (හෙ) සත්‍යප්‍රති වේදයෙහි සමර්ථ වන්නේ ය (තෙවන ප්‍රධානාධිකරණයෙන් සමන්විත වීමෙන්) සෘජු ද මොනොවට සෘජු ද වන්නේය. (අවවාදක්ෂමතාවෙන්) සුවච වන්නේය. (සසුන් බලසරෙහි) මෘදු වන්නේය. (ජාති ගොත්‍රාදි විසින්) අතිමාන නැති වන්නේය.

144 (ද්විතීයික සන්තොෂයෙන්) සන්තුෂ්ට වන්නේය. (දයක-යනට) සුපොෂ්‍ය වන්නේය. (කර්මාරාමතාදී අනෙකකෘත්‍යව්‍යාපෘත නොවීමෙන්) අල්ප කෘත්‍ය ඇති වන්නේය. (අල්ප පරිජිකාරකයෙන්) සැහැල්ලු වැඩුම් ඇති වන්නේය. සන්තුන් ඉදුරන් ඇති වන්නේය. (ශීලානුරක්ෂණ, විවරාදී විවාරණ සන්ප්‍රාය පරිජානන ප්‍රඥයෙන්) තත්වැසි නුවණැති වන්නේය. (කාය, වාචි, මනා ප්‍රගල්භතා නැති යෙන්) නොසරුප් බුහුටි බැවින් තොර වන්නේය. අනුලෝම නුටු ගිහිසසග විසින්) කුලන්ති නොගිජු වන්නේය.

145. යම් ලමුකමෙකින් වීඥ වූ අත්‍යයෝ උපවාද කෙරෙන් නම්, එබදු (ත්‍රිවිධදුශ්චරිත සඳහා) කිසිදු ක්ෂුද්‍රකර්ම නො ද කරන්නේය. සවිසත්ත්‍ර සුචපත් වූවෝ, නිරූප්‍ය ව වූවෝ සුඛිතවික්ත වෙත්වා.

146. (තෘෂ්ණා සහිත හෙයින්) ත්‍රස්තම් වූ ද (තෘෂ්ණාප්‍රභාණයෙන් රහත් වූ හෙයින්) ස්ථාවර වූ ද (නාග මත්ස්‍ය ගොඩාදී) දීභිජාතික වූ ද (භස්කිනාග දනවාදී) මහාකාය ඇත්තාවූ ද (අශ්ව ගවමහිෂාදී) මධ්‍යම ශරීර ඇත්තා වූ ද (වාමනාදී) ලුහුටු සිරිටි ඇත්තාවූ ද (දිව්‍යසට ගොදුරුවන) සියුම් අත්බැව් ඇත්තා වූ ද (මත්ස්‍ය කුර්මාදී) ස්ථුල වූ ද (පඤ්චොකාර භවයෙහි) යම් නිරවශෙෂ ප්‍රාණිහු වෙත් නම්, (එක වොකාර, චතුර්වොකාර භවයන්හි) යම්බදු නිවරශෙෂ භූතයෝ වෙත් නම්,

147. (ඇස් සමුච්ච රීම් විසින්) දුටු විරූ හෝ යම් ප්‍රාණි කෙනෙක් ඇත් ද, දුරෙහි හෝ නොදුරෙහි යම් සත්ව කෙනෙක් වෙයෙන් ද, (අභිනිර්වාන හෙයින් අර්හත් සඳහා) යම් භූත කෙනෙක් වෙත් ද පුනර්භව සොයන හෙයින් ශෛක්ෂ පෘථග්ජනසඳහා) යම් සම්භවෙයි සඬ කෙනෙක් වෙත් ද, එ හැම සඬයෝ සුඛිතාත්ම වෙත්වා.

- 148 න පරො පථං නිකුට්ඨෙට් නාතිමෙඤ්ඤට් කඤ්චි නං ක ඤ්චි
ඛ්‍යාරොසනා පටිසසඤ්ඤා නාඤ්ඤමඤ්ඤසා දුක්ඛමිවෙජ්ජයා.
- 149 මාතා යථා නියං පුත්තං ආයුසා එකපුත්තමනුරුක්ඛෙ,
එවමපි සබ්බභූතෙසු මානසං භාවයෙ අපරිමාණං
- 150 මෙත්තඤ්ඤා සබ්බලොකස්මිං මානසං භාවයෙ අපරිමාණං,
උද්ධං අධො ව නිරියඤ්ඤා අසම්බාධං අවෙරං අසපතනං,
- 151 නිට්ඨං චරං නිසිඤ්ඤා වා සයානො වා යාව තස්ස
විගතමිද්දො
එතං සතීං අධිට්ඨෙය්‍ය බ්‍රහ්මමෙතං විහාරං ඉධමාහු,
- 152 දිට්ඨිඤ්ඤා අනුපගමම සීලවා දස්සනෙන සම්පනෙන,
කාමෙසු විනෙය්‍ය ගෙධං න හි ජාතු ගබ්භසෙය්‍යං පුනරෙතීති.

මෙත්තසුත්තං නිට්ඨිතං.

1 - 9

හෙමව්වත්තසුත්තං

- 153 අජ්ජ ප ණණරසො උපොසථො (ඉති සාතාගිරො යසෙඛො)
දිව්‍යා රතති උපට්ඨිතා
අනොමනාමං සාඤ්ඤං
හත්ථපසාමි භෝතමි.
- 154 කම්මි මනො සුපණ්හිතො (ඉති හෙමව්වතො යසෙඛො)
සබ්බභූතෙසු නාදිනො,
කම්මි ඉට්ඨෙ අනිට්ඨෙ ව
සංකප්පස්ස වසිකතා.

148. අන්‍යජනයෙන් පරජනයකු නො රවටනේය. කිසි තැනෙක් හිදු එබදු (ක්ෂත්‍රියාදී) කිසිවකු ඉක්ම නො හඟනේය. (කායවාග් චිකාර සඬබ්‍යාන) විවිධ රෝෂණයෙන් හා (මනෝචිකාර සඬබ්‍යාන) ප්‍රතිසංඥායෙන් අනෙකෙක් අනෙකක් හට දුක් නොරුස්නේය.

149. මවක් තම එක ම උරෙයිදු පුතු සිය දිවියෙන් යම් සේ රක්නීද, එසෙයිනුදු සවු සතුන් කෙරෙහි අප්‍රාමාණ්‍ය මෙත්‍රී චිත්තය වඩනේය.

150. (අරූප භවය තෙක් ඇති) උඩ හා (කාම භවය තෙක් ඇති) යට හා (රූපභව සඬ්‍යාන) සරස හා හැම සත්ලොවහි සම්බාධ විරහිත (ත්‍රිසිම) වූ අවෙර වු සතුරන් නැති අප්‍රාමාණ්‍ය වූ මෙන්සිත වඩනේය.

151. සිටුනේ වෙවයි. ඇවිදුනේ වෙවයි, භොනේ වෙවයි යම් තාක් විභත නිද්‍රා ඇතියේ වේ නම්, තෙල මෙත්‍රී ස්මෘතිය ඉටනේය. (බ්‍රහ්‍මාදී ආයතියෝ එය මෙලොවහි බ්‍රහ්මචිහාර යි කිහු.

152. (ලොවුතුරු සිලිත්) සිල්වත් වූයේ (සොවත් මග සම්බුදු යයි කිය) සමයක් දර්ශනයෙන් සපන් වූයේ සත්කායදාෂ්ටියට නොපැමිණ (සෙද ගැමි අනගැමි දෙමගින්) කාමයන්හි ගිජුබව සන්තිද්‍රවා ඵ්කාන්තයෙන් කිසි වැනෙක්හිදු මාතෘගර්භශය්‍යාවට (පුතර් භවයට) යළි නො මැ එන්නේය යි.

මෙත්ත සූත්‍රය නිමි.

1 - 9

හේමවත සූත්‍රය

153. සාතාගිර යක්ෂ මෙසේ කියයි: අද පඤ්ඤාසි පොහෝ දවස යි. දිවා වූ රාත්‍රිය එළඹ සිටියා වෙයි. එහෙයින් නො ලවු නම් ඇති ගෞතම ශාස්තෘන් වහන්සේ දකුම්හ.

154. හේමවත යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම! (එ ශාස්තෘහුගේ) සිත මොනොවට සමාහිත වේද? සච් සතුන් කෙරෙහි සමසින් ඇද්ද? (නොභොත්) නැද්ද? කිම, ඉටු අනිටු අරවුණෙහි ඔබගේ සංකල්පයෝ වශීකෘත වෙද්ද?

155 මනො වසා සුපණ්ණිනො (ඉති සාතාගිරො යකො)
සබ්බභුතෙසු තාදිනො,
අරො ඉදෙඨ අනිදෙඨ ච
සඤ්ඤාසාසන වසිකතා.

156 කච්චි අදින්නං තාදියති (ඉති හෙමව්නො යකො)
කච්චි පාණෙසු සඤ්ඤානො,
කච්චි ආරා පමාදමා
කච්චි ඤානං න රික්ඛති.

157 න සො අදින්නං ආදියති (ඉති සාතාගිරො යකො)
අරො පාණෙසු සඤ්ඤානො,
අරො ආරා පමාදමා
බුද්ධො ඤානං න රික්ඛති.

158 කච්චි මුසා න භණ්ති (ඉති හෙමව්නො යකො)
කච්චි න ඛිණ්ණාසප්පො,¹
කච්චි වෙහුතියං නාහ
කච්චි සමං න භාසති.

159 මුසා ච සො න භණ්ති (ඉති සාතාගිරො යකො)
අරො න ඛිණ්ණාසප්පො,¹
අරො වෙහුතියං නාහ
මනො අත්ථං සො භාසති.

160 කච්චි න රජ්ජති කාමෙසු (ඉති හෙමව්නො යකො)
කච්චි වික්ඛං අනාවිලං,
කච්චි මොහං අතික්ඛන්තො²
කච්චි ධර්මෙසු වක්ඛමා.

161 න සො රජ්ජති කාමෙසු (ඉති සාතාගිරො යකො)
අරො වික්ඛං අනාවිලං,
සබ්බමොහං අතික්ඛන්තො
බුද්ධො ධර්මෙසු වක්ඛමා.

1. න ඛිණ්ණාසප්පො - සිමු 2, නාඛිණ්ණාසප්පො - සු.

2. අතික්ඛන්තො - සිමු 2.

155. සාකාශීර යක්ෂ මෙසේ කියයි: සියල් සතුන් කෙරෙහි සමසිත් ඇති උන්වහන්සේගේ සිත ද මොනොවට සමාහිත වෙයි. වැළිත් ඉටු අතිටු අරමුණෙහි උන්වහන්සේගේ චිත්තයෝ වර්ෂිකෘතයහ.

156. හේමච්ඡා යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම, ඔබ අයිතාදන් දැ නොගන්නේ ද? කිම, ප්‍රාණින් විෂයයෙහි සංයත ද? කිම, අබ්‍රහ්මචර්යා සංඛ්‍යාත) ප්‍රමාදයෙන් (පාඨාන්තරයෙහි මාගම් කෙරෙන්) දුරු වූයේ ද? කිම, ධ්‍යානය නොපිස් කෙරේද?

157. සාකාශීර යක්ෂ මෙසේ කියයි: හෙ අයිතාදන් නොගන්නේය. යළි ප්‍රාණින් කෙරෙහි සංයත ද වෙයි. යළිදු අබ්‍රමසරින් (නොහොත් මාගම් කෙරෙන්) දුරු වූයේය. ඒ බුදුරජ දහැත් සිස් නොකෙරේ.

158. හේමච්ඡා යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම, මුසවා නො බෙණේ ද? කිම, පරොස් බස් නැත්තේ ද? කිම, වේතුනිය යි කියූ බස් නො කියා ද? කිම, පලස් නො බෙණේ ද?

159. සාකාශීර යක්ෂ මෙසේ කියයි: හේ මුසා නො බෙණෙයි, වැළි පරොස් බස් නැත්තේ වෙයි. තවද පිසුනු නො ද තෙපලයි. හෙතෙම නුවණින් පිරිසිදු දූත ඇත්තම බෙණෙයි.

160. හේමච්ඡා යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම, (කෙලශකාමයෙන්) වස්තුකාමයන්හි නො ඇලේ ද? කිම, සිංච (ව්‍යාපාදයෙන්) නො කැලඹුනේද? කිම, මෝහය ඉක්ම වූයේ ද? කිම සියලු දහමිහි (සවත්තැණ) නුවණැස් ඇත්තේ ද?

161. සාකාශීර යක්ෂ මෙසේ කියයි: හේ කාමයන්හි නො ඇලෙයි, වැළිදු සිංච කො කැලඹුනේ වෙයි. සියලු මොහය ඉක්ම වූයේ වෙයි, බුදුරජ සියලු දහමිහි (අප්‍රතිහත) නුවණැස් ඇත්තේ ය,

- 162 කච්චි විජ්ජාය සමපනො (ඉති භෙමවනො යකො)
කච්චි සංසුද්ධිවාරණො,¹
කච්චිසා ආසවා ධීණා
කච්චි නත්ති පුනඛොවො.
- 163 විජ්ජාය වෙව සමපනො (ඉති සාතාගිරො යකො)
අපො සංසුද්ධිවාරණො,¹
සබ්බසා ආසවා ධීණා
නත්ති තස්ස පුනඛොවො.
- 164 සමපනං මුත්තො විතං කම්මනා වාසපථෙන ව
විජ්ජාවරණසමපනං ධම්මො නං පසංසයි. *
- 165 සමපනං මුත්තො විතං කම්මනා වාසපථෙන ව,
විජ්ජාවරණසමපනං ධම්මො අනුමොදයි. *
- 166 සමපනං මුත්තො විතං කම්මනා වාසපථෙන ව,
විජ්ජාවරණසමපනං හන්ති පසාම ගොතමං. *
- 167 එඤ්ජකං කිසං වීරං² අසාහාරං අලොප්පං,
මුත්තං වනස්සිං කොසලං එඤ්ජකං ගොතමං.
- 168 සිහංවෙකවරං නාගං කාමෙසු අනපෙකවිතං,
උපසංකම්ම පුච්ඡාම මච්ඡුපාසා පමොවනං.
- 169 අකාමාරං පච්ඤ්ඤාරං සබ්බධම්මාන පාරගං,
බුද්ධං වෙරහයානිතං මයං පුච්ඡාම ගොතමං.
- 170 කිසම්මිං ලොකො සමුප්පනො (ඉති භෙමවනො යකො)
කිසම්මිං කුබ්බති සත්ථවං.
කිසම්මිං ලොකො උපාදය
කිසම්මිං ලොකො විහංගාති.

1. සංසුද්ධිවාරණො පිටු 2,
* සාම පොඤ්ඤා නත්ති,

2. වීරං පිටු 2.

162. හේමවත යක්ෂ මෙසේ අසයි: කිම (ඒ බුදුරජ) (අෂ්ට) විද්‍යායෙන් සමන්වාගත වෙද? කිම, සුපිරිසිදු පසළොස් වරණධර්ම ඇත්තේ ද? කිම, ඔබගේ ආප්‍රවයෝ ක්ෂීණ වූහ ද? කිම, පුනර්භවයෙක් නැත්ද?

163. සාතාගිර යක්ෂ මෙසේ කියයි: හේ අෂ්ට විද්‍යායෙන් ද සමන්වාගත වෙයි, යලිදු සුපිරිසිදු වූ පසළොස් වරණධර්ම ඇත්තේය, ඔබගේ සියලු ආප්‍රවයෝ ක්ෂීණ වෙති, උහුට පුනර්භවයෙක් නැත.

164. මුනිහුගේ සිත ශුද්ධ කායකර්මයෙන් ද ශුද්ධවාක් කර්මයෙන් ද සපත් වෙයි. එහෙයින් ම විදුසරණසපත් ඒ ගෞතම බුදුන් තර්කාධර්මයෙන් පසස්නෙහි,

165. මුනිහුගේ සිත ශුද්ධ කායකර්මයෙන් හා ශුද්ධ වාක්කර්මයෙන් හා සපත් වෙයි. විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ ඒ ගෞතම බුදුන් තර්කාධර්ම හෙයින් සමාරාධන කරති.

166. මුනිහුගේ සිත ශුද්ධ කායවාක් කර්මයෙන් සපත් වෙයි. විද්‍යාවරණ සම්පන්න වූ ඒ ගෞතම බුදුන් ඒකාන්තයෙන් දකුම්භ.

167. ඉඵමුවකුට බදු කෙංඳා ඇති (මොනවට ලියූ කෙලෙස් ඇති හෙයින්) කෘශ වූ (පස්මරුන් දිනූ හෙයින්) වීර වූ (ඒකාසන භෝජන පරිමිත භෝජන ඇති හෙයින්) අල්පාහාර වූ ආහාරයෙහි ඡන්දරාග නැති සෙයින් අලොල වූ විවේකයෙහි ඇලුණු බැවින් වෙහෙහි ධ්‍යාන කරණ ගෞතම මුනිහු එව, දකුම්භ,

168. සිංහයකු සේ එකලාව හැසිරෙණ (පුනර්භවයට නොයන හෙයින්) නාග වූ, ද්විවිධකාමයන්හි (ඡන්දරාගය) අපේක්ෂා නැති බුදුන් කරා එළැඹූ (සසර වටින් මිදීම) මෘත්‍යුපාශයෙන් මිදීම හෙවත් නිවණ ප්‍රඵලස්මිත.

169. සිවුසස් දහම් දෙසන්නාවූ (එය ම කීර්තිඤ්ඤාණ කතඤ්ඤාණ විසින්) පවසන්නාවූ, වාතුර්භූමකධර්මයන්ගේ පරතෙර පත් (පස්විද) හැම වෙර බිය ඉක්ම වූ, ගෞතම බුදුන් අපි විචාරමිහ.

170. හේමවත යක්ෂ මෙසේ අසයි: කවරක් උපත් කල්හි (සත්ත්වසංස්කාර) ලෝකය උපන්නේද? කවරෙක්හි ලා (තණ්හා මාන දිඪි) සන්තට කෙරේද? කවරක් ඇසුරු කොට ලොභ පවත්නේද? කුමක් ඇති කල්හි (කවර කරුණෙකින්) ලෝකය පෙළේද?

- 171 ජසා ලොකො සමුප්පන්නො (භෙදවිකල්ප භගවා)
ජසා භුක්ඛි සත්ථි,
ජනනමෙව උපාදා
ජසා ලොකො විහංගති.
- 172 කතමං තං උපාදාං යත් ලොකො විහංගති,
නියානං පුද්ගලො භුක්ඛි කමං දුක්ඛා පමුච්ඡති.
- 173 පඤ්ඤා කාමඥා ලොකෙ මනො ජට්ඨා පමොදිතා,
එත් ජජා විරාජෙත්ථ එවං දුක්ඛා පමුච්ඡති.
- 174 එතං ලොකස්ස නියානං අකාමං වො යමා තමං,
එතං වො අභිමානං එවං දුක්ඛා පමුච්ඡති.
- 175 කො සුඛං තරති ඔසං කො සුඛං තරති අමංගලං,
අපඤ්ඤා අනාලොකො කො ගමභීරං න සිදති.
- 176 සබ්බද සිලසම්පන්නො පඤ්ඤා වා සුභමාහිතො,
අරක්ඛන්ති ඤාති ඔසං තරති දුක්ඛං.¹
- 177 චිරතො කාමසංග්ගා සබ්බසංයොජනාතිගො,
නනදී භව පරික්ඛේයො සො ගමභීරං න සිදති.
- 178 ගමභීරපඤ්ඤං නිපුණස්ස සංග්ගා,
අතිශේෂං කාමභවෙ අසංගං,
තං පසාරං සබ්බධි විපමුක්ඛං
දිට්ඨො පථො කමමානං මහෙසි.

1. දුක්ඛං - ඉදං 2.

171. (බ්‍රහ්ම හෙමචන යි, අමතා මෙසේ වදළහ;) ඡඩායතන උපන් කල්හි ලෝකය උපන්නේ වෙයි. ඡඩායතන පවත්නා කල්හි (කෙලඟ) සන්ථව කෙරෙයි. ඡඩායතනයන් ම ඇසුරු කොට ලෝකය පවත්නේය, ඡඩායතනයන් ඇති කල්හි ම ලෝකය පෙළෙයි.

172. යම් තැනෙක ලෝකය වැනසේ නම්, ඒ උපාදනය (දුඛසත්‍යය) කවරේද? (මාර්ග සත්‍ය සංඛ්‍යාත) නිර්යාණය පුළුල්වන්නාලද්දු කෙසේ සසර දුකින් මිදේදැයි වදළ මැනව.

173. මනායතනය සවන කොට ඇති (පඤ්චායතන සංඛ්‍යාත) පස්කම් ගුණයෝ (මාවිසින්) පවසනලද වෙති මේ (දෙළොස් ආයතන සංඛ්‍යාත) දුඛසත්‍යයෙහි (තෘෂ්ණ සංඛ්‍යාත) ඡන්දය දුරලා මෙසේ සසර දුකින් මිදෙයි.

174. මා විසින් තොපට ලෝකයාගේ මේ නිර්යාණය තත්වු පරිදි පවසන ලද. මෙසේ සසර දුකින් මිදෙයින තෙල කරුණ මම තොපට පවසමි.

175. මේ ලොවහි කවරෙක් (කාමාදි) චතුරොස තරණය කෙරේද? කවරෙක් භවසාගර තරණය කෙරේද? ප්‍රතිෂ්ඨාරහිත පිහිටක් නැති අනාලම්භ වූ ගැඹුරු සයුරෙහි කවරෙක් නොගැලේද?

176. හැම කල්හි ශීල සම්පන්න වූයේ ලොවිලොවුතුරු නුවණින් ප්‍රඥාවත් වූයේ (සමථ විපස්සනා මාර්ගඵල සමාධියෙන්) මොනොවට සමාහිත වූයේ ආධ්‍යාත්ම වින්තනය සැහැවී කොට ඇති (අප්‍රමාද සංඛ්‍යාත) ස්මාති ඇත්තේ තරණය කිරීමට දුෂ්කර වූ චතුරොසය තරණය කෙරෙයි.

177. කාමසංඥායෙන් (චතුර් මාර්ග සම්ප්‍රයුක්ත සමුච්චෙද විරති-යෙන්) විරත වූ (සිවුමග නුවණින් මැ) සියලු (දඹවිධ) සංයෝජනයන් ඉක්ම වූ (තෘෂ්ණා සංඛ්‍යාත) නන්දිය හා භවයත් ක්ෂය කළ ඵ ක්ෂිණාසුච මහණ ගැඹුරු (සසර) සයුරෙහි නො ගැලෙයි.

178. (ස්කන්ධාදියෙහි) ගාමිණීර ප්‍රඥා ඇති, නිපුණ වූ පණ්ඩිතයන් විසින් ගොතන ලද ප්‍රශ්නයන්ගේ අරුත් දක්නා වූ, රාගාදිකිංකෘත රහිත (ද්විවිධ) කාමයෙහි හා (ත්‍රිවිධ) භවයෙහි නො ඇලුනු (ස්කන්ධාදි අරමුණුවල ඡන්දරාගය නැති හෙයින්) සියලු තත්හි මිදුනු (අෂ්ටසමාපත්ති සංඛ්‍යාත) දිව්‍ය මාර්ගයෙහි යන ඒ මහාරූපීන් බලව.

- 179 අනොමනාමං නිපුණස්සංඝං
පඤ්ඤාද්දං කාමාලයෙ අසන්නං
තං පසංචිතං භවිතං සුමෙධං
අරියෙ පථෙ කමමානං මහෙසිං.
- 180 සුද්ධං වත නො අස්ස සුප්පාතං සුච්ඡිකං,¹
යං අභ්ගාම සමුද්ධං ඔසති භූමිමාසවං.
- 181 ඉමෙ දසසතා යක්ඛා ඉඤ්චිමනො යසස්සිනො,
සුඤ්ඤාතං සරණං යනති තං නො සප්පා අනුක්කරො.
- 182 තෙ මයං විවරිකාම ගාමා ගාමං නගා නගං,
නමස්සමානා සමුද්ධං ධම්මස්ස ව සුධම්මතනති.

භෞද්ධසූත්තං නිවර්තං.

1-10

ආලවකසූත්තං

එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා ආලවියං විහරති ආලවකස්ස යක්ඛස්ස භවතො අරං ඛො ආලවකො යකො යෙන භගවා තෙනුප-
සංඝාමි, උපසංඝාමිත්වා භගවන්තං එතදවොච: නිකම්ම සමණානි.

සාධාචුසොති භගවා නිකම්මි,
පට්ඨ සමණානි,
සාධාචුසොති භගවා පාට්ඨි,

දුතියමි ඛො ආලවකො යකො භගවන්තං එතදවොච. නිකම්ම
සමණානි,

සාධාචුසොති භගවා නිකම්මි,
පට්ඨ සමණානි,
සාධාචුසොති භගවා පාට්ඨි,

1. සුඤ්ඤාතං - පිටු 2.

179. අලාමක නාම ඇති, නිපුණාභිදක්නා වූ (නුවණ ලබන පිළිවෙත දෙන හෙයින්) ප්‍රඥාදයක වූ කාමාලයෙහි නොලැඟුණා වූ (සර්වඥභාවයට මාර්ග වූ පාරම් ප්‍රඥා ඇති හෙයින්) සුමේධ වූ, සර්වඥ වූ ආර්යාෂ්ටාභිග්න මාර්ග හෝ ඵලසමාපත්ති සංඛ්‍යාත) ආර්යමාර්ගයෙහි යන ජ මහර්ෂීන් බලව.

180. ඵකාන්තයෙන් අද අපට මනා දර්ශණයෙක් විය. අද අපට සොදුරු උදෑසෙණක් විය, ශෝභන උත්තරයෙක් විය. යම් හෙයෙකින් ඕස කරණය කළ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ දුටුමෝද, එහෙයිනි.

181. සෘද්ධිමත් වූ යශස්වී වූ දහසක් වූ මේ හැම යක්ෂයෝ ඔබ සරණ කොට යෙති. ඔබ වහන්සේ අපගේ නිරුත්තර ශාස්තෘ වහු.

182. අපි සම්බුද්ධන් නමදිමින් ධර්මයාගේ සාක්ඛ්‍යාත භාවය ද වණමින් ගමන් ගමට පවියෙන් පවියට යමිහයි.

හේමවත සූත්‍රය නිමි.

1 - 10

ආලවක සූත්‍රය.

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අළවුරට ආලවක නම් යක්ෂ්‍රගේ භවනයෙහි වැඩවසන සේක. ඉක්බිති අළවු යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය:

“මහණ, නික්ම යා,”යි.

“මැනැවැ ඇවැතැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුණු සේක.

“එව මහණැ”යි.

“මැනැවැ, ඇවැතැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක. දෙවන වට ද අළවු යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය: “නික්ම යා මහණ” යි.

“මැනැවැ ‘ඇවැතැ’යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම ගිය සේක. එව “එව මහණැ”, යි

“මැනැවැ, ඇවැතැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක.

තනියමි ඛො ආලවකො යකො හගවන්තං එතදවොච: නිකම
සමඤ්ඤාති,

සාධාච්ඡයාති හගවා නිකමි,
පටිස සමඤ්ඤාති,
සාධාච්ඡයාති හගවා පටිසි,

චතුස්සමි ඛො ආලවකො යකො හගවන්තං එතදවොච: නිකම
සමඤ්ඤාති,

නට්ඨානං තං ආච්ඡයො නිකමිසාමි යං තෙ කරණියං තං
කරොමිති,

පඤ්ඤා තං සමඤ්ඤා පුළුච්ඡාමි, සවෙ මෙ න ව්‍යාකරිසාමි චිත්තං වා
තෙ ඛිපිසාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙසාමි, පාදෙසු වා ගහෙතවා පාරගමනාය
ඛිපිසාමිති,

නට්ඨානං තං ආච්ඡයො පසාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුත්තකෙ සසමඤ්ඤානුමානියා පජාය සදෙවමනුසාය යො මෙ චිත්තං
වා ඛිපෙය්‍ය හදයං වා ඵාලෙය්‍ය පාදෙසු වා ගහෙතවා පාරගමනාය
ඛිපෙය්‍ය, අපි ව කං ආච්ඡයො පුළුච්ඡ, යඤ්ඤාමිති.

අපි ඛො ආලවකො යකො හගවන්තං ගාථාය අරුඤ්ඤාමි:

183 කිං සුඛ චිත්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං.
කිං සු පුළුච්ඡාමි¹ සුඛමාවහාති,
කිංසු හවෙ සාදුතරං² රසානං.
කපං ජීවිං ජීවිතමාහු සෙට්ඨං.

184 සද්ධිං චිත්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං.
ධම්මො පුළුච්ඡාමි සුඛමාවහාති
සට්ඨං හවෙ සාදුතරං රසානං.
පඤ්ඤාජීවිං ජීවිතමාහු³ සෙට්ඨං.

185 කපං සු තරති ඔසං කපං සු තරති අණංචං,
කපං සු දුක්ඛං අපට්ඨති කපං සු පරිසුජ්ඣති.

1. පුළුච්ඡාමි - පුළු, 2,
2. සාදුතරං - සු, සා,
3. ජීවිතමාහු - සු.

තෙවනවට ද අළවු යක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කියා:
“නික්ම යා මහණැ” යි.

“මැනවැ ඇවැතැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වැඩි සේක.
“එව මහණැ” යි.

“මැනවැ ඇවැත” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිවිසි සේක,
සතරවන වට ද අළවු යක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කියා:
“නික්ම යා මහණැ” යි.

“එ කරුණින් ම ඇවැත, මම නොයමි, තා විසින් යමක් කට
හැකි නම්, එය කරව” යි.

“මහණ, තා පැන පුළුවස්මි. ඉදින් තෝ එය මට නො විසඳනෙහි
නම්, තාගේ සිත හෝ පෙරලන්නෙමි, තාගේ හදවත හෝ පළන්නෙමි,
දෙපය අල්වා ගෙණ ගඟිනෙතර හෝ දමාපියමි” යි.

ඇවැත යමෙක් මාගේ සිත හෝ පෙරලා නම් හදවත හෝ පළානම්
දෙපය හෝ අල්වා ගෙණ ගඟිනෙතර දමාගසා නම් එබන්දකු දෙවියන්
සහිත මරුන් සහිත බඩුන් සහිත ලෝකයෙහි හෝ මහණ බඩුණන්
සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි, නො මැ දක්මි. එහෙත් ඇවැත,
යමක් කැමැත්තෙහි නම් විවාර” යි.

එකල් හි අළවු යක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කියා:

183 මෙලොවහි පුරුෂ හට කවර ධනයෙක් ශ්‍රේෂ්ඨ වේ ද?
මොනොවට පුරුදු කරණ ලද කවරෙක් සුව එළවා ද? කවරෙක් රසයන්
අතුරෙන් ඉතා මිසුරු වේ ද? කිසෙයින් දිව්වටනහුගේ ජීවිතය
ශ්‍රේෂ්ඨයයි කිහුද? යි.

184 මෙලො වැ ග්‍රඤ්ඤාව පුරුෂ හට ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ, (දන, සීල,
භාවනා) ධර්මය මොනොවට පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව එළවයි, රසයන්
අතුරෙන් සත්‍යය එකාන්තයෙන් මිසුරු වෙයි. ප්‍රඥාවෙන් දිව්වටනු
වහුගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කිහු,

185 කිසෙයින් ඔස තරණය කෙරේ ද? කිසෙයින් සසර සයුරු
තරණය කෙරේ ද? කිසෙයින් වෘත්තදුෂ්ටය ඉක්මයේ ද? කිසෙයින් පිරිසිදු
වේ ද? යි.

- 186 සද්ධාය තරතී ඔසං අසමාදෙන අණ්ණවං,
විරියෙන දුක්ඛමච්ඡෙති¹ පඤ්ඤාය පරිසුඤ්ඤාති.
- 187 කථං සු ලහතෙ පඤ්ඤං කථං සු විජුතෙ ධනං,
කථං සු කිත්තිං පපොති කථං මිත්තානි ගන්ති.
අසමා ලොකා පරං ලොකං කථං පෙවති න සොවති.
- 188 සද්දහානො අරහතං ධම්මං නිබ්බානපත්තිසා,
සුඤ්ඤාය ලහතෙ පඤ්ඤං අසමමනො විවක්ඛණො.
- 189 පතිරුපකාරී ධුරවා උට්ඨාතා විජුතෙ ධනං,
සවෙවන කිත්තිං පපොති දදං මිත්තානි ගන්ති.
- 190 යසෙසතෙ චතුරො ධම්මා සද්ධස්ස සරමෙසිනො,
සවං ධම්මො ධිති වාගො ස වෙ පෙවති න සොවති.
- 191 ඉධං අකුසලං පුට්ඨස්ස පුට්ඨ සමණ්ණාහමණො,
යදි සවං දමා වාගා ඛන්තා භීතො වීජති.
- 192 කථං නු දුති පුට්ඨස්ස පුට්ඨ සමණ්ණාහමණො,
සො හං අජ ජාතාමි යො වන්තො සමපරාධිකො.
- 193 අත්ථාය වත මෙ බුද්ධො වාසායා' ලව්චාගමී,
සො හං අජ ජාතාමි යත්ති දිත්තං මහස්මිං.
- 194 යො අහං විවරියාමි ගාමා ගාමං පුරාපුරං,
නාමස්මාතො සම්බුද්ධං ධම්මස්ස ව සුඛමත්තනී.

1. දුක්ඛං අවෙති නි - පිටු 2.

186. ශ්‍රධායෙන් දෘෂ්ටිසංඛ්‍යාතභිස තරණය කෙරෙයි. අප්‍රමාදයෙන් හවාරණව තරණය කෙරෙයි. අනාගාමී මාර්ගවධා වූ කාමදුෂ්ඨය වීර්යයෙන් තරණය කෙරෙයි. අර්හත්මාර්ගප්‍රඥාවෙන් පිරිසිදු වෙයි.

187. කිසෙයින් ප්‍රඥා ලබා ද? කිසෙයින් ධනය ලබා ද? කිසෙයින් කීර්තියට පැමිණේ ද? කිසෙයින් මිතුරන් සපයා ද? මෙලොවින් පරලොව ගොස් කිසෙයින් ශෝක නො කෙරේ ද?"යි

188. නිවනට පැමිණීම පිණිස (බුද්ධාදී) රහතුන්ගේ ධර්මය හදහනුයේ (දහම) අසනු කැමැත්තේ අප්‍රමත්ත වැ විවක්ෂණ වූයේ ලොකික ලොකොත්තර ප්‍රඥා ලබා,

189. ලොකික ලොකොත්තර ධනයට ප්‍රතිරූප වැ ක්‍රියා කරණ සුදු වූයේ රුකුළු වැර ඇතියේ නොලිහිල් පැරකුළු ඇත්තේ ලොවිලොවුතුරු ධනය ලබා. වාක්සන්‍යයෙන් කීර්තියට පැමිණේ. කැමැති දෑ දෙන්නේ මිතුරන් සපයා.

190. ගිහිගෙහි වසන යම් සැදුහැතියකුට වාක්සන්‍යය හා ප්‍රඥාව හා වීර්යය හා ත්‍යාගය. හා මේ සිව් දහමුණු ඇත් ද, හේ ඒකාන්තයෙන් පරලොව ගොස් ශෝක නො කෙරේ. මෙලොවින් පරලොව ගිය හේ ඒකාන්තයෙන් ශෝක නොකෙරේ.

191. ඉදින් වාක්සන්‍යයෙන් වැඩි තරම් වූ ප්‍රඥා සංඛ්‍යාත දමයෙන් වැඩි තරම් වූ ත්‍යාගයෙන් වැඩිතරම් වූ වීර්යසංඛ්‍යාත ක්ෂාන්තියෙන් වැඩිතරම් වූ අනෙක් දහමෙක් මෙ ලෝකයෙහි ඇත් නම්, වැලික් අන්‍ය වූ නොයෙක් මහණ බමුණන් විවාරවයි.

192. මෙලොවැ නුවණ ලැබීම ඇ යම් කරුණෙක් වේ නම්, එ ද පරලොව පිළිබඳ යම් අර්ථයෙක් වේ නම්, එ ද, අද මම දැනගනිමි. එබඳු මම දැන් කිසෙයින් නම් අන් බොහෝ මහණ බමුණන් විවාරම් ද?

193. ඒකාන්තයෙන් බුදුහු මට වැඩ සඳහා වාසය පිණිස අලවු පුරට වැඩියහ. (එහෙයින්) යම් පින් කෙතෙක්හි දෙන ලද්ද මහත් එල වේ නම්, මම ඒ පින් කෙත දැනගනිමි.

194. මම බුදුන් නමිදිමින් ධර්මයාගේ සුධර්මකය ද කියමින් ගමින් ගම නුවරින් නුවර හැසිරෙමි යයි.

එවි. වුනෙ ආලවකො යකෙකා හගවන්තං එතදවොච. අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, අභික්ඛන්තං හො ගොතමි, සෙය්‍යථාපි හො ගොතමි නික්ඛන්තං වා උක්ඛන්තං පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලාසය වා මග්ගා ආවිකේශය අනුකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛන්තීති, එවිමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො, එයාහං හගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං භික්ඛාමි. උපාසකං මං හවිං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

ආලවකසුත්තං නිවේදනං.

1 - 11

විජයසුත්තං.

- 195 වරං වා යදි වා තිට්ඨං නිසින්නො උද වා සයං,
සම්මෙඤ්ජති පසාරෙති එසා කායසා ඉ ඤ්ජනා.
- 196 අට්ඨි නභාරු සංයුක්තො තවමංසාවලෙපනො,
ජවියා කායො පටිච්ඡන්තො යථාභූතං න දියති.
- 197 අනතපුරොදරපුරො යකපෙළසා වජ්ජිනො,
හදයස පපජාසසා චක්ඛසා පිහකස්ස ව.
- 198 සිඤ්ඤානිකාය ඛෙළසා සෙදසා මෙදසා ව,
ලොභිතසා ලසිකාය පිහකස්ස ව වසාය ව.
- 199 අපසා නවති සොතෙති අසුචි සවති සබ්බද,
අකම්මනා අකම්මුපකො කණ්ණිකා කණ්ණිකුපකො.
- 200 සිඤ්ඤානිකා ව නාසානො මුඛෙන වමතෙ' කද,
පිත්තං සෙමනං වමති කායමනා සෙදරලිකා.
- 201 අපසා පුසිරං සිසං මඤ්ඤානසා පුරිතං,
පුහතො නං මඤ්ඤානි බාලො අවිජ්ජාය පුරකිතො.

මෙසේ වදළ කල්හි අළවු යක් හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවැ, හවත් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනවැ, යම් සේ හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිහුරු කරණ ලද්දක් උඩුහුරු කෙරෙන්නේ වේද, පිළිසන්වූවක් විවෘත කරන්නේ හෝ වේද, මුළාවූවකුට මහ පවසන්නේ හෝ වේද, 'ඇස් ඇත්තාහු රු දක්නාහ'යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ හෝ වේද, එසෙයින් මැ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් ධර්මය පවසන ලද, තෙල මම් හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සරණ කොට යම්, ධර්මය ද භික්ෂු සඬකයා ද සරණ කොට යම්. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිම ව සරණගත උපාසකයකු කොට ධරණ සේක්වයි.

ආළවක සූත්‍රය නිමි.

1 - 11

විජය සූත්‍රය

195. යන්නේ හෝ ඉදින් සිටිනේ හෝ හුන්නේ හෝ නොහොත් හෝනේ වේද, (අත්-පා) හකුළුවනු ද විදහනුද වේ. තෙල ශරීරයාගේ වලනය යි.

196. ඇවිත් හා නහරින් හා බැඳුනු, සමින් හා මසින් හා අවලිප්ප වූ සිවියෙන් පිළිසන් වූ සිරුර තත් වූ පරිදි නො පැණේ.

197. (මේ සිරුර) අකුණුයෙන් පිරුණේ නොපැසුනු අහරින් පිරුණේ අක්මායෙන් ද වටනින් ද හදවතින් ද පපුකැණින් ද වකුගඩුයෙන් ද බඩදිවෙන් ද -

198. මුකුණුයෙන් ද කෙළෙන් ද ධහදියෙන් ද මෙදසින් ද ලෙහෙයින් ද සඳම්ප්පලෙන් ද පිතින් ද වුරුණු තෙලෙන් ද පිරුණේ වෙයි.

199. යළිදු මේ ශරීරයාගේ නවදෙරින් හැමකල්හි මල වැහෙයි, ඇසින් කබ ද කණින් කාරලු ද වැහෙයි.

200. නැහැයෙන් සොටු ද කලෙක මුවින් පිත ද සෙම ද වමයි, කයින් සෝදිය හා දැලි ද වැගිරෙයි.

201. වැලිදු මේ ශරීරයාගේ සිදුරු සහිත හිස හිස්මුලින් පිරුණේ වෙයි. අවිද්‍යායෙන් පෙරටුකරණ ලද බාල එය ශුභ විසින් හඟනේය.

- 202 යදව යො මනො සෙති උද්භුමානො විනිලකො,
අපවිද්ධො සුසානස්මිං අනපෙක්ඛා භොතති ඤාතයො.
- 203 බාදන්ති නං සුවාණා ව සිගාලා ව වකා කිථී,
කාකා ගිජ්ඣා ව බාදන්ති යෙ වශෙඤ්ඤ සන්ති පාඨානො.
- 204 සුඤ්ඤාන චුද්ධවචනං භික්ඛු පඤ්ඤාණවා ඉධ,
යො ඛො නං පරිජානාති යථාභූතං භි පසාති.
- 205 යථා ඉදං තථා එතං යථා එතං තථා ඉදං,
අජ්ඣන්තස්ස ඛෙද්ධා ව කායෙ ඡන්දං වීරාජයෙ.
- 206 ඡන්දරාගවීරකො යො භික්ඛු පඤ්ඤාණවා ඉධ,
අජ්ඣන්තා අමතං සන්තිං නිබ්බානං¹ පද මච්ඡන්තං.
- 207 දිපාදකො යං අසුචි දුග්ගතො පරිහීරති,²
නානා කුණප පරිපූරො වීක්ඛවන්තො තතො තතො.
- 208 එතාදියෙන කායෙන යො මඤ්ඤ උණණමෙනවෙ,
පරං වා අවජානෙය්‍ය කිමඤ්ඤත්‍ර අදස්සනාති.

විජයසුඤ්ඤා නිව්ඤ්ඤා.

1-12

මුනි සුඤ්ඤා

- 209 සන්තප්පානො භයං ජාතං නිකේතො ජායතෙ රජො,
අනිකේතමසක්ඛිං එතං වෙ මුනිදස්සනං.
- 210 යො ජාතමුච්ඡිජ්ජ න රොපයෙය්‍ය
ජායන්තමස්ස නානුසවෙවෙජ්,
තමාහු එකං මුනිනං වරන්තං
අඤ්ඤාති යො සන්තිපදං මහෙසි.

1. නිබ්බානං-3.

2. පරිජානං-3.

202. යම් විටෙක ඒ කය ආයු උෂ්මා විඤ්ඤාපගමයෙන් මළේ ඉදිමුත් නිල් වූයේ හෝතේ වේද, එකල්හි අමු සොහොන්හි හැරදමන ලද්දේ ඤාතිහු අපේක්ෂා රහිත වුවාහු වෙති.

203. ශුන්ධකයෝ ද සිවල්ලු ද වාකයෝ ද, පණුවෝ ද කවුඩෝ ද ගිජුලිහිණිහු ද කති. වෙනත් ප්‍රාණිහු ද වෙන් නම් ඔහු දු එය කති.

204. මෙසස්නෙහි විදසුන් නුවණින් යුත් මහණ බුදු වදන් අසා එය පිරිසිදු දැනගනී. තත් වූ පරිදි අනිත්‍යාදී විසින් දක්නා හෙයින්.

205. මේ සවිඤ්ඤාක අශුභය යම් සේද තෙල අවිඤ්ඤාක අශුභය ද එබඳු වෙයි. තෙල අවිඤ්ඤාක අශුභය යම් බඳු ද, මේ සවිඤ්ඤාක අශුභය ද එබඳු වෙයි. (එහෙයින්) ආධ්‍යාත්මික වූ ද බාහ්‍ය වූ ද සිරුරෙහි ඡන්ද්‍රාගය දුරලත්තෝ ය.

206. මේ සස්නෙහි රහත්මග නුවණින් යුත් එ මහණ ඡන්ද්‍රාගයෙන් වෙන් වූයේ අමාන නම් වූ ශාන්තිය වූ ව්‍යුති රහිත වූ, නිව්භාසයට ද පැමිණියේ ය.

207. අපචිත්‍ර වූ දුගඳ වහනය කරණ නොයෙක් කුණපයෙන් පිරුණු ඒ ඒ දෙරිත් මලවහන දෙපායුත් මේ කය (සුවද කැවීම ආදියෙන්) පරිහරණය කරණු ලබයි.

208. යමෙක් මෙබඳු වූ සිරුරින් යුක්තව තෘෂ්ණාදී විසින් තමා හුවා දක්වන්නට සිතා ද, මෙරමා හට හෝ අවමන් කරන්නේ ද මෙහිලා ආයම්බාගීයෙන් සත්‍යය නො දක්ම විනා අත් කවරෙක් ද?

විජය සූත්‍රය නිමි.

1 - 12

මුනි සූත්‍රය

209. (තෘෂ්ණා - දෘෂ්ටි - මිත්‍ර සංඛ්‍යාත ත්‍රිවිධ) සංඝවයෙන් (කෙළෙස්) බිය උපත. (රූපාදි අරමුණු නමැති) නිකේතයෙන් (ගෙයින්) රාගාදී කෙළෙස් රජස් උපත. නිකේත නැති, සංඝවයෙන් තොර වූ තෙල නිව්භාසය එකානකයෙන් (බුධ) මුනිහුගේ දර්ශනය වෙයි.

210. යමෙක් උපත් කෙළෙස් නසා මතු උපදනා කෙළෙස් නූපදවා ද, (අනාගතයෙහි උපදනා) ඒ ක්ලෙශයට යලි ප්‍රවේශ නො දෙන්නේ ද, (ලොකාත්මිකයාවෙහි) හැසිරෙන ඔහු ශ්‍රේෂ්ඨමුනිවරයෙකැයි (බුදුවරු) කීහු. ඒ මහර්ෂි අත්‍යානක ශාන්තී පදය (පසක් විසින්) දුටුයේ ය.

- 211 සංකප්පය වැඩිවන පහසු බව,
සිතෙහි මසය නානුප්පවෙවෙ,
ස වෙ මුනි ජාතිකයන්ගේ
තඤ්ඤා පහසු න උපදේශන සංකප්පය.
- 212 අභිඤ්ඤා සංකප්පය නිවෙසනාති
අනිකාමය. අභිඤ්ඤාතරමපිනෙස,
ස වෙ මුනි විතර්කයො අභිඤ්ඤා
නානුප්පති පාරමිතො හි භොති.
- 213 සංකප්පය සංකප්පය සුමධං.
සංකප්පය ධර්මසු අනුප්පිතං,
සංකප්පය තඤ්ඤාකම්මෙ ව්‍යුත්තං
තං වාපි ධර්ම මුනි³ වෙදයන්ති.
- 214 පඤ්ඤාබලං සිලවතුප්පනං
සමාහිතං කුමාරතං සතිමං,
සංකප්පය අබිලං අනාසවං
තං වාපි ධර්ම මුනි³ වෙදයන්ති.
- 215 එකං වර්තනං මුනිං අප්පිනං
නිසුප්පසංසාසු අවෙධමානං,
සිතංව සංකප්පය අසත්තසත්තං
වානංව ජාලමහි අසත්තමානං,
පද්මං ව නොයෙන අප්පිනමානං
නෙතාරමපඤ්ඤාසම්මානඤ්ඤා නොයනං
තං වාපි ධර්ම මුනි³ වෙදයන්ති.
- 216 යො ගාතො උපදේශනාචාර්යාසනී
යසම් පරෙ වාචාපරිසරං වදන්ති,
තං විතර්කං සුසමාහිතින්ද්‍රියං
තං වාපි ධර්ම මුනි³ වෙදයන්ති.

1. මුනි-පෙත.

2. පෙතිකාය-පි. යනං

211. (ස්කන්ධායතනාදි) ක්ලේශවස්තූන් පිරිසිදු දෑන (අභිසංස්කාර වඤ්ඤා සංඛ්‍යාත) වස්තූබ්‍රහ්ම සම්මුඛේද විසින් නසා එයට නැවත තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි නමැති සෙනහස (දිය) නොවැද්දදේද, ජාතිමරණයන්ගේ අන්තය වන නිවන දක්නා සුදු ඒ මුනි එකාන්තයෙන් නවවිධ අකුශල චිතර්කය ප්‍රතිෂ්ඨ කොට (දෙවියෙමි, මිනිසෙකිමි යන ආදී) සංඛ්‍යාවට නො පැමිණෙයි.

212. (කාමහවාදි) හැම නිවෙසනයන් (අනිත්‍යාදිවශයෙන්) දෑන, ඔවුනතුරෙහි එකකුදු නො පතනුයේ ඒ බුඩ්ධුනි පහකළ තෘෂ්ණා ඇතියේ (එහෙයින්ම) ගිපු නො වූයේ එකාන්තයෙන් කුශලාකුශල කර්ම රැස් නො කෙරෙයි. යම් හෙයෙකින් නිවන් පරතෙරට හේ ගියේ ද එහෙයිනි.

213. (ඡන්දරාගප්‍රභාණයෙන් ස්කන්ධ ධාතු ආයතන සංඛ්‍යාත) සියලු ධර්මයන් මැඩ ලූ, සඵාකාරයෙන් ඒ සියලු ධර්මයන් දන්නා වූ, (සඵ්ධර්මයන් දෙසීමෙහි සමත් වූ මහා ප්‍රඥ ඇති හෙයින්) සුමෙධ වූ සඵ්ධර්මයන්හි (ඡන්දරාගා භාවයෙන්) නො ඇලුනු සඵ්ධර්මයන්හි ඡන්දරාගය හළ, තෘෂ්ණා-ක්ෂය සංඛ්‍යාත නිව්ඤ්ඤායෙහි විමුක්ත වූ ඒ බුදුහු මුනි යයි බුඩ්ධාදි පණ්ඩිතයෝ දනිති.

214. (ක්ලේශප්‍රභාණය කරණ) ප්‍රඥාබලය ඇති, චතුපාරිශුද්ධි ශීලයෙන් හා තෙළෙස් දුහඬින් යුත්, මාර්ගචල ඊශ්වරාපරමායාසයෙන් සමාහිත වූ, (උපචාර - අරීණ) ධ්‍යානයන්හි ඇලුනු, සමානිමත් වූ, රාගාදි සධගයෙන් මිදුනු, (පක්ඛවෙතොබ්ල සධබ්‍යාත) කෙලෙස් හුල් නැති, ඔහු මුනියයි පණ්ඩිතයෝ දනිත්.

215. (ප්‍රච්ඡාය සධබ්‍යාතාදියෙන්) එකලාව හැසිරෙන මොනෙයා-ධර්මයෙන් යුක්ත වූ, (හැමතන්හි) නොපමා වූ, නින්ද, ප්‍රශංසායෙහි (ප්‍රතිසානුනය දෙකින්) නො සැලෙනු වූ, සිංහයකු සෙයින් (අටලෝදහමිනි) තැනී නො ගන්නා වූ, දළෙහි සුළං සෙයින් (තෘෂ්ණා - දෘෂ්ටි ජාලයෙහි) නො ලැගෙන දියෙන් නොතැවරෙන පිදුමක් සෙයින් ලෝකය හා තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි ලේපයෙන් නොතැවරෙන, මෙරමා නිවනට පමුණුවන, අනිකකු විසින් (නිවන්මගට) නො පැමිණැවිය හැකි, ඒ බුදුහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ දනිත්.

216. යමෙක් යම් වස්තුවක් කෙරෙහි අන්‍ය නික්ඛිකයෝ (අණාගුණ වශයෙන්) නින්ද ප්‍රශංසා වචන කියන් ද, එබන්දෙහි නානතොටෙහිලු වැඩක් මෙන් සරීර වේ ද, (ඉටු අභිමුණෙහි) පහ වූ රාග ඇති, (වෙළ මොහ අභාවයෙන්) සමාහිත වූ ඉදුරන් ඇති, ඒ බුදුහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ දනිත්.

- 217 යො වෙ ධීතඤ්ඤා නසරංච උජ්ජං
පීඨවජ්ඣි කමෙමහි පාපකෙහි,
වීම්භමානො වීසම්භ සමඤ්ඤා
තං වා පි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 218 යො සඤ්ඤානඤ්ඤා න කරොති පාපං
දහරො ව මජ්ඣිමො ව¹ මුනි යතඤ්ඤා,
අරොසනෙයො යො න රොසෙති කඤ්ඤා
තං වා පි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 219 යදග්ගතො මජ්ඣිමො සෙසතො වා
පිණ්ඩං ලහෙථ පරදතතුපථීවි,
නාලං පුතුං නොපි නිපච්චවාදී
තං වා පි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 220 මුනිං වරතං වීරතං මෙපුනස්මා
යො යොබ්බතෙන උපනිබ්බතෙන කච්චි,
මදස්සමාදු වීරතං වීරපමුක්ඛං
තං වා පි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 221 අඤ්ඤාය ලොකං පරමස්ථදස්සිං
ඔසං සමුද්දං අතිතරිය තාදීං,
තං ජිත්තගත්තං අසිතං අනාසවං
තං වා පි ධීරා මුනිං වෙදයන්ති.
- 222 අසමා වුභො දුරවිතාරවුත්ථිතො
ගිහී දුරපොසි අමමො ව සුඛතො,
පරපාණරොධාය ගිහී අසඤ්ඤාතො
නිච්චං මුනි රත්ඛති පාණිතො යතො.
- 223 සිඛි යථා නිලගිවො වීභබ්බතමො
භංගස්ස නොපෙති ජවං ඤද්වනං,
ඵවං ගිහී නානුකරොති හික්ඛුතො
මුනිතො වීචික්ඛාස්ස වතමහි ක්කායතොති.

මුනිසුඤ්ඤානං නිබ්බිතං.

උරගවග්ගො පඨමො

තසුද්දනං:

උරගො ධම්මියො වෙච්ච වීරාණඤ්ඤා තථා කපි,
වුද්දෙ පරාගවො වෙච්ච වසලො මෙක්ඛාභාවනා.
යාතාගිරො ආලවකො වීජයො ව තථා මුනි,
ආදසෙතාති සුඤ්ඤානි උරගවග්ගොති වුචන්ති,

1. මෙකිජාව-පි-යා

217. යමෙක් ඒකාන්තයෙන් (හවාන්තරොපගමන නැති හෙයින්) සථිත වූ සිත් ඇත්තේ, හුවෙලුවක් (පිළි වියන කරස් දණ්ඩක්) සෙයින් සෘජු වූයේ පටිකම් පිළිකල් කෙරේද, සම වියම දෙක මාරි ප්‍රඥයෙන් විමසා බලන්නේත් වේ ද, ඒ බුදුහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ දනිති.

218. යමෙක් (සිල සංයමයෙන්) සංයත වූයේ තරුණ වූයේ හෝ මැදුම් වියෙහි වූයේ හෝ දූවුනු සිත් ඇත්තේ මොනෙයා ධර්මයෙන් සමන්විත වූයේ, නො පෙළියයුතු වූයේ කිසිවකු නො ගටාද, ඔහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ පවසත්.

219. මෙරමා විසින් දුන් දිව්වටනා සැළි මුවින් හෝ මැදින් හෝ සෙසු තැනින් ගත් පිළු ලබාද, හේ (තමා හෝ දයකයා) පැයසීමට නො නිසිවේද, දයකයා පහත් කොට බණන්නේ හෝ නො වේද, ඔහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ පවසත්.

220. යමෙක් යොවුන් වියෙහි (ස්ත්‍රී රූපාදි) කිසි අරමුණක (කෙලෙස් විසින්) නො බැඳේද, මුනි වූ ඵකථිභාරී ව හැසිරෙන, මෙවුන් දමින් දුරු වූ මදයෙන් හා ප්‍රමාදයෙන් විරත වූ, සියලු කෙලෙස් බැඳුමෙන් මිදුනු ඔහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ පවසත්.

221. (ස්කන්ධාදි) ලෝකය (දුකැයි) දැන, (නිරොධසත්‍යය සාක්ෂාත් කිරීමෙන්) පරමාත්මය දක්නා සුලු (සමුදය ප්‍රභාණයෙන්) වතුරොසයද (වක්ෂුරාදි ආයතන) සමුදයද (මාරිභාවනාවෙන්) තරණය කොට තෘදි වූ, සිදින ලද වතුරග්‍රන්ථ ඇති තෘෂණා - දෘෂ්ටි විසින් ඇසුරු නො කරණලද, ඔහු මුනි යයි පණ්ඩිතයෝ පවසත්.

222. (ගිහි - පැවිදි) දෙදෙන නො සම වූවාහු උනුන්ගෙන් දුර වූ වාහු හෝ දිව් වැටුම් ඇති වෙති. ගෘහී තෙමේ අඹුදරුවන් පුස්තේ වෙයි. පවිත්‍ර වුක ඇති පැවිදි (අඹුදරුවන් කෙරෙහි) මමන්ව නැති වෙයි. ගිහි පරපණ නැසීමෙන් අසංයත වෙයි. මුනි සංයත වූයේ ප්‍රාණීන් රක්තේය.

223. අභස්ථිසරණානිල් ගෙල ඇති මොණර කිසිකලෙකත් හංසයාගේ ජවයට යමසේ නො පැමිණේද, එසෙයින් ගෘහී වෙනෙහි ධ්‍යාන කරණසුලු කාය - චිත්ත විවේක ඇති, මුනි වූ මහණහු අනුකරණ නො කෙරේයි.

මුනි සූත්‍රය නිමි.

පළමු වැනි උරගවර්ගය.

එහි උද්‍යතය:

උරග සූත්‍රය ද, ධනිය සූත්‍රය ද, බණ්ඩාරිසාණ සූත්‍රය ද, එසේ ම කසිහාර-ආච සූත්‍රය ද, වුඤ්ඤ සූත්‍රය ද, පරාභව සූත්‍රය ද, වසල සූත්‍රය ද, (කරණය) මෙක්ඛ සූත්‍රය ද, සාතාගිරි සූත්‍රය ද, ආලවක සූත්‍රය ද, විජය සූත්‍රය ද, එසේ ම මුනි සූත්‍රය ද යන මේ දෙළොස් සූතුරු උරගවගැයි කී යනු ලැබේ.

2. චූලචගෙහා

2-1

රතනසූතනං

- 224 යානීධ භූතානි සමාගතානි
භූමානි වා යානි ච අනනලිකේඛ,
සමබ්බව භූතා සුමනා භවනතු
අපොපි සක්කවච සුඡනතු භාසිතං.
- 225 තස්මා හි භූතා නිසාමෙථ සබ්බ
මෙක්ඛං කරොථ මානුසියා පජාය,
දීවා ච රක්ඛා ච හරතනී යෙ බලි.
තස්මා හි නෙ රක්ඛථ අපචක්ඛා.
- 226 යං කිඤ්චි වීතනං ඉධ වා හුරං වා
සග්ගෙසු වා යං රතනං පඤ්ඤං,
න නො සමං අත්ථි තථාගතෙන
ඉදම්භි බුද්ධෙ රතනං පඤ්ඤං.
ඵතෙන සචේතන සුවත්ථි භොතු.
- 227 බයං වීරාගං අමතං පඤ්ඤං
යදර්ශනා සක්ඛාමුනි සමාහිතො,
න තෙන ධම්මෙන සමත්ථි කිඤ්චි
ඉදම්භි ධම්මෙ රතනං පඤ්ඤං.
ඵතෙන සචේතන සුවත්ථි භොතු.
- 228 යං බුද්ධාසවේසා පරිවණ්ණස්සි සුවි.
සමාධි මානනතරිකඤ්ඤමාහු,
සමාධිනා තෙන සමො න විජ්ජති
ඉදම්භි ධම්මෙ රතනං පඤ්ඤං.
ඵතෙන සචේතන සුවත්ථි භොතු.
- 229 යෙ පුග්ගලා අට්ඨසනං පසස්සා
වික්ඛාරි උතානි යුගානි භොතනී,
තෙ දක්ඛිණේය්‍යා සුගතස්ස සාවකා
ඵතෙසු දිනනානි මහපථලානි,
ඉදම්භි සබ්බෙ රතනං පඤ්ඤං.
ඵතෙන සචේතන සුවත්ථි භොතු.

2. මූල වගීය

2 - 1

රත්න සූත්‍රය

224. මෙහි රැස්වූ යම් භූමාසං අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙන්ද-
යම් අනන්තර්ජයෙහි වැසි අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙන්ද, ඒ හැම
භූතයෝ සොමනස් වෙත්වා! තවද මාගේ භාසිතය සකසා අසත් වා.

225 එසෙයින් ම හැම අමනුෂ්‍යයෝ අසත්වා! මනුෂ්‍ය ප්‍රජාවට
මෙෙත්‍රී කරව. යම් මනුෂ්‍ය කෙනෙක් දව රෑ දෙක්හි පුද ඵලවත් ද,
එසෙයින් ම අප්‍රමත්ත දූවාහු ඔවුන් රකුව.

226 මෙ මිනිස් ලොවැ හෝ නාග සුපණ්ණදී අත් ලොවෙකැ හෝ
යම් ධනසෙකුත් වෙද, සාධාරණයෙහි හෝ යම් ප්‍රණීත වූ රත්නයෙකුත් වෙද,
ඔවුනතර තපාගතයන් හා සම එක ද රුවනෙක් නැත, මෙ ද බුදුරජුන්
කෙරෙහි වූ ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාවයයි. ඒ සත්‍යයෙන් සත්තව සෙත් වේවා!

227 (ආයාඨමාථ සමාධියෙන්) සමාහිත වූ ශාක්‍යමුනි රාහාදී
කෙලෙසුන්ගෙන් දුරු වූ හෙයින් විරාග නම් වූ ක්ලේශ ක්ෂය වූ
අමාතවූ ප්‍රණීත වූ යම් ගිවිතක් අවබෝධ කෙළේ ද, ඒ නිව්‍යාණ ධර්මය හා
සමවූ අත් කිසිදු රුවනෙක් නැත, මෙද ධර්මයෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාව
යයි, ඒ සත්‍යයෙන් (සත්තව) සෙත් වේවා!

228 බුද්ධශ්‍රේෂ්ඨයන් වහන්සේ (කෙළෙස් මල මුලුසුන් කරන
හෙයින්) අත්‍යන්තයෙන් ව්‍යවදන වූ යම් මාභිධර්මයක් වණ්ණා කළ
සේක්ද, යම් ඵල සමාධියක් (මාභියට අනතුරුව ම පල දෙන බැවින්) ආන්තක
විකය'යි වදල සේක් ද, ඒ සමාධිය හා සම වූ අනෙක් රුවනෙක් නැත.
මෙ ද ධර්මයෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ වූ රත්න භාව යි. ඒ සත්‍යයෙන් සත්තව
සෙත් වේවා!

229 බුද්ධාදී සත්පුරුෂයන් විසින් පසස්නා ලද යම් අට අරි පුභුල්
කෙනෙක් වෙත්ද, තෙල පුරුෂ යුගලයෝ සතර දෙනෙක් වෙති. බුධ
ශ්‍රාවක වූ ඔහු දක්ෂිණාර්ථ වෙති. තුලුන් කෙරෙහි දන්හු මහත් ඵල
වෙති. මෙ ද සධ්‍යා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාවය වේ. තෙල සත්‍ය
යෙන් සත්තව සෙත් වේවා.

- 230 යෙ සුප්පයුතො මනසා දලේඝන
නික්කාමීනො ගොතම සාසනමභි
තෙ පතතිපන්නා අමතං වීඨයහ
ලද්ධා මුඛා නිබ්බුතිං භුඤ්ජමානා
ඉදමපි සංඛේඛ රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේචන සුච්ඡි හොතු.
- 231 යථිඤ්ඤාදිලො පඨවිංසිකො සියා
චතුර්ඛි වාතෙහි අසම්පකමපියො,
තප්පපමං සප්පරිසං වදමි
යො අරියසංවෘතී අවේචන පසසති,
ඉදමපි සංඛේඛ රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේචන සුච්ඡි හොතු.
- 232 යෙ අරියසංවෘතී විභාවයනතී
ගමතිරපඤ්ඤාන සුදෙසිතානි
කිඤ්ඤාපි තෙ භොගතී භුසප්පමන්නා
න තෙ හවං අට්ඨමං ආදියනතී,
ඉදමපි සංඛේඛ රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේචන සුච්ඡි හොතු.
- 233 සභාවස්ස දස්සනසම්පදය
තයසසු ධම්මා ජහිතා භවන්ති,
සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡිතඤ්ඤා
සිලබ්බතං වාපි යදත්ති කිඤ්ඤි,
චතුර්භාසෙහි ව විප්පමුන්නො
ජ වාහිදානානි අභබ්බො කාතුං
ඉදමපි සංඛේඛ රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේචන සුච්ඡි හොතු.
- 234 කිඤ්ඤාපි යො කමමං කරොති පාපකං
කායෙන වාචා උද චේතසා වා
අභබ්බො යො තස්ස පටිච්ඡාදය
අභබ්බතා දිට්ඨපදස්ස වුත්තා,
ඉදමපි සංඛේඛ රතනං පඤ්ඤං
එතෙන සංවේචන සුච්ඡි හොතු.

230 යම් රහත් කෙනෙක් ගෞතම සාසනයෙහි දැඩි සිතින් මොනො-
වට විද්ධිතයෙහි ප්‍රසූක්ත වූවාහු (ප්‍රඥ වීර්‍ය ධූර දෙකින්) සියලු කෙළෙ-
සුන්ගෙන් නික්මුණාහු වෙත් ද, ඔවුහු අර්හත් ඵල සංඛ්‍යාත ප්‍රාප්තියට
පැමිණියාහු නිව්‍යාණ නම් වූ අමාත්‍යයට බැස ගෙන නිවන් ලැබ වාය රහි
තව වළඳනාහු වෙති. මෙ ද සංඛ්‍යා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාව යි.
ඒ සත්‍යයෙන් (සත්තට) සෙත් වේවා!

231 යම් (සෝවාන්) පුහුලෙක් චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍යයන් මාහි ප්‍රඥාවෙන්
විනිවිද දක්නේ ද, ඒ සත්පුරුෂ පොළොවෙහි සිටුවන ලද ඉන්ද්‍රජීලය
සිටු දිගින් ඤාත සුළඟින් යම් සේ නොසැලිය හේ ද, එ සත්පුරුෂ
ඵලානි උපමා ඇතිකොට කියමි. මෙ ද සංඛ්‍යාරත්නය කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ
රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

232 (සත්‍යසංඛ්‍යාපරම යි කියන ලද) යම් පුද්ගල කෙනෙක්
ගැඹුරු පැණ ඇති බුදුරජුන් විසින් මොනොවට දෙසන ලද ආර්‍ය්‍ය-
සත්‍යයන් (ප්‍රඥවහාසයෙන්) ප්‍රකට කෙරෙත් ද, ඔවුහු (දෙවරපසිරි,
සක්විතිරපසිරි ඇ ලබා) සසර බෙහෙවින් පමාවුවාහු නමුදු ඔහු අට
වැනි හවයක් (උපත් විසින්) නොගනිත්. මෙ ද සංඛ්‍යා කෙරෙහි
ශ්‍රේෂ්ඨ රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

233 ඔහුගේ (සොතාපත්තිමග්ගාසම්පත්තිසංඛ්‍යාත) දඬුන යම්පත්
සමග මෑ සත්කාය දෘෂ්ටි ද විවිකිත්සා ද ශීලවුතපරාමඬි දැයි යන යම්
කිසිවක් ඇත් ද, ඒ ධර්මයෝ තුන් දෙන (ප්‍රතිණ කිරිම වශයෙන් හරණා
ලද වෙති. සිව් අපායෙනුදු හෙ විප්‍රමුක්ත වෙයි. (පඤ්ච ආනන්දාර්‍ය්‍ය
හා අත්‍යාශාසනා උදෙසා ශාසන ද යන) ඖද්දරික කර්ම සය කිරීමට ද නො-
නිසි වෙයි. මෙ ද සංඛ්‍යා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාව යි. තෙල
සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

234 තවද හේ කයින් වේවයි බසින් වේවයි යළි සිතින් වේවයි
පටිකම් කෙරේ නමුදු, එය පිළිසන් කිරීමට අභවා වෙයි. දුටු නිව්‍යාණ
පද ඇතියහුගේ (දඬුන සම්පන්න පුද්ගලයාගේ) (ඒ) අභවාතාව කියන
ලදු. මෙ ද සංඛ්‍යා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන්
සත්තට සෙත් වේවා !

- 235 වනසගුලෙක යථා උත්තමංගෙන
ගිමනානමාසෙ පඨමසීං ගිමින,
තථුපමං ධම්මවරං අදෙසයි
නිබ්බානගාමීං පරමං භික්ඛාය,
ඉද්ධි බුද්ධං රතනං පඤ්ඤං
ඵලෙන සංවේදන සුවතී හොතු.
- 236 වරො වරඤ්ඤා වරදෙ වරාහරො
අනුක්කරො ධම්මවරං අදෙසයි
ඉද්ධි බුද්ධං රතනං පඤ්ඤං
ඵලෙන සංවේදන සුවතී හොතු.
- 237 ධිං පුරාණං නවං නතී සමගමං
විරතවිතා ආයතීකෙ හවසීං,
තෙ ධිංඤ්ඤා අවිරුද්ධිව්ජ්ජා
නිබ්බානාධි රා යථායමපදිපා,
ඉද්ධි සංඝං රතනං පඤ්ඤං
ඵලෙන සංවේදන සුවතී හොතු.
- 238 යානිධි භුතානි සමාගතානි
භුතානි වා යානි ව අත්තලිකෙ,
තථාගතං දෙවමනුස්සපුරිතං
බුද්ධං නමස්සාම සුවතී හොතු.
- 239 යානිධි භුතානි සමාගතානි
භුතානි වා යානි ව අත්තලිකෙ,
තථාගතං දෙවමනුස්සපුරිතං
ධම්මං නමස්සාම සුවතී හොතු.
- 240 යානිධි භුතානි සමාගතානි
භුතානි වා යානි ව අත්තලිකෙ,
තථාගතං දෙවමනුස්සපුරිතං
සංඝං නමස්සාම සුවතී හොතු.

රතනසූත්තං නිවර්තනං.

235 ශ්‍රීෂ්ම සාතුයෙහි ප්‍රථම ශ්‍රීෂ්ම මාසයෙහි, (බක් මස) පිපි ගිය මල් බර අතු පතර ඇති වන ගොවුවක් යම් සේ වේ ද, එය උපමා කොට ඇති අත්‍යන්තම වූ, නිව්‍යාණගාමී වූ (පයඝාප්ති) ධර්මය (සත්‍යයන්) හිත පිණිස දෙසූහ. මේ ද බුදුරජුන් කෙරෙහි වූ ශ්‍රේෂ්ඨ රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

236 (සර්වඥතාඥනලාභයෙන්) උතුම් වූ, (නිර්වාණ ධර්ම සංඛ්‍යාත) වරය දන්නා වූ, (දෙව් මිනිස්තට නිර්වේද භාගීය වාසනා භාගීය) වරධර්මය දෙන්නා වූ, (ආර්යමාර්ගසංඛ්‍යාත) වර ඵලවත්තාවූ, අනුත්තර බුදුහු ලෝකෝත්තර ධර්මය දෙසූහ. මේ ද බුදුන් කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්නභාව යි. තෙල සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

237 (රහත්හුගේ) පැරණි කර්ම ගෙවී ගියේ ය. නව (කර්ම) ප්‍රාදුර්භාවයෙන් නැත. පුනර්භවයෙහි පහ වූ රාගසිත් ඇති ගෙවුනු කර්ම බීජ ඇති, නොවැඩෙන ජතුරාග ඇති, ඒ පණ්ඩිත වූ ක්ෂිණාශ්‍රවයෝ මේ පහත සෙයින් හිවෙත්. මේ ද සඛ්‍යා කෙරෙහි ශ්‍රේෂ්ඨ රත්න භාව යි. ඒ සත්‍යයෙන් සත්තට සෙත් වේවා!

238 මෙහි රැස් වූ යම් භූමියක් වූ අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් ද, යම් ආකාශයක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, (ඒ අපි) දෙවිමිනිසුන් විසින් පුදන ලද තපාගත බුදුරජුන් නමදීමහ. සත්තට සෙත් වේවා!

239 මෙහි රැස් වූ යම් භූමියක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් ද, යම් ආකාශයක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, (ඒ අපි) දෙවිමිනිසුන් විසින් පුදන ලද තපාගත ධර්මය නමදීමහ. සත්තට සෙත් වේවා!

240 මෙහි රැස් වූ යම් භූමියක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් වෙත් ද, යම් ආකාශයක් අමනුෂ්‍ය කෙනෙක් හෝ වෙත් ද, (ඒ අපි) දෙවිමිනිසුන් විසින් පුදන ලද තපාගත සඛ්‍යා නමදීමහ. සත්තට සෙත් වේවා!

රතන සූත්‍රය නිමි.

ආමගනඩසුතං

- 241 සාමාකච්ඡිගුලකච්ඡිනකානි ච
පක්ඛපථං මූලපථං ගච්ඡං,
ධම්මෙන ලභං සත්ථසාමානා¹
න කාමකාමා අලිකං හණන්ති,
- 242 යද්දසාමානො සුකතං සුනිච්ඡිතං
පරොහි දින්නං පයනං පඤ්ඤං,
සාලිතමන්නං පටිගුණ්ණමානො
යො ගුණ්ණති කසප ආමගනඩං.
- 243 න ආමගනේධා මම කප්පතීති
ඉවෙච්ඡං භාසයි මුහුමඤ්ඤා,
සාලිතමන්නං පටිගුණ්ණමානො
සකුන්තමංසෙහි සුසංඛතෙහි,
සුච්ඡාමී තං කසප ඵලමඤ්ඤං
කපංපකාරො තථ ආමගනේධා.
- 244 පාණාතිපානො ආධර්මද්වේශනං
පෙය්‍යං මුසාවාදො නිකතී වඤ්ඤානානි,
අපරිඤ්ඤානකුණ්ඩං පරදුරුසෙවනා
ඵසාමගනේධා න හි මංසභොජනං.
- 245 යෙ ඉධ කාමෙසු අසඤ්ඤානා ජනා
රසෙසු හිද්ධා අසුචිකම්මසිනා,²
නත්තිකදිට්ඨි වීසමා දුරන්තයා
ඵසාමගනේධා න හි මංසභොජනං.
- 246 යෙ ලුඛසා දුරුණා පිට්ඨිමංසිකා,
මිත්තඤ්ඤානො නිකකරුණා තිමානිතො
අදනසීලා න ච දෙනතී කසප ඵ
ඵසාමගනේධා න හි මංසභොජනං.

1. සත්ථසාමානා යි PTS. සත්ථසාමානා-සා.

2. අසුචිකම්මසින-ම

ආමගන්ධ සූත්‍රය

241 දැහැමින් ලත් බොධහමුය, කර හමුය, වීනමුය, නිල් පළාය, අල මුල්ය, රුක් ලිය පලතුරුය යන මෙ ද වළඳන, කම්සුව නො පතන ඥාත්ත පුරුෂයෝ මුසවා නො බණන්නාහ.

242 කාශ්‍යපයන් වහන්ස, (කපා සෝද ගැනීම විසින්) මොනොවට පිළියෙළ කරන ලද, (පිසුම් සුවඳ කුළුබඩු බැහීම විසින්) මනාසේ නිමවන ලද, මෙරමා විසින් දෙන ලද උච්ඡිකරු වූ යම් පිණි සුවඳ හැල් බොජුනක් වලඳනා හේ ආමගන්ධය වළඳන්නේය.

243 බ්‍රාහ්මණ ගුණ නැතිව (බ්‍රාහ්මණජාතිමාත්‍රව) බ්‍රහ්මචන්ඩ්‍රියෙනි, මොනොවට පිළියෙළ කරන ලද ලිහිණිමස් හා සුවඳහැල් බත් වලඳනුවෝ මැ (තෙපි) “මට ආමගන්ධය නො සරුප් වේය” යි මෙසේ කියව, කාශ්‍යපයෙනි, තෙල අරුත් තොප පුළුවන්, තොපගේ ආමගන්ධය කවර ප්‍රකාර ඇත්තේ ද?

244 ප්‍රාණසාත ය, (දඩු මුගුරු ආදියෙන්) හිංයා කිරීම ය, හඤ්ජාදි-වේද ය, (යදම් හැකිලි ආදියෙන්) බැඳුම ය, අධිනාදන් ය, මුසවා ය, ප්‍රතිඤ්ජාතය, වඤ්ජනා ය, නිරුපක ශ්‍රන්ථ පිරිවැහුමය, පරමුත් සෙවුම ය යන තෙල ආමගන්ධ වෙයි. මාංස භොජන (ආමගන්ධ) නො වේ.

245 මෙ ලොවැ කාමයන්හි අසංයත වූ රසයන්හි ගිජුවූ (මිථ්‍යා-ජීවිකා සංඛ්‍යාත) අපචිත්‍ර භාවයෙන් මුසු වූ, දඟවස්තුක නාස්තිකදෘෂ්ටි-ගන්තාවූ (සන්දිට්ඨිපරාමාසිතාදී හේතුයෙන්) කරුණු ගැන්විය නොහෙන, (දුර්විඤ්ජා) යම් පන කෙනෙක් වෙත් නම්, තෙල ආමගන්ධ වෙයි. මාංසභොජන (ආමගන්ධ) නො වේ.

246 යම් කෙනෙක් (ආත්මක්ලමථානුයෝගයෙන්) රුක්ෂ වූවාහු දරුණු (කැකුළු) වූවාහු, පිටුමස් කන්නාහු, මිත්‍රද්‍රෝහී වූවාහු, කුළුණු-ගුණ නැතිවාහු, අතිමාන ඇත්තාහු, පරා අයත් ධන පැහැර ගන්නාහු, කවරකුහටවත් කිසි වතකුත් නොදෙත් නම්, තෙල ආමගන්ධ වෙයි. මාංස භොජනය (ආමගන්ධ) නො වේ.

247 කොධො මදෙ ඵමෙතා පච්චුට්ඨාපනා ව
මායා උප්පායා භසසමුප්පයො ව,
මානාතිමානො ව අසබ්බි සඤ්චො
ඵසාමග්ගෙධො න හි මංසගොපනං.

248 යෙ පාපසීලා ඉණ්සාතසුචකා
වොහාරකුටා ඉධ පාටිරුපිකා
නරාධමා යෙ'ධ කරොන්ති කිංකිසං
ඵසාමග්ගෙධො න හි මංසගොපනං.

249 යෙ ඉධ ජාණේසු අසඤ්ඤා ජනා
පරෙසමා'දය විභෙසමුප්පයා,
දුස්සීලලොභ ඵරුසා අනාදරා
ඵසාමග්ගෙධො න හි මංසගොපනං.

250 ඵතෙසු ගිඤ්ඤා වීරුඤ්ඤාතිපාතිනො
නිච්චුප්පයා පෙට්ඨ තමං වජ්ජන්ති යෙ,
ජතන්ති සත්තා තීරයං අවංසිරා
ඵසාමග්ගෙධො න හි මංසගොපනං.

251 න මච්ඡමංසං නානාසකකං
න නකසියං න මුණ්ඩියං ජටාපලලං
බරාජනාති නාකිහුත්තසසුභසෙවනා වා
යෙ වාපි ලොකෙ අමරා බහු තපා
මනනා'හුති යඤ්ඤමුතුපවෙසනා
සොධෙත්ති මච්චං අවිති ණ්ණකකිං.

252 සොතෙසු ගුණෙහි විදිතිඤ්ඤො වරෙ
ධම්මෙ ධීතො අජ්ඣමග්ගෙව රතො,
සඤ්ඤාතිගො සබ්බදුස්සබ්බභීතො
න ලිප්පති¹ දිට්ඨසුතෙසු ධිරො.

1. ලිප්පති-සා.,

247 ක්‍රොධය ද, මදය ද, (චිත්තයාගේ තදබව වූ) ඵළ්භය ද (ධර්ම න්‍යාය දෙකට විරුද්ධව); නැගී සිටුම ද, (තමා කළ පව සැඟවීම ලක්ෂණ කොට ඇති) මායාව ද, (පරලාභ සන්කාරාදියෙහි) ඊර්ෂ්‍යාව ද, (ආත්මෝත්කෂිණ සංඛ්‍යාත) ඵප්පුනුබ්බය ද මානාති මානය ද, අසත්පුරුෂ ආශ්‍රය ද යන මේ ආමග්ගන්ධ වෙයි. මාංස භොජනය ආමග්ගන්ධ නො වේ.

248 යම් කෙනෙක් පව සැඟවී ඇත්තාහු ද, ගත් ණය නසනසුලු වෙන් ද, (නඤ්ඤායාධිකරණයෙහි දී අල්ලස් ගැනීම ආදී) කුට ව්‍යවහාර ඇත්තාහු ද, ඉහාත්මයෙහි ම දෑහැමී පිළිරූ ඇත්තාහු (දුශ්ශීල) වෙන් ද, මෙලොව හි යම් අධම් නර කෙනෙකුත් අපරාධ කෙරෙත් ද, මේ ආමග්ගන්ධ වෙයි, මාංසභොජනය නො වේ.

249 මෙලෙවිහි, යම් ජන කෙනෙක් ප්‍රාණින් කෙරෙහි සංයම් නැත්තාහු, මෙරමාගේ වස්තු පැහැර ගෙන (පිටුන්ට) වෙහෙස කිරීමෙහි උත්සුක වූවාහු, දුශ්ශීල වූවාහු, කුරිරුකම් ඇත්තාහු, පරොස් බස් බණන්තාහු, ආදර රහිත වූවාහු වෙන් ද මේ ආමග්ගන්ධය වෙයි, මාංස භොජනය නො වේ.

250 මේ ප්‍රාණින් කෙරෙහි (ලොභයෙන්) ගිජු වූවාහු (ද්වේෂයෙන්) විරුද්ධ වූවාහු, (මොහයෙන්) අභිපාත කරන්නාහු, (අකුසල් කිරීමෙහි) හිතර උත්සුක වූවාහු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් (මෙයින් සැව) පරලොව ගොස් ලොකාත්තරිකාංකිකාර, නිව කුලාදී අදුරට යෙත් ද, යටිහුරු හිස් ඇත්තාහු හිරයෙහි හෙත් ද මේ ආමග්ගන්ධය වෙයි. මාංසභොජනය නො වේ.

251 මසු මස් නොවැළඳීම ද, නග්නතාව ද, හිස චූචුකිරීම හා දලමඩුලු දැරීම ද, දුට්ඨි දැලි ඇඟ තවරාගැනීම ද, රථ ගෝණසම් දැරීම ද, යම්බඳු ගිනිදෙවියා පිදීම ද, ලෝකයෙහි යම්බඳු වූ නොයෙක් අමරතප වේ ද, වෙද මින්ත්‍ර හෝ හොම කර්ම ද අශ්වමෙධාදී යඥයන් හා සාතූපසෙවනය ද තරණ කළ සැක නැති මිනිසා පිරිසිදු නො කෙරෙත්.

252 බෘහ්මත් සඤ්ජරන්හි ගෝපනයෙන් (ඉන්ද්‍රිය සංවර ශීලයෙන්) යුක්ත වූයේ (ඥාන පරිඤ්චෙන්) දූතගත් ඉදුරන් ඇත්තේ හැසිරෙන්නේය. (ආයාඨමාඨයෙන් දහයුතු වූ) සිව්සස් දහමහි පිහිටියේ (සෙද ගැමි නැණින්) ඉදු වුදු බවහි රැඳියේ (අනගැමි මගින්) රාග, ද්වේෂ සංඛ්‍යයන් ඉක්ම වූයේ (රහත් මගින්) පැහු සවිදුක් ඇත්තේ දෘෂ්ටශ්‍රැත ධර්මයන්හි නො ලැගෙයි.

253 ඉවෙතමස්සං භගවා පුනපුනං
අක්ඛස්සි නං¹ වෙදස්සි මනනසාරග්ග,
විත්ථාති ගාථාති මුනිපකාසස්සි
නිරාමග්ගකො අසිතො දුරන්තගො.

254 සුඤ්ඤානානුස්ථාන සුභාසිතං පදං
නිරාමග්ගකං සබ්බදුක්ඛපනුදනං,
නිවමනො වජ්ඣි තථාගතස්ස
තස්සෙව පබ්බජ්ජමරොවස්සිතාති.

ආමග්ගසූතං නිවස්සිතං.

2 - 3

හිරිපුත්තං

255 හිරිං කරන්තං විජිග්ගවස්මානං
සඛා භමස්සි² ඉති භාසමානං,
සයහානි කමමානි අනාදියන්තං
නෙ සො මමන්ති ඉති තං විජ්ඣං.

256 අනන්තවයං පියං වාවං යො මිත්තෙසු පකුබ්බති,
අකරොන්තං භාසමානං පරිජානන්ති පණ්ණිතා.

257 න සො මිත්තො යො සද අසමත්තො
හෙද සඤ්ඤා රතමෙවානුපස්සි,
යස්මිණ්ණෙ සෙති උරස්සිව පුත්තො
ස වෙ මිත්තො සො පරෙති අහෙජ්ජො

258 පාමුජ්ජකරණං ධානං පසංසාවහනං සුඛං,
ඵලානිසංයො භාවෙති වහන්තො පොරිසං ධුරං.

259 පටිවෙකරසං පිත්ථා රසං උපසමස්ස ව,
නිද්දරො හොති නිසාපො ධම්මපිති රසං පිබන්ති.

හිරිපුත්තං නිවස්සිතං.

1. තං-ඉ.

2. සවාහමස්සි-මජ්ඣං.

253 මෙසේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මේ අර්ථය පුනපුනා වදළ සේක, වෙද මන්ත්‍රයන්හි පරතෙර පත් ඒ (නිෂ්‍ය) බ්‍රාහ්මණ, ඵය දූත-ගත්තේය. ආමගන්ධ (සංඛ්‍යාත ක්ලෙශ) යන්ගෙන් මිදුනු, තෘෂ්ණදෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයන් නැති (බාහිර දෘෂ්ටි වශයෙන් කිසිවකු විසිනුදු) නොපැමිණවිය හැකි මුතිරජ වීසිතුරු වූ ගයින් මෙය පැවසීය.

254 බුදුරජුන් ගේ සියලු දුක් දුරලන නිකෙලෙස් වූ සුභාෂිත (ධර්ම) පදය අසා නැමුණු සිතැත්තේ තරාගතයන්වහන්සේගේ (සිරිපා) වැන්දේය. ඒ අස්නෙහිදී ම පැවිද්ද සැලකෙළේය.

ආමගන්ධ සූත්‍රය නිමි.

2 - 3

හිරි සූත්‍රය

255 ලජ්ජාව ඉක්මවා යන්නාවූ (නිර්ලජ්ජවූ), (හිරියට) පිළිකුල් කරන්නාවූ, “මම ඔබගේ යහළුවකිමි”යි කියන්නා වූ කළ හැකි කර්ම නො පිළිගන්නාවූ, ඒ මිත්‍ර ප්‍රතිරූපකයා තෙල මාගේ යහළු නොවේ”යි (පණ්ඩිත තෙමේ) දන්නේ ය.

256 යමෙක් මිතුරන් අතරදී අනුගත නො වන ප්‍රිය වචන කථා කෙරේ ද, (ක්‍රියාවෙන්) නො කරණ, (වචනයෙන් පමණක්) කථාකරණ, ඔහු පණ්ඩිතයෝ. (මේ වර්ෂපරමයෙකැයි) හදුනා ගනිත්.

257. යමෙක් හැම කල්හි හේදය ම පතන්නේ (යහළුවාගේ) දිදුරක් ම බලන්නේ. දිදුරු සෙවීමෙහි ම නො පවා වේ ද, හේ මිත්‍රයෙක් නො වේ. (යමෙක්) යම් මිතුරකු කෙරෙහි උරෙයිද පුතකු සෙයින් වෙසේ ද, යමෙකු ත් (කරුණු දහසක් නමුදු කියා) මෝමා වීසින් නො බිදිය හේ ද, එකාන්තයෙන් හේ මිත්‍ර වෙයි.

258 පුරුෂයකු හට අනුරු බර උසුලන්නේ, නිර්වාණ ඵල (සංඛ්‍යාත) අනුසස් පතන්නේ, ප්‍රමොදය දනවන්නා වූ සුබහෙතු වූ ප්‍රශංසා ඵළවන්නාවූ, (සමාක්ප්‍රධාන වියා සංඛ්‍යාත) කාරණය වඩා නම්-

259. හේ ආයාධි ධර්ම ප්‍රිතිරස පානය කරන්නේ (අර්හත් ඵල සංඛ්‍යාත) ප්‍රකෘතිවේක රසය ද (නිර්වාණ සංඛ්‍යාත) උපසමයාගේ රසය ද පානය කොට කෙලෙස් පිරිහැවුළි නැත්තේ නිෂ්පාපයෙක් (පටි නැත්තෙක්) වේ.

හිරි සූත්‍රය නිමි.

මධ්‍යලස්‍යතා

එවි. මෙ සුතං: එතං සමයං හගවා සාවතීයං වීහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩකසය ආරාමෙ. අපං බො අඤ්ඤතරා දෙවතා අභික්‍ෂකතාය රතතීයා අභික්‍ෂකතවණණං කෙවලකසං ජෙනවතං ඔභාසෙථා යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්, උපසඬකම්ථා හගවතං අභිවාදෙථා එකමනං අවධායි, එකමනං ධීතා බො සා දෙවතා හගවතං ගාථාය අරඬ්ඛායි.

260 බහු දෙවා මනුසසා ව ලිඛලානි අවිත්‍යයු,
ආකඬ්ඛානා සොභානං බ්‍රැහ් මධ්‍යලමුක්ඛමං.

261 අසෙවනා ව බාලානං පණ්ඩිතානඤ්ඤ සෙවනා,
පුජා ව පුජනීයානං එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

262 පතිරූපදෙසවාසො ව පුබ්බෙ ව කතපුඤ්ඤතා,
අත්තසමමාපණ්ඩි ව එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

263 බාහුසට්ඨඤ්ඤ සිත්ඤ්ඤ වීනයො ව සුසිකථිතො,
සුභාසිතා ව යා වාචා එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

264 මාතාපිතු උපවිධානං පුත්තදරසස සුඛගාහා,
අනාකුලා ව කමමනතා එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

265 දුතඤ්ඤ ධම්මවරීයා ව ඤාතකානඤ්ඤ සඬගහො,
අනවජ්ජානි කමමානි එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

266 ආරති වීරති පාපා මජ්ජානා ව සඤ්ඤමො,
ආයමාදෙ ව ධම්මෙසු එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

267 ගාරවො ව නිවාතො ව සනතුට්ඨි ව කතඤ්ඤතො,
කාලෙන් ධම්මසවණං එතං මධ්‍යලමුක්ඛමං.

මහාමඩගල සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවුරම් නම් වූ අනාථපිණ්ඩක ඩිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. ඉක්බිත්තෙන් ඉක්ම ගිය පෙර යම ඇති රැයක විසිතුරු සිරුරු පැහැයෙන් යුත් එක්තරා දෙවියෙක් මුලු හෙක් දෙවුරම එකලු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකක් පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක ඩිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් සැළකෙළේ ය:-

260 සෙත් පතන්නාවූ බොහෝ දෙවියෝ ද මනුෂ්‍යයෝ ද (සවි සැපට කරුණුවූ) මඟුල් සිතූහ. (එහෙයින්) උතුම්වූ මඟුල් (කිම දැයි) දෙසන සේක්වා!

261 බාලයන් නො සෙවීම ද, පණ්ඩිතයන් සේවනය කිරීම ද, පිදිය යුත්තන් පිදීම ද, යන මෙය උතුම් මඟුලි.

262. සුදුසු පියසෙක්හි විසීම ද, පෙර කළ පින් ඇතිබව ද, සිත මොනොවට පිහිටුවීම ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

263. බොහෝ ඇසූ පිරු තැන් ඇති බව ද, ශිල්පයෙහි දක්ෂ බව ද, (කාවිසිමුහු දෙර) හික්මවීම ද, (ආචාර ගුණව්‍යවස්ථානගෙන්) මොනවට හික්මුනු බව ද, සුබැසි බස ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

264. මවුපිය උවටන ද, අඹුදරුවන් සැහඹීම ද, නිරවුල් වූ කර්මාන්ත ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

265. දන්දීම ද, (දසකුසල්) දමිති හැසිරීම ද, නැයනට සැහඹීම ද, නිරවද්‍යකර්ම ද යන මේ උතුම් මඟුලි.

266 (සිහින්) පටෙහි නො ඇල්ම ද, (ත්‍රිවිධ චිරකීන්ගේ වශයෙන්) පවිත් වැළකීම ද, මත්පැනින් වෙන් වීම ද, (කුසල්) දහමිහි නොපලා බව ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

267. (බුදු-පසේ බුදු-බුදුසවු-ආදරු උවදා ඇනට) ගරු කිරීම ද, නිහත-මාන බව ද, ලද දැයින් සතුටු වීම ද, කළගුණ දන්නා බව ද, සුදුසු කල්හි දහම් ඇසීම ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

- 268 බන්ධන ව සොව්වසානා සමණානඤ්ඤා දසනං,
කාලෙන ධම්මසාකච්ඡා එතං මහලංකාවං.
- 269 තපො ව භුග්ගවරියඤ්ඤා අරියසම්මාදසනං,
නිබ්බානසංඝිකිරියා ව එතං මහලංකාවං.
- 270 ඵ්ඵුසං ලොකධම්මෙහි විතං යසං න කම්පති,
අසොකං විජයං ධම්මං එතං මහලංකාවං.
- 271 එතාදියානි කතාන සබ්බානු මපරාජිතා,
සබ්බානු සොඤ්ඤා ගච්ඡන්ති තං තෙසං මහලංකාවං.

මහලංකාව නිවේදන.

2 - 5

සුවිලෝම සූතං

එවං මෙ සූතං: එකං සමයං භගවා ගයායං වීහරති ටංකිතමඤ්ඤා සුවි-
ලෝමසා යකඛ්ඤා භවතො. තෙන ඛො පන සමයෙන ඛරො ව යකඛ්ඤා
සුවිලෝමො ව යකඛ්ඤා භගවතො අවිදුරෙ අභිකම්මන්ති.

අථ ඛො ඛරො යකඛ්ඤා සුවිලෝමං යකඛං එතදවොච; එසො
සමණොති: නෙසො සමණො සමණකො එසො. යාච ජානාමි යදි වා
සො සමණො යදි වා සමණකොති.

අථ ඛො සුවිලෝමො යකඛො යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමි,
උපසංඛාමීත්වා භගවතො කායං උපනාමෙයි.

අථ ඛො භගවා කායං අපනාමෙයි,

අථ ඛො සුවිලෝමො යකඛො භගවතං එතදවොච,

භායයි මං සමණාති.

නට්ඨානතං ආවුසො භායාමි, අපි ව තෙ සම්මාදසනා පාපකොති.

පඤ්ඤා තං සමණ පුජිතොමි සම්මාද මෙ න ව්‍යාකරිතොමි විතං ඛො තෙ
බ්බිසාමි හදයං වා තෙ එලෙකාමි පාදෙසු වා ගහෙත්වා පාරගඛාය
බ්බිසාමිති.

268. ඉවසීම ද සුවච බව ද මහණන දැක්ම ද සුදුසු කල්හි ධර්ම සාකච්ඡාව ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

269. (ඉන්ද්‍රිය සංවර, වියාස සංකල්පන) තපස ද බලසර ද වතුරායාස සත්‍යයන් දැකීම ද නිවන් පසක් කිරීම ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

270. අටලෝ දහමින් පහස්නා ලද යමකුගේ සිත නො සැලේ ද ශෝකයෙන් තොර ද පහ වූ කෙලෙස් රජය ඇත්තේ ද බිය රහිත ද යන මෙය උතුම් මඟුලි.

271. (ස්කන්ධ-ක්ලෙශ - අභිසංයාකාර - දෙවපුත්‍රමාර සංකල්පන) සියලු තත්ත්ව නො පැරදුනාහු වෙබ්බ මධ්ගලයන් කොට (මෙලෝ පරලෝ) හැම තත්ත්ව සැපයට පැමිණෙත් සි.

මධ්‍යම සූත්‍රය නිමි.

2 - 5

සුවිලෝම සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලදි. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගයා ගම නොදුරෙහි වඩකිත්මඤ්ඤයෙහි වූ සුවිලෝම යක්ෂයාගේ හටන-යෙහි වැඩවෙසෙන සේක. එ සමයෙහි 'බර' නම් යක්ෂ ද, සුවිලෝම යක්ෂ ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කුණුරෙහි ඉක්මයෙති.

ඉක්බිති බර යක්ෂ සුවිලෝම යක්ෂයා හට මෙසේ කී ය: තෙල ශ්‍රමණයෙක. තෙල ශ්‍රමණයෙක් නො වේ. තෙල (ශ්‍රමණ ප්‍රතිරූපක) ශ්‍රමණකයෙකි. හෙතෙම ශ්‍රමණයෙක් ද නැතහොත් ශ්‍රමණකයෙක් ද සි යම්තාක් දැනීම නම් ඒ තාක් නවතුව.

ඉක්බිති සුවිලෝම යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට (සිය) කය නතු කෙළේ ය.

ඉක්බිත්තෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (සිය) කය පසෙකට නැමු සේක.

ඉක්බිති සුවිලෝම යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හට තෙල කීය: මහණ මට, බානෙහි ද?

ඇවත, මම තට නො බානෙමි ම ය, එතෙකුදු වුව තාගේ පහස පවිටු ය.

මහණ, තා පැන පුළුවියැනෙමි. ඉදින් මට (එය) නො පවසන්-තෙහි නම් තාගේ සිත හෝ පෙරළන්නෙමි, තා හඳවත හෝ පලන්නෙමි, දෙපයා හෝ ගෙණ ගනින් එතර දමා ගසන්නෙමි.

න ඛවාහං තං ආවුසො පසාමී, සදෙවතෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුභවකෙ සසුමණ්ණාභිඤ්ඤා පජාය සදෙවමනුස්සාය යො මෙ වික්ඛං
වා බිපෙය්‍ය හදයං වා ඵාලෙය්‍ය පාදෙසු වා ගහෙක්ඛා පාරගඛාය බිපෙය්‍ය,
අපි ව ඤාං අවුසො පුච්ඡ යදකඛබ්බිති.

අථ ඛො සුච්චොලො යකෙඛා හගවන්තං ගාථාය අජක්ඛාමි:

- 272 රාගො ව දෙසො ව ඤානොනිදනා
අරතී රතී ලොමහංසො ඤානොජා,
ඤානො සමුඛ්ඤාය මනොවිතක්ඛා
ඤාමාරකා ධබ්බමීවොය්‍යජන්ති.
- 273 රාගො ව දෙසො ව ඉතොනිදනා
අරතී රතී ලොමහංසො ඉතොජා,
ඉතො සමුඛ්ඤාය මනො විතක්ඛා
ඤාමාරකා ධබ්බමීවොය්‍යජන්ති.
- 274 සොහජා අත්තසම්භූතා නිග්‍රොධසෙසව ඛන්ධජා,
පුටු වියත්තා කාමෙසු මාලුවා'ව විතකා වතො.
- 275 යෙ නං පජානන්ති යතො නිදනං
තෙ නං විතොදෙන්තී සුඤ්ඤාභි යකඛ,
තෙ දුක්ඛාරං ඔසමීමං තරන්තී
අනිණ්ණපුබ්බං අපුනත්තවායාති.

සුච්චොලසුඤ්ඤානං නිබ්බිතං.

2 - 6

කපිලසුඤ්ඤානං

- 276 ධම්මවරියං බ්‍රහ්මවරියං එතද්‍රු වසුඤ්ඤාමං,
පබ්බජිතොපි වෙ හොති අගාරස්මා අනගාරියං.
- 277 යො වෙ මුඛරජාතිකො විභෙසාභිරතො මගො,
ජීවිතං තස්ස පාපියො රජං වධෙඨති අත්තතො.

ඇවත, යමෙක් මා සිත හෝ පෙරළා නම් හදවත හෝ පලා නම්, දෙපයා හෝ ගෙණ ගනිනෙකර දමා ගසා නම්, එබන්දකු මම දෙවියන් සහිත, මරුන් සහිත බමුන් සහිත, ලොවිහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්ත්වප්‍රජාව අතර නොම දක්මි. එතෙකුදු වුව ඇවත, තෝ යමක් රිසියෙහි නම් පුළුවස්ව.

ඉක්බිති සුච්චොම යක්ෂ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාරාවෙකින් සැලකෙළේ ය:

272. රාගය හා දෝෂය හා කුමක් නිදාන කොට ඇත්තාහු ද? (ප්‍රාන්ත-ශ්‍යනාසනයන්හි හා අඬකුශලධර්මයන්හි නො ඇළීම වූ) අරතිය හා (පස්-කම් ගුණෙහි ඇල්ම වූ) රතිය හා (විකේතා ත්‍රාසය වූ) ලොමුදහගැණීම හා කොයින් උපද්‍යාහුද? කාමාදී චිතර්කයෝ කොයින් ඉපද ලදරුවන් කවුඩකු (පා හුයෙකින්) බැඳ මුද්‍රාහරින්නාක් මෙන් කුසල චිත්තය බැඳ හරිත් ද?

273. රාගය හා දෝෂය හා (ප-වස්කන්ධසංඛ්‍යාත) මේ ආත්මභාවය නිදන කොට ඇත්තාහ. අරතිය හා රතිය හා ලොමුදහගැණීම හා, මෙයින් (ආත්මභාවයෙන්) උපද්‍යාහු වෙති. මෙයින් ඉපදී චිතර්කයෝ කුඩා කුමරුන් කවුඩකු මෙන් කුසල් සිත බැඳ හරිත්.

274. නුගරුකෙහි කදින් උපද්‍යා අරථ (පුරොහ) මෙන් ස්නේහයෙන් උපන් රාගාදිහු (පඤ්චස්කන්ධ සංඛ්‍යාත) ආත්මභාවයෙන් උපන්නාහු වෙති. වෙනෙහි පැතිර ගිය මාළුව ලිය මෙන් ඔහු නන් අයුරු වුවාහු කාමයන්හි පැතිරගත්තාහු වෙති.

275. යක්ෂය, අසව, යමෙක් තුමු ඒ රාගාදී ක්ලේශ සමුහය යමක් නිදන කොට ඇතැයි දනිත් ද, ඔහු එය දුරලකි. ඔහු අපුනර්භවය පිණිස තරණය නොකළ විරු, දුකයේ තරණය කළ යුතු. මේ වතුරොසය තරණය කෙරෙත් යි.

සුච්චොම සූත්‍රය නිමි.

2 - 6

කපිල සූත්‍රය

276. (කාය සුවරිකාදී) ධර්මධර්මය හා මගබ්බසර භා යන මේ දෙ කරුණ උතුම් රුවනැයි (ආයුර්ධර්මයෝ) පැවසුහ. ඉදින් ගිහිගෙන් නික්ම අනාගාමී සංඛ්‍යාත ශාසනයෙහි පැවිදිවූයෙක් වේ නම්,

277. දිදින් හේ පරොස්ඛස් ඇත්තේ වේ ද, මෙරමා වෙහෙසිමෙහි නියලුනේ (හිරි ඔතප් නැති හෙයින්) තිරිසන් බදු වේ ද, ඔහුගේ ජීවිතය ලාමක වෙයි. තමාගේ (රාගාදී) කෙලෙස් වඩයි.

- 278 කලහාභිරතො භික්ඛු මොහධමෙවන ආවටො,
අක්කන්ඞ්ඞි න ජානාති ධම්මා බුද්ධෙන දෙසිතං.
- 279 විහෙසං භාවිතත්තානං අවිජ්ජාය පුරක්කන්තො,
සංකිලෙසං න ජානාති මග්ගං නිරයගාමීනං.
- 280 වීතිපාතං සමාපනෙත්තා ගඛගා ගඛගං තමා තමං,
සට්ඨො තාදිසකො භික්ඛු පෙට්ඨ දුක්ඛං නිගච්ඡති.
- 281 ඉරුකුපො යථා අස්ස සම්පුණ්ණො ගණවස්සිකො,
යො ච එවරුපො අස්ස දුඛිසොධො හි සාඛගණො.
- 282 යං එවරුපං ජානාථ භික්ඛවො ගෙහනිස්සිතං,
පාපිච්ඡං පාපසඤ්ඤං පාපආචාරගොචරං.
- 283 සබ්බෙ සමග්ගා භුක්වාන අභිභිබ්බිජ්ජයාථ නං,
කාරණඛවං¹ නිද්ධමථ කසම්බුං වාපකස්සථ.
- 284 තතො පලාපෙ වාහෙථ අස්සමණෙ සමණමානීනෙ,
නිද්ධමීත්වාන පාපිච්ඡං පාපආචාරගොචරො.
- 285 සුද්ධා සුද්ධාහි සංවාසං කප්පයවෙහා පතිස්සතා,
තතො සමග්ගා නිපකා දුක්ඛස්සන්තං කරිස්සමාති.

කපිලසුත්තං නිවසිතං.

2 - 7

බ්‍රාහ්මණධම්මික සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාථපිණ්ඩිකසය ආරාමෙ. අථ ඛො සම්බුද්ධා කොඥ්ඤා බ්‍රාහ්මණ-
මහාසාළා ජිණ්ණො වුද්ධා මහජ්ජකා අද්ධගතා වයො අනුප්පන්නා යෙන
හගවා තෙනුපසඤ්ඡිංසු, උපසඤ්ඡිත්වා හගවතා සඬ්ඨිං සුමොද්දිංසු,
සුමොද්දනියං කරං සාරානියං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු, එක
මන්තං නිසින්නා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණමහාසාළා හගවන්තං එතදවොචු:

1. කාරණඛවං - න්‍යා.
2. ධම්මෙවං - වු.

278. කලහයෙහි නියැලුනු ඒ මහණ (අවිද්‍යාසංඛ්‍යාත) මොහධර්මයෙන් ඇවුරුණේ, බුදුරජුන් විසින් දෙසන ලද ධර්මය කියන ලද නමුදු නො දනී.

279. අවිද්‍යාවෙන් මෙහෙයන ලද්දේ බැවූ සිත් ඇතියවුන් (රහතුන්) වෙහෙසන්නේ සකිලිවූ වූ නිරයගාමීමාර්ගය නො දනියි.

280. (සතර අපායයි කියන ලද) විනිසාතයට පැමිණි ඒ මහණ ඒකාන්තයෙන් මවුකුසින් මවුකුසට ද අඳුරෙන් අඳුරට ද (යමින්) පරලොව ගොස් දුකට පැමිණේ.

281. දුක්ම ගිය බොහෝ හවුරුදු ගණන් ඇති පිරුණු වැසිකිළි වළක් යම් යේ (පිරිසිදු කළ නොහැක්කේ) වේ ද, එබඳු වූ යමෙක් වේ නම් හෙ පිරුණු කෙලෙස් ඇත්තේ පිවිතුරු කළ නොහැකි වන්නේ ම ය.

282. මහණෙනි, පස්කම් ගුණ ඇසුරු කළා වූ ලාමක ඊෂ්ඨා ඇති පාප විතර්ක ඇති, පවිටු ආචාර ගොවර ඇති යම් මෙබඳු පුභුලකු දනිවු නම්,

283. හැම දෙන සමග ව ඔහු වර්ජනය කරවූ. කසළක් බඳු ඔහු බැහැර කරවූ. කෙලෙස්කසට සහිත ඔහු තොරපාලවූ.

284. එහෙයින් අශ්‍රමණ වූ ශ්‍රමණයෙමැයි භහනාවූ බොල් පුභුලන් පිඹහරිවූ. ලාමක ඉච්ඡා ඇති පවිටු ආචාර-ගොවර ඇති ඔවුන් බැහැර කොට,

285. (කායසමාචාරාදියෙන්) පිරිසිදු වූවාහු (ඔවුනොවුන් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වූවාහු ගුඩ වූ පුභුලන් සමග ම සමාන සංවාසය කරවූ) ඉක්බිති මුහුකළ නුවණ ඇත්තාහු (දෘෂ්ටි ශීල ඇ ශ්‍රමණ ගුණයන්ගෙන්) යුත් වූවාහු දුක් කෙළවර කරවූ.

කපිල සූත්‍රය නිමි.

2 - 7

බ්‍රාහ්මණධර්මික සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර ජේතවන නම් වූ දනේපිටු මහසිටුහුගේ අරමිහි වැඩවෙසෙන සේක. ඉක්බිත්තෙන් කොසොල් දනවූ වැසි ජරාවෙන් ජීර්ණ වූ වැඩි මහලු වූ තෙවන වියට පැමිණි පිළිවෙළින් පැසුළු වියට පැමිණි බොහෝ බමුණු මහසල්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහ. සතුටුවිය යුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ බමුණුමහසල්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැලකළහ:

සංකල්පනානි නු ඛො හො ගොතම එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරාණානං
බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණාදිවිකල්පි.

න ඛො බ්‍රාහ්මණා සංකල්පනානි එතරහි බ්‍රාහ්මණා පොරාණානං බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණාදිවිකල්පි.

සාධු නො හටං ගොතමො පොරාණානං බ්‍රාහ්මණානං බ්‍රාහ්මණාදිවිකල්පි
භාසතු සථෙ හොතො භොතමසා අගරුති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණා සුභාප සාධුකං මනසි කරොථ භාසියාමිති.

එවං හො'ති ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණමහාසාලා හගවතො පවිට්ඨසොසු.
හගවා එතදවොච:

286 ඉසයො පුබ්බකා ආසුං සංයතන්තා පසංකිනො
පඤ්ඤාමගුණෙ හිතා අත්තදස්මවාපිසුං.

287 න පසු බ්‍රාහ්මණානාසුං න හිරණ්‍යං න ධාතීයං
සර්ක්කායධනධිකුසුසුං බ්‍රහ්මං හිතීමපාලසුං.

288 යං තෙසං පකතං ආසි ආරහන්තං උපට්ඨිතං
සද්ධාපකතමෙසානං ද්‍යාවෙ තදමඤ්ඤීසුං.

289 නානාරක්කෙහි වජ්‍රෙහි සයනෙහාචසපෙහි ව
චිතා ජනපද රථො තෙ නමස්සිංසු බ්‍රාහ්මණෙ.

290 අවජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා ආසුං අජෙය්‍යා ධම්මරක්ඛිතා
න තෙ කොචි හිවාරෙසි කුලආරොසු සබ්බසො.

291 අට්ඨවත්තාරිසං වසානි කොමාරං බ්‍රහ්මවරියං වරිංසු තෙ
විජ්ජාවරණපරියෙවසීං අවරං බ්‍රාහ්මණා පුරෙ.

292 න බ්‍රාහ්මණා අඤ්ඤාමගමුං නපි හරියං කිණිංසු තෙ
සමුප්පයෙනෙව සංවාසං සංගහන්වා සමරොවසුං.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ කල්හි බමුණෝ පැරණි බමුණන්ගේ බමුණුදමහි පැණෙන් ද යි?

බ්‍රාහ්මණයෙනි, මේ කල්හි බමුණෝ පැරණි බමුණන්ගේ බමුණු දමහි නො පැණෙන් මැ යි.

ඉදින් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේට නො බර නම්, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට පැරණි බමුණන්ගේ බමුණු දහම වදාරණසේක් නම් මැනැවි.

බමුණනි, එසේනම් අසවු, මොනොවට මෙනෙහි කරවු. දෙයත්තෙහි.

“භවත්ති, එසේය” යි ඒ බමුණු මහසද්දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණු වදළ සේක:

286. (සීලසංයමයෙන්) සංයත වූ (ඉන්ද්‍රිය සංවරයන්) තපස්වී වූ පැරණි සෘෂිවරු වූහ. ඔහු පස්කම් ගුණ හැර දමා (මත්ත්‍රාධ්‍යයනය-බ්‍රහ්මචිහාර භාවනාදී) ආත්මාර්ථයෙහි හැසුරුණාහ.

287. (පැරණි) බමුණනට සිවුපාවෝ නො වූහ. අමුරන් ද නො වීය. ධාන්‍ය ද නො වී ය. ස්වකීය මත්ත්‍රාධ්‍යයනය ධන ධාන්‍ය කොට ඇති වූහ. (මෙත්තා කරුණාදී) බ්‍රහ්මචිතිය රැකියහ.

288. ඔවුන් උදෙසා යම් බතක් පිළියෙළ කරන ලද්දේ දෙරටුවෙහි එළවා තබන ලද වී ද, එය සැදහැයෙන් පිළියෙළ කරණ ලද. පිඩු සොයන-වුනට දීම සඳහා ය යි (මිනිස්සු) සිතූහ.

289. (උපකරණයෙන්) සමාද්ධි වූ ඒ දනවු වැස්සෝ ද රටවැස්සෝ ද තන් පැහැයෙන් රඳනාලද වතින් ද සයනාසනයන්ගෙන් හා ආවාසයන් ගෙන් ද (පුද්ගලීන්) බමුණන් නැමදූහ.

290. බමුණෝ, අවධාන හා නොදිනිය යුතු හා දහමින් රක්තාලද්දු හා වූහ. හැම කුලදෙරටුවෙක්හි කිසිවෙක් කිසි ලෙසෙකිනුදු ඔවුන් නො වැළැක්වූහ.

291. ඔවුහු අටසාළස්වසක් කුමර බබසර වූහ. පෙර බමුණෝ විද්‍යාධ්‍යයනය හා සිල් රැකීම ද කළහ.

292. බමුණෝ පරමුත් වෙත නො ගියහ. ඔවුහු අභිවුත් ශ්‍රී ලට නො ගත්හ. අනොග්‍යාන ප්‍රමයෙන් සමග සංවාසය මැ කැමැති වූහ.

- 293 අඤ්ඤානු තඬා සමයා උතුරෙරමණිමපති
අනතරා මෙටුනං ධම්මං නාසස්ස ගවස්සනී බ්‍රාහ්මණා.
- 294 බ්‍රහ්මවරියඤ්ඤා සීලඤ්ඤා අජජවං මඤ්ඤා තපං
සොරවටං අවිහිංසඤ්ඤා ධනනීඤ්ඤාපි අවණණස්ස.
- 295 යො නෙසං පරමො ආසී බ්‍රහ්මා දම්මපරක්කමො
ස වාපි මෙටුනං ධම්මං සුපිනනෙතපි නාගමා.
- 296 තස්ස වත්තමනුසිත්තනතා ඉධෙකෙ වීඤ්ඤජාතීකා
බ්‍රහ්මවරියඤ්ඤා සීලඤ්ඤා ධනනීඤ්ඤාපි අවණණස්ස.
- 297 තණ්හුලං සයනං වසං සපපිතෙලඤ්ඤා යාවීය
ධම්මෙන සමොධානෙත්වා¹තතො යඤ්ඤාමකපපස්ස
උපට්ඨිතස්මිං යඤ්ඤස්මිං නාසස්ස ගාවො හතිංසු තෙ
- 298 යථා මාතා පිතා භාතා අඤ්ඤා වාපි ව ඤ්ඤතකා
ගාවො නො පරමා මිත්තා යාස්ස ජායනතී ඔසධා.
- 299 අනතද්ධ ලද්ද වෙතා වණණද්ධ සුබද්ධ තථා
එතමස්සවසං ඤාත්වා නාසස්ස ගාවො හතිංසු තෙ.
- 300 සුබුමාලා මහාකායා වණණවනෙතා යසස්සිතො
බ්‍රාහ්මණා සෙහි ධම්මෙහි කිවාකිවෙදස්ස උසස්සකා
යාව ලොකෙ අවතතිංසු සුබමෙධිත්ථයමපරා.
- 301 තෙසං ආසී විපලලාසො දිස්වාන අණුතො අණු
රාජිතො ව වියාකාරං නාරියො සමලබ්ධතා.
- 302 රජෙ වාජඤ්ඤාසංසුතෙ සුකතෙ විත්තසිබ්බතෙ
භිවෙසනෙ භිවෙසෙ ව විහතෙත භාගයො මිතෙ.
- 303 ගොමණ්ඩලපරිබ්බුලහං නාරිවරගණාස්සුතං
උළාරං මානුසං භොගං අභිජ්ඣාධිංසු බ්‍රාහ්මණා.

1. සමුදනෙත්වා - සී.පු 2. පු.

293. බමුණෝ නියමිත සාතුකාලයෙහි මුත් සාතුවෙන් මිදුනු අඹුව වෙත අතරතුර මෙවුන්දමට නො ගියහ.

294. (ඔහු) (මෙළුනු වීරණිසඬ්ඛ්‍යාන) බඹසර ද (සෙසු සිකපද සතර වූ) ශීලය ද සාප්තව ද මාදු බව ද (ඉන්ද්‍රියසංවරසඬ්ඛ්‍යාත) තපස ද (නොපිළිකුල් හැසිරීම වූ) සුරතබව ද (කරුණාපූර්වභාගය වූ) අවිභිංසාව ද (අධිවාසන්ක්ෂාන්තිය වූ) ඉවසීම, ද වැණුහ.

295. ඔවුනට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ දෘඪපරාක්‍රම ඇති යම් ඒ බ්‍රහ්මයෙක් වී ද හේත් සිහිනෙකුදු මෙවුන්දමට නො ගියේ ය.

296. මෙලොවහි ඔහුගේ ප්‍රත්‍ය අනුව හික්මෙනනා වූ ඇතැම් නුවණැත්තෝ බඹසර ද ශීලය ද ක්ෂාන්තිය ද වැණුහ.

297. සහල් ද යහන් ද වන් ද ගිතෙල් ද තලතෙල් ද යැද දහැමින් රැස් කොට එයින් ඔවුහු (දන සඬ්ඛ්‍යාත) යාග කළහ. යාගයක් එළැඹී කල්හි ඔවුහු ගෙරින් ප්‍රමුඛ ප්‍රාණීන් නො වැනැසූහ.

298. මවු ද පියා ද බෑයා ද අන් නෑයෝ ද යම්බදු වෙත් නම්, එසෙයින් යමකුත් තුළ ඔහු හටගණි නම්, ඒ ගවයෝ අපගේ පරම මිතුරෝ වෙති.

299. මේ ගවයෝ වනාහි ආහාර දෙන්නෝ ද බලදන්‍ය කරන්නෝ ද වර්ණය දෙන්නාහු ද එසේ ම සැප දෙන්නාහු ද වෙති. මෙකරුණ දන ඔහු ගෙරින් නො වැනැසූහ.

300. සිවුමැලි වූ ද (ආරොහ පරිණාහ සඬ්ඛ්‍යාත) මහ සිරුරු ඇත්තෑ වූ ද (රත්වත් සටහන් ඇති හෙයින්) පැහැපත් වූ ද, (ලාහ පරිවාර සඬ්ඛ්‍යාත) සම්පත් ඇත්තෑ වූ ද, කටයුතු නො කටයුතු දෙකේ උත්සාහවත් වූ ද බමුණෝ සිය (සිරිත්) දහමින් යම්තාක් ලොවහි පැවැතියාහු නම්, (ඒතාක්) මේ (බ්‍රාහ්මණ) ප්‍රජාව සැපයට පත් වූය.

301. 302. අකිංකරිත් සාල්පමාත්‍ර වූ පස්කම්මණ ද රජුන්ගේ සම්පත්තිය ද මොනොවට සැරහුනු ස්ත්‍රීන් ද ආජාතීය අයුත් යෙදු, මොනොවට කරණලද විසිතුරු මැහුම් ඇති රිය ද කොටස් විසින් මැනූ බෙදු තිවෙස් ද, දෑක ඔවුන්ගේ විපර්යාසය වී ය.

303. ගවරැජින් ගැවසිගත් උතුම් ස්ත්‍රීසමුග්‍රයාගෙන් යුක්ත වූ මහත් වූ මනුෂ්‍ය භොගයම්පත් පතමින් බමුණෝ බෙහෙවින් අභිධ්‍යා කළහ.

- 304 තෙ තස්ම මනෙත ගජේන්ද්‍රා ඔක්කාකං තද්‍රපාගමිං,
පහුතධනධකොඤ්ඤි
යජස්ස ඛහු තෙ විතතං යජස්ස ඛහු තෙ ධනං.
- 305 තතො ච රාජා සඤ්ඤානො බ්‍රාහ්මණොති රථෙසහො
අසසමෙධං පුරිසමෙධං සමාපාසං වාජපයං තිරග්ගලං
එතෙ යාගෙ යජ්ඣානා බ්‍රාහ්මණානං අද්‍ය ධනං.
- 306 ගාවො සයනාඤ්ඤා වස්ඤ්ඤා නාරියො සමලඛිතා
රථෙ වාජඤ්ඤාසුතෙ පුකතෙ විතතිබ්බතෙ.
- 307 නිවෙසනාති රමාති පුච්ඡනාති භාගසො
නානාධකොඤ්ඤාසු පුරෙත්වා බ්‍රාහ්මණානං අද්‍ය ධනං.
- 308 තෙ ච තස්ම ධනං ලභ්වා සනිතිං සමරොවසුං
තෙසං ඉච්ඡාවතීණානං තියො තණ්හා පටිසිථං
තෙ තස්ම මනෙත ගජේන්ද්‍රා ඔක්කාකං පුත්‍රපාගමිං.
- 309 යථා ආපො ච පඨවී තිරඤ්ඤා ධනධානියං
එවං ගාවො මත්‍රසානං පරික්ඛාරො සො හි පාණිනං
යජස්ස ඛහු තෙ විතතං යජස්ස ඛහු තෙ ධනං.
- 310 තතො ච රාජා සඤ්ඤානො බ්‍රාහ්මණොති රථෙසහො
නෙකසතසහසියො ගාවො යකොඤ්ඤා¹ අසානයි.
- 311 න පාද න විසාණෙන නාසු හිංසනී කෙනවි
ගාවො එළකසමානා සොරතා කුමනදුනතා
තා විසාණෙ ගහෙත්වා රාජා සකෙත්වා සානයි.
- 312 තතො ච දෙවා පිතරො ඉතො අසුරරක්ඛසා
අධිමො ඉති පකකතුං යං සත්ථිතිපතී ගවෙ.
- 313 තයො රොගා පුරෙ ආපුං ඉච්ඡා අනසනං ජරා
පසුනාඤ්ඤා සමාරම්භා² අට්ඨානවුත්ථිමාගමිං.
- 314 එසො අධිමො දුර්ඛානං ඔක්කතො පුරාණො අහු
අද්ධිකායො හඤ්ඤානී ධමො ධංසනඤ්ඤා යජ්ඣා.

1. අකොඤ්ඤා - පිළි. 2

2. සමාරම්භා - පිළි.

304. ඒ නිමිති කොට ඔහු (ඒ බමුණා) වෙදමන්ත්‍ර ගොතා ඒ ඔක්කාක රජු වෙත එළැඹියහ. (යුෂ්මතා අනාගතයෙහි) බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇත්තෙක් වන්නෙහි, යුෂ්මත්හුගේ බොහෝ වූ වස්තුව දනවිෂයෙහි යොදන්න. යුෂ්මත්හුගේ මහත්වූ ධනය දන විෂයෙහි යොදන්න.

305. ඉන්පසු බමුණන් විසින් කරුණු ගන්වන ලද මහාරජී වූ රජ අශ්වමෙධය ද පුරුෂමෙධය ද සම්මාපාසය ද, වාජපෙයාය ද නිරග්ගලය ද යන මේ යාගයන් යැද බමුණනට ධනය දුන්නේ ය.

306. 307. ගවයන් ද යහන් ද වන් ද මොනොවට සරසන ලද ස්ත්‍රීන් ද මොනොවට පිළියෙළ කරණලද විසිතුරු පලස් අතුළ ආජානිය අසුන් යෙදූ රිය ද මොනොවට කොටස් විසින් බෙදන ලද මනරම් නිවෙස් ද නොයෙක් ධාන්‍යයෙන් පුරවා බමුණනට වස්තුව දින.

308. එහිදී ඔහු ධන ද ලැබ වස්තු සන්තිධිය (රැස්කොට තැබීම) රුවකළාහු ය. ආශාවට බටුවාවූ ඔවුනට තෘෂ්ණාව බෙහෙවින් වැඩුනි ය. ඔවුහු එහිදී මතුරු ගොතා ඔකාවස් රජු වෙත යලිදු එළැඹියහ.

309. ජලය හා පාරිචිය ද අමුරන් හා ධන ධාන්‍ය ද යම්බඳු වේ නම් මිනිස්නට ගවයෝ ද එබඳු වෙති, ඒ වනාහි ප්‍රාණිනට ජීවනොප-කරණයෙකි. යුෂ්මතාගේ බොහෝවූ වස්තුව යාගයෙහි යොදව, යුෂ්මතාගේ බොහෝ වූ ධනය දන් දෙව් ිසි කිහ.

310. එවිට ද බමුණන් විසින් කරුණු ගන්වනලද මහාරජී වූ රජ තවත් නොයෙක් සියදහස්ගණන් ගෙරින් යඟ්‍ය පදනා නැඹී ය.

311. කළ පුරා දෙවන හීලෑ වූ එළවන් බඳු වූ ගව දෙන්නු පසිනු දු අභිනුදු අන්තිසිවකිනුදු අනුන් නො පෙළක් ම ය. රජ ඔවුන් හඟෙහි ගෙණ යැතින් පැහැර මැරී ය.

312. එ කල්හි දෙවියෝ ද බ්‍රහ්මයෝ ද ඉන්ද්‍රයා ද අසුර රාක්ෂසයෝ ද “යම් හෙයෙකින් ගවයා කෙරෙහි සැත් හෙළි (මැරී) ද එහෙයින් අධර්මය උපනැ”යි හැඩුහ.

313. පූර්වයෙහි ආශා යැ කුසගින්න යැ ජරා යැ යන රොග නිදේ-නෙක් ම වූහ, පශුවධය හේතු කොට ගෙණ (ඒ තුණ) අටඅනුවකට පැමිණියේ ය.

314. නිදෙස් ගවදෙන්නන් මරන් ය. යන යමෙක් ඇද්ද, යාගකරන්නෝ යමක් හේතු කොට ගෙන දූහැමින් පිරිහෙත් ද ඒ මේ පැරණි අධර්මය දඩුවම්වලට (හෙවත් තුන් කායදුශ්චරිතයනට) ඇතුළත් එකෙක් විය.

- 315 එවමෙසෝ අනුබමෝ පොරාණෝ විශ්වකර්මිණෝ
යත් එදිසක් පසාති යාජක් ගරහති ජනෝ.
- 316 එව. බමම වියාපනෝ විහින්නා සුද්දෙනස්සිකා
සුප්පි විහින්නා ඛනියා පතිං හරිය, 'වමකුඤ්ථ.
- 317 ඛනියා බ්‍රහ්මබ්‍රහ්ම ව යෙ වකුඤ්ඤ ගොතතරහබ්බිතා
ජාතිවාදං නිරුක්ඛා කාමානං වසමඤ්ඤති.

එව. ට්‍රිකෝන තෙ. බ්‍රාහ්මණමහාසාළා හඟවින්න. එතදවොවි:
අභිකක්කන්තං හො ගොතමි අභිකක්කන්තං හො ගොතමි. සෙය්‍යාථාපි හො
ගොතමි, භික්කුඤ්ඤං වා උක්කුඤ්ඤං, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය.
මුලාසං වා මග්ගං ආවිකේශ්‍යං, අනිකාරෙ වා තෙලපජ්ජාතං ධාරෙය්‍ය
වික්ඛම්බෙනා රූපානි දක්ඛන්ති, එවලෙචං හොතා ගොතලෙන
අනෙකපට්ඨායෙන ධම්මො පකාසිතො, එතෙ මයං හවින්නං ගොතමං.
සරණං ගව්ඨාම ධම්මඤ්ඤි භික්ඛුසංඝඤ්ඤි, උපාසකෙ නො හවං ගොතමො
ධාරෙතු අර්ථකර්මෙ පාණ්ඩපෙන සරණං ගතෙ'ති.

බ්‍රාහ්මණධර්මිකයුතතං නිවසිතං.

2 - 8

ධම්ම (නාම) ප්‍රකාශන

- 318 යඤා භි ධම්මං පුරිසො චිජ්ඣඤා
ඉඤා' ව නං දෙවතා පූජයෙය්‍යා,
සො පුරිකො තස්මිං පසන්නවිකේතො
බහුසසුතො පාතුකරොති ධම්මං.
- 319 තදබ්බිකත්වාන කියමම ධිරො
ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජමානො,
විඤ්ඤා විභාවී තිපුණො ව භොති
යො තාදිසං භජතෙ අපමනේනා.
- 320 බුද්ධං ඛාලං උපපෙවමානො
අනාගතත්ඤා උප්පයකඤා,
ඉධෙව ධම්මං අවිභාවයිතො
අවිචිණ්ණකඤ්චා මරණං උපෙති.

1. නාවාසුතන - පු. පිටු. I

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

315. යම් යාගයෙක්හි ජනයා මෙසේ (ගොසාතක) යාජකයකු දක්නේ ද, ගරහන්තේ ද, මේ පැරණි ශ්‍රාමකධර්මය මෙසේ නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දේ වේ.

316. 317. මෙසේ බමුණුදහම පෙරළනු කල්හි ගුද- වෛශ්‍රයෝ ද බෙහෙවින් බෙදුනහ. බොහෝ ක්ෂත්‍රියයෝ ද බෙදී ගියහ. ඩේය නිමියා හෙළා දුටුවාය. ක්ෂත්‍රියයෝ ද බ්‍රාහ්මණයෝ ද සෙසු කුලගොත් රක්තානු ද ජාතිවාදය නො සලකා කාමයන්ගේ වශයට ගියහ.

මෙසේ වදළ කල්හි ඒ බමුණුවහසල්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ සැළකළාහුය: “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යටිකුරු වූවක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වසනු ලද්දක් විවෘත කරන්නේ හෝ ම-
ලුළාවූවකුට මග කියන්නේ හෝ “ඇස් ඇත්තෝ රු දකින්නාහුය”යි අදුරෙහි තෙල් පහනක් දරන්නෝ හෝ යම්සේ නම් එසෙයින්ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ක්‍රමයෙන් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේය, මේ අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද නික්ෂුප්තියා ද සරණ යමු. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අප අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උච්ඡවත් කොට දරණ සේක්වා!

බ්‍රාහ්මණධර්මික සූත්‍රය නිමි.

2 - 8

ධම්ම (නාවා) සූත්‍රය

318. යම් පුද්ගලයකු වෙතින් පුරුෂ (පර්යාජනිප්‍රතිපත්ති) ධර්මය දැනගන්නේ ද, දෙවියන් ඉන්ද්‍රියා මෙන් හේ ඔහු පුදන්නේය. බහුශ්‍රාත වූ හේ පුදනලද්දේ ඔහු කෙරෙහි පාත් සිත් ඇත්තේ ධර්මය පාළු කෙරෙයි.

319. යමෙක් නොපමාවූයේ එබැව්දකු ඇසුරු කෙරේ ද, ධර්මානු-
ධර්මය පිළිපදිනා ඒ ධර්ම තෙම අර්ථවත් කොට අසා ප්‍රඥවත් වූයේ පරහට ඉගැන්වීමෙහි සමත් වූයේ සුක්ෂ්මාර්ථ වටහා ගැනීමෙහි නිපුණ ද වේ.

320. ක්ෂුද්‍ර කායකර්මාදියෙන් සුක්ත වූ ප්‍රඥ නැති නොලද පර්යාජනි ප්‍රතිවේධාර්ථ ඇති (අනවැසියාගේ දියුණුවෙහි) ඊෂ්ඨා කරණ-
සුලු ඇදුරකු සෙවුනා තැනැත්තේ (පර්යාජනි ප්‍රතිපත්ති) ධර්මය නො දැන නො ඉක්මවූ සැක ඇත්තේ මරණයට පැමිණේ.

- 321 යථා නරො ආපගං ඔතරිත්වා
මහෙදකං¹ සලිලං සීසයොනං,
සො වුයහමානො අනුසොනගාමී
කිං සො පරෙ සකකති තාරයෙනං.
- 322 තපෙව ධම්මං අවිභාවයිත්වා
බහුසප්පතානං අභිසාමයත්ථ,
සයං අජානං අවිති භූභූතකොකිං
කිං සො පරෙ සකකති නිජකාපෙත්තුං.
- 323 යථාපි නාවං දුග්ගාමාරුචිත්වා
පියෙන' රිකෙනන සම්බිභිභුතො,
සො තාරයෙ තත්ථ බහුපි අශ්ලේශ
තත්තුපායශ්ලේශා කුසලො මුතීමා.
- 324 එවමපි යො වෙදගු භාවිතතො
බහුසප්පතො භොති අවේධධම්මො,
සො ටො පරෙ නිජකපයෙ පජානං
සොතාවධානුපනීසුපපතො.
- 325 තසමා භවෙ සප්පරිසං භජෙරං
මෙධාවිතකේඛව බහුසප්පතකේඛ,
අශ්ලේශ අත්ථං පටිපජ්ජමානො
විශ්ලේශධම්මො සො සුඛං ලභෙජාති.

ධම්ම²පුත්තං නිධිමං.

2 - 9

කිංසිලපුත්තං.

- 326 කිංසිලො කිංසමාවාරො කාති කල්ලාති මුහයං
නරො සමමා නිවිට්ඨස්ස උක්ඛමත්ඤ්ඤා චාපුණං.
- 327 වුද්ධාපවාසී අනුසුයානො සියා
කාලශ්ලේශා වස්ස ගරුතං දස්සනාය
ධම්මිං කපං එරයිතං බණ්ණෙත්ථ
සුභෙදයා සකකවටි සුභාසිතාති.

1. මහෙදකං - පිච්ච 1.

සරිතං - පු.

2. නාවා - පිච්ච.

321. ඒ මිනිස් මහදිය ඇති, ඔබ්බොබ පැතුරුණු සැඩ දියපහර ඇති, නදියකට බැස ගසාගෙණ යනු ලබන්නේ යම්සේ දියවැල අනුව යන සුදු වේ ද, කිම, හේ මෙරමා එතෙර කරවීමට හැකි වේ ද?

322. එලෙසින් ම ධර්මය නො දැන බහුශ්‍රැතයන්ගෙන් අර්ථය ද නො අසා පහකළ සැක නැත්තේ, තෙමේන් නො දන්නා හේ කිම, මෙරමා හට අරුත් දක්වන්නට (උගන්වන්නට) හැකි වේ ද?

323. යම්සේ හබලින් භාරිටින් යුක් ඒ නැව් තෙමේ දැඩි ව නැවට නැගී ඒ නාවුකොපායය දන්නේ දක්ෂ වූයේ (උපන් උවදුරට පිළියම් කිරීම) දන්නා නුවණැත්තේ එහි බොහෝ අන් මිනිසුන් ද එතෙර කරවා ද,

324. එසේ ම යමෙක් බහුශ්‍රැත වූයේ සිවුවන නුවණින් නිවනට පැමිණියේ බැවූ සිත් ඇත්තේ (අටලෝ දහමින්) නො සැලෙන සැහැවී ඇත්තේ වේ ද, හෙතෙමේ ම සවන් යොමු කිරීමෙන් හා මාර්ගඵලොප-නිශ්ශ්‍රයයෙන් යුක්ත වූයේ අන් ජනයා හට දහම් දක්වන්නේ ය.

325. එහෙයින් එකාන්තයෙන් නුවණැත්තාවූ ද බහුශ්‍රැත වූ ද සන්-පුරුෂයකු හජනය කරන්නේ ය. දන්දහම් ඇති හෙ තෙමේ අර්ථය දැන පිළි-පදනේ ලොවුතුරු සැප ලබන්නේ යි.

ධම්ම (නාථා) සූත්‍රය නිමි.

2 - 9

කිංසිල සූත්‍රය

326. කෙබඳු වාරිත්‍රශීලයෙකින් සමන්විත වූයේ කෙබඳු වාරිත්‍රශීල-යක් ඇත්තේ කවර කායකර්මාදියක් වඩන්නේ පුරුෂ තෙමේ මොනොවට සස්තෙහි පිහිටියේ වන්නේ ද උත්තමාර්ථයට (අර්හත්වයට) ද පැමිණෙන්නේ ද?

327. (ගුණ-ප්‍රඥාදෙකින්) වැඩිසිටියවුන් පුදන්නේ (ඔවුන්ගේ ලාභා-දියෙහි) ඊර්ෂ්‍යා නැත්තෙක් වන්නේ ය. ගුරුන් දැකීමට සුදුසු කල් දන්නෙක් ද වන්නේ ය. (ධර්මකථා) ක්ෂණය දන්නේ දෙසන ලද (සමට විපස්සනාවෙන් යුත්) දැහැමි කථාව ද (අනෙකුදු) සුභාමිතයන් ද සකසා අසන්නේ ය.

- 328 කාලෙන ගවේජ ගරුතං සකාසං
ඵමං නිරුක්ඛා භිවාතවුතති
අත්ථං ධම්මං සංයමං බ්‍රහ්මචරියං.
අනුසාරෙ වෙවි සමාවරෙ ව.
- 329 ධම්මාරාමො ධම්මරතො
ධම්මෙ ධීතො ධම්මෙවිනිච්ඡයඤ්ඤ,
තො වාවරෙ ධම්මසංකප්පවාදං
නියෙථ තථෙජ්ඣි¹ සුභාසිතෙභී.
- 330 හසං ජපං පරිදෙවං පදෙසං
මායාකතං කුහකං ගිඤ්චිමානං,
සාරම්භකකකසකසාව මුච්ඡං.²
භික්ඛා වරෙ චිතමදෙ ධීතතො.
- 331 විඤ්ඤතසාරානි සුභාසිතානි
සුතඤ්ඤා විඤ්ඤතසමාධිසාරං,
න තසං පඤ්ඤා ව සුතඤ්ඤා වංඤ්ඤා
යො සාහසො හොති නරො පමතො.
- 332 ධම්මෙ ව යෙ අරියපච්චෙදිතෙ රතා
අනුත්තරා තෙ වට්ඨා මනසා කම්මනා ව
තෙ සන්තිසොරවට්ඨසමාධිසංඝධීතා
සුතං පඤ්ඤා ව සාරමඤ්ඤානි.

කිංසිලසුභනං නිවසිතං.

2-10

උට්ඨාන සුභනං

- 333 උට්ඨානං නිසිදං කො අකො සුපිතෙන වො,
ආතුරානං භි කා නිදං සලලවිඤ්ඤාන රුප්පතං.
- 334 උට්ඨානං නිසිදං දුලහං සිකඛං සන්තියා,
මා වො පමතො විඤ්ඤා
මච්චුරාජා අමොසධිසවසානුගො.

1. තථෙජ්ඣි නියෙථ - සිමු 1. මජ්ඣං.

2. කකකප්ප - සිමු 1.

කකකප්ප - සිමු 2.

328. තදබව (මාතෘකා) වනසා දමා යටහත් පැවතුම් ඇත්තේ සුදුසු කල්හි ගුරුන් වෙත යන්නේ ය. භාෂිතාර්ථය ද පාළිධර්මය ද ශීලය ද ශාසන-
බ්‍රහ්මචර්යය ද අනුස්මරණය කරන්නේ ය. පුරුදු ද කරන්නේ ය.

329. (ශමථ විදර්ශනා) ධර්මයෙහි රැළුනේ (එම) ධර්මයෙහි ම නියැලුනේ ධර්මයෙහි පිහිටියේ (උදයඤ්ඤා වයඤ්ඤා විසින්) ධර්ම විනිශ්චය දන්නේ (සමථ විපස්සනා) ධර්මය කිලිටිකරණ කලා නො ම පුරුදු කරන්නේ ය. සත්‍ය වූ සුභාෂිතවලින් කල් ගත කරන්නේ ය.

330. පහකළ (ආරොග්‍යමදදී) මද ඇත්තේ (විත්ත වික්ෂේප නැති හෙයින්) පිහිටි සිත් ඇත්තේ සිනාව ද නිසරු තෙපුල් ද (ඤ්ඤාචාර්යනාදි-
යෙහි) වැලපීම ද මනාප්‍රදේශය ද (රවටනාබව වන) මායාව ද (ත්‍රිවිධ) කොහොන ද (සිවුපසයෙහි) ගිජුව ද (ජාතිමානාදී) මාතෘකා ද කරණොත්ත-
රියකරණ සඬ්ඛාත) සාරම්භය ද, පරොස්ඛස් කියන බව ද, (රාගාදී) කසට ද (අධිකතෘෂ්ණා සඬ්ඛාත) මුර්ඡාව ද හැරදමා හැසිරෙන්නේ ය.

331. යම් පුරුෂයෙක් (රාගාදියෙන්) සැහැසි වූයේ (කුසල්දම් නො-
වඩනා හෙයින්) පමා වූයේ වේ ද, ඔහුට (සමථවිපස්සනා යි කියනලද) සුභාෂිතයෝ දැනීම හර කොට ඇත්තෙහු වෙති. ශ්‍රාතමය ඥානය ද දන්නා-
ලද සමාධිය සාරය කොට ඇත්තේ වෙයි. ඔහුගේ ශ්‍රාතය ද ප්‍රඥාව ද නො වැඩේ.

332. යමෙක් තුමු බුද්ධාදී ආර්යයන් විසින් දෙසන ලද ශමථ විදර්ශනා ධර්මයෙහි වචසින් මනසින් හා කර්මයෙන් ඇලුනාහු වෙත් ද ඔහු අනුත්තර වෙති. නිර්වාණ නමැති ශාන්තිය අරමුණු කොට ඇති මාර්ග ප්‍රඥාවෙහි හා මාර්ගසමාධියෙහි පිහිටියා වූ ඔහු ශ්‍රාතයාගේ හා ප්‍රඥාවේ සාරය වූ අර්හත්ඵල විමුක්තිය ලැබුවාහු ය.

කිංසිල සූත්‍රය නිමි.

2 - 10

උට්ඨාන සූත්‍රය

333. (අලසබ්චිත්) නැගී සිටිවු, (පළක් බැඳ කර්මසාධානානුයෝගය සඳහා) හිඳිවු, තොපට නින්දෙන් කවර අර්ථයක් ද? හුලින්, විදුනා ලදුව පෙළෙන ආතුරයනට කවර නින්දෙක් ද?

334. නැගී සිටිවු, හිඳගනිවු, (නිර්වාණ) ශාන්තිය පිණිස දැඩි ව හික්මෙවු. තොප පමාවුවන් දැන වසගයන් කොට මරරද නහමක් මුළා-
කෙරේ වා!

335 යාය දෙවං මනුසා ච සිතා නිව්ඤ්ඤානී අසීකා,
තරථෙතං¹ විසත්තිකං. ඛණො චො¹ මා උපච්චගා;
ඛණානීතා හි සොචන්ති නිරයමිති සමපටිතා.

336 පමාදෙ රජො පමාදෙ² පමාදනුපතිනො රජො,
අපමනෙතන විජජාය අබ්බෙහ සලලමත්තනොති.

උච්ඡානසුඤ්ඤානං නිව්ඤ්ඤානං.

2-11

රාහුල සුඤ්ඤානං

337 කච්චි අභිණිකසංවාසා නාවජානාසි පණ්ඩිතං
උක්කාධාරො මනුසසානං කච්චි අපචිතො තයා³

338 නාහං අභිණිකසංවාසා අවජානාමි පණ්ඩිතං,
උක්කාධාරො මනුසසානං නිච්චං. අපචිතො මයා.

339 පඤ්ඤාමගුණෙ හිත්වා පියරුපෙ මනොරමෙ,
සද්ධාය සරා නික්ඛමු දුක්ඛසන්නකරො හවි.

340 මිනෙත හජස්ස කල්යාණෙ පත්තඤ්ඤි⁴ සයනාසනං,
විවිත්තං අපපතිකොසං මත්තඤ්ඤං හොති හොජනෙ.

341 විචරෙ පිණ්ඩපාතෙ ච පච්චයෙ සයනාසනෙ,
ඵනෙස්ස තණ්හං මා කාසි මා ලොකං පුත්තරාගමි.

342 සංවුත්තා පාතිමොක්ඛසම්. ඉඤ්ඤියෙසු ච පඤ්ඤි,
සති කායගතාන්තස්ථි නිබ්බිද්ධ ඛුලො හවි.

1. චෙ - සිඳු 1.

2. මොද - සිඳු 1.

3. තච - සා.

4. පඤ්ඤා - සිඳු 1.

335. යම තෘෂ්ණාවක් හේතුකොට ගෙන (රූප ශබ්ද ආදිය) අර්ථ-කොට ඇති දෙවියෝ ද මිනිස්සු ද, (ඒ රූපාදි) අරමුණු ඇසුරු කොට සිටිද්ද, (නත් අරමුණුවල විසිර පවත්නා හෙයින්) විසත්තිකා නම් වූ ඒ තෘෂ්ණාව තරණය කරවූ. (මේ මහණදම් පිරිමේ) මොහොත තොප නහමක් ඉක්ම යේවා! ක්ෂණය ඉක්ම වූවාහු නිරයෙහි පිහිටියාහු ශෝක කෙරෙත් මය.

336. (ස්මාති විප්‍රවාස සඛ්ඛායාන) ප්‍රමාදය රජසෙකි. ප්‍රමාදයෙන් යළි-යළි උපන් ප්‍රමාදය ද රජසෙකි. අප්‍රමාදයෙන් ද, (ආශ්‍රවක්ෂයඤ්ඤා සඛ්ඛායාන) විද්‍යාවෙන් ද නමාගේ (රාගාදි පඤ්චවිධ) හුල උදුරා ලත්තේ ය.

උට්ඨාන සූත්‍රය නිමි.

2 - 11

රාහුල සූත්‍රය

337. කිම නිතර සමග විසිමි හේතුවෙන් තෙපි පණ්ඩිත වූ (සැරියුත්) තෙරුනට අවමන් නො කරවූ ද? මිනිසුනට නැණ පහන දල්වන්නේ කිම, තොප විසින් පුදන ලද්දේ ද?

338. නිතර සමග විසිමි හේතුවෙන් (ඒ) පණ්ඩිතයන් වහන්සේට අවමන් නො කරමි, මිනිසුනට නැණපහන දල්වන ඔබ මා විසින් නිතර පුදන ලද්දහු වෙත්.

වතපුගාථා සි.

339. ප්‍රියසාරූප වූ මනරම් පස්කම් ගුණ හැරපියා සැදහැයෙන් හිනි-ගෙන් කික්ම දුක් කෙළවර කරනුයේ වව.

340. කලණම්තුරන් ද ජනශුන්‍ය වූ මහජනහඬින් තොර වූ ප්‍රාන්ත-සෙනසුන් ද ඇසුරු කරව.

341. සිවුරෙහි ද පිණ්ඩපාතයෙහි ද ගිලන්පසයෙහි ද සෙනසුන්හි ද යන මෙහි නහමක් තෘෂ්ණා කරව, වැලිත් ලොකයට (උපන් විසින්) නහමක් පැමිණෙව.

342. ප්‍රාතිමොක්ෂසංවරශීලයෙහි ද පඤ්චෙක්ඛියයන්හි ද සංවෘත වව. තොප සිත්හි කාගියා සි වේවා! නිර්වේදය බහුල කොට ඇතියෙක් වව.

343 නිමිත්තං පරිච්ඡේදනී සුභං රාගුපසංහිතං,
අසුභාය චිත්තං භාවෙහි එකඟං සුසමාහිතං.

344 අනිමිත්තඤ්ඤා භාවෙහි මානානුසයවුජ්ජන,
තතො මානාභිසමයා උපසන්නො වරිසකසීති.

ඉදං සුදං භගවා ආයස්මත්තං රාහුලං ඉමාහි ගාථාහි අභිනික්ඛං
ඔවදනීති.

රාහුලසුඤ්ඤානං නිවසීතං.

2-12

නිශ්ශ්‍රෝධකපප සුඤ්ඤානං

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා ආළච්චියං විහරති අග්ගාලවෙ
වෙනියෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මත්තො වඩ්ඪිසස්ස උපජ්ඣා-
යො නිශ්ශ්‍රෝධකපපො නාම ථෙරො අග්ගාලවෙ වෙනියෙ අචිරපරි-
නිබ්බුතො භොති.

අථ ඛො ආයස්මත්තො වංගිසස්ස රහොගතස්ස පටිසල්ලිනස්ස එවං
වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: පරිනිබ්බුතො නු ඛො මෙ උපජ්ඣායො
උද්භු තො පරිනිබ්බුතොති.

අථ ඛො ආයස්මා වංගිසො සායනභසමයං¹ පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො
යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤා, උපසඤ්ඤාත්තා භගවත්තං අභිවාදෙත්වා
එකමත්තං නිසීදි. එකමත්තං නිසිත්තො ඛො ආයස්මා වංගිසො භගවත්තං
එකදවොච: ඉධ මයං භගෙන රහොගතස්ස පටිසල්ලිනස්ස එවං
වෙනසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: පරිනිබ්බුතො නු ඛො මෙ උපජ්ඣායො
උද්භු තො පරිනිබ්බුතොති.

අථ ඛො ආයස්මා වඩ්ඪිසො උට්ඨායාසනා ඵකංසං විවරං කත්වා
යෙන භගවා තෙනඤ්ඤා පඤ්ඤාමෙත්වා භගවත්තං ගාථාය අර්ඣමහාසි:

345 පුට්ඨාම සඤ්ඤාං අනොමපඤ්ඤං
දිට්ඨොව ධම්මෙ යො විචිකිට්ඨානං ඡෙත්තා,
අග්ගාලවෙ කාලමකාසි භික්ඛු
ඤ්ඤා යසස්ස අභිනිබ්බුතකො.

1. සායන සමයං - පිටු. 1, 2.

343. ඉහ වූ, රාගය ඇසුරු කළ නිමිත්ත දුරලව, අභූත භාවනායෙහි එකඟ වූ මොනොවට පිහිටි සිත වඩව.

344. (නිත්‍ය හිමිති රහිත බැවින්) අනිමිත්ත වූ විදර්ශනා භාවනාව වඩව. මානාත්‍යය රහත්මගින් දුර ලව. ඉක්බිති මානායාගේ ව්‍යපශමයෙන් උපශාන්ත වූයේ හැසිරෙව යනු යි.

මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් රාහුලයනට මේ ගාථාවලින් හිතර අවවාද කරණ සේක.

රාහුල සූත්‍රය නිමි.

2 - 12

නිග්‍රොධකප්ප (වඩගීස) සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයනලදි: එක්සමයෙක් හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අළුවුරට අග්ගාලව නම් චෛත්‍යයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් වඩගීස තෙරුන්ගේ නිග්‍රොධකප්ප නම් වත් තෙරණුවෝ අග්ගාලව චෙතියෙහි දී පිරිනිවි නොබෝකල් ඇති වෙත්.

ඉක්බිති ගණයා කෙරෙන් වෙන්ව විවේකයට ගිය පිළිසලනෙහි යෙදුනු ආයුෂ්මත් වඩගීස තෙරුන්ගේ සිත්හි මෙබඳු පරිවිතර්කයෙක් උපත: “මාගේ උපාධ්‍යාය පිරිනිවියේ දෝ හෝ නො පිරිනිවියේ දෝ හෝ” යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වඩගීස සථවිර සවස් කල්හි පිළිසලනින් නැගිටියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකයා වැද එකත් පස්ව හුන්නේය. එකත් පසෙක හුන්නේ ම ආයුෂ්මත් වඩගීස සථවිර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේ ය: ස්වාමීනි, මෙහි විවේකස්ථානයට ගියා වූ පිළිසලනෙහි ඇළුනු මාගේ සිත්හි මෙබඳු පරිවිතර්කයෙක් උපත: “මාගේ උපාධ්‍යාය පිරිනිවියේ දෝ නො පිරිනිවියේ දෝ” යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් වඩගීස තෙරණුවෝ හුනස්නෙන් නැගී සිටුර එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිළි නමා හඟවත් හට ගාථායෙන් (මෙසේ) කීහ:

345. යම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙනෙක් ඉහාත්මභාවයෙහි ම සැක දුරලන්නාහු වෙත් ද, මහාප්‍රාඥ ශාසනා වූ මුඛවහන්සේ පුළුවස්මි. ප්‍රකට වූ යශස්වි වූ නිවුනු සිත්ඇති මහණකෙනෙක් අග්ගාලව චෛත්‍යයෙහි කල්ලිය කළහ.

346 නිග්‍රොධකපො ඉති තස්ස නාම,
තයා කතං භගවා බ්‍රාහ්මණස්ස,
සො තං නමස්සං අවරි මුත්‍රාපෙකෙඤ්ඤා
ආරාධාපිරියො දළ්භධම්මදස්සි.

347 තං සාවකං සක්ක¹ මයම්බි සබ්බෙ
අඤ්ඤානුමිඤ්ඤාම සමනාදකඤ්ඤා,
සමවට්ඨිතා නො සවණාය සොතා
තිං නො සපා තිං අනුක්‍රොධොසි.

348 ජිකේඨා නො විචිකිච්ඡං බ්‍රාහ්මී මෙතං
පරිනිබ්බුතං වෙදය භූමිපඤ්ඤා,
මජ්ඣිම නො භාස සමනත්තඤ්ඤා
සකෙකාව දෙවානං² සහසානෙනෙකා.

349 යෙ කෙවි ගජා ඉධ මොහමග්ගා,
අඤ්ඤාණපකා විචිකිච්ඡධානා,
කපාගතං පතා න තෙ භවන්ති
චක්ඛං හි එතං පරමං නරානං.

350 නො වෙ හි ජාතු පුරියො කිලෙසෙ
වානො යථා අබ්‍රාහ්මා විභානෙ,
තමො වසා නිවුතො සබ්බලොකො
න ජොතිමනෙහාපි නරා තපෙය්‍යු.

351 ධිරා ච පජේජානකරා භවන්ති
තං තං අහං ධිර තපෙව මජ්ඣං,
විපස්සිතං කුමානමුපාගමිතං
පටිසාසු නො ආවිකරොහි කපං.

352 බ්‍රහ්මං ගිරං එරය වග්ගවග්ගං
භංගොව පග්ගයා සතිකං නිකුජ්ඣ³,
බිත්ථුසාරෙන සුඤ්ඤාපටිතෙන
සබ්බෙව තෙ උජ්ජගතා සුඤ්ඤාම.

1. සක්ක - මජ්ඣං,

2. දෙවාන - මජ්ඣං,

3. සතිං නිකුජ්ඣ - පිඤ්ඤා 1.

සතිං නිකුජ්ඣ - පිඤ්ඤා 2,

346. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එ බ්‍රාහ්මණජාතිකයාගට නිග්‍රොධකප්පයන නම ඔබවහන්සේ විසින් කරණ ලද. දෘඪ වූ (නිව්‍රාණ)ධර්මය දක්නා වූ හෙ ඇරයු වැර ඇත්තේ (නිව්‍රාණ සංඛ්‍යාත) මොක්කය පනත්තේ ඔබවහන්සේ නමදිමින් විසි ය.

347. ශාක්‍යකුලයෙහි උපන්නාවූ සමතැසානන් වහන්ස, අපි සැවො ම ඒ සච්චානන් දූනගණ්‍ය කැමැත්තෙමු. ඇසීම පිණිස අපගේ සවන් එළඹ සිටියේ ය. මුඛවහන්සේ අපගේ ශාක්‍යා වනසේක. මුඛවහන්සේ අනුතර වනසේක.

348. මහාප්‍රාඥයන් වහන්ස, එකානතයෙන්ම අපගේ සැකය සිදලන සේක්වා: මට මෙය වදරණයේක්වා! ඔහු පිරිනිදිහිදී සිටි දත්වන සේක්වා! සමතැසානන් වහන්ස, දෙවියන්ගේ දහසක් නොත් ඇති සක්දෙව්දු මෙන් අපගේ මධ්‍යයෙහි වොරදෙන සේක් වා!

349. මෙ ලොවහි මොහමාරි වූ අවිද්‍යාපක්ෂයෙහි වූ, සැකයනට හේතු වූ, යම්කිසි (අභිධ්‍යාදි වූ) ග්‍රන්ථයෝ වෙත් නම්, තථාගතයන් වහන්සේ වෙත පැමිණ ඔහු නො මැ වෙති. යම්හෙයෙකින් තෙල (තථාගත) මනුෂ්‍යයන්ගේ උතුම් පැණැස වේ නම් එහෙයිනි.

350. ඉදින් යම් හෙයෙකින් (තථාගත) පුරුෂ ඒකානතයෙන් මාරුතය වලාකුල් රොදක් මෙන් කෙලෙස් නො නසාලන්නේ නම්, (එසේ වත්ම), මුළු ලොව අවිද්‍යාක්‍ෂිකාරයෙන් ඇවුරුණේ අදුරුම වන්නේ ය. (සැරියුත් මහතෙර ආදි වූ) ජ්‍යොතිර්මත් මනුෂ්‍යයෝ ද (ප්‍රකට වීම වශයෙන්) නො මැ තෙවුනාහ.

351. පණ්ඩිතයෝ ම ප්‍රඥප්‍රයොගකර වෙති. වීරයන් වහන්ස, එ ඔබ එසේ ම යයි මම හඟිමි, (අපි) මුඛවහන්සේ 'විදර්ශි'යි දන්නමෝ (මෙහි) එළඹියෙමු. පිරිස් මැද අපගේ (නිග්‍රොධ) කස තෙරුන් ප්‍රකටකරණ සේක්වා!

352. මොනොවට කල්පිත වූ බිඤ්ඤාධරයෙන් වහා (අරුත් රසින්) ඉතා මනරම් වූ තෙපුල් වදරණයේක්වා! හංසයකු මෙන් ගෙල ඔසොවා නාද කරණ සේක්වා! ඉදුසින් ඇති අපි හැම මුඛවහන්සේ ගේ බස් අසමහ,

- 353 පඤ්ඤානිමරණං අසෙසං.
 නිග්‍රහස්ස ධ්මානං වදෙස්සාමි ධම්මං,
 න කාමකාරො හි පුපුජ්ජනානං
 සංඝස්ස කාරොව තථාගතානං.
- 354 සම්පන්නවෙය්‍යාකරණං තවෙදං
 සමුත්ථිප්පඤ්ඤාසං සමුත්ථිනං,
 අසමඤ්ඤි පඤ්ඤො සුඤ්ඤාමිතො
 මා මොහස්සි ජාන'මනොමපඤ්ඤා.
- 355 පරොවරං අරියධම්මං උදිත්වා
 මා මොහස්සි ජාන'මනොමචීරං,
 වාරිං යථා සම්මතං සම්මතපෙත්තං
 වාචාසිකඤ්ඤාමි සුතං පවස්ස.¹
- 356 යද්දකං බ්‍රහ්මචරියං අචාරි²
 කප්පායනො කම්මස්ස නං අමොසං,
 නිබ්බාසි සො ආදි උපාදිසෙය්‍යො
 යථා විමුක්තො අහු නං සුඤ්ඤාමි.
- 357 අවෙජ්ජි තණ්හං ඉධ නාමරූපෙ (ඉති හගවා)
 කණ්හස්ස සොනං දීඝරත්තානුසයිතං,
 අනාරි ජානිමරණං අසෙසං
 ඉට්ඨබ්බි හගවා පඤ්ඤාසෙට්ඨො.
- 358 එස සුත්වා පස්සිමි වචො තෙ ඉසිසත්තම,
 අමොසං කීර මෙ පුට්ඨං න මං වඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණො.
- 359 යථාචාරි තථාකාරි අහු බුද්ධස්ස සාවකො,
 අච්ඡද මච්ඡන්තො ජාලං තතං මායාවිතො දණ්ඩං.
- 360 අඤ්ඤා හගවා ආදි උපාදනස්ස කප්පියො,
 අවචිතො වත කප්පායනො මච්ඡාධෙය්‍යං සුදුක්ඛරත්ති.

නිග්‍රෝධකප්පසුතං නිවර්තං.

1. සුඤ්ඤාන වස්ස - 2.

2. අවරි - සිම 2

353. නිරවශේෂ කොට ප්‍රභේද කළ ජාතිමරණ ඇති නිගමන වැනැස්ස පව ඇති තරාගතයන් ලවා දහම් දෙස්වත්තෙමි, සුහුදුනන් බදු කැමැතියේ කිරීමෙන් තරාගතයනට නැත් මැ යි. තරාගතයන් වහන්සේගේ මීමාසාකාරය ම වෙ.

354. මොනොවට සෘජු වූ ප්‍රඥ ඇති මුඛවහන්සේ ගේ මේ සම්පූර්ණ වූ ව්‍යාකරණ ඇති බව (අප විසින්) මැනවින් දැනගන්නා ලද්දෙකි. මේ පැසුළු අ දිළි නැමදුම් මොනොවට කරණ ලදී. (නිග්‍රොධකප්‍ය තෙරුන්ගේ ගතිය) දන්නාසේක් ම, මහාප්‍රාඥයන් වහන්ස, අප නහමක් මුළා කරණ සේක්වා!

355. උත්තම වීරයන් වහන්ස, කුදුමහත් වතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මය පිළිවිද දන්නාසේක් ම (අප) මුළා නො කරණ සේක්වා, ශ්‍රීෂ්මකාලයෙහි උෂ්ණයෙන් තැවුනකු ජලය පසන්නා සේ (මුඛවහන්සේගෙන්) බසක් පත්මි, ශ්‍රැතය (ශබ්දයන්තය) වස්වන සේක්වා!

356. (නිග්‍රොධ) කප්පායන තෙරණුවෝ යම් රහත් බවක් අරී කොට ඇති (මාග්) බ්‍රහ්මචර්යයක් කොළෝ නම් කිම, ඔහුට එය නොසිස් වීද? හෙතෙමේ විමුක්තයකු (අශෝකෂයකු) මෙන් (අනුපාදියෙසපරිනිබ්බාණයෙන්) පිරිනිවියේ ද? නැතහොත් උපාදියෙස සහිත (ශෝකෂ) යෙක් වී ද? එය (අපි) අසමහ.

357. (හෙ) මේ නාමරූපයෙහි දීර්ඝ රාත්‍රයෙහි අනුශයිත කෘෂ්ණයා (මාරයා) ගේ ප්‍රොතස වූ තෘෂ්ණාව සිදලිය. නිරවශේෂ කොට ජාති මරණ දෙක තරණය කෙළේ ය යි (ශ්‍රඩාදි) පඤ්චධර්මයෙන් ද පසැස් නුවණින් ද ශ්‍රේෂ්ඨ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

358. උත්තම වූ මහර්මින් වහන්ස, නොපගේ බස අසා තෙල මම ප්‍රසන්නයෙමි. මා විසින් පුළුවුස්නාලද්ද නො සිස් ම විය. (බාහිතපාප වූ) බ්‍රාහ්මණයෝ මා නො රැවටුහු.

359. බුදුරජාණන් සවු (නිග්‍රොධකප්‍ය) යථාචාරී තරාකාරී විය. මායාචී වූ මාරයාගේ දැඩිව පතළා වූ (තෘෂ්ණා) ජාලය සිදලිය.

360. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කප්ප තෙරණුවෝ (ත්‍රිවිධ) වෘත්තයා ගේ (අවිද්‍යා තෘෂ්ණා හෙද ඇති) ප්‍රධානකාරණය දුටුහ. ඒකාන්තයෙන් කප්පායනයෝ දුකසේ තරණය කළ යුතු (ත්‍රේහුමක වෘත්ත සංඛ්‍යාත) මාරභූමිය ඉක්මැ ගියහ යි.

නිග්‍රොධකප්ප (වංශික) සූත්‍රය නිමි.

සමමාපරිබාජනීය සූත්‍රය.

- 361 පුත්ථාමී මුතිං පහුතපඤ්ඤං
තිණ්ණං පාරගතං පරිනිබ්බුතං ධීතකතං,
තිකකම සරා පනුජ්ඣ කාමෙ
කපං භික්ඛු සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 362 යසං මඛලා සමුග්ගතා (ඉති.හගවා)
උප්පාතසුපිනා ව ලක්ඛණා ව,
සො මඛලදෙසට්ඨපභිනො භික්ඛු
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 363 රාගං විනයෙප මානුසෙසු
දිබ්බෙසු කාමෙසු වාපි භික්ඛු,
අතිකකම හවං සමෙව ධම්මං.
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 364 විපිට්ඨි කඤ්ඤාන පෙසුනානි
කොධං කදරියං ජහෙය්‍ය භික්ඛු,
අනුරොධවිරොධවිපභිනො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 365 භික්ඤාන පියඤ්ඤා දපපියඤ්ඤා
අනුපාදය අනිසීතො කුභිඤ්ඤා,
යං යොජනියෙති විපාලිතො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 366 න සො උපධිසු සාරමෙති
ආදනෙසු විනෙය්‍ය ජඤ්ජරාගං,
සො අනිසීතො අනඤ්ඤානෙය්‍යො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 367 වචසා මනසා ව කමතො ව
අවිරුද්ධා සමමා විදිත්වා ධම්මං,
නිබ්බානපද්ධිපඤ්ඤානො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.

‡. මහාසමයසූත්තනිසිද්ධි.

සමමාපරිබාහනීය සූත්‍රය

361. මහාප්‍රාඥ වූ, චතුරෝස කරණය කළා වූ, නිවන් පරතෙර ගියා වූ, කෙලෙස් පිරිහිවියා වූ, (අටලෝ දහමින් නොසැලෙන හෙයින්) අකමාස වූ සිත් ඇති, මුනිහු පුළුවුසුමහ: ගිහිගෙන් නික්ම වැඩුකාමයන් දුරලා ලොවිහි නොඇලී එ ප්‍රකටමහණ කෙසේ මොනොවට වෙසෙන්නේද හෙවත් ලොවින් නික්ම යේ ද?

362. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක:) යමක්භූ විසින් (දිට්‍ඨමඛකලාදී) මඛකලයෝ ද උල්කාපාතාදී උත්පාතාභිනිවේශයෝ ද යථිප්තාභිනිවේශයෝ ද ලක්ෂණාභිනිවේශයෝ ද මොනොවට සිදිත-ලද්දහු ද, හේ මඛකලදෙසයන් ප්‍රභිණ කෙළේ වෙයි. හෙ (රහත් මහණ) ලොවිහි නොඇලී මනා සේ වෙසෙයි. (ලොව ඉක්මවා යන්නේය යි සේයි.)

363. මහණ මානුෂික වූ ද, දිට්‍ය වූ ද කාමවිෂයන්හි රාගය (අනගැමි මගින්) දුරුකරන්නේ ය. (වතුසාහසරාද වූ) ධර්මය (අර්හත්) මාභියෙන් පරිඤ්ඡිසමයාදී වශයෙන්) දැන (ත්‍රිවිධ) භවය ඉක්මවා හෙ ලොවිහි සියල්ල මනා සේ හැරපියා යෙයි.

364. මහණ පෙහෙසුන් ද ක්‍රොධය ද මයුරුබව ද දුරු කොට හැරපියන්නේ ය: (සියලු වස්තූන්හි) ප්‍රභිණ වූ රාග දොෂ ඇතිසේ හෙ මොනොවට ලොවිහි සියල්ල හැරපියා යෙයි.

365. (සත්ත සංස්කාර වශයෙන් ද්විවිධ වූ) ප්‍රිය වූ ද අප්‍රිය වූ ද රාග දොෂයන් හැරපියා (සිවු උපාදානයන්ගේ වශයෙන්) කිසිදු ධර්මයක් (හිතසාදි විසින්) නො ගෙණ, (රූපාදි ධර්මයන්හි හෝ භවයන්හි) කිසිදු තැනෙක්හි තණකාදිට්ඨි නිසාය වසයෙන්) ඇසුරු නො කෙළේ (දගවිධ සංයොජනයට විෂය වූ) ක්‍රෙහුමකධර්මයන් ගෙන් වෙසෙසින් මිදුනේ හෙ මොනොවට ලොවිහි සියල්ල හැරපියා යෙයි.

366. හේ සියලු උපයින් සාර විසින් නොමැ දකියි. ස්කන්ධාදි ආදානයන් කෙරෙහි පවත්නා ජන්දරාගය හැරපියා තෘෂ්ණදෘෂ්ටි දෙක ඇසුරු නො කෙළේ, හෙ කිසිවකු විසිනුදු නොපැමිණැවිය හෙයි. ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැරපියා යෙයි.

367. වචසින් මනසින් හා කර්මයෙන් (සුවරිතයෙන් හා) විරුඬ නො වූයේ (මාභිඤ්ඤායෙන්) සිවුසස් දහම මොනොවට දැන (අනුපාදිසෙස වූ) ස්කන්ධනිව්‍යාපදය පනන්නේ හේ ලොවිහි සියල්ල සමාක් හෙතෙසෙන් හැරපියා යෙයි.

- 368 යො වන්ති මං¹ න උණුණුමෙය්‍ය
අකකුට්ඨොපි න සක්ඛියෙප භික්ඛු,
ලද්ධා පරහොජනං න මජ්ජ,
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 369 ලොහඤ්ඤා භවඤ්ඤා විසභාය
විරතො ජෙදනබ්බතානො භික්ඛු,
සො ති ණුණුකථංකපො විසලො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 370 සාරුප්පමත්තනො විදිත්වා
න ච භික්ඛු භිංසෙය්‍ය කඤ්චී ලොකෙ,
යථා තථීයං විදිත්වා ධම්මං
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 371 යසංඤ්ඤායා න සන්ති කෙවි
මුලා අකුසලා සමුහතා සෙ,
සො තිරාසයො අනාසයානො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 372 ආසවධිණො පභිනමානො
සබ්බං රාගපථං උපාතිවිතො,
දනො පරිතිබ්බතො ධීතනො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 373 සද්ධො සුතවා නියාමදස්සි
වග්ගගතෙසු න වග්ගසාරි ධිරො,
ලොහං දෙසං විනෙය්‍ය පටිස්සං
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 374 සංසුඤ්ඤානො විවක්ඛව්‍යද්ධො
ධම්මෙසු වසි පාරගු අනෙජො,
සංඛාරතිරොධස්සාණකුසලො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.

1. මං (ඝ) සිමු 1. 2.

368. යම් මහණෙක් මෙ මා වදනේ යයි අභිමාන නොකරන්නේ ද (දශවිධාක්‍රොශයෙන්) ආක්‍රොශ කරණ ලද්දේ නමුදු බඳවාවෙර නොකරන්නේ ද, මෙරමා විසින් දුන් බොහුන් ලබා මදයට නොපැමිණෙන්නේ ද, හේ ලොවිහි සියල්ල සමාක් හෙතෙයෙන් හැරපියා යෙයි.

369. ඒ (රහත්) මහණ විෂයලොභය ද (කාමහවාදී) හවයද වෙසෙසින් ප්‍රතීණ කොට (මෙරමා) සිදුම්බැදුම්වලින් වෙන් වූයේ කරණය කළ කටංකටිභාව (සැක) ඇත්තේ, එහෙයින් ම විගත ශල්‍ය ඇත්තේ වෙයි. හේ ලොවිහි සියල්ල සමාක්හෙතෙයෙන් හැර පියා යෙයි.

370. තමාගේ සරුප්පිළිවෙත දැන මහණ ලොවිහි කිසිවකු නො ද පෙළන්නේ ය. යථාභූතය වන (ස්කන්ධාදි හෙද ඇති) සිවුසස් දහම් දැන ඒ හික්මු ලොවිහි සියල්ල මැනැවින් හැර පියා යෙයි.

371. යම් මහණකු හට කිසිදු අනුශය කෙනෙක් නැත් ද, අකුශල මූළයෝ ද සමුහනනය කරණ ලද්දහු ද, හේ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ (කිසිවක්) නොපතන්නේ වෙයි. හේ ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැර පියා යෙයි.

372. ක්ෂීණාසුච වූයේ ප්‍රතීණ කළ (නවවිධ) මාන ඇතියේ රාගයට විෂය වූ (ත්‍රේභූමක) ධර්මසමුහය (පරිඤ්චාණ වශයෙන්) ඉක්ම වූයේ (ආර්ය දමරයෙන්) දමුනේ (කෙලෙස් ගිනි) පිරිනිවීමෙන් පිරිනිවියේ (අවලෝදමින් නොසැලෙන හෙයින්) ස්ථිතාත්ම වූ ඒ මහණ ලොවිහි සියල්ල හැරපියා යෙයි.

373. (බුද්ධාදි භූණයන්හි) අවේක්‍ෂාප්‍රසාදයෙන් ශ්‍රද්ධා ඇත්තේ, පාරමාර්ථික ශ්‍රැත ඇත්තේ, නියාම සඛ්ඛාන මාථය දක්නා සුලු වූයේ, (දෙසැට මිසදිවු නැමැති වර්ගයට ගියවුන් අතර) වර්සාරි නො වූ ඒ ධීර තෙමේ ලොභ ද්වේෂ ප්‍රතිසයන් නසා ලොවිහි සියල්ල මැනැවින් හැරපියා යෙයි.

374. පිරිසිදු රහත් මගින් දිනූ කෙලෙස් ඇති, විවෘත කළ (රාග ද්වේෂ මොහ සඛ්ඛාන) සෙවෙණ ඇති, සිවුසස් දහම්හි වශිප්‍රාප්ත වූ, නිවන් පරතෙර ගියා වූ, පහකළ තෘෂ්ණා වලනයන් ඇති, (නිවෘණ සඛ්ඛාන) සංස්කාර නිරෝධය විෂය කොට ඇති, (ආර්යමාර්ග) ඥානයෙහි කුශල වූ ඒ (රහත්) මහණ ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැර පියා යෙයි.

- 375 අනිතෙසු අනාගතෙසු වාසි
කසාකිතො අනිව්ව සුඤ්ඤාපඤ්ඤා,
ස්ඛ්ඛායකතෙහි විසමුත්තො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 376 අඤ්ඤාය පදං සමෙව්ව ධම්මං
විවඨං දිස්වාන පහානමාසවානං,
සබ්බප්පධිනං පරික්ඛයානො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍ය.
- 377 අඤ්ඤා හි භගවා තපෙව එතං
යො සො එවං විහාරි දනො භික්ඛු,
සබ්බසංයොජනියෙ' ව විනිවත්තො
සමමා සො ලොකෙ පරිබ්බජෙය්‍යා'ති.

සමමාපරිබ්බාජනීයසුඤ්ඤානං නිවසිතං.

1-14

ධම්මික සුඤ්ඤානං

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං භගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ධම්මිකො උපාසකො පඤ්ඤාහි උපාසකසතෙහි සඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්, උපසඛිකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීදන්තො ඛො ධම්මිකො උපාසකො භගවන්තං ගාථාය අජකිහාසී.

- 378 පුට්ඨාමි තං ගොතම භුරිපඤ්ඤා
කථංකරො සාවකො සාධු භොති,
යො වා අගාරා අනගාරමෙති
අගාරිනො වා පනුපාසකාසෙ.
- 379 භූවං හි ලොකස්ස සදෙවකස්ස
ගතිං පජානාසි පරායනඤ්ඤා,
න වස්සී තුලො හිපුණ්ණදස්සී
භූවං හි බුද්ධං පවරං වදන්තී.

1. සබ්බසංයොජනයොගං (මජ්ඣං).

375. අතීත පඤ්ඤාසංකප්පයන්හි ද අනාගත පඤ්ඤාසංකප්පයන්හි ද (මම, මාගේ යන) කල්පනයන ඉක්ම වූයේ, (අතීත චිතීමාන අනාගත අධිවත්‍රයය පිළිබඳ සැක) ඉක්මවා අතීතයින් පිරිසිදු වූ ප්‍රඥ ඇත්තේ, සියලු ද්වාදශායතනයන්ගෙන් මිදුනු හේ ලොවිහි සියල්ල මනාසේ හැරපියා යෙයි.

376. (වතුස්සත්‍ය) ධර්මපදය (සුචිහාග ප්‍රඥාවෙන්) දැන (එම) සිවුසස් දහම් (අරිමගනැණින්) ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දැන, ආසුචයන්ගේ ප්‍රත්‍යක්ෂය (නිව්භාණය) ප්‍රකට කොට දැක, සියලු ම උපධිත්තේ පරීක්ෂයයෙන් ඒ මහණ ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැරපියා යෙයි.

377. (නිර්මිත බුද්ධ) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කෙල නිශ්චයෙන එසේ මැයි. යම් ඒ මහණෙක් දූමුතේ මෙබඳු විහාර ඇත්තේ වේ ද, සියලුම සංයෝජනීය ධර්මයන් ඉක්මවූයේ වේ ද, හේ ලොවිහි සියල්ල මොනොවට හැරපියා යේ යැයි.

සමමාපරිබාජනීය සූත්‍රය නිමි.

2 - 14

ධම්මික සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලද: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ ආරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ධම්මික නම් උච්ඡු පන්සියක් උච්ඡුවන් හා සමග භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පයෙකැ හින. එකත්පස් වැ හුන් ධම්මික උපාසක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් දන්වී ය.

378. මහාප්‍රාඥ වූ ගෞතමයන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ පුළුවස්මි: යමෙක් ගෙන් නික්මැ සසුන් වදනේ හෝ වේ නම්, ගිහිගෙවැසි උච්ඡුවෝ මැ හෝ වෙත් නම්, (මොවුනතුරෙහි) කියෙයින් කරනුයේ (පිළිපදනේ) අනවද්‍ය ශ්‍රාවක වේ ද?

379. මුඛ වහන්සේ ම සදේවක ලෝකයාගේ අධ්‍යාය ගති (නොහොත් නිරයාදි පඤ්ඤා) හා, නිෂ්පත්ති (නොහොත් පරිනිව්භාණය) හා දන්නාසේක. නිපුණානීදර්ශී වූ (මුඛවහන්සේ හා) සදායෙයක් නො ද ඇත. මුඛ වහන්සේ මැ ප්‍රචර බුද්ධයහ'යි කියත්.

380. සච්ඡන්තට අනුකම්පා කෙරෙමින් මුඛ වහන්සේ ම හැම ඥෙයාධර්ම පිළිවිද දූත හැම නැණ හා සිවුසස්දම් වදහළයේක. සමතැස් මුනිඳුනි, පෙරළ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇතියාව, සච්චොවහි (රාගාදී මලාභාවයෙන්) විමල වූවහු බබළන්නහු යැ.

381. (මුඛ) කෙලෙස් දිනුහැ'යි අසා එරාවණ නම් ඇත්තේව රජ ද මුඛ වහන්සේ වෙත ආයේ යැ. හෙ ද මුඛ වහන්සේ හා මන්ත්‍රණ කොට ප්‍රස්තව්‍යාකරණ අසා මැනැව් වහන්සැ'යි සතුටු සැහැවී ඇති වැ ගියේ යැ.

382. කුවෙර නම් වෙසවුණු මහරජ දහම් පුළුවස්මින් මුඛ වහන්සේ කරා එළඹෙයි. ධීරයන් වහන්ස, ඔහු විසිතුණු පැන පුළුවස්නාලදුව මුඛ වහන්සේ දහම් දෙසන්නහු යැ. හෙ ද ධර්මව්‍යාකරණ අසා තුටුසැහැවී ඇති විය.

383. ආජීවිකයෝ වෙන්වයි, වැලින් නිර්ග්‍රන්ථයෝ වෙන්වයි වාද කරණසුලු යම් මැ තීර්ථකයෝ වෙන් නම්, එ හැම ගතිවිකල්පයෙන් සිටිවනසිටි පුද්ගලයෙක් ශීඝ්‍රගාමී වැ යන්නකු (ඉක්මැනොයේ ද) එමෙන් ප්‍රඥගතියෙන් නුඹ වහන්සේ ඉක්මැ නො යෙත්.

384. වාද කරණසුලු (වඩානි ආදී) කිසි බ්‍රාහ්මණයෝ වෙන්වයි (ආඥාලායනාදී) යම්කිසි වාද්ධ බ්‍රාහ්මණයෝ වෙන්වයි, (අපි) වාදියම්හ යි හඟනා වූ අන්‍ය වූත් යම් කෙනෙක් වෙන් නම් උහු හැම මුඛ වහන්සේ කෙරෙහි මැ අථි විසින් බැඳුනාහු වෙත්.

385. භාග්‍යවතුන්වහන්ස, මුඛ වහන්සේ විසින් යම් බදු මෙ සත්තිය බොධිපාක්ෂිකධර්මයෙක් සුද්ධිත වෙ නම්, සියුම් වූ මෙ දහම ලොවී ලොවුතුරු සුව එළවනුයේත් වෙයි. අපි හැම දෙනමෝ එදහම් මැ අසනු කැමැත්තම්හ. බුද්ධශ්‍රේෂ්ඨයන් වහන්ස, (අප විසින්) පුළුවස්නාලදයේක් එ දහම අපට වදාරණයේක්වා.

386. වැඩැහුන් මෙ හැම භික්ෂුහු ද එසෙයින් මැ ධර්මශ්‍රවණයට හුන් උපාසකයෝ ද සක්දෙවරජහුගේ සුභාෂිතය දෙවියන් (අසනු) සෙයින් විමලයන් වහන්සේ විසින් අනුබුද්ධ වූ ධර්මය අසන්නවා.

387. මහණෙනි, ක්ලෙශධුනනය කරන්නා වූ මාගේ ප්‍රතිපත්තිධර්මය තොපට අස්වමි. හැමදෙන එය ධරව. භික්ෂානුදර්ශී ප්‍රාඥ තෙමේ පැවිද්දනට අනුලොම වූ එ වතුර්විධ රයඝාපථය සෙවුනේ ය.

- 388 න වෙ විකාලෙ විවරෙයා භික්ඛු
භාමඤ්ඤා¹ පිණ්ඩාය වරෙයා කාලෙ,
අකාලචාරිං හි සජ්ඣාති සඤ්ඤා
තස්මා විකාලෙ න වර්තති බුද්ධා.
- 389 රූපා ව සද්දා ව රසා ව ගන්ධා
ඵසා ව යෙ සම්මදයන්ති සත්තෙ,
ඵතෙසු ධම්මෙසු විනොයා ඡන්දං
කාලෙන සො පටිසෙ පාතරාසං.
- 390 පිණ්ඩඤ්ඤා භික්ඛු සමයෙන ලද්ධා
ඵකො පටික්ඛම්ම රහො නිසීදෙ,
අජඤ්ඤාචිත්තී න මනො බහිද්ධා
නිවර්තරෙය සඤ්ඤාභිත්තභාවො.
- 391 සථෙ පි සො සලලපෙ සාවකෙන
අඤ්ඤාන වා කෙනචි භික්ඛුනා වා,
ධම්මං පණ්ණිකං තමුද්ගරෙයා
න පෙසුනං නොපි පරුපවාදං.
- 392 වාදං හි ඵකෙ පටිසෙකියන්ති
න නෙ පසංසාම පරික්ඛපඤ්ඤා,
තනො තනො නෙ ඵසජ්ඣාති සඤ්ඤා
චිත්තං හි නෙ තස්මිං ගමෙත්ති දුරෙ.
- 393 පිණ්ඩං විහාරං සයනාසනඤ්ඤා
ආපඤ්ඤා සඤ්ඤාචිරජ්ජපවාහනං,
සුත්තාන ධම්මං සුගතෙන දෙසිතං
සඤ්ඤාය සෙවෙ වරපඤ්ඤාසාවකො.
- 394 තස්මා හි පිණ්ඩං සයනාසනෙ ව
ආපෙ ව සඤ්ඤාචිරජ්ජපවාහනෙ,
ඵතෙසු ධම්මෙසු අනුපලිඤ්ඤා
භික්ඛු යථා පොත්ඛරෙ වාරිබිඤ්ඤා.

1. භාමෙ ව (මරණං)

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

388. මහණ නොකල්හි ගම් නොවදනේ ය. සුදුසුකල්හි ම පිඩු සිභා-
යන්තේය. රාශාදී නොයෙක් සංඛයෝ අකාලචාරී මහණ වැළැඳගන්නාහ.
එහෙයින් චතුස්සත්තවුද්ධ වූ ආයාච්ඡද්ගලයෝ නොකල්හි ගම් නො
වදනාහ.

389. රූප හා ඛේද හා රස හා ගන්ධ හා ස්පර්ශ යන යම්
බාහිරායතන කෙනෙක් සත්ත්වයන් මදයට පමුණුවත් නම්, තෙල
ධර්මයන්හි ඡන්ද්‍රාගය දුරු කොට හේ ප්‍රාතරාසස්ථානයට සුදුසු කල්හි
වදනේය.

390. මහණ පෙරවරුයෙහි පිඩු ලබා හුදෙකලා වූයේ පෙර ලා අවුත්
ස්කන්ධසන්තානය (ත්‍රිලක්ෂණයට නංවා) සිත්තසුදුසුයේ රහොගත ව
හිඳිනේ ය. (රූපාදි) බැහැරි අරමුණෙහි සිත් නොයොදනේ ය. භාවනා-
රම්මණය කෙරෙහි මොනොවට ගිය සිත් ඇතිවන්නේ ය.

391. ඉදින් එ යෝග්‍යාවචර අන්තොටු සච්චකු හා වේවයි මේ සස්තෙහි
කිසියම මහණකු හා සමග වේවයි සංලාප කෙරේ නම්, එ ප්‍රණීත වූ
ධර්මය ම කියන්නේ ය. පෙහෙසුන් නො කියන්නේ ය. පරොපවාද නො
කියන්නේ ය.

392. ඇතැම් කෙනෙක් පරොපවාද සංඛ්‍යාත විග්‍රාහික කර්මවාදය
විරුද්ධ කොට ගණිත්. අල්පප්‍රාඥ ඔවුන් නො පසසම්භ. (කවර
හෙයින් යත්:) එ එ වාදමාභිභේතුයෙන් වාදසංඛ්‍යයෝ එ වාදීන් වැළැඳ-
ගනිත් ද එ හෙයින්, (කමටහනින්) විෂ්ණය දුරෙහි වේ ද එපරිදි ඔහු සිත
පරොපවාදයෙහි ලා මෙහෙයත්.

393. උක්කමප්‍රඥ ඇති ශ්‍රාවක නොහොත් වරප්‍රාඥවූ බුද්ධන්ගේ
ශ්‍රාවක තෙම සුගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසනලද ධර්මය අසා පිණ්ඩ-
සාත යැ, වෙහෙර යැ, හැඳුපු යැ සහලසිවුරෙහි රජස් දුරු කරණ ජලය යැ
යන මේ දෑ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කොට සෙවුනේ ය.

394. එහෙයින් මැ පිඩුවායෙහි ද සෙනසුන්හි ද සහල සිවුරෙහි රජස්
දෝනා දියෙහි ද යන තෙල චතුස්සත්තයධර්මයන්හි පොකුරු පත්ති දියබිඳු
සෙයින් මහණ නො ඇලුනේ වේ.

- 395 ගහඤ්චිකං පන වො වද්ථි
යරාකරො සාවකො සාධු හොති,
නාහසි^{*} ලබ්භා සපරිඤ්ඤානෙන
ඵසෙසතුං සො කෙවලො හික්ඛු ධම්මො
- 396 පාණං න භානෙ න ච ඤාතයයා
න වානුජඤ්ඤා හනතං පරෙසං,
සමබ්බසු භුතෙසු තිධාය දණ්ඩං
යෙ ථාවරා යෙ ච තසා සන්ති^{*}ලොකෙ.
- 397 තතො අදින්නං පරිච්ඡයෙයා
කිඤ්චි කට්ඨි සාවකො චුජ්ඣමානො,
න භාරයෙ හරතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අදින්නං පරිච්ඡයෙයා.
- 398 අබ්‍රහ්මවරියං පරිච්ඡයෙයා
අඛාරකායා ජලිතං ව වීඤ්ඤා,
අසම්භුණ්ණෙනා පන බ්‍රහ්මවරියං
පරසං දුරං නාතික්කමෙය්.
- 399 සහග්ගතො වා පරිසග්ගතො වා
ඵකස්ස වෙකො න මුසා හණ්ණයා,
න භාණයෙ හණතං නානුජඤ්ඤා
සබ්බං අභුතං පරිච්ඡයෙයා.
- 400 මජ්ඣඤ්ඤා පානං න සමාවරෙයා
ධම්මං ඉමං රොවයෙ යො ගහට්ඨො,
න පායයෙ පිබතං නානුජඤ්ඤා
උම්මාදනතං ඉති නං විදිතො.
- 401 මද හි පාපානී කරොනති බාලා
කරොනති වඤ්ඤාපි ජනෙ පමකෙ,
ඵතං අපුඤ්ඤායතනං විච්ඡයෙ
උම්මාදනං මොහනං බාලකතං

1. න පෙසො- පිටු 1, 2.

2. සසනති- චූ.

ගිහිවත:

395. යථාකාරී ගෘහස්ථශ්‍රාවක සත්පුරුෂ වේ නම්, එ ගිහිවත තොරට කියවේ. තෙල පිරිපුන් මහණදම් (කෙත්වත් ඇ) පරිග්‍රහයෙන් යුත් ගිහියා විසින් උඛන්තට නොහැකි වෙයි.

396. ලොභී ස්ථාවර වූ යම් සත්ත්ව කෙනෙක් වෙත් නම්, යම් බදු පබ්බත සත්ත්ව කෙනෙක් වෙත් නම්, එ හැම සත්ත්වයන් කෙරෙහි දඩු බහාතබා පරපණ නො නසන්නේ ය, නො ද නස්වන්නේ ය, පරපණ නසන මෙරමාහට ද නො අනුදන්නේ ය.

397. ඉක්බිති 'මෙ පරාසතු දයෙකැ'යි දන්නා ගිහි සවු (ගම්හි වෙවයි, වලැ වෙවයි) කිසිදු 'තැනෙක්හි වූ සාල්ප වූ හෝ බොහෝ වූ හෝ නුදුරින් කිසිවක් නොගෙණ හරණේ ය. නො ද හැරගන්වන්නේ ය. පැහැරගනුවනට නො ද අනුදන්නේ ය. එබඳු හැම අයිතාදත් හැරලන්නේ ය.

398. විඤ්ඤාවක දිලියෙන අභුරුවළක්සෙයින් අමුභවයභාව දුරු කරන්නේ ය. (උඩත් පිරිසෙයින්) බ්‍රම්සර රැකිය නොහෙතුවයේ පරදරයන් කරා නොයන්නේ ය.

399. සභාවකට ගියේ වෙවයි පිරිස්මැදට ගියේ හෝ වෙවයි එකලා වූයේ ම එකකුහට මුසවා නො කියන්නේ ය. නො ද බණවන්නේ ය. බණනවුනට ද නො ද අනුදන්නේ ය. හැම අභූතය දුරලන්නේ ය.

400. ගෘහස්ථ තෙම මත්පැන් ද නො සෙවුනේ ය. යම් ගෘහස්ථයෙක් මෙ මදාපානවිරතී ධර්මය රැස්නේ නම් මෙය උන්මාදනය ඇති කරවන්නෙකැයි දන (අනුන් ලවා) නො ද සානය කරවන්නේ ය. ඛොනවුන්හට නො ද අනුදන්නේ ය.

401. මද හේතුවෙන් අඤ්ඤා පටි කෙරෙත්. අත් දනන් ද ප්‍රමාණ කෙරෙත්. පරලොචනී උමතු බව ඇති කරණ මෙලොවහි මුළාව දනවන මාලයනට කානක වූ තෙල අප්‍රණායකනය හැරලන්නේ ය.

- 402 පාණං න භානෙ න වදින්නමාදියෙ
මුසා න භාසෙ න ච මජ්ඣපො සියා,
අබ්බභවරියා වීරමෙය්‍ය මෙට්ඨනා
රතතිං න භුඤ්ඤායා විකාලභොජනං.
- 403 මාලං න ධාරෙ න ච ගන්ධමාවරෙ
මඤ්ඤා ජමායං ච සයෙරං සත්තෙ,
එතං හි අට්ඨධර්මිකමාහු පොසරං.
බුද්ධොත්ත දුක්ඛන්තගුණා පකාසිතං.
- 404 තතො ච පක්ඛසසුපවසුපොසරං
වාතුද්දසිං පඤ්ඤාදසිඤ්ඤා අට්ඨමිං,
පාටිභාරියපක්ඛඤ්ඤා පසන්නමානාසො
අට්ඨධර්මපෙතං සුසමන්තරූපං.
- 405 තතො ච පාතො උපවුඤ්ඤාපොසරො
අනෙත්ත පානෙන ච හික්ඛු සංඛං,
පසන්න වීරෙණ අනුමොදමානො
යථාරහං සංවීභජෙරං විඤ්ඤා.
- 406 ධම්මෙත මාතා පිතරො හරෙය්‍ය
පයොජයෙ ධම්මිකං සො වණ්ණජං,
එතං හිහි වත්තයං අපපමනො¹
සයං පභෙ නාම උපෙති දෙවෙති.

ධම්මක සුඤ්ඤාන නිවේදනං.

වුල්ලවග්ගො දුතියො.

තසසලඤානං:

රතනං ආමගන්ධඤ්ඤා හිරිං චංචලවුක්ඛමිං,
සුවිලොමො කපිලංච පුන මුහුණධම්මිකං.
ධම්මසුඤ්ඤා කිංසිලං උට්ඨානං අරං රාහුලො,
කප්පො ච පරිබ්බාජඤ්ඤා ධම්මකො ච පුනාපරං;
වුද්ධසෙත්තාති සුඤ්ඤාති වුල්ලවග්ගොති වුවවති.

1. වත්තසමපමනො--(මජ්ඣං)

අවධිභූපොසථය:

402. ප්‍රාණසාත නොකරන්නේ ය, අධිනාදන් නොගන්නේ ය, වූසවා නො බණන්නේ ය, මද්‍යප ද නො වන්නේ ය, මෙට්ඨාසංකල්පන අබ්‍රමසරින් වෙන් වන්නේ ය, විකාලභෝජන සංකල්පන රාත්‍රිභෝජන නො වළඳනේ ය.

403 මල්දම් නො දරන්නේ ය, සුවඳවිලෙවුන් ගැල්වීම් නොද කරන්නේ ය, කැපසරුප් පරිදි අතුළ කැප හැඳෙහි හෝ බිම්හි හෝ හෝතේ ය, වර්ණාභිරුචියෙන් අනන්‍යයට ගිය බුද්ධත්ව විසින් ප්‍රකාශිත වූ තෙල අභ්‍යාවාසික වූ උපොසථ යයි කියත්.

404. ඉක්බිති පහන් සිතැතිගේ පක්ෂය පිළිබඳ වාතුද්දසී උපොසථය ද පණ්ණරසී උපොසථය ද අවස්ථි උපොසථය ද පාටිභාරිය පක්ඛ උපොසථය ද සුපිරිපුන් කොට අවහිත් යුත් පෙහෙවස් වසවු.

405. ඉක්බිති විඤ්ඤා ගිහිසවූ විසූ පෙහෙවස් ඇතිගේ පසුදින පුරිභාග-යෙහි පහන් සිතැත්තේ නරතුරු මොදමාන වූයේ සුදුසුපරිද්දෙන් අහර පැනින් බික්සභුන් වළඳවන්නේ ය.

406 ධර්මයෙන් ලත් භෝගයෙන් මාසියන් පුස්තේය. 'හෙ දුහුම් වණික්කර්ම කරන්නේ ය. අප්‍රමාද වූ ගිහිගේ වැසි තෙම. තෙල වත පවත්නේ යථාමාත්‍ර නම් වූ (කාමාවචර සඳෙවිලෝ වැසි) දෙවියන් කරා (උපත් විසින්) එළඹෙන්නේ යයි

තුද්ධවැනි ධම්මික සූත්‍රය නිමි.

දෙවැනි වූල්ල වර්ගයයි.

එහි උද්දනාය:

රතන සූත්‍ර යැ, ආමග්ග සූත්‍ර යැ, හිරි සූත්‍ර යැ, සුවිලෝම සූත්‍ර යැ, කපිල සූත්‍ර යැ, යළි බ්‍රාහ්මණ ධම්මික සූත්‍ර යැ, ධම්ම (නාවා) සූත්‍ර යැ, කිංසිල සූත්‍ර යැ, උධ්මාන සූත්‍ර යැ, යළි රාහුල සූත්‍ර යැ, නිග්‍රොධකසා (වඩ්ඪිය) සූත්‍ර යැ, සමාපරිබ්බාජනීය සූත්‍ර යැ, යළි අනාං වූ ධම්මික සූත්‍ර යැ තෙල තුද්ධ සූත්‍රයෝ 'වූල්ලවණ්ණ' යි කියනු ලැබේ.

3. මහාවග්ගො

3-1

පබ්බජ්ජා සුත්තං

- 407 පබ්බජ්ජං කිංකරිසාමී යථා පබ්බජී වක්ඛමා,
යථා විමංසමානො සො පබ්බජ්ජං සම්මොචයි.
- 408 සම්මාදො' යං සරාවාසො රජසාසනනං ඉති,
අබ්බොකාසො ච පබ්බජ්ජා ඉති දිංඛාන පබ්බජී.
- 409 පබ්බජ්ජාන කායෙන පාපං කල්ලං වීච්ඡයි,
වර්ද්ධවරිතං භික්ඛා ආජීවං පරිසොධයි.
- 410 අගමා රාජගහං චූඤ්ඤා මගධානං භිරිඤ්ඤං,
පිණ්ඩාය අභිභාරෙසි ආකී භිණ්ණවරලක්ඛණො.
- 411 තමගුසා බිම්බිසාරො පාසාදසං පතිවසීතො,
දිස්වා ලක්ඛණසම්පන්නං ඉමමත්ථ අභාසථ.
- 412 ඉමං භොතොනා නිසාමෙථ අභිරුපො ඉහා සුචී,
වරණෙන වෙච්ච සම්පතොනා යුගමනනං ච පෙක්ඛයි.
- 413 ඔක්ඛික්ඛවන්තු සතිමා නායං නිවා කුලාචීව,
රාජද්වතා විධාවන්තු කුභිං භික්ඛු ගමිස්සති.
- 414 තෙ පෙසිතා රාජද්වතා පිට්ඨිතො අනුබන්ධුං,
කුභිං ගමිස්සති භික්ඛු කත්ථ වාසො භවිස්සති.
- 415 සපදනං වරමානො ගුහ්‍යආරො සුසංවුතො,
විප්පං පක්ඛං අසුරෙසි සම්පරානො පතිස්සතො.

3. මහා වගීය

3 - 1

පබ්බතා සූත්‍රය

407. ඒ පසැස් ඇති සම්බුදුරජානන් වහන්සේ ශාභවාසයෙහි ආදීනව හා ප්‍රවුර්ණයෙහි අනුසස් වීමසන දේක් යම්පරිදි පැවිද්දක් කැමැති වූදේක් නම් යම් පරිද්දෙකින් පැවිදිවූදේක් නම් එ ප්‍රවුර්ණාව කීර්තනය කරන්නෙමි

408. "මෙ ශාභවාසය (කුශල ක්‍රියාවට) සම්බාධ යැ. රාහාදී ක්ලෙශයනට උත්තකති දේශයෙකැ" යි ද ප්‍රවුර්ණාවෙඅබවසය" යි ද මෙසෙයින් දන පැවිද වූහ.

409. පැවිද්ද දෙණ කයින් ත්‍රිවිධ දුඤ්චරිත දුඤ්ඤහ. චතුර්විධ වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා ආදිවපාරිශුද්ධිය පැවැත් වූහ.

410. බුදුහු මගධයන්ගේ ගිරිවුජ නම් වූ රාජකෘත් නගරයට වැඩියහ. ආකීර්ණ වූ උත්තම හොසුරු ෙලක්ෂණයෙන් සමන්වාගත වූදේක් පිඩුවා සඳහා සැරිසැරූහ.

411. බිම්බිසාර රජ පහයෙහි සිටියේ උත්තරයන්සේ දිවි. මහසුරිය ලකුණින් සමන්වාගත ඔවුන් දක මෙ අරුත් බිණිය.

412. භවත්ති, මෙ පුභුල් බලවූ (හෙ දකුම් කලු අහ පසහ ඇති හෙයින්) අභිරුප වූයේ ආරොහපරිණාහ සම්පන්න වූයේ පිච්ඡුරු සිච්ඡාහැ ඇතියේ යැ. වරණයෙකුදු යුතු වූයේ යුගමාත්‍රයක් මැ බලනු වෙයි.

413 යටැ හෙලු ඇස් ඇතියේ ස්මාතිමක් මෙතෙම නිවකුලෙන් ගික්මැ පැවිදිවූවකු බදු නො වෙ. රාජදුතයෝ වෙළෙඳිවැ යෙත්වා, මහණ කොතියේ ද?

414 අණවතලද එ රාජදුතයෝ 'මහණ කොතියේ ද? කොතිය උහුගේ වාසය වන්නේද' යි පිටුපසින් ලුහුබැඳියහ.

415 පිඬු දෙර ඇතියේ (ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් මොනොවට සංවාත වූයේ ගෙපිළිවෙළ නොකඩ කොටැ සැරිසරමින් මනා කුවණැතියේ එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ වහා පාත්‍රය පිඬ වියැ.

- 416 පිණ්ඩවාරං වරිත්තාන¹ තිත්ඛමම නගරා මුත්ති,
පණ්ඩවං අභිභාරෙසි එසං වාසො භවිස්සති.
- 417 දිස්වාන වාසුපග්ගං තුණ්ණො² දුතා උපාවිසුං,
එකොව දුතො³ ආගන්ත්වා රාජිනො පටිවෙදයි.
- 418 එස තිත්ඛු මහාරාජ පණ්ඩවස්ස පුරස්සමනො,
තිසිකෙතා ව්‍යග්ගසමොව සිමොව ගිරිගබ්ගරෙ.
- 419 සුත්වාන දුතවචනං හද්දයානෙන ඛක්ඛියො,
තරමානරුපො නියතාසි යෙන පණ්ඩවපබ්බතො.
- 420 ස යානභූමිං යාසිත්වා යානා ඔරුක්ඛ ඛක්ඛියො,
පතතිකො උපසංකමම ආසජ්ජ තං උපාවිසි.
- 421 නිසජ්ජ රාජා සමමොදි කපං සාරාණියං තතො,
කපං සො චිතිසාරෙත්වා ඉමමත්ථ අභාසපං.
- 422 යුවා ව දහරො වාසි පට්ටුප්පතීනො සුසු,
වණ්ණාරොහෙන සමපනෙතා ජාතීමා වීය ඛක්ඛියො.
- 423 සොභයනො අණ්ණිකග්ගං නාගසංසපුරස්සමනො,
දදුමි හොගෙ භුඤ්ජස්ස ජාතිං වක්ඛාහි පුච්ඡිතො,
- 424 උජුං ජානපදෙ රාජා හිමවතාස්ස පසාසො,
ධනවිරියෙන සමපනෙතා කොසලෙසු නිකෙතිනො.
- 425 ආදිම්වා නාම ගොසෙතන සාකියා නාම ජාතියා,
තමසා කුලා පබ්බජිතොමග්ගි රාජ න කාමෙ අභිපත්ථයං.
- 426 කාමෙසවාදීනවං දිස්වා මනස්සමමං දට්ඨු ඛෙමකො,
පධානායුග්ගිස්සාමි එසං මෙ රජ්ජති⁴ මනොති.

පබ්බජජාසුභතං නිට්ඨිතං.

1. සපිණ්ඩවාරං වරිත්තං-මු

2. තයො- මු 2.

3. පෙසු එකොව - මු 2.

4. කොසලසභා:

5. රජුරිකො- මු 1

රජුරිකි-මු 2.

416. එ මුත්ති පිණ්ඩවාරය කොට නුවරින් නික්මා 'මෙහි වාසය වන්නේ'යි පාණ්ඩව පර්වතය කරා ගියේය.

417. එක්බිති වායොපගත වුවහු දැකූ රාජදුතයෝ වෙතැ පැමිණියහ. එක්දුතයෙක් පැමිණ රජුට දැන්වීය.

418. මහරජාණනි, තෙල මහණ පාණ්ඩව පර්වතයාගේ පැදුන්දික්හි ගිරිඟුතායෙහි ව්‍යාසුයකු හා වෘෂභරාජයකු හා සිංහරාජයකු හා බදු ව හින.

419. රාජදුතයන් ගේ බස් අසා රජතෙමේ හදුයානයෙන් අනලස් සැහැවී ඇතියේ පාණ්ඩව පර්වතය කරා නික්මා ගියේය.

420. ඒ රජතෙමේ යානභූමිය තාක් ගොස් යානයෙන් බැසූ පියගමන් ඇතියේ එළඹූ එ තවුසන් වෙතැ එළඹූ හින.

421. එක්බිති රජ (උන් හා) සතුටු විය. හේ සිහි කළමනා කරා කොට හිමවා මෙ පවත් කීය.

422. නවයොවුනෙහි උපතින් තුරුණුයෙහි පළමු උපතින් ලදරුයෙහි වර්ණයෙන් හා අරොහසම්පන්නියෙන් සපන්හි ක්ෂත්‍රිය ජාතිඇතියකු බන්දෙහි.

423. කැමැති තාක් භෝග දෙමි. බලකාය භොබවමින් ඇත්තෙකුන් පිළිවරණලදුයේ භෝගසුඛ වලදව. (මාවිසින්) විවාරණ ලදුයෙහි ජාතිය ද කියව'යි.

424. මහරජ, ඉදිරි හිමවත් පස්හි ධනයෙන් හා වියඞියෙන් සපන් වූ කොසල ජනපදයෙහි ආදිකාලයෙහි සිටි අත්වයාගත මහරජහුගේ ජනපදයෙක් වෙයි.

425. ඔහු ගොත්‍ර විසින් ආදිත්‍ය නම් ද ජාතියෙන් ඥාත්‍ය නම් ද වෙති. මහරජ, මම එ කුලෙන් පැවිදි වූයෙමි කාමයන් පනනුයෙමි නොවෙමි.

426. වස්තුකාමකේලකොමයන්හි ආදිනව දැකූ පැවිද්ද (හෝ නිවණ) ක්ෂේම විසින් දැකූ ප්‍රධන් වියඞිය සඳහා යන්නෙමි. මෙ ප්‍රධන් වියඞියෙහි මාගේ සිත රැඳුනේ යි.

පබ්බජ්ජා සූත්‍රය නිමි.

පධාන සුතනං

- 427 තං මං පධානපතිතඤ්ඤා නදිං නෙරඤ්ජරං පති,
විපරකකමම ක්කායනං යොගකෙකමසා පතතියා.
- 428 නමුච්චි කරුණං වාචං භාසමානො උපාගමී,
කියො කමසි දුබ්බණ්ණො සන්තීකෙ මරණං තව.
- 429 සහසසභාගො මරණසස එකංසො තව ජීවිතං,
ජීව භො¹ ජීවිතං සෙයොසා ජීවං පුඤ්ඤති කාහසි.
- 430 චරතො ව තෙ බුහමචරියං අභිභුක්තඤ්ඤා ජුහතො,
පහුතං වියතෙ පුඤ්ඤං කිම්පධානෙන කාහසි.
- 431 දුග්ගො මග්ගො පධානාය දුක්ඛරො දුරභිසම්භවො,
ඉමා ගාථා භණං මාරො අට්ඨා බුද්ධසා සන්තීකෙ.
- 432 තං කථාචාදීන් මාරං භගවා එතදබුච්චි,
පමකකඤ්ඤා පාපිම යෙනකෙත ඉධාගතො.
- 433 අණුමනෙතනපි පුඤ්ඤන අකො මයහං න විජජති,
යෙසං ව අකො පුඤ්ඤනං තෙ මාරො චත්තුමරහති.
- 434 අකථී සද්ධා තථා වීරියං පඤ්ඤ ව මම විජජති,
එවං මං පතිතඤ්ඤා කිං ජීව මම දුට්ඨසි.
- 435 නදීනමපි යොතානි අයං වාතො විසොසයෙ,
කිඤ්ඤ මෙ පතිතඤ්ඤා ලොහිතං නුපසුසයෙ.
- 436 ලොහිතෙ සුසාමානමහි පිත්තං සෙමනඤ්ඤා සුසානි,
මංසෙසු වියමානෙසු භියොසා විත්තං පසිද්ධි,
භියොසා සති ව පඤ්ඤ ව සමාධි මම තිට්ඨති.

1. ජීවමො-ප් 1.

පටිපාටි පුත්‍රය

427. නිල්දලා හෝ තෙර (නිර්වාණ සංඛාරය) යොග්‍යතාවය සඳහා විශේෂපරාක්‍රම කොට අප්‍රාණකධ්‍යානයෙන් යෙදුනු (නිර්වාණ සංඛාරය) ප්‍රධානයෙන් මෙහෙයු සිත් හෙවත් පරිත්‍යක්ත ආත්මභාවය ඇති වා කරා

428. වසවත්මරදෙවිපිත් කුළුණුබර තෙපුල් කියමින් එළැඹියේ යැ: තෙපි වැහැරි වවු, දුර්වරණ වවු, දැන් මරණය තොප හමුයෙහි වේ.

429. තොප ගේ මරණයට සහසුභාගයෙන් යුත් ප්‍රත්‍යය වෙයි. තොපගේ ජීවිතය එකාංශ ඇතියෙකි. හවින්නි, ජීවත්වවු, ජීවිතය උතුම්. ජීවත්වනුවෝ පින් කරන්නහු.

430. (මෙරුන වීරනි සංඛාරය) බ්‍රහ්මචරියා රක්තා අග්නි භොම හා කරණ තොපට බොහෝ පින් රැස් වේ. ප්‍රධන්වියායෙන් කුම කරනු වනු?

431. ප්‍රධාන (නිර්වාණ) ය සඳහා වූ මාරිය දුර්ම යැ, දුෂ්කර යැ, නො ලැබිය හෙයි. මේ ගාරා කියමින් මරදෙවිපිත්, බුදුරදුන් හමුයෙහි සිටියේ යැ.

432. එසෙයින් කියන එ මරහට භාග්‍යවත්තූ තෙල වදන් කීහු. ප්‍රමත්තයන් ගේ යහළු වූ පාපිෂ්ඨය, යම් අර්ථයෙකින් මෙහි ආයෙහි ද (එය මම දනිමි.)

433. අණුමාත්‍ර වූ ද, (වර්තමාන) පුණ්‍යයකින් මට අර්ථයෙක් නැත. යමකුත් හට පුණ්‍යයන් පිළිබඳ අර්ථයෙක් වේ නම් මරදෙවි ඔවුන්ට කියනට නිසියේ යැ.

434. මට (ශාන්තිවරපදය කෙරෙහි ඔකප්පන) ශ්‍රද්ධා ඇත, එසෙයින් ම (පරාක්‍රම සංඛාරය) වැරද ඇත. මට විප්‍රොපම ප්‍රඥ ද ඇත. මෙසෙයින් නිවන් කරා යොමු කළ සිත් ඇති වා කවර හෙයින් “දිව් රකුවයි” අනුපාවිෂා කෙරෙහි ද?

435. (අප්‍රාණකධ්‍යානයෙන් සමුත්තීය වූ) මාගේ, මේ ශරීරවාතය නදීප්‍රොතස් නවුදු වියළන්නේ යැ, ප්‍රතිතාත්ම වූ මාගේ ලෙහෙ කිව නො වියළන්නේ ද?

436. ලෙහෙ වියැළෙත් මැ පින් හා සෙවුදු වියැළෙයි. මාංසය ක්ෂීණ වත් මැ බෙහෙවින් සිත් පහන් වන්නෙයැ. බෙහෙවින් මාගේ ස්මාති හා ප්‍රඥා හා සමාධි හා සිටුනේ යි.

- 437 නසස චෙට්ඨං චිත්තරතො පසන්නසුඤ්ඤානමචෙදනං,
කාමෙ නාපෙක්ඛනෙ වික්ඛං පසස සන්නසස සුඤ්ඤං,
- 438 කාමා තෙ පඨමා සෙනා දුතියා අරතී වුච්චති,
තතියා බුද්ධිපායා තෙ චතුස්සී කණ්ණා පවුච්චති.
- 439 පඤ්ඤාමි චිත්තමිදං තෙ ජට්ඨා භීරු පවුච්චති,
සන්නමි විවික්ඛිතා තෙ මහෙස්සා ඵමොතා තෙ අවස්මි.¹
- 440 ලාභො සිලොකො සකකාරො මිච්ඡා ලද්ධො ච යො යසො,
යො චත්තානං සමුක්ඛංසෙ පරෙ ච අචරානති.
- 441 ඵසා නමුචි තෙ සෙනා කණ්ණසසාභිප්පහාරිණි,
න තං අසුරො ජිනාති ජෙත්වා ච ලහතෙ සුඛං.
- 442 ඵස මුඤ්ඤං පරිහරෙ ධිරඤ්ඤා මම ජීවිතං,
සබ්බාමෙ මෙ මතං සෙයොගා යඤ්ඤා ජීවෙ පරාජිතො.
- 443 පගාලො ඵස්ස² න දිස්සන්ති ඵකෙ සමමුඛාභිමානා,
තඤ්ඤා මහං න ජානන්ති යෙන ගච්ඡන්ති සුඛමතා.
- 444 සමන්තා ධර්මා දිස්වා යුක්තං මාරං සවාහිතිං,
යුද්ධාය පවුච්ඡන්තව්ඡාමි මා මං යානා අවාචයි.
- 445 යනෙතතං නප්පසහති සෙනං ලොකො සදෙවකො,
තනෙත පඤ්ඤාය ගච්ඡාමි ආමං පතංච අසමනා.
- 446 වසිං කරිත්වා සංකප්පං සතිඤ්ඤා සුප්පතිධිතං,
රක්ඛා රක්ඛං විවරිස්සං³ සාවකෙ චිත්තං සුඤ්ඤං.
- 447 තෙ අප්පමන්තා පභිතන්තා මම සාසනකාරකා,
අකාමස්ස තෙ ගමිස්සන්ති යස්ථ ගන්ත්වා න සොචරෙ.

1. අධ්මජමා-මු 1.

2. පගාලෙහෙ - මු 2

3. විවරිස්සං - මු 2.

437. මෙ නයින් වෙසෙන උත්තම වේදනාවට පත් එ මාගේ විතතය උභය කාමයන් අපේක්ෂා නො කෙරෙයි. සත්තියකු ගේ පරිශුද්ධතාව බලව.

438. ක්ලේශකාමයෝ තාගේ ප්‍රථමසෙනා යැ (අධිකුලෙධර්මයන්හි) අරතිය ද්විතියසෙනා යි කියනුලැබේ. ක්ෂුත්තිපාසා දෙක තාගේ තෘතීය සෙනා යැ පයෝජන තෘෂ්ණාව තාගේ සතරවන සෙනා යයි කියනුලැබේ.

439. තාගේ පස්වන සෙනෙහ ජිනමිඳිය වෙයි. සවන සෙනෙහ (උත්‍රාසසංඛ්‍යාත) බියයි කියනුලැබේ. තාගේ සප්තම සෙනාව විචිකිත්සා නමු, තාගේ අටවැනි සෙනෙහ ලොබව හා තදබව යි.

440. ලාභ යැ ප්‍රශංසා යැ සත්කාර යැ යි කියනලද යම් යශසෙක් වේ නම් එ ද, යමෙකුත් තමා හුවා දක්වා නම්, මෙරමාත් හෙලා දක්නේ නම්,

441. නමුවිය, කෘෂ්ණ වූ තාගේ (මහණ බමුණනට) අන්තරායකර වූ තෙල සෙනා වෙයි. අගුර පුරුෂ ඒ සෙනාව නො දිනයි (අගුරුපුරුෂ වැලින් මරයෙන්) දිනා (මාගීඵල සංඛ්‍යාත) සුවයට පැමිණෙයි.

442. යුදෙහි නොපසු බස්නා බව හඟවනු විසින් තෙල මම මුද්‍රිතණ පරිහරණ කරන්නෙමි. (තාගේ සෙනාව විසින් පරදවන ලද හොත්) ඒ මාගේ දිවියට නිත්‍ය වේවා, යම් හෙයකින් පරාජිත වූ ජීවත් වෙමි නම් (එයට වඩා) සමර බිමහි මට මරණ උතුමි.

443. මෙ ලොවහි ඇතැම් ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයෝ (අත්මොත්කර්මණ පරවම්භන පයඝ්වසාන කොට ඇති තාගේ සෙනායෙහි) හිමිගත වූවාහු (ශීලාදි ගුණයෙන්) අප්‍රකට වෙත්. යම් මගෙකින් (බුද්ධ ප්‍රත්‍යක්ෂ බුද්ධාදි) සුමුතයෝ නිවන් යෙත් නම්, එනිවන්මහ ද නො දනිත්.

444. උද්‍යක්ත වූ භාත්පසින් සේනාසහිත වූ (ගිරි මෙවුල්) ඇත්රජ්‍ය සහිත වූ මාරයා දක සුදු පිණිස ඉදිරි බලා යෙමි. (එමරදෙව්) මා අපරාජිත පර්‍යක්ෂසාධනයෙන් නහමක් සලැවා.

445. සදෙව් ලොව යම්බඳු තෙල මරයෙන් නො මැඩලිය හේ නම් තාගේ එ මරයෙන් පහණින් අමුමැටිපසක් සෙයින් මාගේ ප්‍රඥයෙන් මැඩැගෙණ යමි.

446. සමාක්සංකල්පය වශී කොට සමාක්ස්මාතිය ද සුප්‍රතිස්ථිත කොට බොහෝ සවිවත් භික්ෂවම්භින් රටින් රට සරණෙමි.

447. අප්‍රමාද වූවාහු නිවන් සඳහා මෙහෙයු සිත්ඇත්තාහු මාගේ අනුශාසනය පිළිපදනා එසව්වෝ තා නො කැමැතිවත් මැ යම් කිවණකට පැමිණ ශෝක නො කෙරෙත් නම්, එනිවන් කරා යන්නාහ.

- 448 සත්තවස්සානි භගවන්ත අනුබ්බිං පද පදං,
ඔත්තාරං නාධිගච්ඡන්සං සම්බුද්ධස්ස සතීමනො.
- 449 චෙදව ඡුඡුංචි පාසාණං වායසො අනුපරිසඟා,
අපෙක්ඛ මුද්ද වීරෙදුම අපි අක්කාදනා සියා.
- 450 අලඤ්ඤා තත්ථ අක්කාදං වායසෙත්තො අපක්කම්,
කාකොච සෙලං ආසජ්ජ නිබ්බිජ්ජාපෙම ගොතමං.
- 451 තස්ස සොකපරෙතස්ස විණා කච්ඡා අභස්සථ,
තතො සො දුම්මනො යසෙක්ඛා තත්ථචිත්තරධායරාති.

පටිපාටිකරණය. නිවැරදිකම.

3 - 3

සුභාසිත ප්‍රකාශ.

එවිං මෙ සුතං ඵකං සමයං හගවා සාවතීයං විහරති ජෙනවතො
-පෙ- හගවා ඵතදවොච: චතුභි භික්ඛවෙ අබ්බෙහි සමනනාගතා වාචා
සුභාසිතා හොති න දුඛභාසිතා, අනවජ්ජා ච අනනුචජ්ජා ච විඤ්ඤානං,
කතමෙහි චතුභි: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුභාසිතං යෙව භාසති නො දුඛභාසිතං
ධම්මං යෙව භාසති නො අධම්මං, පියං යෙව භාසති නො අපපියං, සච්ච
යෙව භාසති නො අප්පිකං. ඉමෙහි ධො භික්ඛවෙ චතුභි අබ්බෙහි
සමනනාගතා වාචා සුභාසිතා හොති න දුඛභාසිතා, අනවජ්ජා ච අනනුචජ්ජා
ච විඤ්ඤානානති. ඉදමවොච හගවා ඉදං වින්වා සුගතො අරාපරං
ඵතදවොච සන්ධා;

- 452 සුභාසිතං උක්ඛමමාහු සනෙතා
 ධමමං භණෙ නාධමමං තං දුතියං,
 පියං භණෙ නාසපියං තං තතීශං
 සචරං භණෙ නාපිකං තං චතුස්සතනි.

448. සත්වසක් භාග්‍යවතුන් පියෙන් පිය නුහු බැඳියෙහි. ස්මාතිමත් සම්බුද්ධන් හේ විවරයක් නො ලද්දි.

449. “මෙහි මාදු බව විදුනමෝ නම්, මැනවි. ආස්වාදනයෙන් වන්තේනම් මැනැවැ”යි කවුඩු මෙදවර්ණපාෂාණයක් වටා ගියේ යම් සේ නම්,

450. කවුඩු එහි ආස්වාදනො ලැබ එකැනින් පලා ගියේ යම්සේ ද, සෙල් ගටා යන කවුඩු සෙයින් ගොයුම් හා ගැටි පැරැද පලායම්හ.

451. සොචින් මධනාලද උහු කැයින් වෙණ ගිලිහිනි. එයින් දුටුසින්ඇති එ යක් එහි මැ නො පැණ ගියේයි.

පඨාන සූත්‍රය නිමි.

3 - 3

සුභාසිත සූත්‍රය

මාවිසින් මෙසේ අසනලදී. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර අසළැ අනේපිඩුහු හේ ජෙනවන නම් අරමිහි වැඩවසනයේක -පෙ- භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල කරුණ වදළ සේක.

මහණෙනි, කරුණු සතරෙකින් සමන්වාගත වාක් සුභාසිත වෙයි දුර්භාසිත නොවෙයි. අනවදා ද වෙයි. විඤ්‍යන් විසින් අනුවාද නො කටයුතු ද වේ. කවර සතරෙකින් යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ සුභාසිතය මැ කියයි, දුර්භාසිත නො කියයි. ධර්මය මැ කියයි, අධර්ම නො කියයි. ප්‍රියතෙපුල් මැ කියයි, අප්‍රියවචන නො කියයි, සත්‍යය මැ කියයි, අලික නොකියයි. මහණෙනි, මෙ කරුණු සතරින් සමන්වාගත වාක් සුභාසිත වෙයි, දුර්භාසිත නො වෙයි. අනවදා ද වෙයි. විඤ්‍යන් විසින් නො ගැරැහියයුතු වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළසේක. මෙය වදරා සුගතශාස්තෘන් වහන්සේ ඉක්බිති තෙල ගාථා ද වදළසේක.

452. බුද්ධාදි සත්පුරුෂයෝ සුභාසිතය උතුමැයි කිහු: (පළමු අඛය) ධර්මය මැ කියන්නේය, අධර්මය නො කියන්නේය යන එය දෙවන අඛය. ප්‍රියවචන මැ කියන්නේය, අප්‍රියවචන නො කියන්නේය යන එය තෙවන අඛය. සත්‍යය කියන්නේය, අලික (බොරු) නො කියන්නේය යන එය සතරවන අඛය ය.

අප්ථං ඛො ආයස්මා වංගිසො උපධායාසනා එකංසං විවරං කතා
යෙන හගවා තෙන ඤජිං පණාමෙතො හගවතං එතදවොච: පටිභාති
මං හගවා පටිභාති මං හගවාති.

පටිභාතු තං වංගිසා'ති හගවා අවොච. අප්ථං ඛො ආයස්මා වංගිසො
හගවතං සමමුඛා සාරුප්පාති ගාථාති අභිඤ්චි.

453 තමෙව භාසං භාසෙය්‍ය යායක්ඛාතං න තාපයෙ,
පරෙව න විහිංසෙය්‍ය සා වෙ වාචා සුභාසිතා.

454 පියවාචමෙව භාසෙය්‍ය යා වාචා පතිනඤ්ඤා.
යං අනාදය පාපානි පරෙසං භාසතෙ පියං.

455 සච්චං වෙ අමතා වාචා එස ධම්මො සනත්තනො,
සච්ච අඤ්චි ව ධම්මෙ ව අභිභු සතෙතො පතිට්ඨිතා,

456 යං චුදෙධා භාසතී වාචං ධම්මං නිබ්බානපක්ඛියා,
දුක්ඛසන්තකිරියාය සා වෙ වාචානමුක්තමාති.

සුභාසිතසුඤ්ඤා නිට්ඨිතං.

3-4

සුඤ්ඤානාදි මහාචාර්ය සුඤ්ඤාන

එවං මෙ සුඤ්ඤානං: එකං සමයං හගවා කොසලෙසු විහරති සුඤ්ඤානාය
නදියා තීරෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සුඤ්ඤානාදි මහාචාර්යො චුභමණො
සුඤ්ඤානාය නදියා තීරෙ අභිං ජුහති, අභිභුතං පරිවරති, අප්ථං ඛො
සුඤ්ඤානාදි මහාචාර්යො චුභමණො අභිං ජුහිතො අභිභුතං පරිවරිතො
උපධායාසනා සමනතා චතුර්දිසා අනුච්චොකෙසි කො නු ඛො ඉමං භව්‍ය-
සෙසං භුඤ්ජෙය්‍යාති. අඤ්ඤා ඛො සුඤ්ඤානාදි මහාචාර්යො චුභමණො
හගවතං අවිදුරෙ අඤ්ඤාතරංගි. රුක්ඛමුලෙ සපියං පාරුතං නිසින්නං
දිස්වාන වාමෙන හස්තෙන භව්‍යසෙසං ගහෙතො දක්ඛණෙන හස්තෙන
කම්මකල්පං ගහෙතො යෙන හගවා තෙනුපසඛිකම්,

උක්ඛිති ආයුෂමත් වඩගීස තෙරණුවෝ හුනස්නෙන් නැගූ සිවුර එකස්ගි ලාභාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ ඇදීලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළේය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටුණෙයි, සුගතයන් වහන්ස, මට වැටුණෙයි.

“වඩගීසයෙනි, එතට වැටුණේවා” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළේය.

එක්ඛිති ආයුෂමත් වඩගීස තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි සාරූප්‍ය ගාථායෙන් පැවසූහ.

453. යම් බසෙකින් තමා නො තවන්නේ නම්, මෙරමාත් නො පෙළන්නේ නම්, එ බස් ම කියන්නේය. එකාත්තයෙන් එ වචන මැ සුභාෂිත වේ.

454. යම් බසෙක් අභිනාදිත වේ නම්, අප්‍රියවචන නො ගෙණ මෙරමාහට යම් ප්‍රිය වචනයක් කියා නම්, එබඳු ප්‍රියවචන ම කියන්නේය.

455. “එකාත්තයෙන් සත්‍යය අමාතසදාශවචනයි යන තෙල පෞරාණික ධර්මය” යි සත්‍යයෙහි හා අර්ථයෙහි හා ධර්මයෙහි පිහිටි සත්පුරුෂයෝ කිහි.

456. ක්ලේශපරිනිර්වාණප්‍රාප්තිය සඳහා සංසාරදුඃඛයා ගේ අත්තකරණය සඳහා ද යම් නිරූපණ වචනයක් බුදුරජානන්වහන්සේ වදරන් ගම්, එකාත්තයෙන් එය වචනයන් අතුරෙහි උක්තම වේ යි.

සුභාෂිත සූත්‍රය නිමි.

3 - 4

සුඤ්ඤිකභාරද්වාප සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අයන ලදි: එක්සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොශල ජනපදයෙහි සුඤ්ඤිකා නදීතිරයෙහි වැඩ වසනසේක. එකල්හි සුඤ්ඤිකභාරද්වාප බ්‍රාහ්මණ සුඤ්ඤිකා හෝ තෙර ගිනි පුදයි. අග්නිත්‍යායනන පරිවරණ කෙරෙයි. ඉක්බිති සුඤ්ඤිකභාරද්වාපබ්‍රාහ්මණ ගිනි පුද අග්නිත්‍යායනන පරිවරණ කොට හුනස්නෙන් නැග කවරෙක් මෙ හුතාවගෙෂය බුදුන්ය යි වටා සිව්දික් බැලීය. සුඤ්ඤිකභාරද්වාපබ්‍රාහ්මණ නුදුරෙහි එක්තරා රුක්මුලෙක්හි හිස වටා පෙර වූ කහවත් ඇතිවැ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිටි. දක වමතින් හව්‍යගෙෂය ගෙණ දකුණතින් කම්ණ්ඩලාව (කොඩිය) ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹිණේය.

අප්ථො භගවා සුඤ්ඤාන භාරදායකා ආභිමානකා පදසද්දනා සීලං.
චිවරි, අප්ථො සුඤ්ඤානභාරදායකා ආභිමානකා “මුණ්ඩා අයං භවං
මුණ්ඩකො අයං භවන්ති” තතො ච පුන නිවත්තිකාමො අහොසි,
අප්ථො සුඤ්ඤානභාරදායකා ආභිමානකා එතදහොසි.

මුණ්ඩාපි හි ඉධෙකවෙව ආභිමාන භවන්ති යනානුනාහං උපසංඝමිත්වා
ජාතිං පුට්ඨයාහන්ති, අප්ථො සුඤ්ඤානභාරදායකා ආභිමානකා යෙන
භගවා තෙනුපසංඝමිති, උපසංඝමිත්වා භගවන්තං එතදවොච කීඨවො
භවන්ති, අප්ථො භගවා සුඤ්ඤානභාරදායකා ආභිමානකා ගාරාහි අජකිංහාසි.

457. න ආභිමානො නො'චිති න රාජපුත්තො
න වෙසායනො උද කොචි නො'චිති,
හොත්තං පරිඤ්ඤාය පුට්ඨජානානං
අකිංඤ්ඤානො මත්ත වරාමි ලොකො.

458 සංඝාට්ඨාසි අගහො වරාමි
තිට්ඨත්තකෙසො අහිනිඤ්ඤානො,
අභිජාමානො ඉධ මානවෙහි
අකථං මං ආභිමාන පුට්ඨසි ගොත්තපඤ්ඤා.

459 පුට්ඨන්ති වෙ හො ආභිමානො ආභිමානෙහි
සහ ආභිමානො නො භවන්ති ආභිමානො,
වෙ ති. මුසි මඤ්ඤා මුසි අභිමානන්තං
සාවිත්තිං පුට්ඨාමි තිපදං වතුච්ඡතකකරං.

460 කිං තිස්සිතා ඉසයො මතුජා චත්තියා ආභිමානො
දෙවනානං යඤ්ඤාමිකතයි.සු පුට්ඨ ඉධ ලොකො,
යදන්තභු වෙදභු යඤ්ඤා කාලො,
යසාහුතිං තස්සිජෙතිති මුමි.

461 අද්ධා හි තස්ස හුත්තිජෙති (ඉති ආභිමානො)
යං තාදීසං වෙදභුං අද්ධාමි,
තුමාදීසානං හි අද්ධානො
අද්ධාමි ජනො භුඤ්ඤාති පුරුජාසං.

එකල්හි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සුඤ්ඤිකභාරද්වාරද්වාරාමයාගේ පියහඬින් හිස උවර කළසේක. එක්බිති මෙ හවත් මුඩෙක, මෙ හවත් මුණ්ඩකයෙකැයි එතැනින් මැ පෙර ලා නවතිනු කැමැතියේ විය. එකල්හි සුඤ්ඤිකභාරද්වාරබමුණුහට තෙල සිත විය:

“මෙ ලොවහි ඇතැම් මුඩුබමුණෝත් ඇත. මම තුලුන් වෙතැ ගොස් දැ පුළුවුන්නෙම් මනාය”යි. එක්බිති සුඤ්ඤිකභාරද්වාරද්වාරාමයා භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළැඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන්වහන්සේට තෙල බස් කීය: හවත් කිනම් ජාති ඇතියේ”ද?යි. එකල්හි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සුඤ්ඤිකභාරද්වාර බමුණුහට තාපායෙන් කරුණුගන්වා වදළහ.

457. බ්‍රාහ්මණයෙම් නො වෙමිමැ යැ. රාජපුත්‍රයෙම් ද නො වෙමි, වෛශ්‍යගොත්‍රඇතියෙම් ද නො වෙමි. වැලිත් (ගුදාදි) අත්කිසිවෙකිම් ද නො වෙමි. පුත්‍රදුන්නේ ගේ ගොත්‍ර (ත්‍රිවිධපරිඥාපයන්) පිරිසිදු දන රාගාදිකිඤ්ඤ නැතියෙම් ප්‍රඥයෙන් ලොවහි හැසිරෙමි.

458. සහළසිවුරු දරුයෙම් (තෘෂ්ණාසංඛ්‍යාත) ගෘහ නැතියෙම්, බහාලු කෙස්සරවු එ ඇතියෙම්, අතිශයින් නිවුනු සිතැතියෙම්, මෙලොවහි මනුෂ්‍යයන් හා නො ඇලෙන්නෙම් හැසිරෙමි. බමුණ, (එහෙයින් තෝ) මා අතින් අකලා ගොත්‍රප්‍රශ්න පුළුවුනි.

459. හවත්නි, බ්‍රාහ්මණයෝ බමුණන් හා සමග හවත් බ්‍රාහ්මණයෙහි-නුයි? එකැතින් පුළුවුන්නාහ. දිනේ තො ද ‘මා අබ්‍රාහ්මණ’යි කියති නම් පුළුසි අතුරු ඇති (බ්‍රහ්ම සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි, සබ්බං සරණං ගච්ඡාමි යන) ත්‍රිපදසුක්කවු ආයාස සාවිත්‍රිය නා පුළුවුසිමි.

460. මෙ ලොවහි සෘෂිහුත් බ්‍රාහ්මණයෝත් තදන්‍ය බොහෝ මනුෂ්‍යයෝත් දෙවියනට කවර නම් අධිප්‍රාය ඇතිව යඤකළාහු ද? යමෙක් (ත්‍රිවිධ පරිඥාපයන්) වර්තකයාගේ අන්තයට ගියේ (සිවුමගනැණ නම්වු) වෙදයෙහි කෙළ පැමිණියේ යඤකාලයෙහි යමකුගේ (දෙයධම් සංඛ්‍යාත) ආහුතියක් ලබා නම්, ඔහුගේ එ යඤකර්මය සමෘද්ධි වන්නේයයි කියමි.

461. යම්හෙයෙකින් තොප බදු වේදසංඛ්‍යාත වතුම්භිඤ්ඤනයේ කෙළ පැමිණියකු දක්නමෝ නම්, ඒකාන්තයෙන් මැ එ මාගේ (දෙයධම් සංඛ්‍යාත) මෙ හුතය සමෘද්ධිවන්නේය. (මහත් එල වෙයි) තොප වැන්නවුන්ගේ අදර්ශනානෙකුයෙන් මැ අන් දෙනේ (වරුක හා පුළුසිධම්‍යාත) හව්‍යශෙෂය (පුරොධාශය) වලදනේය යි (බ්‍රාහ්මණ කීය.)

- 462 තසානිති තං. ප්‍රාණමණ අකේත
අකේතො උපසංඝමිති පුට්ඨ,
සත්තං චිද්ධමං අභිසං නිරාසං
අප්පෙවිධ අභිවිජ්ඣෙ සුමෙධං.
- 463 යඤ්ඤා රතාහං. හො ගොතම
යඤ්ඤං යට්ඨ කාමො
නාහං පජානාමි අනුසාසතු මං හවි.
යඤ්ඤං ඉතෙකං චූඨි මෙතං.
- 464 තෙන හි තං. ප්‍රාණමණ ඔදහසු පසාකං
ධම්මං. තෙ දෙසිසකාමී,
465 මා ජාතිං. පුට්ඨ වරණඤ්ඤා පුට්ඨ
කට්ඨා හවෙ ජායති ජාතවෙදේ,
නිවා කුලීනොපි මුතී ධිතිමා
ආජානියො හොති හිරිහිසෙධො.
- 466 සවෙවන දනෙතා දමසා උපෙතො
වෙදකතා චුසිතචුභවරියො,
කාලෙන තමහි හව්‍යං පවෙවෙඨ
යො ප්‍රාණමණො පුඤ්ඤපෙධො¹ යපෙථ.
- 467 යෙ කාමෙ හිතො අගතා වරන්ති
සුඤ්ඤානතො තසරං ව උජ්ජං,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පවෙවෙඨ
යො ප්‍රාණමණො පුඤ්ඤපෙධො යපෙථ.
- 468 යෙ විතරුගා සුසමාහිතිජ්ඣියා
විජ්ඣෙ'ව රාහුග්ගහණං පමුක්තො,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පවෙවෙඨ
යො ප්‍රාණමණො පුඤ්ඤපෙධො යපෙථ.
- 469 අසජ්ජමානා විවරන්ති ලොකෙ
සද්ධා හිතො මමාසිනානි,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පවෙවෙඨ
යො ප්‍රාණමණො පුඤ්ඤපෙධො යපෙථ.

1. පුඤ්ඤපෙධො - මජ්ඣං.

462. බමුණ, එකරුණින් මැ (මා කෙරෙහි පහන් වූ හෙයින් මැ) තෝ මෙ වියාහි අර්ථයෙන් අර්ථී වෙහි නම්, (කෙලෙස් ගිහි සන්ත්‍රන්හෙයින්) ශාන්ත වූ (ක්‍රොධධූම වීගමනයෙන්) විධූම වූ (දුඃඛාභාවයෙන්) අතීය වූ (ආශාභාවයෙන්) නිරාශ වූ මා කරා එළැඹ පුළුවියි. මෙ සස්තෙහි පිහිටියේ මැ ඵකාන්තයෙන් උත්තම ප්‍රාඥ (ත්මිණාසුව) යකු ලබනෙහිය.

463. (භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, මම (යඤ්ඤාධර්මය) දනයෙහි නියැලියෙමි දන් දෙනු කැමැතියෙමි මම දක්ෂිණාර්භයා නො දන්මි. යම් පුඤ්ඤ කෙරෙහි පුද්ගලද (දනසම්බන්ධය) හුතය භික්ෂු ඵල වේ නම්, එපරිද්දෙන් භවත් මට අනුශාසනා කෙරේවා. තෙල කරුණ මට වදාරන්න.

464. බ්‍රාහ්මණය, එකරුණින් මැ කන් රුකොට ගණුව, තහට දහම් දෙසන්නෙමි යි.

465. (ඉදින් මහත්ඵල කැමැතියෙහි නම්) දක්ෂිණාර්භයාගේ ජාතිය තහමක් පුළුවස ගිලාදි වරණ ම පුළුවස. කාෂ්ඨයෙන් ඵකාන්තයෙන් ගිහි උපදනේය. නිව වූයේත් අකුලිත වූයේත් ධාතියම්පන්න වූ ශ්‍රියෙන් දෙස් වළඟන මුනිතෙම ආජානෙය වේ.

466. පරමාර්ථ සත්‍යයෙන් දැමුනේ ඉන්ද්‍රියදමනයෙන් සමන්වාගත වූයේ සිවුමගනැණින් කෙලෙසුන්ගේ අත්තයට ගියේ වැසැ කිමවූ මගබ්බසර ඇති යම් දක්ෂිණාර්භයෙක් වේ නම්, හිසි කල්හි යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇතියේ යාග ද කෙරේ නම්, ඔහු කෙරෙහි දෙයධර්ම සම්බන්ධ භව්‍යය පිරිනමන්නේය.

467. යම් කෙනෙක් වස්තුකාමක්ලෙශකාමයන් හැරපියා තෘෂ්ණා නැතියාහු මොනවට සංයත සිත් ඇත්තාහු සෘජු ත්‍රසරයක් සෙයින් හැසිරෙත් නම්, යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පින්කැමැතියේ යාග ද කෙරේ නම්, සුදුසු කල්හි ඔවුන්ට පුරොධායය පිරිනමන්නේය.

468. යම් කෙනෙක් පහවූ රාගඇත්තාහු මනාකොට සන්ත්‍රන් ඉදුරන් ඇත්තාහු රාහුග්‍රහණයෙන් මුත් සඳ මෙන් කෙලෙසුන්කෙරෙන් මිදුනාහු ද, යම් බමුණෙක් පින්කැමැතිව යාග කෙරේ නම්, උන් කෙරෙහි භව්‍යය පිරිනමන්නේය,

469. පඤ්ඤාධර්මය සම්බන්ධ ලෝකයෙහි නො ලගනාහු තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි මමාසිතයන් හැරපියා හැමකල්හි ස්මාතිමත්වූවාහු හැසිරෙත් නම්, යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇතියේ යාග කෙරේ නම් හිසිකල්හි ඔවුන් කෙරෙහි භව්‍යය පිරිනමන්නේය.

- 470 යෙ කාමෙ භික්ඛා අභිභුයාචාරි
යො වෙදී ජාතිමරණස්ස අත්තං.
පරිනිබ්බුතො උදකරහදෙව සිතො
තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 471 සමො සමෙති චිසමෙති දුරෙ
තථාගතො හොති අනන්තපඤ්ඤා,
අනුපලිභෙතො ඉධ වා පුරං වා
තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 472 යමිති න මායා වසතී න මානො
යො චිතලොභො අමමො නිරාසො,
පනුණ්ණ කොධො අභිනිඤ්ඤතතො
යො බ්‍රාහ්මණො සොකමලං අහාසි
තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 473 නිවෙසනං යො මනසො අහාසි
පරිශ්‍රහා යස්ස න සන්ති කෙවි,
අනුපාදියානො ඉධ වා පුරං වා
තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 474 සමාහිතො යො උදකාරි ඔසං
ධම්මං වඤ්ඤාසි පරමාය දිට්ඨියා,
විණාසවො අනත්මදෙහධාරි
තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 475 භවාසවා යස්ස වච්චරා ව
විච්චිතා අත්තගතා න සන්ති,
ස වෙදග්ග සබ්බධි විපප්පුතො
තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 476 සඛාතිගො යස්ස න සන්ති සඛා
සො මානසනෙසු අමානසනො,
දුක්ඛං උරිඤ්ඤාය සංවෙතනවත්ථිං
තථාගතො අරහති පුරුලාසං.

470. යමෙක් ක්ලෙශකාමයන් හැරපියා වස්තුකාමයන් මැඩැගෙන හැසිරෙන්නේ ද, යමෙක් ජාතිමරණයන්ගේ අන්තය වන නිර්වාණය ප්‍රඥාබලයෙන් දත්තේ ද දිඨ්ථික සෙයින් සිහිල්වූයේ කෙලෙස් පිරිනිව්‍යේ නම් ඒ තරාගත පුරොධායයාට හිසි වෙයි.

471. විපස්සිබුද්ධාදී සමපුද්ගලයන් හා සමවූයේ විෂමපුද්ගලයන් කෙරෙන් දුර වෙසෙන තරාගත තෙමේ අනන්තප්‍රඥ ඇතියේ වෙයි. මෙලොවහි හෝ පරලොවහි හෝ ක්ලෙශවශයෙන් නො ලැගී එ තරාගත පුරොධායයාට හිසි වේ.

472. යම් පුද්ගලයකු කෙරෙහි මායාව ඡනා වේ ද, මාන නැතියේ ද යමෙක් පහකළ ලෝභඇතියේ මමඤ්ඤානැතියේ ආශාර්ථිකවූයේ ක්ෂීණක්‍රෝධ-ඇත්තේ මොනොවට කෙලෙස්පිරිනිවූමෙන් යුත් සිත් ඇත්තේ ද, යම් (බාහිතපාපී) බ්‍රාහ්මණයෙක් ශොකමලද්‍රවිණ කෙළේ ද, එ තරාගත භව්‍යද්‍රව්‍යයට සුදුසු වෙයි.

473. යමෙක් සිත පිළිබඳ තෘෂ්ණාමානදෘෂ්ටිවිවේසන දුරු කෙළේ ද, යමකුට හිසි පරිග්‍රහයෝ නැත් ද, මෙලොවහි හෝ පරලොවහි හෝ කිසිවක් උපාදාන විසින් නො ගන්නේද, එබඳු තරාගත පුරලාසයට සුදුසු වෙයි.

474. මාර්ගසමාධියෙන් සමාහිත වූ යමෙක් චතුරොස තරණය කෙළේද, උක්තම සර්වඥතාඥනයෙන් පඤ්චවිධඥයධර්මය ද දත්තේ ද, ක්ෂීණාසුච වූයේ අන්තීම දේහය ධරණ සුලු ඒ තරාගත යඥ්‍යව්‍යයට සුදුසු වෙයි.

475. යමකු විසින් භවතෘෂ්ණා, ධ්‍යානනිකාන්ති, ශාඛිතදෘෂ්ටිසහගත රාගයෝ ද කැකුළුබස් ද දවනලඳු නම්, අස්තයට ගියාහු විද්‍යාමාන නො වෙත් ද, (චතුර්මාර්ගඥනසංඛ්‍යාත) වේදයාගේ අන්තයට ගියේ හැම ස්කන්ධායතනයන්හි චිත්‍රප්‍රික්ත වූයේ නම් එ තරාගත යඥයාට හිසි වෙයි.

476. යමෙක් රාගාදී හැම සංඛ්‍යාත් ඉක්මැගියේ ද යමකුහට මානයෙන් ලැගුණු සංඛ්‍යාත් කෙරෙහි සංඛ්‍යයෝ විද්‍යාමාන නොවෙත් ද, යමෙක් හේතුප්‍රත්‍යයන් සහිත වර්තනද්‍රව්‍ය පිරිසිදු දෑන මානයෙන් නො ලැගියේ ද, එ තරාගත පුරොධායයාට සුදුසු වෙයි.

- 477 ආසං අනිසායා විවෙකදස්සි
 පරවෙදියං දිට්ඨිමුපාතිවනො,
 ආරම්භො යසා න සන්ති කෙවි
 තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 478 පරොවරා යසා සමොච්ච ධම්මා
 විධුපිතා අසංගතා න සන්ති,
 සනො උපාදනධයෙ විමුක්තො
 තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 479 සංයොජනං ජාතිධයනදස්සි
 යොපානුදි රාගපථං අසෙසං,
 සුද්ධො නිද්දෙසො විමලො අකාමො¹
 තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 480 යො අත්තනාත්තනං නානුපසාති
 සමාහිතො උපස්ථගතො ධීතනො,
 ස වෙ අනතපො අබ්බිලො අකමෙඛා
 තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 481 මොහනතරා යසා න සන්ති කෙවි
 සබ්බෙසු ධම්මෙසු ව ඤාණදස්සි,
 සරීරඤ්ඤා අනතීමං ධාරෙති
 පනො ව සබ්බොධිමනුකරං සිවං
 ඵණ්ණාවතා යකාසාසු සුඤ්ඤි
 තථාගතො අරහති පුරුලාසං.
- 482 හුතං ව මයං හුතමඤ්ඤි සවචං
 යං තාදිසං වෙදගුණං අලක්ඛං,
 ඉහමා හි සකඛි පනිගණ්ණානු මෙ හගවා
 භුඤ්ඤානු මෙ හගවා පුරුලාසං.

1. අකාමො - මුක්තො.

477. තෘෂ්ණාව නිශ්ශ්‍රය නො කොට නිව්ඤ්ඤාසංඛාරානුප්පාදනාදි උපට්ඨවිවේකය දක්නා සුල්ලේ (අන්‍යානිවර්තක වූ) පරා විසින් දතයුතු දෙසැටමිසදිවු ඉක්ම ගියේ ද, පුනර්භවකාරණ නම් වූ ආලම්බනප්‍රත්‍යයයෝ කිසිත් යමකුට නැත් ද, එ තරාගත පුරොධායයට අර්භ වෙයි.

478. යමකුට (බාහිර ආධ්‍යාත්මික) පරඅවර ස්කන්ධාදි ධර්මයෝ නැඟින් පිරිසිදු දෑ දවනලද්දහු අස්තයට ගියාහු නො මැත්තාහු ද ශාන්තවුයේ උපද්‍රවකාරණ නම් වූ නිර්වාණය නිමිති කොට විමුක්ත වූයේ ද එ තරාගත පුරොධායයට අර්භ වෙයි.

479. සංයොජනක්ෂය හා ජාතික්ෂය දක්නා සුලු යමෙක් (දුර්ගතියට පට වන) රාශාරමුණපරාය නිරවශේෂ කොට දුරු කෙළේ ද, (පරිශුද්ධ කාය සමාවාරාදිය ඇති බැවින් ශුද්ධවූයේ (රාග දෙස, දොස දෙස, මොහදෙසත්යයේ අභාවයෙන්) නිර්දේශවූයේ (රාගමලාදීයෙන් දුරු හෙයින්), විමලවූයේ (ආශුසංඛාරානුප්පාදනාදි පරාධ නො කරණ හෙයින්) කාම රහිත වූයේ ද, එ තරාගත භව්‍යයට නිසි වෙයි.

480. යමෙක් (ඥානසම්ප්‍රසූක්තවික්කයෙන්) තෙමේ (ස්කන්ධයන්හි) නිත්‍යාත්මයක් නො දක්නේ මාග්ගි සමාධියෙන් යුක්තවූයේ, (කායවිධ්‍යාදීන් ගේ අභාවයෙන්) සාප්පු වූයේ (ලොකධර්මයන්හි අකම්පනියභාවයෙන් සම්පාත්වූයේ ද, තෘෂ්ණාසංඛාරානුප්පාදනාදි නැති, පඤ්චවෙනොවිලාභාව යෙන් අබිල වූ අටතන්හි සැකනැතියෙන් අකඩබඩු තරාගත පුරුෂාසයට අර්භ වෙයි.

481. යමකුහට කිසිදු (ක්ලේශසංඛාරානුප්පාදනාදි) මොහකාරණයෝ නැත් ද සකලලෝකධර්මයන්හිත් සාක්ෂාත්කෘත සම්ඥානාදි ඇත්තේ ද, (පුනර්භවනිරෝධයෙන්) අන්තිමශරීරය දරන්නේ ද, ප්‍රත්‍යක්ෂවූද්ධශ්‍රාවකයන් හා අසාධාරණහෙයින් අනුකරවූ ක්ෂේත්‍රවූ (අර්භත්වසංඛාරානුප්පාදනාදි) සම්බොධියට ද පැමිණියේ ද, එපමණෙකින් (පුරුෂසංඛාරානුප්පාදනාදි) ව්‍යවදානා සංඛාරානුප්පාදනාදි ශුද්ධිය වේ. එබඳු තරාගත පුරුෂාසයට නිසි වේ.

482. යම්හෙයෙකින් භවතුන් වැනි වේදසාරගතයක්හු ලදිම නම් එමාගේ හුතය සත්‍ය වූ ම හුතයෙක් වේවා ප්‍රත්‍යක්ෂමුහුම වූ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ භව්‍යය පිළිගන්නා සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ භව්‍යය වළඳනාසේක්වා.

- 483 ගාරාභිගීතං මෙ අහොජනෙයාං
සමපසන්නං බ්‍රාහ්මණං නෙස ධම්මො
ගාරාභිගීතං පනුදන්ති බුද්ධා
ධම්මෙ සති බ්‍රාහ්මණං වුත්තිරෙසා.
- 484 අඤ්ඤාන ව කෙවලිතං මහෙසි.
විණාසවං කුක්කුලවට්ඨපසන්නං,
අනන්ත පානෙන උපට්ඨහස්ස
බෙන්නං හි තං පුඤ්ඤපෙට්ඨසං හොති.
- 485 සාධාහං හගවා තථා විජඤ්ඤා
යො දක්ඛිණං භුඤ්ඤායා මාදිසස්ස,
යං යඤ්ඤකාලෙ පරියෙසමානො
පප්පුයා තව සාසනං.
- 486 සාරමායා යස්ස වීගතා වික්කං යස්ස අනාවලිං,
විපමුක්කො ව කාමෙහි ටීතං යස්ස පනුදිතං.
- 487 සිමිත්තානං විනේතාරං ජාතිරණකොවිදං,
මුනිං මොනෙයාසමපන්නං තාදිසං යඤ්ඤමාගතං.
- 488 භුතුවං විනයිත්වාන පඤ්ඤිකා නමස්සට,
පුප්පට අනතපානෙන එවං ඉජ්ඣානති. දක්ඛිණං.
- 489 බුද්ධො හවං අරහති පුරුෂාසං
පුඤ්ඤකෙවිණමනුග්ගරං,
ආයාගො සබ්බලොකස්ස
හොනො දින්නං මහපථලානි.

අට වෛ සුඤ්චිකභාරදාජො බ්‍රාහ්මණො හගවින්නං. එතදවොච:
අභික්කන්නං හො ගොතම, අභික්කන්නං හො ගොතම, සෙයැරාපි හො
ගොතම භික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජයා, පටිච්ඡන්තං වා විවරෙයා,
මුක්ඛස්ස වා මහං ආවිකෙඛයා, අනිකාරෙ වා තෙල පජජාතං ධාරෙයා
වක්ඛමන්තො රූපානි දක්ඛිණිති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන
අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං හවින්නං ගොතමං සරණං
ගව්ඨාමිධම්මං ඤාති නිවුසංඛිතං. ලහෙයාහං හොනො ගොතමස්ස සනතිකෙ
පට්ඨජ්ජං. ලහෙයාං උපසම්පදන්ති, අලස්ස වෛ සුඤ්චිකභාරදාජො
බ්‍රාහ්මණො-පෙ- අරහතං අහොසිති.

සුඤ්චිකභාරදාජසුත්තං නිවසිතං.

483. භාරාතිගීතය මා විසින් නොවැලඳියයුතු වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, සමාගාජීවශ්‍රද්ධිය දක්නා සම්බුද්ධන්ගේ තෙල වාරිත්‍ර නොවේ. සම්බුද්ධයෝ භාරාතිගීත (පිණ්ඩපාතය) පිළිකෙවූ කරන්. බ්‍රාහ්මණය, සුවරිකධර්මය නොහොත් වාරිත්‍රධර්මය (ලොවුති) ඇතිකල්හි තෙල ජීවිතවාක්‍යය වේ.

484. අන්‍යතර ආහාර පානයෙකින් මැ සර්වඥයා පරිපූර්ණ වූ, ක්ෂණාසුච වූ, සන්සුන් කුකුළු ඇති, මහර්ෂිහු වටව. පුණ්‍යාපෙක්ෂකහට එ පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර ම වෙයි.

485. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛවහන්සේගේ අවවාදශාසනයට පැමිණ යඤ්ඤාලයෙහි යම්බඳු දක්ෂිණාර්භයකු සොයනුයෙමි වටනෙමි නම්, යම්, දක්ෂිණාර්භයෙක් මාගේ දන් වලඳා නම්, එපුඥල්හු මම එලෙසින් දනුමි නම් මැනැවි.

486. යම් පුඥලක්ත්‍රයේ සාරම්භයේ පහවූහු ද, යමකුගේ විභ්‍යාසය නො කැලැබීති ද, වස්තුකාමක්ලෙශකාමයෙන් විප්‍රමුක්ත හා වේ ද, යමකුන්ගේ ඊතථිද්ධයන් ප්‍රතීණ වී ද,

487. සිමාන්තයන් (කෙලෙස්මයරත්) මධ්‍යා, ජාතිමරණ දෙකේ දක්ෂ වූ, මොනෙය්‍යසධිධ්‍යාන ප්‍රඥයෙන් සමන්වාගත වූ යඤ්ඤාට සම්ප්‍රාප්ත එ බඳු මුනිහු.

488. භූකුට්ඨි (බැමහැකිලිම) හැරැවියා බැරැවිලි වැ නමස්කාර කරව. ආහාරපානයෙන් පූජා කරව, මෙසෙයින් දක්ෂිණාවෝ සමාද්ධ වෙත්.

489. අනුග්‍රහ පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර වූ භාග්‍යවත් බුදුරජානන්වහන්සේ පුරො-ධායයට නිසි වෙති. සචලොත් විසින් වෙත පැමිණ පිදියයුතු වෙත්. භවතුන්වහන්සේට දෙනලද දා මහත්ඵල ඇතියේ යයි.

ඉක්බිති සුඤ්චික භාරද්වාරස්ත්‍රාහණ භාග්‍යවතුන්වහන්සේට තෙල කරුණ දැන්විය: භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, ඉතා කාන්ත වෙයි. භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, ඉතා කාන්ත වෙයි. භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, යම්පරිදි යටිපුරු වූවක් උඩුහුරු කරණලද නම්, පිළිසන් වූවක් විවර කෙරේ නම්, මංවුළාවුවකුහට මාගිය හෝ කියා නම් ඇස්ඇතියහු රු දකිත්වායි අඳුරෙහි කෙල් පහනක් දරන්නේ හෝ වේ නම් එ පරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන්වහන්සේ විසින් අනෙකපයභායෙන් ධර්මය ප්‍රකට කරණලද, තෙල මම -පෙ- සරණ යෙමි -පෙ- රහතුන් අතුරෙහි වියයි.

සුඤ්චිකභාරද්වාර (සුරළාහ) සුත්‍රය නිමි.

මාසසූතකං

එවං මෙ සූතං එකං සමයං හඟවා රාජගහෙ විහරති ගීජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ ටො මාසො මාණවො යෙන හඟවා තෙත්තපසඛ්ඤාම් උපසංකම්භා හඟවතා සඤ්ඤාං සමුදාදි, සමුදාදනීයං කථං සාරාණියං.¹ විතීසාරෙඤ්ඤා එකමනං නිසීදි, එකමනං තිසීනො ටො මාසො මාණවො හඟවතා එතදවොච:

අහං හි භො ගොතම, දයකො දනපති වදඤ්ඤා යාවයොගො ධම්මෙත භොගෙ පරියෙසාම්, ධම්මෙත භොගෙ පරියෙසිඤ්ඤා ධම්මෙලඤ්ඤා භොගෙහි ධම්මාධිගතෙහි එකසාපි දදම් දවින්නමි දදම් තිණ්ණමි දදම් චතුන්නමි දදම් පඤ්ඤානමි දදම් ජනනමි දදම් සත්තනනමි දදම් අට්ඨනනමි දදම් නවනනමි දදම් දසනනමි දදම් විසායපි දදම් තිංසායපි දදම් චක්ඛාරිසායපි දදම් පඤ්ඤාසායපි දදම් සතසාපි දදම් හියොයපි දදම්. කච්චාහං ගොතම එවං දදන්තො එවං යජන්තො බහුං පුඤ්ඤං පසවාමිති,

තගස්ස ඤාං මාණව, එවං දදන්තො එවං යජන්තො පරියෙසිඤ්ඤා ධම්මෙලඤ්ඤා භොගෙහි ධම්මාධිගතෙහි එකසාපි දදති -පෙ- සතසාපි දදති හියොයපි දදති බහුං පුඤ්ඤං පසවාමිති.

අථ ටො මාසො මාණවො හඟවතා ගාථාය අරුඤ්ඤාසි.

490 පුච්ඡාමහං ගොතමං වදඤ්ඤං (ඉති මාසො මාණවො)
කාසායවාසිං අග්ගිහං² වරතං
යො යාවයොගො දනපති ගහට්ඨා,
පුඤ්ඤාකීකො යජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො
දදං පරෙසං ඉධ අනනපානං
කසා හුතං යජමානස්ස සුජෙකං.

491 යො යාවයොගො දනපති ගහට්ඨා (මාසාති හඟවා),
පුඤ්ඤාකීකො යජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො
දදං පරෙසං ඉධ අනනපානං
ආරාධයෙ දක්ඛිණෙයො හි තාදි.

1. සංරඡයං - මජ්ඣ., ඉ 2

2. අග්ගිහං - ඉ 2.

මාස සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජනහ නුවර ගිජුකුළු පවුයෙහි වැඩවසන සෙයෙක. එකල්හි මාස නම් බමුණු මණෙවු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා පැමිණියේය. පැමිණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථා කොට නිමවා එකත්පසෙක හිත. එකත් පසෙක හුන් මාස මණෙවු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ දැන්වීය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මම වනාහි දනපති දයකයෙමි යදියන්ගේ බස් දන්තෙම යදනට නිසි වූයෙමි ධර්මයෙන් හෝග සොයමි. දැනමින් හෝග සොයා ධර්මයෙන් ලද, ධර්මාධිගත හෝගයෙන් එකක්හට ද දෙමි, දෙදෙනකුන්හට ද දෙමි, තිදෙනකුන්ට ද දෙමි, සතර දෙනකුන්ට ද දෙමි, පස්දෙනකුන්ට ද දෙමි, සයදෙනකුන්ට ද දෙමි, සත්දෙනකුන්ට ද දෙමි, අට දෙනකුන්ට ද දෙමි, නව දෙනකුන්ට ද දෙමි, දසදෙනකුන්ට ද දෙමි, විසිදෙනකුන්ට ද දෙමි, තිස්දෙනකුන්ට ද දෙමි, සාලිස් දෙනන්හට ද දෙමි, පණස් දෙනකුන්ට ද දෙමි, සියදෙනකුන්ට ද දෙමි, ඉන් වැඩි බොහෝ දෙනකුන්ට ද දෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කිම මම මෙසේ දන්දෙනුයෙමි මෙ සෙයින් යාග කරනෙමි බොහෝ පින් රැස් කරමි දැයි?

මාණවය, එකාත්තයෙන් මැ (තෝ මෙසෙයින් දන් දෙන්තෙහි මෙසෙයින් යාගකරන්නෙහි බොහෝ පින් රැස් කෙරෙහි. මාණවය, යම් දයකයෙක් දනපතිවූයේ යදියන්ගේ බස් දන්තේ යාවයොග වූයේ ධර්මයෙන් භොගපයෝඡණා කෙරේ නම්, ධර්මයෙන් භොගපයෝඡණා කොට ධර්මලබ්ධි වූ ධර්මාධිගත වූ භොගයෙන් එකකුහට ද දන් දේ නම් - පෙ - සිය දෙනකුන්හට ද දේ නම්, එයින් වැඩි දෙනකුන්ට ද දේ නම්, බොහෝ පින් රැස් කෙරේ යයි,

ඉක්බිති මාස මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් මෙසේ කීය.

490. “මම වදන් දන්නා, කාණ්ඩ්‍යවස්ත්‍රධාරී වූ තෘෂ්ණායෙන් තොර ව හැසිරෙණ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පුළුවුස්මි. යදනට නිසි, දනපති වූ පුණ්‍යාර්ථී යම් ගෘහස්ථයෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම්, මෙ ලොවහි මෙරමාහට අහර පැන් දෙන්තේ නම්, කෝතන්හි යාගකරන්නහුගේ යාගය ශුඬවන්නේද?” යි මෙසේ මාස ඇසීය.

491. “මෙ ලොවහි පින් කැමැති, මෙරමාහට ආහාරපාන දෙන දනපති වූ පුණ්‍යාර්ථී ගෘහස්ථයෙක් යදනට නිසි වූයේ යාග කෙරේ නම්, හේ තාදී වූ ම දක්ෂිණාර්භයන් අරියන්නේය” යි මෙසේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළුයේක.

- 492 යො යාවයොගො දන්තී ගහට්ඨො (ඉති මාසො මාණවො)
පුඤ්ඤඤීකො යජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො,
දදං පරෙසං ඉධ අත්තපානං
අක්කාහි මෙ හගවා දක්ඛිණෙය්‍යො.
- 493 යෙ වෙ අසක්කා විචරන්ති ලොකෙ
අකිඤ්ඤා කෙට්ඨිනො යත්තා,
කාලෙන තෙසං හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 494 යෙ සබ්බසංයොජනඛන්ධනඤ්ඤ
දත්තා විමුක්තා අනිසා නිරාසා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 495 යෙ සබ්බසංයොජනවිපට්ඨන්තා
දත්තා විමුක්තා අනිසා නිරාසා
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 496 රාගඤ්ඤ දෙසඤ්ඤ පභාය මොහං
ඛිණාසවා වුසිතබ්‍රහ්මවරියා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 497 යෙසු න මායා වසති න මානො
යෙ චිතලොභා අමමා නිරසා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 498 යෙ වෙ න තණ්හාසු උපාතිපක්කා
චිතරෙය්‍ය ඔසං අමමා වරන්ති.
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 499 යෙසං තණ්හා නත්ති කුහිඤ්ඤී ලොකෙ
හවාහවාය ඉධ වා හුරං වා,
කාලෙන තෙසු හව්‍යං පට්ඨෙව්‍ය
යො බ්‍රාහ්මණො පුඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.

492. මෙලොච්ඡි යදනට නිසි, දනපති වූ පුණ්‍යාර්ථී වූ යම් ගැහැටියෙක් පින් කැමැතියේ මෙරමාහට දන් දෙමින් යාග කෙරේ ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එබඳු මාහට දක්ෂිණාර්ථයන් වදළ මැනැවි.

493. ලෝකයෙහි යම් කෙනෙක් (රාගසංහාරී විසින්) නො ලැගියාහු පරිනිෂ්ටිතකාන්‍ය ඇතියාහු කිසිදු රහිත වූවාහු යනාන්ම වූවාහු හැසිරෙත් නම්, යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් නිසි කල්හි ඒ පුතුලන් කෙරෙහි භව්‍යසංඛාරාන දන් පිරිනමන්නේ ය.

494. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ ද, හේ, යම් කෙනෙක් හැම සංයෝජනාදිනියන් සිද්ධවාහු අනුක්‍රම දමරයෙන් දමුනාහු ප්‍රඥ - වෙකොච්ඡික්ති දෙකින් විමුක්තවූවාහු (ආයතිවර්ත දුෂ්ඨාභාවයෙන්) ඊසරහිත වූවාහු (ක්ලෙශාභාවයෙන්) ආශා රහිත වූවාහු වෙත් නම්, ඒ පුතුලන් කෙරෙහි සුදුසු කල්හි භව්‍යය දනය කරන්නේ ය.

495. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් සථි සංයෝජනයෙන් වෙසෙසින් මිදුනු දහවු විමුක්ත වූ අතීය වූ නිරාස වුහු නම් ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි යඤ්ඤය පවරන්නේ ය.

496. යම් බමුණෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇතියේ යාගකරන්නේ නම් රාග දෙස, මෝහ හැර පියා ක්ෂිණාසුච වූ වැසනීම කළ මහබ්බසර ඇති යම් කෙනෙක් වෙත් නම් නිසි කල්හි ඔවුන් කෙරෙහි භව්‍යය දෙන්නේ ය.

497. යම් බමුණෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇතියේ යාගකෙරේ නම්, හේ, යම් කෙනෙකුත් කෙරෙහි මායා නැද්ද, මාන නැද්ද, යම් කෙනෙක් පහ කළ ලොභ ඇත්තාහු ද මමඤයෙන් තොරවූවාහු ආශාරහිත වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දන් දෙන්නේ ය.

498. යම් බමුණෙක් පින්කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් ඒකාන්තයෙන් කාම තෘෂ්ණාදියෙහි නො වැටුණාහු, චතුරොසය තරණය කොට මමඤයෙන් තොරව හැසිරෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දන්දෙන්නේ ය.

499. යම් බ්‍රාහ්මණයෙක් පින්කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම්කුන්හට මෙලොච්ඡි වේවයි, පරලොච්ඡි වේවයි කිසිදු ලොවෙක්හි ශාශ්වත උච්ඡේද විසින් නොහොත් දුනර්භවයාගේ අනභිනිර්වාණිය සදහා තෘෂ්ණා නැත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි භව්‍යය දෙන්නේ ය.

- 500 යෙ කාමෙ භික්ඛා අග්ගිතා¹ වරණී
සුසංඝඤ්ඤානතො තසරංච උජ්ජි.
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුංඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 501 යෙ විතරාගා සුසමාහිතීන්ද්‍රියා
විනෙදව රාහුග්ගහණං පමුක්ඛා,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුංඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 502 සමිතාවිනො විතරාගා අකොපා
අයසං ගතී නත්ථී ඉධ විප්පභාය,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුංඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 503 ජභික්ඛා ජාතිමරණං අඤ්ඤං
කරංකරං සබ්බමුපාතීවක්ඛා,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුංඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 504 යෙ අක්කදීපා විවරණී ලොකෙ
අකිංඤ්ඤා සබ්බධි විප්පමුක්ඛා,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුංඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 505 යෙ හෙත්ථ ජානන්ති යථා යථා ඉදං
අයමන්තිමා නත්ථී පුනඤ්ඤවොති,
කාලෙන තෙසු භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුංඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.
- 506 යො චේදගු ක්කානරතො සතීමා
සමොධිපක්ඛො සරණං බහුනතං,
කාලෙන තමහි භව්‍යං පච්චෙච්ඡ
යො බ්‍රාහ්මණො පුංඤ්ඤපෙට්ඨො යජෙථ.

500. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් කාමයන් හැරපියා තෘෂ්ණා රහිත වූවාහු (අනගාරව) මොනොවට සංයතආත්ම ඇත්තාහු සෘජු නඩාවක් සෙයින් හැසිරෙත් ද, නිසි කල්හි එ පුභුලන් කෙරෙහි දන් දෙන්නේ ය.

501. පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇති යම් බමුණෙක් යාග කෙරේ නම් හේ, පහ කළ රාග ඇති යම් කෙනෙක් මොනොවට සමාහිත වූ ඉදුරන් ඇත්තාහු රාහු ග්‍රහණයෙන් ප්‍රමුක්ත වූ චන්ද්‍රයා සෙයින් ප්‍රමුක්ත වෙත් ද, එපුභුලන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දන් දෙන්නේ ය.

502. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් කෙලෙස් සන්තිච්චන්තාහු පහ කළ රාග ඇත්තාහු කෝප රහිත වූවාහු ද, යමකුන්ට මෙලොවහි ස්කන්ධ හැරපියා ලීමෙන් පුනර්භව ගමනෙක් නැත් ද, එ පුභුලන් කෙරෙහි සුදුසු කල්හි යඤ දෙන්නේ ය.

503. යම් බමුණෙක් පුණ්‍යාපෙක්ෂා ඇත්තේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් ජාතී මරණ නිරවශේෂයෙන් හැරපියා හැම කථාකථි භාවය ඉක්ම ගියාහු වෙත් ද, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දක්ෂිණා පිරිණමන්නේ ය.

504. යම් බමුණෙක් පින් කැමැති ව යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් රාගාදි කිඤ්චනයෙන් තොර වූවාහු හැම ස්කන්ධයන්හි මිදුනාහු ආත්මභූතම, පිහිට කොට ඇත්තාහු ලොවහි හැසිරෙත් ද එ පුභුලන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දක්ෂිණා පිරිණමන්නේ ය.

505. යම් බමුණෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් හේ, යම් කෙනෙක් තෙල ස්කන්ධාදි ආයතනයෙහි මෙ ස්කන්ධායතනාදිය යම් පරිදි නම්, එ ස්වභාව එසේ ම යයි ද මේ අන්තීම ජාතිය වේ පුනර්භවයෙක් දැන් නැතැයි ද දකිත් නම්, ඔවුන් කෙරෙහි නිසි කල්හි දක්ෂිණා දෙන්නේ ය.

506. යම් බමුණෙක් පින් පතන්නේ යාග කෙරේ නම් හේ, යමෙක් (සිවුමග්‍ර නැණ නම් වූ) වෙදයෙහි කෙළ පැමිණියේ (යවැදැරුම් සතන විහාර ස්මෘතියෙන්) ස්මෘතිමත් වූයේ ධ්‍යානාභීරත වූයේ සච්ඡතාඤ්ඤායට පැමිණියේ බොහෝ දෙනාට සරණ වේ ද, එ පුභුලා කෙරෙහි නිසි කල්හි දක්ෂිණා දෙන්නේ ය.

507. අද්ධා අමොසා මම පුච්ඡනා අහු (ඉති මාසොමාණවො)
අකඛාසි මෙ හගවා දකඛිණෙයො,
ඛං හෙඤ්ඤා ජානාසි යථා තථා ඉදං
තථා හි තෙ චිදිකො එස ධම්මො.
508. යො යාවයොගො දුතපති ගහට්ඨො
පුඤ්ඤාසීකො යජති පුඤ්ඤපෙට්ඨො,
දදං පරෙසං ඉධ අනුපානං
අකඛාසි මෙ හගවා යඤ්ඤාසම්පදං.
509. යජස්ස යජමානො මාසාති (හගවා)
යඛ්ඛාසි ච චිතසාදෙහි චිත්තං,
ආරම්භං යජමානස්ස යඤ්ඤං
එඤ්ඤාසම්පදං ජනාති දෙසං.
510. සො චිත්තරාගො පච්චිනෙයා දෙසං
මෙත්තං චිත්තං භාවයං අපමාණං,¹
රතනිඤ්ඤාසම්පදං අපමාණං
සඛ්ඛාසි ඵලං අපමාණං.
511. කො සුඤ්ඤාති මුඛිති ඛණ්ඩාති ච
කෙතනනා ගච්ඡති මුඛිති ලොකං,
අජානනො මෙ මුඛිති මුඛිති පුට්ඨො
හගවා හි මෙ සකඛිති මුඛිති දිට්ඨො
තථා හි තො මුඛිතිසමොති සච්චං
කථං උපපජ්ඣති මුඛිති ලොකං ජුතිමා.
512. යො යජති තිව්ඨං පුඤ්ඤාසම්පදං (මාසාති හගවා)
ආරාධයෙ දකඛිණෙයාති තාදී,
එවං යජිත්වා සම්මො යාවයොගො
උපපජ්ඣති මුඛිති ලොකාති මුඛිති.

එවං වුඤ්ඤා මාසො මාණවො හගවන්තං එතද්ධොව: අභිකකන්තං හො
ගොතම් - පෙ- අජ්ඣත්තෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

මාගසුඤ්ඤානං නිවර්තං.

1. භාවයමපමාණං - මජ්ඣං.

507. (මාස මානව මෙසේ විවාරයි:) එකැතින් මාගේ පැන පිළිවිසුම නො සිස් මැ විය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට දක්ෂිණාර්භයන් දෙසු සේක. නුඹ වහන්සේ එකානනයෙන් මෙ ලොවිහි මෙ ඥෙය්‍යධම්මය යථාභවයෙන් දන්නා සේක. තෙල ධම්මානුච නුඹ වහන්සේ විසින් එ ඇති සැටියෙන් දන්නා ලද වෙයි.

508. යදනට යෝග්‍ය වූ දනපති වූ පුණ්‍යාර්ථී වූ යම් ගැහැටියෙක් පින් කැමැතියේ යාග කෙරේ නම් මෙලොවිහි මෙරමා හට ආහාර පාන දෙනුයේ නම්, එබඳු මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යඤ සම්පන්නිය වදළ මැනව.

509. (බුදුහු මෙසේ වදළහ:) මාසය, යජමාන වූයෙහි යාග කරව, සියලු තන්හි තෙකල්හි සිත් පහන් කරව, යාග කරන්නා හට යඤය ආලම්බන වෙයි. එ යඤලම්බනයෙහි පිහිටා රාගාදී ත්‍රිවිධ දෙෂය හැරපියන්නේ ය.

510. මෙසෙයින් භෝගයන්හි චිතරාග වූ භේ, සක්‍යයන් නිමිති කොට උපදනා දොෂය මැඩූ අප්‍රමාණ මෙත්‍රිවික්‍යය වඩන්නේ රාත්‍රිඤ්ඤයෙහි නිරතුරු අප්‍රමාණ වූයේ මෙන්දැනුන් නම් වූ අප්‍රාමාණ්‍යය හැම දික්හි පතුරන්නේ යි.

511. කවරෙක් ශුද්ධ වේ ද? මිදේ ද? බැදේ ද? කවර කරුණෙකින් තෙමේ බබලොව යේ ද? මුනින්ද්‍රයන් වහන්සේ, මේ කරුණ නො දත් මට වදළ මැනව, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, ම විසින් අද බ්‍රහ්ම සියැසින් දන්නා ලද ය. මුඹ වහන්සේ අපට සත්‍ය විසින් බ්‍රහ්මයම වෙති. ජොතිෂමත් වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, කෙසේ නම් බබලොවට පිළියද විසින් පැමිණේ දැයි (මාස බුදුරදුන් පිළිවිසි.)

512. මාස, යමෙක් (සුච්චි මුඤ්චන අපරවෙනනා ප්‍රසාද සංඛ්‍යාත) ත්‍රිකාල ප්‍රසාදයෙන් යුත් යඤසම්පන්නිය සපයා ද තාදීගුණ යුත් දක්ෂිණාර්භයන් ආරාධනා කෙරේ නම්, යදනට යෝග්‍ය වූයේ මෙසේ මැනවින් යඤ කොට බබලොවට පැමිණේ යයි කියමි" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළසේකි.

මෙසේ වදරත් ම මාසමාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ දැන්විය: හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ, ඉතා කාන්ත ය - ප - අද පටන් දිවිඳිමියෙන් සරණ ගිය උච්චුවකු කොට මා ධරණ සේක්වයි.

මාස සූත්‍රය නිමි.

සහිය සුතනං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලාතුකතිවාපෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන සහියසස පරිබොජකස්ස පුරාණසාලොභිතාය දෙවතාය පඤ්ඤා උද්දිට්ඨා භොනති, යො තෙ සහිය සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨා ව්‍යාකරොති, තස්ස සන්නිකෙ බ්‍රහ්මචරියං චරෙය්‍යාසීති.

අප්ඵ ඛො සහියො පරිබොජකො තස්සා දෙවතාය සන්නිකෙ තෙ පඤ්ඤා උග්ගහෙත්වා යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සංඛින්නො ගණිතො ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිතො තිත්ථකරා සාධුසම්මතා බහුජනස්ස, සෙය්‍යථිදං: පුරණො කස්සපො¹ මකඛලී ගොසාලො අජිතො කෙසකම්බලො පකුඛො කචවායනො සඤ්ජයො බෙලලවසී පුතෙනා නිගණේයානාතපුතෙනා. තෙ උපසංඛිතමිත්වා තෙ පඤ්ඤා පුට්ඨති, තෙ සහියෙන පරිබොජකෙන පඤ්ඤා පුට්ඨා න සම්පායනති, අසම්පායනතා කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාකුකරොන්ති, අපි ච සහියඤ්ඤා ච පරිබොජකං පටිපුට්ඨන්ති, අප්ඵ ඛො සහියස්ස පරිබොජකස්ස එතදභොසී: යෙ ඛො තෙ භොතෙනා සමණබ්‍රාහ්මණා සංඛින්නො ගණිතො ගණාවරියා ඤාතා යසස්සිතො තිත්ථකරා සාධුසම්මතා බහුජනස්ස, සෙය්‍යථිදං: පුරණො කස්සපො - පෙ - නිගණේයා නාතපුතෙනා. තෙ මයා පඤ්ඤා පුට්ඨා න සම්පායනති අසම්පායනතා කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පච්චයඤ්ඤා පාකුකරොන්ති, අපි ච මමඤ්ඤා චෙත්ථ පටිපුට්ඨන්ති, යනනුනාහං භීතායාවතතිත්වා කාමෙ පරිභුඤ්ජෙය්‍යන්ති.

අප්ඵ ඛො සහියස්ස පරිබොජකස්ස එතදභොසී: අයම්පි සමණො ගොතමො සංඛිති වෙච්ච ගණි ච ගණාවරියො ච ඤාතො යසස්සි තිත්ථකරො සාධුසම්මතො බහුජනස්ස, යනනුනාහං සමණං ගොතමං උපසංඛිතමිත්වා ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨෙය්‍යන්ති.

1. පුරණස්සපො - 2. 2.

සහිය සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳවනයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි සහිය නම් පරිව්‍රාජකයාගේ පැරැණි සහලේ නැවු දෙවියකු විසින් පැන උදෙසන ලද වෙයි. “සහිය, යම් මහණෙක් වේවයි බමුණෙක් වේවයි නා විසින් මෙ පැන පුළුවස්නා ලද්දේ විවරණ කෙරේ නම්, උහු හමුයෙහි බඹසර වස”යි.

එක්බිති සහිය පිරිවැරී එ දෙවි වෙතැ පැන උගෙන පූරණ කස්සපය, මක්ඛලි ගෝසාලය, අජිත කේසකම්බලය, පකුධ කච්චායනය, සඤ්ජය බෙලලට්ඨිපුත්තය, නිගණ්ඨ නාතපුත්තය යන මෙබඳු ශිෂ්‍ය සංඝයාගෙන් යුක්ත වූ ගණයා ඇති ගණාවායථී වූ අභිඤ්ඤා වූ යශස්වී වූ දෘෂ්ටිනීර්කර වූ බහුජනයා විසින් සන්පූරුෂය යි සමමත වූ යම් මහණ බමුණෝ වෙත් නම්, ඔවුන් වෙත ගොස් එ පැන පුළුවස්සි. සහිය පිරිවැරී විසින් පැන පුළුවස්නා ලද ඔහු නො සපයත්. නො සපයන්නාහු කෝප හා දොෂ හා දෙමනස් හා පාළකරත්. වැලිත් සහිය පිරිවැරී ම ප්‍රතිපාවජා කරත්. එක්බිති සහිය පිරිවැරී හට තෙල සිත් විය: “පූරණ කස්සපය - පෙ - නිගණ්ඨනාත පුත්තය යන යම් ශිෂ්‍ය සංඝයාගෙන් සපත් වූ ගණයා ඇති ගණදුරු වූ විශ්‍රාත වූ යශස්වී වූ නීර්කර වූ බොහෝ දෙනා විසින් සාධුසමමත වූ හවත් මහණ බමුණෝ ඇත් නම්, ඔහු මා විසින් පැන පුළුවස්නා ලද්දහු පිළිතුරු නො සපයත්. නො සපයන්නාහු කෝප හා දොෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාළ කෙරෙත්. වැලිදු මා මැ පුළුවස්ති. මම ගිහි භාවයට පෙරැළි කම්සුව වළඳනෙම මැනැවැ”යි.

එක්බිති සහිය පිරිවැරීහට තෙල සිත් විය: “මේ ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝත් ශිෂ්‍ය සංඝයා ඇතියාහු ගණයා ඇත්තාහු ගණදුරු වූවාහු විශ්‍රාත වූවාහු යශස්වී වූවාහු නීර්කර වූවාහු බොහෝ ජනයා විසින් සාධු සමමතයහ. මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කරාත් ගොස් මෙ පැන පුළුවස්නෙම මැනැවැ”යි.

අප්ථං ඛො සභිතස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතදහොසි: යෙපි ඛො තෙ භොතෙතො සමණඛාහමණා ජිණ්ණො වුද්ධා මහජ්ජකා අභිගතො වයො අනුප්පන්නා ථෙරා රත්තඤ්ඤා වීරපබ්බජිතා සධ්දිසිනො ගණිනො ගණාවරියා ඤාතා යසසීනො තිස්සකරා සාධුසමනො බහුජනස්ස, සෙය්‍යථිදං: පුරණො කස්සපො - පෙ - නිගණේයා නාගපුත්තො තෙපි මයා පඤ්ඤා පුට්ඨා න සමායනති අසමායනො කොපඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා අප්පට්ඨයඤ්ඤා පාතුකරොනති, අපි ච මඤ්ඤාදෙවස්ස පටිපුච්ඡන්ති, කං පන මෙ සමණො ගොතමො ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨො ව්‍යාකරිස්සති, සමණො හි ගොතමො දහරො වෙච ජාතියා නථො ච පබ්බජ්ජායාති. අප්ථං ඛො සභිතස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතදහොසි: සමණො ඛො දහරොති න පරිභොතඤ්ඤා දහරොපි වෙස සමණො ගොතමො මහිඤ්ඤා භොති මහානුභාවො, යනුනාහං සමණං ගොතමං උපසංඛික්ඛිතො ඉමෙ පඤ්ඤා පුට්ඨස්සානති,

අප්ථං ඛො සභිතො පරිබ්බාජකො යෙන රාජගහං තෙත වාරිකං පක්කාමී. අනුපුට්ඨෙන වාරිකං වරමානො යෙන රාජගහං වෙඨවිතං කලුඤ්ඤා නිවාපො, යෙන හගවා තෙත්තපසංඛිතී, උපසංඛික්ඛිතො හගවිතො සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනියං කථං සාරාණියං¹ චිත්තිසාරෙත්තො එකමනං නිසීදි, එකමනං නිසීදෙනො ඛො සභිතො පරිබ්බාජකො හගවිතං ගාථාය අජ්ඣාසාමි:

513. කඨඨි වෙච්ඡිච්ඡි අගමං. (ඉති සභිතො)
පඤ්ඤා පුච්ඡිතුං අභිකඤ්ඤාමානො,
තෙසනකකරො හවාහි පඤ්ඤා මෙ පුට්ඨො
අනුපුට්ඨං අනුධම්මං ව්‍යාකරොහි මෙ.

514. දුරතො ආගතො සි සභියා (ති හගවා)
පඤ්ඤා පුච්ඡිතුං අභිකඤ්ඤාමානො,
තෙසනකකරො හවාහි පුට්ඨො
අනුපුට්ඨං අනුධම්මං ව්‍යාකරොමි තෙ.

515. පුච්ඡ මං සභිය පඤ්ඤා යං කිඤ්ඤි මනසිච්ඡසි,
තස්ස තස්සෙව පඤ්ඤස්ස අහං අනතං කරොමි තෙ'ති.

අප්ථං ඛො සභිතස්ස පරිබ්බාජකස්ස එතදහොසි, අච්ඡරියං චිත භො අබ්භුතං චිත භො යං චිතාහං අඤ්ඤාසු සමණඛාහමණස්ස ඕකාසකම් - මත්තඤ්ඤා නාලස්ස, තං මෙ ඉදං සමණෙන ගොතමෙන ඕකාසකම්මං කතන්ති අත්තමනො පමොදිතො උදෙශ්‍යා පිතිසොමනස්සජානො හග - විතං පඤ්ඤා පුච්ඡි:

1. සාරාණියං - මජ්ඣ. ඉ. 3

ඉක්බිති සභිය පරිව්‍රාජකහට තෙල සිත් විය: පුරණ කසප යැ - පෙ - නිගණ්ඨනාක පුත්තය යන මෙ බදු යම් ඒ ජරාච්ඡේ වූ අභිභූතාධික වාද්ධිමයභීද්‍යවට පත්, ජාතිමහලලකතායෙන් සමත්වාගත, දෙතුන් රාජපරිවෘත්තයක් ඉක්මගිය, පැසුළු වියපත්, සාධකය ශ්‍රමණධර්මයෙහි තෙර බවට පත්, වීරරාත්‍රඤ්චු, පැවිදිදායන් බොහෝ කල්ගිය, ශිෂ්‍යගණයා ඇති, ගණයා ඇති කරණ, ගණදුරු වූ, ඥානා වූ, යශස්වී වූ, තීර්ථකර වූ බහුජනයා විසින් සාධු සමමත වූ මහණ බමුණෝ වෙත් නම්, ඔහුද මා විසින් පැන පුළු වූයනාලද්දහු පිළිතුරු නොසපයන්. නොසපයන්නාහු කෝප හා දෝෂ හා අප්‍රත්‍යය හා පාළු කෙරෙත්. වැලිත් මා මැ එකරුණෙහි ප්‍රතිපාද්‍යා කරන්. මා විසින් මේ පැනපුළුවූයනා ලද ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ කවර නම් විසැදුමක් කරන්ද? ශ්‍රමණගෞතමයෝ ජාතියෙන් දහරයහ. පැවිද්දෙන් නවකයහ"යි. එකල්හි සභිය පරිව්‍රාජකහට මෙසින් විය: "මහණ දහර වුව, හේ මහ ඉදු ඇතියේ මහානුභාව ඇතියේ යැ, මහණ වනාහි දහර යයි පරිභව නො කටයුතුයේ වෙයි. මම මහණ ගොයුම් කරා ගොස් මෙ පැන පුළුවූයනෙම් මැනවැ"යි.

එක්බිති සභිය පිරිවැජ්ඣ රජගහ බලා වාරිකාවට නික්ම ගියේය. අනුපිළි-වෙළින් සැරිසරන්නේ රජගහ නුවර කලඤ්ඤ නිවාප නම් වේච්චනය කරා ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කපා කොට ගිමවා එකත්පසෙක හිත. එකත්පසෙක හුන් සභිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කරුණු ගන්වා කීය:

513. ප්‍රශ්නව්‍යාකරණකාචික්ඛා ඇතියෙම්, ප්‍රශ්නාර්ථයෙහි විචිකිත්සා ඇතියෙම්, පැන පුළුවූයනට කැමැතියෙම් පැමිණියෙම්. පුළුවූයනාලද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔවුන්ගේ අත්‍යය කරණයෙක් මැ මට අනුපිළි-වෙළින් අර්ථානුරූප පාළිය විවරණ කළමැනැවැයි සභිය කීය.

514. "සභිය, දුරු සිට (තෝ) පැන පුළුවූයනට කැමැති ව ආයෙහි ය. (නාවිසින්) පුළුවූයනාලද්දෙම් ඒ ප්‍රශ්නයන්ගේ පයථිවසාන කරමි. පැන පිළිවෙළින් අභිරූප ධර්මය කොපට විවරණ කරන්නෙමි"යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු සේක.

515. සභිය, සිතින් යම් මැ කිසිවක් කැමැතියෙහි නම්, එ පැන මා පුළුවූය්ව, මම කොපට එ එ ප්‍රශ්නයාගේ පයථිවසානාය කරන්නෙමි.

එකල්හි සභිය පිරිවැජ්ඣට තෙල සිත් විය: "භවත්ති, එකැතියන් අසිරියෙකි. භවත්ති, එකැතියෙන් නො වූ වීරුයෙකි. අන් මහණ බමුණන් මෙකැ මම එකැතින් යම්බඳු අවකාශමාත්‍රයකුදු නොලදිම ද, මට එ අභිසරය ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් දෙන ලද්දේ ය"යි ආරාධිත සිත් ඇත්තේ පුළුදින වූයේ ඔද වැඩි සිතැතියේ හටගත් ප්‍රීතිසොම්නස් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙන් පැන පිළිවිසි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

- 516 කිං පකඤ්ඤානාමාහු භික්ඛුනං (ඉති සභියො)
සොරතං කෙන කප්ඤ්ඤා දන්තමාහු,
බුද්ධොති කපං පට්ඨවිති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොති¹
- 517 පඤ්ඤානාමාහු අනන්තා (සභියාති භගවා)
පරිනිබ්බානගතො විති ඤාණංකංකං,
විභවඤ්ඤා භවඤ්ඤා විප්පභාස
වුට්ඨිතවා ධම්මපුත්තඤ්ඤා ස භික්ඛු
- 518 සබ්බස්මිං උපෙක්ඛකො² සතිමා
න සො භිංසති කඤ්ඤා සබ්බලොකෙ,
තිශ්ඤා සමඤ්ඤා අනාථිලො
උසස්ස සස්ස න සන්ති සොරතො සො.
- 519 යස්සිජ්ජියාති භාවිතාති
අරඤ්ඤා ඛේදා ව සබ්බලොකෙ,
තිබ්බජ්ජි³ ඉමං පරඤ්ඤා ලොකං
කාලං කඤ්ඤා භාවිතො ස දන්තො.
- 520 කප්පාති විවෙසා කෙවලාති
සංසාරං උභයං චුතුපපාතං,
විගතරජමනඤ්ඤා විසුඤ්ඤා
පතං ජාතිකඤ්ඤා තමාහු බුද්ධාති.
- අපං බො සභියො පරිබ්බාජකො භගවතො භාසිතං අභිනිජ්ජිතං
අනුමොදිතං අනුමතො පමොදිතො උදග්ගො පිතිසොමනසාජාතො
භගවතං උක්ඛං පඤ්ඤා පුළුඤ්ඤා:
- 521 කිං පකඤ්ඤානාමාහු බ්‍රාහ්මණං (ඉති සභියො)
සමණං කෙන කප්ඤ්ඤා නහාතකොති,
නාගොති කපං පට්ඨවිති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොති.

1. ව්‍යාකරොති - මජ්ඣ.

3. තිබ්බජ්ජි වු.1.

2. උපෙක්ඛකො - වු. 2.

516. (සභිය මෙසේ විචාරයි) කවර ප්‍රාජ්ඣයක් (අධිගමයක්) ඇතියහු මහණැයි කියත් ද? කවර කරුණෙකින් (මහණ) සොරක (මොනවට සන්තුන්) යයි කියත් ද? කිසෙයින් (මහණ) දුක්ඛය කියත් ද? කිසෙයින් බුද්ධ යයි කියනු ලැබේ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මා විසින් පුළුවියනා ලද ඔබ වහන්සේ විවරණ කරන සේක්ව යි.

517. (බුදුහු සභිය යි අමතා) තමා (භාවනා විසින්) කළ මාරියෙන් ක්ලෙශපරිනිව්‍රාණයට ගිය, වෙසෙයින් තුණු සැක ඇති (විපතති සම්පතති, භානි - වෘද්ධි, උච්චද - ශාශ්වත, අපුණ්‍ය - පුණ්‍ය සංඛ්‍යාත) විභව හා භව හැර පියා වැස නිමවූ මහ බඹසර ඇති, ක්ෂීණ වූ පුනර්ව ඇති ඵ පුද්ගල හික්කු වෙයි.

518. යමෙක් රූපාදි හැම අරමුණුහි (භවිකාපෙක්ෂායෙන්) උපෙක්ෂිතවූ ස්වකීර්ණයෙන් වූ හේ හැම ලොවිහි කිසිදු ප්‍රාණියකු නොපෙළන්නේද වතුරොස තරණය කෙළේ ද (සන්තුන් පව ඇති හෙයින්) ශ්‍රමණ වූයේ ද, (ඇවිළගත් මිත්‍රයා සංකල්ප නැති හෙයින්) අනාවිල වූයේ ද, යමකුහට ඖදරික වෙවයි සුක්ෂම වෙවයි රාග, දෝෂ, මෝහ, මාන, දාෂ්ටි, ක්ලේශ, දුශ්චරිත සංඛ්‍යාතා සප්තොත්සදයෝ නොමැත්තාවූ ද, හෙ සෝරත නම් වෙයි.

519. යමකු විසින් අධ්‍යාත්මයෙහි හා බාහිරයෙහිදී හැම ස්කන්ධ-ලෝකයෙහි වූ වක්ෂුරාදිසංස්ථිතියෝ (ගොවරභාවනා වාසනාභාවනා විසින්) වධනාලඤ්ඤ ද, මෙ සංසතතීස්කන්ධලෝකය හා පරසතතීස්කන්ධලෝකය හා පිළිවිද (දැන) වැඩූ සිතැතියේ ජීවිතක්ෂය කාලය සාපෙක්ෂ ව වෙසේ ද, හෙ දුක්ඛ වෙයි.

520. තෘෂ්ණා දෘෂ්ටිකල්පයන් ද, සසර ද, ව්‍යුති උපපතති දෙක ද, යන මෙ හැම අනිත්‍යාදි විසින් දැන කෙලෙස් රජස් දුරු වූ, රාගාදි අඛණ්ඩ රහිත වූ, රාගාදිමලවිභවයෙන් විමුද්ධ වූ, නිව්‍රාණ සංඛ්‍යාත ජාතික්ෂයට පැමිණි ඵ පුභුල් බුද්ධ යි කියත් යැයි (වදළහ.)

ඵකල්හි සභිය පිරිවැරී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගෙණූ අනුමෝදන් වැ සතුටුසිත් ඇතියේ ප්‍රමුදිත වූයේ ඔදපත්සිතැත්තේ හටගත් ප්‍රීති සොම්නස් ඇතියේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් මත්තෙහිදු පැන පිළිවිසි:

521. (සභිය මෙසේ පිළිවිසි යි) කවර ප්‍රාජ්ඣ ඇතියක්හු බ්‍රාහ්මණයැයි කියත් ද? කවර කරුණෙකින් ශ්‍රමණයැයි කියත් ද? කිසෙයින් ස්නාතකයැයි කියත් ද? කිසෙයින් 'නාග'යි කියනු ලැබේ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ම'විසින් පුළුවියනාලඤ්ඤ විවරණ කළ මැනව.

522 බාහිකා සබ්බපාපානි (සභියානි භගවා)
විමලො සාධු සමාහිතො, ධීතකො,
සංසාරමතිව ඤෙවලී සො
අසිකො තාදි පට්ටවතෙ බ්‍රාහ්මා.

523 සමීකාවි පහාය පුඤ්ඤපාපං
වීරජො ඤාතො ඉමං පරඤ්ඤා ලොකං,
ජාතීමරණං උපාතිවතො
සමණො තාදි පට්ටවතෙ තප්පනා.

524 නිත්තායා¹ සබ්බපාපකානි
අජකිංකරං බහිද්ධා ව සබ්බලොකෙ,
දෙවමනුසසසු කප්පියෙසු
කපං නෙති තමාසු නහාතකොති.

525 ආඥා න කරොති කිඤ්චි ලොකෙ
සබ්බසංයොගෙ විසජ්ජ බන්ධනානි;
සබ්බස්මින සජ්ජති විමුක්තො
නාගො තාදි පට්ටවතෙ² තප්පනාති.

අප් ඛො සභියො පරිබ්බාජකො - පෙ - භගවතං උත්තරිං පඤ්ඤාං
අසුච්ඡි.

526 කං ඛෙත්තජිනං වදන්ති බුද්ධා (ඉති සභියො)
කුසලං කෙන කප්ඤ්ඤා පණ්ඩිතොති,
මුනි නාම කපං පට්ටවති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොහි.

527 ඛෙත්තානි විවේයා කෙවලානි (සභියානි භගවා)
දිඛං මානුසකඤ්ඤා බ්‍රහ්මඛෙත්තං,
සබ්බඛෙත්තමුලබන්ධනා පමුක්තො
ඛෙත්තජිනො තාදි පට්ටවතෙ තප්පනා.

528 කොසානි විවේයා කෙවලානි
දිඛං මානුසකඤ්ඤා බ්‍රහ්මකොසං,
සබ්බකොසමුලබන්ධනා පමුක්තො
කුසලො තාදි පට්ටවතෙ තප්පනා.

1. නිත්තායා පි, 1.

2. පට්ටවති - පි 1, 2.

522. ('සභිය' යි අමතා බුදුහු මෙසේ වදනුහ:) හැම පව බැහැර ලා (විගතමල භාවයෙන්) විමල වූ, අග්‍රඵල සමාධියෙන් මොනොවට සමාහිත වූ, ස්ථිතාත්ම ඇති, සංසාරහේතු සමතික්‍රමණයෙන් සසර ඉක්මැ යිටි, (වැසනිම වූ කිස ඇති හෙයින්) කේවලී වූ, තෘෂ්ණා දෘෂ්ටියෙන් අනිශ්‍රිත වූ, (ලොකධර්මයෙන් නිර්විකාර හෙයින්) තෘදී වූ එ ක්ෂණාසුච තෙම 'බ්‍රාහ්මණ' යි කියනු ලැබේ.

523. අරිමගින් කෙලෙස් සන්තිද වූ, පින් පව නසා පියා එහෙයින්ම රාගාදී රජස් නැති, මෙ ආධ්‍යාත්මික ස්කන්ධාදී ලෝකය හා බාහිර ස්කන්ධාදී ලෝකය හා අනිත්‍යාදී විසින් දැන, ජාති හා මරණ හා ඉක්ම ගිය තරාත්ම වූ තෘදී පුද්ගල 'ශ්‍රමණ' යි කියනු ලැබේ යි.

524. ආධ්‍යාත්මික වූත් බාහිර වූත් හැම ස්කන්ධාදී ලෝකයෙහි හැම පව දෙවා පියා (තණ්හාමානදිට්ඨියන) කල්පන කටයුතු දේවමනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි යමෙක් තෘෂ්ණාදී කල්පනයට නොයේ ද, ඔහු 'ස්නාතක' යි කියත්.

525. (යමෙක්) ලොවැ සථිසංයෝජන සංඛ්‍යාත බන්ධන හැරුපියා කිසිදු ආශු සංඛ්‍යාත පාපයක් නොකෙරේ ද, උභය විමුක්තියෙන් මිදුනේ හැම ස්කන්ධාදියෙහි සංඛ්‍යාවයෙන් නොලැගේ ද, තරාත්ම වූ එ තෘදී පුද්ගල 'නාග' යි කියනු ලැබේ.

ඉක්බිති සභිය පරිශ්‍රාජක .. මත්තෙහිදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතින් පැන පිළිවිසි.

526. (සභිය මෙසේ පිළිවිසිනි:) බුදුහු කවරකු 'බෙක්කජිත' යි කියත් ද? කවර කරුණෙකින් 'කුසල' යි කියත් ද? කිසෙයින් 'පණ්ඩිත' යි කියත් ද? කිසෙයින් 'මුනි' නමැයි කියනු ලැබේ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මා විසින් පුළුවස්නා ලදහු විවරණ කළ මැනවි.

527. (බුදුහු සභිය අමතා මෙසේ වදනැති:) දිව්‍ය ක්ෂේත්‍ර, මානුෂක ක්ෂේත්‍ර, බ්‍රහ්ම ක්ෂේත්‍ර වූ, චක්ෂුරාදී ආයතන සංඛ්‍යාත සකල ක්ෂේත්‍රයන් අනිත්‍යාදී විසින් විමසා දැන සකල ක්ෂේත්‍රයනට මූලබන්ධන වූ අවිද්‍යා හව තෘෂ්ණාදියෙන් ප්‍රමුක්ත වූ තරාත්ම වූ තෘදී පුද්ගල 'බෙක්කජිත' යි කියනු ලැබෙයි.

528. දිව්‍ය කෝෂ, මානුෂක කෝෂ, බ්‍රාහ්ම වූ සකල කර්ම කෝෂයන් (අනිත්‍යාදී විසින්) පිරිසිදු දැන සථි කර්මකෝෂයනට මූලබන්ධන සංඛ්‍යාත අවිද්‍යා හව තෘෂ්ණාදියෙන් ප්‍රමුක්ත වූයේ තරාත්ම තෘදී පුද්ගල 'කුසල' යි කියනු ලැබේ යි.

529 තද්දුග්ගානි විවෙය්‍ය පණ්ඩුරානි
අර්ඤ්ඤානං ඛණ්ඩා ව සුද්ධිපඤ්ඤා,
කණ්ණං සුඤ්ඤාමුපාතිවිනේනා
පණ්ඩුකො තාදි පච්චවතෙ තථන්තා.

530 අසනඤ්ඤා සතඤ්ඤා ඤානා ධම්මං
අර්ඤ්ඤානං ඛණ්ඩා ව සබ්බලොකෙ,
දෙවමනුසෙහි පූජනීයො
සබ්බං ජාලමතිච්ඡ¹ සො මුනීති.

අථ ඛො සභියො පරිබ්බාජකො - පෙ - භගවන්තං උත්තරි. පඤ්ඤං අපුඤ්ඤි.

531 කිං පතතිනමාහු වෙදගුං (ඉති සභියො)
අනුච්ඡිතං කෙන කථංඤා විරියවාති,
ආජානීයො කිනති නාම භොති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොහි.

532 වෙදනි විවෙය්‍ය කෙවලානි (සභියානි භගවා)
සමණානං යාතිධස්සි² බ්‍රාහ්මණානං,
සබ්බ වෙදනාසු විතරාගො
සබ්බං වෙද මතිච්ඡ වෙදගු සො.

533 අනුච්ච පපඤ්ඤානාමරූපං
අර්ඤ්ඤානං ඛණ්ඩා ව රොගමූලං,
සබ්බරොගමූලබ්බිකානා පමුනේනා
අනුච්ඡිකො තාදි පච්චවතෙ තථන්තා.

534 විරතො ඉධ සබ්බපාපකෙහි
තිරයද්ධකම්මතිච්ඡ විරියවා සො,
සො විරියවා පධානවා
ධිරො තාදි පච්චවතෙ තථන්තා.

535 යසසසු ලුතානි බ්බිකානි
අර්ඤ්ඤානං ඛණ්ඩා ව සබ්බමූලං,
සබ්බසබ්බමූලබ්බිකානා පමුනේනා
ආජානීයො තාදි පච්චවතෙ තථන්තා'ති.

1. සධගජාලමතිච්ඡ - මු. 2

2. යාති පස් - මු.

529. ආධ්‍යාත්මික වූත් බාහිර වූත් චක්ෂුරාදී උභය පණ්ඩරයන් (ආයතනයන්) අනිත්‍යාදී විසින් විමසා දූත ඉද්ධ ප්‍රඥ ඇතියේ පාපපුණ්‍ය සංඛ්‍යාත කෘෂ්ණ ශුක්ල ධර්මයන් ඉක්ම ගියේ තථාත්ම තාදී පුද්ගල 'පණ්ඩිත'යි කියනු ලැබෙයි.

530. ආධ්‍යාත්මික වූ ද බාහිර වූ ද සියලු ලෙව්හි අයත් පුරුෂයන්ගේ හා සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය (ප්‍රවිච්චයඤානයෙන්) දූත සිටි යමෙක් දෙව් ජිනිසුන් විසින් පිදියයුතුවේද, සජ්තව්ධ සංඛ්‍ය හා තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි යන ද්විවිධ ජාලය ද ඉක්මැ සිටි හෙ 'මුනි' යි කියනු ලැබේ.

එකල්හි සඟිය පිරිවැරී ... මතුයෙහිදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙන් පැන පිළිවිසි:

531. (සඟිය මෙසේ පිළිවිසිසි:) කුමකට පැමිණියහු 'වෙදඟු' යි කියන්නද? කවර කරුණෙකින් 'අනුච්චිත' යි කියන්නද? කිසෙයින් 'වියාචිත' යි කියන්නද? කවර හෙයින් 'ආජානෙය' නම් වෙද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ම විසින් පුළුස්වන්නා ලදහු විවරණ කරණු මැනව.

532. (බුදුහු සඟිය අමතා මෙසේ වදාරති) මෙලොවැ මහණ බමුණන්ගේ යම් වෙදයෝ ඇත්ද? එ හැම වෙද ශාස්ත්‍ර (අනිස ඇ විසින්) පිරිසිදු දූත (එ වෙද ප්‍රත්‍යයෙන් උපදනා) සියලු වෙදනාවන්හි විතරාග වූයේ එ හැම වෙද ඉක්මවා සිටි හෙ 'වෙදඟු' යි කියනු ලැබෙයි.

533. ආධ්‍යාත්මික සත්ත්‍යානෙයහි හා බාහිර සත්ත්‍යානෙයහි රොගයනට කරුණු වූ (තණ්හා දිට්ඨිමාන යන) ප්‍රපණ්ඩයන් හා (එයින් උපදනා) නාමරූප ද (අනිත්‍යාදී විසින්) දූත, හැම නාමරූප රොගයන්ගේ මූලබ්‍රහ්මකයෙන් ප්‍රමුක්ත වූ තථාත්ම තාදී පුද්ගල 'අනුච්චිත' යි කියනු ලැබෙයි.

534. යමෙක් මෙලොවැ හැම පව් දහමින් වෙන් වූයේ නිරාදුක් ඉක්මැ සිටි හෙ වියාචි ඇත්තේ වෙයි. (වතුරඛන සමන්වාගත) වියාචි ප්‍රධන් ඇති තථාත්ම වූ තාදී එ පුද්ගල ධර්ම යි කියනු ලැබෙයි.

535. යමකුගේ ආධ්‍යාත්මික සත්ත්‍යානෙයහින් බාහිර සත්ත්‍යානෙයහින් වූ සංයෝජන සංඛ්‍යාත බන්ධනයෝ ද රාගාදී සංඛ්‍යමූලය ද සිද්ධලත ලද්දහු වෙන් ද, හැම සංඛ්‍යමූලයෙන් හා බන්ධනයෙන් මුත් තථාත්ම වූ තාදී පුද්ගල 'ආජානෙය' යි කියනු ලැබේ.

අප්ථො සභියො පරිබ්බාජකො - පෙ - භගවතො උත්තරිං පඤ්ඤා අපුච්ඡි.

- 536 කිං පනතිනමාහු සොකභියං (ඉති සභියො)
අරියං කෙන කප්ඤ්ඤා වරණවාති,
පරිබ්බාජකා කිතති නාම භොති
පුට්ඨො මෙ භගවා ව්‍යාකරොහි.
- 537 සුඤ්ඤා සබ්බධම්මං අභිඤ්ඤාය ලොකෙ (සභියාති භගවා)
සාවජ්ජානවජ්ජං යදත්ති කිඤ්ඤි,
අභිභුං අකපංකරිං විමුක්තං
අනිසං සබ්බධිමාහු සොකභියොති.
- 538 ජෙඤ්ඤා ආසවාති ආලයාති
විද්ධා සො න උපෙති ගුණසෙසං
සඤ්ඤං තිව්ඨං පනුජ්ජ පඬං
කපං තෙති තමාහු අරියොති.
- 539 යො ඉධ වරණස්ස පනතිපණ්ණා
කුසලො සබ්බද ආජාති ධම්මං,
සබ්බස්ස න සජ්ජති විමුක්තො!
පටිසා යසං න සන්ති වරණවා සො.
- 540 දුක්ඛවෙපක්කං යදත්ති කම්මං
උඤ්ඤාමො තරියඤ්ඤාපි මජ්ඣං,
පරිබ්බාජස්ස පරිඤ්ඤාචාරි
මායං මානමපොපි ලොභකොධං
පරියන්තමකාසි නාමරූපං
තං පරිබ්බාජකමාහු පනතිපණ්ණාති.

අප්ථො සභියො පරිබ්බාජකො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතා
අනුමොදිතා අත්තමනො පමුදිතො උදග්ගො පිතිසොමනසසජාතො
උච්චායාසනා ඵකංසං උත්තරාසඬං කරිතා යෙන භගවා තෙන ඤජලි.
පණොමෙතා භගවතො සම්මුඛා සාරුප්පාහි භාජාහි අභිස්ථි:

1. විමුක්තවිමුක්තං - මජ්ඣ.

ඉක්බිති සභිය පිරිවැරී ... මතුයෙහිද භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් පැන පිළිවිසි

536. (සභිය මෙසේ පිළිවිසිසි:) “කුමකට පැමිණියහු ‘සොතභිය’ යි කියත් ද? කවර කරුණෙකින් යුක්ත වූවහු ‘අරිය’ යි කියත් ද? කියෙයින් ‘වරණ සමපන්න’ යි කියත් ද? කවර හෙයෙකින් පරිබොජන නම් වේද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මා විසින් ප්‍රථවුස්නා ලදහු විවරණ කරණු මැනව.

537. (බුදුහු මෙසේ වදළහ, සභිය:) (ග්‍රැහමය ප්‍රඥාකෘත්‍ය වශයෙන් හෝ කතීව්‍යකෘත්‍ය වශයෙන් හෝ) විදගිනෝපග වූ සාවද්‍ය වූත් අනවද්‍ය වූත් යම් මැ කිසිධර්මයෙක් ඇත් නම් එහැම ධර්මය අසා අනිත්‍යාදි වශයෙන් දැන ක්ලේශ හා ක්ලේශසාධාරීය ධර්ම මැඩ සිටී, කපංකථී භාව නැති, කෙලෙස් බැදුමින් මිදුනු සියලු ස්කන්ධාදියෙහි රාගාදි ඊස නැතියහු ‘සොතභිය’ යි කියත්.

538. වතුරාශ්‍රවයන් හා උභයාලයන් ප්‍රඥශස්ත්‍රයෙන් හිඳ (සිවුමගනැණින්) විඳිද් වූ හේ කිසිදු යෝනිගතියෙහි වැඩකට (පුනර්ථවයට) නො එයි. කාමාදි ත්‍රිවිධසංඥවත් හා කාමගුණ පඬිය හා හැරපියා කෘෂ්ණ දෘෂ්ටි කල්පයට නො එයි. ඔහු ‘අරිය’ යි කියත්.

539. මෙ සස්තෙහි යම් මහණෙක් පසළොස්වරණධර්ම හේතුවෙන් (අරහත්ව සංඛ්‍යාත) ප්‍රාජ්‍යව්‍යයට පැමිණියේ වරණධර්මකුශල වූයේ හැමවිට නිව්‍යාණධර්මය දතුයේ ද, සියලු ස්කන්ධාදි ධර්මයන්හි නො ලැගේද, උභය විමුක්තියෙන් මිදුනේ ද, යමකුහට ප්‍රතිසයෝ නැද්ද, හෙ ‘වරණ-සමපන්න’ යි කියත්.

540. (අතීතාධිව සංඛ්‍යාත) උඩ හා (අනාගතාධිව සංඛ්‍යාත) යට හා (ප්‍රත්‍යුත්පන්නාධිව සංඛ්‍යාත සරස හා මැද වූ දු:ඛ විපාක ඇති යම් කිසි කර්මයෙක් ඇත් නම් එ ද, මායා මාන ලොභ ක්‍රොධ යන ධර්මයන් (අප්‍රති සන්ධිජනකභාවයෙන්) ආයාමාභීයෙන් දුරු කොට පියා පහාණ පරිඤ්ඤ වශයෙන් පිරිසිඳ දැන හැසිරෙන්නේ නාමරූපය අවසන් කෙළේ ද, ප්‍රාජ්‍යව්‍යයටපත් එ මහණ පරිබොජකු යි කියත්.

ඉක්බිති සභිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගෙන අනුමෙවෙහි කොට තුටුසින් ඇත්තේ ප්‍රමුදිත වූයේ ඔදවැඩි සිතැතියේ හටගත් ප්‍රීති සොමනස් ඇතියේ හුනස්නෙන් නැගී සිට උතුරුසඵව එකස්ති කොට ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ හමුයෙහි සිට සාරුප්‍ය භාරායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැයැසිය.

- 541 යානි ව නිණි යානි ව සට්ඨි
සමණසප්පාද සිතානි භූරිපඤ්ඤා,
සඤ්ඤාකම්මසඤ්ඤානිසීතානි
ඔසරණානි විනෙයා ඔසන්නමගා.
- 542 අනතභූත'සි පාරගු දුක්ඛස්ස
අරහස්ස සමමාසමවුද්ධා ධිණාසවං තං මඤ්ඤා,
පුත්තිමා මුත්තිමා පහුතපඤ්ඤා
දුක්ඛස්සනතකර අනාරොසි මං.
- 543 යං මෙ කංඛිතමඤ්ඤාසි
විවික්ඛිතා මං තාරසි නමො තෙ
මුනි මොනපපෙසු පතතිපතත
අබ්චඤාදිවට්ඨිකා සොරතොසි.
- 544 යා මෙ කම්මා පුරෙ ආසි තං මෙ ව්‍යාකාසි වතඤ්ඤා,
අද්ධා මුනිසි සමවුද්ධා නත්ති නිවරණා තව.
- 545 උපායාසා ව තෙ සබ්බෙ විද්ධස්සා විනාලිකතා,
සිනිභූතො දමසසනො ධිනිමා සවට්ඨිකකමො.
- 546 තස්ස තෙ නාග නාගස්ස මහාවිරස්ස භාසිතො,
සබ්බෙ දෙවානුමොදනා උභො නාරදපබ්බතා.
- 547 නමො තෙ පුරිසාරඤ්ඤා නාමො තෙ පුරිසුඤ්ඤාම,
සදෙවකස්මිං ලොකස්මිං නත්ති තෙ පටිපුග්ගලො.
- 548 තුවං වුද්ධා තුවං සඤ්ඤා තුවං මාරාහිභූ මුනි,
තුවං අනුසයෙ ජෙතා තිණ්ණිකා තාරොසි'මං පථං.
- 549 උපසි තෙ සමතිකකතො ආසවා තෙ පදුමිනා,
සිහොසි අනුපාදනො පභිනභයගෙරවො.
- 550 පුණ්ණවර්කං යථා වග්ගු තොයෙ න උපලිප්පති,
ඵලං පුඤ්ඤා ව පාපෙ ව උභයෙ කං න ලිප්පයි,
පාදෙ වීර පසාරෙහි සභියො වත්ති සත්ථුතො'ති.

541. මහාප්‍රාඥයෙනි, (අන්‍යතීර්ථක) ශ්‍රමණයන්ගේ ප්‍රවාදශාස්ත්‍රයන් ඇසුරු කළ යම් තෙයැට මිසදිටු කෙනෙක් ද, ව්‍යවහාරනාමයන් හා විපරිත සංඥවත් ඇසුරු කළ යම් කීරියානනයෝත් වෙන් නම්, එ කීරියන් මැඩ පියා ඔසසඬාන තමය ඉක්මගියහ නොහොත් ඔසයාගේ දත්තයට ගියහ.

542. නිවන් කරා ගියා ව, (එහෙයින්) දුඃඛයාගේ පරතෙර කරා ගියා ව, අර්හත් වහු, සම්මත්සම්බුද්ධවහු, ඔබ ක්ෂිණාප්‍රව කොට හඟිමි. ධාතිමත් වව, මුතිමත් වව, ප්‍රභූතප්‍රඥ ඇති වව, දුක් කෙළවර කළ නිදුකානනි, මා තරණය කළා ව,

543. මාගේ යම් සැකයෙක් දන්නා ලද ද, විවිකිච්ඡාවක් වීද, එයිනුදු මා තරණය කළහු ය. ඔබට නමස්කාර වේවා! මොනපට්‍යෙහි අර්හතියට පැමිණි මුනිවරයානනි, ආදිත්තඛන්ධු වූ ඔබ සොරන වහු යැ.

544. මට පෙර යම් සැකයෙක් වීනම්, පසැස්තු එය දුරුලුහ. එකානතයෙන් සම්බුද්ධ මුනි වූවහු ය. ඔබට නිවරණයෝ නැත.

545. ඔබ විසින් සියලු උපායාසයෝ වෙසෙයින් නසන ලද්දහ, එහෙයින් විතලිකෘත වෙති. සිහිල් වූවහු දත්ත වූවහු ධාතිසම්පන්න වූවහු සත්‍යනිෂ්ත්‍රම ඇත්තහුය.

546. නිෂ්පාපි උතුමාණනි, නාග වූ මහාවීර වූ දම් දෙසන එ ඔබගේ භාෂිතය, සියලු දෙවියෝ ද, නාරදපබ්බත දෙපවු වැසි උභය දේවගණයෝද අනුමෙවෙති කෙරෙත්.

547. පුරුෂ ශ්‍රේෂ්ඨයෙනි, ඔබට නමස්කාරවේවා, පුරුෂොක්කමයෙනි, ඔබට නමස්කාරවේවා, දෙවියන් සහිත ලෝකයෙහි ඔබට ප්‍රතිපුද්ගලයෙක් නැත.

548. මුඛ වහන්සේ බුද්ධ වන සේක, මුඛ වහන්සේ ශාස්තෘ වන සේක මුඛ වහන්සේ මරුන්මැඩලූ මුනි වන සේක මුඛ වහන්සේ සප්තානුශය සිද්ධියා ඕසතරණ කළ සේක. මේ සත්කාබ්‍ය ප්‍රජාව එතෙර කළ සේකි.

549. මුඛ වහන්සේ විසින් උපධිහු මොනොවට ඉක්මවනලදහ. මුඛ වහන්සේ විසින් ආසුචියෝ ප්‍රදලිත වෙත්. මුඛ වහන්සේ සිංහ වනයේක, උපාදන රහිත වනයේක ප්‍රභීණභය හෙරව ඇති සේකි.

550. යම්සේ මතරම් පබෙර දියෙහි නො තැවරේද, එසෙයින් පින් හා පව් හා යන දෙක්හි මුඛ වහන්සේ නො තැවරෙන සේක. වීරයන් වහන්ස, පා සහළ දිගු කළ මැනව, සභිය ශාස්තෘන්ගේ පා සහළ වදනේයි.

අථ ඛො සභියො පරිබ්බාජකො හගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතිතො හගවතං එතදවොච: අභිකකතං හො ගොතම - පෙ - ධම්මෙකඛ භික්ඛු සඤ්ඤා, ලභෙය්‍යාහං හතෙන, හගවතො සනතිකෙ පබ්බජ්. ලභෙය්‍යං උපසම්පදනති.

යො ඛො සභිය, අඤ්ඤානිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ ආකඤ්ඤා පබ්බජ්. ආකඤ්ඤා උපසම්පදං යො වත්තාරො මාසෙ පරිවසති, වතුනං මාසානං අවචයෙන ආරදධවිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙත්ති උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛු භාවාය, අපිච මෙඤ් පුග්ගලවෙමනතො වීදිතාති.

යචෙ හතෙන, අඤ්ඤානිත්ථියපුබ්බො ඉමස්මිං ධම්මචිනයෙ ආකඤ්ඤා පබ්බජ්. ආකඤ්ඤා උපසම්පදං වත්තාරො මාසෙ පරිවසනති, වතුනං මාසානං අවචයෙන ආරදධවිත්තා භික්ඛුපබ්බාජෙත්ති උපසම්පාදෙත්ති භික්ඛුභාවාය, අහං වත්තාරි වසානි පරිවසිසාමි, වතුනං වසානං අවචයෙන ආරදධවිත්තා භික්ඛු පබ්බාජෙනතු උපසම්පාදෙනතු භික්ඛු-භාවායාති. අලඤ් ඛො සභියො පරිබ්බාජකො හගවතො සනතිකෙ පබ්බජ්. අලඤ් උපසම්පදං - පෙ - අඤ්ඤාතරො ච ඛො පනායස්මා සභියො අරහතං අහොසිති.

සභියසුත්තං නිට්ඨිතං.

3-7

සෙල සුත්තං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා අභිගුහ්‍යරාපෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඤ්ඤාන සද්ධිං අභිධ්මෙතෙසෙති භික්ඛුසතෙති යෙන ආපණං නාම අභිගුහ්‍යරාපානං නිගමො තදවසරි, අප්පොසි ඛො කෙණ්ඩියො ජරිලො සමණො බලී හො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො අභිගුහ්‍යරාපෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසඤ්ඤාන සද්ධිං අභිධ්මෙතෙසෙති භික්ඛුසතෙති ආපණං අනුප්පන්නො, තං ඛො පන හවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අභිගුහ්‍යතො “ඉතිපි යො හගවා අරහං සමමාසම්බුද්ධො වීජ්‍යාවරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදු අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථී සක්ඛාදෙවම්බුද්ධානං බුද්ධො හගවා”ති යො ඉමං ලොකං සද්දවකං සමාරකං සබ්බභවකං සසම්මණ්ඩාභ්‍රමණිං පජං සදෙවම්බුද්ධා සයං අභිඤ්ඤා සඤ්ඤාකතා පච්චෙදෙති, යො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣිකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං යාඤ්ඤා සබ්බාසුත්තං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිපුණ්ණං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති, යාධු ඛො ජන තථාගුපානං අරහතං දස්සනං හොති’ති.

එක්කිනි සභිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල්හි හිසින් හෙවැ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය: හවත් ගෞතමයන්වහන්ස, ඉතා කාන්තය, ... ධර්මය හා බික්සඟුන් හා සරණ කොටයෙමිනි. වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිදි ලබමිවා උපසම්පත් ලබමිවා යි.

සභිය අත්තොටුචිරු යමෙක් මෙ ධර්මවිනයෙහි පැවිදි කැමති වේ ද, උපසම්පදව කැමැති වේ ද, හේ සාරමයක් පිරිවෙස් වසයි. සිවුමස් ඇවෑමෙන් ඇරඹූ සිත් ඇති මහණහු ඔහු භික්ෂුභාවය සඳහා පැවිදි උපසම්පත් කරවත්. තවද මෙ අත්තොටු පිරිවෙස්හි ලා මා විසින් පුද්ගල නානාකාරී දන්තා ලද වේය යි.

වහන්ස, ඉදින් අත්තොටු චිරුහු මෙ සස්තෙහි පැවිදි පනත්නාහු උපසම්පව පනත්නාහු සාරමයක් පිරිවෙස් පුරත් නම්, සාරමස් ඇවෑමෙන් ආරාධිත චිත්තයෙන් යුත් මහණහු පැවිදි කරවත් නම් භික්ෂු භාවය සඳහා උපසම්පත්ත කරවත් නම්, මම සකර වසරක් පිරිවෙස් පුරත්තෙමි, සිව්වස ඇවෑමෙන් ආරාධිතචිත්ත භික්ෂුහු (මා) පැවිදි කෙරෙත්වා, භික්ෂු භාවය සඳහා උපසම්පත් කෙරෙත්වා යි.

සභිය පරිව්‍රාජක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිද්ද ලැබිය, උපසම්පද ලැබිය -පෙ- ආයුෂමත් සභිය රහතුන් අතර අනාතරයක් විය යි.

සභිය සූත්‍රය නිමි.

3 - 7

සෙල සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලද: උක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභිභුත්තරාප දනවුයෙහි සැරිසරණ සේක් අධි තෙළෙස් යල් සියක් හෙණුන් ඇති මහ බික් සහුන් සමග අභිභුත්තරාපයන්ගේ ආපණ නම් නියම ගමට වැඩි සේක. කෙණිය පටිල මෙ බස් ඇසි: "ශාක්‍ය කුලයෙන් (නික්ම) පැවිදි වූ ගෞතම ශ්‍රමණශාක්‍ය පුත්‍රයෝ අභිභුත්තරාප දනවුයෙහි සැරිසරන්නාහු අධි තෙළෙස් යල් සියක් බික්මහසහුන් හා කැට්ටි ආපණයට පැමිණියහ. එ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ මෙබඳු කලණ කිත් ගොස මෙසේ පැන නැංග: 'එ හගවත්හු මෙ කරුණෙන් ද අර්හත්හ, සමයක් සම්බුද්ධයහ, විද්‍යාචරණ සම්පන්නයහ, සුගත්හ, ලොකවිද්හ, අනුත්තර පුරුෂදමයසාරථිහ. දෙවමනුෂ්‍යයනට ශාස්තෘහ, බුද්ධහ. භාග්‍යවත්හ 'සි මෙසේ උස්ව නැංගේය. හේ දෙවියන් සහිත මිරුන් සහිත, බඹුන් සහිත මේ ලෝකය, මහණ බමුණන් සහිත දෙවි මිනිසුන් සහිත සත්ත්වබාහුප්පාව තෙමේ විශිෂ්ටභූතයෙන් සාක්ෂත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙයි. හේ ආදි කල්‍යාණ වූ මධ්‍ය කල්‍යාණ වූ පයථ-වසාන කල්‍යාණ වූ සාර්ථ කොට සවාසනා කොට ධර්මය දේශනා කරයි. කේවල පරිපූර්ණ පරිභුද්ධ බ්‍රහ්මචර්යය පවසයි. එබඳු වූ රහතුන් ගේ දර්ශනය මනාවේ මැ'යි.

අථ බො කෙණියො ජට්ඨො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්චි, උප-
සඤ්චිතා හගවතා සද්ධිං සමමාදී, සමමාදනිය; කථං සාරාණියං
විනිසාරෙතා එකමන්තං නිසීදී, එකමන්තං නිසින්නං බො කෙණියං ජට්ඨං
හගවා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසංසි සමාදපෙසි සමුත්තෙපෙසි සමප්පංසෙසි.

අථ බො කෙණියො ජට්ඨො හගවතා ධම්මියා කථාය සඤ්ඤාසංසි
සමාදපිතො සමුත්තෙපිතො සමප්පංසිතො හගවන්තං එතදවොච: අධිවාසෙතු
මෙ හවං ගොතමො ස්වාත්තාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙතාති, එවං
වුත්තො හගවා කෙණියං ජට්ඨං එතදවොච: මහා බො කෙණිය, භික්ඛුසංඝො
අභිඤ්ඤාසාති භික්ඛුසාති, කුසලී බො බ්‍රාහ්මණෙසු අභිජ්ජාසන්නාති.
දුතියමි බො කෙණියො ජට්ඨො හගවන්තං එතදවොච: කිංකරාපි හො
ගොතම, මහා භික්ඛුසංඝො අභිඤ්ඤාසාති භික්ඛුසාති, අහංකරී
බ්‍රාහ්මණෙසු අභිජ්ජාසන්නා, අධිවාසෙතු මෙ හවං ගොතමො ස්වාත්තාය
හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙතාති, තතියමි බො හගවා කෙණියං ජට්ඨං
එතදවොච: මහා බො කෙණිය, භික්ඛුසංඝො අභිඤ්ඤාසාති භික්ඛුසාති,
කුසලී බො බ්‍රාහ්මණෙසු අභිජ්ජාසන්නාති, තතියමි බො කෙණියො
ජට්ඨො හගවන්තං එතදවොච: කිංකරාපි හො ගොතම, මහා භික්ඛුසංඝො
අභිඤ්ඤාසාති භික්ඛුසාති, අහංකරී බො බ්‍රාහ්මණෙසු අභිජ්ජාසන්නා,
අධිවාසෙතො මෙ හවං ගොතමො ස්වාත්තාය හත්තං සද්ධිං භික්ඛු-
සංඝෙතාති.

අධිවාසෙසි හගවා තුණ්හිභාවෙන.

අථ බො කෙණියො ජට්ඨො හගවතො අධිවාසනං විදිතා උද්ධා-
යාසනා යෙන සකො අසකමො තෙනුපසඤ්චි, උපසඤ්චිතා මිත්තා
මච්චි ඤාතිසාලොභිතො ආමන්තෙසි: සුභ්‍රතං මෙ හවත්තො මිත්තා
මච්චා ඤාතිසාලොභිතා සමණො මෙ ගොතමො නිමන්තීතො ස්වාත්තාය
හත්තං සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙතං. යෙන මෙ කායවේයාභාවිකං කරෙය්‍යාදාති.

එවං හොති බො කෙණියො ජට්ඨො මිත්තාමච්චා ඤාතිසාලොභිතා
කෙණියො ජට්ඨො පටිසසුතා අපෙකච්ච උද්ධාතාති චණ්දනී,
අපෙකච්ච කථාති ථාලෙතී, අපෙකච්ච භාජනාති ධොවනී,
අපෙකච්ච උදකමණිකං පතිට්ඨාපෙතී, අපෙකච්ච ආසනාති
පඤ්ඤාපෙතී. කෙණියො පන ජට්ඨො සාමංසෙව චණ්ඩලමාලං
පටියාදෙති.

ඉක්බිති කේතියජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ඵලාභියේය. ඵලාභ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු, සිහිකට යුතු කථාව කොට නිමවා ඵකත්පසෙක හිත. ඵකත් පසෙක්හි හුන් කේතිය ජට්ඨයන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් කථායෙන් මොනොවට දක්වුන, සමාදන් කරවුන. මැනවින් උත්තෙජිත කරවුන, සම්ප්‍රහර්ෂිත කරවුන.

ඉක්බිති කේතිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දහම් කථායෙන් සන්දර්ශිත වූයේ සමාදන් කරවන ලද්දේ සමුත්තෙජිත වූයේ සම්ප්‍රහර්ෂිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ සැළ කෙළේය. හවත් ගෞතමයෝ සෙට දවසට බික්සඟුන් හා සමග මාගේ බත ඉවසන්වා යි. මෙසේ කියන ලද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේතිය ජට්ඨයන් හට තෙල කරුණ වදළ සේක: කේතියෙනි, බික්සඟු මාත් වෙතී. අධි තෙළෙස් යල් සියක් මහණහු වෙන්, කො ද වනාහි බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙහි යි. දෙවන වටත් කේතිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ දන්විය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බික් සඟුන් මහත් වුව, අධි තෙළෙස් යල් සියක් මහණුන් වුවද, මා ද බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වුව ද, හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සෙට දවසට බික්සඟුන් සමග මාගේ බත ඉවසන්වා යි තෙවන වටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කේතිය ජට්ඨයන් හට තෙල කරුණ වදළ සේක: කේතියෙනි, බික්සඟු මහත් වෙතී, අධි තෙළෙස් යල් සියක් මහණහු වෙන්, තෙපද වනාහි බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්නයෙහි යි. තෙවන වටත් කේතිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කිය: හවද් ගෞතමයන් වහන්ස, බික්සඟුන් මහත් වුව, අධි තෙළෙස් යල් සියක් මහණුන් වුව, මා ද බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි අභිප්‍රසන්න වුව හවද් ගෞතමයන් වහන්සේ සෙටද් සදහා බික් සඟුන් හා සමග මාගේ බත ඉවසන්වා යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණිමහාවයෙන් ඉවසා වදළ සේක.

ඉක්බිති කේතිය ජට්ඨ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අධිවාසනය දූග හුන්යනෙන් නැගී සිය අසපුව කරා ගියේය. ගොස් ඕත්‍රාමාත්‍යයන් හා නැසාලේ නැයන් ඇමතිය: හවත් ඕත්‍රාමාත්‍යයෙනි, නැසාලේ නැයෙනි, මබස් අසව. මා විසින් බික්සඟුන් හා ශ්‍රමණ හවද් ගෞතමයෝ සෙට බතට නිමන්ත්‍රණය කරණ ලදහ. මට කයින් වතාවත් කරව් යි.

හවත්නි, උසේය යි කේතිය ජට්ඨයාගේ ඕත්‍රාමාත්‍යයෝ ද නැසාලේ නැයෝ ද කේතිය ජට්ඨයන් හට පිළිවදන් අස්වා ඇතැම් හු ගිහි උදුන් වළ කණනි, ඇතැම් හු දර පලනි, ඇතැම් හු බදුන් දෙවනි, ඇතැම් හු දිය සැළ තබනි, ඇතැම් හු අසුන් පණවත්. කේතිය ජට්ඨ තෙමෙ හේ මැ මණ්ඩල මාලය පිළියෙල කරයි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සෙලො බ්‍රාහ්මණො ආපණං පටිවසති තිණණං වෙද්‍යං පාරග්ග සතිසණ්ඨකෙට්ඨානාං සංකප්පභෙදනං ඉතිහාස-පඤ්චානාං පදනො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමනාපුට්ඨසලකඛාණසු අනවයො තිණි මාණවකසතාති මනෙහ වාචෙති, තෙන ඛො සමයෙන කෙණ්දෙය පටිලෙ සෙලො බ්‍රාහ්මණො අභිසංසන්නො හොති.

අප් ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො තිහි මාණවකසතෙහි පරිවුතො ජංහ්‍යාවිහාරං අනුච්ඤ්ඤාමානො අනුච්චරමානො යෙන කෙණ්දෙයසා පටිලසා අසකමා තෙනුපසංකම්. අඤ්ඤා ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො කෙණ්දෙයසං. පටිලෙ අප්පෙකවෙව උද්ධතාති බණ්ණෙන -පෙ- අප්පෙකවෙව ආසනාති පඤ්ඤාපෙන්නෙ කෙණ්දෙයං පන පටිලං සාමංයෙව මණ්ඩලමාලං පටියාදෙන්නං, දිස්වාන කෙණ්දෙයං පටිලං එතදවොච:.

කිංත්‍රු හොතො කෙණ්දෙයසා ආවාහො වා හවිසසති, විවාහො වා හවිසසති, මහායඤ්ඤා වා පච්චුපඤ්ඤාතො, රාජා වා මාගධො සෙතිංයො බිඤ්ඤාතො නිමන්තිතො ස්වාතන්ත්‍රාය සද්ධිං බලකායෙනාති.

න මෙ සෙල, ආවාහො හවිසසති, නපි විවාහො හවිසසති නපි රාජා මාගධො සෙතිංයො බිඤ්ඤාතො නිමන්තිතො ස්වාතන්ත්‍රාය සද්ධිං බලකායෙන, අපි ච ඛො මෙ මහායඤ්ඤා පච්චුපඤ්ඤාතො අත්ථි. සමණො ගොතමො සකාසපුත්තො සකාසකුලා පබ්බජිතො අභ්‍යුත්තරාපෙසු වාරිකං වරමානො මහතා භික්ඛුසංඝෙන සද්ධිං අසින්නෙළසෙහි භික්ඛුසතෙහි ආපණං අනුසන්නො, තං ඛො පන හවිහාරං ගොතමං එවං කල්‍යාණං කිත්තිසද්දෙ අබ්‍යුත්තතො -පෙ- බුද්ධො භගවාති. සො මෙ නිමන්තිතො ස්වාතන්ත්‍රාය සද්ධිං භික්ඛුසංඝෙනාති.

බුද්ධාති ඛො හො කෙණ්දෙය, වදෙසි? බුද්ධාති හො සෙල, වදමි, බුද්ධාති හො කෙණ්දෙය, වදෙසි? බුද්ධාති හො සෙල වදමිති.

එසමයෙහි සේල බ්‍රාහ්මණ නියමයක් ශාස්ත්‍ර හා ත්‍රියාකල්ප විකල්ප ශාස්ත්‍රය සහිත (ශික්ෂා, නිරුක්ති සංඛ්‍යාත) අක්ෂර ප්‍රභේද ඇති (අර්ථව වේද සතරවන කොට) පුරාණ කථා සංඛ්‍යාත ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති වේදත්‍රයෙහි කෙළ පැමිණියේ පද හා ව්‍යාකරණ දතුවේ (විතණ්ඩ වාද ශාස්ත්‍ර සංඛ්‍යාත) ලෝකායත ශාස්ත්‍රයෙහි හා මහා පුරුෂ ලක්ෂණාධිකාරයෙහි) පරිපූරණ වූයේ ආපණයෙහි වෙසෙයි. ශිෂ්‍ය මාණවකයන් තුන්සියකට වේද මන්ත්‍ර හදරවයි. එසමයෙහි කේණිය පටිල කෙරෙහි සේලබ්‍රාහ්මණ මොනොවට පැහැදුනේ වෙයි.

එකල්හි සේල බ්‍රාහ්මණ තුන්සියක් මාණවකයන් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ පඩිකා විහාර කරණයේ කේණිය පටිලයන්ගේ අසපුව කරා එළැඹියේයැ. සේල බ්‍රාහ්මණ කේණිය පටිල වෙතැ ලද්දන් කණනුවන් අසුන් පතවනුවන් ද කේණිය පටිලයන් තමා මැ මණ්ඩලමාල ය පිළියෙල කරණුවන් ද දිවි. දෑක කේණිය පටිල හට තෙල කිය:

කිම හවත් කේණියගේ ආවාහයෙක් හෝ වන්නේද? විවාහයෙක් හෝ වන්නේද? මහායාගයෙක් හෝ එළඹ සිටියේද? සෙට දවස් සඳහා බලකායයෙන් යුත් මගධාධිපති සේනිය බිම්බිසාර රජ හෝ බතින් පවරණ ලද්දේ ද?යි.

සේලයෙනි, මාගේ ආවාහයෙක් හෝ නො වන්නේ යැ, විවාහයෙක් හෝ නො වන්නේ යැ, බල සෙන් හා මගධපති සේනිය බිම්බිසාර රජ හෝ සෙට දවස් සඳහා නිමන්ත්‍රිත නො වෙයි, වැලියු මට එළඹ සිටි මහා යඥයෙක් ඇත. සැහැකුලෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ශාක්‍ය පුත්‍ර ගෞතමයෝ අභිභූත්තරාජ ජනපදයෙහි සැරිසරන්නාහු අභි තෙළෙස් යල් සියක් බික්මහසහන හා කැට්ට ආපණයට පැමිණියහ, එ හවත් ගෞතමයන්ගේ මෙවන් කල්‍යාණ කීර්තිසෞභයෙක් උස්වැනැගේ යැ. -පෙ- බුද්ධයහ, හඟවත්හ"යි. ඔබ බික් සඟුන් හා සමග මා විසින් සෙට දවසට නිමන්ත්‍රණ කරණ ලදහ.

හවත් කේණියෙනි, බුද්ධයහ"යි කියති? හවත් සේලයෙනි, 'බුද්ධයහ' යි කියමි. හවත් කේණියෙනි, 'බුද්ධයහ' යි කියති? හවත් සේලයෙනි, 'බුද්ධයහ' යි කියමි.

අප්ථං ඛො සෙලසුඤ්ඤානං චුඤ්ඤානං ඵලං භවෙති. සොසොපි ඛො ඵලං භවෙති. ලොකස්මිං යදිදං චුඤ්ඤානං. ආගතානි ඛො පන අසමාකං මනෙත්ථ ආත්මං මහාපුරිසලක්ඛණානි යෙහි සමන්තාගතස්ස මහාපුරිසස්ස දොව ගතියො හවන්ති අනාඤ්ඤා. සථෙ අගාරං අර්ඤ්ඤාචසනි, රාජා භොති චක්ඛවන්ති ධම්මෙකො ධම්මරාජා වාතුරතො විජිතාච්ච ජනපදා-
වරියස්සකො සත්තරත්තං මනනාගතො. තස්සිමානි සත්තරත්තානි හවන්ති, සෙය්‍යථිදං: චක්ඛත්තං හස්සිත්තං අසාරත්තං මඤ්ඤත්තං ඉඤ්ඤත්තං ගහපතිත්තං පරිණායකරත්තමෙව සත්තමං, පරොසහස්සං ඛො පනස්ස පුඤ්ඤා හවන්ති සුරා වීරඤ්ඤා පරසෙනස්සමද්දනා, යො ඉමං පඨවිං සාගරපරියන්තං අදණ්ණිකං අසඤ්ඤා ධම්මෙන අභිවිජිය අර්ඤ්ඤාචසනි. සථෙ ඛො පනාගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජති අරහං භොති සම්මාසම්බුද්ධො ලොකෙ විචන්තව්ස්සෙ.

කතං පන භො කෙණ්ඩිය, ඵතරහි යො හවං ගොතමො විහරති අරහං සම්මා සම්බුද්ධොති.

ඵවං චුඤ්ඤානං කෙණ්ඩියො ජට්ටො දුක්ඛං. බාහං පග්ගහෙත්වා සෙල-
චුඤ්ඤානං ඵලං භවෙති. යෙනෙසා භො සෙල නිලවනරාජිනි,

අප්ථං ඛො සෙලො චුඤ්ඤානං තිහි මාණවකස්සෙනෙහි සද්ධිං යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤා, අප්ථං ඛො සෙලො චුඤ්ඤානං තෙ මාණවකෙ ආමනෙති: අසාසද්ද භොතො ආගච්ඡන්තු පදෙ පදං නික්ඛිප්තො, දුරාසද්ද හි තෙ හගවතො සීහාව ඵකවරා, යද්ද වාහං භොතො, සමණෙන ගොතමෙන සද්ධිං මනෙත්ථ. මා මෙ භොතො, අනාරක්ඛරා කථං ඔපානෙථ, කථාපරියොසානං මෙ හවතො ආගමෙන්නති.

අප්ථං ඛො සෙලො චුඤ්ඤානං යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤා, උප-
සඤ්ඤානං හගවතා සද්ධිං සමමාදි, සමමාදනියං කථං සාරාණියං¹ විනිසාරෙත්වා ඵකමන්තං නිසීදි, ඵකමන්තං නිසීදෙත්වා ඛො සෙලො චුඤ්ඤානං හගවතො කායෙ ද්වන්ධං මහාපුරිසලක්ඛණානි සමනෙත්ථ², අද්දසා ඛො සෙලො චුඤ්ඤානං හගවතො කායෙ ද්වන්ධං මහාපුරිස-
ලක්ඛණානි යෙහෙය්‍යෙන ධ්මෙත්වා දො, ද්විසු මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඤ්ඤානි විවිකිච්ඡති නාධිමුච්ඡති න සම්පදීති, කොසොහිතෙ ව වස්ථුයො පහුතරිච්ඡාය ව,

1. සාරාණියං - මජ්ඣ., ඉ-2.

2. සමමනෙත්ථ - මජ්ඣ., ඉ 2.

එකල්හි සේල බමුණු හට තෙල සිත විය: 'බුද්ධයහ' යන යම් මෙ තෙපුලෙක් වේ නම් තෙල හඬ ද ලොවිහි දුර්ලභ වේ ය'යි අපගේ වේද මන්ත්‍රයෙහි දෙකිය මහා පුරුෂ ලක්ෂණ කෙනෙක් ඇත. යම් බදු ලක්ෂණයෙන් සමන්වාගත මහාපුරුෂයකු හට ද; ගතියෙක් මැ වේ ද අන්‍ය ගතියෙක් නො වේ ද එබදු ලක්ෂණයෝ ය. ඉදින් ගෙහි ඉසුරුව වෙසේ නම් ධාර්මික වූ ධර්මරාජ වූ සිව්සයුරු හිමි කොට ඉසුරු වූයේ සතුරන් දනන සුලු වූයේ දනවුහි තහවුරු බවට පැමිණියේ සජ්ජා-රත්නයෙන් සමන්වාගත වූයේ සක්විති රජ වෙයි. ඔ හට මෙ සජ්ජා-රත්නයෝ වෙති, ඔහු කවරහ යත්: වක්‍ර රත්නය, හස්ති රත්නය, අශ්ව රත්නය, මණි රත්නය, ස්ත්‍රී රත්නය, භාෂාපති රත්නය, සත් වැනි වූ පරිණායක රත්නය. ඔ හට වනාහි ශුර වූ විරාඩ්‍යස්වරූප වූ සතුරු සෙන් මධ්‍යා, අධිරා දහස් පුත්‍රයෝ වෙත්, හේ සයුරු පිරියත් කොට ඇති මෙ දුර පොළොව අදණ්ඩයෙන් අශස්ත්‍රයෙන් ධර්මයෙන් දිනා ගෙණ ඉසුරු ව වෙසෙයි. ඉදින් ගෙන් නික්මී අනාගරිය සඬ්ඛාත ශාසනයට වදිනම්, අර්හත් සමාක් සමබුද්ධ වූයේ ලොවිහි පෙරළ ක්ලෙශවිජ්ජන ඇතියේ වෙ'යි.

හවත් කේණියෙනි, දන් එ හවත් ගෞතම සමාක් සම්බුද්ධයෝ කොහි වෙසෙත් ද?

මෙය අසත් මැ දේශණිය ජට්ට දක්ෂිණ බාහුව නභා සෙල බමුණු හට තෙල කිය: හවත් සෙලෙයනි, යම් දිගෙකින් තෙල නිල් වන පෙත වේ නම් (එහි යයි),

ඉක්බිති සෙල බ්‍රාහ්මණ මාණවකයන් තුන්සිය කැවිවිල ලා ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියේය. එක්බිති සේල බමුණු මාණවක-යන් තුන්සිය පැමැනිය: හවත්නි, අල්පශබ්දව පියෙහි පිය බහන්නා හු එව, සිංහයන් සෙයින් එකවර වූ එ භාග්‍යවත්තු දුරාසද වෙත් මැයි. (ලාවිය නොහත් මැයි) හවත්නි, යම් වීථෙක ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සමග මන්ත්‍රණ කෙරෙමි නම්, හවත්හු මාගේ කපායෙහි නහමක් අතුරු කපා හෙළවයි, හවත්හු මාගේ කපා පයඛිට්‍යනය අපෙක්ෂා කෙරෙත්වා යි.

එක්බිති සේල බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ගියේය. ගොස් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු, සිහි කට යුතු කපා කොට නිමවා එකත් පස් හි හින. එකත් පස් හි හුන් සෙල බ්‍රාහ්ම-ණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ රූපකායයෙහි දෙකිය මහපුරිස් ලකුණු සෙවිය. සෙල බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිරුරෙහි දෙකක් තබා බොහෝ කොට දෙකිය මහපුරිස් ලකුණු දිවි. දෙමහපුරිස් ලකුණෙකැ යැක දනවයි, විවිකිත්සා කෙරෙයි, අධිමොක්ෂ නො කෙරෙයි, ප්‍රයත්න භා-යට නොයෙයි: කොෂාවහිත වස්ත්‍රභාග්‍යයෙහි ද ප්‍රභූත ජීවිතායෙහි ද යි.

අප් ඛො භගවතො එතදහොසි: පසසති ඛො මෙ අයං සෙලො
 බ්‍රාහ්මණො ආත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණොති යෙභුයොන් යපෙතො දෙඛ, අභිසු
 මහාපුරිසලක්ඛණෙසු කඛති වීථිතිච්ඡති නාධිච්චවති න සමපසිදති,
 කොසොතිතෙ ව චන්දගුණෙ පහුතර්ථයානාය වාති. අප් ඛො භගවා
 නපාරුපං ඉද්ධාතිසඛ්ඛාරං අතිසඛ්ඛාසි යථා අඤ්ඤා සෙලො බ්‍රාහ්මණො
 භගවතො කොසොතිතං චන්දගුණං, අප් ඛො භගවා ජීවං තිත්තාමෙකො
 උගොපි කණ්ණසොත්තාති අනුමයි පරිමයි, උගොපි නාසිකසොත්තාති
 අනුමයි පිරිමයි, කෙට්ඨමයි ලද්ධමමණ්ඩලං ජීව්‍යාය ජාදෙයි.

අප් ඛො සෙලසු භ්‍රාහ්මණස්ස එතදහොසි සචන්තාගතො ඛො
 සමණො ගොතමො ආත්තිංසමහාපුරිසලක්ඛණොති පරිපුණ්ණොති නො
 අපරිපුණ්ණොති නො ව ඛො නං ජානාමි බුද්ධො වා නො වා, සුතං මෙ
 පත මෙතං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහජ්ජකානං ආචරියපාචරියානං
 භාසමානානං, යෙ තෙ භවන්ති අරහත්තො සමමාසද්ධිබුද්ධා තෙ සකෙ
 වණ්ණෙ භණ්ණමානෙ අත්තානං පාතුකරොන්තිථී, යත්තනාහං සමණං
 ගොතමං සම්මුඛො සාරුප්පාති ගාථාති අභිස්ථි.

551. පරිපුණ්ණකායො සුරුචි සුජාතො වාරුදස්සනො,
 සුවණ්ණවණ්ණොසි¹ භගවා සුසුක්කදයොසි වීරියවා.

552. නරස්ස හි සුජාතස්ස යෙ භවන්ති වියඤ්ජනා
 සබ්බෙ තෙ තථ කායස්මිං මහාපුරිසලක්ඛණා.

553. පසන්නතතෙතො සුමුඛො බ්‍රහ්ම උජ්ජ පතාපවා,
 මරෙකි සමණසඛ්ඛාසා ආදිවො' ව වීරොවසි.

554. කල්‍යාණදසානො හිත්ඛු කඤ්ඤාසන්තිහත්තොවා,
 කිං තෙ සමණභාවෙන එවං උත්තමවණ්ණිනො.

1. සුවණ්ණවණ්ණොසි - පිටු 2.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සිත විය: මෙ සේල බ්‍රාහ්මණ දෙකක් තමා මාගේ දෙතිස් මහපුරිස් ලකුණු බොහෝ කොට දක්නේය, දෙමහපුරිස් ලකුණෙක් හි සැක දනවයි, විවිකිත්සා කෙරෙයි, අධිමොක්ෂ නො කෙරෙයි, පහන් නොවෙයි: කොෂාවහිත වස්ත්‍රගුහයෙහි හා ප්‍රභූත පිත්තකායෙහි හායි. එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පඤ්ඤායෙකින් සෙල බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කොෂාවහිත වස්ත්‍ර ගුහය දිවි නම්, එපරිද්දෙන් සංකාශිකාස්සකාරයක් කළසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිව බැහැරි කොට ලා දෙකන් සිළු අනුමාන කළහ, පරාමානුමාන කළහ, දොසාසාසිද්ධරූප අනුමාන කළහ, පරාමානුමාන කළහ, හැම නළල් මඩුලු දිවෙන් වැසුහ.

එක්බිති සෙල බ්‍රාහ්මණ හට තෙල සිත විය: අපරිපූර්ණ නො ව පරිපූර්ණ වූ ම දෙතිස් මහා පුරුෂ ලක්ෂණයෙන් ශ්‍රමණ හවත් ගෞතමයෝ සමන්වාගත වෙති. උහු බුදුහ හෝයි නො බුදුහ හෝයි නො ද දනිමි.

“යම් මැ අරහත් සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ වෙන් නම්, උන් වහන්සේ තමන් ගුණ වණනු ලබන් ම තමන් පාළ කෙරෙතැ”යි වෘද්ධ වූ ජාති මහල්ලක වූ ආවායානි ප්‍රාචාරායානියන්ගේ තෙල බස මා දිසින් අසන ලද මැයි. මම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ අබ්බිමෙහි සාරූප්‍ය භාරායෙන් කෙමන්තෙමි නම් මැනෙයි. එක්බිති සෙල බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අබ්බිමෙහි සාරූප්‍ය භාරායෙන් පැසැයිය.

551. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, (මහ පුරිස් ලකුණින් පිරිපුන් හෙයින් නො හුනු අහ පසහ ඇති බැඳිණු) පිරිපුන් දිරි රූ ඇතියව, සොදුරු දිරි රූ පැහැ ඇතියව, (ආරෝහ පරිණාහ සම්පත්ති යෙහු සංස්ථාන සම්පත්ති යෙහු) සුජාතයව, සිත්කලු දැන (හෙවත් තෙත්) ඇතියව, රන්වන් පැහැ ඇත්තව, ඉතා සුදු දළ ඇත්තව, ප්‍රධන් වියා ඇත්තව.

552. සුජාත වූ පුරුෂයකුහට යම් බදු වියදුන්න වෙන් නම්, එ හැම මහා පුරුෂ ලක්ෂණයන් ද්‍රුමවහන්සේගේ සිරුරෙහි වෙති.

553. (පඤ්චර්ණ ප්‍රසාද සම්පත්තිපයන්) පහන් තෙත් ඇත්ත ව, (පිරිපුන් සඳු මඬල බදු හෙයින්) සුමුඛ ව, (ආරෝහ පරිණාහ සම්පත්ති හෙයින්) වෘහත් වව. (බබ්‍රුගේ මෙන් සෘජු ශාත්‍ර ඇති හෙයින්) සෘජුවව, (ප්‍රත්‍යාතිරිමද් භාවයෙන්) ප්‍රත්‍යාප ඇතියව, ශ්‍රමණ සංකාශයෙන් මධ්‍යයෙහි ආදිත්‍ය සෙයින් වාරදහ.

554. කලණ දසුන් ඇති මහණ ව, කසුන් බදු සිව් ඇත්ත ව, මේ සෙයින් උත්තම චර්ණ ඇති කොපගේ ශ්‍රමණ භාවයෙන් කවර අරියෙක?

555. රාජා අරහස් භවිතුං වක්ඛවන්ති රටෙසහො,
වාතුරතො වාසිතාච්ච ජලේසංභවං ඉසාරො.
556. ඛන්තියා භොජරාජානො අනුසුඤ්ඤා භවන්ති තෙ,
රාජාභිරාජා මනුජ්ඤෙ රජං කාරෙහි භොතම.
557. රාජාභමස්මි¹ සෙල (ඉති භගවා) ධම්මරාජා අනුක්ඛරො,
ධම්මෙන වක්ඛං වන්තෙමි වක්ඛං අසාතිවන්තියං.
558. සමබුද්ධා පටිජානාසි (ඉතිසෙලො බ්‍රාහ්මණො) ධම්මරාජා
අනුක්ඛරො,
ධම්මෙන වක්ඛං වන්තෙමි ඉති භාසසි ගොතම.
559. කොත්ථු සෙනාපති භොතො සාවකො සන්ද්දභියො,
කො තෙ ඉමං අනුචක්ඛෙති ධම්මවක්ඛං පවත්තිතං.
560. මයා පවත්තිතං වක්ඛං (සෙලාති භගවා) ධම්මවක්ඛං අනුක්ඛරං,
සාරිදුක්ඛො අනුචක්ඛෙති අනුජානො තථාගතං.
561. අභිඤ්ඤායං අභිඤ්ඤාතං භාවෙනධ්මස්මි භාවිතං,
පහාතධ්මං පභිතං මෙ තස්මා බුද්ධොස්මි බ්‍රාහ්මණ.
562. විනයසසු මයි කඛං අධිමුච්චසසු බ්‍රාහ්මණ,
දුල්ලභං දසසනං හොති සමබුද්ධානං අභිඤ්ඤායො.
563. යෙසං වො දුල්ලභො ලොකෙ පාතුභාවො අභිඤ්ඤායො,
යො'හං බ්‍රාහ්මණ සමබුද්ධො සලලකතො අනුක්ඛරො.
564. බ්‍රහ්මහුතො අතිතුලො මාරසෙනසමඤ්ජො,
සඛාමික්ඛෙ වසිකඤ්චා මොදමි අකුතොභයො.
565. ඉමං භොතො නියාමෙථ යථා භාසති වක්ඛුමා,
සලලකතො මහාවිරො සිහො ව නදති වතෙ.

1. රාජාභමස්මි. - පිඬු 2.

555. දඹ්දිවට ඉසුරු වූ සිඬසයුරු නිම් කොට සතුරන් දිනන සුදු රාජශ්‍රේෂ්ඨ වූ සක්චිති රජ වන්නට නිස්සෙහි:

556. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, හෝග යුක්ත ක්ෂේත්‍රයෙන් ද රජතු ද නොපට අනුයුක්ත වෙත්. මනුෂ්‍යේන්ද්‍ර රාජාධිරාජ වූ යෙහි රජය කරව.

557. සෛලයෙනි, මම අනුත්තර ධර්ම රාජන් වූ රජිම්. (කිසිවකු විසිනුදු) නො පැවැත් විය හැකි වක්‍රය වන ආණ්ඩවක්‍රය (සත්තිය බොධි පාක්ෂික) ධර්මයෙන් පවත් වන්නෙමි'යි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළහ.)

558. (සෛල බ්‍රාහ්මණ ඔබ්බේ කියයි) ගෞතමයන් වහන්ස, 'අනුත්තර ධර්මරාජ වූ සම්බුද්ධ යෙමි'යි පිළින කර වූ ද? දැනුමින් අණසක් පවත්ව මැයි කියයි නො:

559. ශාස්තෘ වූ හවත්හු ගේ අත්වයාගත ශ්‍රාවක වූ දම් සෙනෙවි කවරේ ද? නොප විසින් පවත්වන ලද මෙ ධර්ම වක්‍රය කවරෙක් අනුවනීත කෙරේ ද?

560. (සෛල බමුණු අමතා බුදුහු මෙසේ වදළහ:) “තරාගතයනට අනුරාත වූ ශාරිපුත්‍ර මා විසින් පවත්වන ලද වක්‍රය වූ අනුත්තර ධර්ම වක්‍රය පවත්වයි.”

561. (විද්‍යා, විමුක්ති සඬ්ඛ්‍යාත) අභිඥය ධර්මය මා විසින් අභිඥාත වෙයි. (මාර්ග සත්‍යය සඬ්ඛ්‍යාත) වැඩි යුතු ධර්මය වඩන ලද, සමුදය සත්‍ය සඬ්ඛ්‍යාත ප්‍රභාතව්‍ය ධර්මය ප්‍රභිණ වෙයි. බමුණ, එහෙයින් බුද්ධ යෙමි.

562. බ්‍රාහ්මණය, මා කෙරෙහි සැක හැර පියව, අධිමොක්ෂය පිහිටු ව, සම්බුදුන්ගේ එක්වත් දශිනය දුර්ලභ වේ.

563. යම් සම්බුදු වරුන් ගේ නිරතුරු පාළුවීම ලෝකයෙහි දුර්ලභ වෙයි, බ්‍රාහ්මණය. එබඳු මම අනුත්තර වූ (රාගාදිශ්‍රව්‍යයන් උදුරණ හෙයින්) ශ්‍රව්‍යවේද්‍ය වූ සමාක් සම්බුද්ධ යෙමි.

564. බ්‍රහ්ම (ශ්‍රේෂ්ඨ) භූත යෙම් උපමා ඉක්ම වූ යෙම්, මර සෙන් මඩනෙම් (පඤ්චමාර සඬ්ඛ්‍යාත) හැම සතුරන් වශයෙහි කොට (මැඩ) කිසිවකුගෙනුදු නොබානෙම් තුටු වෙමි.”යි

565. හවත්නි, පසැස් ඇතියේ යම් සේ බෙණේ නම්, මෙය අසවු. ශ්‍රව්‍යවේද්‍ය වූ මහා වීර තෙමේ වෙනෙහි සිහරදකු සෙයින් නාද කෙරෙයි.

566. බ්‍රහ්මභූතං අතිතුල්ලං මාරසෙනසමඥනං,
කො දිස්වා නපසිදෙය්‍ය අපි කණ්ණාභිජාතිකො.
567. යො මං ඉවජති අනෙතු යො වා නිවජති ගවජතු,
ඉධාහං පබ්බජිස්සාමි වරපඤ්ඤාසං සන්නිකෙ.
568. එතඤ්ඤා රුච්චති භොතො සමාසමබ්බදධිසාසනං,
මයමපි පබ්බජිස්සාමි වරපඤ්ඤාසං සන්නිකෙ.
569. බ්‍රාහ්මණා කිසතා ඉමෙ යාවන්ති පඤ්ඤාලිකතා,
බ්‍රහ්මවරියං වරිස්සාමි හගවා තව සන්නිකෙ.
570. ස්වාසානං බ්‍රහ්මවරියං (සෙලාති හගවා) සන්ධිකමකාලිකං,
යත් අමොසා පබ්බජ්ජා අපමනාසං සිකානොති.

අලස්ථ ඛො සෙලො බ්‍රාහ්මණො සපරිසො හගවතො සන්නිකෙ
පබ්බජ්ජං අලස්ථ උපසම්පදං. අප්ථ ඛො කෙණ්ණියො ජට්ඨො තස්සා
රක්ඛියා අවුයෙන සකෙ අස්සමෙ පණිතං බාදනියං භොජනියං පටියා-
දපෙතො හගවතො කාලං ආරොවාපෙසි, කාලො භො ගොතම නිට්ඨිතං
හතතති.

අප්ථ ඛො හගවා පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙතො පත්තව්වරමාදය යෙන
කෙණ්ණියං ජට්ඨස්ස අස්සමො තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිතො පඤ්ඤානෙ
ආසනෙ නිසීදි, සඤ්ඤා භික්ඛුසංඛෙත. අප්ථ ඛො කෙණ්ණියො ජට්ඨො බුද්ධි-
පමුඛං භික්ඛුසංඛං පණිතෙන බාදනියෙන භොජනියෙන සහස්සා සත්තපෙසි
සම්පවාපෙසි. අප්ථ ඛො කෙණ්ණියො ජට්ඨො හගවන්තං භුක්ඛාපි. ඔනීත-
පත්තපාණිං අඤ්ඤාතරං නිවං ආසනං ගහෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසිතං ඛො කෙණ්ණියං ජට්ඨං හගවා ඉමාති ගාථාති අනුමොදි.

571. අභිභුක්තමුඛං යඤ්ඤා සාවිත්ති ඡන්දසො මුඛං,
රාජා මුඛං මත්තස්සානං නදීතං සාගරො මුඛං.
572. නකඛන්තානං මුඛං වජ්ජෙ ආදිවෙවා තපතං මුඛං,
පුඤ්ඤං ආකඛමානානං සංඛො වෙ යජතං මුඛන්ති.

566. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ උපමානික්‍රාන්ත වූ මර සෙන් මධනා සම්බුද්ධන් දක නිව ජාතික වූ ද කවරෙක් නම් නො පහද නේ ද?

567. යමෙක් රුස්නේ නම් මා අනුගමන කෙරේ වා, යමෙක් නො කැමැතියේ නම්, (හෙ) යේවා, උත්තම ප්‍රඥා ඇති බුද්ධන්ගේ හමුයෙහි මැ මම පැවිදි වන්නෙමි' යි,

568. ඉදින් හවත් හට තෙල සමාක් සම්බුද්ධ ශාසනය රුස්නේ නම් වරප්‍රාඥ වූ බුද්ධන්ගේ හමුයෙහි අපිදු පැවිදි වන්නෙමු.

569. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඇදිලි බැඳි මෙ තුන්සියක් බමුණෝ, මුඛ වහන්සේ හමුයෙහි බබසර සරම්භයි යැනාහ.

570. සේලයෙනි, යම් ශාසනයෙක් හි අප්‍රමත්තව හික්මෙන්නහු ගේ ප්‍රවුජ්‍යාව නො සිස් වේ නම්, මෙ ශාසනබ්‍රහ්මවය්‍යය සාක්‍ෂාත්ථික වෙයි. අකාලික වෙයි. ස්වාඛ්‍යාත ද වේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළහ.

සෙල බ්‍රාහ්මණ පිරිස් සහිත වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ පැවිදි ලද්දේය. උපසම්පද ලැබීය. එක්බිති කෙණිය ජට්ට එ රු ඇවෑමෙන් සිය අසපුයෙහි ප්‍රණීත බාද්‍ය භෝජ්‍යයන් පිළියෙල කරවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, (මෙ දනට) කල් වෙයි. බත් නිමැව්නැයි කල් දැන්වීය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර වරුයෙහි හැඳෑ පෙරවැ පා සිවුරු ගෙණ කෙණිය ජට්ටයාගේ අසපුව කරා එළැඹීමෙන්ක. එළැඹ පනවන ලද අස්නෙහි බිත් සහුන් සමග හුන් සේක: ඉක්බිති කෙණිය ජට්ට බුදු පාමොක් බිත් සහුන් ප්‍රණීත බාද්‍ය භෝජ්‍යයෙන් සියතින් සන්තර්පණ කෙළේය. මොනවාට පැවරීය. ඉක්බිති කෙණිය ජට්ට දන් වැලඳු පාත්‍රයෙන් ඉවත් කළ අත් ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා පැමිණ අන්‍යාකර නිවාසනයක් ගෙණ එකත් පසෙක හින. එකත් පසෙක හුන් කෙණිය ජට්ට ගට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ ගාථායෙන් අනුමෙ-
වෙති කළ සේක:

571. යඤ්‍යෝ අග්නි භොත්‍රය ප්‍රමුඛ කොට ඇත්තාහ. වෙදයට යාවිත්‍රිය ප්‍රමුඛ වෙයි, මිනිස්නට රජ ප්‍රමුඛ වෙයි. නදීනට සයුර ප්‍රමුඛ වෙයි.

572. (යොග වශයෙන්) නැකැත් තරුනට සද පාමොක් වෙයි. තවන වුනට ආදිත්‍ය (හිරු) ප්‍රමුඛ වෙයි. පින් කැමතිව යාග කරණ වුනට එකාන්-තයෙන් සබ්බයා ප්‍රමුඛ වේ,

අථ ඛො භගවා කෙණ්ඩියං ජට්ඨං ඉමාහි භාජාහි අනුමොදිතා උච්ඡා-
යාසනා පක්කාමී. අථ ඛො ආයස්මා සෙලො සපරිසො එකො වූපකට්ඨො
අපමකො ආනාපි පභිතකො විහරකො න චිරස්සො යසසනාය
කුලසුඤ්ඤා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජනාමි. තදනුකරං බ්‍රහ්ම-
වරියපරියොසානං දිට්ඨං ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකතා උපසම්පජ්ජ
විහාමි.

ඛො ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මවරියං කතං කරණියං නාපරං
ඉද්ධානායාමි. අබ්බඤ්ඤාමි අඤ්ඤාතරො ච ඛො පනායස්මා සෙලො
සපරිසො අරහතං අහොමි.

අථ ඛො ආයස්මා සෙලො සපරිසො යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමී.
උපසංඛාමිතා එකංසං චීවරං කතා යෙන භගවා තෙන ඤජ්ඨං පණාමෙතා
භගවන්තං භාජාහි අජ්ඣමාමි.

573. යං තං සරණාගමම ඉතො අට්ඨමි වක්ඛම,
සත්තරකෙනන භගවා දහමක තථ සාසනෙ.

574. කුචං බුද්ධං කුචං සත්ථා කුචං මාරාහිභු මුනි,
කුචං අනුසයෙ ජේතා තිණ්ණො තාරෙසි'මං පජං.

575. උපධි තෙ සමතික්කන්තා ආසවා තෙ පදලිතා,
සිහොසි අනුපාදනො පභිණ්ණසංඝරවො.

576. භික්ඛවො තිසනා ඉමෙ ඤ්ඨානි පඤ්ඤාකතා,
පාදෙ වීර පසාථෙති නාගා වජ්ජනතු සත්ථුනොති.

සෙලසුඤ්ඤානං නිවසිතං.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ ගාථායෙන් කෙණිය ජට්ඨ හට අනුමෙවෙති කොට හුනස්නෙන් නැඟී වැඩී සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සෙල තෙරහු පිරිස් සහිත ව එකලා වූයේ ගණ්‍යබ්බණ්ණිකායෙන් වියෝ වූයේ අප්‍රමත්තව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයූ සිත් ඇතිව වසනුයේ යම් රහත් බවක් සඳහා ආචාර කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගෙන් නික්ම අනගාරිය සස්තට වදිත් නම්, මාර්ග ඉන්මවයාසයෙහි අවසානය වූ ඒ උතුම් අර්හත් ඵලය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට එයට එළඹ වාස කෙළේය.

(ප්‍රතිසන්ධි ජනක කර්මක්ෂයයෙන්) පුනර්භව සංඛ්‍යාත ජාතිය ක්ෂීණ වූය, මග බලසර වැස නිමවන ලද, සිවු මග කරණි කරණ ලද මෙ රහත්බව පිණිස අනෙකෙක් නැතැයි මොනොවට පසක් කොට දති. ආයුෂ්මත් සෙල තෙරහු පිරිස් සහිත ව රහතුන් අතුරෙහි අන්‍යතර ද වූහ.

ඉක්බිති පිරිස් සහිත ආයුෂ්මත් සෙල තෙරහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ සිවුරු එකස් හි කොට ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙතැ ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් මෙසේ කීහ:

573. පසැයුන් වහන්ස, මෙයින් අටවැනි දිනෙහි යම් බදු කොප වෙත ආවමෝ නම්, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තොප ගේ සස්තෙහි සත් රැයෙකින් දැමුනමෝ වම්හ.

574. මුනිවරයන් වහන්ස, තෙපි බුද්ධවව, තෙපි ශාස්තෘවව. තෙපි මාරුභිභූවව. තෙපි සත්අනුශයන් සිඳි සසර තරණය කළහු මා හා මාගේ ප්‍රජාව හා එතර දූවහු.

575. තොප විසින් උපදිහු සමනිත්‍රාන්ත වෙති. තොපගේ ආප්‍රවයෝ පළන ලදහ. ප්‍රභීණ භය හෙරව ඇති, උපාදන විසින් නොගන්නා තෙපි සිංහවව.

576. මෙ තුන්සිය මහණහු බඳැදිලිව මෙහි සිටිත්, මහාවීරයෙහි, පා විදුපු ව මැනව. (නිෂ්පාප හෙයින්) නාගයෝ ශාස්තෘහුගේ පා වදනාහයි.

සෙල සූත්‍රය නිමි.

සලසුතතං.

577. අනිමිත්තමනඤ්ඤානං මව්වානං ඉධ ජීවිතං,
කසිරඤ්ඤා පරික්ඛාඤ්ඤා තඤ්ඤා දුකෙත සඤ්ඤාතං.
578. නභි සො උපකකමො අභි යෙන ජාතා න මීයරෙ,
ජරමි පතා මරණං එවංධමො හි පාණිනො.
579. එලානමීව පකක නං පාතො පතනතො භයං,
එවං ජාතානමව්වානං නිව්වං මරණතො භයං.
580. යථාපි කුමහකාරස්ස කතා මතතිකභාජනා,
සංඛෙ භෙදනපරියනා¹ එවං මව්වාන ජීවිතං.
581. දහරා ව මහනතා ව යෙ බාලා යෙ ව පණ්ඩිතා,
සංඛෙ මච්චුවසං යනති සංඛෙ මච්චිපරායනා.
582. තෙසං මච්චුපරෙතානං ගච්ඡතං පරලොකතො,
න පිතා තායතෙ පුතං ඤාතී වා පත ඤාතකෙ.
583. පෙකකිතං යෙව ඤාතීතං පස්ස ලාලපතං පුට්ඨ,
එකමෙකො ව මව්වානං ගොවජ්ඣො වීය නියති.
584. එවමබ්බාහතො ලොකො මච්චුතා ව ජරාය ව,
තකමා ධීරා න සොවනඤ්ඤා විදිත්වා ලොකපරියායං.
585. යස්ස මණං න ජානාසි ආගතස්ස ගතස්ස වා,
උභො අතෙත අසමපස්සං නිරතං පරිදෙවසි.
586. පරිදෙවයමානො වෙ කඤ්ඤි අත්ථං උදබ්බහෙ,
සමමුලොභා හිංසමතතානං කසිරා වෙනං විවකකණො.

1. භෙදපරියනා-මඡය.

සලල සුත්‍රය

577. මෙලොව්හි මනුෂ්‍යයන් ගේ ජීවිතය (මරණය හඟවන) නිමිති නැතියෙක. එහෙයින් මැ අඤ්ඤා යැ. සුඛ යාපනිය නොවෙයි. අල්පද වෙයි. එද දුකින් යුක්තය.

578. යම් උපත්‍රමයෙකින් උපන් සත්ත්වයෝ නොමියෙන් නම්, එබඳු උපත්‍රමයෙක් නැත, ජරාවට පැමිණ ද (නො පැමිණ ද) මරණය වෙයි, ප්‍රාණිත්‍ර මෙබඳු සැහැව් ඇතියහ.

579. පටිපක්ඛ (ඉදුනු) එලයනට ප්‍රාතඃකාලයෙහි (අලුයම්) පතන යෙන් වන බිය සෙයින් උපන් සත්ත්ව නරතුරු මරණින් බිය උපදනේ ය.

580. යම් යෙයෙකින් කුඹුලු වීසින් කරණ ලද මැටිමුඛා බදුන් හැම බිදුම් හිමි කොට ඇතියේ ද; මිනිසුන්ගේ ජීවිතයක් එබඳු වෙයි.

581. ලදරු කෙනෙක් වෙන්වයි මහලු කෙනෙක් වෙන්වයි යම් අඤ්ඤා කෙනෙක් වෙන්වයි පණ්ඩිත කෙනෙක් වෙන්වයි, උසු හැම මරවසට යෙහි හැම මාත්‍රපරායණ වෙත්.

582. මරණ වීසින් මධනා ලද උන් පරලොව යන් මැ පියා සිය පුතු පරලොවින් නො රක් නේය. ඥාතිහු හෝ සිය නැයන් නො රක්නාහ.

583. බලව, ඤාතින් බලාසිටුවන්මැ බොහෝ දෙන නන් දෙඩත්මැ එකලාවු මැ මර මිනිසුන් අතුරෙන් එකඑකා ගෝඝාතකයා සෙයින් ගෙණ-යනු ලැබෙයි.

584. මෙසේ ලොව මාත්‍රසුභ වීසිනුදු ජරාව වීසිනුදු මැඩුනේ වෙයි. එහෙයින් ලෝකස්වභාවය දැන ධීරයෝ නො සොවිති.

585. මවු කුසට පැමිණියා වූත් මියගියා වූත් යමකුගේ ගතාගතමාර්ගය නොදනුයෙහි නම්, උභයාන්තයන් නොදක්මින් නිරර්ථකව වලජනෙහි.

586. ඉදින් වලජනා තැනැත්තෝ කිසි අර්ථයක් දරා නම් විවක්-ණ තැනැත්තෝ ද සම්මුඛ වැ තමා පෙළමින් තෙල මැ කරන්නේය.

587. නහි රුකෙන න සොකෙන සන්තිං පපොති වෙනසො,
භීයසසුපපජනෙ දුක්ඛං සරිරං උපහඤ්ඤති.
588. කියො විවෙණ්ණං හවති භිංසමඤ්ඤානමඤ්ඤානා,
න තෙන පෙනා පාලෙනති නිරුද්ධා පරිදෙවනා.
589. සොකමසපහං පනතු භීයො දුක්ඛං නිගව්හති,
අනුස්සාදනෙනා කාලකතං සොකස්ස වසමඤ්ඤ.
590. අඤ්ඤපි පස්ස ගමිනෙ යථාකමුච්ඡපඤ නරෙ,
මච්ඡනො වසමාගමෙ එකුතො විධි පාඨනො.
591. යෙන යෙන හි මඤ්ඤානති තතො තං හොති අඤ්ඤථා,
එතාදියො විනාහාවො පස්ස ලොකස්ස පරියායං.
592. අපි වෙ වස්සසතං ජීවෙ භීයො වා පන මානවො,
ඤ්ඤාතිසංඝා විනා හොති ජානාති ඉධ ජීවිතං.
593. තස්මා අරහතො සුඤ්ඤා විනෙය්‍ය පරිදෙවිතං¹,
පෙනං කාලකතං දිස්වා න සො ලබ්බා මයා ඉති.
594. යථා සරණමාදිත්තං වාරිතා පරිනිබ්බුතො,
එවමුපි ධිරො සපපඤ්ඤ පණ්ඩිතො කුසලො නරො
බිප්පමුසාපතිතං සොකං වාතො තුලංච ඩංසයෙ.
595. පරිදෙවං පජ්ජාඤ්ඤ දෙමනස්සාඤ්ඤ අත්තනො,
අත්තනො සුඛමෙයානො අබ්බතො සලලමඤ්ඤනො.
596. අබ්බුද්ධසලලො අසිතො සන්තිං පපුස්ස වෙනසො,
සබ්බසොකං අතිකතනො අසොකො හෙති නිබ්බුතොති.

සලලසුත්තං නිධර්මං.

1. පරිදෙවිතං-ප්‍ර 2

587. රෝදනායෙන් හෝ ශෝකයෙන් හෝ විත්තශාන්තිය නොලබයි. ඔහුට අධිකමාත්‍රායෙන් දුක් උපදනේ ය. සිරිරු ද වැනැයෙයි.

588. කෘශවුයේක් දුර්වර්ණවුයේත් වෙයි. තෙමේ තමා නසන්නේ ද වෙයි. එ පරිදේවනායෙන් මිය ගියාහු ද තමන් නොරක්නාහ. එ හෙයින් පරිදේවනා නිරර්ථක වෙයි.

589. ඥාතිව්‍යසනශොක නොහරනා නරතෙම බෙහෙවින් දුක්ට පැමිණෙයි. කල්ලරිය කළහු අනුව සොවින්නේ ශොකවශයට ම ගියේ වෙයි.

590. පරලොව ගලනට සැදි සිටුනා, කම්බු පරිදි මියන, මාරවශයට පැමිණ සසලන, මෙලොවහි අන්‍ය ප්‍රාණින් ද බලව.

591. යම්මැ අයුරෙකින් සත්ත්වයෝ හමින් නම්, එය එයින් අන් පරිදි වෙයි. මෙබඳු විනාශාවයක් ඇත. ලෝකස්වභාවය බලව.

592. ඉදින් මිනිස් තෙමේ සිය වසක් හෝ ඉන් වැඩියක් හෝ ජීවත් වේ නම්, නැ ගණයාගෙන් (මරණ වීසින්) වියෝ වේ මැයි. මෙලොවහි දිවි මෙසේ දන්නේ ය.

593. එකරුණින් මැ රහත්හුගේ (සම්බුද්ධන්ගේ) මෙබඳු ධර්මදේශනා අසා පරිදේවනා හැරපියා කල්ලරිය කළ පරලොව ගියහු දක තෙල ප්‍රේත මා වීසින් යළි නොලද හැක්කේ''යි පරිදේවනා හැර පියන්නේය.

594. ගින්නෙන් ඇවිළැගත් ගෙයක් දියෙන් යම් සෙයින් නිවන ලද්දේ ද එ සෙයින් කෙලෙස් පිරිනිව් ධෘතියම්පන්නස්වාභාවික ප්‍රඥ ඇති (බහුශ්‍රැත ප්‍රඥයෙන්) පණ්ඩිත වූ විත්තාමය ප්‍රඥයෙන් දක්ෂ වූ නර තෙම උපන් ශෝකය මාරුතය පුළුන් පෙදක් සෙයින් වහා පිඹ හරනේ ය,

595. තම හට සුව පතත්‍රයේ තමාගේ පරිදේව යැ තෘෂ්ණා යැ, දෙමි-නස යැ යන ශල්‍යයන් උදුරා ලන්නේය.

596. උදුරාලූ සෝහුල් ඇතියේ තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි ක්‍රියිත නොවූයේ විත්තශාන්තියට පැමිණ සඵශොකයන් ඉක්මැවූයේ කෙලෙස් පිරිනිව්සේ අශොක වේ යයි.

සලල සූත්‍රය නිමි.

ව්‍යාපෘතිවල සුභත.

එවි. මෙ සුභ. එක. සමය. හඟවා ඉවුනකඩගලේ විහරනි ඉවුන-
නකඩලවනසණ්ඩ, පෙනන බො පන සමයෙන සමනුලා අභිඤ්ඤා
බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ඉවුනකඩගලේ පටිවසනනි, සෙය්‍යථිද. වඩිති බ්‍රාහ්මණො
කාරුකෙබ්‍රාහ්මණො, පොකබරසාති බ්‍රාහ්මණො ජාත්‍යයොති බ්‍රාහ්මණො
කොදෙය්‍ය බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤ ව අභිඤ්ඤා අභිඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ-
මහාසාලා. අප් බො ව්‍යාපෘතිභාරදාය. මාණවන. ජකාච්ඡාර.
අනුච්ඡාදමානානං¹ අනුච්චරමානානං² අයමනතරා කපා උදපාදි, කපං
හො බ්‍රාහ්මණො හොතිති.

භාරදායො මාණවො එව මාහ: යනො බො හො උහනො සුභතො
හොති මාතිනො ව පිතිනො ව සංසුඤ්ඤානංකො යාච සත්තමා පිතා-
මහසුභා අකම්බො අනුපකකුට්ඨො ජාතිවාදෙන එත්තාවතා බො
බ්‍රාහ්මණො හොතිති.

ව්‍යාපෘතිවල මාණවො එව මාහ: යනො බො හො සිලවා ව හොති
වත්තසමපනො ව එත්තාවතා බො බ්‍රාහ්මණො හොතිති. නෙව බො
අසකම් භාරදායො මාණවො ව්‍යාපෘති. මාණව. සඤ්ඤපෙතු, න පන
අසකම් ව්‍යාපෘතිවල මාණවො භාරදාය. මාණවඤ්ඤා සඤ්ඤපෙතු.

අප් බො ව්‍යාපෘතිවල මාණවො භාරදාය. මාණව. ආමනෙති:
අයං බො භාරදාය සමණො ගොතමො සත්‍යපුත්තො සත්‍යකුලා පබ්බ-
ථිකො ඉවුනකඩගලේ විහරනි ඉවුනකඩලවනසණ්ඩ, තං බො පන
හවත්තං ගොතමං එව. කල්‍යාණො කිත්තිසද්දෙ අබ්‍රහ්මණො: ඉතිපි-
-පෙ- බුද්ධා හඟවාති. ආයාම හො භාරදාය, යෙන සමණො
ගොතමො තෙනුපසඩ්ධමිසාම, උපසඩ්ධමිත්වා සමණං ගොතමං එතමස්ස
සුච්ඡිසාම, යථා නො සමණො ගොතමො ව්‍යාකරිසාති තථා තං
ධාරෙසාමාති. එව. හොති බො භාරදායො මාණවො ව්‍යාපෘතිවල
මාණවසා පටිවසොසි.

අප් බො ව්‍යාපෘතිභාරදායො මාණවො යෙන හඟවා තෙනුපසඩ්ධමිසු.
උපසඩ්ධමිත්වා හඟවතා සද්ධිං සමමාදිංසු. සමමාදනියං කපං සාරාණියං
විනිසාරෙත්වා එකමනං නිසීදිංසු, එකමනං නිසීදෙනො බො ව්‍යාපෘතිවල
මාණවො හඟවත්තං ගාථාය අජ්ඣාසාමි.

1. අනුච්චකමානානං-මජ්ඣං
අනුච්චකමානානං-පු 2

2. අනුච්චරමානානං-මජ්ඣං

ව්‍යාපෘතියේ සුත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉව්ජානාසිංහල නම් ගම්හි ඉව්ජානාසිංහල වන ලැහැබ්බි වැඩ වසන සේක, එ සමයෙහි බොහෝ අභිඤ්ඤා වූ බ්‍රාහ්මණ මහාසාරයෝ ඉව්ජානාසිංහලයෙහි වාසය කරති. උතු කවරහ යන්: වඩ්ඤි බ්‍රාහ්මණය, කාරුක්ඛ බ්‍රාහ්මණය පොක්ඛරසාඤ්ඤි බ්‍රාහ්මණය, ජාතූස්සොඤ්ඤි බ්‍රාහ්මණය, කොදෙය්‍යා බ්‍රාහ්මණය, අනාච්ඡන්ද අභිඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණ මහා සාරයෝ යන මොහු යි. එකල්හි ජඩ්ඤාසාමිකාර සඳහා ඔබ මොබ අනුච්ඡිකුමණ කරණ අනුච්චරණ කරණ වාසෙට්ඨ, භාරද්වාජ බ්‍රාහ්මණ මාණවකයන් අතර මෙ අතුරු කථාව පහළ විය. "භවන්ති කෙසේ බ්‍රාහ්මණ වෙය"යි?

භාරද්වාජ මාණව මෙසේ කීය: යම් කරුණෙකින් මවුපසින් හා පිය පසින් හා දෙපසින් සුජාත වෙද, සුපිරිසිදු මවුකුස් ඇතියේ ද, සත් මුතු පරපුර තෙක් (ජාතිගොත්‍ර විසින්) අවඤ්ඤා නොවූයේ ද, ජාතිවාදයෙන් අනුපකාෂ්ට වූයේ ද මෙ තෙක් කරුණින් බ්‍රාහ්මණ වෙය"යි,

ව්‍යාපෘතියේ මාණව මෙසේ කීය: "භවන්ති, යම් කරුණෙකින් සිල් වත් වෙ ද, වත්සපත්වෙ ද මෙතෙක් කරුණෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙය"යි. භාරද්වාජ මාණව ව්‍යාපෘතියේ මාණවයාට කරුණු හත්වන්නට නොමැතැයි විය. ව්‍යාපෘතියේ මාණවයාත් භාරද්වාජ මාණව හට කරුණු හැහැ විය නො හැකි මැ විය.

එකල්හි ව්‍යාපෘතියේ මාණව භාරද්වාජ මාණවයා ඇමැතිය: "භාරද්වාජයෙනි, ශාක්‍යකුලයෙන් පැවිදිවූ මේ ශ්‍රමණ ගෞතම ශාක්‍ය පුත්‍ර ඉව්ජානාසිංහල ගම්හි ඉව්ජානාසිංහල වන ලැහැබ්බි වැඩ වෙසෙයි. එ භවත් ගෞතමයන්ගේ මෙවන් කලණ කින් ගොසෙක් උස් ව නැංගේය. එ භගවත් -පෙ- බුද්ධය, භාග්‍යවත්"හයි. භවත් භාරද්වාජයෙනි, යම්හ, ශ්‍රමණ ගෞතමයන් කරා එළැඹෙමිහ. එළැඹ මහණ ගොස්මිහුවෙතින් තෙල කරුණ අසා දනුමිහ, ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ යම් ලෙසෙකින් අපට උච්චරණ කරන්නාහු නම්, එසෙයින් එය අසා ධරමිහ"යි. "භවන්ති, එසේය"යි භාරද්වාජ මාණව ව්‍යාපෘතියේ මාණව හට පිළිවදන් ඇස් විය.

එක්බිති ව්‍යාපෘතියේ භාරද්වාජ මාණවයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහිකටයුතු කථා කොට නිමවා එකක් පස්හි හුන්හ. එකත්පස්හි හුන් ව්‍යාපෘතියේ මාණව භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කරුණු සැල කළේයැ :

597. අනුඤ්ඤාතපටිඤ්ඤානා තෙවිජ්ජා මයමසමි හො,
අහං පොඤ්ඤාතපටිඤ්ඤාතා තාරුඤ්ඤාතා'යං මාණවො.
598. තෙවිජ්ජානං යදකමානං නනු කෙවලිනො'සමි සෙ,
පදකා'සමි ඡවයාකරණා ජලො ආවරියසාදියා.
599. තෙසං නො ජාතිවාදසමි: චිවාදෙ අත්ථි ගොතමි,
ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති භාරද්වාපො ඉති භාසකි.
අහංකමි කම්මනා බ්‍රාමි ඵලං ජාතාහි වකඤ්ඤම.
600. තෙ න සංකොම සංකොමෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං මයං උහො,
හගවතං පුට්ඨමාගමම සමබ්බං ඉති විඤ්ඤං.
601. වජ්ජං යථා ඛයාතීතං පෙවව පඤ්ඤලිකා ජනා,
වජ්ජමානා නමසානති ඵලං ලොකසමි ගොතමං.
602. වකඤ්ඤං ලොකෙ සමුප්පන්නං මයං පුච්ඡාම ගොතමං,
ජාතියා බ්‍රාහ්මණො හොති උදහු භවති කම්මනා;
අජානනං නො පබ්බාති යථා ජානෙමි බ්‍රාහ්මණං.
603. තෙසං වොහං වාකමිසං (වාසෙට්ඨාති හගවා) අනුපුබ්බං
යථාතථං
ජාතිවිභාගං පාණානං අඤ්ඤමඤ්ඤං හි ජාතියො.
604. තිණරුකෙහි ජානාථ න වාසි පටිජානරෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤං හි ජාතියො.
605. තතො කීටෙ පට්ඨෙය ව යාව කුණකිපිලිකෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤං හි ජාතියො.
606. වතුප්පදෙ පි ජානාථ බුද්ධකෙ ව මහලලකෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤමඤ්ඤං හි ජාතියො.

597. අපි දෙදෙන (ගුරුන් විසිනුදු අපවිසිනුදු) අනුඤ්ඤා ප්‍රතිඤ්ඤා ත්‍රිවිද්‍යා ඇතියම්හ. මම පොක්කරසාති ඇදුරුහුගේ දෙටු අතැවැසි යෙමි. මම මාණව කාරුක්ක ඇදුරුහුගේ දෙටු අතැවැසි වෙයි.

598. ත්‍රිවේදයන් පිළිබඳ යමක් උගන්වන ලද නම්, අපි එහි නිෂ්ඨාගතයම්හ. පඤ්ඤාදරන්තමෝ විසරණ දකුටමෝ (වේද සංඛ්‍යාත) ජල්පයෙහි ආවායම් සදාශයම්හ.

599. ගෞතමයන් වහන්ස, එ අප දෙදෙන අතර ජාතිවාද කිමිත්ත යෙන් විවාදයෙන් ඇත. ඒ ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙ යයි භාරද්වාජ බෙණෙයි, කර්මයෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙති මම කියමි, චක්ඡුර්මතුන්වහන්ස, තෙල කරුණ මෙසෙයින් දැනගන්නා සේක්වා.

600. එ අපි දෙදෙන උනුත් ගිවිස්වන්නට නො හැකියම්හ. (එහෙයින්) 'සම්බුද්ධහ'යි විශ්‍රාත භාග්‍යවතුන් පුළුල්වන්නට පැමිණියම්හ.

601. යමයෝ ජනරෝ (ක්ෂයාතිකවූ) පිරිපුන් සඳ දක බද්දිලි වෙත්ද; එසෙයින් ලොවිහි ගෞතමයන් ද වෙනැ පැමිණ වදනාහු නමදිත්.

602. අපි ලොවිහි උපන් නුවණැසවූ ගෞතමයන් පුළුල්වුමහ: "ජාතිමාත්‍රයෙන් බ්‍රාහ්මණවෙද? නැතහොත් කර්ම හේතුවෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙද? ද"යි. යම් පරිද්දෙකින් අපි බ්‍රාහ්මණයා හඳුනාමෝ නම්, එ පරිද්දෙන් නොදන්නා අපට දන්වා වදළ මැනැවි.

603. වාසෙට්ඨයෙනි, එ තොපට මම අනුපිළිවෙළින් ජාතිවිභාගය ඇති සැටියෙන් විවරණ කරන්නෙමි. ඒ ඒ ප්‍රාණිත්ගේ ජාතිහු අන්‍ය අන්‍ය (නානාප්‍රකාර වූවාහු) මැ වෙත් යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළහ.

604. (පළවූ මැ) තෘණ වෘක්ෂයන් (අනුපාදින්නක වස්තූන්) දැනුව. ඔහු (අපි තෘණයම්හ, අපි වෘක්ෂයම්හ'යි) ප්‍රතිඤ්ඤා නොකෙරෙති. ඔවුන්ගේ ලිඛිගය (සංස්ථානය) ජාතිමය වෙයි, (ඔවුන්ගේ) ජාතිහු නානාප්‍රකාර මැ වෙත්.

605. අනතුරුවැ සිති කිහිමින් හිමකොට ඇති කෘමි පලභැටියනුදු දැනුව. ඔවුන්ගේ ලිඛිගය ජාතිමය වෙයි, ජාතිහු අන්‍යෝන්‍ය මැ වෙති.

606. කුදු මහත් සිවුපා සතුනුදු දැනුව, ඔවුන්ගේ ලිඛිගය මැ ජාතිමය වෙයි, ජාතිහු නානාප්‍රකාර වෙත්මැයි.

607. පාදුරෙ'පි ජානාථ උරගෙ දීපපිට්ඨිකෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.
608. තතො මචෙජ'පි ජානාථ ඔදකෙ වාරිගොවරෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.
609. තතො පක්ඛිපි ජානාථ පත්තයානෙ විහඬගමෙ,
ලිඛං ජාතිමයං තෙසං අඤ්ඤාමඤ්ඤා හි ජාතියො.
610. යථා එතාසු ජාතීසු ලිඛං ජාතිමයං පුට්ඨ,
එවං තත්ථ මනුසෙසසු ලිඛං ජාතිමයං පුට්ඨ.
611. න කෙසෙහි න සිසෙත න කණ්ණිහි න අක්ඛිති
න මුඛෙන න නාසාය න ඔට්ඨෙහි හමුති වා.
612. න ගීවාය න අංසෙහි න උදරෙන න පිට්ඨියා,
න යොනියා න උරසා න සමාධෙත මෙට්ඨනෙ.
613. න හතෙහි න පාදෙහි නාඤ්ඤාලිහි නාමෙහි වා,
න ජඬකාහි න උරුහි න වණ්ණෙන යරෙන වා.
ලිඛං ජාතිමයං නෙව යථා අඤ්ඤාසු ජාතීසු.
614. පට්ඨිකං ව සරිරෙසු මනුසෙසසෙවිකං න විජ්ජති,
වොහාරඤ්ඤා මනුසෙසසු සමඤ්ඤාය පවුරිති.
615. යො හි කොචි මනුසෙසසු ගොරකං උපථිවති,
එවං වාසෙඨ්ඨ ජානාහි කසසකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
616. යො හි කොචි මනුසෙසසු පුට්ඨ සිප්පෙන ජිවති,
එවං වාසෙඨ්ඨ ජානාහි සිප්පිකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
617. යො හි කොචි මනුසෙසසු වොහාරං උපථිවති,
එවං වාසෙඨ්ඨ ජානාහි වාණිජො යො න බ්‍රාහ්මණො.

607. දික් පිටු ඇති උදරය මැ පාකොට ඇති උරගුන්ද දනුව. ඔවුන්ගේ ලිඛිතය ජාතිමය වේ. ජාතිහු නානාප්‍රකාර මැ වෙත්.

608. තවද, දිය මැ වාසභූමි කොට ඇති ජලජ මත්ස්‍යයනුද දනුව, ඔවුන්ගේ ලිඛිතය ජාතිමය වෙයි, ජාතිහු අන්‍යෝන්‍ය මැ වෙත්.

609. තවද, පියාපත් යාන කොටගත්, ආකාශවාරී පක්ෂිහු ද දනුව, ඔවුන්ගේ ලිඛිතය ජාතිමය වෙයි. ජාතිහු නානාප්‍රකාර වෙත්.

610. යම් සෙයෙකින් තෙල ජාතීන් කෙරෙහි පාරක් ලිඛිතය ජාතිමය වේ ද, එසෙයින් මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි ජාතිමය වූ පාරේ ලිඛිතයෙක් නැති.

611. කෙස් හෙයින් පාරේ ජාතිමය ලිඛිතයෙක් නැත. ශීර්ෂයෙහි නැත. කර්ණයෙහි නැත. නෙත්‍ර හෙතෙසෙහි නැත. මුඛයෙහි නැත, නාසායෙහි නැත, තොටිනු නැත, බැමිනු නැත.

612. ශ්‍රීවායෙහි (පාරේ ජාතිමය ලිඛිතයෙක්) නැත. අංගයෙහි නැත, උදරයෙහි නැත. පාෂ්ඨයෙහි නැත, යොනියෙහි නැත, හෘදයෙහි නැත, සම්බාධයාන යෙහි ද නැත. මෙමුඛයෙහි නැත.

613. අතිනු නැත, පයින් නැත, ඇඟිලියෙහි නැත, නියෙහි නැත, ජඩ්සායෙහි නැත, උරුයෙහි නැත, පැහැයෙහි නැත, ස්වරයෙහි නැත, අන්‍ය (පශුපක්ෂි ආදී) ජාතීන්හි සෙයින් (මිනිසුන් කෙරෙහි) ජාතිමය පාරේ ලිඛිතයෙක් නොමැති.

614. මිනිස් සිරුරෙහි (අන්‍ය ජාතීන් කෙරෙහි මෙන්) තෙල (පාරේ ජාතිමය) ලිඛිතයෙක් විද්‍යමාන නොවෙයි, මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි (නානාභි විධාන පයඝාය සම්බන්ධ) වෙනස් ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙන් කියනු ලැබේ.

615. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් ගොරක්ෂායෙන් (කෘෂිකර්මයෙන්) දිවි වටා නම්, වාසෙට්ඨය, හෙ කෘෂක (ගොවි) හයි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

616. මිනිසුන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් නානා ශිල්පයෙන් දිවි වටා ද, වාසෙට්ඨය, හෙ ශිල්පියෙකු යි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

617. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් ව්‍යවහාරයෙන් (වණික්කර්මයෙන්) දිවි වටා නම්, වාසෙට්ඨයෙහි, හෙ වෙළෙඳෙකු යි මෙසේ දනුව බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

618. යො හි කොච් මනුසොසු පරපෙසොන ජීවති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි පෙසසිකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
619. යො හි කොච් මනුසොසු අදිත්තං උපජීවති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි වොරො එසො න බ්‍රාහ්මණො.
620. යො හි කොච් මනුසොසු ඉක්කන්ථං උපජීවති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි යොධාජීවො¹ න බ්‍රාහ්මණො.
621. යො හි කොච් මනුසොසු පොරොතිවෙවන ජීවති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි යාජකො යො න බ්‍රාහ්මණො.
622. යො හි කොච් මනුසොසු ගාමං රට්ඨඤ්ඤා භුංඤ්ඤාති,
එවං ව්‍යාපෙට්ඨ ජානාහි රාජා එසො න බ්‍රාහ්මණො.
623. නවා' හං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රුමි යොතිජං මහතිසම්මවං,
භොවාදි නාම සො භොති සවෙ භොති සක්ඤ්ඤානො.
624. සබ්බසංයොජනං ඡෙත්වා යො වෙ න පරිත්තසාති,
සබ්බාතිගං විසංයුතං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.
625. ඡෙත්වා නද්ධිං වරත්ඤ්ඤා සන්තං සහතුක්කමං,
උක්ඛිත්තපලිසං බුද්ධං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.
626. අකෙකාසං වධබන්ධඤ්ඤා අදුට්ඨො යො තිතික්කති,
වන්තිබලං බලානික්කං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.
627. අකෙකාධනං වත්තිත්තං සිලවත්තං අනුසද්ධං,
දත්තං අනතිමසාරීරං තමහං බ්‍රුමි බ්‍රාහ්මණං.

1. සොධාජීවො - සිමු 2

618. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් පරහට මෙහෙවරින් දිව්වටා නම්, වාසෙට්ඨය හෙ මෙහෙකරුවෙකු යි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

619. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් අයිතාදනින් දිව්වටා නම්, වාසෙට්ඨය, හෙ සොරෙකුයි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

620. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් ආයුධ ශිල්පයෙන් දිව්වටා නම් වාසෙට්ඨය, හේ යොධාර්ථයෙකුයි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

621. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් පෙරෙව් කැමින් දිව්වටා නම්, වාසෙට්ඨය, හේ යාජකයෙකුයි මෙසේ දනුව, බ්‍රාහ්මණ නොවේ.

622. මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි යම් මැ කිසිවෙක් ගමන් රටත් වලද කෙරේ නම්, වාසෙට්ඨයෙනි, තෙල බ්‍රාහ්මණ නොව රජෙකු මෙසෙයින් දනුව.

623. මවුකුස උපන්, යොතිපටු පුභුලකු බ්‍රාහ්මණ යි මම නො කියමි. හෙ 'හොවාදි නම් වේ. හෙ එකාන්තයෙන් (රාගාදිකිඤ්ඤානයෙන් යුක්ත වන හෙයින්) සකිඤ්ඤාන වේ. රාගාදි කිඤ්ඤාන නැති, ආදාන රහිත එරහත් ම බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

624. හැම දස සංයොජනයන් සිද්ධියා යමෙක් එකැතියෙන් තෘෂ්ණායෙන් නොබා නම්, රාගාදි සංග්‍රහයන් ඉක්මැ ගිය, චතුර්විධ යොගයෙන් නො බැඳුනු එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

625. (බද්ධ චෛර සඬබ්‍රාහ්මණ) ක්‍රොධය ද (බන්ධන භාව සඬබ්‍රාහ්මණ) තෘෂ්ණාවරත්‍රය ද (අනුශය සඬබ්‍රාහ්මණ) අනුක්‍රම සහිත දෙසැට මිසදිටු හැකිල්ල ද සිද්ධියා උත්තමිප්පත වූ අවිද්‍යා සඬබ්‍රාහ්මණ පලිය ඇති සිටුසස්දම් පිළිවිදි හෙයින් බුද්ධ නම් වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

626. යමෙක් නො කිසි සිත් ඇත්තේ දශවිධ ආත්‍රෝශය ද (පාණි ආදියෙන්) පෙළුම් ද අත්දුබඤ්ඤාදියෙන් බඳුම් ද ඉටියා නම්, ක්ෂාන්ති බල ඇති ක්ෂාන්ති බලය අතීත (ඇතී) කොට වැටෙන එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

627. ක්‍රොධ නොකරණ, දූතවුත ඇති, චතුපාරිශුද්ධි ශීලයෙන් යුත් තෘෂ්ණොත්සද රහිත වූ, සඬින්ද්‍රිය දමනයෙන් දමුනු, (පශ්චිම ස්කන්ධ සඬබ්‍රාහ්මණ) අන්තර්ගත ධරණ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

- 628 වාරි පොඤ්ඤාපඤ්ඤා ආරමුඛිකා සාසනො,
යො න ලිප්පි¹ කාමෙසු තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 629 යො දුක්ඛස්ස පඤ්ඤානී ඉධෙ'ව ඛයමස්සනො,
පනතභාරං විසංයුත්තං තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 630 ගමහිරපඤ්ඤාං මෙධාචිං මග්ගාමග්ගස්ස නොචිදං,
උත්තමස්සං අනුප්පස්සං තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 631 අසංසච්චං ගහවේදිහි අනාගාරෙහි චුහයං,
අනොකසාරිං අප්පිච්ඡං තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 632 කිංකරා දණ්ඩං භූතෙසු තපෙසු ථාවරෙසු ව,
යො න භන්ති න සාතෙති තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 633 අචිරුඤ්ඤාං චිරුඤ්ඤාං අකුලදණ්ඩෙසු කිංචුතං,
ආදනෙසු අනාදනං තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 634 යස්ස රාගො ව දෙසො ව මානො මසෙකො ව පාතිනො,
සාසපොරිච්ඡා ආරග්ගා තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 635 අකකකසං විඤ්ඤාපඤ්ඤාං ගිරං සච්චං උදිරමයං,
යාය නාහිසපෙ කඤ්ඤි තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..
- 636 යො'ධ දීඤ්ඤාං ව රස්සං වා අණුං ධුලං සුභාසුභං,
ලොකෙ අදින්නං නාදියති තමහං බුච්ඡිමි බ්‍රාහ්මණං..

1. ලිප්පි- පිඤ්ඤා 2

628. පොකුරු පත්ති දිය සෙයිනුදු හිදි අගෙහි අබ ඇට සෙයිනුදු වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන්හි යමෙක් නොලැගේ නම්, ඒ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

629. යමෙක් තමාගේ පඤ්ඤාස්තර්ථය පිළිබඳ ක්ෂය මෙ අත්ඛණ්ඩි ම දන්තේ ද, බහාලු ස්කන්ධභාරය ඇති වතුරයෝගයෙන් හෝ සියලු කෙලෙසුන්ගෙන් වියෝ වූ ඵ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

630. (පඤ්ඤාස්තර්ථාදියෙහි) ගැඹුර පැණ ඇති, ධම්මොපපඤ්ඤායෙන් ප්‍රඥාවත් වූ (මෙ දුගතිමහය, මෙ සුගතිමහය, මෙ නිවනට මගයි) මහ නොමගෙහි දක්ෂ වූ (අර්හත්ථයංඛ්‍යාත) උත්තමාර්ථයට පිළිවෙළින් පත් ඵ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

631. ගිහිත් හා පැවිද්දන් හාත් (දර්ශන ශ්‍රවණ සමුල්ලාප පරිභොග කාය යන) උභයයංසර්ගයෙන් නො හැනුනු (ආලය සභිඛ්‍යාත) පඤ්ඤාමයන්හි නො හැසිරෙනසුලු අලෙපවූ ඵ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

632. යමෙක් ත්‍රස්තවූත් ස්ථාවරවූත් (නොරහත්-රහත්) සත්වයන් කෙරෙහි, දඩු බහා තබා පරපණ නො නසා නම්, නො ද මරවා නම්, ඵ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

633. (ආසාන වශයෙන්, තමහට) විරුද්ධ වූ ලොකික මහජනයා කෙරෙහි (ආසානාභාවයෙන්) අවිරුද්ධ වූ, තමහට ප්‍රහාරද්‍රව්‍යයෙහි නියුතු මහදනා කෙරෙහි (නික්ෂිප්ත වූ දඩු ඇති බැවින්) නිවුනු (පඤ්ඤාස්තර්ථයන් පිළිබඳ මමය, මාගේ යයි) ආදාන සහිත පුද්ගලයන් කෙරෙහි (ග්‍රහණ නැති හෙයින්) අනාදාන වූ ඵ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

634. යමකුගේ පඤ්ඤාකාමගුණික රාගය ද දෝෂය ද නව වීඩ මානය ද පරගුණ මැකුම ද හිදිඅගින් අබැටක්, සෙයින් ගිලිහිනි නම්, ඵ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

635. යම වචනයෙකින් නො ලැගේ නම්, ඵබ්ද නො කැකුළු වූ අර් විඤ්ඤායෙන් යුත් කිසියම් සත්‍ය වචන ම කියනේ නම් ඵ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

636. යමෙකුත් (ශාටකාදි) දික් වූ හෝ (ආභරණාදි) ලුහු වූ හෝ කුදු වූ හෝ මහත් වූ හෝ ඉහ වූ හෝ අඟුහ වූ හෝ මෙලොවැ නුදුන් දය නොගත්තේ නම්, ඵ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

637. යමකුහට මෙලොවැ හා පරලොවැ හා තෘෂණවෝ විද්‍යමාන නො වෙත් නම්, එ හිස්තෘෂණ වූ විසංයුක්ත වූ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

638. යමකුහට (පඤ්චකාම ගුණික තෘෂණා සංඛ්‍යාත) ආලයයෝ විද්‍යමාන නො වෙත් ද (බුද්ධාදී අෂ්ට වස්තූන්) දූත (අෂ්ටවස්තුක විවිකිත්තා සංඛ්‍යාත) කථංකථී භාවය නැත්තේ ද, අමාන වූ නිචාණයට අනුක්‍රමයෙන් ප්‍රාප්ත වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

639. යමෙක් මෙලොවැ පින් හා පවි හා යන දෙක හා රාගාදී සංඛ්‍යා හා ඉක්ම ගියේ ද, වර්තමූලක ශෝක රහිත වූ රාගාදී කෙල්ල රජස් නැති නිරූපකෙලශ හෙයින් ශුද්ධ වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

640. මල රහිත හෙයින් විමල වූ චන්ද්‍රයා සෙයින් පරිශුද්ධ වූ වෙසෙයින් පහත් සිත් ඇති, කෙලෙස් විසින් නොකැලැති සිත් ඇති ත්‍රිභවයෙහි ක්ෂය වූ නන්දි සංඛ්‍යාත තෘෂණා ඇති එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

641. යම් මහණෙක් මේ රාග පරිපථය හා කෙල්ල දුරිය හා සංසාර වර්තය හා චතුස්සත්තය නො පිළි විදුනා මෝහය හා ඉක්මැ ගියේ ද, චතුරොස තරණය කෙළේ නිචාණ පාරයට ගියේ උභයධ්‍යාන කරණ සුලුයේ (තෘෂණා සංඛ්‍යාත) එජා නැතියේ කථංකථී භාව (සැක) නැතියේ උපාදන විසින් නොගෙණ කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන් නිවියේ ද, එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

642. මෙලොවැ යමෙක් උභය කාමයන් හැරපියා අගාර නැතියේ නික්මයේ ද, කාම භවය පරික්ෂිණ කළ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

643. මෙලොවැ යමෙක් සදේර පවත්නා තෘෂණා ප්‍රභීණ කොට අනාගාර වූයේ නික්මයේ නම්, තෘෂණා හා කම්භවය පරික්ෂිණ කළ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

644. මානුෂක ආයුෂ හා කාම ගුණ ද හැරපියා දිව්‍යායුෂ හා කාම ගුණහැර පියා ගියේ නම්, හැම චතුර්යොගයෙන් විසංයුක්ත වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

645. පඤ්චකාමගුණ රතිය ද අරණ්‍ය වාසයෙහි උකටලී බට්ඨි කියූ අරතිය ද හැර පියා කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන් සිහිල් වූ නිරූපකෙලශ වූ හැම ස්කන්ධලෝකය මැඩ සිටිනා සමාක් ප්‍රධන් වියා ඇති එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

- 646 වුතීං යො වෙදි සත්තානං උපපත්තිංඤ්ඤා සබ්බසො,
අසත්තං සුගතං බුද්ධං තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 647 යසං ගතීං න ජානන්ති දෙවා ගතිබ්බමානුසා,
විණාසවං අරහත්තං තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 648 යසං පුරෙ ව පට්ඨා ව මජ්ඣෙකං ව නත්ති ඤ්ඤානං,
අතිඤ්ඤානං අනාද්‍යං තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 649 උසහං පවරං වීරං මහෙසිං විජිතාචීනං,
අනෙජං නහාතකං බුද්ධං තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 650 පුබ්බෙ නිවාසං යො වෙදි සත්තාපායංඤ්ඤා පසාති,
අරො ජාතිකකයං පකෙණු තමහං බුද්ධිං බ්‍රාහ්මණං.
- 651 සමඤ්ඤා හෙයා ලොකස්මිං නාමගොත්තං පකප්පිතං¹
සමුච්චවා සමුද්ගතං තස්ස තස්ස පකප්පිතං²
- 652 දීඝරක්ඛමනුසයිතං දිට්ඨිගතමජානනං,
අජානන්තා තෙ,පබ්බුවන්ති ජාතියා හොති බ්‍රාහ්මණො.
- 653 න ජට්ඨා බ්‍රාහ්මණො හොති න ජට්ඨා හොති අබ්‍රාහ්මණො
කමමනා බ්‍රාහ්මණො හොති කමමනා හොති අබ්‍රාහ්මණො.
- 654 කසසකො කමමනා හොති, ධිප්පිකො හොති කමමනා,
වාණිජො කමමනා හොති පෙස්සිකො හොති කමමනා,
- 655 වොරොපි කමමනා හොති යොධාපීවොපි කමමනා,
යාජකො කමමනා හොති රාජාපි හොති කමමනා.

1, කප්පසිතං--සිමු

3, නො--සිමු

2, පකප්පිතං තමහං බුද්ධිං--සිමු

646. යම් මහණෙක් සත්ත්වයන්ගේ ව්‍යුතිය හා ප්‍රති සන්ධිය සථි-
ප්‍රකාරයෙන් දන්නේ වේ ද, පස්කම් දෙකෙහි නො ලැබුණු (මනා පිළි-
වෙතින් නිවන් වන් හෙයින්) සුගත වූ සිවුසස් දම් පිළිවිදි එ රහත්
බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි,

647. දෙව, ගඤ්චි මනුෂ්‍යයෝ යම් රහත් මහණක්හුගේ (උත්පත්ති)
ගතියක් නො දන්නාහු නම් එ ක්ෂණාකූච රහත්හු මම බ්‍රාහ්මණ යි කියමි.

648. යම් මහණකු හට අතීත පඤ්ඤාකක්ක කෙරෙහිද අනාගත
පඤ්ඤාකක්ක කෙරෙහිද වාර්තමාන පඤ්ඤාකක්ක සබ්බාන මධයෙහිද
තෘෂණාග්‍රාහ සබ්බාන කිඤ්ඤන නැද්ද, රාගාදි කිඤ්ඤන නැති ආද්‍යන රහිත
එ රහත් මහණ බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

649. (නැති නො ගන්නා හෙයින්) වැහැප් වූ උක්කම වූ වීර වූ
(මහත් වූ ශීලස්කන්ධාදිය සෙව් හෙයින්) මහර්මී වූ තුන් මරුන් දිනු
තෘෂණා සබ්බාන එජා රහිත වූ දෙව් කෙලෙස් ඇති හෙයින් නභාතක වූ
බුද්ධ වූ එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි මම කියමි.

650. යම් මහණෙක් සුචේ නිවාසය දන්නේ ද, (කාම රූප අරූප
යන සච්ඡි දෙවලෝ නම් වූ) සථිය හා සිවුඅවා හා දක්නේ ද, වැලිත්
ජාතික්ෂය සබ්බාන අර්හත්‍යට පැමිණියේත් වේ ද, එ රහත් බ්‍රාහ්මණ යි
මම කියමි.

651. ලොවැ (ක්ෂත්‍රීය, බ්‍රාහ්මණාදි වීරිනුදු භාරද්‍රාප, වාසෙට්ඨ
ආදි වීරිනුදු) යම් නාමගොත්‍රයෙක් ප්‍රකල්පිත වේ නම්, තෙල ප්‍රඥප්ති-
වායව්‍යාරමාත්‍රයෙක් මැයි. එ එ කාලයෙහි ඔහට ප්‍රකල්පිත වූ එ නම්
ගොත්වහර සමමුතියෙන් පැමිණියේ ය.

652. තෙල නාම ගොත්‍රය (ප්‍රඥප්තිමාත්‍රයෙකැයි) නො දන්නවුන්ගේ
දීඝරාත්‍රයෙහි අනුශයිත වූ දෘෂ්ටිගතයෙකි. (ජාති හෙයින් බ්‍ර.හ්මණ නො-
වේ යයි) නො දන්නා වූ ඔහු (ජාතියෙන් බ්‍රාහ්මණ වේ යයි) කියන්නාහ.

653. ජාති භේදයෙන් බ්‍රාහ්මණ නො වේ. ජාති භේදයෙන්
අබ්‍රාහ්මණ ද නො වේ. කම් භේදයෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙයි. කම් භේදයෙන්
අබ්‍රාහ්මණ වේ.

654. කම්යෙන් ගොවි වෙයි. කම්යෙන් ශිල්පි වෙයි. කම්යෙන්
වෙණෙ ද වෙයි. කම්යෙන් මෙහෙකරු වේ.

655. කම්යෙන් සොර ද වෙයි. කම්යෙන් යොධාර්ථි ද වෙයි.
කම්යෙන් යාපක ද වෙයි. කම්යෙන් රජ ද වෙයි.

- 656 එවමෙනං යථාභූතං කමමං පසස්සන්ති පණ්ඩිතා,
පට්ඨම සමුප්පාදදසා¹ කමමට්ඨසාකකොච්ඡදා.
- 657 කමමනා වත්තති ලොකො කමමනා වත්තති පජා,
කමමනිබ්බන්තා සත්තා රථසාණිව යායතො.
- 658 තපෙන බ්‍රහ්මචරියෙන සංයමෙන දමෙන ව,
එතෙන බ්‍රාහ්මණො හොති එතං බ්‍රාහ්මණමුත්තමං.
- 659 තීඨි විජ්ජාති සමපතෙනා සතො ධිණසුනබ්බවො,
එවං වාසෙට්ඨ ජානාහි බ්‍රහ්මා සකෙකා විජානනන්ති.

එවං චුත්තො වාසෙට්ඨභාරදොජා මාණවා හගවන්තං එතදවොච්ඡි;
අභික්කන්තං හො ගොතමි -පෙ- එතෙ මයං හවන්තං ගොතමං සරණං
ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච, උපාසකෙ නො හවං ගොතමො ධාරෙතු
අජ්ජතං පාණ්ණපෙනං² සරණං ගතෙති.

වාසෙට්ඨසුඤ්ඤානං නිව්ඤ්ඤානං.

3-10

කොකාලික සුත්තං

එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං හගවා සාවස්ථියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාපමිණ්ඩිකසං ආරාමෙ අථ ටො කොකාලිකො භික්ඛු යෙන
හගවා තෙත්තපසඩ්ධම්මි, උපසඩ්ධම්මිනා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං
නිසීදී, එකමන්තං භිසින්නො ටො කොකාලිකො³ භික්ඛු හගවන්තං
එතදවොච:

පාපිච්ඡා හතෙන සාපිපුත්තමොගගලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වයං
ගතාති. එවං චුත්තො හගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච:

1. පට්ඨමසමුප්පාද දසසා-මජ්ඣං.

2. පාණ්ණපෙන-මජ්ඣං.

3. කොකාලියො-චු.

656. ප්‍රතිත්‍ය සමුත්පාදය දක්නා වූ කම් විපාක දෙක්හි දක්ෂ වූ පණ්ඩිතයෝ මෙසෙයින් තෙල කම්ය යථා භූතයෙන් දක්නාහ.

657. කම්යෙන් ලෝකය පවතී. කම්යෙන් ප්‍රජාව පවතී. සන්තියෝ යන්නා වූ රථයාගේ අතුර මෙන් කම්ය හිබ්බෙන කොට ඇත්තාහුය.

658. ඉන්ද්‍රිය සංවරයෙන් ද ශ්‍රේෂ්ඨවයභාවෙන් ද ශීලයෙන් ද ප්‍රඥයෙන් ද යන තෙල කම්යෙන් බ්‍රාහ්මණ වෙයි. මේ උතුම් බ්‍රාහ්මණ භාවය යි.

659. ත්‍රිවිද්‍යායෙන් යුක්ත වූ ශාන්ත වූ ක්ෂය කළ පුනර්භව ඇති බ්‍රාහ්මණ පණ්ඩිතයන් විසින් බ්‍රහ්ම යයි ද ශක්‍ර යයි ද කියන ලද්දේ වාසෙට්ඨ ය, මෙසේ දනුව.

මෙසේ වදළ කල්හි වාසෙට්ඨ, භාරද්‍වාජ යන මාණවයෝ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේට මේ කරුණ සැල කළහ: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා කාන්තය, තෙල අපි භවත් ගෞතමයන් හා ධර්මය හා භික්ෂු සඛකයා හා සරණ කොට යමිහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අදින් මත්තෙහි අප දිවිහිම කොට සරණ ගිය උපායකයන් කොට ධරණ සේක්වා යි.

වාසෙට්ඨ සූත්‍රය නිමි.

3 - 10

කෝකාලික සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත් නුවර අසළ අනේපිඬු සිටුහුගේ ජේතවන නම් ආරාමයෙහි වැඩ වසන සේක. එ කල්හි කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීමේ ය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකයා වැද එකත්පස්හි හින. එකත්පස්හි හුන් කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල පවත් සැළ කෙළේ ය.

“වහන්ස, සැරිසුන් මුගලන්හු ලාමක ඉප්පා ඇත්තාහු ලාමක ඉප්පාවන්ගේ වශයට ගියහ” යි. මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණ හට තෙල වදළහ.

“කොකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කොකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කෝකාලිකය, සැරියුත්මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් පහදව” “ශාරිපුත්‍ර මෞද්ගලායනයෝ ප්‍රියශීලයහ” යි.

දෙවන වටත් කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල බස් කීය: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට ශ්‍රද්ධාවහ නමුදු ප්‍රත්‍යායකර නමුදු ශාරිපුත්‍ර මෞද්ගලායනයෝ පාපෙව්ස ම වුවාහු ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියාහු ම වෙතැ” යි.

දෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණට තෙල කරුණ වදළු දේක. “කෝකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කොකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කොකාලිකය, “ශාරිපුත්‍ර මෞද්ගලායනයෝ ප්‍රියශීලයහ” යි සැරියුත් මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් පහන් කරව” යි.

තෙවනවටත් කෝකාලික මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කීය: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට ශ්‍රද්ධා, විශ්වාසාර්ථවත යෙක් නමුදු සැරියුත්මුගලන්හු පාපෙව්ස ම වුවාහු ලාමක ඉච්ඡාවන්ගේ වශයට ගියහු මැ” යි.

කෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණට තෙල වදළුහ: “කෝකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කොකාලිකය, නහමක් එසේ කියව, කෝකාලිකය, “ශාරිපුත්‍ර මෞද්ගලායනයෝ ප්‍රියශීලයහ” සැරියුත්මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් පහදව” යි.

ඉක්බිති කොකාලික මහණ හුනස්තෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පැදකුණු කොට නික්ම ගියේ ය. කොකාලික මහණ නික්ම ගිය තොබෝ කල් වත්ම හැම කය හබ්බට සා පොළින් මැඩැසිටියේ විය. හබ්බට සා වැ මුං ඇට සා විය. මුහුඇට සා වැ කඩලැට සා විය. කඩලැට සා වැ ඩෙබර ඇට සා විය. ඩෙබර ඇට සා වැ ඩෙබර පල සා විය. ඩෙබරපල සා වැ ඇඹුලපල සා විය. ඇඹුල පල සා වැ බෙලි සලාටු (ගැට) සා විය. බෙලිසලාටු සා වැ බෙලිපල සා විය. බෙලිපල සා වැ බිඳිනි. පුයා හා ලෙහෙ වතුළේ ය.

අප්ථං ඛො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව ආබාධෙන කාලමකාසී, කාලකතො ව ඛො කොකාලිකො භික්ඛු පදුම තිරයං උපපජ්ඣ¹ සාරිපුඤ්ඤා මොග්ගාලොකොපු චිත්තං ආසානෙත්වා.

අප්ථං ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්ත ව්‍යංග්ගො කෙවලකපං ජෙනවනං ඔභාසෙත්වා යෙන හගවා තෙනුප-සධකම්, උපසධකම්ත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අධ්‍යාසී. එකමන්තං ධීනො ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති හගවන්තං එතදවොච: කොකාලිකො හනෙත භික්ඛු කාලකතො. කාලකතො ව හනෙත කොකාලිකො භික්ඛු පදුමතිරයං උපපන්නො සාරිපුඤ්ඤා මොග්ගාලොකොපු චිත්තං ආසානෙත්වාති. ඉදමවොච බ්‍රහ්මා සහමපති, ඉදං වත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා තත්ථෙවන්තරධාසී.

අප්ථං ඛො හගවා තස්සා රත්තියා අව්වයෙන භික්ඛු ආමනෙත්ථි: ඉදං භික්ඛවෙ රත්තිං බ්‍රහ්මා සහමපති අභික්ඛන්තාය රත්තියා -පෙ- ඉදමවොච භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වත්වා මං අභිවාදෙත්වා පදකම්මං කත්වා තත්ථෙවන්තරධාසීති.

එවං වුග්ගො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: කීවදීසං නු ඛො හනෙත පදුමෙ තිරයෙ ආයුජ්ජමාණන්ති,

දීසං ඛො භික්ඛු පදුමෙ තිරයෙ ආයුජ්ජමාණං, තං න සුඤ්ඤා සම්බොද්ධං එත්තත්තාති වස්සාති ඉති වා එත්තත්තාති වස්සසත්තාති ඉති වා එත්තත්තාති වස්සසහස්සාති ඉති වා එත්තත්තාති වස්සසතස්සාති ඉති වාති.

සක්කා පන හනෙත උපමං කාතුන්ති.

සක්කා භික්ඛුති හගවා අවොච: සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති බාරිකො කොසලකො තිලවාහො තතො පුරියො වස්සසතස්ස වස්සසහස්සා අව්වයෙන එකමෙතං තිලං උඤ්ඤාතරො ඛො සො භික්ඛු චීසති බාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉථිනා උපක්කමෙන පරික්ඛයං පරියාදනං ගවෙජ්ජයා, තත්ථෙව එකො අබ්බුදෙ තිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති අබ්බුද තිරයා එවමෙකො නිරබ්බුදෙ තිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති නිරබ්බුද තිරයා එවමෙකො අබ්බො තිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති අබ්බො තිරයා එවමෙකො අහංගො තිරයො,

1. උපපජ්ඣ-ස.ඉ

එ කල්හි කෝකාලික මහණ එ ආබාධයෙන් මැ කථරිය කෙළේ ය. කථරිය කළ කොකාලික මහණ ශාරීපුත්‍ර මොද්ගලානයන් කෙරෙහි සිත් සටා පද්ම තිරයට උත්පත්ති විසින් පැමිණියේ ය.

එක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම විසිතුරු පැහැ ඇතියේ මනහර මැදියම් රෑ හි මුළු ජේතවනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹීමේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස්හි සිටියේ ය. එකත්පස්හි සිටි සහමපති බ්‍රහ්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කරුණ පැවැසී ය: “වහන්ස, කොකාලික මහණ සැරියුත්මුගලනුන් කෙරෙහි සිත් සටා කථුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කථුරිය කළ කොකාලික මහණ පද්ම නිරයෙහි උපතැ”යි සහමපති බ්‍රහ්ම මෙය කීය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ පැදැකුණු කොට එහි මැ නොපැණී ගියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ රෑ ඇවැමෙන් භික්ෂූන් ඇමැතු සේක: මහණෙනි, මේ රෑ සහමපති බ්‍රහ්ම මැදියම් රෑ හි ... මහණෙනි, සහමපති බ්‍රහ්ම මෙය කීය. මෙය කියා මා වැඳ පැදැකුණු කොට එහි මැ නො පැණී ගියේය” යි.

මෙසේ වදළ කල්හි අන්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල පවත් සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, පද්ම තිරයෙහි ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය කොතෙක් දිග ද?” යි

“මහණ, පද්ම නිරයෙහි ආයුෂ්‍යප්‍රමාණය දීර්ඝය, මෙතෙක් හවුරුදු ය යි හෝ මෙතෙක් සිය හවුරුදු ය යි හෝ මෙතෙක් දහස් හවුරුදු ය යි හෝ මෙතෙක් සූවහස් හවුරුදු ය යි හෝ සඛ්ඛා කරණට සුකර නො වේ ය” යි.

“වහන්ස, උපමාවක් කළ හැකි ද? යි,”

“මහණ, හැකියැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. මහණ කොසොල් රට වහරට පත් වී සි කිරියකින් යුත් තල ගැළක් යම් පරිදි වේ නම්, පුරුෂයෙක් වර්ෂ ගනයක්හුගේ හෝ වර්ෂ සහස්‍රයක්හුගේ ඇවැමෙන් එයින් එක් එක් තලැටක් නභාලා නම්, මහණ, එ විසි-කිරියක් ගන්නා කොශලක තල ගැල මේ උපමුමයෙන් වහා මැ පරික්ෂයයට සිස්වීමට යේ. එක් මැ අබබුදු තිරය අවසනට නො යේ මැයි. මහණ, අබබුදු තිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් තිරබබුදු තිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ තිරබබුදු තිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම් එක් අබබ තිරයෙක් එ පරිදි ම වේ. මහණ, අබබ තිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් අහභ තිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති අහභා නිරයා ඵවමෙකො අට්ඨො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති අට්ඨා නිරයා ඵවමෙකො කුමුදෙ නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති කුමුද නිරයා ඵවමෙකො යොගඤ්ඤො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති සොගඤ්ඤා නිරයා ඵවමෙකො උපපලකො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති උපපලකා නිරයා ඵවමෙකො පුණ්ඩරිකො නිරයො, සෙය්‍යථාපි භික්ඛු වීසති පුණ්ඩරිකා නිරයා ඵවමෙකො පද්මො නිරයො. පද්මං ටො පන භික්ඛු නිරයං කොකාලිකො භික්ඛු උපපන්නො සාරිපුත්තමොඤ්ඤාප්පානෙසු විහ්නං ආසාදෙත්වාති. ඉදමචොව භගවා, ඉදං චත්තා සුගතො අපාපරං එතදචොව සත්ථා:

- 660 පුරිසස්ස භි ජාතස්ස කුයාරි ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ජීර්ණි අත්තානං බාලො දුඛතායිතං භණං.
- 661 යො නිජ්ජියං පසංසති තං වා නිජ්ජති යො පසංසියො,
විචිතාති මුඛෙන යො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න වීර්ණති.
- 662 අපමනො අයං කලි යො අකෙඛසු ධන පරාජයො,
සබ්බස්සාපි සභාපි අත්තානා අයමෙව මහත්තතරො කලි,
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ.
- 663 සතං සහස්සානං නිරඬවුතං
ජතතිංසති පඤ්ච ව අඬවුදති,
යමරියගරහි නිරයං උපෙති
වාචං මනඤ්ච පඤ්ඤාය පාපකං.
- 664 අභුතවාදී නිරයං උපෙති
යො වාපි කත්වා න කරොමීති වාහ,
උභොපි තෙ පෙච්ච සමාහවන්ති
නිභිතකල්මා මනුජා පරස්ස.
- 665 යො අපද්ධස්ස නරස්ස දුස්සති
සුඤ්ඤාන පොසස්ස අනඛණ්ණස්ස,
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං
සුමුමො රජො පටිවාතංව ටිණ්ණො.

මහණ අහහ නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් අට්ඨ නිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ, අට්ඨ නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් කුමුදු නිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ, කුමුදු නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් සොගඤ්ඤ නිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ, සොගඤ්ඤ නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් උප්පලක නිරයෙක් එ පරිදි වේ. මහණ උප්පලක නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් පුණ්ඩරික නිරයෙක් එ පරිදි වේ. මහණ, පුණ්ඩරික නිරය විස්සෙක් යම් පරිදි වේ නම්, එක් පදුම නිරයෙක් එ පරිදි මැ වේ. මහණ, කොකාලික මහණ සැරියුත්මුගලනුන් කෙරේ සිත් සවා පදුම නිරයෙහි උපන්නේ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. ශාස්තෘ වූ සුගතයන් වහන්සේ මෙය වදාරා අනතුරු කෙල වදාළ සේක:

660. යම් පරොස් ඛසෙකින් තමා සිදුනේ ද, එසේ උපන් දුර්භාෂිත කියන බාල වූ, පුරුෂයාගේ මුවෙහි කෙටෙරියක් ඛදු පරොස් ඛස් උපදනේ ය.

661. යමෙක් නිගා කළ යුතු පුද්ගලයා පසසා ද, යමෙක් පැයසිය යුතු යමෙක් වේ නම් ඔහුට නිගා කෙරේ ද, හෙතෙම මුඛින අපරාධ (පව්) රැස් කෙරෙයි. එ අපරාධයෙන් හේ සුව නො වීදියි.*

662. දු කෙළියෙහි ලා යම් ධන පරාජයෙක් වේ නම් මෙ පරාජය අල්පමාත්‍ර එකෙකි. යමෙක් සමාග්ගන පුද්ගලයන් කෙරෙහි සිත ප්‍රදූෂිත කෙරේ ද, මෙය ම මහත්තර පරාජයය වේ.

663. යම් කලෙක ලාමක වූ වචනය හා සිත ද පිණිවිස ආයාථයන් ගරහනුයේ නිරයට වැදේ ද, (උභි ආශ්‍ර: ප්‍රමාණය) නිරර්බුද සිය දහස් සතිසෙකි. අර්බුද පසෙකි.

664. යමෙක් ආයෙඛාපවාද වශයෙන් අභූත (මුසවා) කියන්නේ ද යමෙකුත් පවතම් කොට “නො කෙළෙමැ” යි කියා ද, හෙ ද පද්මාදී නිරයට උප්පත්ති වශයෙන් පැමිණේ. නිහිත කම් ඇති එ පුඥල්හු දෙදෙන ම මෙයින් සැව ගොස් පරලොවැ දී (නිරයොප්පත්තිංගන) සම වෙත්.

665. යමෙක් අප්‍රසූට වූ අවිදුමල නැති හෙයින් ශුද්ධ වූ ලාමක ඉච්ඡාවචර නැති හෙයින් අනඛණ වූ මිනිස් පුරුෂයකුහට ද්‍රෝහ කෙරේ නම්, උඩු යුළහට හෙලු සියුම් රජස් සෙයින් පාපය එ බාලයා කරා පෙරළා එයි.

- 666 යො ලොහගුණං අනුයුග්ගො
යො වච්ඡා පරිභාසති අශෝකො,
අසසංඛො කදරියො අවිදුශො
මධ්‍යරී පෙසුනියස්මිං අනුයුග්ගො.
- 667 මුඛදුග්ගච්ඡත අනරිය
භූතභූ පාපක දුක්ඛකාරී,
දුර්ගතක කළි අවජාත
මා බහුභාණිධ නොරධිකොසි.
- 668 රජමාකිරසි අභිතාය
සතෙන ගරහසි කිබ්බිසකාරී,
බහුති ච දුට්ඨරිතාති වරිඤ්ඤා
ගඤ්ජිසි¹ ඛො පපතං වීරරත්තං.
- 669 නති නසසති කසසවි කලං.
ඉති හ තං ලහතෙ ව සුචාමි,
දුක්ඛං මජ්ඣෙ පරලොකෙ
අත්තති පසසති කිබ්බිසකාරී.
- 670 අයොසංකුසමාහතට්ඨානං
නිණ්ණධාරං අයසුලමුපෙති,
අථ තත්තඅයොගුලුසන්තිහං
භොජනමත්ථී තථා පතිරූපං.
- 671 න හි වග්ගු වදන්ති වදන්තා
නාහිපවන්ති න තාණමුපෙන්නී,
අඛයාරෙ සක්ඛතෙ සෙනති²
අඤ්ඤිනියමං ජලිතං පවිසන්ති.
- 672 ජාලෙන ව ඔනහිසානා
තත්ථ හන්තනී අයොමයකුටෙහි,
අක්ඛංති නිමිසමායන්ති
තං වීතනං හි යථා මහිකායො.

1. ගඤ්ජි-මජ්ඣ.

2. සයන්ති-මජ්ඣ.

666. යමෙක් ලොහ ගුණ (වෘත්ත) යෙහි අනුයුක්ත ද, හේ ග්‍රහයා නැතියේ තද මසුරු ඇතියේ, බුදු වදන් පවා නො දන්නේ, පඤ්චධම්මාත්සයායෙන් යුක්ත වූයේ පෙහෙසුන්ටයෙහි නියැලියේ වචනයෙන් මෙරමාහට පරිභව කෙරෙයි.

667. විෂම මුඛ ඇත්තව, අලික්ඛාදිය, අනායාසය, වෘද්ධිනාශකය, පට්ඨ, දුෂ්කෘතකාරිය, නිව පුරුෂය, නිශ්ශ්‍රීක පුරුෂය, (බුද්ධ සුත්‍ර නොවන හෙයින්) අවජාතය, මෙ අත්ඛට්ඨි නහමක් බහුභාණ්ඩව, නහමක් නිරයෙහි උපදනේ වෙති.

668. පාපකාරිය, අහිත සදහා තමා කෙරෙහි කෙලෙස් දුහුලි වතුරුවති, ශාන්ත පුද්ගලයන් හට ගර්භා කෙරෙහි, බොහෝ දුෂ්චිත්ත කොට ප්‍රපාත සංඛ්‍යාත හිරාවලට යෙහි විරාත්‍රයෙහි එහි දුක් විදුනෙහි.

669. කිසිවකුගේ කුශලාකුශලකර්මය විපාක නොදී නො මැනස්නේ ය, කම්පල ඔහු කරා මැ එයි. කර්මයට හිමි වූයේ එ කර්ම-විපාක ලබාම ය. පාපකාරී බාල තෙමේ පරලොවහි දී තමා කෙරෙහි ලාදුක දක්නේය.

670. (හේ) යහුල් පිහිටුවන ලද තිස්සු මුවක ඇති යහුල් ඇති නිරයට එළැඹෙයි. යළි එ කර්මානුරූප වූ ම රත් වූ යහුලි බදු හොජනද ඇත.

671. (ගණිවු, පහරිවු යනාදි) බස් බණන්නාහු මිසුරු බස් නොකියත් මැ යි. (නිරාපල්ලෝ) සුමුබව පෙරට නො දිවෙති. රැකවරණට ද නො පැමිණෙති. අතුළ ගිනි අඟුරෙහි වැදගෙති. භාත්පයින් දිලෙන ගින්නට ද වදිති.

672. ලොහොදලිනුදු වෙළුන්නාහු එහි යමුවා කුළයෙන් පෙළති. අද වූ ම ඔහු තිමිය නම් රොරුව නිරයට පැමිණෙති. එ අත්ඛකාරය මහිකා (මිහිදුම) සෙයින් වතලේ මැ යැ.

- 673 අප් ලොභමයං පන කුමහිං
අග්ගිනිසමං ජලිතං පටිසන්ති,
පව්වන්ති හි තාසු වීරරත්නං.
අග්ගිනිසමාසු සමුපපිලවාසො.
- 674 අප් සුඛලොභිතමිසෙසා
තස්ස කිං පව්වති කිංකරිසකාරි,
යං යං දිසතං අධිසෙති
තස්ස කිලිසසති සමුප්පසමානො.
- 675 සුළවාටසප්පෙ සලිලකම්.
තස්ස කිං පව්වති කිංකරිසකාරි,
ගතතුං න හි තීරමපඤ්ඤා
සබ්බසමාහි සමනකපප්පලා.
- 676 අසිප්පතවනං පන තිණ්ණං
තං පටිසන්ති සමවජ්ජග්ගතො,
ජීවහං බලිසෙන ගහෙඤ්ඤා
ආරජයා රජයා වීග්ගන්ති.
- 677 අප් වෙතරණං පන දුග්ගං
තිණ්ණධාර චුරධාරමුපෙත්ති,
තස්ස මජ්ඣ පප්පතන්ති
පාපකරා පාපානි කරිඤ්ඤා.
- 678 බාදන්ති හි තස්ස රුද්ධෙන
යාමා සබ්බා කාකොලගණා ව,
සොණා සිග්ගා පටිගිජ්ඣා
කුලලා වායසා ව විතුදන්ති.
- 679 කිව්ඤ්ඤා වතායං ඉධ වුත්ති
යං ජනො ප්‍රසන්නා කිංකරිසකාරි,
තස්ස ඉධ ජීවිතසෙසෙ
කිව්වකරො සියා නරො න පමජ්ජ.

673. ඉක්බිති ගිහි පෙය්ගිනි දිලෙන ලෝකුඹු නිරයට වදනාහ. ගිහියම වූ එ ලෝකුඹු ගිහිනි ඉල්පෙන්නාහු විරරාත්‍රයෙහි පැයෙන් මැයි.

674. ඉක්බිති පව්කම් කරණුයේ පුයායෙන් හා ලෙයින් මුසු එතිරයෙහි කියෙයින් පැයේය යත්: යම මැ දිශායෙක්හි යේ නම්, එහි එ ලෙහෙපුයායෙන් පහස්නා ලද්දේ පෙළෙන්තේ ය.

675. පණුවනට නිවෙස් වූ එ නියෙ දියෙහි (ලෝ දියෙහි) පාපකාරී කියෙයින් පැයෙයි යත්: නික්ම යනුවට කොටෙකුදු නො මැත. හැම දික්හි භාත්පසැ යකබල ම යැ.

676. ඉක්බිති නියුණු අසිපත්‍ර වනය වෙයි. මොනොවට සිදින ලද ගාත්‍ර ඇති හිරියත්තු එයට වදනාහ. (යමපල්ලෝ) දිව බිලියෙන් ගෙණ හැද හැද පෙළිති.

677. ඉක්බිති නියුණු ක්ෂුර ධාරා ඇති වෙතරණි නම් දුර්ගයට වදිති. පාපකාරී අනිබාලයෝ පව කොට එහි වැටෙති.

678. එහි යමවත් වූත් කබරවත් වූත් වනකවුරෝ ද, බලු කැණ-තිල්ලු ද, මහගිජුලිහිණියෝ ද, උකුස්සෝ ද, කවුරෝ ද, හඬනවූත් කා-දමති. තුඩිනිදි බිඳිති.

679. මෙ ගිහිනි පාපකාරී ජනයා යම් දිවිපෙවෙතක් දක්නේ ද, එ දිවිවැටුම එකැතියෙන් දුක් මැ වෙයි, එ හෙයින් මිනිස් තෙමේ මෙලො වැ ජීවිත යේපයෙහිලා කෘත්‍යකාරී වන්නේ ය. නො ද පමා වන්නේ යැ.

680 තෙ ගණිතා විදුහි තිලවාහා
යෙ පදුමෙ නිරයෙ උපනිතා,
නග්ගතාහි හි කොටියො පඤ්ඤා භවන්ති
චාදය කොටි සතාහි සුනඤ්ඤා.

681 යාව දුක්ඛා තිරයා ඉධ වුඤ්ඤා
තඤ්ඤාසි තාව විරං වසිතඛං,
තඤ්ඤා සුචි පෙසල සාධු ගුණෙසු
වාචං මනං සතතං පරිරකෙඛති.

කොකාලිකසුඤ්ඤානං නිවසිතං.

3 - 11

නාලක සුඤ්ඤානං

682 ආනන්දජාතෙ තිදසගණෙ පතීතෙ
සකකංච ඉඤ්ඤා සුචිවසනෙ ව දෙවෙ,
දුස්සං ගහෙඤ්ඤා අතිරිච්ච ථොමයනෙන
අසිකො ඉසි අඤ්ඤා දිවාචිතාමරො.

683 දිස්වාන දෙවෙ මුදිතමනෙ උදග්ගො
විතතිං කරිඤ්ඤා ඉදමවොවාසි තඤ්ඤා,
කිං දෙවසඤ්ඤා අතිරිච්ච කල්යාණාරූපො
දුස්සං ගහෙඤ්ඤා භමයප් කිං පටිච්චං.

684 යදපි ආසි අසුමරෙහි සඤ්ඤාමො
ජයො සුරානං අසුරා පරාජිතා,
තදපි නෙතාදිසො ලොමහංසනො
කිං අබ්භූතං දඬු මරු පමොදිතා.

685 සෙලෙනති ගායනති ව වාදයනති ව
භුජානි පොඨෙනති ව නව්වයනති ව,
සුච්ඡාචි වොහං මෙරුමුඤ්ඤාසිතො
ධුතාරං මෙ සංසයං බිසංමාරිසා.

680. යම් පාපකාරීහු පද්ම නිරයෙහි උපන්හු නම්, ඔවුන්ගේ ආයුෂ්ප්‍රමාණ ප්‍රාඥයන් විසින් තල ගැල් බරින් ගණන ලද පස්කළතු-
හුවක් හා අනෙකුදු දෙළොස්කෙළ සියයක් වේ.

681. ඉමහත් දුක් ඇති තීරයෝ කීයන ලදහු නම්, එහි එතෙක්
බොහෝ කල් විසිය යුතු වෙයි. එහෙයින් පිච්ඡුරු පෙශල සාධු. ගුණ
ඇතියන් කෙරෙහි හැම කල්හි වචනය හා සිත හා මොනොවට
රක්තේ යි.

කෝකාලික සූත්‍රය නිමි.

8 - 11

නාලක සූත්‍රය

682. අසිත සාමි හටගත් සමාද්ධි ඇති හෙවත් උපග් ප්‍රමොද ඇති
(එහෙයින් මැ) සොමනස් සහගිය නොකිලිවි දිවසථ හැඳි තිදස්පුරවැසි
දේවගණයා සක්දෙවිදුහට ද සක්කාර කොට දිවසථ ගෙණ සියාරා අධිමාත්‍ර
කොට ස්තුතිකරනුවන් දිවා විහාරයෙහි දී දිව් ය.

683. එහි දී සාමි, ප්‍රමුදිත වූ සිත් ඇති ඔදවැඩ්ගිය දෙවියන් දැක ආදර
කොට මෙය කී ය: “දෙවිගණා අතිශයින් තුටු සැහැවී ඇතියේ කුමක්
පිණිස දිවසථ සියාරාගෙණ කුමට බමවූ ද?” යි.

684. යම් කාලයෙක්හි අසුරයන් හා සමග සභිග්‍රාමයෙක් වී නම්,
සුරනට ජය වී නම්, අසුරයෝ පරාජිත වූහු නම් එකල්හි දු මෙබඳු
රොමොද්ගමයෙක් නො වී ය. කවර නම් අද්භූතයක් දැක දෙවියෝ
ප්‍රමුදිත වූහුදැයි.

685. සිරුසන් තහන්ද? ගී ගයන්ද? පසහතුරු වයන්ද? අත්
පොළන්ද? නටන් දැයි? මම මේරුමස්තකවාසී කොප (දෙවියන්) පුර-
වුස්මි. නිදුක්වරිනි, වහා මාගේ සංගය දුරලවූ යි.

686 සො ධොධිසංඝො රතනවරො අතුලො
මනුසංලොකෙ භික්ෂුඤ්ඤායා¹ ජාතො,
සක්කානා ගාමෙ ජනපදෙ ලුම්බිනෙයො
තෙනාමි තුට්ඨා අභිරිච්ඡිකල්පා.

687 සො සංඛ්ඤාසංකල්පො අභ්‍යන්තරො
තරාසංඝො සංඛ්ඤාසංකල්පො,
විභක්ඛාසංඛ්ඤා වක්ඛං ඉසිච්ඡෙයො වනො
තදං ව සිංහො බලො මහාමහිං.

688 තං සද්ධං සුඤ්ඤා තුරිතමංසරි සො
සුඤ්ඤාදනාසං තද හවනං උපාගමි,
නිසස්ස තස්ස ඉදමචොවාසි සංඝො
කුභිං කුමාරො අහමපි දඤ්ඤාමො.

689 තතො කුමාරං ජලිතමිච්ඡං සුච්ඡං
උක්ඛාමිච්ඡං ව සුඤ්ඤාසංඝො,
දද්දංචොතං සිරියා අනොමච්ඡං
දෙසංසු ජුඤ්ඤං අසිඤ්ඤාසං සක්කා.

690 දිස්වා කුමාරං සිඤ්ඤා පඤ්ඤා
තරාසංඝං ව නහසිගමං විසුඤ්ඤං,
සුරියං තපනං සරද්ධිවිඤ්ඤා
ආනන්දාසංඝො විසුඤ්ඤා පිඤ්ඤං.

691 අනෙකාසංඝො සංඝාසංඝො
ජනං මරු ධාරස්මිත්තලිකෙ,
සුච්ඡංචංචංචං විඤ්ඤා වාමරා
න දිස්සෙර වාමරජනාගාමකා.

692 දිස්වා ජට්ඨිකංසිරිච්ඡෙයො ඉසි
සුච්ඡංචංචංචං විස පඤ්ඤාසංඝො,
සෙතස්ස ජනං ධරියන්තමිඤ්ඤා
උද්භවිකො සුමනො පටිභ්‍යංගො.

1. සුඤ්ඤානා-මහා

686. (සමාසක් සම්බොධිසම්බගමයට නිසි) උත්තම රත්ත වූ (තමනට තුල්‍යයකු නැතියෙන් අතුල්‍යවූ ඒ බොධිසත්ව තෙමේ දෙවමිනිස්තට හිතසුව පිණිස මිනිස් ලොව ශාක්‍යයන්ගේ ජනපදයෙහි වූ ලුම්බිනී නම් ගමහි උපත. එහෙයින් අතිශයින් කල්‍යාණ පුච්ඡෝතු වූ වම්හ.

687. සර්වසත්වොත්තම ඵ අග්‍ර පුද්ගල නරශ්‍රේෂ්ඨ වූයේ හැම සත්තට උතුම් වූයේ සිවුපාවූන් අභිභවා සිටුනා බලවත් සිහරදකු අභිතනාද කරණු සෙයින් ඉසිපතන නම් මෘගදවයෙහි ධර්මවක්‍රය පවත්වන්නේ ය.

688. එකල්හි ඒ දේවවාක්‍යය අසා එ (අසිත) තෙම ජරිතව (දෙව-පුරයෙන්) බටුයේ ය. සුදෙවුන් රජුගේ හවනයට එළැඹියේ ය. එහි නිෂණ්ණ වූයේ “කුමර කොහි ය? මම ද දක්නා කැමැතියෙමි”යි යන මෙ බස් ශාක්‍යයනට කී.

689. ඉක්බිති දක්ෂ වූ රත්කරුවකු විසින් කෝවා මුවෙහි ලා මොනොවට සවා තවනලද වූ ම දිලියෙන රණක් වන් ශෝභායෙන් බබලන නො ලමු රූපපුයෙන් යුත් පුත්කුමරු ශාක්‍යයෝ අසිත නම් තවුස්තට දැක්වූහ.

690. දිලෙන හිත්තක් බඳු වූ ද අභස්හි සරන පිරිසුදු නාරාජති බඳු වූ ද සරාකල්හි අභමුක්ත වූ දිලියෙන හිරු බඳු වූ ද කුමරු දැක උපන් සතුටු ඇතියේ විපුල ප්‍රීතිය ලැබී.

691. අභස්වැසි දෙවියෝ අනෙක සලාක ඇති දභස් මඩුලු ඇති සත් දරුව. රත්යව් ඇති සෙමරවල්විද්‍යා සැලෙයි. සෙමර හා සත්ගතුවෝ නොපැණෙත්.

692. දළමඩුලු යුත් අසිත නම් සෘෂි පඩුඇඹුලෙක්හි තැබූ රත් නිකක් බඳු කුමරු ද මුදුනෙහි දරු සේසත් ද දැක ඔදවැඩි සිතැති වැ සොම්නස් ඇති වැ පිළිගනී.

- 693 පටිග්ගහෙතො භත සකාපුබ්බං.
 ජිහිංසකො¹ ලක්ඛණමනසාරගු,
 පසන්නවිනේනා ගිරමබ්බදිරිසි
 අනුඤ්ඤායං දිපදනමුඤ්ඤාමො.
- 694 අභිනිවේශනා ගමනමනුසාරනේනා
 අකල්යාණාරූපො ගලයති අසුඤ්ඤානි,
 දිස්වාන සකායා ඉසිමවොවුං රුද්ධනං
 නො වෙ ඤාමාරො හවිසන්ති අනතරායො.
- 695 දිස්වාන සකායා ඉසිමවොව අකල්යාණ
 නාහං ඤාමාරො අභිනිවේශනාමි,
 න වාපි මසා හවිසන්ති අනතරායො
 න ඔරකොයං අධිමානසා හවාථ.
- 696 සමමාධියග්ගං ඉසිමවොව ඤාමාරො
 යො ධම්මවිකල්පං පරමවිසුද්ධිසි,
 විනේශකායං ඉහුජනාහිතානුකම්පි
 විඤ්ඤානසා හවිසන්ති බුභවතිරියං.
- 697 මමඤ්ඤා ආයුන විරම්භාවකේසො
 අභිනිවේශනා මෙ හවිසන්ති කාලකිරියා,
 සොහං න සොසං² අසම්මුඛසා ධම්මං
 තෙනමහි අවොචා ව්‍යසනගතො අසාවි.
- 698 සො සාකියානං විපුලං ජනේතො පිති.
 අනෙකපුරුෂො නිරගමා බුභවති,
 සො හගිනෙය්‍යං සයමනුකම්පමානො
 සමාදායෙති අසම්මුඛසාධමෙම.
- 699 බුද්ධොති සොසං යදපරකො දුෂ්ඨංසි
 සමමාධිපනේන විවරති ධම්මමග්ගං,
 ගතංවාන තත් සමයං පරිපුර්ණයානො
 වරස්සු තස්මිං හගති බුභවතිරියං.

1. ජිහිංසකො-ච්ඡෙදක.

2. සුඤ්ඤා - සිද්ධි. 1

693. උක්ඝණ ශාස්ත්‍රයෙහිත් වේදමන්ත්‍රයන්හිත් කෙළ පෑමිණි එ තවුස් ශාක්‍ය ශ්‍රේෂ්ඨා පිළිගෙන පිරික්සනුයේ පහන්සින් ඇතියේ “දව්ප දෙත්තම මෙ කුමර අනුත්තරය” යන බස් පාළ කෙළේය.

694. එක්බිති තමාගේ අරුතලගමන් සමරමින් නොසතුටු සිත් ඇත්තේ කදුළු හෙලයි. ශාක්‍යයෝ වලඡනා තවුස් දැක “කුමරු කෙරෙහි අනතුරෙක් නොවෙදෝ හෝ”යි කීහ.

695. නොසතුටු සැහැවි ඇති ශාක්‍යයන් දැක “මම කුමර කෙරෙහි අහිතයක් නො සමරමි, මොහුට අනතුරෙකුද නො වෙයි. මෙකුමර ලාලකයෙක් නො වෙයි. (තෙපි) තුටුසිතැති වව”යි තවුස් පැවැසීය.

696. මෙ කුමර (සර්වඥතාඤ්ඤාසම්බන්ධතා) අනුත්තර සම්බෝධියට පෑමිණෙයි. පරම විශුද්ධ නිර්වාණය දක්නාසුලු මෙතෙම බහුජන භික්ෂු-කම්පා ඇතියේ ධම්මයක් පවත්වන්නේ ය. මොහුගේ ශාසනය පතළ වන්නේ යි.

697. මාගේ ආයුෂ්‍යත් මෙ මිනිස් ලොවහි දිගුකල් අවශේෂ නො වේ. මෙ අතුරෙහි මාගේ කාලක්‍රියා වන්නේය. එවන් මම අසම වීර්යය ඇති බුදුන්ගේ දහම නො අසන්නෙමි. එකරුණින් ආතුරයෙම සුබ්‍යාශයට පෑමිණියෙමි දුක් ඇතියෙමි.

698. ඒ බ්‍රහ්මචාරී ශාක්‍යයනට විදුල ප්‍රිති දහවා ඇතොවුරින් නික්මා ගියේය. හෙතෙම අනුකම්පා කෙරෙමින් බෑනා අසම වීර්යධුර ඇති සම්බුදුන්ගේ සස්තෙහි සමාදන් කරවීය.

699. යම් මැ කලෙක්හි මෙරමා වෙකින් සම්බුදුහු සම්බෝධිදාජන වුවාහු අග්‍ර වූ නිර්වාණය හෝ නිර්වාණ මාර්ගය විවරණ කරති යන සොෂය අසවු නම් එහි ගොස් ධර්මසමය පුළුවියමින් එ භාග්‍යවතුන් හමුයෙහි බබසර (මහණදම්) කරව.

700 තෙනානුසිද්ධො භික්ඛනසෙන තාදිනා
අනාගතෙ පරම්පිපුඤ්ඤාසිනා,
සො නාළකො උපචිතපුඤ්ඤාසකථයො
ජිනං පතිකං පරිවසි රක්ඛිතින්ද්‍රියො.

701 සුඤ්ඤාන සොසං ජිනවරවක්ඛවත්තනෙ
ගහකාන දිස්වා ඉසිතිසහං පසනෙතා,
මොනෙයාසෙට්ඨං මුනිපවරං අපුඤ්ඤ
සමාගතෙ අසිත්ථගයසා සාසනෙති.

වජ්‍රගාරා.

702 අඤ්ඤාතමතං වචනං අසිත්තසා යථාතථං
තං තං ගොතම පුච්ඡාම සබ්බධම්මානපාරගුං.

703 අනගාරියුපෙක්ඛසා භික්ඛවරියං ජිහිංසතො,¹
මුනි පටුඤ්ඤි මෙ පුට්ඨො මොනෙයාං උක්ඛමං පදං.

704 මොනෙයාං තෙ උපඤ්ඤිකං (ඉති හගවා)
දුක්ඛකරං දුරභිසම්භවං,
හන්ත තෙ නං පටිකාමී සන්තම්භස්ස දමො හවි.

705 සමානභාගං* කුබ්බෙට්ඨ ගාමෙ අකකුට්ඨවිඤ්ඤං,
මනොපදෙසං රක්ඛෙයා සනෙතා අනුත්තතො වරෙ.

706 උච්චාවචා භිච්ඡරන්ති දයෙ අභිසිද්ධපමා,
නාරියො මුනිං පලොභෙන්නී තා සු තං මා පලොභස්සං.

707 විරතො මෙට්ඨනා ධම්මා තිස්සා කාමෙ පරොවරෙ.
අවිරුද්ධො අසාරකෙතා පාණෙස්ස තසථාවරෙ.

1. ජිහිංසතො - මිත්තං.

2. භාවං - සිද්ධි, 1.

700. භික්‍ෂු කැමැති සිත් ඇති සමාධිගතවිත්ත ඇති අනාගතයෙහි (නාලක) පරම විශුද්ධ වූ නිර්වාණය සාක්ෂාත් කරන්නේ යයි දක්නාසුලු එ අසිත තවුස් පිසින් අනුසස්නාලද (පිපුමතුරා බුදුන්කලා පටන්) රැස් කළ පින්රැස් ඇති එ නාලක භික්‍ෂු සර්වඥයන් වහන්සේ ප්‍රතික්ෂා කෙරෙමින් රක්තාලද ඉදුරන් ඇතියේ වාස කෙළේ ය. (තවුස්දම් රැකිය.)

701. එ නාලක තාපස ජිනවරයන්ගේ ධර්මවක්‍රප්‍රවර්තනයෙහි දී දෙවතා නාදය අසා (ඉසිපතන්) ගොස් සෑමිනිෂ්ඨ වූ භාග්‍යවතුන් දැක පහන්වූයේ අසිත නම් තවුස්හුගේ අනුශාසනයට කල් එළැඹෙත් ම ප්‍රවර-මුනිහු වෙතින් ශ්‍රේෂ්ඨඥනය (මාර්ගඥනය) පිළිවිසිය යි.

වත්ප්‍රභාථා යි.

702. ගෞතමයන්වහන්සේ, අසිත තවුස්හුගේ අවිපරිත වූ (සම්බෝධි-මග්ගං ජුස්සිසන්තායං කුමාරො යන) තෙල වචනය මා විසින් දන්තා ලදී. එහෙයින් මැ (ෂඩාකාරයෙන්) සර්වධර්මයන්ගේ කොට්ඨාස්ත වූ මුඛ වහන්සේ ප්‍රථස්මි.

703. (ප්‍රමුජ්ජාසඩ්ධායන) අනගාරියට පත්, භික්ෂාවර්ගය යොයන මට පුළුවන්නාලද මුනිහු උත්තම වූ මොනෙයප්‍රතිපද් පවසත්වා.

704. “කොපට දුෂ්කර වූත් දුර්ධගමවූත් මොනෙයප්‍රතිපද් පනවන්-නෙමි. එකාන්තයෙන් එය තොපට පවසන්නෙමි. වීර්යොපස්නම්භයෙන් සිත් පිහිටුව, අශීරීල පරාක්‍රමයෙන් දෘඪ (සරීර) වව”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළහ.

705. ගම්හිදී ආත්‍රොශය හා වෘද්ධතාව හා යන දෙක සමාන භාග ඇති කරව. (සමව සලකව) (ආත්‍රොශ ලද්දෙහි) විත්තප්‍රභේදය රක්ව. (රජුන් විසිනුදු වදනා ලද්දෙහි) මානසෙන් උත්තන නොවැ ශාන්ත වැ හැසිරෙව.

706. අරණෙහි දු ගිහිසිළු බදු කුසුමහත් (නානාප්‍රකාර වූ) ආලම්බන-යෝ ඉදුරනට හමුවෙත්. ස්ත්‍රීහු ද පැවිද්දහු පොලොබවති. ඔහු තා නහමක් පොලොබවත්වා.

707. මෙවුන්දමින් වැළැක්වියේ සුඤ්ජාසුඤ්ජර කාමයන් හැරපියා ස තෘෂ්ණ වූ හා නිෂ්තෘෂ්ණ වූ හා ප්‍රාණින් කෙරෙහි (පරපාක්ෂික හෙයින්) විරුද්ධ නොවූයේ (ස්වපාක්ෂික හෙයින්) නො ඇලුනේ වෙයි.

- 708 යථා අභං තථා එතෙ යථා එතෙ තථා අභං,
අක්කානං උපමං කඤ්ඤානං හතෙය්‍යං න සාතයෙ.
- 709 භික්ඛා දුට්ඨස්ස ලොභස්ස යත්තං යතො පුට්ඨස්ස,
වක්ඛුමා පටිපජ්ජෙය්‍යං තරෙය්‍යං නරකං ඉමං.
- 710 උංකුදරො මිත්තාහාරො අපට්ඨර සංඥාලොභො,
යථෙ ඉට්ඨාය භිවජ්ජානො අනිවෙජ්ජා හොති නිබ්බුතො.
- 711 සප්පිඤ්චාරං වරික්ඛා වනත්තමභිභාරයෙ,
උපට්ඨිතො රුක්ඛමුලස්මිං ආසනුපගතො මුනි.
- 712 ස කුමාරපසුතො ධරො වනත්තෙ රමිතො සියා,
කුමාරෙ රුක්ඛමුලස්මිං අක්කානමභිතොයයං.
- 713 තතො රත්තං විවසනෙ ගාමත්තමභිභාරයෙ,
අභිභානං නාභිනිජ්ජෙය්‍යං අභිභාරස්ස ගාමතො.
- 714 න මුනි ගාමමාගමිකුලෙසු සහසා වරෙ,
සාසෙය්‍යං ජිනකකපොන වාචං පසුතං හණං.
- 715 අලංකාරං යදිදං සාධු නාලංකාරං කුසලං ඉති,
උභයෙනෙව සො තාදි රුක්ඛං ව උපනිවිසානි.
- 716 ස පක්කපාණි විවරතො අමුගො මුගසමුගො,
අපං දුතං න භීෂ්මයං දුතාරං නාවජානිය.

708. මම යම්බඳු (සුවකැමැති) යෙමි නම්, මොහුද එබඳු (සුවකැමැති) වෙත් මොහු යම්බඳු (දුක් නොකැමැති) වෙත් නම්, මම ද එබඳු (දුක් නොකැමැති) වෙමි. මෙසේ තමා උවමි කොට ගෙන පරපණ නො නසන්නේ ය, නොද නස්වන්නේ ය.

709. යම් සිවුපසෙක්හි පාර්ශ්වජන (ඉට්ඨා ලොභ වීසින්) ආසක්ත වූයේ නම්, එ ඉට්ඨා හා ලෝභය හා හැරපියා ඥානවක්ෂස් ඇති වැ (මොනෙයාවන) පිළිපදුනේ ය. (දුෂ්පුරාර්ථයෙන්) මේ ප්‍රත්‍යය තෘෂ්ණා තරක්ය තරණය කරන්නේ ය.

710. (සතර පස් පිඩුවකට ඉඩ දී පැත් බොනුයෙන්) උභොදර වූයේ මැ, (භොජනයෙහි මාත්‍රඥතායෙන්) මිත්‍යාහාර චිත්තේ ය. (වතුර්විධ අල්පෙච්ඡතායෙන්) අල්පෙච්ඡ වූයේ මැ රහත් මගින් තෘෂ්ණාලොභාද්‍රව්‍යය දුරු කිරීමෙන්. ලොභප නො වන්නේ ය. හෙ එකාන්තයෙන් සාදුක් නැති-යේ ඉව්ඡාරහිත වූයේ (කෙලෙස් සන්තූන් හෙයින්) තිව්සේ වෙයි.

711. වනවැසි එ මහණ පිණ්ඩිකාරය කොට භිමවා වනයට යන්නේ ය. මුනි තෙම රුක්මුල්හි එළැඹ සිටියේ ආසනොපගත වන්නේ ය.

712. උභයධ්‍යානයන්හි අනුයුක්ත වූ එ ධීර අරනෙහි අභිරත වන්නේ ය. චිත්තය මොනොවට තුටු කරවමින් රුක්මුල්හි ලොකොත්-තර ධ්‍යාන කරන්නේ ය.

713. පිණ්ඩිකාරයෙන් නික්ම වනයාත්‍රායෙන් මත්තෙහි රෑ අවසන්හි ග්‍රාමාන්තය කරා (පිටුසඳහා) යන්නේ ය. එහි දී ගිමන්ත්‍රණ නො ඉවසන්-තේ ය. ගමින් වෙතැ එළැවූ පිණ්ඩිපාත ද නො ඉවසන්නේ ය.

714. මුනිතෙම ගමට වැද කුලයෙහි (සහශොකිතාදී වීසින්) සැහැසි ව ආහාරාන්වෙෂණ නො කරන්නේ ය. සුන්බස් ඇතියේ පිඩුවා පිළිබැදී ඔහාසාදියෙන් ප්‍රයුක්ත වූ වචන නො බණන්නේ ය.

715. යම් මැ පිණ්ඩියක් උදිමි නම්, මෙය මැ මනා යැ, යම් මැ භික්ෂාවක් නොඋදිමි නම්, එ ද මනා යැ යි හේ ලාභ අලාභ දෙකින් මැ නිර්-වකාර වෙයි. එලාන්වෙමි පුද්ගලයකු රුක හැරපියා මැදහත් ව යනු මෙනි.

716. හේ පාත්‍ර ගත් අත් ඇති වැ නොගොඵ වූයේ මැ ගොඵවෙකැයි යම්මත වැ හැසිරෙන්නේ දනය සුලු ය යි හෙළා නො දක්නේ ය. දත් දෙන්නහුට ද අවමන් නො කරන්නේ ය.

- 717 උච්චාවචා හි පටිපද සමණෙන පකාසිතා,
න පාරං දිගුණං යනති න ඉදං එකගුණං මුතං.
- 718 යසං ව විසතා නත්ති ජිනනසාතයං භික්ෂුනො,
කිවචාකිවචපහිනසං පරිලාභො න විජුති.
- 719 මොනෙයං තෙ උපඤ්ඤියං (ඉති හගවා)
බුරධාරුපමො හවෙ,
ජීවහාය කාලං ආහවිව උදරෙ සඤ්ඤතො සියා.
- 720 අලිනච්ඡෙතො ව සියා න වාපි බහු විතතයෙ,
නිරාමගඤ්ඤා අසිතො බුහවරියපරායනො.
- 721 එකාසනසං සිනෙඛප් සමණුපාසනසං ව,
එකතං මොනමකුඛතං එකො වෙ අභිරමියති.
- 722 අප් හාසිති දසදිසා
සුචා ධීරානං නිග්ගොසං කුඛාසිතං කාමවාගිතං,
තතො හිරිඤ්ඤා සඤ්ඤා හියො කුඛෙඛප් මාමකො.
- 723 තං නදීති විජානාප් සොඤ්ඤසු පදරෙසු ව,
සණ්තො යනති කුඤ්ඤාබ්බා තුණ්හී යාති මහොද්ධි.
- 724 යදුනකං තං සණ්තී යං පුරං සතතමෙව තං,
අභිභිකුමහුපමො බාලො රහදෙ පුරොව පණ්ඨිතො.
- 725 යං සමණො බහු භාසති උපෙතං අත්ථසංහිතං,
ජානං සො ධමමං දෙසෙති ජානං සො බහු භාසති.
- 726 යො ව ජානං සමං පුත්තො ජානං න බහු භාසති,
ස මුනි මොනමරහති ස මුනි මොනමජ්ඣගාති.

නාලකසුඛං නිවර්තං.

717. උත්තම වූත් නිහින වූත් පිළිවෙත බුද්ධග්‍රමණයන් වහන්සේ විසින් වදරණ ලදී. (යොගිනු) එ ප්‍රතිපදයෙන් දෙවරක් (නිර්වාණ සංඛ්‍යාත) පාරයට නොයෙත්. එ නිර්වාණපාරය එක් මැ මහින් පහස්නට නිසි ය යි ද නො දන්නා ලදී.

718. සුත්තකෙලයේ හෝ ඇති යම් මැ මහණකුහට අටෝරාසියක් වූ තෘෂ්ණා නැද්ද, (කුශලාකුශල සංඛ්‍යාත) කෘත්‍යාකෘත්‍යයන් ප්‍රතීණ කළ ඔහුට රාගයෙන් උපන් වේවයි ද්වේෂයෙන් උපන් වේවයි පරිදහ නැත.

719. තොපට මොනෙයච්ඡාය පණවන්නෙමි කරමුවහත උච්ච කොට ඇතියේ වන්නේ ය. දිවිත්තලු සටා (රසතෘෂ්ණා) දුරු කොට උදරයෙහි සංයත වන්නේ ය.

720. නිරතුරු නොලස් සිත් ඇතියේ ද වන්නේ ය. ඥාති ජනපද, අමරවිතර්කවශයෙන් බොහොවක් ද නො සිතන්නේ ය. නික්ලේශී වූයේත් තෘෂ්ණාදෘෂ්ටියෙන් එක ද හවයක් ඇසුරු නො කෙළේ ශික්ෂාත්‍රය සංග්‍රහිත සකලමුත්තවර්යය පරායණ කොට ඇතියේ ද වන්නේ ය.

721. ඉදින් මහණ එකලා වූයේ ම සිත් අලවා වෙසෙන්නේ නම්, මහණුන් විසින් උපාසනා කටයුතු විවික්තාසන සංඛ්‍යාත ඉරියව්වට හා අවතිස්කමටහන් අරමුණට හා හික්මෙන්නේය. කාය චිත්ත විවේක සංඛ්‍යාත එකත්වය මොන යයි කියනලදී,

722. ඉදින් දසදිගුන් කීර්තියෙන් හොබවූ නම් වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් හැරපියනසුලු උභයධ්‍යානයන් ලත් ධීරයන්ගේ කීර්ති සෞභය අසා අනතුරුව ශ්‍රී හා ශ්‍රද්ධා බෙහෙවින් වඩනුයේ මාගේ ශ්‍රාවක වන්නේ ය.

723. එය නදින්ගෙනුයු ජලමාතෘකාහි ද දියකදුරුහි ද ලා දනුව. ක්ෂුද්‍ර ජලමාතෘකාවෝ හඬනාවමින් ගලායෙත්. මහානදීභු නිහඬ වැ ගලාබස්නාහ.

724. යමක් උෞත ද එ හඬයි. යමක් පූර්ණ ද එ ශාන්ත මැ වෙයි. බාල අර්ධකුම්භොපම වෙයි. පණ්ඩිත පුද්ගල පිරිපුන් දියවිලක් බදු වෙයි.

725. බුද්ධග්‍රමණ අර්ථයෙන් යුක්ත වූත් ධර්මයෙන් යුක්ත වූත් අර්ථසංහිත වූත් යම් මැ ධර්මයක් බොහෝ කොට දෙසා නම්, හෙ දන්නේ ම එ ධර්මය දෙසයි. හෙ දන්මින් මැ බොහෝ කොට දෙසයි.

726. යමෙක් සංයත සිත් ඇත්තේ ම දන්නේත් වේ ද, දන්නේත් බොහෝ ධර්මය නො දෙසා ද, එ මුනි (මොක්ෂායාපටිපද සංඛ්‍යාත) මොනයට නිසි වෙයි. එ මුනි (අර්හත්මාභිඤ්ඤා සංඛ්‍යාත) මොනයට පැමිණියේ ය යි.

නාලක සූත්‍රය නිමි.

අවයතානුපයසනා සුතතං.

එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා සාවකීයං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතු පාසාදෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා තදුහුපොසපේ පනතරසෙ පුණ්ණියාය පුණ්ණිමාය රතතියා භික්ඛුසංඝපටිච්ඡිතො අබෙහාකාසෙ නිසින්නො හොති. අපි ඛො හගවා තුණ්හිගුතං තුණ්හිගුතං භික්ඛුසංඝං අනුච්චොකෙකො භික්ඛු ආමන්නෙයි.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ, කුසලා ධම්මා අරියා නියයානිකා සම්මොධ ගාමිනො, තෙසං වො භික්ඛවෙ, කුසලානං ධම්මානං අරියානං නියයානිකානං සම්මොධ-ගාමිනං කා උපතිසා සවණායාති. ඉති වෙ භික්ඛවෙ, පුළුච්ඡිතාරො අසසු තෙ එවමස්ස චිච්ඡිතා: යාවදෙව අවයතානං ධම්මානං යථාගුතං ඤාණායාති,

කිංච අවයතං වදෙම:

ඉදං දුක්ඛං, අයං දුක්ඛසමුදයො'ති අයමෙකානුපයසනා, අයං දුක්ඛ-නිරොධො, අයං දුක්ඛනිරොධගාමීනීපටිපද්ද'ති අයං දුතියානුපයසනා. එවං සමා අවයතානුපයසිතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුතො අසමත්තස්ස ආතාපිතො පහිතත්තස්ස විහරතො අනිතං එලානං අඤ්ඤතරං එලං පාටිකඛං දිවෙධව ධමමෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමීනාති. ඉදමවොච හගවා ඉදං වක්වා සුගතො අපාරං එතදවොච සකා:

727 යෙ දුක්ඛං නසප්පානාති අපො දුක්ඛස්ස සමභවං
යත්ථ ච සබ්බෙසා දුක්ඛං අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තස්ථ මග්ගං න ජානතති දුක්ඛපසමගාමිනං.

ද්වයතානුපයසනා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සුචාරාම නම් මිහාරමාතුපාසාදයෙහි වැඩවසනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඳපිරුණු පුණුරැසි පොහෝලත් එදවස රාත්‍රියෙහි බික්සහුන් විසින් පිරිවරණලද්දු අබවස්හි වැඩහුන්සේක. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතිශයින් තුෂ්ණිමාන වූ භික්ෂුසඤ්ඤා අනුවලොකන කොට මහණුන් ඇමැතුන:

මහණෙනි, අනවදා වූ ආයාස වූ කිරියාණයට හිතවැ වැටෙන (අර්හත් සඤ්ඤාත) සංකොධය එළවනසුලු යම් (සප්තත්‍රිංශද්වොධිපාක්ෂික නොහොත් පයාසාප්ති සඤ්ඤාත) ධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද, අනවදා වූ ආයාස වූ තෙය්‍යාසික වූ සංකොධයට පමුණුවනසුලු එ ධර්මය අසනු තොපට කවර ප්‍රයෝජනයක් ඇද්දැයි (කුමට තෙපි ඒ දහම් අසවු දැයි) මහණෙනි, මෙසේ පුළුල්වනාහු වෙත් නම්, ඔහු මෙසේ (ප්‍රත්‍යක්ෂරමුඛයෙන්) කියැයුතු වන්නාහ: (ලොකික-ලොකොත්තර විසින්) ද්විවිධ කොට දක්වනලද ධර්මයන්ගේ ම යථාමාන (අවිපරිත) ඥානය සදහාය''යි.

කවරක් නම් අවයන යි කියවු ද යත්:

මෙ පඤ්ඤාසංකප්පය දුක යැ, මෙ අභිච්ඡාදනාසංකප්පය දු:ඛසමුදය යැ යන මෙ එක් අනුපයසනායෙකැ. මෙ දු:ඛනිරෝධය යැ, මෙ දු:ඛනිරෝධගාමීනීපටිපදා යැ යන මෙ දෙවන අනුපයසනා යි. මහණෙනි, මෙසේ මනා කොට ද්වයධර්මයන් සුතපුතා දක්නාසුලු අප්‍රමත වූ කෙලෙස්වන වැර ඇති කාය ජීවිත දෙකෙහි නිරපේක්ෂක වැ වාසකරණ භික්ෂු විසින් ඉහාත්මයෙහි ම අර්හත්වය හෝ (සුනාර්ථ වශයෙන් ගතයුතු) ස්කන්ධශෙෂයක් ඇතිවත් ම අනාගාමිභාවය හෝ යැ යන ද්විධර්මයන්ගෙන් අන්‍යතර එලයෙක් කැමැතිවිය යුතු ය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සුගත වූ ශාය්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාළ යළිත් අන්‍ය වූ තෙල ගාථා ද වදාළසේක:

727. යම් මහණ කෙනෙක් පඤ්ඤාසංකප්පය නො දනිත් ද, වැලිත් එ දු:ඛයාගේ සමුදයන් නොදනිත් ද, යම් නිව්‍යාණයෙක්හි සච්ඡිකාරයෙන් නිරවශෙෂ කොට දු:ඛ නිරෝධය වේ නම් එ නිවන හා දු:ඛොපශමයට යන එ මාර්ගයන් නො දනිත් ද,

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

728 වේතොවිමුත්තිනිනා තෙ අපො-පඤ්ඤවිමුත්තිනා,
අභබ්බං තෙ අත්තකිරියාය තෙ වෙ ජාතිජරුපගා.

729 යෙ ව දුක්ඛං පජානන්ති අපො-දුක්ඛස්ස සමභවං,
යත්ථ ව සබ්බසො දුක්ඛං අපසං උපරුජ්ඣති,
තඤ්ච මග්ගං පජානන්ති දුක්ඛුපසමගාමිනං.

730 වේතොවිමුත්තිසමපන්නා අපො-පඤ්ඤවිමුත්තිනා,
භබ්බං තෙ අත්තකිරියාය න තෙ ජාතිජරුපගාති.

සියා අඤ්ඤානපි පරියායෙන සමමා ආයතනානුපසාදනාති, ඉති වෙ
භික්ඛවෙ, පුළුඡිතාරො අඤ්ඤ, සියාතිසපු වචනියා, කථඤ්ඤ සියා: යං කිඤ්චි
දුක්ඛං සමෙහාති. සබ්බං උපධිපච්චියාති, අයමෙකානුපසාදනා.
උපධිනං තෙව අසෙසවීරාගනිරොධා නත්ථී දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං
දුතියානුපසාදනා. එවං සමමා - පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

731 උපධිතිධානා පභවන්ති දුක්ඛා
යෙතෙවි ලොකස්මිං අනකරුපා,
යො වෙ අවිඤ්ඤා උපධිං කරොති,
පුනපුනං දුක්ඛමුපෙති මුද්දො,
තස්මා පජානං උපධිං න කසිරා
දුක්ඛස්ස ජාතිපභවානුපසාදිති.

සියා අඤ්ඤානපි පරියායෙන සමමා ආයතනානුපසාදනාති, ඉති වෙ
භික්ඛවෙ, පුළුඡිතාරො අඤ්ඤ සියාතිසපු වචනියා. කථඤ්ඤ සියා: යං කිඤ්චි
දුක්ඛං සමෙහාති, සබ්බං අවිජ්ජාපච්චියාති අයමෙකානුපසාදනා. අවිජ්ජාය
තෙව අසෙසවීරාගනිරොධා නත්ථී දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුතියානු-
පසාදනා. එවං සමමා - පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

728. (අර්හත්වඵලසමාධිසංඛ්‍යාත) වෙනොවිමුක්තියෙන් පිරිහුනු වැලි ප්‍රඥවිමුක්තියෙහින වූ ඔහු දුක් කෙළවර කිරීමට අභවා වෙති, එකාත්තයෙන් ඔහු ජාතියට හා ජරාවට පැමිණියාහුය. (ජාතිජරායෙන් නො මිදුනාහු වෙති යේ යි.)

729. යම් මහණ කෙනෙකුත් උඤ්ඤාදියෙන් තත්වු පරිදි දැනිත් ද වැලි එ දුඃඛයාගේ සමුදයත් දැනිත් ද, යම් නිවනෙන් සම්ප්‍රකාරයෙන් අශෙෂ කොට දුඃඛය නිරෝධයට යේ නම් එය ද, දුඃඛව්‍යුපශමයට යන එ මාර්ගසත්‍යයත් තත්වු පරිදි දැනිත් ද,

730. (අර්හත්වඵලසමාධි) විතතිමුක්තියෙන් සමන්වාගත වූ ද, වැලි (අර්හත්වඵල) ප්‍රඥවිමුක්තියෙන් සමන්වාගත වූ ද ඔහු වර්තදුඃඛය කෙළවර කරණු සඳහා භවා වෙති, ඔහු එකාත්තයෙන් ජාතිජරාවට නො යන්නාහු වෙතැ'යි.

ඉදින් මහණෙනි, “අන්‍ය පයඝායෙකිනුදු සමයග්ද්වයතානුදර්ශනායෙක් වන්නේ දු’යි මෙසෙයින් පුළුවන්නාහු වෙත් නම්, ‘වන්නේය’යි කියා යුතු වෙත්, කිසෙයින් වෙය යත්: යම් කිසි වර්තදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක (සාසුචකර්මසංඛ්‍යාත) උපදිප්‍රත්‍යයෙන් වේ යන මේ එක් අනුදර්ශනායෙක, එ උපදින්නේ ම අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් වර්තදුඃඛයාගේ සමහවයෙක් නැතැ'යි යන මේ ද්විතීයානුදර්ශනා වෙයි, මෙසෙයින් සමයග්ද්වයතානුදර්ශනා වේ යයි... වැලි ශාක්‍ෂාත් වහන්සේ අන්‍ය වූ ද තෙල ගාථා වදළහ:

731. ලොවැ අනෙකසාරූප වූ යම් දුඃඛයෝ වෙත් නම්, ඔහු සාසුචකර්ම සංඛ්‍යාත උපධිනිදනයෙන් උපදනාහ. යම් අවිද්‍යාගතයෙක් එකැතින් සාසුචකර්ම කෙරේ නම්, එ මඤ්ජාඤ පුනපුනා සසරදුකට මැ එයි. එහෙයින් සමයක්ප්‍රඥයෙන් දන්නේ වර්තදුඃඛය ජාතිප්‍රභව යයි දක්නේ සාසුචකර්ම නො කරන්නේ යයි.

ඉදින් මහණෙනි, ‘අන්‍යවූත් පයඝායෙකින් සමයග්ද්වයතානුදර්ශනා වේ දු’යි මෙසේ තොප පුළුවන්නාහු වෙත් නම්, ‘වන්නේය’යි කියා යුතු වෙත්. කෙසෙයින් වන්නේයැ යත්: යම් මැ කිසි වර්තදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම (භවගාමී කර්මසම්භාරය පිළිබඳ) අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයෙනැයි යන මේ එක් අනුපසාදනායෙක. අවිද්‍යාවගේ මැ අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් වර්තදුඃඛයාගේ සමහවයෙක් නැතැ'යි යන මේ ද්විතීය වූ අනුපසාදනා යි. මෙසේ සමයග්ද්වයතානුදර්ශනය වේ ... වැලි ශාක්‍ෂාහු අනෙකුදු තෙල ගාථා වදළහ:

732 ජාතිමරණසංසාරං යෙ වජ්ඣති පුනපුනං,
ඉක්ඛාමිඤ්ඤාපාභාවං අවිජ්ජායෙව සා ගති.

733 අවිජ්ජා හයං මහාමොහො යෙනිදං සංසිතං චිරං,
විජ්ජාගතාව යෙ සඤ්ඤානාගච්ඡන්ති¹ පුනබ්බවන්ති.

සියා අපෙක්ඛානි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති
සබ්බං සංඛාරපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, සංඛාරානංතෙව අපෙසස
විරාගනිරෝධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුක්ඛානුපස්සනා. එවං
සමමා -පෙ- අපාපරං ඵතදවොච සත්ථා:

734 යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං සංඛාරපච්චයා,
සංඛාරානං තිරොධෙන නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති.

735 ඵතමාදීනවං ඤ්ඤා දුක්ඛං සංඛාරපච්චයා,
සබ්බසංඛාරසමථා සඤ්ඤාය උපරොධනා,
එවං දුක්ඛස්සයො හොති ඵතං ඤ්ඤා යථාතථං.

736 සමමද්දසා වෙදගුණො සමමදඤ්ඤාය පණ්ඩිතා,
අභිභුයා මාරසංයොගං නාගච්ඡන්ති පුනබ්බවන්ති.

සියා අපෙක්ඛානි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති
සබ්බං විඤ්ඤාණපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, විඤ්ඤාණස්ස තෙව
අපෙසසවිරාගනිරෝධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුක්ඛානුපස්සනා.
එවං සමමා -පෙ- අපාපරං ඵතදවොච සත්ථා:

737 යං කිඤ්ඤි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං විඤ්ඤාණපච්චයා,
විඤ්ඤාණස්ස තිරොධෙන නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවො.

1. නෙත ගච්ඡන්ති පුනබ්බවං මරසං.

732. යම් කෙනෙක් (ස්කන්ධනිර්වාණී නම් වූ) ජාතියට ද ස්කන්ධහෙද නම් වූ මරණයට ද ස්කන්ධපරිපාටි නම් වූ සංසාරයට ද ප්‍රනසුතා යෙන් නම්, මේ මනුෂ්‍යභාවයට හා අවශේෂ නිකායභාවයට ද යෙන් නම්, ඒ අවිද්‍යාව ගේ ම ප්‍රත්‍යයභාවය යි.

733. යම් මෝහයක් කරණකොටගෙන මේ චර්තදුඛය බොහෝ කලක් විච්ඡේදනා ලද, මේ මොහය මැ අවිද්‍යා යි. අර්හත්වමාභිපීද්‍යායෙන් යම් සත්ත්ව කෙනෙක් කෙලෙස් චිතිවිද් ගියානු නම්, ඔහු පුනර්භවයට නො එත්.

අන්‍ය වූ ද පයභායෙකින් ... වන්නේ ද? යි...කෙසේ වන්නේ ය යත්: යම් කිසි චර්තදුඛයෙක් උපදනේ නම්, ඒ හැම දුක් ත්‍රිවිධාභිසංස්කාර-ප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි යන මේ එක් අනුපස්සනායෙක. සංස්කාරයන්ගේ ම අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් චර්තදුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මේ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... වැලි අන්‍ය වූත් තෙල ගාථා ශාස්තෘහු වදළහ:

734. යම් කිසි සසරදුකෙක් උපදනේ නම්, ඒ හැම දුක් සංස්කාරප්‍රත්‍යය යෙන් වේ. සංස්කාරයන්ගේ නිරෝධහේතුයෙන් දුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ යි.

735. සංස්කාරප්‍රත්‍යයෙන් චර්තදුඛ වෙයි යන තෙල ආදීනව දන මාභිඤ්ඤායෙන් සඨසංස්කාරයන්ගේ ශමජයෙන් ද මාභිඤ්ඤායෙන් ම කාමසඤ්ඤිතයේ උපරොධනයෙන් ද මෙසේ දුඛක්ෂය වේ යයි තෙල දුඛක්ෂය අවිපරිත කොට දන,

736. සමාග්ගද්වයා ඇති අර්හත්වමාභිඤ්ඤාවේදයට පත් පණ්ඩිතයෝ මනාකොට දන (ප්‍රේමාමකවර්තන සභ්බාහ) මාරසංයෝගය මැඩ පුනර්භවයට නො එත්.

අන්‍යපයභායෙකිනුදු වේ ද? යි ... කිසෙයින් වේ ය යත්: යම් කිසි දුඛයෙක් උපදනේ නම්, ඒ හැම දුක් (කර්මසභරතාභිසංස්කාර) විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි යන මේ එක් අනුපස්සනායෙක. විඤ්ඤායාගේ මැ අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් චර්තදුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ යි මේ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... වැලි ශාස්තෘහු අන්‍යවූත් තෙල ගාථා වදළහ:

737. යම් කිසි සසර දුකෙක් උපදනේ නම් ඒ හැම දුක් අභිසංස්කාර-විඤ්ඤාප්‍රත්‍යයෙනි. අභිසංස්කාරවිඤ්ඤායාගේ නිරෝධහේතුයෙන් ම චර්තදුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත.

- 738 එතමාදිනවං ඤාතා දුක්ඛං විඤ්ඤාණපච්චයා,
විඤ්ඤාණපසමා භික්ඛු නිවජානො පරිනිබ්බුතො'ති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංකථා සියා: යං කිංකථා දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං
එසසපච්චයාති. අයමෙකානුපසයනා, එසසසස කෙව අසෙසවිරාග
නිරොධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුතියානුපසයනා. එවං සමමා -පෙ-
අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

- 739 තෙසං එසසපරෙතානං භවසොතානුසාරිනං,
කුමමග්ගපට්ඨනතානං ආරා සංයොජනකකියො.

- 740 යෙ ව එසං පරිඤ්ඤාය අඤ්ඤාය උපසමෙ රතා¹,
තෙ වෙ එසසාභිසමයා නිවජානා පරිනිබ්බුතා'ති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංකථා සියා: යං කිංකථා දුක්ඛං සමෙහාති
සබ්බං වෙදනාපච්චයාති අයමෙකානුපසයනා, වෙදනානං කෙව අසෙස-
විරාගනිරොධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුතියානුපසයනා. එවං
සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

- 741 සුඛං වා යදි වා දුක්ඛං අදුක්ඛමසුඛං සහ
අරුකුක්ඛකථා ඛභිඤ්ඤා ව යං කිංකථා අත්ති වෙදිතං.

- 742 එවං දුක්ඛන්ති ඤාතාන මොසධම්මං පලොකිතං²
චුස්ස චුස්ස වයං පසසං එවං තත්ති විජානාති³
වෙදනානං ඛයා භික්ඛු නිවජානො පරිනිබ්බුතො'ති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කථංකථා සියා: යං කිංකථා දුක්ඛං සමෙහාති
සබ්බං තණ්හාපච්චයාති අයමෙකානුපසයනා, තණ්හාය කෙව අසෙස
විරාගනිරොධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමහවොති අයං දුතියානුපසයනා. එවං
සමමා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

1. අඤ්ඤාණපසමෙ - ම ඡ සං

2. පලොකිතං ම ඡ සං

3. විරජජ-සි මු 2

738. සසරදුක් විඤනප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන තෙල කරුණ ආදීනවයි දූත අභිසංස්කාරවිඤනයාගේ ව්‍යපසමයෙන් තෘෂ්ණා රහිත මහණ ක්ලෙශපරිනිව්‍රාණයෙන් පිරිනිව්‍රයේ යි.

අත්‍ය පයඝායෙකිනුදු වේද? යි ... කෙසේ වන්නේ ද? යි යම් කිසි දුකෙක් උපදනේ නම් එහිම දුක් අභිසංස්කාරවිඤනයමිත්‍රයුක්තස්පඨිප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපසාදනායෙක. ස්පඨියාගේ මැ අශෙෂවිරාගනිරෝධභෙතයෙන් දුඃඛයාගේ සමභවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපසාදනා යි. මෙසේ මනාකොට ... ශාක්‍යාහු වැළි අනෙකුදු තෙල ගාථා වදළහ:

739. ස්පඨියෙන් මැඩීගිය, තෘෂ්ණාසංඛ්‍යාග භවසෞතස (තෘෂ්ණාව) අනුව යන සුළු, කුමඟට පිළිපත් ඔවුනට සංයොජනක්ෂය දුරෙහි වේ.

740. යම් කෙනෙකුත් ස්පඨිය ත්‍රිවිධපරිඤ්චිසිත් පිරිසිදු දූත අර්හත්මාභිඤනයෙන් පිළිවිද දූත ඵලසමාපක්ති විසින් නිව්‍රාණව්‍යපශමයෙහි ඇලුනාහු නම් ස්පඨිභිසමයභෙතයෙන් ඔහු එකැතියෙන් තෘෂ්ණා රහිත වුවාහු, කෙලෙස් පිරිනිවර්තීන් පිරිනිවුනාහු යයි.

අත්‍යපයඝායෙකිනුදු වන්නේය ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: යම් මැ කිසි පඤ්චස්කන්ධදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක් කර්මසමිත්‍රයුක්ත වේදනාප්‍රත්‍යයයෙන් වන්නේ ය යන මෙ එක් අනුපසාදනායෙක. කර්මසමිත්‍රයුක්ත වේදනාවන්ගේ ම අශෙෂවිරාගනිරෝධභෙතයෙන් දුඃඛයාගේ සමභවයෙක් නැතැයි යන මෙ දෙවන අනුපසාදනා යි. මෙසේ මැනවින් ... ඉක්බිති ශාක්‍යාහු අත්‍යවුත් තෙල ගාථා වදළහ:

741. සුඛ වූ හෝ වැලින් දුඃඛ වූ හෝ අදුඃඛාසුඛ වූ හෝ ආධ්‍යාත්මික වේවයි බාහිර වේවයි යම් මැ කිසි වේදයිතයෙක් ඇත් නම්,

742. තස්නා සැහැවි ඇති, ජාතීමරණයෙන් බිඳෙනසුලු මෙ හැම වේදයිතයෙක් ම දුඃඛකාරණ යයි දූත, උදයව්‍යයඤනයෙන් ස්පඨි කෙරෙමින්, අන්තයෙහි භක්‍ෂානුද්ධනයෙන් ව්‍යය දක්වීන් මෙසේ එ වේදයිතය දුකැයි දන්නේ ද, එ මහණ මාභිඤනයෙන් කර්මසමිත්‍රයුක්ත වේදනාවන්ගේ ක්ෂයයෙන් තෘෂ්ණා නැත්තේ පිරිනිවුනේ වේ යයි.

තවත් පයඝායෙකින් ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් සම්භූත වේ නම්, එ හැම දුක් කර්මසමිභාරතෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපසාදනායෙක. එ තෘෂ්ණාවගේ මැ අශෙෂවිරාගනිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සමභවයෙක් නැතැ"යි යන මෙ දෙවන අනුපසාදනා යි ... ඉක්බිති ශාක්‍යාහු අත්‍ය වුත් තෙල ගාථා වදළහ:

743 තණ්හා දුක්ඛයො පුරිසො දිසමද්ධාන සංසරං,
ඉක්ඛාචක්ඛාදාභාවං සංසාරං නාතිවක්ඛති.

744 එතමාදීනවං ඤාතො තණ්හාදුක්ඛස්ස සමභවං,
චිත්තතණ්හා අනාදතො සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

සියා අපෙක්ඛානපි -පෙ- කප්ඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං උපාදනපච්චයාති අයමෙකානුපසාදනා, උපාදනානං කෙව ආසෙස-
විරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුක්ඛයානුපසාදනා. එවං සම්මා -පෙ- අපාරපරං එතදවොච සත්ථා:

745 උපාදන පච්චයා භවො භූතො දුක්ඛං නිගච්ඡති,
ජාතස්ස මරණං හොති එසො දුක්ඛස්ස සමභවො.

746 තස්මා උපාදනක්ඛයා සම්මදඤ්ඤාය පණ්ඩිතා,
ජාතික්ඛයං අභිඤ්ඤාය නාගච්ඡන්ති පුනඛතචන්ති,¹

සියා අපෙක්ඛානපි -පෙ- කප්ඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආරම්භපච්චයාති අයමෙකානුපසාදනා, ආරම්භානං කෙව ආසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවොති අයං දුක්ඛයානු පසාදනා. එවං සම්මා -පෙ- අපාරපරං එතදවොච සත්ථා:

747 යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමෙහාති සබ්බං ආරම්භපච්චයා,
ආරම්භානං නිරොධෙන නත්ථි දුක්ඛස්ස සමභවො.

748 එතමාදීන වං ඤාතො දුක්ඛං ආරම්භපච්චයා,
සබ්බාරම්භං පටිනිසංජ්ජ අනාරම්භවිමුක්ඛිතො.²

749 උච්ඡින්නතභවතණ්හස්ස සත්තචිත්තස්ස භික්ඛුතො,
චිතිං ඉංද්‍රියං ජාතිසංසාරො නත්ථි තස්ස පුනඛතභවොති.

1. න ගච්ඡන්ති පුනඛතභවං - මජ්ඣ.

2. අනාරම්භෙ විමුක්ඛිතො - චුළුස.

743. තෘෂ්ණා දෙවැනි කොට ඇති පුරුෂ දිගුකල් ව්‍යුති-උත්පත්ති විසින් සැරිසරන්නේ ඉහාත්මහාව අනාත්මහාව දෙකින් යුත් (ස්කන්ධ-පරිපාටි සංඛ්‍යාත) සංසාරය ඉක්මැ නො යෙයි.

744. තෘෂ්ණාව වර්තදුඛයාගේ සම්භවයට කාරණ යයි තෙල තෘෂ්ණාවගේ ආදීනව දැන විගත වූ තෘෂ්ණා ඇතියේ ආදන නැතියේ සෞතිමත් මහණ තික්ම යන්නේ යයි.

තවත් පයඝායෙකින් වන්නේ යයි ... කෙසේ වන්නේය යත්: යම් මැ කිසි වර්තදුඛයෙක් සම්භූත වේ නම්, එහැම කර්මසම්භාරඋපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක, උපාදානයන්ගේ මැ නිරවශෙෂවිරාගනිරොධයෙන් දුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ"යි යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මැනැවින් ... ඉක්බිති ශායානාහු අනායුත් තෙල ගාථා වදළහ:

745. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් විපාකභව වෙයි, සම්භූත වූයේ වර්තදුඛයට පැමිණෙයි, ජාතයාභව මරණ වෙයි, තෙල භවය දුඛයාගේ සම්භවකාරණ වේ.

746. එහෙයින් උපාදානයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනිත්‍යාදී විසින් මනා කොට දැන (නිච්ඡාණසංඛ්‍යාත) ජාතික්ෂය විශිෂ්ටඤ්ඤායෙන් දැන, පුනර්භවයට නොඑත් යි.

අනායුත් පයඝායෙකින් වන්නේය ... කිසෙයින් වේය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් උපදනේ නම්, එ හැමදුක් කර්මසම්ප්‍රසූක්තවිසම්ප්‍රත්‍යයයෙන් වේ යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක, ආරම්භසංඛ්‍යාත විසයයාගේ ම නිරවශෙෂ විරාග නිරොධයෙන් දුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැයි යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මොනොවට ... ඉක්බිති ශායානාහු අනායුත් තෙල ගාථා වදළහ:

747. යම් මැ කිසි වර්තදුඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක් ආරම්භප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි, ආරම්භප්‍රත්‍යයන්ගේ ම නිරොධයෙන් එ වර්තදුඛයාගේ සම්භවයෙක් නැති.

748. ආරම්භප්‍රත්‍යයයෙන් උපදනා තෙල දුක ආදීනව යි දැන හැම ආරම්භයන් හැරපියා (නිච්ඡාණසංඛ්‍යාත) අනාරම්භයෙහි ලික්ක වූ,

749. මගනැණින් උසුන් කළ භවතෘෂ්ණා ඇති කෙලෙස් සන්තිදුමෙන් සන්තුන් සිත්ඇති එ මහණහට පුනර්භව නැත. ජාතිසංඛ්‍යාත සංසාරය නරණය කෙළේ යි.

සියා අශ්වෙකං - ථෙ- කථංකං සියා. යංකිංකං දුක්ඛං සමෙතාති
සබ්බං ආභාරපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, ආනාරානං තෙව ආසෙසථි-
රාගනිරෝධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමතථොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සමමා-
-ථෙ- අරාපරං එතදථොව සත්ථා:

750 යං කිංකං දුක්ඛං සමෙතාති සබ්බං ආභාරපච්චයා,
ආනාරානං නිරෝධෙන නත්ති දුක්ඛස්ස සමතථො.

751 එතමාදීනවං ඤාතො දුක්ඛං ආභාරපච්චයා,
සබ්බානාරං පරිඤ්ඤාය සබ්බානාරමනිස්සිතො.

752 ආරොග්ගං සම්මද්දෙඤ්ඤාය ආසවානං පරික්ඛයා,
සබ්බියං ථෙවී ධම්මථෙධා සබ්බං නොපෙති වෙදග්ගි.

සියා අශ්වෙකං - ථෙ- කථංකං සියා: යං කිංකං දුක්ඛං සමෙතාති
සබ්බං ඉඤ්ජිතපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, ඉඤ්ජිතානං තෙව අසෙසථි-
රාගනිරෝධා නත්ති දුක්ඛස්ස සමතථොති අයං දුතියානුපස්සනා එවං සමමා-
-ථෙ- අරාපරං එතදථොව සත්ථා:

753 යං කිංකං දුක්ඛං සමෙතාති සබ්බං ඉඤ්ජිතපච්චයා,
ඉඤ්ජිතානං නිරෝධෙන නත්ති දුක්ඛස්ස සමතථො,

754 එතමාදීනවං ඤාතො දුක්ඛං ඉඤ්ජිතපච්චයා,
තස්මා හි එජං වොසසජ්ජ සබ්බාරෙ උපරුක්ඛිය,
අනෙපො අදුපාදනො සතො භික්ඛු පටිබ්බපෙති.

සියා අශ්වෙකං - ථෙ- කථංකං සියා: නිස්සිතස්ස වලිතං
භොතිති අයමෙකානුපස්සනා, අභිස්සිතො න වලිතිති අයං දුතියානු-
පස්සනා. එවං සමමා - ථෙ- අරාපරං එතදථොව සත්ථා:

755 අනිසසිතො න වලිති නිසසිතො ව උපාදියං,
ඉත්ථාචාශ්වපාභාවං සංසාරං නාතිවික්කති.

අනාග පයඝායෙකිත්‍රුස්ස වන්තේය ... කෙසේ වන්තේය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් උපදනේ නම්, එ හැම කර්මසම්ප්‍රසූක්ත ආහාරප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක, ආහාරයන්ගේ ම අශේෂ විරාග නිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... එක්බිති ශාස්නානු අනාගවුන් තෙල ගාරා වදළහ:

750. යම් මැ කිසි දුඃඛයෙක් සම්භූත වේ නම්, එ හැම ආහාරප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි, ආහාරයන්ගේ නිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත.

751. ආහාරප්‍රත්‍යයයෙන් දුඃඛය වේ යන තෙල කරුණ ආදීනව යි දන හැම ආහාරය පිරිසිදු දන සච්ඡාර තෘෂ්ණා විසින් ඇසිරි නො කෙළේ වෙයි.

752. (නිව්චාණසංඛ්‍යාත) ආරොග්‍යය මනාකොට දන ආශ්‍රවයන්ගේ පරික්ෂයයෙන් සිවුපස ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කොට සෙවුනේ සිවුසස්දහම්භි පිහිටියේ සිවුමගනැණට පැමිණියේ දෙව මනුෂ්‍යාදි සංඛ්‍යාවට නො යේ යයි.

අනෙකුදු පයඝායෙකින් වන්තේය ... කෙසේ වන්තේය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් සම්භූත වේ නම්, එ හැම දුක (තණ්හා මාන දිට්ඨි කම්ම කිලෙස) ඉඤ්චිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යයයෙන් ඵෙය යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක. ඉඤ්චිතයන්ගේ මැ අශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... එක්බිති ශාස්නානු අනෙකුදු තෙල ගාරා වදළහ:

753. යම් මැ කිසි දුකෙක් පාළු වේ නම්, එ හැම දුක ඉඤ්චිතප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි. ඉඤ්චිතයන්ගේ මැ නිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැති.

754. වර්තදුඃඛය ඉඤ්චිතප්‍රත්‍යයයෙන් වේ යන තෙල කරුණ ආදීනව යි දන එහෙයින් මැ තෘෂ්ණාසංඛ්‍යාත එජාව හැරපියා කර්ම, කර්මසම්ප්‍රසූක්ත සංස්කාරයනුදු නිරුද්ධ කොට එජා රහිත වූයේ උපාදන නැතිවේ මහණ සෞඛමත් ව නික්මැයේ යයි.

අනෙකුදු පයඝායෙකින් වන්තේය ... කෙසේ වන්තේය ය යත්: තෘෂ්ණාමානදාෂ්ටි විසින් ස්කන්ධයන් ඇසිරි කළහුට භයවලන වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක, එසෙයින් ස්කන්ධයන් ඇසිරි නො කෙළේ නො සැලේ යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... ඉක්බිති ශාස්නානු අනෙකුදු තෙල ගාරා වදළහ:

755. අනිශ්චිතවූයේ නො සැලේ. නිශ්චිත ම උපාදන විසින් ස්කන්ධයන් ගත්තේ ඉහාත්මභාව, අනාගාරාභාව සංඛ්‍යාත සංසාරය ඉක්මැ නො වැටෙයි.

756 එතමාදීනවං ඤාතා නියසයෙසු මහබ්භයං,
අනිසයිමනා අනුපාදනො සතො හික්ඛු පරිබ්බපෙති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: රුපෙහි හික්ඛවෙ ආරුප්පා¹
සත්තතරාති අයමෙකානුපස්සනා, ආරුප්පෙහි² නිරොධො සත්තතරොති අයං
දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සඤ්ඤා:

757 යෙ ව රුපුපගා සත්තා යෙ ව ආරුප්පවාසිනො³
නිරොධං අප්පජානන්තා ආගන්තාරො පුනබ්බවං.

758 යෙ ව රුපෙ පරිඤ්ඤාය අරුපෙසු සුසංකප්පිතා,
නිරොධෙ යෙ විමුච්චන්ති තෙ ජාන මච්චු භාසිතොති.

සියා අඤ්ඤානපි -පෙ- කප්ඤ්ඤා සියා: යං හික්ඛවෙ සදෙවකස්ස
ලොකස්ස සමාරකස්ස සමුහමනස්ස සසංමණ්ඩ්‍රාභමණියා පජාය සදෙව
මත්‍රස්සාය ඉදං සම්මානං උපනිජ්ඣාසිතං තද' මරියානං එතං මුසාති යථා
භූතං සම්මසංඤ්ඤාය සුද්ධං අයමෙකානුපස්සනා, යං හික්ඛවෙ සදෙවකස්ස
-පෙ- සදෙවමත්‍රස්සාය ඉදං මුසාති උපනිජ්ඣාසිතං තදමරියානං එතං
සම්මානං යථාභූතං සම්මසංඤ්ඤාය සුද්ධං, අයං දුතියානුපස්සනා. එවං
සම්මා -පෙ- අපාපරං එතදවොච සඤ්ඤා:

759 අනත්තනි අත්තමානිං පස්ස ලොකං සදෙවකං,
නිව්ච්චං නාමරූපඤ්ඤා ඉදං සම්මානං මඤ්ඤති.

760 යෙන යෙන හි මඤ්ඤානං නතො තං භොති අඤ්ඤාපා.
තං හි තස්ස මුසා භොති මොසධම්මං හි ඉත්තරං.

1. අරුපා-මජ්ඣ.

2. අරුපෙහි-මජ්ඣ.

3. අරුපවාසිනො- ම.ජ.ස.

756. නිශ්ශ්‍රයන්හි මහත් භය වේ යන තෙල ආදීනවය දූත අතිශ්‍රිත වූයේ උපාදාන නැතිකිරීමේ මහණ සිහි ඇතිකිරීමේ නික්මා යේ යි.

අත්පර්යායෙකිනුදු වන්නේ ය ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: මහණෙනි, රූපහව කෙරෙන් නොහොත් රූපසමාපත්ති කෙරෙන් අරූපහවයෝ නොහොත් අරූපසමාපත්තිශ්‍ර ආත්තකරවෙති යන මේ එක් අනුපසුකායෙක, අරූපසමාපත්ති කෙරෙන් නිරෝධය (නිව්ඤාන) ආත්තකර වේ ය යන මේ දෙවන අනුපසුකා යි. මෙසේ මනාකොට ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු අන්‍යවූත් තෙල ගාථා වදාළහ:

757. යම් මැ රූපොපග සත්ත්වයෝත් යම් මැ අරූපහවවාසී සත්ත්වයෝත් වෙන් නම් නිව්ඤානසංඛ්‍යාත නිරෝධය නො දන්නාහු පුනර්භවයට එනසුලු වෙත්.

758. යම් කෙනෙක් රූපහවයන් පිරිසිදු දූත අරූපසමාපත්තීන්හි මොනොවට පිහිටියාහු ද, යම් කෙනෙක් නිරෝධයෙහිදු මුක්තවෙත් ද, එ ජනයෝ ත්‍රිවිධමාරයන් හැරයන්නාහු වෙති යි.

අන්‍යපසුකායෙකිනුදු... කෙසේ වන්නේ ය යත්: මහණෙනි, යම් නාම රූපයෙක් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඩුන් සහිත ලෝකය විසින්ද ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව විසින් (බුදු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ පුද්ගල ආත්ම වශයෙන්) “මේ සත්‍යය” යි දක්නාලද නම්, එ නාමරූපය බුද්ධාදී ආර්යයන් විසින් තෙල මාෂායෙකැ යි සමාසක් ප්‍රඥවෙන් යථාභූත කොට දක්නාලද ය යන මේ එක් අනුපසුකායෙක. මහණෙනි, යම් නිව්ඤාන සංඛ්‍යාත ... දෙවිමිනිසුන් ඇතුළු ප්‍රජාව විසින් “තෙල මාෂායෙකැ” යි දක්නාලද නම්, එ නිවණ ආර්යයන් විසින් “තෙල නිවණ සත්‍යය” යි යථාභූත කොට සමාසක් ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද ය යන මේ දෙවන අනුපසුකා යි. මෙසේ මනාකොට ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු තෙල අනෙක් ගාථා ද වදාළහ:

759. අනාත්ම වූ නාමරූපයෙහි තෘෂ්ණාදී විසින් බැසගත් සද්දේවක ලෝකයා ආත්ම යන මාන ඇති (එහි) බලව බුදු වූ ශ්‍රේෂ්ඨ විසින් දක්මින් මේ සත්‍යය යි භහුනේ ය.

760. (රූප වේදනායෙහි) යම් යම් මැ අසුරෙකින් පාඨශ්ජනයෝ තෘෂ්ණාදී විසින් භහනාහු ද, ඒ නාමරූපය ඒ හැඟි අසුරින් අත්පරිදි වෙයි, ඔහුගේ එ මඤ්ඤිකය මාෂා මැ වෙයි. ඉන්වර වූ එ නාමරූපය නස්නා සැහැවී ඇති හෙයිනි.

761 අමොසධමුචං නිබ්බානං තදරියා සච්ඡතො වීදුං
තෙ වෙ සච්චාභිසමයා නිවර්ජනා පරිනිබ්බතාති.

සියා අශ්වෙකොපි පරියායෙන සමුචා අවසානානුපස්සනාති, ඉති වෙ භික්ඛව පුද්දිකාරො අසසු, සියාතිසසු චචතියා. කථංඤා සියා: යං භික්ඛව සදෙවකස්ස -පෙ- සදෙවමනුස්සාය ඉදං දුක්ඛානි උපතිජ්ඣායිතං තදමරියානං එතං දුක්ඛානි යථාභූතං සම්මසංඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨං අයමෙකානුපස්සනා, යං භික්ඛව සදෙවකස්ස -පෙ- සදෙවමනුස්සාය ඉදං දුක්ඛානි උපතිජ්ඣායිතං තදමරියානං එතං සුඛානි යථාභූතං සම්මසංඤ්ඤාය සුද්දිට්ඨං, අයං දුතියානුපස්සනා.

එවං සමුචා අවසානානුපස්සනා ඛො භික්ඛව, භික්ඛුනො අපමානස්ස ආනාපිනො පභික්ඛස්ස විහරතො දව්වතං ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛං දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනාති. ඉදමං වො භගවා ඉදං වතා සුගතො අපාපරං එතදවොච සත්ථා:

762 රූපා සද්ද රසා ගන්ධා එස්සා ධම්මා ච කෙවලා,
ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ච යාවතජ්ඣි චුච්චති.

763 සදෙවකස්ස ලොකස්ස එතෙ වො සුඛසම්මතා,
යත්ථ වෙ ථෙ නිරුජ්ඣානි තං තෙසං දුක්ඛසම්මතං.

764 සුඛානි දිට්ඨමට්ඨෙහි සක්කායස්සුපරොධනං,
පට්ඨනිකමිදං භොති සබ්බලොකෙන පස්සනං.

765 යං පරෙ සුඛතො ආහු තදරියා ආහු දුක්ඛතො,
යං පරෙ දුක්ඛතො ආහු තදරියා සුඛතො වීදුං.

761. ආයාසියෝ නො නස්නා සැහැවී ඇති එ නිවණ සත්‍යවිසින් දත්ත, සත්‍යාවබෝධයෙන් එ අරිත්‍ර ඒකාන්තයෙන් තෘෂ්ණා රහිත වූවාහු පිරිනිව්වාහු වෙති යි.

මහණෙනි, අත් පයාසියෙකිනුදු මනාකොට අවයතනානුපසාදනාව වන්නේ දැයි මෙසේ පුළුවියිනාහු වෙත් නම්, වන්නේ යැයි ඔහුට කිවයුතු වේ. කෙසේ වන්නේ ය යත්: මහණෙනි, යම් මැ සවැදැරුම් ඉෂ්ටා-ලඛිතයක් සදෙවක ... දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව විසින් මෙ සුඛයෙකැයි දක්නාලද නම්, එ ආයාසියන් විසින් තෙල දුකැයි තත්වු පරිදි සමාක්-ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද ය යන මෙ එක් අනුපසාදනයෙක. මහණෙනි, යම් මැ නිවාණයක් සදෙවක වූ ... දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව විසින් මෙ දුකැයි දක්නාලද නම්, එ ආයාසියන් විසින් තෙල සුඛ යයි සමාක්ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද ය යන මෙදෙවන අනුපසාදනා යි.

මහණෙනි, මෙසෙයින් මොනොවට අවයතනානුදර්ශී වැ අප්‍රමාණ වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ, ප්‍රතිතාත්ම වැ වසන මහණහට ඉහාත්ම-භාවයෙහි මැ අර්හත්වය හෝ උපාදිශේෂය ඇතිවත් මැ අනාගාමීත්වය හෝ යි උභයශ්‍රාමණ්‍ය එලයන් අතුරෙන් අන්‍යතර එලයෙක් කැමැතිවිය යුතු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළු සේක. සුගත වූ ශාක්‍යයන් වහන්සේ මෙය වදරා ඉක්බිති තෙල අන්‍ය වූ ගාථා ද වදළහ:

762. ඉෂ්ටවුත් ප්‍රියවුත් මනවධන්නාවුත් රූපයෝ ය ශබ්දයෝ ය රසයෝ ය ගන්ධයෝ ය ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ය ධර්මාලඛිතයෝ ය යන යම්කාක් අනවශේෂ අරමුණු ඇතැයි කියනු ලැබේ ද,

763. සදේවක. ලෝකයා විසින් තෙල ආලඛිතයෝ සුඛ හ යි සමමත වෙත්. යම් මැ නිවාණයෙක්හි තෙල ආලඛිතයෝ නිරුද්ධ වෙත් නම්, එ නිවාණය ඔවුන් විසින් දුකැයි සමමත වේ.

764. සත්කාය සංඛ්‍යාත පඤ්චස්කන්ධයා ගේ නිරෝධය (නිවාණය) සුඛ ය යි ආයාසියන් විසින් දක්නා ලදී, නුවණින් දක්නවුන්ගේ මේ දශිතය සියලු ලෝකයා හා ප්‍රත්‍යනීක (පිළිලොම) වෙයි.

765. අනායාසි පාඨග්ගතයෝ යම් වක්‍රකාමයක් සුඛවශයෙන් කිහු නම්, එ වක්‍රකාමය ආයාසියෝ දුක් විසින් දෙසුහ. යම් නිවාණයක් අන්‍ය-පාඨග්ගතයෝ දුක් විසින් කිහු නම්, ආයාසියෝ එ ගිවන සුඛ විසින් දත්ත.

766 පසං ධම්මං දුරාජානං සම්පවුලොක්ඛං අවිදුසු,
නිවුත්තානං තමො හොති අක්කාමො අපසන්නං.

767 සතඤ්ඤා වීචිතං හොති ආලොකො පසන්නාමිව,
සනතිකෙ න විජානන්ති මගා ධම්මස්ස කොවිද,

768 හවිරාගපරෙතෙහි හවසොතානුසාරිහි,
මාරධෙය්‍යානුපන්නෙහි නායං ධම්මො සුසම්බුධො.

769 කො නු අඤ්ඤානු මරියෙහි පදං සම්බුද්ධමරහති,
යං පදං සම්බුද්ධඤ්ඤාය පරිනිබ්බන්ති අනාසවාති.

ඉදමචොච හගවා, අක්කමනා තෙ හික්ඛු හගවිනො භාසිතං අභි-
නාසුන්ති - ඉමස්මිං ධො පන වෙය්‍යාකරණස්මිං හඤ්ඤාමානො සම්බුද්ධතානං
හික්ඛුන්තං අනුපාදය ආසවෙහි විතතාති විමුච්චිස්සති.

අවසානානුපස්සනා සුඤ්ඤාන නිධිං.

තස්සද්දනං :

සම්මං උපධි අවිජ්ජා ව සංඛාර විඤ්ඤාණ පඤ්ඤාමං,
ඵසංවෙදනියා තණ්හා උපාදානාරම්භා ආහාරා;
දුඤ්ඤිතං චලිතං රූපං සම්මං දුක්ඛාන සොළසාති.

මහාවග්ගො තතිශයො.

තස්සවග්ගානුද්දනං :

පඛෙජ්ජා ව පධානඤ්ඤා සුභාසිතඤ්ඤා පුරුලාසං.
මාසසුඤ්ඤා සභිංයාව සෙලො සල්ලං ව වුච්චති,
වාසෙට්ඨොවාපි කොතාලි නාලංකා අවසානානුපස්සනා,
අධාදසෙනාති සුඤ්ඤාති මහාවග්ගොති වුච්චති.

766. ශ්‍රාවකයෙහි, දුර්විඤ්ඤා වූ නිව්‍යාණධර්මය නැණැසින් දකිවූ, එ නිවන්හි අඤ්ඤා සම්ප්‍රමුඛ වෙත්. කුමක් හෙයින්ද යත්: අවිද්‍යායෙන් වැලැඳුණු ඇතිසැටිය නොදන්නවුන්ට අනුකාර වූ තමස වෙයි.

767. ප්‍රඥදර්ශනයෙන් දක්නාවූ සන්පුරුෂයන්ට ආලෝක සෙයින් නිව්‍යාණය විවෘත වෙයි. (තවපසුකය හෝ ස්කන්ධයන් හෝ පිරිසිදු දත යුතුවන හෙයින්) තමා හමුයෙහි වූ ද නිව්‍යාණය මාර්ගාමාර්ගධර්මයෙහි අකොපිද වූ මාග්‍යත ජනයෝ නො දන්නාහ.

768-769. භවරාගයෙන් මධනාලද, භවසෞතස අනුව යන්නවුන් විසින් මෙ නිව්‍යාණධර්මය සුවසේ අවබෝධ කටහැකි නො වේ. යම් නිව්‍යාණපදයක් මාර්ගයෙන් දැන අනාසුච වුවාහු පිරිනිවෙත් නම් එ නිවන් පිය දැනගන්නට ත්‍රෛමුක උත්තරයට නොපැමිණි ආයාසයන් මුත් අන් කවරෙක් සමත් වෙද යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය වදළ සේක. සතුවූ සිත් ඇති එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුවින් පිළිගත්හ. වැලි මෙ වේයාකරණය දෙසුනු ලබන් ම සැටක් පමණ මහණුන්ගේ සිත් උපද්‍රව විසින් නො ගෙණ ආස්‍රවයන්ගෙන් මිදුනාහ යි.

ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය නිමි.

එහි උද්දනය:

චතුස්සත්‍යය, උපධිය, අවිජ්ජාය, සංඛාරය, පස්වැනි විඤ්ඤාණය, එසසය, වෙදනියය, කණ්ණාය, උපද්දනය, ආරම්භය, ආහාරය, ඉඤ්ජිතය, චලිතය, රූපය, සව්වය, දුක්ඛය යි මෙ සූත්‍රයෙහි විෂය සොළොසෙකි.

තුන්වැනි මහාවර්ග යි.

එ වර්ගයාගේ උද්දනය:

පබ්බජ්ජාසූත්‍රය, පධානසූත්‍රය, සුභාසිතසූත්‍රය, සුඤ්චිකභාරද්වාර්ථහට දෙසු පුරුෂාසූත්‍රය, මාසසූත්‍රය, සභියසූත්‍රය, සෙලසූත්‍රය, සල්ලසූත්‍රය, වාසෙට්ඨසූත්‍රය, කොකාලිකසූත්‍රය, නාලකසූත්‍රය, ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය දැයි මෙ මහාවර්ගය දෙළොස් සූත්‍රයෙකින් උපලක්ෂිතය.

4. අට්ඨකච්ඡෙහා

4 - 1

කාමසූතකං

- 770 කාමං කාමයමානසං තසං චෙතං සමිජ්ඣති,
අඛා පිතිමනො හොති ලඛා මඛො යදිච්ඡති.
- 771 තසං චෙ කාමයානසං¹ ඡන්ද්‍රාතසං ඡන්ද්‍රාතො,
තෙ කාමා පරිභායනති සප්‍රච්ඡේදොව රුපාති.
- 772 යො කාමෙ පරිවජ්ජති සප්පසෙකව පදු සිරො,
සො'මං² විසත්තිකං ලොකෙ සතො සමතිවත්තති.
- 773 ඛෙත්තං චක්ඛුං තීරණං වා ගවාසං³ දුසපොරිසං.
ථිතො ඛක්ඛු පුට්ඨකාමෙ යො නරො අනුගිජ්ඣති.
- 774 අබලා නං බලියනති මග්ගනෙ නං පරිසයා,
තතො නං දුක්ඛමනෙති නාවං භික්ඛුමිවොදකං.
- 775 තසමා ඡන්ද්‍රා සදු සතො කාමාති පරිවජ්ජයෙ,
තෙ පභාය තරෙ ඕසං නාවං සිකාව⁴ පාරගති.

කාමසූතකං නිට්ඨිතං.

1. කාමයමානසං-සිල 2.

2. සොභමං- සිල 2.

3. ගවසං-ලිප්පං.

4. සිකාවිකාව-සිල 2.

4. අට්ඨක වර්ගය

4 - 1

කාම සූත්‍රය

770 (ත්‍රෛභුමකධර්ම නම් වූ) වස්තුකාමය කැමැති වන එ පුද්ගල-
නට ඉදින් තෙල කාමය සමාද්ධ වේ නම් එකල්හි ඒ සත්ත්ව තෙම
යමක් කැමැති වේ නම් එ වස්තුව ලැබ එකාන්තයෙන් තුටු සිත් ඇතියේ
වෙයි.

771 කාමවස්තු කැමැති වන. උපන් තෘෂ්ණා ඇති එ පුද්ගලයාගේ
එ කාමයෝ ඉදින්, පිරිහෙත් නම් (එ කල්හි) හෙතෙම විෂපිත
ශල්‍යයෙකින් විදුනා ලද්දකු සෙයින් පෙළෙයි.

772 යමෙක් වස්තුකාම ක්ලෙශකාමයන් එහි ජඤ්ජුරාගය
විෂකම්භණ වශයෙන් හෝ සමුච්ච්ඡද වශයෙන් හෝ තමාගේ පයින්
සර්පයකුගේ හිස මෙන් දුරු කෙරේ නම් ඒ මහණ ලොව හි විසත්තිකා
නම් මේ තෘෂ්ණාව ස්මාන්තව ව ඉක්මවයි.

773 යම් මිනිසෙක් හැල් කෙත් ආදිය ගෙවතු ආදිය හෝ අමුරන්
හෝ ගෙරින් හා අසුන් හෝ දස් කම්කරු පුරුෂයන් හෝ මාගමුන් හෝ
නෑ සබ්දන් හෝ අත් බොහෝ කාමයන් පුන පුනා පතා නම්,

774 අබල නම් වූ ක්ලෙශයෝ එ පුභුල්හු මැඩලති. යළි ප්‍රකට වූ
හා අප්‍රකට වූ උපද්‍රවයෝ එ කාමගිද්ධියා මඩනාහ. එ හෙතෙමගේ, බුන්
නැවකට ජලය වදනා සෙයින් ජාත්‍යාදි දුඃඛය ඔහු නුහුබදනේ ය.

775 එහෙයින් මිනිසා හැම සඳ (කායගතාසති ආදී භාවනායෙන්)
ස්මාන්තව වූයේ වස්තුකාම ක්ලෙශකාමයන් දුරු කරන්නේය. එ කාම
යන් හැරපියා බුන් නැව දිය ඉසපියා පරතෙර යනුවකු සෙයින්
වතුරොස තරණය කරන්නේයි.

කාම සූත්‍රය නිමි.

ගුහට්ඨකසුත්තං

- 776 සත්තං ගුහායං බහුනාභිජනනා
තිට්ඨං නාමරා මොහනක්ඛං පගාලොකා,
දුරෙ විවේකා හි තථාවිට්ඨො සො
කාමා හි ලොකෙ න හි සුප්පහායා.
- 777 ඉව්ඡානිදනා හට්ඨාතබ්භා
තෙ දුප්පමුක්ඛා න හි අඤ්ඤාමොක්ඛා,
පච්ඡා පුරෙ වාපි අපෙක්ඛමානා
ඉමෙ ව කාමෙ පුරිමෙ ව ජසං.
- 778 කාමෙසු ගිඤ්ඤා පසුතා පමුලොකා
අවදනියා තෙ විසමෙ නිවිට්ඨා,
දුක්ඛපනිකා පරිදෙවයනති
කිං සු හට්ඨසාම ඉතො වුතාසෙ.
- 779 තස්මා හි සිකෙඛථ ඉධෙව ජනතු
යං කිඤ්ඤි ජඤ්ඤා විසමනති ලොකෙ,
න තස්ස හෙතු විසමං වරෙය්‍ය
අප්පං හිදං ජිවිතං ආහු ධිරා.
- 780 පසාමි ලොකෙ පරිච්ඡාමානං
පජං ඉමං කණ්ණාගතං හවෙසු,
ගිනා නරා මච්ඡුමුඛෙ ලපනති
අවිතකණ්ණා සෙ හවාහවෙසු.
- 781 මමාධිතෙ පසාථ ච්ඡාමානෙ
මච්ඡව අප්පොදකෙ ධිණ්ණාසාතෙ,
එතමපි දිස්වා අමමො වරෙය්‍ය
හවෙසු ආසනතිමකුබ්බමානො.

භූමිමය ක සූත්‍රය

776 මනුෂ්‍යයෙක් භූමා සංඛ්‍යාත ශරීරයෙහි රාගාදී විසින් ඇලුනේ බොහෝවූ රාගාදී ක්ලේශ ජාතයෙන් වැසුනේ රාගාදී වශයෙන් සිටුනේ මෝහන සංඛ්‍යාත පස්කම් භූමයෙහි දැඩි වැ බැසගත්තේ වේ ද, එබඳු වූ හේ ත්‍රිවිධ විවේකයෙන් දුර මැ වේ. යම්භෙයෙකින් සත් ලොවහි කාමයෝ සුවයෙන් හළ නො හැකියාහු ද එහෙයිනි.

777 කාම තෘෂ්ණාව නිදන කොට ඇති, (සුඛවේදනාදී) හවසුබයෙහි බැඳුනු, අතීත වූ හෝ අනාගත වූ කාමයන් අපෙක්ෂා කරණ වර්තමාන කාමයන් හෝ පෙර කී අතීතානාගත කාමයන් පතන, එ සත්ත්වයෝ දුකයේ මිදිය යුක්තාහු වෙති, ඔහු සෙස්සන්‍යු මුදු ලිය නො හෙත්.

778 ඔහු ක්ලේශ කාමයෙන් වස්තු කාමයෙහි ගිජු වූවාහු කාම වස්තු පර්යෙෂණාදියෙහි නියැලියාහු සම්මොහයට පැමිණියාහු (අවංගමනතායෙන් හෝ මසුරු බැවින් හෝ බුද්ධාදීන්ගේ වචන නොගන්නා හෙයින් හෝ) අවදනිය වූවා හු, විෂමකාය කර්මාදියෙහි බැස ගත්තාහු එ සත්ත්වයෝ මරණ දුකට පැමිණියාහු, මෙ අත්බැවින් සැව ගියමෝ කුලක් වනුමෝ හෝ' යි පරිදේවනා කෙරෙත්.

779 එහෙයින් මැ සත්ත්වතෙමේ ලෙවහි යම්කිසි කාය දුශ්චරිතාදියක් විෂම යැයි දන්නේ නම් එ විෂම කායකර්මාදියට හේතු වූ විෂමයෙහි නො හැසිරෙන්නේ ය. යම් භෙදයකින් (බුද්ධාදී) ධරයෝ මෙ ජීවිතය අල්ප යයි දෙසුහු ද, එහෙයින් මැ මෙ බුදු සස්තෙහි ම ත්‍රිවිධ ශික්ෂාහි හික්මෙන්නේ ය.

780 කාමභවාදියෙහි නොහොත් පුනපුනා හවයෙහි අවිගත තෘෂ්ණා ඇති, හීන වූ කායකර්මාදිය ඇති සත්ත්වයෝ මරුමුවෙහි හෙවැ වැලැපෙත්. ලොවහි කාමාදිභවයන්හි තෘෂ්ණායෙන් මධ්‍යා ලද තෘෂ්ණාදී ස්පන්දනයෙන් පොසියන මෙ සත්ත්වසමුහයා මසැස් ඇ පසැසින් දක්මි.

781 සිදි ගිය දියත්තෙකින් පොසියන මසුන් මෙන් මාගේ යැයි ගන්නාලද කාමවස්තුවෙහි, පොසියන සත්ත්වයන් බලවූ, (මමායිත වස්තුවෙහි) තෙල ආදිනව දක, මමායන නැතියේ කාමාදිභවයන්හි ඇලුම් නො කෙරෙමින් හැසිරෙන්නේ ය.

782 උභයාසු අනෙකසු විනෝයා ඡන්දං
එකං පරික්ඛන්දය අනානුගිඤ්ඤා,
යදන්තගරභී තදකුබ්බමානෝ
න ලිපපති¹ දිට්ඨසුතෙසු ධරෝ.

783 සක්ඛං පරික්ඛන්දවිතරෙයා ඔසං
පරිග්ගහෙසු මුනි නොපලිකේතා,
අබ්බුලාසඥො වරං අපමනේතා
නාසිංසති ලොකමීමං පරක්ඛාති.

ගුහවධානසුඤ්ඤා නිවර්තනං.

4 - 3

දුට්ඨවධාන සුඤ්ඤානං

784 වදන්ති වෙ දුට්ඨමනාපි එකෙ
අපොපි වෙ සම්මමනා වදන්ති,
වාදක්ඛ ජායං මුනිනෝ උපෙති
තස්මා මුනි නත්ති ධිලො කුභික්ඛී.

785 සකං හි දිට්ඨිං කථමච්චයෙයා
ඡන්දනුනිතො රුචියා නිවිට්ඨො,
සයංසමක්ඛාති පකුබ්බමානෝ
යථා හි ජානෙයා තථා වදෙයා.

786 යො අනන්තො සිලට්ඨානාති ජනකු
අනානුපුට්ඨො ච පරෙස්² පාචා,³
අනරියධම්මං කුසලා නමාහු
යො ආකුමානං සයම්මෙව පාචා³

787 සතෙතා ච භික්ඛු අභිනිබ්බුතතේතා
ඉති'හන්ති සිලෙසු අකාමමානෝ,
තච්චරියධම්මං කුසලා වදන්ති
යසසුසාද නත්ති කුභික්ඛී ලොකෙ

1. ලිපපති-සායා:

2. පරස්ස-සිද්ධි 1.

3. පාච-මජ්ඣං.

782 එසං-එසං සමුදයාදි දෙ දෙ අත්තයන්හි ජන්දරාගය දුරු කොට වක්‍ර සම්ප්‍රයාදි ස්පඨය ත්‍රිවිධපරිඤ්ඤෙන් දූත, රූපශබ්දදියෙහි නො ගිජු වූයේ කළ නොකළ හෙයින් තම හට ගරහ උපදවන කාය-දුශ්චරිත කායසුවරිතාදිය නොකරන ප්‍රාඥයා (රූප ශබ්දදි) දෘෂ්ට ශ්‍රැතා ලම්බනයන්හි තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් නො ඇලෙයි.

783 කාම සංඤ්ඤි සංඤ්ච නොහොත් සංඤ්ඤාසාරයෙන් නාමරූපය ත්‍රිවිධපරිඤ්ඤෙන් දූත, වතුරොස තරණය කරන්නේ ය. තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි පරිග්‍රහයන්හි නො ඇළුනු ක්ෂීණාසුව මුනි උසුටා දු රාගාදි ශල්‍ය ඇතියේ අප්‍රමත්ත ව හැසිරෙන්නේ (ස්වාත්මිකාව සංඛ්‍යාත) මෙ ලොවත්, (පරාත්ම-භාව සංඛ්‍යාත) පරලොවත් නොපනන්නේ යි.

ගුණට්ඨක සූත්‍රය නිමි.

4 - 3

දුට්ඨට්ඨක සූත්‍රය

784 ඇතැම් (අත්‍ය තීර්ථක) කෙනෙක් එකාන්තයෙන් දුෂ්ට චිත්ත ඇත්තාහු (බුදුපාමොක් සහනට) උපවාද බෙණෙත්. වැලි (අත්‍යතීර්ථක-කථා ඇසු) තව කෙනෙක් 'එකාන්තයෙන් සත්‍යයෙක' යන සිත් ඇත්තාහු උපවාද බෙණෙත්. තථාගත මුනි අභූතයෙන් උපන් (එ ආත්‍මොශ්වාදයට) නො පැමිණේ. එහෙයින් බුද්ධමුනි කිසිදු කරුණෙක්හි රාගාදි කිල නැත්තේ යි.

785 දෘෂ්ටිවිප්‍රඤ්ඤෙන් මෙහෙයන ලද්දේ දෘෂ්ටි රූපියෙහි බැසගත් තීර්ථක ජනයා කියෙයින් ස්වකීය දෘෂ්ටිය හරහා ද තමා විසින් පුරුණ-ලද එ දෘෂ්ටිගතයන් මැ කරනුයේ යම් පරිද්දෙකින් දන්නේ නම් එ පරිද්දෙන් බණන්නේ යි.

786 යම් පුද්ගලයෙක් නො පුළුල්වූයේ මැ තමාගේ ප්‍රාති-මොක්ෂාදි ශීලයන් හා ධුතඛ්‍යාදි චුතයන් හා මෙරමාහට කියාපා නම්, යමෙක් තෙමේත් තමා (සිල්වතැයි) කියාපා නම් ආයාධර්ම කුශලයෝ ඔහුගේ එ කථනය අත්‍යායාධර්මයෙකැයි කිහු.

787 යම් රහත් මහණෙක් රාගාදි ක්ලේශ ව්‍යපශමයෙන් ශාන්ත වූයේ රාගාදි ගිනි හිච්චමෙන්, හිවුනු සිත් ඇත්තේත්, 'මෙසෙයින් මම සිල් සපන්මි'යි ශීලයන්හි තමා එළවා නො කියන්නේ ද, යම් ක්ෂීණාසුව-යකු හට ස්කන්ධාදි කිසිදු ලෝකයෙක්හි රාගාදි උත්සදයෝ නැත් ද, ස්කන්ධාදි ආයාධර්මයෙහි නිපුණයෝ එ සිය ගුණ පාළ නො කිරීම අරිහමැ යි කියත්.

- 788 පකපපිතා සඬ්ඛතා යසස ධම්මො
පුරුකඛතා සන්ති අවිච්ඡතා,
යදුකන්ති පසසති ආනිසංසං
තං නිසසිතො කුප්පපට්ඨවිසන්ති*.
- 789 දිට්ඨිතිවෙසා න හි ස්ථානිවත්තා
ධම්මෙසු නිවෙස්යා සමුග්ගහීතං,
නස්මා නරො තෙසු නිවෙසනෙසු
නිරසසති ආදිසතිව්ව¹ ධම්මං.
- 790 ධොනසස හි නත්ති කුහිඤ්ඤි ලොකෙ
පකපපිතා දිට්ඨි භවාභවෙසු,
මායඤ්ඤි මානඤ්ඤි පභාය ධොනො
සකෙන ගවෙස්යා අනුපයො සො.
- 791 උපයො හි ධම්මෙසු උපෙති වාදං
අනුපයං* කෙන කථං වදෙයා,
අත්තං නිරන්තං න හි තසස අත්ති
අධොසි සො දිට්ඨිමිධෙව සබ්බන්ති.

දුට්ඨධට්ඨකසුඛතං නිවසිතං.

4 - 4

සුඛධට්ඨකසුඛතං

- 792 පසාමි සුඛං පරමං අරොගං
දිට්ඨිත සංසුඤ්ඤි නරසා භොති,
ඵනාභිජානං* පරමන්ති ඤෙත්වා
සුඛානුපසසිති පවෙච්ඡති ඤාණං.

1. ආදිසති ව-සිමු 1, 2, PTS

2. අනුපයං-සිමු 1, 2,

3. ඵනාභිජානං-මජ්ඣ.

788 යම් දෘෂ්ටිගතිකයක්හුගේ තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් පරික්ල්පිත වූ ප්‍රත්‍යයෙන් සකසන ලද, තෘෂ්ණාදෘෂ්ටියෙන් පෙරවූ කරනලද, අශුඬ වූ දෘෂ්ටිධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද, හෙතෙම යම් හෙයකින් තමා කෙරෙහි එ දෘෂ්ටින් ගේ (දෘෂ්ට ධාර්මික සාම්පරායික) ආනිසංසයක් දක්නේ ද, එහෙයින් මෑ විපාකජනක ද පරිවර්තනශීලී ද වන හෙයින් කොපා වූත් ප්‍රතීත්‍යසම්පන්න වූත් සංවෘතියානි නම් වූ දෘෂ්ටිය ඇසිරිකොට පවත්නේ ය,

789 ඉදං සට්ඨාහිනිවෙස යි කියූ දෘෂ්ටිනිවෙශනයෝ සුච සේ ඉක්මැවිය නොහෙත්, දෙසැට මිසදිවු දම් අතුරෙහි මොනොවට බැස ගත් එ එ ධර්මය හිශ්වය කොට පවත්නේ ය. එහෙයින් සත්ත්ව තෙමේ එ දෘෂ්ටිනිවෙශනයන් හි අපශීල ගොශීලාදී ධර්මය හරනේත් ගන්නේත් වෙයි.

790 යම් හෙයකින් පැහු හැම පව ඇති රහත්භට කිසිදු ලොවෙක එ එ භවයන් නිමිත්ත කොට ප්‍රක්ල්පිත දෘෂ්ටියක් නැත් ද, එ හෙයින් ධුතපාප එ ක්ෂිණාසුච මායා හා මාන හා පහා තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි යන උපය නැති යේ මැ (මේ අත්බැවිහි හා පරලොච්ඡි හෝ නිරයාදි ගති විශෙෂයන්හි) කවර හෙයකින් තෙරයිකාදි සංඛ්‍යාවට යේ ද? (නොයේ මැයි)

791 තෘෂ්ණාදී උපය (නි:ශ්‍රය) ඇතියේම එ එ ධර්මයන්හි (රාග-රක්ත ය, ද්වේෂ දුෂ්ටය යන) වාදයට නො එළඹෙයි, තණ්හා, දිට්ඨි, උපය නැතියහු රාග, දෙෂ යන කවර කරුණෙකින් (රක්තයෙක, දුෂ්ට යෙකැයි) කිසෙයින් කියන්නේ ද, ඔහුට (ආත්මදෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත) ආත්මවාදය වෙවයි (උච්චදෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත) නිරාත්මවාදය හෝ නැත් මැයි. එ ක්ෂිණාසුච මහණ ඉහාත්මභාවයෙහි මැ සර්වදෘෂ්ටිගතය ප්‍රතීණ කෙළේ යි.

දුට්ඨට්ඨක සූත්‍රය නිමි.

4 - 4

සුද්ධට්ඨක සූත්‍රය

792 දෘෂ්ටිගතික අඤ්චුද්ගල කෙලෙස් කිලුටින් අශුද්ධ වූ කෙලෙස් රොචින් සරොග වූ පුහුලකු දක "පරම, ශුද්ධියට පත් අරොග පුද්ගලයකු දක්මි" යි ද දෘෂ්ටි සංඛ්‍යාත දෘෂ්ටියෙන් මිනිසාගේ ලෙන ශුද්ධිය වෙය" යි ද මෙසේ වෙසෙයින් දන්නේ එ දෘෂ්ටිය පරම යයි දන එ දෘෂ්ටියෙහි ශුද්ධිය දක්නාසුලු වූයේ, එ දෘෂ්ටිය "මාගිඤ්ඤාය" යි හඳුනයි. (එතෙකුදු වත් එ මාගිඤ්ඤාය නො වෙ.)

793 දිට්ඨින වෙ සුඤ්ඤානරසං හොති
ඤ්ඤාන වා සො පඤ්ඤානී දුක්ඛං,
අඤ්ඤාන සො සුඤ්ඤානී සොපධිකො
දිට්ඨි නි නං පාව තථාවදනං.

794 න චූළභික්ඛානං අඤ්ඤානො සුඤ්ඤාන
දිට්ඨි සුඤ්ඤාන සිලවතෙ මුඤ්ඤාන වා,
සුඤ්ඤාන ව පාපෙ ව අනුපට්ඨිකො
අඤ්ඤානො නාමිධ පඤ්ඤානො.

795 සුඤ්ඤානං පඤ්ඤානං අපරං සිත්තං
ඵලානුභවං තෙ න තරනති සබ්බං,
තෙ උග්ගහායනාති භිරසුඤ්ඤාන
කපිව සාධං පමුඤ්ඤානං ගහාය.¹

796 සයං සමාදය වතානි ජනතු
උච්චාවචං ගච්ඡති සඤ්ඤාසංඝො,
විද්ධා ව වෙදෙහි සමෙව ධර්මං
න උච්චාවචං ගච්ඡති භූරිපඤ්ඤා

797 ස සබ්බධම්මෙසු විසේනිභුතො
යං කිංඤ්ඤානී දිට්ඨිං ව සුඤ්ඤානං මුඤ්ඤානං වා,
තමෙව දුක්ඛං විවචං වරන්තං
කෙතිධ ලොකසමීං විකප්පයයා.

1. පමුඤ්ඤානං ගහායං-සි.මු 2.

793 රූපදශ්ඨන සංඛ්‍යාත එ දර්ශනයෙන් ඉදින් සක්කියාගේ ඉද්ධිය වේ නම් නොහොත් චක්ඡුර්විඤ්ඤා නම් වූ එ ඤානයෙන් හෙතෙම ජාත්‍යාදී දුඃඛය දුරු කෙරේ නම්, එසේ වත්ම ආර්යමාර්ගයෙන් අන්‍ය වූ අඉද්ධිමාර්ගයකින් කාමාදී උපධි සහිත වූයේ මැ හෙ ඉද්ධ වේ යැ යි කියයුතු බවට පැමිණෙයි, දෘෂ්ටිය මැ එසේ කියන ඔහු මෙ මිසදිවුචෙකැ'යි පවසන හෙයින්.

794 ක්ෂිණාසුව ඛාත්මණ ආර්යමාර්ගඤ්ඤායෙන් අන්‍යවූ අභිමංගල සම්මිත රූප සංඛ්‍යාත රූපායතනයෙහි දු එබදු මැ වූ ශබ්දයතනයෙහි දු අවාතික්‍රම සංඛ්‍යාත ශීලයෙහි හා (හසති වූතාදී) වූතයෙහි දු මුත්තයයි කියන ලද ගති රස ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යායතනයෙහි දු උපත් මිථ්‍යාඤ්ඤායෙන් ඉද්ධිය වේ යයි නො කියයි. යම්හෙයකින් හේ ත්‍රේධාතුකසුණ්‍යයෙහිත්, සියලු පාපයෙහිත් නො ඇලුනේ වේ ද, එ හෙයින් ම ආත්මදෘෂ්ටිය ප්‍රභිණ කෙළේ මේ ත්‍රේභූමක ලෝකයෙහි පුණ්‍යාභිසංස්කාරාදිය නො කරන්නේ වේ.

795 ඔහු පූර්ව ශාක්‍ෂා ආදීන් හැර පියා අපර ශාක්‍ෂා ආදීන් ඇසිරි කරන්නාහු එජා සංඛ්‍යාත තෘෂ්ණාව අනුව ගීයාහු රාගාදි සංඛ්‍යාත තරණය නො කෙරෙති. යළි ඔහු පූර්වශාඛාව හැරපියා අපරශාඛාව ගන්නා වදුරකු සෙයින් එ එ ධර්මයන් හැරපියන්නාහු ද ගන්නාහු ද වෙත්.

796 කාමාදි සංඤ්ජයෙහි ලැඟනු සත්ති (හසතිවූතාදී) වූතයන් තෙමේ මැ සමාදන් වැ එකෙකින් එකකට යෙයි, පරමාර්ථයෙන් විද්වත් වූ මහාප්‍රඥ ඇති රහත් මහණ සිවුමග නැණින් සිවුසස්දම් පිළිවිද උච්චාවට බවට නො පැමිණේ.

797 එ භූරිප්‍රාඥ වූ ක්ෂිණාසුව මහණ, යම්කිසි රූපාලම්බනයක් වෙවයි, ශබ්දලම්බනයක් වෙවිහි, ගන්ධ- රස- ථොට්ඨබ්බාලම්භනයක් වෙවයි, එ සියලු ධර්මයන්හි අකුසලාභිසංස්කාර නම් වූ මාර සේනාව විධවා සිටි බැවින් උසෙති වූයේ වෙයි. මෙසේ විඉද්ධ දර්ශන ඇති තෘෂ්ණාවන්දනාදි විගමයෙන් විවෘතව හැසිරෙන එ රහත්හු තෘෂ්ණාදි කවර කල්පනයකින් විකල්පනය කෙරේ ද?

798 න කසපයනති න පුරෙකකිරොනති
අව්වනසුද්ධිති න තෙ වදනති,
අදනගඤ්ඤං ගරිතං වීසජ්ජ
ආසං න කුබ්බනති කුභිඤ්ඤෙ ලොකෙ.

799 සීමානිගො බ්‍රාහ්මණො තස්ස නත්ති
ඤ්ඤා ව දිසවා ව සමුග්ගහිතං,
න රාගරාගී න විරාගරක්කො
තස්සිධ නත්ති පරමුග්ගහිතනති.

සුඛට්ඨකසුත්තං නිවර්තනං.

4 - 5

පරමට්ඨක සුත්තං

800 පරමනති දිට්ඨිසු පරිබ්බසානො
යද්ධන්තරිං කුරුතෙ ජනතු ලොකෙ,
භීනාති අභිඤ්ඤා තතො සබ්බමාහ
තස්මා විවාදනි අවිතිවකෙතො.

801 යද්ධන්ති පසසති ආනිසංසං
දිට්ඨි සුතෙ සිලවතෙ¹ මුතෙ වා,
තදෙව සො තත්ථ සමුග්ගහාය
නිභීනතො පසසති සබ්බමඤ්ඤං.

802 තං වාපි ගඤ්ඤං කුසලා වදනති
යං නිසසිතො පසසති භීනමඤ්ඤං,
තස්මා හි දිට්ඨං ව සුතං මුතං වා
සිලබ්බතං භික්ඛු න නිසසයෙය්‍ය.

1. සිලබ්බතං-සි.මු

798. එ ක්ෂණාසුවයෝ තෘෂ්ණාදි කල්පනයන් ද නො කෙරෙති. තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි පුරස්කාරයනුදු පෙරටු නො කෙරෙති. (පරමාර්ථ අත්‍යන්ත-ශුද්ධිය අධිගත වන හෙයින්) අත්‍රිය-ශාශ්වත දෘෂ්ටි දෙක අත්‍යන්ත ශුද්ධි යි ද නො කියති. ස්වකීය විභ්වසන්තානයෙහි ගෙනුනු ආදනග්‍රන්ථ යි කියන ලද අභිධ්‍යානායග්‍රන්ථාදි චතුර්විධකාය ග්‍රන්ථ සිද්ධියා කිසිදු ලොවෙක්හි තෘෂ්ණා නො කෙරෙත්.

799. එ භූරිප්‍රාඥ රහත් තෙමේ චතුර්විධ ක්ලේශසීමා ඉක්ම වූ යේ ය. බාහිතපාපි හෙයින් බ්‍රාහ්මණ වෙයි. ඔහුට පරචිත්ත විජානන-පුබ්බෙතිවාස යන උභය ඥානයෙන් දැන හෝ මසැස්- දිවැස් දෙකින් දැක හෝ මොනොවට බැසගන්නා ලද්දෙක් නැත. හෙ කාමරාග-යෙන් රාගවත් නො වෙයි. රූපාරූපරාග සංඛ්‍යාත විරාගයෙන් රක්ත වූයේ ද නො වෙයි. ඔහුට මෙ ලොවහි උතුමැ යි දැඩි වැ ගන්නා ලද කිසිවක් නැත්තේ යි.

සුද්ධට්ඨක සූත්‍රය නිමි.

4 - 5

පරමට්ඨක සූත්‍රය

800. ලොවහි යම් සත්ත්වයෙක් දෙසැටමිසදිටු අතුරෙන් 'මේ උතුමැ'යි එක්තරා දෘෂ්ටියක් ගෙණ එ තමන් ගත් දෘෂ්ටියෙහි ඇතුළත් වැ වසනුයේ යම් හෙයෙකින් තමාගේ ශාස්තෘ ආදිය 'උතුමැ'යි කියා ද, එයින් අන්‍ය වූ හැම 'භීතිය'යි කියාද, එහෙයින් හෙ දෘෂ්ටිවාදයන් නො ඉක්මැ-වූයේ වේ.

801. මෙයේ දෘෂ්ටිකලහයන් නො ඉක්මැ වූයේ රූපාලම්බන-සංඛ්‍යාත දෘෂ්ටායතනයෙහි ද, ශබ්දලම්බනසංඛ්‍යාත ශ්‍රුතායතනයෙහි ද, ශීලව්‍රනයන්හි ද, ගඤ්ඤ-රස-ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යාලම්බනසංඛ්‍යාත මුත්‍රායතනයෙහිද, උපන් දෘෂ්ටිසංඛ්‍යාත ආත්මයෙහි යම් අනුසයක් දක්නේ නම්, හෙ යාකීයදෘෂ්ටියෙහි එ අනුසය මැ ශ්‍රේෂ්ඨයයි දැඩිවැ ගෙණ පරශාස්තෘ ආදි අත් හැම නිහිත හෙයින් දක්නේ යි.

802. මෙයේ දක්නේ තමාගේ ශාස්තෘ ආදියක් ඇසිරි කරණ ලද්දේ නම් එයින් අන්‍ය වූ පරශාස්තෘආදිය භීත කොට දක්නේය. ස්කන්ධාදිය දැනීමෙහි නිපුණයෝ ඔහුගේ එ දර්ශනය බන්ධනයෙකැයි කියති. එහෙයින් මැ මහණ රූපාලම්බන වේවයි ශබ්දලම්බන වේවයි ගන්ධරස-ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යාලම්බන වේවයි ශීලව්‍රත්‍යසංඛ්‍යාතධර්මාලම්බන වේවයි තෘෂ්ණා-දෘෂ්ටි විසින් ඇසිරි නො කරන්නේ යි.

803 දිට්ඨිමපි ලොකස්මිං න කසසෙය්‍යා
ඤ්ඤෙන වා සීලවර්තන වාපි,
සමොක්ඛි අසානාමනුප්පනෙය්‍ය
භීනො න මඤ්ඤාථ වීසෙසි වාපි.

804 අත්තං පභාය අනුපාදියානො
ඤ්ඤොපි සො භික්ඛයං නො කරොති,
ස වෙ වීයකෙසු න වග්ගසාරි
දිට්ඨිමපි සො න පච්චෙති කිඤ්චි.

805 යසසුභයතෙන පණ්ඩිත නස්සි
භවාභවාය ඉධවා හුරං වා,
නිවෙසනා තස්ස න සන්ති කෙවි
ධම්මෙසු භිවෙජ්‍යා සමුග්ගනිතං.

806 තස්සිධ දිට්ඨො ව සුතෙ මුතෙ වා
පතප්පිතා නස්සි අනුපි සඤ්ඤා,
තං බ්‍රාහ්මණං දිට්ඨිමනාදියානං
කෙතීධ ලොකස්මිං විකප්පෙය්‍යා.

807 න කප්පයනති න පුරෙකකිරොනති
ධම්මාපි තෙසං න පටිච්ඡිකාසෙ
න බ්‍රාහ්මණො සීලවතෙන නෙය්‍යො
පාරංගතො න පච්චෙති තාදීති.

පරමට්ඨකසුභතං නිවර්තං.

4 - 6

ජරා සුභතං

808 අත්තං වත ජීවිතං ඉදං
ඔරං වසසතාපි මීයති,
යො වෙපි අතිව්ව ජීවති
අථ ඛො යො ජරසාපි මීයති.

803. එ මහණ හුදෙක් දෘෂ්ට ශ්‍රැතාදිය මතු නො ගන්නේ වෙයි. යළි ලොකයෙහි නූපත්දෘෂ්ටිය ද සමාපත්‍යාදිඥානයෙන් හෝ ශීලව්‍රතයෙන් හෝ නූපදවත්තේය. තවද ජාත්‍යාදිවස්තුකරණකොට 'මම සද්දායයෙමි'යි තමා (මානවශයෙන්) නො හඟනේය, 'භීතයෙමි' යි ද නො හඟනේ ය, 'විශේෂ යෙමි'යි ද නො හඟනේ යි.

804. හේ පළමු ගත් ආත්මදෘෂ්ටිය හැරපියා වතුර්උපාදානයෙන් කිසිවක් නො ගන්නේ ඥානයෙහි දු තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිනිශ්ශ්‍රය නො කෙරෙයි. හෙතෙම ඒකාන්තයෙන් දෘෂ්ටි විසින් භින්න සත්ත්වයන් කෙරෙහි ඡන්දාදි විසින් අගතියට නො යන සැඟවී ඇතියේ වෙයි. හෙ කිසි දෘෂ්ටියකට නො එන්නේ වේ.

805. යම් රහත්මහණෙක්හට එස්ස- එස්සසමුදයාදි හෙද වූ උභයාන්තයෙහිත් පුනපුනාභවය පිණිසත් ස්වාත්මභාවයෙහි හෝ පරාත්මභාවයෙහි හෝ තෘෂ්ණා ප්‍රණිධි නැත් ද, එ රහත්හට කිසි තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිතිවෙසන කෙනෙක් නො වෙති. දෙසැටමීසදිවුදමහි නිශ්චය කොට දැඩි වැ ගන්නා- ලද්දෙක් ද නැත්තේ යි.

806. එ රහත් මහණෙහට රූපායතනසංඛාරාන දෘෂ්ටගුද්ධියෙහි හෝ ශ්‍රැතගුද්ධියෙහි හෝ මුතගුද්ධියෙහි හෝ තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් ප්‍රකල්පිත වූ අභ්‍රමාත්‍ර වූත් සංඥසමුදාපිකදෘෂ්ටියෙක් නැත. මෙ සත්ත්වලොකයෙහි දෙසැටමීසදිවු නො ගන්නා එ බාහිතපාපි බ්‍රාහ්මණයා රාගාදි වූ කවර- හෙතෙමෙකින් විකල්පනය කරන්නේ ද?

807. එ රහත්මහණහු තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිකල්පයන් නො කෙරෙති. ඔවුන් පෙරවු කොට නො හැසිරෙති. දෙසැටමීසදිවු දහමිහු ද ඔවුන් විසින් නො පිළිගන්නාලදහ. ක්ෂීණාසුවබ්‍රාහ්මණ ශීලව්‍රතයෙන් යළි කෙලෙසුන්කරා පැමිණවිය නො හැකි වෙයි. තෘදිවු රහත්තෙම භිර්වාණපාරයට ගියේ මහනැණිත් නැසූ කෙලෙසුනට යළි නො එන්නේ යි.

පරමට්ඨක සූත්‍රය නිමි.

4 - 6

ජරා සූත්‍රය

808. මෙ මනුෂ්‍ය ජීවිතය ඒකාන්තයෙන් අල්ප වෙයි. ඡවුරුදු සියයෙකින් මෙපිට (කලලාදි අවස්ථායෙහි) දු මියෙයි. ඉදින් යමෙක් සියත් වස් ඉක්මැ ජීවත් වේ නම්, එකල හේ ජරායෙනුදු මියන්නේ යි.

- 809 සොවනති ජනා මමාධිනෙ
න හි සත්තා නිව්ඤා පරිඤ්ඤා,
විනාභාවං¹ සත්තමෙවිදං
ඉති දිස්වා නාගාරමාවසෙ.
- 810 මරණෙනපි තං පභියති
යං පුරිසො මමිදනති² මඤ්ඤති,
එතං දිස්වානං^{*} පඤ්ඤිතො
න මමකාය නමෙථ මාමකො.
- 811 සුපිනෙන යථාපි සඤ්ඤා
පටිබුද්ධො පුරිසො න පසස්සති,
එවමපි පියාසිතං ජනං
පෙතං කාලකතං න පසස්සති.
- 812 දිට්ඨාපි සුතාපි තෙ ජනා
යෙසං නාමමිදං පට්ඨන්ති,
නාම මෙවාචසිස්සති
අකෙඛයාං පෙතස්ස ජනතුතො.
- 813 සොකපරිදෙව මච්ඡරං
න ජහනති ගිඤ්ඤා මමාධිනෙ,
තස්මා මුනායො පරිඤ්ඤා
නිස්වා අවරිංසු ධෙමදස්සිතො.
- 814 පතිලිනවරස්ස හික්ඛුතො
හජමානස්ස විචිත්තමාසනං,
සාමග්ගියමාහු තස්ස තං
යො අත්තානං භවතෙ න දස්සයෙ.
- 815 සබ්බස්මි මුනි අනිස්සිතො
න පියං කුබ්බති නොපි අපපියං,
තස්මිං පරිදෙව මච්ඡරං
පඤ්ඤා වාරි යථා න ලිප්පති.

1. විනාභාවං-සිද්ධ 2,
2. මමිදනති-සිද්ධ 2,

3. ධෙමෙ, විදිතා-සිද්ධ 2,
එවං දිස්වානං- (නිදේශ)

809. සත්ත්වයෝ තෘෂ්ණාදාෂ්ටි විසින් මමත්වයෙන් ගත් වස්තූයෙහි ශෝක කෙරෙති. එතෙකුදු වුව නිත්‍ය වූ පරිග්‍රහයෝ නො මැ වෙති. මේ විනාශාවය විද්‍යම.න මැ වේ යයි මෙසේ නුවණින් දැකූ විඤ්ජුරුෂ ගිහි-ගෙයි නො වසන්නේ යි.

810. පුරුෂ යම් රූපාදියක් 'මේ මාගේ' යයි මඤ්ඤනා වශයෙන් හඟනේ නම්, එය මරණිනුදු දුරුකරණු ලැබෙයි. බුද්ධාදීන් කෙරෙහි මාමක වූ පණ්ඩිත තෙමේ රූපාදියෙහි කෙල ආදීනවය දැකූ මමත්වයට නො නැමෙන්නේ යි.

811. පුරුෂ සිහිනෙන් දක්නා ලද වන්දාදි කිසිවක් පිබිදියේ යම්යේ නො දක්නේ ද, එසෙයින් පරලොව ගිය, කලුරිය කළාවූ ප්‍රිය කළ සත්වයා නො දක්නේ යි.

812. ක්ෂත්‍රියාදි යම් කෙනෙකුත් ගේ මේ නාමප්‍රඥප්තියයැ යි කියනු ලැබේ නම්, එ සත්ත්වයෝ වනාහි වක්ඛු විඤ්ඤාණාභියම්භූත වූ වතුසමුට්-ඨානිකරූපයෝත් සොතවිඤ්ඤාණාභියම්භූත වූ ද්විසමුට්ඨානික ශබ්දයෝත් වෙති. මියෑ පරලොව ගිය සත්ත්වයාගේ නාමමාත්‍රය මැ කියන්නට ඉතිරි වේ.

813. මමායන කළ වස්තූයෙහි ගිජු වූවාහු ශෝකපරිදේවමාත්සර්යය යම් හෙයකින් නො හරිත් ද, එහෙයින් මැ මුනිහු තෘෂ්ණාදාෂ්ටිපරිග්‍රහය හැරපියා ක්ෂෙමසංඛ්‍යාත නිර්වාණය දක්මින් වාස කළහ.

814. ඒ ඒ අරමුණෙන් වැළැහූ සිත්හසර ඇති, විවේක සෙනසුන් සෙවනා වූ කලණ පුහුදුන් වූ හෝ ශෛක්ෂ වූ හෝ මහණහට ද, නිරයාදි භවයෙහි (ප්‍රතිසන්ධි විසින්) තමා නො දක්වන එ රහත්මහණහට ද නිර්වාණසාමග්‍රියෙහි ලා (නිරයාදි භවතෙහි තමා නො දැක්වීම) අනුරූප යයි කියත්.

815. ද්වාදශායතන නම් වූ හැම තත්ත්ව තෘෂ්ණා- දාෂ්ටි නිශ්ශ්‍රය රහිත වූ රහත් මුනිතෙම (සත්ත්ව සංස්කාර කෙරෙහි) ප්‍රිය නො කෙරෙයි, අප්‍රිය ද නො කෙරෙයි. එ රහත්මුනිහු කෙරෙහි පරිදේව හා මාත්සර්යය පියුම්පත්ති දිය සෙයින් නො ඇලේ.

- 816 උදකිනු යථාපි පොකකිරෙ
පද්මෙ වාරි යථා න ලිප්පති,
එවං මුනි නො පලිප්පති
යද්දං දිට්ඨසුතං මුතෙසු වා
- 817 ධොනො න හි තෙන මඤ්ඤති
යද්දං දිට්ඨසුතං මුතෙසු වා,
නාඤ්ඤන විසුද්ධිමිච්ඡති
න හි සො රජ්ජති නො විරජ්ජතිති.
- ජරාසුතං නිවර්තං.

4-7

නිසංසාරයෙන් සුඤ්ඤාන

- 818 මෙදුතමනුප්පන්නස්ස (ඉව්වායසමා- නිසංසාරයෙන් සුඤ්ඤාන)
විසාතං මුනි මාරිස,
සුඤ්ඤාන තව සාසනං
විවෙකෙ සිකඛිසාම සෙ.
- 819 මෙදුතමනුප්පන්නස්ස (මෙකෙය්‍යානි හඟවා)
මුසුකෙවාපි සාසනං,
මිච්ඡා ව පටිපජ්ජති
එතං තස්මිං අනාරියං.
- 820 එකො පුබ්බෙ වරිකාන
මෙදුතං යො භිසෙවති,
යානං හත්තං ව තං ලොකෙ
හීනමාත්‍ර පුට්ඨජනං.
- 821 යසො කිත්තිඤ්ඤා යා පුබ්බෙ
නායතෙ වා පි තස්ස සා,
එතම්භි දිස්වා සිකෙඛථ
මෙදුතං විසංහාතවෙ.
- 822 සංකප්පෙහි පරෙකො සො
කපණො විය ඤායති,
සුඤ්ඤා පරෙසං නිගෙසාසං
මඬානු හොති තථාවිධො.

816. පොතුරුපත්ති යම්සේ දිය බිඳු නො ඇලේ ද, පියුම්පෙනෙහි යම්සේ දිය නො රඳේ ද, එසෙයින් ක්ෂිණාසුව මහණ දිට්ඨ සූතයෙහි හෝ මුතයෙහි හෝ නො ඇලේ.

817. ධුතපාප වූ ක්ෂිණාසුව තෙම යම්බඳු මෙ දිට්ඨ- සුත- මුත යන ආලම්බන වේ නම් එ වස්තුවෙන් මඤ්ඤා විසින් නො සිතයි, හෙ අනෙක් අශුද්ධමාර්ගයකිනුදු ශුද්ධය නො පතයි. හේ එහි (බාල පාථුප්පනයන් මෙන්) නො ඇලෙයි, කලාණ පෘථුප්පනයන් හා ක්ෂෙණිකයන් මෙන් වීරාග ද නො වේ.

ජරා සූත්‍රය නිමි.

4 - 7

තිස්සමෙත්තෙය්‍ය සූත්‍රය

818. නිදුක්කාන්තභන්ස, මෙවුන්දම්හි අනුයුක්තභට වන උවදුරු මෙයයි වදළ මැනැව, මුඛවහන්සේ ගේ අනුශාසනය අසා ත්‍රිවිධ විවෙක- යෙහි නික්මෙනුවම්හ (ආයුෂ්මත් තිෂ්‍ය මෙමත්‍රෙය මෙසේ විචාළේයි.)

819. (මෙසේ බුදුරජානන්වහන්සේ වදළසේක,) මෙත්තෙය්‍යයෙනි, මෙවුන්දම්හි නියුක්තයාභට පර්යාප්ති ප්‍රතිපත්තිශාසනය පිරිහේ මැයි, හෙ වරදවා සසුන් පිළිපදනේ ද වෙයි. ඔහුකෙරෙහි තෙල මිථ්‍යාප්‍රතිපද අනාර්යධර්මයෙකි.

820. යමෙක් පෙර (පැවිද්දෙන්) එකලා වැ ලොවැ හැසිර පසු කල්හි මෙවුන්දම් සෙවුනේ නම් අදන්ත (හස්තාශ්වාදි) යානයක් සෙයින් එ (සිවුරලු) පුහුදුනා භීත යයි කියත්.

821. පෙර මහණ බැව්හිදී ඔහුගේ යම් යශසෙක් ද කීර්තියෙක් ද වී නම්, එ යශස හා කීර්තිය පිරිහේ මැයි. මෙ යශස් කීර්ති භාතිය දැක මෙවුන්දම් දුරලනු සඳහා ත්‍රිවිධශික්ෂායෙහි නික්මෙන්නේ යි.

822. කාමාදිසංකල්පයෙන් මැඩුනු එ සිවුරලු දිළිනිදකු සෙයින් සිත යි. එබඳු පුහුල් උපාධ්‍යායාදි අන්‍යයන්ගේ වදන් අසා මතු වන්නේ යි.

- 823 . අප්ප භවංගි කුරුකෙ
පරවාදෙහි වොදිකො,
එසබ්බස්ස මහාගෙධො
මොසවජ්ජං පගාහති.
- 824 පණ්ඩිතොති සමඤ්ඤානො
එකවරියං අබ්බිකො,
අපාපි මෙදුන්න පුත්තො
මඤ්ඤෙව පරිනිස්සති.
- 825 එතමාදීනවං ඤාතො
මුනි පුබ්බාපරෙ ඉධ,
එකවරියං දලං කසිරා
න නිසෙවෙථ මෙදුන්න.
- 826 විවෙකං යෙව සිකෙඛරං
එතදරියානමුත්තමං,
න තෙන සෙවෙසා මඤ්ඤාපං
ස වෙ නිබ්බානස්සන්තිකො.
- 827 රික්තස්ස මුනිනො වරතො
කාමෙසු අනපෙක්ඛිනො
ඔසති භවස්ස පිභයන්ති
කාමෙසු ගටිතා¹ පජාති.

තිස්සමෙත්තොයාසුත්තං නිට්ඨිතං.

4 - 8

පසුර සුඤ්ඤාන

- 828 ඉධෙව සුඤ්ඤානි වාදියන්ති²
නාඤ්ඤාසු ධම්මෙසු විසුඤ්ඤානා,
යං නිස්සිතා තත්ථ සුභං වදනා
පට්ඨෙකසට්ඨෙසු පුද්ධි නිව්ඨා.

1. ගතිතා-මජ්ඣ.

2. වාදියන්ති-පිඤ්ඤා 2, PTS

823. ඉක්බිති පරවාදයෙන් වෝදිතවූ හේ දුශ්චරිත නැමැති ශස්ත්‍රයන් කෙරෙයි, මාෂාවාදයට බැස ගනියි, එ වූකලී ඔහුට මහා බන්ධනයෙකි.

824. පළමු ‘පණ්ඩිතයෙකැ’යි ප්‍රසිද්ධ වූ එකලා වාසයෙහි පිහිටි හේ (පසුකල්හි) මෙවුන්දමිහි නියැලියේ මුදියකු සෙයින් කෙලෙසෙන්නේ යි.

825. මෙ සස්තෙහි මුනිතෙම පෙර මහණදමුහි සැපත් හා පසු (ගිහි-කල) විපත් හා යන කෙල ආදීනම් දැකූ එකලා වාසය දැඩි කරන්නේ ය, මෙවුන්දමි නො සෙවුනේ යි.

826. බුද්ධාදී ආර්යයන්ගේ උත්තම වූ කෙල ත්‍රිවිධවිවේකයෙහි මැ හික්මෙන්නේ ය. ඒ විවේකය හේතු කොට ගෙන ‘මම ශ්‍රේෂ්ඨ යෙමි’යි ද නො හඟනේ ය. හේ එකාන්තයෙන් නිවන සම්පයෙහි වන්නේ යි.

827. කායදුශ්චරිතාදියට හිමිත්ත වූ කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිස් වූ හුදෙකලාව හැසිරෙන, කාමයන්හි අපේක්ෂා නැති, චතුරොසාරණය කළ රහත් මුනිහට කාමයන්හි දිස්වූ සත්ත්වයෝ කැමැති වෙත්.

තිස්සමෙත්තෙයා සූත්‍රය නිමි.

4 - 8

පසුර සූත්‍රය

828. යම් ශාස්තෘ- ශාසනාදියක් ඇසුරුකළා වූ (තමන් විසින් දිළි-ගත්) එ දෘෂ්ටියෙහි ම ශුභවාද ඇති, ප්‍රත්‍යක්ෂදෘෂ්ටි සත්‍යයන්හි බැසගත් බොහෝ මහණබමුණෝ වෙත් නම්, ඔහු “මෙහි මැ ශුද්ධිය වේ ය”යි වාද කෙරෙති. “අන්‍ය ධර්මයන්හි විශුද්ධිය නැතැ”යි නියත්.

829 නෙ වාදකාමා පරිසං විගයහ
බාලං දහනති මිථු අඤ්ඤමඤ්ඤං,
වදන්ති නෙ අඤ්ඤසිතා කථොජ්ජං
පසංසකාමා කුසලා වදන්තා.

830 සුඤ්ඤා කථායං පරිසාය මජ්ඣේ
පසංසමිච්ඡං විනිසාති හොති,
අප්පාහනස්මිං පන මඬකු හොති
තින්ද්‍රය යො කුසලා රක්ඛමෙසි.

831 යමස්ස වාදං පරිහිනමාහු
අපාසදං පඤ්ඤාවිමංසකා සෙ,
පරිදෙවති සොවති භීතවාදෙ
උපච්චගා මන්ති අනුඤ්ඤානාති.

832 එතෙ විවාද සමමුඤ්ඤ ජාතා
එතෙසු උගසාති නිසාති හොති,
එවමි දිස්වා විරමෙ කථොජ්ජං
න හඤ්ඤදත්තී පසංසලාභා.

833 පසංසිතො වා පන තත්ත හොති
අක්කාය වාදං පරිසාය මජ්ඣේ,
සො තං භසති උත්තමතිට්ඨ¹ තෙන
පප්පය්‍යා තමත්තං² යථාමනො අහු.

834 යා උත්තනි සාසා විසාතභුමි
මානාතිමානං වදනෙ පනෙසො,
එතමි දිස්වා න විවාදයෙථ
න භි තෙන සුඤ්ඤං කුසලා වදන්තී.

835 සුභරා යථා රාජබාදය පුට්ඨො
අභිගජ්ජමෙති පටිසුරමිච්ඡං,
යෙනෙව සො තෙන පලෙහි සුර
පුට්ඨෙව නත්තී යදිදං සුධාය.

1. සොභසති උත්තමති ච-සිඳු 2,

2. තං අත්තං-සිඳු 2.

829. වාද කැමැති ඔහු පිරිස් මැදට වැද උනුන් බාල යයි දක්නාහ. අන්‍ය ශාස්තෘ ආදීන් ඇසුරු කළ ඔහු ප්‍රශංසා කැමැත්තාහු “අපි පණ්ඩිතවාද ඇතියම්හ”යි විවාද කටා බෙණෙත්.

830. පිරිස්මැද වාදකථායෙහි නියුතුයේ තමහට පැසැසුම් කැමැතියේ කෙසේ පිළිමල්හු නිගන්වනම් දැයි සැක ඇතියේ වෙයි. විමංසකයන් විසින් ඔහුගේ වාදය බැහැර කරත් මැ මතු වෙයි. පිළිමල්හු ගේ සිදුරු සොයන හෙ නින්දයෙන් කෝපයට පැමිණේ.

831. ප්‍රශ්න විමංසකයෝ යම්හෙයෙකින් ඔහුගේ වාදය භීතවූයේ බැහැර කරණලදැයි කියත් නම්, පිරිහුනු වාද ඇති හෙතෙම මා වාදයෙන් ඉක්ම ගියේ ය”යි වැලැපෙයි, ශෝක කෙරෙයි, තනනයි.

832. තෙල විවාදයෝ අන්‍යතීර්ථක පරිව්‍රාජකයන් කෙරෙහි උපන්-නාහු වෙති. තෙල වාදයන්හිදී අනුග්‍රහ නිග්‍රහ ද වෙයි. තෙල ආදීනව දකැ කලහය හැරපියන්නේ ය. යම්හෙයෙකින් මෙ විවාදයෙහි ප්‍රශංසාලාභයෙන් අන්‍ය වූ අර්ථයක් නැත් ද, එ හෙයින්.

833. යමෙක් තමා විසින් ගන්නාලද එ දෘෂ්ටියෙහි පසස්නාලද්‍රයේ හෝ වේ නම්, පිරිස් මැද එ දෘෂ්ටිවාදය පවසා එ ජයාර්ථය ලැබ සිත් යේ හේ එ ජයහේතුයෙන් සිතා සෙයි. යළි උඩහු ද වේ.

834. යම් චිත්තොන්තනියෙක් (උඩහු බවෙක්) වේ නම් එය ඔහට උපද්‍රව භූමි වෙයි. තෙල පුහුල් මානය හා අතිමානය කියයි, තෙල දෙසය දකැ, නො මැ විවාද කරන්නේ ය, ස්කන්ධායතනාදියෙහි කුශලයෝ එ දෘෂ්ටිවාදයෙන් ශුද්ධිය (වේ යයි) නො මැ කියත්.

835. යම් පරිදි රාජභොජනයෙන් පුස්නාලද ශූරයෙක් පිළිමල්හු පතමින් අභිගර්ජනය කරමින් එළඹෙයි ද, ශූරය, තාගේ එ පිළිමල් තෙමේ යම් තැනෙක්හි වෙයි නම්, තෝ එහි පලායා. කලහ සඳහා (මාතූළ) යම් කෙලෙස් කෙනෙක් වෙන්නම් ඔහු පළමු මැ (බෝ මුල්හිදී නැසූ හෙයින් මට) නැති.

- 836 යෙ දිට්ඨිමුත්තො වාදයන්¹
ඉදමෙව සවචන්ති ව වාදයන්²,
තෙ කං වදස්සු න හි තෙධ අත්ථි
වාදමහි ජාතෙ පටිසෙතිකත්තං.
- 837 විසෙතිකත්තං පන යෙ වරන්ති
දිට්ඨිති දිට්ඨිං අවිරුජ්ඣමානා,
තෙසු කං කිං ලභෙතො පසුර
යෙසිධ නත්ථි පරමුත්තං.
- 838 අපං කං පටිකකමාගමා
මනසා දිට්ඨිගතාති විතයතො,
ධොනෙන යුගං සමාගමා
න හි කං සකඛි සමපයානවෙති.

පසුරසුඤ්ඤානං නිබ්බිතං.

4 - 9

මාගඤ්ඤාන සුඤ්ඤාන

- 839 දිස්වාන න ඤානං අරුතිං රභස්සා
නානොසි ජනෙ අපි මෙට්ඨනස්සි,
කිමෙවිදං මුත්තකරියසුඤ්ඤානං
පාදපි නං සමප්පිසිතුං න ඉච්ඡති.
- 840 එතාදිසං චෙ රතනං න ඉච්ඡති
නාරිං නරිඤ්ඤාති බහුහි පඤ්ඤා,
දිට්ඨිගතං⁴ සිලවතානුප්පිතං⁵
භවුප්පතිකො වරෙසි කිදිසං.
- 841 ඉදං වදමිති න තස්ස හොති (මාගඤ්ඤාති හතවා)
ධම්මෙසු නිච්ඡයා සමුග්ගහිතං,
පසසකො දිට්ඨිසු අනුග්ගහාස
අජ්ඣන්තසන්තං පටිනං අදස්සා.

1. වාදයන්ති - සිමු 2

2. වාදයන්ති - සිමු 2

3. අරුතිං ව රාගං-සා,

4. දිට්ඨිගතං-මජ්ඣං-සිමු 2

5. සිලවතං භු ජිවතං-මජ්ඣං
සිලබ්බතානුප්පිතං-සිමු 2

836. යම් කෙනෙක් මිසදිටු දැඩිවැ, ගෙණ විවාද කෙරෙත් ද, යළි මෙය මැ සත්‍යයයි කියත් නම්, තෝ ඔවුනට කියව. වාදයක් උපත්කල්හි පිළිලොම් කරණ ඔහු මෙ සස්තෙහි නැති හෙයිනි.

837. යම් කෙනෙක් කෙලෙස් මරසෙන් ව්‍යාසා දෘෂ්ටියෙන් දෘෂ්ටියකට විරුද්ධ නොවෙමින් වෙසෙත් නම්, මෙ සස්තෙහි යම් කෙනකුන්ට මෙ උත්තමයයි දැඩි වැ ගන්නාලද්දක් නැත් ද, පසුරය, එබඳු රහතුන් කෙරෙහි තෝ කවරකු ප්‍රතිමල්ල කොට ලබනෙහි ද?

838. වැලිත් තෝ සිතින් දෘෂ්ටිගතයන් සිතමින් (මට මින් ජයවේ-දෝහෝ යි) විතර්ක කරමින් ආයෙහි, ධුතක්ලෙශ වූ බුදුන් සමග සුග්‍රාහයට ආයෙහි, එහෙත් තෝ (බුදුන් කරා වාදයෙන්) එළඹෙන්නට නො මැ හැකියෙහි.

පසුර සූත්‍රය නිමි.

4 - 9

මාගන්දිය සූත්‍රය

839. තෘෂ්ණා යැ, අරතියැ, රගා යැ (යන තුන්මරදුන්) දක මෙවූන් දමහි ඡන්දයෙකුදු නො වී ය. මලමූයෙන් පුත් මෙ සිරුර දක කවර හෙයින් ඡන්දයෙක් විය හේ ද? (නො හේ මැයි). එ සිරුර පසිනුදු පහස්නට නො කැමතියෙමි.

840. බොහෝ නිරිදුන් විසිනුදු පතනලද මෙබඳු ස්ත්‍රී රත්නයක් නො කැමැත්තහු නම්, තොපගේ දෘෂ්ටි ගතයන් ශීලව්‍රතයන් ජිවිතයන් හවොත්පත්තියන් කෙබඳු දැයි කියව.

841. මාගන්දියෙනි, “දෙසැට මිසදිටු දමහි නිශ්චය කොට ‘මේ මැ සැබැවයි කියමි’”යි දැඩි කොට ගන්නාලද්දෙක් කෙලෙසුන් දිනු එ මට නො වෙයි. වැළිදු දෙසැට දිටු දහමහි ආදීනව දක්නෙමි කිසිදු දෘෂ්ටියක් සත්‍යයේ නො ගෙණ සිටුවස්දම් යොයනුයෙමි අධ්‍යාත්මශාන්තිය වන නිවන දිවිමි”යි බුදුහු මෙසේ වදාළහ.

842 විනිවර්යා යාති පකපපිතාති (ඉති මාගන්දියො)
 තෙ වෙ මුති බුද්ධි අනුක්කමාය,
 අජකිත්තසනතිති යමෙතමසං
 කථං නු ධිරෙති පවෙදිතං කං.

843 න දිට්ඨියා න සුතියා න ඤාණෙන (මාගන්දියාති හගවා)
 සිලබ්බතෙතාපි න සුද්ධිමාහ,
 අදිට්ඨියා අසසුතියා අඤ්ඤා¹
 අසිලතා අබ්බතා නොපි තෙන
 එතෙ ව නිසසජ්ජ අනුක්කමාය
 සනෙතා අනිසසාය හවං න ජයෙ.

844 නො වෙ කිර දිට්ඨියා න සුතියා න ඤාණෙන
 (ඉති මාගන්දියො)
 සිලබ්බතෙතාපි විසුද්ධිමාහ
 අදිට්ඨියා අසසුතියා අඤ්ඤා,
 අසිලතා අබ්බතා නොපි තෙන
 මඤ්ඤමහං මොමුහමෙව ධරං.
 දිට්ඨියා එතෙ පවෙට්ඨති සුද්ධිං.

845 දිට්ඨිඤ්ඤ නිසසාය අනුපුට්ඨමානො (මාගන්දියාති හගවා)
 සමුක්ඛිතෙසු පමොහමාග
 ඉතො ව නාද්දකඛි අණුමපි සඤ්ඤං,
 තස්මා තුවං මොමුහතො දහාසි.

846 සමො විහෙසි උද වා නිභිතො
 යො මඤ්ඤති යො විවදෙථ තෙන,
 තිසු විධාසු අවිකම්පමානො
 සමො විසෙසිති න තස්ස හොති.

847 සත්ථනති යො බ්‍රාහ්මණො කිං වදෙය්‍ය
 මුයාති වා යො විවදෙථ කෙන,
 යස්මිං සමං විසමං වාපි නත්ති
 ස කෙන වාදං පටිසංයුජෙය්‍ය.

1. අඤ්ඤාණං-පිටු 2.

842. විනිශ්චය කොට ගත් යම් ප්‍රකල්පිත දෙසැට දෘෂ්ටිභූත වෙන් ද, එ දෘෂ්ටි ධර්මයන් සඵලවුනි වූ තෙසි එකාන්තයෙන් නො ගෙණ, තෙල අධ්‍යාත්මශාන්තිය යි යමක් වදළනු නම් ධර්මයන් විසින් එ පරමාර්ථය කෙසේ ප්‍රකාශ කරන ලද්ද යි (මාගන්දිය බ්‍රාහ්මණ මෙසේ ඇසීය.)

843. මම දෘෂ්ටියෙහිදීදී ගුණය නො කියමි. ශ්‍රැතියෙහිදීදී, සමාපත්ති ඥානයෙහිදීදී ශීලව්‍රතයෙහිදීදී ගුණය නො කියමි. දශවස්තුක සමාග්දෘෂ්ටි යෙන් තොර වැ නවාසග්‍රහණියෙන් තොර වැ කම්ප්වකතා සත්‍යානු ලොම්කඥානයෙන් තොර වැ ප්‍රාතිමොක්ෂ සංවරශීලයෙන් තොර වැ ධුතාසග්‍රහණයෙන් තොර වැ ගුණය නො කියමි. තෙල සමාග්දෘෂ්ටි ආදිමාත්‍රයෙකිනුදු නො කියමි. තෙල දෘෂ්ටි ආදි ධර්මයන් හැරපියා අදෘෂ්ටි ආදි ධර්මයන් ග්‍රහණ කොට ශාන්ත පුද්ගල වක්ෂුරාදිය නිශ්ශ්‍රය නො කොට කාමාදි භවය නො පනන්නට සමථි වන්නේය යි බුදුහු වදළ සේක.

844. ඉදින් දෘෂ්ටියෙන් ගුණය නො කියවු නම්, ශ්‍රැතියෙන් සමාපත්ති ඥානයෙන් ශීලව්‍රතයෙන් ද නො කියවු නම් යළි දෘෂ්ටියෙන් වෙන් වැ ශ්‍රැතියෙන් වෙන් වැ ඥානයෙන් වෙන් වැ ශීලයෙන් හා ව්‍රතයෙන් ද වෙන් වැ ගුණය නො කියවු නම්, එ දෘෂ්ටියාදී මාත්‍රයෙහිදී නො කියවු නම්, මම තොපගේ මෙ දහම අනියමින් මුළු වුවක් මැ කොට හඟනෙමි. ඇතැම් කෙනෙක් දෘෂ්ටියාදිමාත්‍රයෙන් ගුණය කැමැති වෙන් යයි (මාගන්දිය කී යැ.)

845. “මාගන්දියෙනි, දෘෂ්ටිය ම ඇසුරු කොට පුන පුනා විචාරන්-තෙහි දැඩි වැ ගන්තාලද දෘෂ්ටින් කෙරෙහි ප්‍රකර්ෂ මොහයට පැමිණියෙහි, යම්තෙසෙකින් මෙ දහමින් මදවූ සංඥාවකුදු නුදුටු යෙහි ද, එහෙයින් තෝ අති මුළු සෙයින් දක්නෙහි යයි (භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වදළහ.)

846. “මම සම වෙමි, විශිෂ්ට වෙමි, නොහොත් භීතවෙමි” යි යමෙක් මාන කෙරේ නම්, හෙතෙම එ මානයෙන් හෝ දෘෂ්ටියෙන් හෝ පුද්ගලයා සමග හෝ විවාද කෙරෙයි. යමෙක් එ ත්‍රිවිධමානයෙහි නො සැලේ නම් ‘සම වෙමි, විශිෂ්ට වෙමි,’ යන මානය ඔහට නො වේ.”

847. එ රහත් බමුණු ‘මෙ මැ සැබවැයි’ කවර නම් වස්තුවක් හෝ කරුණක් නිසා කියන්නේ ද? තා කියන්නේ මුසවා යයි හෝ හෙතෙම කවරකු හා විවාද කරන්නේ ද? යම් පුහුලකු කෙරෙහි සමමානය හෝ විෂමමානය හෝ නැද්ද, හෙතෙම කවර මානයෙකින් වාදයෙහි යෙදේ ද?

848 ඔක්කමහාය අනිකේනසාරී
ගාමෙ අකුබ්බං මුනි සන්ථව්‍යානි,
කාමෙහි රිතො අපුරෙකිරානො
කථං න විග්ගායා ජනෙන කඬිරා.

849 යෙහි විචින්නා විචරෙය්‍ය ලොකෙ
න තාහි උග්ගායා වදෙය්‍ය නාගො,
ඵලමුද්දං¹ කණ්ඩකං වාරිජං යථා
ජලෙන පබ්බතං ව නුපලිකං,
ඵවං මුනි සන්ථව්‍යාදෙ අගිද්දං
කාමෙ ව ලොකෙ ව අනුපලිකො.

850 න වෙදගු දිට්ඨියා න මුනියා
ස මානමෙති න හි තමමයො සො,
න කම්මනා නොපි සුතෙන නෙයො
අනුපනිකො ස² නිවෙසනෙසු.

851 සඤ්ඤා විරතතස්ස න සන්තී ගස්සා
පඤ්ඤා විමුක්තස්ස න සන්තී මොහා,
සඤ්ඤාදි දිට්ඨිඤ්ඤා යෙ අග්ගභෙසු.
තෙ සථව්‍යනා³ විචරන්ති ලොකෙති.

මාගන්දියසුඤ්ඤා නිට්ඨිතං.

4-10

පුරාණෙද සුඤ්ඤාන

852 කථංදස්සි කථංසිලො උපසංකොති වුච්ඡිති,
තං මෙ ගොතම පමුඤ්ඤි පුච්ඡිතො උත්තමං තරං.

853 විතතණ්ණා පුරා හෙද (දුතී හගවා) පුබ්බමත්තමනිස්සිතො,
වෙමරෙඤ්ඤාපසංඛිඤ්ඤො තස්ස නත්ති පුරෙකති.

1. ජලමුද්දං - පිඬු 2

2. සො - පිඬු 2.

3. සථව්‍යනා - ඥා.

848. (රූපනිමිත්තාදි නිකේතයෙහි නො හැසිරෙන හෙයින්) අභිකේත සාරි වූ ක්ෂිණාසුව, මුත්‍රී තෙම රූපවස්තුවාදි විඤ්ඤාන ගොචරය වූ ඔකය හැරවියා ගමහි ගිහි සංස්ථයන් නො කරමින් කාමයන් කෙරෙන් වීරක්ක වූයේ තෘෂ්ණා වශයෙන් වට්ටිය පෙරටු නො කරන්නේ ජනායා හා සමග විග්‍රාහික කරාව නො කරන්නේ යි.

849. ක්ෂිණාසුව නාග තෙම යම් දෘෂ්ටිගතාදියෙකින් වෙන් වූයේ ලොකයෙහි හැසිර නම්, (හෙ) එ දෘෂ්ටිගතයන් දැඩි වැ ගෙන නො කියන්නේ ය. එල සඬ්ඛ්‍යාත ජලයෙහි උපන් කටු සහිත දඬු ඇති පිපුමාදියෙන් හා කලලින් යම් පරිදි නො තැවරේ ද, එ සෙයින් මුත්‍රී තෙම ශාන්ති වාද ඇතියේ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ කාමයෙහි ද ලොකයෙහි ද නො ඇලුනේ යි.

850. (මා වැනි) සිවුමග නුවණට පැමිණියෙක් දෘෂ්ටියට නො යන්නේ ය. හෙ (මුත් රූපාදි හෙද ඇති) මුත්තියෙනු මානසට, නො එයි. හෙතෙම තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි වශයෙන් නො මැ තම්මය ය වෙයි. නො ද කර්මයෙන් නො ද ශ්‍රාතයෙන් පැමිණූ විය යුත්තේ වෙයි, හෙ හැම තෘෂ්ණා-දෘෂ්ටිනිවේශනයන්හි අනුපතීත වේ.

851. ප්‍රභීත කළ කාමාදි සංඤ ඇත්තනුට (අභිධ්‍යානායාදි) ග්‍රන්ථයෝ නො වෙති. විදුශිතා ප්‍රඤ්ඤෙන් කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුනනුට මොහයෝ නො වෙති. යම් කෙනෙක් කාමාදි පංඤ්ඤාත් දෙසැට මිසදිවුන් දැඩි කොට ගත්තු නම් ඔහු උතුන් ගටමින් ලොවැ හැසිරෙත් යයි.

මාගන්දිය සූත්‍රය නිමි.

4 - 10

පුරාණෙද සූත්‍රය

(නිර්මිත බුද්ධා)

852. කෙබඳු දර්ශන ඇතියේ කෙබඳු සිල් ඇතියේ උපශාන්ත ය යි කියනු ලැබේ ද? ගොයුම් ගොතුට, මා විසින් පුළුස්සනාලියටු එ උත්තම පුරුෂයා වදළ මැනැ ව.

853. (බුදුහු මෙසේ වදරනි:) ශරීර හේදයෙන් පෙර මැ යමෙක් ප්‍රභීත වූ තෘෂ්ණා ඇත්තේ පූර්වාන්තය (පෙර අත්බව) තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි විසින් ඇසිරි නො කෙළේ ඉහාත්මභාව සඬ්ඛ්‍යාත ප්‍රත්‍යුත්පන්න පඤ්ඤායෙහි (රාගරක්තයෙකයනාදින්) නො ගිණිය යුතු වූයේ ද එ රහත්මභණ හට අනාගතාත්මභාවයෙහි (තෘෂ්ණාදි වශයෙන්) පෙරටු කරණලද්‍රයෙක් නැති.

854 අකොකාධිතො අසන්නාසී අවිකප්පි අකුකකුචො,
මත්තභාණ්ඩ¹ අනුදධිතො ස ථෙ වාචායකො මුනි.

855 නිරාසකති අනාගතෙ අතීතං නානුසොචති,
විචෙකදස්සි ඵසෙසසු දිට්ඨිසු ව න නියති.²

856 පතිට්ඨිතො අකුහකො අපිභාලු අමච්ඡරි,
අපගඛෙතො අපේගුචේජා පෙය්ගෙනෙයො ව නො යුතො.

857 සාතිසෙසු අනසසාවි අතිමානෙ ව නො යුතො,
සණ්ඨාතො ව පටිභානවා න සඤ්ඤා න විරජ්ජති.

858 ලාභකමායා න සිඤ්ඤාති අලාභෙ න ච කුප්පති,
අවිරුද්ධො ව තණ්හාය රසෙසු නානුගිජ්ජති.

859 උපෙක්ඛකො සද්ධෙවො න ලොකෙ මසුඤ්ඤෙ සමං,
න විසෙසී න නිවේශො නසස නො සත්ථි උසසද.

860 යසස නිසසයනා නත්ථි ඤ්ඤා ධම්මං අනිසසිතො,
භවාය විභවාය වා තණ්හා යසස න විජ්ජති.

861 නං මුළු උපසන්නොති කාමෙසු අනපෙක්ඛිනං,
ගණ්ඨා තසස න විජ්ජනති අතාරි සො විසංඝිකං.

862 න තසස සුඤ්ඤා පසථො ඛෙත්තං චත්ථං ව විජ්ජති³
අතො වාසි නිරතො වා⁴ න තස්මි උපලබ්භති

1. මත්තභාණ්ඩ - සා, FMS

3. වත්ථ න විජ්ජති - සිටු 2,

2. නියාති - සිටු 2

4. අතං වාසි නිරතං වා - සිටු 2,

854. නො කිපෙන පියවි ඇති (එ.එ අලාභයෙන්) නො සැලෙන සුලු වූ, (ශීලාදියෙන්) තමා හුවා නොදක්වන සුලු, අත්පා කැකුස් නැති නුවණින් වීමසා බණන සුලු වූ, උඩගු නො වූ එ රහත් මහණ ඒකාන්තයෙන් වාග්ද්වාරයෙන් සංයත වේ.

855. අනාගත භවයෙහි තෘෂ්ණා රහිත වූයේ වේ ද අතීතපසුඛස්කන්ධයට ශෝක නො කෙරේ ද, ප්‍රත්‍යක්ෂපත්ත වක්ෂස්පර්ශාදියෙහි ආත්මභාවාදි විවේකය දක්නා සුලු වේ ද, දෙසැට මිසදිවුහි නො වැටේ ද,

856. රාගාදි අකුශලයන් ප්‍රතීණ කෙළේ කුහක නො වූයේ තෘෂ්ණා රහිත වූයේ, මසුරු නො වූයේ කායාදි ප්‍රගල්භතා නැතියේ සිල්සපත් හෙයින් පුගුප්පා නො කටයුතු වූයේ පිසුනුබස් කීමෙහි නො යෙදුනේ ද,

857. කාමගුණ සම්මාන සාතවස්තුන්හි තෘෂ්ණා රහිත වූයේ අතිමානසෙහි යුක්ත නො වූයේ සිහිදු කායාදි කර්මයෙන් සපත් වූයේ ප්‍රතිභාන ඇතියේ (කමා විසින් මැ අධිගත වන බැවින්) ධර්මය පරප්‍රත්‍යයෙන් නො හදහන්නේ චිතරාග වන හෙයින් දන් චිරාග නො කෙරේ ද, (ඔහු 'උපශාන්ත' යයි කියමි,)

858. ලාභප්‍රාර්ථනයෙන් සුත්‍රාන්තාදිය නො හදුරා ද, අලාභයෙහි දු නො කිපේ ද විරෝධයෙන් යුක්ත නො වූයේ ද තෘෂ්ණායෙන් රසයෙහිත් ගිජු නො වේ ද (ඔහු 'උපශාන්ත' යයි කියමි.)

859. ඡබ්බොපෙක්ෂායෙන් යුක්ත වූයේ හැම කල්හි ස්මෘතිමත් වූයේ ලොවහි කිසිවකු හාත් තමා සම කොට නො සිතා ද, මම විශිෂ්ට වෙමි' යන මාන නැතියේ, හීන වෙමි යන මානත් නැතියේ ද, ඔහට උත්සදයෝ නැත. (ඔහු 'උපශාන්ත' යයි කියමි.)

860. යම් රහත් මහණකුහට තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි නිශ්ශ්‍රයභාවය නැත් ද, යමකුහට භවදෘෂ්ටියෙහි දු විභවදෘෂ්ටියෙහි දු තෘෂ්ණා විද්‍යමාන නො වේ ද, හෙ අනිකාදි විසින් ධර්මය දැන අනිශ්චිත වේ.

861. වස්තුකාම ක්ලේශ කාමයන්හි අපේක්ෂා නැති එ රහත් මහණ උපශාන්ත යයි කියමි. ඔහට අභිධ්‍යානායාදි ග්‍රන්ථයෝ නැත. හෙ තෘෂ්ණ නම් වූ විසත්තිකා තරණය කෙළේ යි.

862. එ ක්ෂීණාස්‍රව මහණහට පුත්‍රයෝත් නැත. පශුවර්ගයෝ ද නැත. කෙත්වන් ද නැති. එ මහණ කෙරෙහි ශාශ්වතදෘෂ්ටි හෝ උචේජද දෘෂ්ටි හෝ නො ලැබේ.

863 යෙන නං වජ්ජි පුට්ඨජානා අපො සමනොග්ගො,
නං තස්ස අපුරෙකකා තස්මා වාදෙසු නෙ'ජති.

864 විතගෙධො අමච්ඡරී න උසෙසු වදනෙ මුනි,
න සමෙසු න ඔමෙසු කප්පං නෙති අකප්පියො.

865 යස්ස ලොකෙ සකං නත්ති අයතා ව න යොවති,
ධම්මෙසු ව න ගච්ඡති ස වෙ සකොති වුවවතිති.

පුරාණෙදසුඤ්ඤානං නිවිසිකං.

4 - 11

කලහවිවාද සුඤ්ඤාන

866 කුතො පහුතා කලහා විවාද
පරිදෙවයොකා සහමච්ඡරා ව,
මානාතිමානා සහපෙසුතා ව
කුතො පහුතා තෙ තදිඛා මුඛි.

867 පියා පහුතා කලහා විවාද
පරිදෙවයොකා සහමච්ඡරා ව,
මානාතිමානා සහපෙසුතා ව
මච්ඡරියසුඤ්ඤානා කලහා විවාද
විවාදජානෙසු ව පෙසුතාහි.

868 පියාසු ලොකස්මිං කුතොනිදනා
යෙ වාපි ලොහා විවරන්ති ලොකෙ,
ආසා ව නිට්ඨා ව කුතොනිදනා
යෙ සමපරායාය නරස්ස හොන්ති.

863. යම් රාගාදී දෛශ්‍යයකින් දේවමනුෂ්‍යාදී පාරිභේදනයෝ ද බාහිර ශාසනික මහණ බවුණෝ ද (රහත්මහණ රාග රක්ත ය යන ආදීන්) කියන්නම්, එ දෛශ්‍ය ඔහු විසින් පෙරටු නො කරණ ලද වෙයි, එහෙයින් හේ නිසැක වචනයන්හි කම්පිත නො වේ.

864. පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති මසුරු නො වූ රහත් මුනි තෙම වර්ෂිත යන් කෙරෙහි (තමා ඇතුළත් කොට අභිමානයෙන්) නො කියයි. තමා සම පුද්ගලයා කෙරෙහි දු ලා නො කියයි. භීතයන් කෙරෙහි දු ලා නො කියයි. තෘෂ්ණාදාෂ්ටි කල්ප නැත්තේ කල්පයනට නො එයි.

865. ලොවිහි යම් ක්ෂීණසුවයක්හට මාගේ යයි හන්නා ලද්දෙක් නැත් ද යළි අවිද්‍යාමාන වන හෙයින් ම ශෝක නො කෙරේ ද, හැම ධර්මයන්හි ජඤ්ඤි වශයෙන් අගතියට නො යේ ද, එ ක්ෂීණසුව කෙම එකාන්තයෙන් උපශාන්තයෙකැයි කියනු ලැබේ.

පුරාණෙද සූත්‍රය නිමි.

4 - 11

කලහවිවාද සූත්‍රය

පාඨයා:

866. කලහයෝත් විවාදයෝත් කොතැනින් උපන්න ද? පරිදේව ශෝකයෝත් මාත්සයාසීයෝත් මානඅභිමානයෝත් පිසුනුබසුන් යන මොහු අටදෙන කොතැනින් ප්‍රභූත වූහ ද? එඅරුත වදළ මැනැව.

විසර්ජන:

867. කලහයෝත් විවාදයෝත් පරිදේව ශෝකයෝත් මාත්සයාසීයෝත් මාන-අභිමානයෝත් පෙෂෙණායෝත් (යන මොහු අටදෙනා ප්‍රියවස්තුහු කෙරෙන් උපන්න. කලහවිවාදයෝ ද (පරිදේව-ශෝක-මාන අභිමාන පෙෂෙණා යෝ ද) මාත්සයාසීය හා යෙදුනාහු වෙත්, විවාද උපදුන් ම පිසුනු බස් උපදනේ ය.

පාඨයා:

868. ලෝකයෙහි ප්‍රියවස්තු කොයින් උපන්නාහු ද? නොහොත් කුමක් නිදන කොට ඇත්තාහු ද? ලොවිහි ක්ෂේත්‍රියාදී යම් කෙනෙක් ලෝභයෙන් හැසිරෙත් නම් එ ලෝභය කුමක් හෝ නිදන කොට ඇත් ද? ආශාවත් උභිසමාද්ධියත් කුමක් නිදන කොට ඇත්තාහු ද? මනුෂ්‍යයාට යම් ධර්ම කෙනෙක් පරලොවිහි පිහිට පිණිස වෙත් නම්, එ ධර්මයෝ කොයින් උපන්න ද?

- 869 ඡන්දනිදනානි පියානි ලොකෙ
යෙ වාපි ලොභා විවරතති ලොකෙ,
ආයා ච නිට්ඨා ච ඉතොනිදනා
යෙ සමපරායාය නරස්ස හොනති.
- 870 ඡන්දෙ නු ලොකස්මිං කුතොනිදනො
විනිව්ජයා වාපි කුතොපභුතා,
කොධො මොසවජ්ජඤ්ඤා කථංකථා ච
යෙ වාපි ධම්මා සමඤ්ඤන චුක්කා.
- 871 සාතං අසාතනති යමාහු ලොකෙ
තමුපතිස්සාය පහොති ඡන්දෙ,
රුපෙසු දිස්වා විහවං හවඤ්ඤා
විනිව්ජයං කරුතෙ¹ ඡනතු ලොකෙ.
- 872 කොධො මොසවජ්ජඤ්ඤා කථංකථා ච
ඵනෙපි ධම්මා අයමෙව සමනන,
කථංකථී ඤ්ඤාපථාය සිකෙඛ
ඤ්ඤා පචුක්කා සමඤ්ඤන ධම්මා.
- 873 සාතං අසාතඤ්ඤා කුතොනිදනා
කිස්මිං අසනෙන න හවන්ති හෙතෙ,
විහවං හවඤ්ඤාපි යමෙතමිත්ථං
ඵතං මෙ පබ්බුඤ්ඤා යතොනිදනං.
- 874 ඵස්සනිදනං සාතං අසාතං
ඵස්ස අසනෙන න හවන්ති හෙතෙ,
විහවං හවඤ්ඤාපි යමෙතමිත්ථං
ඵතං තෙ පබ්බුඤ්ඤා ඉතොනිදනං.

1. කුඛ්ඛති - මජ්ඣ.

විසර්ජන:

869. ලෝකයෙහි ප්‍රියවස්තු හු කාමව්‍යංගුය නිදන කොට ඇත, යම් ක්ෂත්‍රියාදී කෙනෙක් හෝ ලෝභය හේතු කොට ලොවහි හැසිරෙත් නම් ඔවුන්ගේ ඵ් ලෝභයත් කාමව්‍යංගුය නිදන කොට ඇත, ආශාවත් ආශාසාමාඩියත්මේ කාමව්‍යංගුය ම නිදන කොට ඇත යම් ධර්ම කෙනෙක් මිනිසාට පරලොවහි හිත දිශිය වෙත් නම් උහු ද කාමව්‍යන්දය නිදන කොට ඇති.

පාඨා:

870. ලෝකයෙහි කාමව්‍යංගුය කුමක් නිදන කොට ඇතියේ ද? තෘෂ්ණා-දෘෂ්ටි විනිශ්චයයෝ හෝ කොතැනින් උපන්නාහුද? ක්‍රොධයත් මාෂාවාදයත් විචිකිච්ඡාවත් බුද්ධග්‍රමණයත් වහන්සේ විසින් දෙසනලද යම් අකුශල ධර්මයෝ හෝ වෙත් නම් ඔහු කොතැනින් උපන්නාහු ද?

විසර්ජන:

871. ලොවහි සුව යයි ද දුකැයි ද යමක් කියත් නම් ඵ් සාත-අසාත වෙදනා නිසා කාමව්‍යංගුය උපදනේ ය. ලෝකයෙහි සත්ත්ව තෙමේ භූතොපාදය රූපයන්හි විනාශයත් උදයත් දක තෘෂ්ණ-දෘෂ්ටි විනිශ්චය කරන්නේ යි.

872. ක්‍රොධය හා මාෂාවාදය හා විචිකිච්ඡා හා යන මේ ධර්මයෝත් සාතාසාතවෙදනා දෙක ඇතිවත් ම වෙත්. විචිකිච්ඡායෙන් යුක්ත පුද්ගල තෙමේ ඥානදර්ශනඥානාධිගමය සඳහා ත්‍රිවිධශික්ෂාහි හික්මෙන්නේ ය. බුද්ධග්‍රමණයත් වහන්සේ විසින් අනිත්‍යාදී විසින් දූන ධර්මයෝ දෙසන ලදහ.

පාඨා:

873. සුඛවෙදනා දුඃඛවෙදනා යන මොහු කුමකින් උපදනාහුද? කුමක් නැතිවත් ම මොහු නූපදනාහු ද? යළි ඵ් සාතාසාතයන්ගේ විනාශය හා උපත යන යම් අර්ථයෙක් යමෙකින් වේ නම්, ඔවුන්ගේ තෙල කාරණය මට ප්‍රකාශ කළ මැනවි.

විසර්ජන:

874. සුඛවෙදනා හා දුඃඛවෙදනා හා ස්පර්ශය නිදන කොට ඇත. ස්පර්ශය නැති වත් ම තෙල සාතාසාතයෝ නූපදනාහ. සාතාසාතයන්ගේ විනාශය හා උදය හා යන යම් අර්ථයෙක් මෙ පහසු කරුණු කොට උපදනේ නම් තෙල අරුත් තොපට කියමි.

- 875 එසෙසා නු ලොකඤ්චං කුතොන්දිතො
පරිභ්‍රාමා වාපි කුතොපහුතා,
කිසථිං අසතෙන න මමකමස්සි
කිසථිං විභුතෙන න පුසන්ති එසසා,
- 876 නාමඤ්ච රූපඤ්ච පටිච්ච එසසා
ඉච්ඡාන්දිතාන්ති පරිභ්‍රාමාන්ති,
ඉච්ඡාය'සන්තායා¹ න මමක මස්සි²
රූපෙ විභුතෙන න පුසන්ති එසසා.
- 877 කථං සමෙතස්ස විභොති රූපං
සුඛං දුඛං වාපි කථං විභොති,
එතං මෙ බ්‍රෑහ්මී යථා විභොති
තං ජාතිස්සාමථ³ ඉති මෙ මනො අහු.
- 878 න සඤ්ඤාසඤ්ඤා න විසඤ්ඤාසඤ්ඤා
තොපි අසඤ්ඤා න විභුතසඤ්ඤා,
එවං සමෙතස්ස විභොති රූපං
සඤ්ඤාන්දිතා හි පපඤ්ඤාසංඛා,
- 879 යං තං අප්පච්ඡිමා අකිත්තස්සි තො
අඤ්ඤං තං පුච්ඡාම තදිත්ත බ්‍රෑහ්මී,
එත්තාවතභ්‍රාතො නු වදන්ති හෙතෙ
යකඛස්ස සුඛං ඉධ පණ්ඩිතා පෙ
උදහු අඤ්ඤං වදන්ති එතො.
- 880 එත්තාවතභ්‍රාතං වදන්ති හෙතෙ
යකඛස්ස සුඛං ඉධ පණ්ඩිතා සෙ,
තෙසං පුත්තොකෙ සමයං වදන්ති
අනුපාදිසෙසෙ කුසලා වදන්තා.
- 881 එතෙ ව ඤාතො උපනික්ඛිතාති
ඤාතො මුනී නිස්සයෙ සො විමංසී,
ඤාතො විමුක්තො න විවාදමෙති
භවාභවාය න සමෙති ධිරොති.

කලහවිවාදසුභතං නිට්ඨිතං.

1. ඉච්ඡා න සන්තායා - පිටු 2

2. මමකමස්සි - පිටු 2

3. සං ජාතියාම - පිටු 2

පාඨය:

875. ලොවිහි ස්පර්ශය කුමක් නිදන කොට ඇත් ද? තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි පරිග්‍රහයෙන් කොයින් ප්‍රභූත වූ හු ද? කුමක් අවිද්‍යාමාන කල්හි මමඤ්ඤා නැත් ද? කුමක් ඉක්මැ යත් ම ස්පර්ශයෝ නො පහස්නාහු ද?

විසර්ජන:

876. සමප්‍රසුක්ත නාමය හා වස්ඤාලම්බනරූපය හා නිසා ස්පර්ශයෝ උපදනාහ. තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිපරිග්‍රහයෝ ඉධ්‍යාච නිදන කොට ඇත්තාහ. ඉධ්‍යාච නැති වත් ම මමඤ්ඤා නැත රූපය ඉක්මැ යත්ම ස්පර්ශයෝ නො පහස්නාහ.

පාඨය:

877. කියෙයින් පිළිපත්නහුට රූපය නො වේ ද? සුඛදුඛ හෝ කෙසේ නොවේ ද? තෙල රූප-සුඛ දුඛ යන තුණ යම්සේ නොවේ නම් එ පරිදි මට වදළ මැනැව. එය දනුමහ'යි මට සිතෙක් වී.

විසර්ජන:

878. හේ ප්‍රකෘතිසංඤයෙන් සංඤ ඇතියේ නො වෙයි. විකෘතසංඤයෙන් විසංඤ ද නො වෙයි. සංඤ විරහිත ද නො වෙයි. ඉක්මැ වූ සංඤ ඇතියේ ද නො වෙයි. මෙසෙයින් පිළිපත්නහුට රූපය නො වෙයි. තෘෂ්ණාදි ප්‍රපක්ඛ සංඤ නිදන කොට ඇති හෙයින්.

පාඨය:

879. අපි යමක් විවාළමෝ නම් එය අපට දෙසුහ. ඔබ ගෙන් අනෙක් කරුණකුදු විචාරමහ. එ ද ඒකාන්තයෙන් වදළ මැනැව. මෙ ලොවිහි පණ්ඩිතමානී ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් මෙ අරූප සමාපත්තිමාත්‍රයෙන් මැ සන්ධ්‍යාගේ අග්‍ර ඉද්ධිය කියත් ද? නොහොත් තෙල අරූපසමාපත්තියෙන් අනෙකුත් ඉද්ධියක් කියත් ද?යි.

විසර්ජන:

880. මෙ ලෝකයෙහි පණ්ඩිතමානී ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් මෙ අරූපසමාපත්ති මාත්‍රයෙකුදු සන්ධ්‍යාගේ අග්‍ර වූ ඉද්ධිය කියත් මැ යි ඔවුනතුරෙන් ඇතැමෙක් අනුපාදිශේෂයෙහි පණ්ඩිතවාද ඇත්තාහු උච්චේද ඉද්ධිය කියත්.

881. තවද තෙල ආෂ්ටිගතිකයන් ශාශ්වතොච්ඡද්දෘෂ්ටි ඇසුරුකළාහු'යි දන පණ්ඩිත බුද්ධමුනි තෙම තෘෂ්ණාදෘෂ්ටිභියෙන් දන දුඛ අනිත්‍යාදි විසින් ධර්මයන් දන අනුපාදිවිමොක්ෂයෙන් මියුනේ විරුද්ධවාදයට නො එළඹෙයි, එ ධර් තෙම පුන පුනා භවයට නො පැමිණේ යි.

කලහවිවාද සූත්‍රය නිමි.

වූලවිසූහ සුතතං

- 882 සකං සකං දිට්ඨිපරිබ්බසානා
විග්ගහො නානා කුසලා වදන්ති,
යො උචං ජානාති ස වෙදි ධර්මං.
ඉදං පටිකෙකාස'මකෙවලි සො.
- 883 උචමි විග්ගහො විවාදියනි
බාලො පරො අකකුසලොති¹ වාහු,
සථො නු වාදෙ කතමො ඉමෙසං.
සබ්බෙව හිමෙ කුසලාවදනා;
- 884 පරසං වෙ ධර්මමනානුජානං
බාලො මහො² හොති නිහිතපඤ්ඤා,
සබ්බෙව බාලා සුනිහිතපඤ්ඤා,
සබ්බෙවිමෙ දිට්ඨිපරිබ්බසානා.
- 885 සන්දිට්ඨියා වෙව න වෙවදනා*
ස සුඛපඤ්ඤා කුසලා මුනිමා.
න තෙසං කොථි පරිනිතපඤ්ඤා,
දිට්ඨි හි තෙසමි තථා සමන්තා.
- 886 න වාහමෙතං තරියනි³ මුම්
යමාහු බාලා මිටු අඤ්ඤාමඤ්ඤා,
සකං සකං දිට්ඨිමකංසු සච්චං.
තස්මා හි බාලොති පරං දහන්ති.
- 887 යමාහු සථං තරියනි ඵකෙ
තමාහු අඤ්ඤා කුච්ඡං මුසානී,
උචමි විග්ගහො විවාදියනි,
තස්මා න ඵකං සමණා වදන්ති.
- 888 ඵකං හි සච්චං න දුතියමසී
යසීං පජා නො විට්ඨෙ පජානං,
නානා තෙ සඤ්ඤානි සයං පුතන්ති
තස්මා න ඵකං සමණා වදන්ති.

1. අකකුසලොති - පිටු 2.

2. බාලොමහො - මරසං.

3. විවදනා - පි 2.

4. තරිතනි - සායං.

වුලවිසූහ සූත්‍රය

882. තම තමාගේ දෘෂ්ටියෙහි වසන්තානු (එ දෘෂ්ටිය) දැඩිව ගෙන (ඇපි ම එහි) දක්ෂයම්හ'යි වෙන වෙන මැ කියති. “(යමෙක්) මෙසේ දැනී නම් හේ දැනගත්තේ ය. යමෙක් මෙය ගරහනුයේ නම්, හේ භීතයෙකැ”යි ද කියත්.

883. මෙසේත් (ස්වලබ්ධිය) දැඩිව ගෙන විවාද කෙරෙති. මෙරමා-බාල යයි ද අදක්ෂ යයි ද කියති, මෙ මහණබමුණන්ගේ කවර වාදයෙක් සත්‍ය වේ ද? මෙ හැම මහණබමුණෝ පණ්ඩිතවාද ඇත්තාහු ද?

884. ඉදින් අන්‍යදෘෂ්ටිකයාගේ ධර්මය නො අනුදන්තේ බැලයෙක් මාග(සදාග)යෙක් ලාමකප්‍රඥැතිකයෙක් වෙනම්, (එකල්හි) හැම දෘෂ්ටිගතික වූ මෙ මහණබමුණෝ බාල වෙති. අතිශයින් නීතිප්‍රඥ ඇතියාහු වෙති. (යම්හෙයෙකින්) මේ හැම මහණබමුණෝ ස්වකීයදෘෂ්ටියෙහි වෙසෙත් ද එහෙයිනි.

885. ඉදින් ස්වකීයදෘෂ්ටියෙන් පිරිසිදු නො වූවාහු සංඥද්ධප්‍රඥ ඇත්තාහු දක්ෂ වූවාහු බුද්ධිමත් වූවාහු වෙත් නම්, එ මහණ බමුණන් අතුරෙහි කිසිවෙක් පිරිහුණු නුවණැතියේ නො වෙයි. යම් හෙයෙකින් දෘෂ්ටිය ඔවුන් විසින් එසෙයින් සමාදන්වනලද ද එහෙයිනි.

886. තෙල දෙසැට මිසදිවු කැල මම සත්‍යයයි ද නො කියමි, යම් හෙයෙකින් කලහකාරී දෙදෙනෙක් ඔවුනොවුන් බාල යයි කියත් ද, ස්වකීය දෘෂ්ටිය සත්‍යය යයි වාදකළාහු ද, එහෙයින් ම වාදකාරක වූ අන්‍යයා බාලයෙකැයි හඟිත්.

887. ඇතැම් මහණබමුණෝ යම් දෘෂ්ටියන්‍යයක් සැබැවැයි කියත් නම්, එයින් අන්‍ය වූ මහණ බමුණෝ ඒ දෘෂ්ටියන්‍යය හිස් මුසාවෙකැ යි කියත්, මෙසේ ද ස්වලබ්ධිය දැඩිව ගෙන විරුද්ධව වාද කෙරෙත්. කවරහෙයින් ශ්‍රමණයෝ එක්සත්‍යයක් නො කියත් ද?

888. සත්‍යය (නිරොධ හෝ මාර්ග හෝ) එකෙක් මැ වෙයි. දෙවැනි සත්‍යයෙක් නැත. යම් සත්‍යයක් දන්තා පුද්ගල තෙමේ විවාද නො කෙරේ නම් එයයි. ඒ මිසදිවුගත්තාහු තුමු මැ නානාසත්‍යයන් කියත්. එකරුණෙන් මහණබමුණෝ එක් සත්‍යයක් නො කියත්.

- 889 කසමා නු සච්චානි වදන්ති නානා
පචාදියා සෙ කුසලා වදනා,
සච්චානි සුතානි බහුති නානා
උදුහු තෙ තක්කමනුසාරනී.
- 890 න හෙව සච්චානි බහුති නානා
අඤ්ඤානු සඤ්ඤාය නිව්චානි ලොකෙ,
තක්කඤ්ඤා දිට්ඨිසු පකපාධිකා
සච්චං මුසාති අමයධම්මොහු.
- 891 දිට්ඨෙ සුතෙ සිලවතෙ මුතෙ වා
එතෙ ව නිසසාය විමානදස්සි,
විනි වෙස්සෙය් ධ්මා පහසමානො
බාලො පරො අකකුසලොති¹වාහ.
- 892 යෙනෙව බාලොති පරං දහාති
තෙනාකුමානං කුසලොති වාහ,
සයමන්තනා සො කුසලාවදනො²
අඤ්ඤං විමානෙති තපෙව පාචා.³
- 893 අතිසාරදිට්ඨියා⁴ සො සමන්තො
මානන මහෙතා පරිපුණ්ණමානි,
සයමෙව සාමං මනසාහිසිහෙතා
දිට්ඨිහි සා තස්ස තථා සමන්තා.
- 894 පරස්ස වෙ හි වචසා නිහිතො
කුමො සහ හොති නිහිතපඤ්ඤා,
අථ වෙ සයං වෙදගු හොති ධිරො
න කොචි බාලො සමණෙසු අත්ථි.
- 895 අඤ්ඤං ඉතො යාහිවදන්ති ධම්මං
අපරධා සුද්ධිමනෙවලි තෙ⁵
උච්චෙ තිථ්ඨා පුට්ඨසො වදන්ති
සන්දිට්ඨියාගෙන හි තෙහිරතො.⁶

1. අකුසලොති - සිමු 2.

2. කුසලො වදනො - සිමු 2.

3. පාච - මජ්ඣ.

4. අතිසාරං දිට්ඨියා - සිමු 2.

5. සුද්ධිවකෙවලිතො - සිමු 2.

6. ත්‍යාහිරතො - සත්ථා,

889. විරුද්ධවාද ඇති (ස්වලබ්ධියෙහි) ඇපි මෑ දක්ෂයම්භයි කියන ඔහු කවරහෙයින් නානාසත්‍යවාදයන් කියත් ද? ඔවුන් විසින් නානාවිධ බොහෝ සත්‍යයෝ අසනලද්දහු ද? නොහොත් ඔහු තර්කමාත්‍රය අනුව යෙත් ද?

890. ලෝකයෙහි සංඥාමාත්‍රයෙන් නිත්‍ය යයි ගන්නා ලද ග්‍රහණයන් තබා නානාවිධ වූ බොහෝ සත්‍යයෝ නො මැත. දෘෂ්ටීන් කෙරෙහි මිථ්‍යාසංකල්පමාත්‍රය ද උපදවා (මාගේ වචනය) සැබව, (නාගේ වචනය) බොරු යන යුග්මධර්මය කියත්.

891. (රූපාලම්භන සංඛ්‍යාත) දෘෂ්ටභූද්ධිය ද (ශබ්දලම්භන සංඛ්‍යාත) ශ්‍රාවණභූද්ධිය ද ඝීලමුතභූද්ධිය ද (ගන්ධරසස්ප්‍රෂ්ටව්‍යාලම්භන සංඛ්‍යාත) මුතභූද්ධිය ද යන මොවුන් හිසා අසවමානය දක්නේ නොහොත් දෙමනස් උපදවනුයේ දෘෂ්ටි හිස්වශෙහි සිට පහවුවනුයේ මෙරමා ඝීන ය යි ද අදක්ෂ ය යි ද කියයි.

892. යම්කරුණෙකින් මෙරමා බාලයෙකැයි හභී නම්, යළි එකරුණෙන් මැ තමා පණ්ඩිත වෙමි යි කියයි, තෙම මැ තමහට (මම) පණ්ඩිතයෙමි යි කියන හෙතෙම එය මැ කියනුයේ අනෙකක්හු අවමන් කෙරෙයි.

893. හෙතෙම අතිසාර (දෙසැට) දෘෂ්ටියෙන් සම්පූර්ණ වූයේ දෘෂ්ටි මානයෙන් මත්වූයේ පරිපූර්ණයෙමි යන මාන ඇතියේ තමා මැ තෙමේ සිතින් අභිෂෙකකරණ ලද්දේ වෙයි. යම් හෙයෙකින් ඔහු විසින් එ දෘෂ්ටිය එපරිද්දෙන් ගන්නාලද ද එහෙයිනි.

894. ඉදින් යමෙක් අන්‍යයාගේ නින්දා වචනයෙන් නිහීනයෙක් වේ නම් තෙමේත් ඔහු සමග නිහීන ප්‍රඥ ඇත්තේ වෙයි. යළි තෙමේ මැ වෙදන්තයට ගියා වූ ධිරයෙක් වේ නම්, ග්‍රමණයන් කෙරෙහි බාල වූ කිසිවෙක් නැත්තේ ය.

895. යම් කෙනෙක් මෙයින් අන්‍ය වූ දෘෂ්ටිධර්මයක් කියත් නම්, අපරිපූර්ණ වූ ඔහු භූද්ධිය වරදවාගත්තාහු ය. මෙයේත් තීර්ථකයෝ බොහෝ දෘෂ්ටිවශයෙන් කියති. යම්හෙයෙකින් ස්වකීය දෘෂ්ටි රාගයෙන් ඇලුනාහු ද එහෙයිනි.

- 896 ඉතිහාසයේ ඉතිහාසයෙන්
නාමයෙන් සිටින විසුඤ්ඤාන,
එවක කිසිදු පුද්ගලයා නිව්වාණ
සාධනයෙන් තත් දුක වැළකේ.
- 897 සාධනයෙන් වාසි දුක වැළකේ
කමෙන් බාලයා පරි දුකෙන්,
සාධනයෙන් සාධනයෙන් ආවරණය
පරි වැළකේ බාලයා සිටින.
- 898 විනිවිදයෙන් සාධනයෙන් සාධනයෙන්
උදයෙන් සාධනයෙන් විවාදයෙන්,
හිතාන සාධනයෙන් විනිවිදයෙන්
න මෙයෙන් සාධනයෙන් පනතු ලොකයෙන්.

විලව්ව සුඤ්ඤාන නිව්වාණ.

4 - 13

මහාවිසුඤ්ඤාන සුඤ්ඤාන

- 899 යෙ කෙවි 'මෙ දිවියේ පරිබෝධයා
ඉතිහාසයෙන් විවාදයෙන්,
සාධනයෙන් හිතාන සාධනයෙන්
අපරි පසංසාදයෙන් ලැබේ තත්.
- 900 අපරි හිතාන සාධනයෙන්
දුටු විවාදයෙන් එලානි බුද්ධි,
එවක දිවියා න විවාදයෙන්
බෙමානිපසං අවිවාදයෙන්.
- 901 යා කාවිමා සමුත්තියෙන් පුද්ගලයා
සාධනයෙන් එතාන උපයෙන් විද්වත,
අනුපයෙන් සාධනයෙන් කිවෙයා
දිවියෙන් සුඤ්ඤාන බන්ධනාසරයෙන්.

1. උදයෙන් - මසය.

2. විවාදයෙන් - සිදු.

3. විවාදයෙන් - සි.දු.

896. මෙසේ දාෂටියෙහි අභිරක්කවුවෝ මෙහි මැ ශුද්ධිය කියති. අත්‍යාධර්මයන්හි විශුද්ධිය නොකියත්. මෙසේ ද ස්වකීයදාෂටිමාරියෙහි බැසගත් තීක්ෂ්ණයෝ එ ස්වලබ්ධියෙහි දාස්වාද ඇත්තාහු වෙත්.

897. තවද ස්වකීයදාෂටිමාරියෙහි මැ දැඩිව කියන්නාහු තීර්ථක-තෙම එ ස්වකීය මාරියෙහිලා අත්‍යාකවරක්හු බාලය යි දක්වන්නේ ද හෙතෙම අත්‍යයා බාලයක්හු කොට අශුද්ධිධර්ම ඇත්තාහු කොට කියනුයේ තෙමේ මැ කලහය එළවන්නේ යි.

898. හෙතෙම ලබ්ධිවිනිශ්චයෙහි සිට තෙමේ මැ (ශාස්තෘආදිය) ප්‍රමාණ කොට ගෙණ ලෝකයෙහි බොහෝ සෙයින් විවාදයට පැමිණෙයි. ප්‍රාඥසඤ්ඤා තෙමේ හැම දාෂටිවිනිශ්චයන් හැරපියා ලෝකයෙහි කලහ නො කරන්නේ යයි.

චූළවිජුහ සූත්‍රය නිමි.

4 - 13

මහාවිජුහ සූත්‍රය

899. ස්වකීය දාෂටිය දැඩිව ගෙණ වසන කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් මේ (අපගේ ලබ්ධිය) මැ සත්‍යය, අත්‍යාලබ්ධිය තුවස් යයි ද කියත් නම්, ඔහු සිල්ලෝ මැ (තමන් වෙත) පුන පුනා ගිඤ්ඤ එළවත් ද? නොහොත් එ දාෂටිය නිමිති කොට ගෙණ ප්‍රශංසාත් ලබත් ද?

900. තෙල ප්‍රශංසා සම්බන්ධ වෘද්ධිය අල්ප මැයි රාගාදීන්ගේ ව්‍යපශමය පිණිස අසමර්ථ වේ. විවාදයාගේ (ජය-පරාජයාදී විසින්) එල දෙකක් කියමි. විවාදයෙහි තෙල ආදීනවය ද දක අවිවාදභූමි සම්බන්ධ නිවන ක්ෂේම යයි දක්මින් විවාද නො තකන්නේ යි.

901. පුහුදුනන් කෙරෙන් උභල වූ යම් කිසි දාෂටිකෙනෙක් වෙත් නම් විද්වද් තෙමේ තෙල හැම දාෂටින්ට නො පැමිණෙයි. තාෂ්ණා දාෂටි සම්බන්ධ උපයරහිත වූ හේ දාෂටි ශ්‍රැත මුතශුද්ධියෙහි රූපී නො කරන්නේ රූපාදී උපයකට කිම පැමිණෙන්නේ ද?

- 902 සිලුකම්මා සඤ්ඤාමොනාහු සුද්ධිං
චතං සමාදය උපට්ඨිතා සෙ,
ඉධෙ'ව සිකෙකම්ම අප්පස සුද්ධිං
හවුපනීතා කුසලා වදනා.
- 903 සචෙ චුතො සිලවතතො¹ හොති
ස චෙධති² කම්මං විරාධයිත්වා,
ස ජපපති³ පක්ඛයතිධ සුද්ධිං
සක්ඛා ව භීතො පවසං සරම්භා.
- 904 සිලබ්බතං වාපි පහාය සබ්බං
කම්මඤ්ඤි සාවජ්ජනවජ්ජමෙතං,
සුද්ධිං අසුද්ධිනති අපක්ඛයානො
විරතො චරෙ සත්තිමනුශ්ශාසාය.
- 905 තමුප්පනිකාය ජිග්ඛිසිතං වා
අප්චාපි දිට්ඨං ව සුතං මුතං වා,
උද්ධංසරා සුද්ධිමනුත්තරානති
අචිතතණ්ඤා සෙ හවාහවෙසු.
- 906 පක්ඛයමානස්ස භි ජපපිතාන්ති
පචෙධිතං⁴ වාපි පකපපිතෙසු,
චුතුපපාතො ඉධ යස්ස නත්ථී
ස කෙන චෙධෙයා කුභිංව⁵ ජපෙත.
- 907 යමාහු ධම්මං පරමන්ති එකෙ
තමෙව භීතන්ති පනාහු අඤ්ඤා,
සචෙවා නු වාදෙ කතමො ඉමෙසාං
යබ්බෙව භි මෙ කුසලා වදනා.
- 908 සකං භි ධම්මං පරිපුණ්ණමාහු
අඤ්ඤස්ස ධම්මං පන භීතමාහු,
එච්චි විශ්ඤානා විවාදයන්ති
සකං සකං සමමුතිමාහු සචට්ඨං.

1. සිලබ්බතො - පිටු.

2. පචෙධති - මජ්ඣ.

3. ජපපති - මජ්ඣ.

4. පචෙධිතං - මජ්ඣ.

සංචෙධිතං - මු 1, 2

5. කුභිසුචි - මු 1, 2

902. ඕලය මැ උක්තම යැයි ගත් ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් සංයම මාත්‍රයෙන් ශුද්ධිය කියත්. භස්ති-අශ්වාදී ඉත සමාදන් වැ එළැඹ සිටියාහු 'මෙ දාෂ්ටියෙහි මැ හික්මෙනුවමහ, එ කල්හි මෙ සකයා හේ ශුද්ධිය වේ යයි භවයට පැමිණියාහු මැ කියති. (එහෙත් ඔහු) කුසලවාද ඇත්තාහු වෙත්.

903. ඉදින් හේ ඕලඉතයෙන් හිලිහුනේ වේ නම් හේ ඕලඉතකර්මය වරදවා ගෙණ සැලෙයි, තවද හෙතෙම ගෙන් නික්මැ ගොස්, තොරට වසන පුරුෂයෙක් සාර්ථයෙන් ගිලිහුනේ (එ ගෙය හෝ භාර්ථය) පතන්තාක් මෙන් ඒ ඕලඉතශුද්ධිය ජල්පනය කරන්නේ ද පතන්නේ ද වේ.

904. අරිසවු හැම ඕලඉතය ද සාට්ඨ-අනවඨ්‍ය (අකුශල හා ලෝකික කුශල) කර්ම ද හැරපියා තෙල (පඤ්ඤාමගුණාදි) ශුද්ධිය ද (අකුශලාදි-හෙද වූ) අශුද්ධිය ද මෙසේ නොපතනුයේ දාෂ්ටියාන්තිය දැඩිවැ නො ගෙණ (ශුද්ධි-අශුද්ධි දෙකින්) වෙන් වූයේ හැසිරෙන්නේ යි.

905. තවද (ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් බුද්ධාදීන් විසින්) පුගුප්පිත වූ එ අමරතපස් හෝ දාෂ්ටිශුද්ධිය හෝ ශ්‍රැතශුද්ධිය හෝ මුත ශුද්ධිය හෝ ඇසුරු කොට අක්‍රියවාදී උද්ධංසරවාද ඇත්තාහු පුත පුතා භවයෙහි නො හළ තෘෂ්ණා ඇත්තාහු ශුද්ධිය කියත්.

906. (මෙසේ) ප්‍රාර්ථනා කරන්නහුට මැ තෘෂ්ණාජල්පිතයෝ වෙති. තෘෂ්ණාදාෂ්ටීන් ප්‍රකල්පිත වූ වස්තූන් කොට අතිශයින් සැලීම ද වෙයි. මෙලොව යම් ක්ෂණාසුථයක්හට ව්‍යුති උත්පත්ති නැත් ද හෙතෙම කිනම් රාගාදියකින් සැලෙන්නේ ද, කොහි ජල්පනය කරන්නේ ද?

907. ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් යම් දහමක් උතුමැයි කියත් නම්, අන්‍යයෝ එ මැ දහම භීත යයි කියත්. මෙ මහණබමුණන්ගේ කවර වාදයෙක් සත්‍ය වූයේ ද? මොහු සියල්ලෝ මැ කුශලවාද ඇත්තා හු මැ වෙත් ද?

908. (ඇතැම්) මහණබමුණෝ තමන් තමන්ගේ මැ ධර්මය පරිපූර්ණ යි කියති. අන්‍යයන්ගේ ධර්මය භීත යයි කියත්. මෙසේන් දැඩි කොට ගෙණ විවාද කෙරෙති. එමත් තමන්ගේ මැ දාෂ්ටියමෙතිය සත්‍ය යයි කියත්.

- 909 ජරණං වෙ වහෙසිතෙන භිතො
න කොච්ඡි ධර්මෙසු විසෙසි අසං,
පුට්ඨි භි අඤ්ඤාසං වදන්ති ධර්මං
නිභිතො සමග්ගි දණං වදන්තා.
- 910 සධර්මපුරා ව¹ පනා තරෙව
යථා පසංසන්නි² සකායනානි,
සබ්බෙව වාද³ තරීයා⁴ භවෙය්ගං
සුඤ්ඤි භි තෙසං පට්ටකතෙව.
- 911 න චූඤ්ඤාසං පරතොයාමස්සී
ධර්මෙසු නිවෙජ්ජාසං සමුග්ගහිතං,
තස්මා විවාදනි උපානීවිකො
න භි සෙව්ඤ්ඤා පසංසති ධර්මමඤ්ඤං.
- 912 ජානාමි පසාමි තරෙව එතං
දිට්ඨියා එකෙ පට්ටෙන්නි සුද්ධිං
අද්දන්ති වෙ කිමග්ගි තුමසං තෙන
අතිසිංහා අඤ්ඤාන වදන්ති සුද්ධිං.
- 913 පසං තරො දකඛිති⁵ නාමරූපං
දිස්වාන වා ඤායති තානි මෙව,
කාමං ඛෙදං පසංසතු අප්පකං වා
න භි තෙන සුද්ධිං කුසලා වදන්ති.
- 914 නිවිසස්වාදී න භි සුඛිනායො⁶
පකප්පිතං දිට්ඨි පුරෙකඛරානො,
යං නිසසිතො තස්ස සුභං වදන්තො,
සුද්ධිං වදෙ තස්ස තප්පයා සො.
- 915 න චූඤ්ඤාසං කප්පමුපෙති සබ්බං
න දිට්ඨියාරි නපි ඤාණබන්ධු
ඤ්ඤා ව සො සමමති⁷ පුට්ඨස්සා
උපෙකඛති උග්ගණ්ණානි මඤ්ඤං.⁸

1. සද්ධර්මපුරාසි - මජ්ඣ.
සද්ධර්ම පුරාසි - මු 2

2. තෙසං - මජ්ඣ.

3. සබ්බෙ පවාද - මු 1, 2

4. තරී වා - මු 1, 2

5. දකඛනි - මජ්ඣ.

6. සුභිනායො - මු 1
සුඛිනායො - මු 2

7. සමමුති - මජ්ඣ.

8. උග්ගණ්ණං තමඤ්ඤං - මු 1, 2

909. ඉදින් මෙරමා විසින් අවමන් කරණලද හෙයින් භීත වේ නම්, දාෂට්ඨර්මයන් අතුරෙහි කිසිවෙක් විශිෂ්ට නො වන්නේ ය. යම් හෙයෙකින් බොහෝ මහණබමුණෝ මෙරමාගේ ධර්මය නිහිත හෙයින් කියත් ද ස්වකීය ධර්මයෙහි දැඩි කොට ගෙණ සත්‍ය යයි කියන්නාහු ද එහෙයින්.

910. තවද එ කීර්ථකයෝ ස්වකීය ලබ්ධිමාර්ගයනට යම්සේ පසසත් නම් ස්වකීය ශාස්තෘආදීන්ට පූජා ද එසේ ම පවත්නේ ය. ඉදින් (ඔහු එහි ප්‍රමාණ වෙත් නම්) හැම වාදයෝ සත්‍යවන්නාහු ය. (කවර හෙයින් යත්:) යම් හෙයෙකින් ඔවුන්ගේ ශුද්ධිය තමන් තමන් කෙරෙහි ම පිහිටියේ ද එහෙයින්.

911. යම් හෙයෙකින් බාහිතපාපී බ්‍රාහ්මණයාට මෙරමා විසින් එළැවියයුතු ඥානයෙක් නැත් ද, දෙසැට්ඨසද්ධිපු දහමිහි මෙ මැ සත්‍ය ය යි ද නිශ්චය කොට දැඩිව ගන්නාලද්දෙකුත් නැත් ද, එහෙයින් දෙසැට්ඨසද්ධිපු නමැති වාදයන් ඉක්මවූ හෙතෙම අත්‍යධර්මයක් ශ්‍රේෂ්ඨ වශයෙන් නො මැ දක්නේ යි.

912. ඇතැම් මහණබමුණු කෙනෙක් තෙල කරුණ එ පරිද්දෙන් මැ දන්මි, දක්මි (කියන්නාහු) දාෂට්ඨයෙන් ශුද්ධිය හදහනි. ඉදින් (යම් හෙයෙකින් ඔවුන්ගෙන් එකෙකුත්) යථාභූතාර්ථය දුටුයේ නමුදු තමාගේ එ දර්ශනයෙන් (දුබ්බපරිඤ්ඤාදී) කුමක් කරණලද ද, ඔහු (ආයාචාර්ථය) ඉක්මවා අත්‍ය මාර්ගයකින් ශුද්ධිය වේ යයි කියත් නම් (නොහොත් බුද්ධාදිහු) ඔවුන් ඉක්මවා අත්මගෙකින් ශුද්ධිය කියත් ද එ හෙයින්.

913. සක්කප්පෙම (පරිචක්ඛවිජානඤ්ඤාදියෙන්) බලනුයේ නාමරූපය (භිත්‍යාදී විසින්) දක්නේ ය. දක එ නාමරූපයන් ම නිත්‍යාදී විසින් දනගන්නේ ය. හෙ එකානන්‍යයන් බොහෝ කොට හෝ මද කොට හෝ දක්නේ ය. බුද්ධාදී කුශලයෝ එ දර්ශනයෙන් සංසාරශුද්ධිය (වේ යයි) නො මැ කියත්.

914. දාෂට්ඨයෙහි පිහිටා (මෙ ය මැ සත්‍යයි) කියන්නේ වේද හෙතෙම සුවසේ භික්ෂීය නොහැකියේ මැ යි. සිහින් කල්පනය කරණලද දාෂට්ඨය පෙරටු කොට හැසිරෙන්නේ යම් ශාස්තෘ ආදියක් ඇසුරුකරන්නේ එහි මැ ගුහවාද ඇතියේ එ ස්වකීය දාෂට්ඨශුද්ධිය කියන්නේ නම් හෙතෙම එ දාෂට්ඨය එසෙයින් මැ දුටුයේ වෙයි.

915. ක්ෂිණාසුව බ්‍රාහ්මණ නුවණින් දූත ආණ්ඩාදාෂට්ඨකල්පයට නො යෙයි. දාෂට්ඨයෙහි හැසිරෙන්නේත් නො වෙයි. සමාපත්තිඤ්ඤාදියෙන් ද කළ තෘෂ්ණා දාෂට්ඨික ඇතියෙන් නො වෙයි. හෙතෙම පාඨග්ජනයන්ගෙන් උපන් දෙසැට්ඨ විසදිවූ දූත උපෙක්ෂා කෙරෙයි. අත්‍යයෝ එ දාෂට්ඨීන් දැඩි කොට ගණිත්.

916 විසජ්ජ ගතොති මුනිධ ලොකෙ
විවාදජානෙසු න වග්ගසාරි,
සනෙතා අසනෙතසු උපෙක්ඛකො සො
අනුග්ගහො උග්ගණ්ණනතිමසෙසු.¹

917 පුබ්බාසවෙ හිතා නවෙ අකුබ්බං
න ජඤ්ඤානොපි කිවිසුඤ්ඤාදී,
ස විපමුක්ඛො දිට්ඨිගතෙති ධරො
න ලිප්පති² ලොකෙ අනත්තගරහී.

918 ස සබ්බධම්මෙසු විසෙතිභූතො
යං කිංඤ්ඤි දිට්ඨං ව සුඤ්ඤං මුතං වා,
ස පනත්තොරො මුනි විපසුග්ගො
න කප්පියො නුපරතො න පඤ්ඤොති.

මහාවිජ්ජාසුඤ්ඤානං නිවර්තනං.

4 - 14

කුට්ටක සුඤ්ඤානං

919 පුට්ඨාමි තං ආදිවච්ඡන්ද්‍රං³,
විවෙකං සන්තිපදංඤා මහෙස්සි,
කපං දිස්වා නිබ්බානි හිතඤ්ඤා
අනුපාදියානො ලොකස්මිං කිංඤ්ඤි.

920 මුලං පපඤ්ඤා සබ්බාස (ඉති හගවා)
මනො අස්මිති සබ්බාසාදි,⁴
යා කාවි තණ්හා අජ්ඣන්තං
තාසං විනයා සද්ධා සනො සිහෙබ්බ.

921 යං කිංඤ්ඤි ධම්මමහිජ්ජෙසු
අජ්ඣන්තං අපවාදි බහිස්සා,
න තෙන මානං⁵ කුබ්බෙට්ඨ
න හි සා නිබ්බුතී සතං වුත්තං.

1. උග්ගණ්ණං නමසෙසු-පු 1,2
උග්ගණ්ණනතිමසෙසු-මජ්ඣ.
2. ලිප්පති-මජ්ඣ.

3. ආදිවච්ඡන්ද්‍රං-මජ්ඣ.
4. සබ්බාසාදි-සා, PTS
5. මාමං-මජ්ඣ.

916. රහත් මුනි තෙම මෙ ලොවහි චතුර්විධ ග්‍රන්ථයන් හැරපියා හටගත් විවාද ඇත්තවුන් අතුරෙහි (ජන්දි විසින්) වර්ග ව නො හැසිරෙන්නේ අශාන්තයන් අතුරෙහි ශාන්ත වූයේ උපෙක්ෂා ඇත්තේ වෙයි. භේ දායග්‍රහණ නැත්තේ වෙයි. අන්‍යයෝ තෘෂ්ණාදාෂ්ටි වශයෙන් දඩ්ව ගන්නාහ.

917. අතීත රූපාදිය ඇඟවූ උපන් ආප්‍රවයන් හැරපියා වර්තමාන රූපාදියෙහි ආප්‍රවයන් නො කරන්නේ ජන්දියෙන් අගතියට නොයන්නේ දාෂ්ටියෙහි පිහිටා නොද කියන්නේ දාෂ්ටිගතයන් කෙරෙන් වෙසෙසින් මුක්ත වූ එ ධීර තෙම තමහට නො ගරහන්නේ ලොවහි (තෘෂ්ණාදාෂ්ටි විසින් නොලැගේ.

918. එ ක්ෂිණාසුව තෙම යම් කිසි රූපාලම්භන වෙවයි. ශබ්දලම්භන වෙවයි, ගත රස සප්‍රස්ථව්‍යාලම්භන වෙවයි (ධර්මාලම්භන වෙවයි) එ සර්වධර්මයන්හි මරසෙන් වනසා සිටියේ වෙයි. බහා තැබූ බර ඇති එ රහත් මහණ (කෙලෙසුන් කෙරෙන්) වෙසෙසින් මුක්ත වූයේ තෘෂ්ණාදාෂ්ටි කල්ප නොකරන්නේ උපරති නැතියේ තෘෂ්ණා ප්‍රාර්ථනා නැතියෙන් වෙ යයි (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.)

මහවිසුභ සූත්‍රය නිමි.

4 - 14

තුවටක සූත්‍රය

919. සුයභිබ්බු වූ මහර්ෂි වූ මුඛ පුරවුස්මි: (කල්‍යාණ පෘථග්ජන-වූ භෝ ශෛක්ෂ) යොගාවචර මහණ ත්‍රිවිධ විවෙකය හා ශාන්තිපද සචබ්‍යාන සන්තිස් බොධිපාක්ෂික ධර්ම හා කචර කරුණෙකින් දැක (කායාදි) ලොකයෙහි රූපාදි කිසි ධර්මයකුත් උපාදන විසින් නො ගණිමින් රාගාදි කෙලෙසුන් සන්තිසුවන්නේ ද?

920. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: තෘෂ්ණාදාෂ්ටිප්‍රපක්ඛ-යාගේ අභිද්‍යාදි කල්ලෙමුලය ද දෂ්ටිමාන ය ද ප්‍රඤ්ඤා දැන සියල්ල වළහන්නේ ය. අධ්‍යාත්මයෙහි යම් කිසි තෘෂ්ණා කෙනෙක් වෙන් ද ඔවුන්ගේ ප්‍රභාණය සඳහා හැම කල්හි එළඹෙයි සිහි ඇති වැ භික්-මෙන්නේ යි.

921. තමා කෙරෙහි වූ භෝ (උපාධ්‍යායාදි) බාහිර පුද්ගලයකු කෙරෙහි වූ කුලීනකාදි ගුණයක් හෝ දන්නේ නම් එ කරුණෙන් මානය නොකරන්නේ ය බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් විසින් එ මානෝභ්‍යාසය නිබ්බුතිය යි නො කියනලද මැ යි.

- 922 සෙසොපානං තෙන මනෙසො
නිවේශොපානං අපි වාපි සරිතො,
ඵලොධා අනෙකරුපෙති
නාතුමානං විකප්පයං නිවේධං.
- 923 අඤ්ඤානං මව උපසමෙ
න අඤ්ඤානො භික්ඛු සංනිවේශො,
අඤ්ඤානං උපසමස්ස
නස්ස අනෙකං කුතො නිරතො¹ වා.
- 924 මජ්ඣෙ යථා සම්මුදාසං
උමි නො ජායති ධිතො හොති,
එවං ධිතො අනෙකස්ස
උසාදං භික්ඛු න කරෙය්‍ය කුභිඤ්ඤි.
- 925 අඤ්ඤානං විවච්චකං
සංකම්බුමං පරිසංයවිතං,
පටිපදං වදෙති භද්දෙන
පාතිමොක්ඛං අප්වාපි සමාධිං.
- 926 චක්ඛුභි තෙව ලොලස්සං
භාමකථාය ආවරෙය්‍ය සොනං,
රසෙ ව නාත්ථිලෙඤ්ඤාය
න ව මමායෙපි කිඤ්ඤි ලොකස්මිං.
- 927 එසෙසන යද ඵලධස්ස
පටිලොභං භික්ඛු න කරෙය්‍ය කුභිඤ්ඤි
භවං ව නාතිපසෙය්‍ය
භෙරවෙසු ව න සම්පවෙධෙය්‍ය.
- 928 අනන්තමථො පානානං
බාදනියානං අපොපි වජානං,
ලභ්‍යං න සනතිධිං කම්බු
න ව පරිත්තසෙ කාති අලභමානො.
- 929 ක්කාධි න පාදලොලස්සං
විරමෙ කුකුඤ්ඤං² නසමජ්ජය්‍ය,
අපි ආසනෙසු සයනෙසු
අසංසද්දෙසු භික්ඛු විහරෙය්‍ය.

1. අනෙකං-ඉ1, 2
2. නිරතං-ඉ1, 2

3. කුකුඤ්ඤං-ඉ1, 2

922 එ මානසෙන් මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි යි ද නිවයෙමි යි ද නැතහොත් සදාශයෙමි යි ද නොහඟනේ ය. කුලීනඤ්ඤි අනෙකස්වරූපයෙන් යුක්ත වූයේ තමා විකල්පනය කරමින් නො සිටුනේ යි.

923 මහණ, අධ්‍යාත්මයෙහි මැ රාගාදිය සන්තිද්‍රවත්තේ ය. සතිපට්ඨානාදිය හැර අන්‍ය වූ අශුද්ධිමාර්ගයෙන් ශාන්තිය නොසොයන්නේ ය. අධ්‍යාත්මයෙහි රාගාදිය සන්තිද්‍රුම මහණහට ආත්මදෘෂ්ටි නැත. උච්ඡේද දෘෂ්ටිය හෝ කොයින් වේ ද?

924 මහාසාගරයගේ (සාරදහසක් පමණ යොදුන් ඇති) මධ්‍යහංගයෙහි යම් සේ රළ නො හටගනී ද නිශ්චලව සිටියේ වේ ද, එසෙයින් ක්ෂිණාශ්‍රව මහණ තෙම අටලෝදහමින් නොසැලී සිටියේ තෘෂ්ණාරහිත වන්නේ ය. එ මහණ කිසිවෙකිනි ද උත්සද නොකරන්නේ ය.

925 අණාවරණ වූ පසැස් ඇති බුදුහු උපද්‍රවයන් දුරුකරන තමන් හට ප්‍රත්‍යක්ෂවූ ධර්මය වදළහ. පින්වතුන්වහන්ස, මුඛගේ සොදුරු වූ පිළිවෙත වදළ මැනව. වැලියු පාමොක් හා සමාධියත් වදළ මැනව.

926 ඇසින් (රූ දක්මට) නොමැ ලොල් වන්නේ ය. ශ්‍රාමා (තිරස්චීන) කථායෙන් කන් වළඟන්නේ ය. මූලරසාදියෙහි ද නොගිජු වන්නේ ය. ලොමැ (රූපාදි) කිසිවක් (තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි) මමන්දයෙන් නො ගන්නේ යි.

927 රොගස්පර්ශයෙන් යම් කලෙක්හි පහස්නා ලද වේ නම් මහණ කිසිවක් නිමිති කොට පරිදෙවනා නො කරන්නේ ය. කාමහවාදිය ද නො පතන්නේ ය. බිය දනවන අරමුණු නිමිති කොට ද නො සැලෙන්නේ යි.

928 තවද මහණ ආහාර-පානයත් හා බාද්‍යයත් සම්බන්ධ වූත් වස්ත්‍රයත් සම්බන්ධ වූත් (කිසිවක්) ලැබ සන්නිධිය (රැස්කිරීම) නොකරන්නේ ය. එ වස්තූන් නො ලබනුයේ නො ද තැවෙන්නේ යි.

929 ප්‍රථමාදී ධ්‍යාන වඩන්නේ පාද ලොලයෙක් නො වන්නේ ය. කුකුසින් දුරුවන්නේ ය. නොපමා වන්නේ ය. යලියු මහණ නිහඩ වූ සයනාසනයන්හි ද වාසය කරන්නේ යි.

- 930 නිද්දං න බහුලිකරෙය්‍ය
ඡාගරිං භජෙය්‍ය ආනාපී,
තඤ්ඤං මායං භස්සං බිඬ්ඬං
මෙට්ඨනං විසජ්ජෙතෙ සවිභ්‍රසං.
- 931 ආට්ඨකං¹ සුපිනං ලක්ඛණං
නො විදෙහෙ අපොසි නක්ඛණං,
විරුතඤ්ඤා ගඤ්ඤාකරණං
නික්ඛිලං මාමකො න සෙවෙය්‍ය.
- 932 නිද්දං නසවෙධෙය්‍ය
න උත්තමෙය්‍ය පසංසිතො භික්ඛු,
ලොභං සහ මධ්‍යරියෙන
කොධං පෙසුනියඤ්ඤා පත්‍රදෙය්‍ය.
- 933 කයවිකකයෙ න තිවෙධෙය්‍ය
උපවාදං භික්ඛු න කරෙය්‍ය කුභිඤ්ඤා,
ගාමෙ ච නාභිසජ්ජෙය්‍ය
ලාභකම්‍යා ජනං න ලපෙය්‍ය.
- 934 න ච කඤ්ඤා² සියා භික්ඛු
න ච වාචං පසුතං භාසෙය්‍ය,
පාගබ්භියං න සිකෙඛියා
කථං විග්ගාහිකං න කථෙය්‍ය.
- 935 මොසවජ්ජෙතෙ න නියොග්‍යථ³
සමපජානො සධානි න කසිරා,
අථ ජීවිතෙන පඤ්ඤාය
සීලබ්බතෙන නාඤ්ඤාමනීමඤ්ඤා.
- 936 සුත්වා රුසිතො⁴ බහුං වාචං
සමණානං පුට්ඨවචනානං,⁵
ඵරුසෙන තෙ න පටිවජ්ජා
න භි සනෙතා පටිසෙනිං කරොන්ති.

1. අට්ඨකං - මු

2. කඤ්ඤා - මු 1, 2

4. දුසිතො - පුනි

3. නියොග්‍ය - මු 1

5. සමණානං වා පුට්ඨචනානං - මර්ඝ.

930 කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ නිදි බහුල නොකරන්නේ ය. නිදි වැරීම සෙවුනේ ය. තන්ද්‍රාව (අලසබව) මායා ය, භාසා ය, ක්‍රීඩා ය, විභූෂණ සහිත මෙවුන්දම් ය යන මොවුන් වෙසෙසින් දුරු කරන්නේ යි.

931 රත්තත්‍රයමාකේ මහණ අර්ථවනය මන්ත්‍ර ප්‍රයෝග හා ස්වච්ඡා ශාස්ත්‍ර හා (මණිලක්ඛණාදි) ලක්ෂණ ශාස්ත්‍ර හා යළිත් නක්ෂත්‍රය හා නො යොදන්නේ ය. (මොග වාක්‍ය) විරූත ශාස්ත්‍ර ද ගර්භ කරණ ද චිකිත්සා ශාස්ත්‍රය ද නො සෙවුනේ යි.

932 මහණ නින්දා වචනයෙන් නො සැලෙන්නේ ය, පසස්නා ලද්දේ උඩඟු නොවන්නේ ය. මාත්සයාය සහිත ලෝභ හා ක්‍රෝධ හා පිසුනු බස් භාර පියන්නේ යි.

933 මහණ ක්‍රය-වික්‍රයෙහි නොසිටුනේ ය. (අභ්‍යන්තර-බාහිර) කිසිදු තැනෙකහි උපවාද නොකරවන්නේ ය. ගම්හි දු නො ලැගෙන්නේ ය. ලාභාභාවෙන් ජනයාහට ලපනය නො කරන්නේ යි.

934 මහණ ආත්ම වණ්නා ද නොකරන්නේ ය. සිවුපසය සඳහා ද යොදන ලද බසුදු නො කියන්නේ ය. බුහුට්ඨවිහි දු නො හික්මෙන්නේ ය, විග්‍රාහික කථා ද නො කියන්නේ යි.

935 සමාක්ප්‍රඥ ඇති මහණ මුසවා බිණීමෙහි නො යෙදෙන්නේ ය. කපටිකම් නො කරන්නේ ය. යළි දිවි පැවැත්මෙන් ප්‍රඥයෙන් හා ශීල මුතයෙන් අන්‍යයන් ඉක්මවා නො සිතන්නේ යි.

936 බැහැරි මහණුන්ගේ හෝ ක්ෂත්‍රියාදීන්ගේ අනිටු වූ බොහෝ බස් අසා ගැටුනේ රථබසින් ඔවුන්ට පෙරලා නො කියන්නේ ය. රාශාදි කෙලෙස් සන්තිදුටුවෝ ප්‍රතිපක්ෂ භාවය නො කෙරෙත් මැ යි.

937 එතඤ්ඤා ධර්ම මඤ්ඤාය
විචිතං භික්ඛු සද්දසනො සිසෙඛ,
සනඨිති නිබ්බුතං ඤාතො
සාසනෙ ගොතමස්ස නපුමප්පෙය්‍යා.

938 අභිභු භි සො අනභිභුතො
සකඨිධර්මං අනිතිභවදස්සි,¹
තස්මා භි තස්ස භගවතො සාසනෙ
අසමනෙහ සද්ද නමස්සමනුසිසෙඛති.

තුළුකසුත්තං නිමිතං.

4-15

අත්තදණ්ඩ සුත්තං

939 අත්තදණ්ඩා භයං ජාතං ජනං පස්සථ මෙධගං²
සංවෙගං කිත්තධිස්සාමි යථා සංවිජිතං මයා.

940 එතද්ධාතං පච්ඡ දිස්වා මච්ඡ අප්පොදකෙ යථා,
අඤ්ඤාමඤ්ඤාභි ව්‍යාරුඥො දිස්වා මං භයමාපිසි.

941 සමත්තමසාරො ලොකො දිසා සබ්බා සමෙරිතා,
ඉච්ඡා භවනමත්තනො නාඤ්ඤාසිං අනොසිතං.

942 ඔසානෙනෙව ව්‍යාරුඥො දිස්වා මෙ අරතී අහු,
අපේඤ්ඤා සලලං අඤ්ඤාමි දුඤ්ඤං භද්දනිසිතං.

943 යෙන සලලෙන ඔතිතෙණො දිසා සබ්බා විධාවති,
තමෙව සලලං අබ්බුය්‍යා න ධාවති න සිදති.

1. සකඨිධර්මෙති නිභවදස්සි-මථයං.

2. මෙධගං-මු 1

937 මහණ තෙල දහම දැන අනිත්‍ය ලක්ෂණාදිය විමසමින් හැමකල්හි එළඹ සිටී සිහි ඇතියේ ත්‍රිවිධ ශික්ෂායෙහි හික්මෙන්නේ ය. රාහාදි කෙලෙසුන්ගේ සන්තිදීම නිවණැයි දැන ගෞතම බුද්ධ සාසනයෙහි පමා නොවන්නේ ය.

938 රූපාදිය මැඩැලූ එ බුදුහු (කෙලෙසුන් විසින්) නොමැඩුනාහු මෙසේ වී ලැයි නො තකනලද ආත්ම ප්‍රත්‍යක්ෂ වූ ධර්මය දුටු. සේක. එ හෙයින් මැ එ භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ ශාසනයෙහි අප්‍රමත්ත වූයේ හැම කල්හි තුන්දෙරිත් බුදුන් වදිමින් ත්‍රිශික්ෂායෙහි හික්මෙන්නේ ය''යි (වදළ සේක)

තුවටක සූත්‍රය නිමි.

4 - 15

අතතදණ්ඩ සූත්‍රය

939 (කායාදි දුශ්චරිත සංඛ්‍යාත) ආත්මදණ්ඩය හේතු කොට ගෙන දිව්‍යධම්මික හෝ සාමුපරාධික වූ භය උපත. (එසේ වත්ම) ප්‍රතිපක්ෂ වූ තෙල කලහකාරී ජනයා බලවූ. මා විසින් (බොධිසත්ත්ව භූමියෙහිදී) යම් පරිදි තමා මැ තමහට සංවේග දනවන ලද නම් එ පරිදි සංවේගය පවසන්නෙමි.

940 දියත්තෙක මසුන් මෙන් තෘෂ්ණාදියෙන් සැලෙන සත්ත්වයා දක උනුත් හා පිළිමල්වුවත් දක බිය මා කරා පැමිණියේ යැ (මට බිය උපත.)

941 ලොකය (නිත්‍යකාදියෙන් තොර හෙයින්) භාත්පසින් නිසරුය. හැම දික්හු අනිච්චතාදියෙන් සැලුනාහ. (එහෙයින්) තමහට ත්‍රාණය පතනුයෙමි ජාතිජරාදියෙන් නොමැඩුනු උපක්ෂ තුදුටිමි.

942. යළි (යොවනාදීන්ගේ) අවසන්හි මැ (ජරාදිය සමග) ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ සත්ත්වයන් දක මට අරති ය උපත, අනතුරුව එ සත්ත්වයන් කෙරෙහි වූ දුකයේ දුක්කයුතු සිත ඇසුරු කළ රාහානුශයාදි (සජ්ජවිධ) ශල්‍යයන් දිටිමි.

943. රාහාදි යම් ශල්‍යයෙකින් විදුනා ලද සත්ත්ව (දුඤ්චිත්, පැදුන් දික් ආදී) හැම දිගට දිවේ නම් එ මැ ශල්‍යය උදුරාපියා හැම දිගට හා ගති ආදියට නො දිවෙයි. (වතුරොසයෙහිත්) නො ගැලේ.

- 944 තප්පිකම්මානුගිකං
යාති ලොකෙ ගථිතාති න තෙසු පසුතො සියා.
නිබ්බිජ්ඣ සබ්බසො කාමෙ
සිංහෙ නිබ්බාන මත්තනො.
- 945 සච්චො සියා අසග්ගෙතො අමායො ඊක්කපෙසුතො,
අකෙකාධනො ලොභපාපං චෙට්ඨිච්ඡං චිතරෙ මුනි.
- 946 නිඤ්ඤං තඤ්ඤං සහෙ ථිතං පමාදෙන න සංවසෙ,
අනිමානෙ න තිට්ඨෙය්‍ය භිබ්බානමනසො නරො.
- 947 මොසවජෙස්ස න නියොජ්ඣ රුපෙ සොභං න කුබ්බසෙ,
මානඤ්ඤි පරිජානෙය්‍ය සාහසා චිරතො චරෙ.
- 948 පුරාණං නාභිතඤ්ඤෙය්‍ය නචෙ බ්බංගං න කුබ්බසෙ,
භීයමානෙ න සොචෙය්‍ය ආකාසං න සිංහො සියා.
- 949 ගෙධං බ්‍රුමි මහොසොති ආජවං බ්‍රුමි ජසනං,
ආරම්මණං පකසනං කාමපඤ්ඤා දුරඤ්ඤො.
- 950 සච්චො අවොක්කමම්¹ මුනි ඵලෙ කිට්ඨති බ්‍රාහ්මණො,
සබ්බං සො² පටිතිස්සජ්ජ ස චෙ සනෙකාති වුට්ඨති.
- 951 සංචෙ විද්ධා ස චෙදගු ඤ්ඤා ධර්මං අනිසසිතො,
සම්මං සො ලොකෙ ඉරියානො න පිගෙති³ ධ කසුචි.

1. අවොක්කමං-නිදෙස

2. සබ්බසො-සත්‍ය

944. සත්ඤ්ඤාකයෙහි යම් පස් කම් ගුණ කෙනෙක් වෙන් නම් ඔවුන් නිවිකි කොට හඬා ශික්ෂාදී අනෙක ශික්ෂාවෝ උගන්නා ලැබෙත්. (නුවණැති කුලපුත්) එ පස්කම්ගුණයෙහි හෝ හඬා ශික්ෂාදියෙහි ප්‍රසූක්ත නො වන්නේ ය. වස්තුකාම කෙල්ලකාමයන් අතිත්‍යාදී දර්ශනයෙන් පිළිවිද තමාගේ කෙලෙස් පිරිනිවීමට හික්මෙන්නේ යි.

945. (නිවන් සඳහා හික්මෙන) මුනි තෙම සත්‍යයෙන් යුක්ත වන්නේ ය. ප්‍රාගල්භ්‍ය නැතිගේ වන්නේ ය. මායා නැතිගේ වන්නේ ය. ප්‍රභීණ කළ පෙපෙඟ්‍රා ඇත්තේ වන්නේ ය. ක්‍රොධ නො කරණ සුඵයේ ලොභ පාපය ද මාත්සය්‍යය ද ඉක්මවන්නේ යි.

946. නිවණෙහි නැමුනු සිත් ඇති සත්ඤ්ඤා තෙමේ (වේදනාදි-ස්කන්ධත්‍රය සංඛ්‍යාත නාම කායයාගේ අකම්මණ්‍ය භාවය (මිඤ්ඤා) - කායාලයා ය ද (විතතයාගේ අකර්මණ්‍යභාව සංඛ්‍යාත) චිතය ද මැඩු ලන්නේ ය. (ස්මෘති විප්‍රවාස සංඛ්‍යාත) ප්‍රමාදයෙන් නො වසන්නේ ය, අභිමානයෙහි නො සිටුවන්නේ යි.

947. මුසවායෙහි නො යෙදෙන්නේ ය. (භූතොපාදය හෙදහින්න) රූපස්කන්ධයෙහි සනා නො කරන්නේ ය. මානස ද ත්‍රිවිධ පරිඤ්ඤා පිරිසිදු දන්නේ ය. රාශාදිහෙද ඇති සාහසවය්‍යාවෙන් වෙන් ව හැසිරෙන්නේ යි.

948. අතීත රූපාදී අරමුණට සතුටු නො වන්නේ ය. වර්තමාන රූපාදියෙහි දු රූපිය නො කරන්නේ ය, රූපාදී අරමුණු නැසෙත් ම ශෝක නො කරන්නේ ය. තෘණො සංඛ්‍යාත ආකාශ ය ද ඇසුරු කෙළේ නො වන්නේ යි.

949. (මම තෘණොව රූපාදියෙහි ගිජුවන හෙයින්) ගෙඩයයි ද මහ වතුරෙකැ යි ද කියමි. (අරමුණෙහි දිවෙන හෙයින්) ආපවයෙකැ යි ද ජල්පනයෙකැ යි ද ආලම්බනයෙකැ යි ද ප්‍රකම්පනයෙකැ යි ද කියමි. තෙල කාමපඤ්ඤා දුරතික්‍රමණී ය වේ.

950. ක්ෂිණාසුව වූ මුනි තෙම සත්‍යයෙන් නො ඉක් මැ හිචන් තෙලෙහි සිටී. හෙ ඒකාන්තයෙන් සියලු ආයතනයන් දුරලා ශාන්ත වූයේ යයි කියනු ලැබේ.

951. සංස්කෘත ධර්මයන් අතිත්‍යාදී විසින් දැන තෘණො දෘෂ්ටි-නිශ්ශ්‍රය රහිත හෙතෙම ඒකාන්තයෙන් පණ්ඩිත වූයේ දෙයි. හෙතෙම වතුරමාර්ගඤ්ඤායට පැමිණියේ වෙයි. හෙතෙම සත්ඤ්ඤාක යෙහි මොනොවට ඉරියවු පවත්වනුයේ මෙ ලොව කිසිවකුටත් තෘණො නො කෙරෙයි.

952 යොධ කාමෝ අවිච්ඡේදි සංඝො ලොකෙ දුරව්වයං,
න සො සොචති නාපෙක්ඛති ජිත්තසොනො අබ්භිනො.

953 යං පුබ්බෙ තං විසොසෙහි පච්ඡා තෙ මාහු කිංකරිතං,
මරෙකි වෙ තො ගහෙය්යි උපසන්නො වරියයි.

954 සබ්බසො නාමරූපස්මිං යස නත්ති මොයිතං,
අසනා ව සොචති ස වෙ ලොකෙ න ජියාති¹.

955 යස නත්ති ඉදං මෙති පරෙසං වාපි කිංකරිතං,
මමංසා සො අසංවිදා නත්ති මෙති න සොචති.

956 අනිච්ඡරි අනන්තරිකො අනෙපො සබ්බධි සමො,
තමානිසංසං පටුමි පුච්ඡිතො අවිකම්බිතං².

957 අනෙජසං විජානතො නත්ති කාවි නිසංඛිති,
විරතො සො විශාරදො බෙමං පසාති සබ්බධි.

958 න සමෙසු න ඔමෙසු න උසෙසු වදනෙ මුති,
සන්නො සො විතමෙව්ඡරො නාදෙති න නිරසාතිති.

අනුරූපකසුඤ්ඤානං නිමිතං.

1. ජියාති-මරණය.

2. අවිකම්බිතං-මුළු 1

952. මෙ සත්ත්වලෝකයෙහි යලෙක් වස්තුකාම කෙල්ලකාමයන් හා ඉක්මැවීමට දුෂ්කර වූ රාගාදී සංග්‍රහය ද ඉක්මැවී ද සිදින ලද තෘණො-
සෞතස ඇති, රාගාදී බන්ධන නැති හේ ශොක නො කෙරෙයි නො
සිතයි.

953. අතීතයෙහි වූ සංස්කාරයන් ඇරැබූ උපදනා යම් කෙලෙස් වේ
නම්, එය වියළුව, අනාගතයෙහි වන සංස්කාරයන් ඇරැබූ උපදනා
රාගාදී කිඤ්ඤන තට නභමක් වේවා, ඉදින් චරිතමානයෙහි රූපාදී
සංස්කාරයන් තෘණො දෘෂ්ටි වශයෙන් නො ගන්නෙහි නම් උපශාන්ත වූ
හැසිරෙන්නෙහි.

954. යම් ක්ෂීණාසුචයකුට නාම-රූප දෙක නිමිති කොට තෘණො
දෘෂ්ටි මමකියෙක් නැද්ද, මමකිය නැති බැවින් ම ශොක නො
කෙරේ ද හෙතෙම එකානතයෙන් ලොවූ නො පිරිහේ.

955. යම් ක්ෂීණාසුචයකුට 'මෙ මාගේ යැ' යි හෝ වැලි අනුන්ගේ
යැ යි හෝ රාගාදී කිඤ්ඤනයෙක් නැත් ද, හෙතෙම තෘණොදෘෂ්ටි
මමකිය නො ලබනුයේ 'මට මෙය නැතැ'යි ශොක නො කෙරේ.

956. එ කමින නොවන සුදු පුද්ගලයා පුළුවස්නා ලද මම "(හෙ)
ඊර්ෂ්‍යා නැතියෙක, (රූපාදියෙහි) නො ගිජු වූයෙක, තෘණො රහිතයෙක
හැම තන්හි සම පැවැතුම් ඇත්තෙක" යන මෙ අනුසස් සතර කියමි.

957. තෘණො රහිත වූ සංස්කාරයන් දුඃඛාදී වශයෙන් දන්තනුට
(පුණ්‍යාභිසංස්කාරාදී) කිසි සංස්කාරයෙක් නැත. සංස්කාරයෙන් තොර වූ
හේ හැම තන්හි ක්ෂෙමය දක්නේ යි.

958. රහත් මුනි තෙම (මාන විසින් තමා) සම වූවන් කෙරෙහි ද
ලා නො කියයි. භීතයන් කෙරෙහි ලාත් නො කියයි. ශ්‍රේෂ්ඨයන්
කෙරෙහි ලාත් නො කියයි. සන්ත්‍රන් කෙලෙස් ඇති පහව ගිය
මසුරුමල ඇති, හෙතෙම රූපාදී කිසි ධර්මයක් නිත්‍ය, ශුභාදී විසින්
නො ගන්නේ ය. බැහැර ද නො කෙරේ යයි (මෙසේ බුදුහු වදළහ.)

අත්තදණ්ඩ සූත්‍රය නිමි.

සාරිපුත්ත සුත්තං

- 959 න මෙ දිට්ඨො ඉතො පුබ්බෙ
නසුතො¹ උද කසුචි,
(ඉච්චායසො සාරිපුත්තො)
එවං වග්ගවදෙ සත්ථා
තුසිතා ගණිමාගතො.
- 960 සදෙවකස්ස ලොකස්ස යථා දිය්‍යති වක්ඛුමා,
සබ්බං තමං වීනොදෙක්ඛා එකොව රතිමරුකිගා.
- 961 තං බුද්ධං අසිතං තාදිං අකුභං ගණිමාගතං,
බහුතනම්ඨ² බඳ්ධානං අත්ථි පඤ්ඤාන ආගමං.
- 962 භික්ඛුනො විජ්ඣුච්ඡතො භජතො වීක්ඛමාසනං,
රුක්ඛවුලං සුසානං වා පබ්බතානං ඥාපු වා.
- 963 උච්චාවචෙසු සයනෙසු කිවතො තත්ථ භෙරවා,
යෙහි භික්ඛු න වෙධෙය්‍ය නිගෙසායෙ සයනාසනෙ.
- 964 කත්ථි පරිස්සයා ලොකෙ ගච්ඡතො අගතං³ දිසං,
යෙ භික්ඛු අභිසංඝවෙ පනතම්භි සයනාසනෙ.
- 965 කතාස්ස වාසපථයො⁴ අසුස්ස කතාස්සස්ස ඉධ ගොචරා,
කානි සීලබ්බතානස්සු පභිතස්සස්ස භික්ඛුනො.

-
1. නසුතො-මු 2
 2. බහුතනම්ඨ-මඡසං.
 3. අගතං-මු 2
 4. වාසපථයො-මඡසං.

සාරිපුත්‍ර සූත්‍රය

959. (ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරනුවෝ මෙසේ වදළහ :) මෙසේ මිහිරි තෙපුල් ඇති තුසි දෙව ලොවින් සැව මවුකුසට පැමිණි, නො හොත් දෙවලොවින් නික්ම ගණ මැදට පැමිණි, හෝ රහත් ගණ මැදට පැමිණි නොහොත් රහතුන්ගේ ගණාවායා භාවයට පැමිණි ශාය්නාහු මෙයින් පෙර (මෙවන් පෙළහර ඇති වූ) මා විසින් නො දක්නා ලදහු වෙත් නොහොත් කිසිවක්හුගේ බසින් නො ද අසන ලදහු වෙත්.

960. පසැස් ඇති බුදුහු සදෙව ලොවට යම් සේ පැහැත් නම්, මිනිස්තට ද එසේ මැ පැහැත්. නොහොත් සදෙවක ලෝකයට අවිපරිත කොට පැහැත් එකලා වූවාහු මැ (රාගාදී කෙලෙස් අදුරු දුරු කොට නෛෂ්ත්‍රමාදී) රතියට පැමිණි සේක.

961. මෙ සස්තෙහි ක්ෂත්‍රියාදී බොහෝ ශිෂ්‍යයන් අතුරෙන් අර්ථ වූ මම තෘෂණ-දෘෂ්ටි රහිත වූ ලාභාලාභාදියෙහි තාදී වූ කොහොත් වතින් තොර වූ ගණාවායා වූ සකස් පුරදෙරට වැඩි එ බුදුන් කරා ප්‍රශ්න හේතුයෙන් පැමිණියෙමි.

962. ජාති ආදියෙන් ප්‍රඥප්ත කරණ රුක්මුල හෝ සොහොන හෝ පර්වතයන් සම්බන්ධී ගුහාවන්හි හෝ පස්කම් ගුණෙන් විචිත්ත වූ ආසනය පෙවුනා මහණහට—

963. මහණතෙම නිර්සෝෂ වූ සෙනස්තෙහි යම් ගෞරවයන් ගෙන් නොසැලේ නම්, එ කුසු මහන් සෙනසුන්හි කීපමණ ගෞරවයෝ වෙත් ද, එහි තාද කරණ භයානක අරමුණු වෙත්.

964. ප්‍රාන්ත ශයනාසනයෙහි වසන මහණ යම් උවදුරු කෙනකුන් මැඩ පවත්වාලන්නේ නම්, නො ගියවිරු අමාමහනිවන් දෙසට යන ඒ මහණහට ලොවැ එබඳු උපද්‍රවයෝ කොතෙක් වෙත් ද.

965. ප්‍රාරබ්ධ වියා ඇති ඒ මහණහට කෙබඳු වචනයෝ වෙත් ද? ඔහට මෙ ලෙ වහි කෙබඳු ගොවරයෝ වෙත් ද? ඔහට කෙබඳු වූ ශීලද්‍රව්‍ය කෙනෙක් වෙත් ද?

966 කං සො සිකං සමාදය එකොදි නිපකො සතො,
කම්මාරො රජතසෙව නිඤ්ඤෙ මලමිත්තනො.

967 විජිඤ්ඤානසං යදිදං ඵාසු
(සාරිපුත්තානි භගවා)
රික්ඛාසනං සයනං සෙවනො වෙ,
සමොධිකාමසං යථානුධම්මං
තං තෙ පවික්ඛාමී යථා පජානං.

968 පඤ්ඤානං ධීරො භයානං න භාසෙ
භික්ඛු සද්ධා සප්පරියන්තවාරිං,¹
ඩංසාධිපාකානං සිරිංසපානං²
මනුසසථසානං චතුස්සදනං.

969 පරධම්මිකානම්භි න සත්තසෙය්‍ය
දිසවාපි තෙසං ඛණ්ණහරවෘත්ති,
අපාපරාති අභිසම්භවෙය්‍ය
පරිසසයාති කුසලානු උසි.

970 ආනඤ්ඤානසං භුද්‍ය ඵුට්ඨො
සිතං අපුණ්ණං³ අධිවාසයෙය්‍ය,
සො තෙහි ඵුට්ඨො ඛණ්ඩා අනොකො
වීරියං පරක්කමම දුලකං කරෙය්‍ය.

971 ථෙය්‍යං න කරෙය්‍ය⁴ න මුසා භණ්ණෙය්‍ය
මෙත්තාය ඵෙසෙ තසථාවරාති,
යද වීලක්ඛං මනසො විජ්ඣෙය්‍ය
කණ්ණසං පඤ්ඤානි විනොදෙය්‍ය.

972 කොධාතිමානසං වසං න භවෙජ්ඣ
මුලම්භි තෙසං පටිබ්ඤ්ඤා නිවෙසි,
අප්පට්ඨං වා පන අප්පට්ඨං වා
අද්ධා භවතෙතා අභිසම්භවෙය්‍ය.

1. සප්පරියන්තවාරිං-මර්ශය, මු 2

2. සිරිසපානං-මර්ශය.

3. අපුණ්ණං-මර්ශය.

අවිඤ්ඤා-මු 2

4. ත කරෙ-මර්ශය.

966. සමාහිත සිත් ඇති, ප්‍රඥවත් වූ ස්මෘතිමත් වූ ඵ මහණ තෙම කවර ශික්ෂාවක් සමාදන් වූ කඹුරකු ජාතරූපයාගේ මලහරණා සේ තමාගේ කෙලෙස් මල පිඹහැර පියන්නේ ද?

967. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක: ශාරිපුත්‍රය, ජාත්‍යාදියෙන් පිළිකුල් කරන්නා වූ ඵකාන්තයෙන් විවික්ත වූ ශයනාසනය සෙවන කරණ (සිවුමග නැණ නම් වූ) සමොධිය පනන්නා වූ මහණහට යම් බදු පහසු විහරණයෙක් වේ නම්, යම් බදු අනුධර්මයෙකුත් වේ නම්, නොපට ඵය ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් දකුවකු සෙයින් පවසන්නෙමි.

968. ධීර වූ ස්මෘතිමත් වූ ශීලාදී සතර උපරිතයෙහි හැසිරෙන සුදු වූ මහණ ඇටමැස්සන් හා සෙසු මැස්සන්ට ද දීඬ ජාතීන්ට ද වොරාදි චක්‍රණ්‍ය ස්පර්ශයන්ට ද සිංහාදි සිවුපාවුන්ට ද යනාදි පක්ෂ-භීතීන්ට නොබානේ යි.

669. නො සහදුම් වූ බාහිරක ශාසනිකයන්ට ද නො බානේ ය, ඔවුන්ගේ බිය දනවන බොහෝ අරවුණු දෑක ද තැනි නො ගන්නේ ය. තවද කුශලධර්මානෙමි වූයේ අන් උවදුරු ද මැඩ පවත්වන්නේ යි.

970. රොගස්පර්ශයෙන් ද කුසගින්නෙන් ද පහස්නාලයුයේ ශීත හා අතප්‍රණය ඉවසන්නේ ය. හෙතෙම ඵ රොගාදීස්පර්ශයෙන් නොයෙක් අයුරින් පහස්නාලයුයේ අභිසංස්කාර සහගත විඤ්ඤායට හෝ දුශ්චරිතයට අවකාශ නො කරණුයේ චෛතසික වියාරම්භය දැඩි කොට කරන්නේ යි.

671. සොරකම් නො කරන්නේ ය. මුසවා නො කියන්නේ ය. තෘණය සහිත වූත් යථාවර වූත් (පාරක්ජන-ක්ෂීණාශ්‍රව) පුද්ගලයන් කෙරෙහි මෙන් දිත් පතුරුවන්නේ ය. යම් කලෙක්හි විඤ්ඤායාගේ කැලැඹුණු බවක් දක්නේ නම් ඵය තෘණය වූ මාරයාගේ පක්ෂ යයි (සිතා) දුරුකරන්නේ යි.

972. ක්‍රෝධයාගේත් අතිමානසාගේත් වශයට නොයන්නේ ය. ඵ ක්‍රොධාතිමානසාගේ මූලය වූ අවිද්‍යාදිය ද උද්‍යාපියා සිටුනේ ය. යළිත් ද්‍රියවස්තු හා අප්‍රිය වස්තු හා මැඬලනුයේ ඵකාන්තයෙන් අභිභවනය ද කරන්නේ යි.

- 973 පඤ්ඤා පුරකඛවා කල්යාණපිති
විකල්පමහයා තානි පරිසයානි,
අරතී සහෙට් සයනමිහි පනෙන
චතුරො සහෙට් පරිදෙවධමෙම.
- 974 කිංසු අසිසාමී කුචං වා අසිසං
දුක්ඛං වත සෙසු කුචජ් සෙසං,
එතෙ විතකෙකි පරිදෙවනෙයො
විතයෙට් සෙසො අනිකෙතසාරි.
- 975 අත්තඤ්ඤා ලද්ධා වසනඤ්ඤා කාලෙ
මත්තං සො පඤ්ඤා ඉධ නොසනත්තං,
සොතෙසු අනෙතො යතවාරි ගාමෙ
රුසිකොපි වාවං එරුසං න චජජා.
- 976 ඔක්ඛිත්තචක්ඛු න ච පාදලොලො
ක්කානානුසුත්තො ඔසුජාගරසං,
උපෙට්ඨාරක්ඛ සමාහිතතො
තක්කා සයං කුක්කුචචක්ඛුපජ්ඤෙ.
- 977 චුදිතො චජිති යුතිමානිනඤ්ඤ
සමුහචචාදිසු ටිලං පභිඤ්ඤ,
වාවං පමුඤ්ඤා කුසලං නාතිවෙලං
ජනවාදධමොය න වෙනයෙයා.
- 978 අථාපරං පඤ්ඤරජානි ලොකෙ
යෙසං සතීමා විතයාය සිකෙඛ,
රුපෙසු සඤ්ඤසු අථො රසෙසු
ගණ්ඤසු එසංසු සහෙට් රාගං.
- 979 එතෙසු ධමමෙසු විනෙයා ජන්දං
හික්ඛු සතීමා සුචිත්තවිත්තො,
කාලෙන සො සමිමා ධමමං උරිචිමං සමානො
එකොදිභුතො විතනෙ තමං සොති.

සාරිපුත්තසුඛනං නිධධීතං.
අට්ඨකචගෙගා චතුසො.

තසසුඤ්ඤා:-

කාමගුහච්ඡාදි දුට්ඨාච සුඤ්ඤා පරමා ජරා,
මෙත්තෙයො ච පසුරො ච මාගඤ්ඤ පුරාභෙදනං.
කල්පං දෙව ච චූෂානි පුනරෙව නුචට්ඨකං
අත්තදණ්ඩං ථෙරසුත්තං ථෙරපඤ්ඤන සොළස,
තානි එතානි සුත්තානි සබ්බානං චිකිත්ථවගිකාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

973. කලපාණ වූ ප්‍රීතියෙන් යුක්ත වූයේ ප්‍රඥාව පෙරටු කොට ඒ ප්‍රකට වූත් ප්‍රතිවිප්‍රකත වූත් උපද්‍රවයන් යටපත් කර ප්‍රාන්ත ශයනාසනයෙහි අරතිය මැඩ පවත්වන්නේ ය. චතුර්විධ පරිදෙව ධර්මයන් අභිභවනය කරන්නේ යි.

974. කුමක් වළඳනෙමි ද? කොහි හෝ වළඳනෙමි ද? මේ රූ ඵකාන්තයෙන් දුක්කයේ ශයනය කෙළෙමි අද රූ කොහි හොවිමි ද? යන මේ වැලැපියයුතු වූ සතර විතර්කයන් පරිබොධ රහිත වැ හැසිරෙන සුදුසු ශෛක්ෂ තෙමේ දුරු කරන්නේ යි.

975. මේ ශාසනයෙහි ඵ මහණ නිසි කල්හි පිණ්ඩපාත සඛ්ඛාත ආහාර ද වීථර සඛ්ඛාත වය්‍යාද ලැබ ඉතරෙතර ප්‍රත්‍යය සංකෝෂය සඳහා පටිඤ්ඤාණ පරිභොගයෙහි මාත්‍රය දන්නේ ය. හෙතෙම ඵ ප්‍රත්‍යයන්හි සංයත වික්ක ඇතියේ ගම්හි සංවරයෙන් යුක්ත වැ හැසිරෙන සුදුසු මෙරමා විසින් ගටනාලයේ නළු පරොස්ඛස් නො කියන්නේ යි.

976. යටු බලා හෙලූ ඇස් ඇතියේ පාදලොලා නැතියේ උභය-ධ්‍යානයෙහි යෙදුනේ නිදි වැරීමෙන් යුක්ත වන්නේ ය. චතුර්ථ-ධ්‍යානොපෙක්ෂාව උපදවා එකඟ වූ සිත් ඇතියේ කාමාදිවිතර්ක හා විතර්කාශ්‍රය ද කොකාත්‍යය ද සිදිනේ යි.

977. උපාධ්‍යායාදීන් විසින් වචනයෙන් වොදනා කරණ ලද්දේ සිහි ඇති වැ මැ එය සතුටින් පිළිගන්නේ ය. සමුම්පරුන් කෙරෙහි ගැටෙන සිත් ඇති බව (ක්‍රොධය) බිඳ පියන්නේ ය. නුවණින් උපදවන ලද තෙපුල් මැ බණන්නේ ය. කාලවෙලා ශීලවෙලා නො ඉක්මැ බණන්නේ ය. ජනයාගේ උපවාද කථායෙහි සිතිවිලි නුපදවන්නේ යි.

978. නැවත අනෙකක් ද කියමි. යම් රජස් කෙනකුන්ගේ ප්‍රභාණය පිණිස ස්මෘතිමත් වූයේ හික්මෙන්නේ නම්, ලෝකයෙහි එබඳු පක්ඛ රජස් කෙනෙක් වෙති: රූපාලම්භනයෙහි ද ශබ්ද ලම්භනයෙහි ද යළි රසාලම්භනයෙහි ද ගන්ධාලම්භනයෙහි ද ස්පර්ශාලම්භනයෙහි ද ජඤ්ජාණය මධනේ යි.

979. එළැඹ සිටි සිහි ඇති කෙලෙසුන් කෙරෙන් මොනනාවට මිදුනු සිත් ඇති මහණ තෙම තෙල රූපාදි ධර්මයන් කෙරෙහි කාමච්ඡදය දුරු කරන්නේ ය. සුදුසු කාලයෙහි හෙතෙම සියලු සංස්කාරධර්මය අනිත්‍යාදි වශයෙන් මොනනාවට විමසනුයේ එකඟ වූ සිත් ඇතියේ මොනාදි හැම අකිකාරය න්‍යන්නේ" යි.

සාරිපුත්ත සූත්‍රය නිමි.

සතර වැනි අට්ඨකචගග යි.

එහි උද්දනය :

කාම සූත්‍ර ය, ඉහට්ඨක සූත්‍ර ය, දුට්ඨක සූත්‍ර ය, සුඤ්ඤක සූත්‍ර ය, පට්ඨක සූත්‍ර ය, ජරා සූත්‍ර ය, නිසංචේතොයා සූත්‍ර ය, පසුර සූත්‍ර ය, මාගන්ධිය සූත්‍ර ය, පුරාහෙද සූත්‍ර ය, කලහ විවාද සූත්‍ර ය, වූල විසුභ සූත්‍ර ය, මහාවිසුභ සූත්‍ර ය, තුවට්ඨක සූත්‍ර ය, අනන්දණ්ඩ සූත්‍ර ය, සාරිපුත්ත සූත්‍ර ය, ද යි තෙල සොළොස් සූත්‍රයෝ අෂ්ටක වර්ගයෙහි වෙති යි.

පාරායනවග්ගො

වක්ඛුගාරා

- 980 කොසලානං දුරා රණං ආගමා දක්ඛිණාපථං,
ආකිඤ්ඤාදං පඤ්ඤානො ඩ්වංගමණො මනතපාරගු.
- 981 සො අසාසකස්ස විසයෙ මුළුකස්ස සමාසනෙ,
වසි ගොධාවරිකුලෙ උඤ්ජන ව ඵලෙන ව.
- 982 තසෙව ව උපනික්ඛාස ගාමො ව විපුලො අනු,
තනො ජාතෙන ආයන මහායඤ්ඤමකසයි.
- 983 මහායඤ්ඤං යජිකාන පුන ජාවිසි අසුමං,
තඤ්ඤං පති පච්චාමහි අඤ්ඤා ආගඤ්ඤි ඩ්වංගමණො.
- 984 උග්ගඤ්ඤාදෙ තසිතො පච්චාදනො රජසසිරො,
සො ව නං උපසංඝාතෙ සතාති පඤ්ඤා යාවති.
- 985 තමෙනං බාවරි දිසා ආසනෙන භිමන්තයි,
සුඛඤ්ඤා කුසලං පුඤ්ඤං ඉදං වචනෙබ්බවි.
- 986 යං ධො මමං දෙඤ්ඤාධමං සංඛං විස්සජ්ජිතං මයා,
අනුජානාහි මෙ ඩ්වංගම නස්සි පඤ්ඤා සතාති මෙ.
- 987 සථෙ මෙ යාවමානස්ස හවං නානුපදස්සති,
සත්තමෙ දිවසෙ තුය්හං මුද්ධං ඵලං සත්තධා.
- 988 අභිසංඛාරිකා කුහකො හෙරවං සො අකික්ඛයි,
තස්ස තං වචනං සුඤ්ඤා බාවරි දුක්ඛිතො අනු.
- 989 උග්ගස්සති අනාභාරො සෙකසලපමංසපිතො,
අපොපි ඵවං වික්ඛාස කොතෙ න රමති මනො.
- 990 උග්ගස්සති දුක්ඛිතං දිසා දෙවතා අසකාමීති,
බාවරිං උපසංඝාතෙ ඉදං වචනෙබ්බවි.

පාරායන වගීය

වසතුගාථා

980. වේදමන්ත්‍රයෙහි කෙළ පැමිණි (බාවරි) බ්‍රාහ්මණ අකිංකුන-
භාවය (පරිග්‍රහොපකරණ විවේකය) පනත්තේ කොසොල් රට රමා වූ
(සැවැත්) නුවරින් නික්ම දක්ෂිණාපථයට ගියේ ය.

981. එ බමුණු අස්සක රජුගේ ද මුලක රජුගේ දැයි දෙරජුන්ගේ
රාජ්‍යයන් අසල හෙවත් දෙරට අතර ගොදවරි නදී තීරයෙහි වූ අසු-
යෙක්හි කෙණෙයි අහරින් ද වනමුල එලාභාරයෙන්ද යැපෙමින් විසි ය.

982. ඒ ගොදවරි නදීතීරය මැ (නොහොත් එබාවරි තවුස් මැ) නියා
මහත් වූ ගමෙක් ද විය. හේ එගමින් උපන් කරවුවරින් මහායාගයක්
(මහදනක්) කෙළේ ය.

983. හේ මහදන් දී යළි අසුපවට පිවිසියේ ය. ඔහු එහි පිවිසගත්
කල්හි අන් බමුණෙක් එහි ආයේ යැ.

984. ගමන්හි ගැටුනු පා ඇති පිපාසිත වූ මල බැඳි දන් ඇති, දුහිලි-
යෙන් වැකුණු හිස් ඇති එබමුණාත් ඔහු කරා එළැඹූ රන්මිල පන්සියක්
යැදී යැ.

985. බාවරි තවුස් ඔහු දෑක අස්නෙන් පැවරියැ. සුට ද නිරෝ බව ද
විචාළේ යැ. මෙ බස් ද කී යැ.

986. මා සතු යම් දෙයධර්මයෙක් වී නම්, එ හැම මා විසින් දනවුබ-
යෙහි දෙන ලදී. බමුණ ම බස් හඳහව රන්මිල පන්සියෙක් නැත.

987. ඉදින් හවත් යදනා මට නොදෙන්නේ නම්, අදින් සත්වන
දවස්හි තා හිස් සත්කඩ වැ පළේවා.

988. ඒ කුහක බමුණු කොහොත්වත් සකස් කොට බිය දනවන
තෙළුල් කී යැ. ඔහුගේ එවදන් අසා බාවරි දෙමනස් ඇතියේ වී යැ.

989. හේ සෝහුලින් විදුනාලයුයේ කිරාහැර වැ වියැළෙයි. තවද
මෙ බදු සිත් ඇති ඔහුගේ සිත ධ්‍යානයෙහි නො ඇලෙයි.

990. එ අරමිහි අරක්ගත් වැඩ කැමැති එක්තරා දේවතාවක් බියපත්,
වූ දුකට පැමිණි බාවරි බමුණු කරා එළැඹූ මෙවදන් කීවූය.

- 991 න සො මුද්ධං පඤ්ඤානං කුහකො සො ධනස්සිකො,
මුද්ධානි මුද්ධාපානෙ වා ඤාණං තස්ස න විජ්ජති.
- 992 භොති වරහි ජානාති තං මෙ අකුසානි පුළුච්ඡිතා,
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතකුණි තං සුභොම වට්ඨා තච.
- 993 අහං පෙතං න ජානාමි ඤාණං එස්ස න විජ්ජති,
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතෙ වා ජිනානං භෙස්ස¹ දස්සනං.
- 994 අථ ඛො වරහි ජානාති අකුසානි පුළුච්ඡිතා² මණ්ඩලෙ,
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතකුණි තං මෙ අකුසානි දෙවතෙ.
- 995 පුරා කපිලවත්ථුමා නිකුසානො ලොකනායකො,
අපථෙ වා ඔකකාකරාජස්ස සක්ඛපුත්තො පහඬකරො.
- 996 සො හි බ්‍රාහ්මණ සමබ්බුද්ධො සබ්බධම්මානපාරගු,
සබ්බාහිඤ්ඤාබලපුත්තො සබ්බධම්මෙස්ස චිත්තමා.
ස්වකමමකුසානපුත්තො විමුත්තො උපධිකුසා.
- 997 බුද්ධො සො හගවා ලොකෙ ධම්මං දෙසෙති චක්ඛුමා,
තං සුචං ගන්තාන පුච්ඡස්ස සො තෙ තං ව්‍යාකරිස්සති.
- 998 සමබ්බුද්ධානි වට්ඨා සුචා උදග්ගො බාවරි අහු,
සොකස්ස තත්තකො ආසි පිතිස්ස විපුලං ලගි.
- 999 සො බාවරි අත්තමනො උදග්ගො
තං දෙවතං පුච්ඡති වෙදජානො,
කතමමහි භාමෙ නිගමෙහි වා පන
කතමමහි වා ජනපදෙ ලොකනාපො.
යස්ස ගන්තානමසෙමු සමබ්බුද්ධං දිප්පුත්තමං.
- 1000 සාවකස්ස කොසලමඤ්ඤෙර ජිනා
පහුතපඤ්ඤා වරහුරිමධසො,
සො සක්ඛපුත්තො විධුරො අනාසවො
මුද්ධාධිපාතස්ස වීදු නරාසගො.
- 1001 තතො ආමනනං සිසෙ බ්‍රාහ්මණ මත්තපාරගෙ,
එථ මාණවා අකුසානං සුභොම වට්ඨනං මම.

1. මුද්ධං මුද්ධාධිපාතෙ ව ජිනානං භෙත-මු1 ස්වාෆ්ෆ

2. පරිච්ඡි-මණ.

991. හේ මුද්‍රාන් (හිය) නො දන්නේ ය. හේ ධන කැමැති කුහකයෙක. මුද්‍රානෙහි හෝ මුද්‍රාන් පැළමෙහි නුවණෙක් ඔහට නැති.

992. ඉදින් හවති මුද්‍රානුද මුද්‍රාන් පැළමුද්‍රා දැනී නම් මා විසින් පුළුස්සා ලද්දී එය මට කියව. තිගේ එ වචනය අසමහ.

993. තෙල කරුණ මම ද නොදන්නි. මට මෙකරුණ කෙරෙහි ඥාන යෙක් නැත. මුද්‍රානුද මුද්‍රාන් පැළමුද්‍රා යන මෙය ජිනයන්ගේ මැ දැනියෙකි.

994. එසේ වත් මැ මෙ පොළොව මඩුලුයෙහි කවරෙක් නම්, මුද්‍රාන් හා මුද්‍රාන් පැළම හා දන්නේ ද? දේවතායෙනි, එය මට කියව.

995. පෙර කිබුල්වත් දුරින් හික්මැ ගිය ලොකනායක වූ ඔක්කාක රජ පරපුරෙහි වූ ලොව හෙළි කරණ ශාක්‍යපුත්‍රයෙක් වේ ද,

996. බ්‍රාහ්මණය, හේ සම්බුද්ධ මැ යි. හැම ධර්මයන්ගේ පරතෙරට ගියේයැ, සියලු අභිඤ්ඤායනට පැමිණියේ යැ. සියලු ධර්මයන්හි නුවණැස් ඇතිවේ යැ, හැම කර්මයන්ගේ ක්ෂයට පැමිණියේ ය. උප ධික්‍ෂාය සම්බ්‍යාස නිර්වණාලම්බනයෙහි (හවිච්ඡික්කියෙන්) මිදුනේ යැ.

997. පසැස් ඇති ඒ භාග්‍යවත් බුදුරජ ලොවිහි දහම් දෙසයි. මුඛ උන්වහන්සේ කරා ගොස් විචාරන්නැ, හේ මුඛට හෙළි කරන්නේ ය.

998. 'සම්බුද්ධ' යන වචනය අයා බාවරි ඔද වැඩිසිත් ඇත්තේ විය. ඔහුගේ ශොකය තුනී විය. විපුල ප්‍රීතිය ද ලැබිය.

999. සතුටු සිත් ඇති ඒ බාවරි තෙම ඔදවැඩි සිතැතියේ උපන් සොමනස් ඇත්තේ 'යම් තැනකට ගොස් දථිපදෙත්තම වූ එ සමාක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර කරමෝ නම්, ඒ ලොකනාථයෝ කවර නම් ගමෙක්හි හෝ යළි කිනම් නියම් ගමෙක්හි හෝ දනවටෙක හෝ වසනසේක්ද? යි එ දෙවියා පිළිවිසි.

1000. පස්මරුන් දිනු, මහාප්‍රාඥ වූ, උත්තම විපුල ප්‍රඥ ඇති, අප්‍රතිම වූ, අනාසුච වූ මුද්‍රාන් පැළම දන්නා, නරශ්‍රේෂ්ඨ වූ එ ශාක්‍යපුත්‍රයන් වහන්සේ කෝශල පනපදයෙහි සැවැත්නුවර වසනසේක.

1001. එක්ඛිති බාවරි බමුණු වෙදමන්ත්‍රයෙහි පරතෙරපත් අතැවැස්සන් ඇමති යැ. මාණවයෙනි, එව මම තොපට කියනෙමි, එ මාගේ වචනය අසව,

- 1002 යසෙසං සුඤ්ඤානං ලොකෙ පාදාංගුලිකාං,
සාමාජිකං ලොකමිති උපනෙතො සමබ්බුද්ධො ඉති වික්‍රමාරාමො
විසං ගතොති සාවකී. පසංකො දිපස්සමං.
- 1003 කපං වරහි ජානෙත්‍ර දිසවා බුද්ධොති බ්‍රාහ්මණ,
අජානනං නො පමුඤ්ඤි යථා ජානෙත්‍ර නං මයං.
- 1004 ආගතානි හි මනෙත්‍ර මහාපුරිසලක්ඛණා,
අභිකම්මානි¹ ච ව්‍යාඛ්‍යාතා සමන්තා අනුපුරිසංසො.
- 1005 යසෙසෙන භොගානි ගතෙත්‍ර මහාපුරිසලක්ඛණා,
දුට්ඨො² තස්ස ගතියො තතියා හි න විජ්ජති.
- 1006 සචෙ අගාරං අභිකම්මානි³ විජෙය්‍ය පට්ඨං ඉමං.
අදර්ශනං අසංකප්පං ධම්මෙන මනුසාසානි.
- 1007 සචෙ ච සො පට්ඨජති අගාරා අනගාරියං,
විවික්ඛජ්ජෙද්දං⁴ සමබ්බුද්ධො අරහං හවිති අනුක්‍රමො.
- 1008 ජාතීං ගොතොක්ඛං ලක්ඛණං මනෙති සිසෙස පුතාපරෙ,
මුඛං මුඛාධිපාතොක්ඛං මනසායෙව පුට්ඨං.
- 1009 අනාවරණදස්සාවි යදි බුද්ධො හවිස්සති,
මනසා පුට්ඨෙන පමෙත්‍ර වාචාය විසංකප්පති.
- 1010 බාවරිස්ස වචො සුඤ්ඤානං සිසෙස සොළස බ්‍රාහ්මණ,
අරිකො තිස්සමෙත්තෙයො පු ඡන්දො අපං මෙත්තො.
- 1011 ධොතකො උපසිට්ඨො ච නෙදො ච අපං හෙමකො,
තොදෙය්‍යකස්සා දුග්ගො ජතුකණ්ණි ච පණ්ඩිතො.
- 1012 හද්දාච්ඡිදො උදෙයො ච පොසාලො වාපි බ්‍රාහ්මණ,
මොසරාජා ච මෙධාවි පිබ්බියො ච මහාඉසී.
- 1013 පචෙවකගණිතො සබ්බො සබ්බලොකස්ස වික්‍රමාරාම,
කුමාරි කුමාරතා ධීරා පුබ්බවාසනවාසිතා.
- 1014 බාවරිං අභිවාදෙත්වා කත්වා ච නං පදකම්මං,
ජට්ඨිතධරා සබ්බො පක්කාමුං උත්තරාමුතා.

1. අභිකම්මානි ච - මු
දෙවසෙව - මජ්ඣ.

3. අභිකම්මානි - මජ්ඣ.
4. විවික්ඛජ්ජෙද්දං - මජ්ඣ.

1002 ලොකයෙහි යම්කිසිවක් තෙල එක්වත් උපත දුලබ වේ නම්, 'යම්බුඬ'යහයි විශ්‍රාත වූ ඔබ දැන් ලොවිහි උපන්න. වහා සැවතට ගොස් එ දේපදෙක්තමයා දකුව.

1003 බ්‍රාහ්මණයෙහි, උන්වහන්සේ දක 'මේ බුදුහ' යි කියෙයින් දනුමහ. අපි ඔවුන් යම්සේ දහහෙන්නමෝ නම්, නොදන්නා අපට එ සෙයින් කිව මැනවැයි (කිහ.)

1004. පිළිවෙළින් විස්තර කරණ ලද පරිපූර්ණ වූ දෙකිය මහපුරිය ලකුණු වේදයෙහි ආයේ ය.

1005. යම් පුරුෂයකු ගේ ශරීරාච්ඡවයන්හි තෙල මහපුරිය ලකුණු වෙත් නම්, ඔහුට දෙගතිසෙක් මැ එයි. තෙවැන්නෙක් නො වේ.

1006. ඉදින් හේ ගිහිගෙහි වෙසේ නම්, නො දඩන්, නො සැකින් මේ පොළොව දිනා දහැමින් අනුසස්තේ යැ. (සක්චිති රජ වෙයි.)

1007 තවද ඉදින් හේ ගිහිගෙයින් නික්මැ සසුන් වදි නම්, පෙරළ කෙලෙස් සෙවෙණි ඇත්තේ අර්භන් අනුත්තර සමාක් යම්බුද්ධ වෙයි.

1008. (තෙපි මාගේ) පාතිය ද ශොත්‍රය ද ලක්ෂණ ද උගත් වේදය ද සිසුනු ද යළිත් අනා වූ මුදුනු ද මුදුන් පැළිමුදු සිතින් මැ පුළුවන්.

1009. ඉදින් හේ අනාවරණ ඥානදර්ශන ඇති බුදු වේ නම්, නොප සිතින් පුළුවන් පැන වටනයෙන් විසඳන්නේ යි.

1010-12 බාවර්ඛමුණු හේ බස් අසා අජිත ය, ජිස්සමෙත්තෙයා ය, පුණණක ය, යළි මෙත්තභූ ය, ධොතක ය, උපදිව ය, නන්ද ය, යළි හෙමක ය, තොදෙයා කර්ප යන දෙදෙනා, පණ්ඩිත වූ ජතුකණ්ණි ය, හද්දායුධ ය, උදය යැ, පොසාල බමුණු යැ ප්‍රාඥ වූ මොසරාජ ය, මහර්ෂි පිඩ්ගිය යැ යන සොළොස් බමුණු අතවැසියෝ-

1013 හැම දෙන වෙන වෙන ගිණගණයා ඇති වැ හැම ලොව පළට වුවාහු ධ්‍යාන කරන්නාහු ධ්‍යානයෙහි නිරත වුවාහු ධෘතියම්පන්න වුවාහු පූර්ව පුණ්‍යවාසනා ගුණයෙන් වාසිත සිත් ඇත්තාහු.

1014 බාවර්හු වැද මහු පැදකුණු ද කොට සියල්ලෝ දළමඩුපු අඳුන් දිවියම් දරන්නාහු උතුරු දෙසට මුහුණ ලා ගියහ.

- 1015 මුද්‍රකසා පතිට්ඨානං පුරිමං මාහිසාසනිං¹ තද,
උජ්ජන්තිඤ්ඤාපි ගොනඤ්ඤං වේදිසං වනයඤ්ඤං.
- 1016 කොසමබ්බං වාපි සාකෙතං සාවස්ථිඤ්ඤා පුරුහතමං,
සෙනව්‍යා² කපිලං වජ්ඣං කුසිනාරඤ්ඤා මජ්ඣරං.
- 1017 පාවඤ්ඤා භොගනගරං වෙසාලිං මාගධං දුරං,
පාසාණකං චේතියඤ්ඤා රමණීයං මනොරමං.
- 1018 තසිතො වුද්ධං සීතං මහාලාභංව වාණිජො,
ජායං සච්ඡාහිතකොචාපි තුරිතා පබ්බතමාරුහුං.
- 1019 භගවා තමහි සමයෙ හික්ඛුසඤ්ඤාපුරකකානො,
හික්ඛුනං ධම්මං දෙසෙති සීභොව නදති වනො.
- 1020 අජිතො අද්දස සමබුද්ධං සතරංසිව්³ භානුමං,
වජ්ඣං යථා පණ්ණරසෙ පරිපුරිං උපාගතං.
- 1021 අථස්ස ගතො දිස්වාන පරිපුරඤ්ඤා ව්‍යාඤ්ඤානං,
එකමන්තං ධීතො හට්ඨො මනොපඤ්ඤා අපුච්ඡරං.
- 1022 ආදිසා ජමනං බ්‍රාහ්මී ගොතං බ්‍රාහ්මී සලකඤ්ඤං,
මත්තෙස්ස පාරමිං බ්‍රාහ්මී කති වාචෙති බ්‍රාහ්මණො.
- 1023 විසංවසාසනං ආයු සො ව ගොතොන බාවරි,
තිණසා⁴ ලකඤ්ඤා ගතො තිණණං වේදන පාරගු.
- 1024 ලකඤ්ඤා ඉතිතාසෙව සනිසණ්ඩුසකෙට්ඨහෙ,
පඤ්ඤා සතානි වාචෙති සධම්මෙ පාරමිං ගතො.
- 1025 ලකඤ්ඤානං පටිච්චං බාවරියස නරුහතම,
තණ්හවජ්ජිද්⁵ පකාසෙහි මා නො කංඛාසිතං අහු.

1. පුරිමාහිසාසනිං - මජ්ඣං පුරං මාහිසාසනිං - සායා

2. සෙනව්‍යා - මජ්ඣං.

3. වසරංසිව - සි.

4. තිණසා - මජ්ඣං.

5. කංඛවජ්ජිද් - මජ්ඣං.

1015. මූලක ජනපදයට අයත් පතිවර්ධන නගරයට ද මාහිස්සනී නම් පළමු නගරයට ද උජ්ජේනී නගරයට ද එසේම ගොනද්ධ (ගොඩ) පුරයට ද, වෙදිස නගරයට ද වල්සාවතට ද,

1016 කොසාමු නුවරට ද වැලිත් සාකේත නගරයට ද උතුම් සැවැත් නුවරට ද සෙතව්‍ය නගරයට ද කපිලවස්තු පුරයට ද කුසිනාරා-
නගරයට ද,

1017 පාවා නගරයට ද හොගනගරයට ද විසල් පුරට ද මගධරට අගනුවර වූ රාජගහ නගරයට ද සිත්තලු මනරම් වූ පහණසැවෙහෙරට ද,

1018 පවස් ඇතියකු සිහිල් දියකට මෙන් වෙණෙදක්නු මහත් ලාභය කට මෙන් ගිමිත් තැවුනක්නු සෙවණකට මෙන් උපත් සොදිනස් ඇත්තාහු පර්වතයට නැංගාහ.

1019 එ සමයෙහි භාග්‍යවතුන්වහන්සේත් ඛික්ඛුන් විසින් පෙරටු කරණ ලද සේක් වෙනෙහි සිහරදකු නද කරන්නා සේ භික්ෂූන්ට දහම් දෙසන සේක.

1020 අජිතමාණව සිය ගණන් රැස් ඇති හිරුසෙයින් පණුරැසි පොහෝ දිනෙහි දිළියෙන සොළොස් කලායෙන් පිරි සඳ සෙයින් සම්බුදුන් දිවි.

1021 එක්බිති උන්වහන්සේගේ සිරුරෙහි පිරිපුන් මහපුරිස් ලකුණු දක සතුටු වූයේ එකත්පස් වැ සිටියේ මනසින් පැන පුළුවන්.

1022 අප ඇදුරුන් ඇරැඹූ ජාතිය (වයස්) කිව මැනැවැ පුරිස් ලකුණු සහිත කොට ගොත් ද කියනු මැනැවැ, වේදයන්හි නිමාවට පැමිණීම ද කිව මැනවැ, එ බවුණු කෙනෙක් අතවැස්සන් හදරවාද? යි (විවාළේ ය)

1023. (නොපගේ ඇදුරු) වයසින් එක්සියවිසි හැවිරිදි වෙයි. හෙ ද ගොත්‍ර විසින් බාවරි (ප්‍රාවරි) නම් වේ, ඔහුගේ සිරුරෙහි මහපුරිස් ලකුණු තුනෙකි. ත්‍රිවෙදයෙහි පරතෙරට ගියේ ය.

1024. (මහාපුරුෂ) ලක්ෂණයෙහි ද නිසණ්ඩු සහිත කෙටුහ ශාස්ත්‍ර සහිත, ඉතිහාසයෙහි ද සාධකය මුත්තමණ ධර්මයෙහි ද පරතෙරට ගියේ අතැවැස්සන් පත්සියයක් හදරව යි.

1025 තෘෂ්ණාව සිදු වූ නරොත්තමයෙහි, බාවරි බවුණුගේ පුරුෂ ලක්ෂණයන් පිළිබඳ විස්කරය පවසන්නැ. අපට නහමක් සැක වේවා: (සිහිත් පුළුවන්)

- 1026 මුඛං ජිවහාය ඡාදෙති උණ්ණස්ස හමුක්කතරෙ,
කොසොහිතං වජ්ඣගාරං එට්ඨං ඡානාහි මාණව.
- 1027 පුට්ඨං හි කිංකරි අසුභංගො සුභා පඤ්ඤා වියාකතෙ,
විචිතොති ජනො සංඛො වෙදජාතො කතංකුලි.
- 1028 කො නු දෙවෙ ව බ්‍රහ්මා වා ඉතෙඤ වාපි සුපමපති,
මනසා පුඤ්ඤෙ පඤ්ඤා තමෙනං පටිභාසති.
- 1029 මුඛං මුඛාධිපාතකො බාවරි පරිපුට්ඨති,
තං ව්‍යාකරොති භගවා කඛං චිත්තං නො ඉසෙ.
- 1030 අවිජ්ජා මුඛාති ඡානාහි විජ්ජා මුඛාධිපාතිනී,
සද්ධා සතිසමාධිති ඡන්දවිරියෙන සංයුතා.
- 1031 තතො වෙදෙන මහතා සත්මහිත්තා මාණවො,
එකංසං අජිනං කතා පාදෙසු සිරසා පති.
- 1032 බාවරි බ්‍රාහ්මණො භොතො සහසිරසාහි මාරිස,
උදග්ගචිතො සුමනො පාදෙ වන්ති වක්ඛම.
- 1033 සුචිතො බාවරි භොතු සහසිරසාහි බ්‍රාහ්මණො,
කුංකරාපි සුචිතො භොති වීරං ජීවාහි මාණව.
- 1034 බාවරිස්ස ව කුයහං වා සංඛෙසං සංඛෙසංසං,
කතාවකාසා පුට්ඨවෙහා යං කිංකරි මහසිට්ඨ.
- 1035 සමබ්බුද්ධො කතොකායො නිසීදිත්තො පඤ්ඤි,
අජිතො පටමං පඤ්ඤං තස්ස පුඤ්ඤි කපාගතං.

වජ්ඣගාරා නිව්ඤ්ඤා.

1026. මාණවය, හේ (තමා) දිවින් මුඛ වසයි. උහුගේ දෙබැම අතුරෙහි උණුලොම් වෙයි. වස්ත්‍රගුණය කොෂාවහිත වේ. මේ කරුණ මේ සේ ද නැ යි (වදළහ.)

1027. හැම ජන තෙමේ, පුළුවස්නා කිසිදු පැනයක් නො අසනුයේ වියැදු පැන අසා උපන් සොම්නස් ඇත්තේ බඳැදිලි වැ ලෙසේ සිතයි.

1028. කවර නම් දෙවියෙක් හෝ බලෙන් හෝ සුළුමනකින් වූ ඉන්ද්‍ර හෝ සිතීන් විවාළ පැන වියදා ද? (ඔවුනතුරෙන්) කවරක්හට තෙල පැන වැටහේ දැ යි

1029. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, බාවරි බමුණුතෙම මුදුනුදු මුදුන් පැළමුදු පුළුවයි. එය වියදන්නැ. සාමීන් වහන්ස, අපගේ සැකය දුර්ලන්නැ යි.

1030. අවිද්‍යාව (සසර භිස්චත බැවින්) මුදුනැ, ශ්‍රද්ධා, ස්මෘති, සමාධි ඡන්ද, වියඞ් යන මොවුන් හා සමග යෙදුනු (අර්හන්මාර්ග) විද්‍යාව මුදුන් පළනයි දනැයි.

1031. එක්බිති අරිතමාණව මහත් ප්‍රීතියෙන් සංස්කබ්ධ වැ අයුන් දිවි සම් එකස් කොටලා (බුදුන්) පාපිට භිස්කබා වැඳ වැටිනි.

1032. “නිද්‍යානන් වහන්ස, පසැදුන් වහන්ස, බාවරි බ්‍රාහ්මණ ඔඳ වැඩි සිතැති වැ, සොම්නස් වැ හවත්නුගේ පා වඳනේ ය’යි.

1033. බාවරි බමුණු අතැවැසියන් හා සමග සුවපක් වේවා, මාණවය, කො ද සුවපත් වෙයි, හැරදෙයි, (වදළෝ)

1034. තෙපි කළ අවකාශ ඇතියවු, යමක් පුළුවස්නට සිතීන් කැමැතියවු නම්, බාවරිනුගේ වේවයි, කොප හැමගේ දෙව යි, එ හැම සංගය පුළුවස්වයි (වදළසේක)

1035. සම්බුදුන් විසින් කළ අවකාශ ඇති අරිතමාණව බඳැදිලි වැ හිඳ එහි පළමු පැන බුදුන් පිළිවිත්.

වස්තු ගාරා නිමි.

අප්පික සුතතං¹

- 1036 කෙනසු නිවුතො ලොකො(ඉවා යසො අප්පිකො)
කෙනසු නප්පකාසනී,
කිසසාහිලෙපනං බුසි කිසු තසං මහබ්බසං.
- 1037 අවිජ්ජාය නිවුතො ලොකො (අප්පිකානි භගවා.)
වෙට්ඨා පමාද නප්පකාසනී,
ජසාහිලෙපනං බුමි දුක්ඛමයං මහබ්බසං.
- 1038 සවනති සබ්බධි සොනා (ඉවා යසො අප්පිකො)
සොනානං කිං නිවාරණං.
සොනානං සංවරං බුහි කෙන සොනා පිට්ඨරො²
- 1039 යාති සොනාති ලොකස්මිං (අප්පිකානි භගවා)
සති තෙසං නිවාරණං,
සොනානං සංවරං බුමි පඤ්ඤායෙන පිට්ඨරො²
- 1040 පඤ්ඤා වෙව සති වෙව (ඉවා යසො අප්පිකො.)
නාමරූපඤ්ඤා මාරිසං,
එතං මෙ පුට්ඨො පබ්බුහි කඤ්ඤං උපරුඤ්ඤති
- 1041 යමෙනං පඤ්ඤං අප්පිකං අප්පිකං වදමි තෙ,
යසං නාමඤ්ඤා රූපඤ්ඤා අසෙසං උපරුඤ්ඤති,
විඤ්ඤාණස්ස නිරොධෙන එතෙනං උපරුඤ්ඤති.
- 1042 යෙ ව සබ්බානධම්මා සෙ යෙ ව සෙවා පුද්ධ ඉධ,
තෙසං මෙ නිපකො ඉරියං පුට්ඨො පබ්බුහි මාරිසං.
- 1043 කාමෙසු නාහිමිලේඛයා මනසා භාවිලො සියා,
කුසලො සබ්බධම්මානං සතො හිතං පට්ඨප්පෙති.

1. අප්පිකසුතතං පට්ඨමං.³

-
1. අප්පිකාණව පුට්ඨා - ම. ඡ. සං.
2. පිට්ඨරො - ම. ඡ. සං.
3. අප්පිකාණව පුට්ඨා ම. ඡ. සං.

අප්‍රකාශන පාඨය

1035. (ආයුෂ්මත් අප්‍රකාශන මෙය පිළිවිත්:) ලෝවැසි තෙම කීමෙකින් හිවෘත (වැසුනේ) ද? කවර හෙයින් නො පැණේ ද? ඔහුට කීමෙක් අභිලෙපන (ලහවු) වේ'යයි වදාරණයේක් ද? කීමෙක් ඔහුට මහඛිය නම් වේ දැයි.

1037. (අප්‍රකාශන, යි බුදුහු වදන), ලෝවැසි තෙම අවිද්‍යායෙන් හිවෘත යැ. මාත්සයාසි හෙයින් ප්‍රමාද හෙයින් ප්‍රකාශිත නො වෙයි, තෘෂ්ණාව අභිලෙපන යයි කියමි, ඔහුට (ඡාත්‍යාදි) දුක මහඛිය වෙයි.

1038. (ආයුෂ්මත් අප්‍රකාශන මෙය පිළිවිත්:) හැම තන්හි (රූපාදි හැම ආයතනයන්හි තෘෂ්ණාදි) ස්ප්‍රාප්තිය ගලායෙති. ස්ප්‍රාප්තියෙන් ආවරණය කවරද? ස්ප්‍රාප්තියෙන් සංවරය වදනෙහි නැත. කවර දහමෙකින් ස්ප්‍රාප්තිය පියනු ලැබෙත් ද?

1039. අප්‍රකාශන, (යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදනෙහි), ලෝවැසි යම් ස්ප්‍රාප්තිය කෙතෙක් වෙන් නම්, ස්මාන්තිය ඔවුන්ට ආවරණය යැ. (එ ස්මාන්තිය) ස්ප්‍රාප්තියෙන් සංවරය යයි කියමි. (මාර්ග) ප්‍රඥායෙන් තෙල ස්ප්‍රාප්තිය පියනු ලැබෙත්.

1040. (ආයුෂ්මත් අප්‍රකාශන මෙය පිළිවිත්:) නිද්‍යානන් වහන්ස, ප්‍රඥාව ද ස්මාන්තිය ද (තදවශෙෂ) නාමරූපය ද යන තෙල සියල්ල කොති නිරුද්ධ වේ ද? මා විසින් පුළුල්වන ලද මුඛ වහන්සේ තෙල කරුණ මට වදනෙහි නැත.

1041. අප්‍රකාශන, තෙම යම් පැනයක් විවාදවු ද, එය තොපට කියමි. යම් තැනෙකින් නාමයත් රූපයත් නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද, (පශ්චිම) විඤානායෙන් නිරෝධය හැම (පෙර පසු නැතිව) තෙල විඤාන නිරෝධයෙහි මැ තෙල නාමරූපය උපරුද්ධ වෙයි. (විඤානනිරෝධය ඉක්මනා නො යෙයි).

1042. නිද්‍යානන් වහන්ස, මෙ ලෝකයෙහි (අනිත්‍යාදි විසින්) විමසන ලද දහම් ඇති යම් (අශේෂ) කෙතෙක් වෙන් නම් යම් බොහෝ වූ ශේෂ කෙතෙකුත් වෙන් නම්, මා විසින් පුළුල්වන ලද සේක් (ශේෂකාශේෂධර්මයෙහි) පශ්චිත වූ මුඛ වහන්සේ ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්තිය වදන මැනව.

1043. කාමයෙහි ගිවු නොවන්නේ ය. සිතින් නොකැළැඹුනෙක් වන්නේ ය. මහණ සකලධර්මයන්හි කුශල වූයේ ස්මාන්තිය වැ හැසිරෙන්නේ යැ යි.

අප්‍රකාශන පාඨය නිමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

5-2

කියසමෙතෙතයාසුතනං¹

- 1044 කොධ සංතුසිතො ලොකෙ (ඉටියසා කියස මෙතතයො.)
කසස නො සනති ඉඤ්ජනා,
කො උභතතමහි ඤ්ඤාය මජ්ඣෙ මනතා න ලිප්පති,
තං බ්‍රාහ්මි මහාපුරිසොති කො ඉධ සිංඛනී මච්චගාති?
- 1045 කාමෙසු බ්‍රහ්මචරියවා (මෙතෙතයාති හගවා)
චිතතණ්ණො සද්ධ සතො,
සඤ්ඤාය නිබ්බුතො භික්ඛු
තසස නො සනති ඉඤ්ජනා.
- 1406 සො උභතතමහි ඤ්ඤාය මජ්ඣෙ මනතා න ලිප්පති,
තං බ්‍රාහ්මි මහාපුරිසොති සොධං² සිංඛනී මච්චගාති.

කියසමෙතෙතයාසුතනං දුතියං.²

5-3

පුණ්ණකසුතනං⁴

- 1047 අනෙජං මූල දසසාවිං (ඉටියසා පුණ්ණකො)
අත්ථි පඤ්ඤාන ආගමං
කිං නිසසිතා ඉසයො මනුජා ඛතති යා බ්‍රාහ්මණා දෙවතානං
යඤ්ඤාමකප්පයිසු පුත්‍ර ඉධ ලොකෙ පුට්ඨාමි තං හගවා
බ්‍රාහ්මිමෙතං.
- 1048 යෙ කෙවිමෙ ඉසයො මනුජා (පුණ්ණකාති හගවා)
ඛතති යා බ්‍රාහ්මණා දෙවතානං
යඤ්ඤාමකප්පයිසු පුත්‍ර ඉධ ලොකෙ,
ආසිංමානා පුණ්ණක ඉස්සාවං
ජරං සිතා යඤ්ඤාමකප්පයිසු.

1. කියසමෙතෙතයා මාණවපුත්‍රා - ම. ජ. ස.

2. කියස මෙතෙතයා මාණව පුත්‍රා - ම ජ ස.

3. සො ඉධ - ම ජ ස.

4. පුණ්ණක මාණව පුත්‍රා - ම ජ ස.

නිස්සමෙක්කෙය්‍ය මාණව පාවජා

1044. (ආයුෂ්මත් නිස්ස මෙකෙය්‍ය මෙසේ පිළිවිත්:)

කවරෙක් මෙලොව සන්තුෂ්ට වේ ද? කවරක්හට (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි) ඉඤ්ඤායෝ (කම්පනායෝ) නැද්ද? කවරෙක් අන්තර්වය විශිෂ්ටඥානායෙන් දැන මධ්‍යයෙහි ප්‍රඥායෙන් නො ඇලේ ද? කවරක්හු මහාපුරුෂයෙකි කියන සේක් ද? මෙහි කවරෙක් තෘෂ්ණා සිබ්බතිය ඉක්මැගියේ දැයි?

1045. (මෙතෙකය්‍යයෙනි, සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළසේක:.) කාමායෙහි (ආදීනව දැක) ගෙබඹසර ඇති, පහ වූ තෘෂ්ණා ඇති හැම කල්හි ස්මානිමත් වූ (අනිත්‍යාදි විසින් දහම්) විමසා රාගාදිය (නිව් මෙන්) නිවුනු යම් මහණෙක් වේ නම්, ඔහුට ඉඤ්ඤායෝ නැත්තාහ.

1046. හේ අන්තර්වය විශිෂ්ටඥානායෙන් දැන මධ්‍යයෙහි ප්‍රඥායෙන් නො ඇලෙයි, ඔහු මහාපුරුෂයෙකි කියමි. හේ මෙ ලොවහි තෘෂ්ණා සිබ්බතිය ඉක්මැ ගියේ යි.

නිස්ස මෙකෙය්‍යමාණව පාවජා නිමි.

පුණ්ණකමාණව පාවජා

1047. (ආයුෂ්මත් පුණ්ණක මෙසේ විවාරයි:) තෘෂ්ණා රහිත වූ, (එහෙයින්) අටලෝභදම්හි කම්පා රහිත වූ අකුලෙ මූලාදිය දක්නා සුලු වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා ප්‍රශ්නායෙන් ප්‍රයෝජන ඇත්තමෝ ආමහ. ලෙලොවැ සෘෂිහු ය, මනුෂ්‍යයෝ ය, ක්ෂත්‍රියයෝ ය, බ්‍රාහ්මණයෝ ය යන බොහෝ යාගකරුවෝ කුමක් ඇසීරි කළහු දෙවියනට දෙයධම්ය පයෝජන කෙරෙත් ද? (යාග කෙරෙත් ද?) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එ කරුණ දිඹවහන්සේ පුළුවුය්මි. කෙල කරුණ වදළ මැනැවි.

1048. (බ්‍රහ්ම මෙසේ වදළහ: පුණ්ණකය,) මෙ ලොකයෙහි සෘෂිහු ය, මනුෂ්‍යයෝ ය, ක්ෂත්‍රියයෝ ය, බ්‍රාහ්මණයෝ ය යන මෙබඳු යම් බොහෝ යාගකරුවෝ දෙවියනට යාග කෙරෙත් ද, පුණ්ණකය, ඔහු ජරාව (සසරයක්) නිසා මෙ මනුෂ්‍යාදි භාවය පත්තනාහු (දෙවියනට) යාග කෙරෙත්.

- 1049 යෙ කෙවි මෙ ඉසයො මනුජා (ඉට්ඨායස්සා පුණ්ණකො)
 ඛන්තියා බ්‍රාහ්මණා දෙවතානං
 යඤ්ඤාමකප්පධිස්ස පුට්ඨ ඉධ ලොකෙ
 කම්මස්ස නෙ භගවා යඤ්ඤපථෙ අප්පමන්තා
 ආතාරු ජාතිඤ්ඤා ජරං ව මාරිස
 පුට්ඨාමි තං භගවා බ්‍රුහි මෙතං.
- 1050 ආසිංසනති¹ රොමයනති
 අභිජ්ජනති පුහනති (පුණ්ණකාති භගවා)
 කාමාභිජ්ජනති පටිට්ඨ ලාභං,
 නෙ යාජයොගා භවිරාගරත්තා
 නාතරිස්ස ජාතිජරනති බ්‍රුමි.
- 1051 නෙ ඉව නාතරිස්ස යාජයාගා (ඉට්ඨායස්සා පුණ්ණකො)
 යඤ්ඤාති ජාතිඤ්ඤා ජරඤ්ඤා මාරිස,
 අථ කො වරහි දෙව මනුස්සලොකෙ
 අතාරි ජාතිඤ්ඤා ජරඤ්ඤා මාරිස
 පුට්ඨාමි තං භගවා බ්‍රුහි මෙතං.
- 1052 සඛ්ඛාය ලොකස්මිං පරොචරාති² (පුණ්ණකාති භගවා)
 යස්සිඤ්ඤා තස්සි කුභිඤ්ඤා ලොකෙ,
 සතො ව්‍යුමො අනිසො නිරාසො
 අතාරි සො ජාතිජරනති බ්‍රුමිති.

පුණ්ණකසුඤ්ඤා තතියං³.

5-4

මෙතනගුසුතනං⁴

- 1053 පුට්ඨාමි තං භගවා බ්‍රුහි මෙතං (ඉට්ඨායස්සා මෙතනගු)
 මඤ්ඤාමි තං වෙදගුං භාජිත්තං,
 කුටො නු දුක්ඛා සමුද්ගතා ඉමෙ
 යෙ කෙවි ලොකස්මිං අනෙකරුජා.

1. ආසිංසනති - ම ඡ සං.

2. පරොචරාති - ම ඡ සං.

3. පුණ්ණකමාණව පුට්ඨා තතියං.

4. මෙතනගුමාණව පුට්ඨා - ම ඡ සං.

1049. (ආයුෂ්මත් පුණණක මෙසේ විවාරයි: මෙ ලෝකයෙහි සෘෂිහු ය, මනුෂ්‍යයෝ ය, ක්ෂත්‍රියයෝ ය, බ්‍රාහ්මණයෝ ය, යන මෙබඳු බොහෝ යාගකරුවෝ දෙවියනට යාග කෙරෙත් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කිම, ඔහු යාගයෙහි අප්‍රමත්ත වූවාහු ජාතියත් ජරාවත් තරණය කළාහු ද? නිදුකාණන් වහන්ස එය මුඛවහන්සේ විවාරම්. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල කරුණ මට වදළ මැනවි,

1050. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ:) පුණණකය, ඔහු රූපප්‍රතිලාභදිය ප්‍රාථිනා කෙරෙති. (යාගාදිය) පසසත්. (රූපාදි) ප්‍රතිලාභය පිණිස වාග්හෙද කෙරෙත්. පුජා කරත්. රූපාදි ප්‍රතිලාභය සඳහා පුනපුනා කාමයන් මැ (අපට වුව මැනවැයි) කියත්. යාගයෙහි යෙදුනු, භවරාගයෙන් රැදුනු ඔහු ජාතිජරාදි (සසර දුක) තරණය නො කළහ යි කියමි.

1051 (ආයුෂ්මත් පුණණක මෙසේ විවාරයි:) නිදුකාණන් වහන්ස, යාජයොග වූ ඔහු ඉදින් යාගයන් කරණ කොට ජාතියත් ජරාවත් තරණය නො කළාහු නම්, නිදුකාණන් වහන්ස, එකල්හි දෙවිච්ඡිත්තිය ලොව කවරෙක් ජාතියත් ජරාවත් තරණය කෙළේ ද? එ කරුණ පුළුවුණි භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල මට වදළමැනව.

1052. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේවදළහ: පුණණකය,) සත්ත්ව ලෝකයෙහි (පරාත්මභාව ස්ථාත්මභාවාදි) පරාවරයන් නුවණින් විමසා (දත්) යම් ක්ෂිණාසුවයක්හට ලොවැ කිසි තැනෙක්හි ඉඤ්චිතයෙන් නැද්ද, (සත්හුන් කෙලෙස් ඇති හෙයින්) ශාන්ත වූ කායදුස්වරිතාදි ධූම විරහිත වූ (රාගාදි) උපද්‍රව රහිත වූ ආශා රහිත වූ එ ක්ෂිණාසුව තෙම ජාතිජරා තරණය කෙළේයයි කියමි.

පුණණක මාණව පාවිච්ඡා නිමි.

5 - 4

මෙත්තගුමාණව පාවිච්ඡා

1053 (ආයුෂ්මත් මෙත්තගු මෙසේ පිළිවිත්:) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ තෙල කරුණ පුළුවුණි. වදළ මැනව. මුඛ වහන්සේ ඥානවේදයාගේ පරතෙරට පැමිණි කෙනකුන් කොට වැඩු සිත් ඇති කෙනකුන් කොට හඳිමි. ලෝකයෙහි අනේකස්මිභාව වූ යම් කිසි දුක් කෙනෙක් වෙත් ද, මෙ දුඃඛයෝ කොයින් උපන්නාහු ද?

- 1054 දුක්ඛස්ස වෙ මං පභවං අපුච්ඡයි (මෙඤ්ඤති භගවා)
තං තෙ පටික්ඛාමී යථා පජානං,
උපධිනිදානා පභවන්ති දුක්ඛා
යෙ කෙවි ලොකස්මිං අනෙකරූපා.
- 1055 යො වෙ අවිද්ධා උපධිං කරොති
පුනපුනං දුක්ඛමුපෙති මජ්ඣ,
තස්මා හි ජානං උපධිං න කසිරා
දුක්ඛස්ස ජාතිපභවානුපස්සි.
- 1056 යත්තං අපුච්ඡිමහ අක්කධි නො (ඉච්චායස්මාමෙඤ්ඤ)
අඤ්ඤං තං පුච්ඡාමි තදිඛිත මුඛි.
කථංඤ්ඤා ධීරා විතරංග්ගි ඔසං
ජාතිජරං සොකපරිද්දවඤ්ඤා,
තං මෙ මුනී සාධු වියාකරොහි
තථා හි තෙ විදිතො එස ධම්මො
- 1057 කිත්තධිස්සාමි තෙ ධම්මං (මෙඤ්ඤති භගවා)
දිට්ඨො ධම්මෙ අනිතිහං,
යං විදිතා සතො වරං තරෙ ලොකෙ විසත්තිකං.
- 1058 තඤ්ඤාහං අභිනන්තම් මහෙසි ධම්මමුත්තමං,
යං විදිතා සතො වරං තරෙ ලොකෙ විසත්තිකං.
- 1059 යං කිඤ්චි සම්පජානාසි (මෙඤ්ඤති භගවා)
උදධං අධො තිරියඤ්ඤාපි මජ්ඣෙක,
එතෙසු නන්දිඤ්ඤා නිවෙසනඤ්ඤා
පනුජ්ජා විඤ්ඤාණං භවෙ න තිට්ඨ.
- 1060 එවංවිහාරි සතො අප්පමත්තො
භික්ඛු වරං භික්ඛා මමාසිනාති,
ජාතිං ජරං සොකපරිද්දවඤ්ඤා
ඉධෙව විද්ධා පජ්ඣෙය්‍යා දුක්ඛං.

1054. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: මෙකතගු මාණව-
යෙති,) ඉදින් තෝ ජාත්‍යාදි දුක්ඛ කාරණය විචාරති නම්, එය පසක්
කොට දකුටකු සෙයින් තොපට පවසමිහ. ලෝකයෙහි අනෙකක්වරුප
වූ යම් දු:ඛයෝ වෙත් නම්, එ හැම දු:ඛයෝ (තෘෂ්ණාදි) උපධි හේතුවෙන්
උපදනාහ.

1055. අපණ්ඨිත වූ යමෙක් (තෘෂ්ණාදි) උපධිය කෙරේ ද, මඤ්ජුසා
වූ හෙතෙම පුතපුතා සසර දුක්ඛ පැමිණෙයි. එහෙයින් (සංස්කාරයන්
අතිත්‍යාදි විසින්) දන්තෝ සංසාරදු:ඛය ජාතිය ප්‍රභව කොට ඇතැ'යි
දක්නේ (තෘෂ්ණාදි) උපාධිය නො කරන්නේ යි,

1056. (ආයුෂ්මත් මෙකතගු මෙසේ පිළිවිත්:) අපි යමක් විචාළමෝ
නම්, එය මුඛ වහන්සේ අපට වදළුසේක. අනෙක් කරුණකුදු මුඛ වෙතින්
විචාරමි. ඒකාන්තයෙන් එය දැන් වදළුමැනව. ධීරයෝ (කාමාදි වතුර්විධ)
ඔසයන් ජාති ජරා ශෝකපරිදේවදුකත් කෙසේ තරණය කෙරෙත් ද?
සර්වඥමුනි වූ මුඛ වහන්සේ අයදිමි. එය මට විසඳා වදළු මැනැවි. යම්
හෙයෙකින් මුඛ වහන්සේ විසින් තෙල දහම (සත්ත්වයන් විසින් අව-
බෝධ කරණ සේ පැනවිම් වශයෙන්) දන්නාලද ද, එහෙයින්..

1057 (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: මෙකතගු මානවකය,) ස්මෘතිමත් වූ
හැසිරෙනුයේ දක්නා ලද දු:ඛාදිධර්මයෙහි නොහොත්
මෙ අත්බවහි මැ ආත්මප්‍රත්‍යක්ෂ වූ යම් ධර්මයක් දැන ලොවැ
විසත්තිකා සඬායාන තෘෂ්ණාව තරණය කෙරේ නම්, එ නිර්වාණ-
ධර්මයන් (නිර්වාණගාමිනීප්‍රතිපද්ධර්මයන්) තොපට ප්‍රකාශ කරන්නෙමි.

1058. මහර්මින් වහන්ස, ස්මෘතිමත් වී හැසිරෙනුයේ යම් ධර්මයක්
දැන ලොවහි විසත්තිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කරන්නේ නම්
මම මුඛවහන්සේගේ එ (ධර්මදොෂක) භාෂිතය ද එ උත්තම ධර්මය ද
පතමි.

1059. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: මෙකතගු මාණව-
කය,) අනාගතකාලාදි උඩ ද අතීතකාලාදි යට ද (වර්තමානකාලාදි)
මැද සරය ද වූ යම් කිසි ධර්මජාතයක් තෙපි දැනිවු නම් තෙල උර්ධ-
වාදි ධර්මයෙහි තෘෂ්ණා හා දෘෂ්ටිනිවේසනය ද අභිසංස්කාරවිඤානය ද
දුරු කරව, දුරු කොට (උභය) භවයෙහි නො සිටින්නේ යි.

1060. මෙසේ වසන සුළු ස්මෘතිමත් වූ අප්‍රමත වූ මහණ තෘෂ්ණා-
දෘෂ්ටිමමාසිතයන් හැරපියා හැසිරෙන්නේ විද්වද් වූයේ මෙ සස්තෙහි මැ
නොහොත් මෙ අත්බවහි මැ ජාතිය ද ජරාව ද, ශෝකපරිදේවදුක ද
දුරු උන්නේ යි.

- 1061 එතාහිනඤ්ඤානං මහෙසීනො, (ඉට්ඨායස්මා මේඤ්ඤානං)
සුඤ්ඤානං ගොතම නුද්ධං,
අද්ධා හි හගවා පහාසි දුක්ඛං
තවා හි තෙ චිදිතො එස ධරෙමා.
- 1062 තෙ වාපි නුත පජ්ඣෙය්‍ය දුක්ඛං
යෙ තං මුනි අට්ඨිතං ඔව්ඤ්ඤානං,
තං තං නමස්සාමී සමෙව්ව නාග
අප්පෙව මං හගවා අට්ඨිතං ඔව්ඤ්ඤානං.
- 1063 යං බ්‍රාහ්මණං වෙදගුං ආභිජ්ඣෙය්‍ය (මේඤ්ඤානං හගවා)
අභිජ්ඣිතං කාමහවෙ අසත්තං,
අද්ධා හි යො ඔසමිමං අතාරි
තිශ්ණො ව පාරං අබ්චො අකමෙඛා.
- 1064 විද්ධා ව යො වෙදගු නරො ඉධ
හවාහවෙ සබ්බමිමං විසජ්ජ,
යො විතතමො අනිසො නිරායො
අතාරි යො ජාති ජරන්ති බ්‍රුමිති
- මේඤ්ඤානසූතං වතුඤ්ඤානං.

5-5

ධොතකසූතං²

- 1065 පුට්ඨාමී තං හගවා බ්‍රුහි මේතං (ඉට්ඨායස්මා ධොතකො)
වාචාහිකමිමාමි මහෙසී තුයහං,
තව සුඤ්ඤානං කිංකරං
සිංහෙති නිබ්බානං මුත්තං
- 1066 තෙන භාතස්ස කරොති (ධොතකානි හගවා)
ඉධෙව නිප්පකො යතො,
ඉතො සුඤ්ඤානං නිප්පකං
සිංහෙති නිබ්බානමත්තං

1 මේඤ්ඤානසූතං වතුඤ්ඤානං - ම: ඡ. සං.

2. ධොතකමාණව පුට්ඨා - ම: ඡ. සං.

1061 (ආයුෂ්මත් මෙකතගු මෙසේ විවාරයි:) මහර්මී වූ මුඛවහන්සේගේ තෙල වචනය සතුටින් පිළිගැනීමි. ගෞතමයන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ විසින් නිරූපයි වූ නිර්වාණය මොනොවට ප්‍රකට කරණලද. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒකාන්තයෙන් ම වර්තද්‍රව්‍යය දුරුණු ද. එහෙයින් මැ මුඛ වහන්සේ විසින් තෙල දහම දන්නාලද.

1062 මුනි වූ මුඛවහන්සේ යමකුන්ට සකසා ඔවාදෙනසේක් ද, ඔහුද ඒකාන්තයෙන් දුක් දුරලන්නාහ'යි හභිම. බුද්ධතාගයන් වහන්ස, එහෙයින් වෙත පැමිණ මුඛ වහන්සේ නමිදිමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මට එක්වන් අවවාද කරණ සේක් නම් මැනැවි.

1063. (බුදුහු මෙසේ වදළහ: මෙකතගු මාණවකය,) තෝ බාහිතපාප බ්‍රාහ්මණ වූ යමෙක්හු, සිවුමග නැණින් නිවනට පැමිණියකු කොට රාගාදී කිසිඳු රහිතයකු කොට කාමයෙහි දු භවයෙහි දු නො ඇලුනක්හු කොට දනිහි නම්, ඒකාන්තයෙන් හෙ (කාමාදී වූ) මෙ වතුරොසය තරණය කෙළේ ය. ඔසතරණ කළ (රාගාදී) ටිල රහිත වූ (දු:ඛාදියෙහි) කාචක්ෂා රහිත වූ හේ නිර්වාණ පාරයට ගියේ යි.

1064. තවද මෙ සස්තෙහි (මෙ අත්බැවිහි හෝ) යම් පුද්ගලයෙක් විද්වද් වූ ඥානවෙදයෙන් නිවණට පත්වූයේ කුදුමහත් භවයෙහි රාගාදී වූ සංඛ්‍යා දුරුලා සිටියේ ද, විගතකාෂණා ඇති හේ උපද්‍රව නැතිගේ ආශා රහිත වූයේ ය. හෙ ජාති ජරා (මරණ) තරණය කෙළේ යයි කියමි යි.

මෙකතගුමාණව පාවිඡා නිමි.

5 - 5

ධොතකමාණව පාවිඡා

1065. (ආයුෂ්මත් ධොතක මෙසේ විවාරයි:) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ පුළුස්සමි. තෙල කරුණ මට වදළමැනැවි. මුඛ වහන්සේගේ වචනය රුස්නෙමි, මුඛ වහන්සේගේ ධර්මනිර්සොෂය අසා රාගාදිය නිවනු සඳහා අධිශීලාදියෙහි හික්මෙන්නෙමි.

1066. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: ධොතකය,) එසේ වී නම් මෙහි මැ නුවණැති වැ සමානිමත් වැ වැර වඩව. මාගේ වදන් අසා මෙ සස්තෙහි තමාගේ නිවන් පිණිය හික්මෙන්නේය.

- 1067 පසාමිහං දෙවමනුසං ලොකෙ (ඉට්ඨායසමාධොතකො)
අකිංකරං බ්‍රාහ්මණං දුරියමානං,
තං තං නමසාමී සමනතවකඛු
පමුඤ්ඤාමං සකක කථංකථාමි
- 1068 නාහං ගමීසාමී¹ පමොවනාය (ධොතකාති හගවා)
කථංකථී ධොතක කඤ්චී ලොකෙ,
ධර්මඤ්ඤායෙවධං ආජානමානො²
ඵටං තුටං ඔසමීමං තරෙසි.
- 1069 අනුසායං බ්‍රාහ්ම කරණායමානො (ඉට්ඨායසමා ධොතකා)
විවේකධර්මං යමහං විජ්ඣං,
යථාහං ආකාශොව අව්‍යාපජ්ජමානො
ඉධෙව යනො අසිනො චරෙයාං.
- 1070 කිත්තධිසාමී තෙ සත්තීං (ධොතකාති හගවා)
දිවෙස්ස ධම්මෙ අනීතිහං,
යං විදිත්වා සනො චරං තරෙ ලොකෙ විසත්තිකං.
- 1071 තං වාහං අභිනන්දමී (ඉට්ඨායසමා ධොතකො)
මහෙසි සත්තීමුත්තමං,
යං විදිත්වා සනො චරං තරෙ ලොකෙ විසත්තිකං.
- 1072 යං කිඤ්චි සමපජානාසි (ධොතකාති හගවා)
උඤ්ඤං අධො තිරියඤ්චාපි මරෙකි:
ඵතං විදිත්වා සධෙතාති ලොකෙ
හවාහවාය මාකාසි තණ්හනති.

ධොතකසුත්තං පඤ්චමං³.

1. සමීසසාමී-සාහා; සමිසාමී-ඉ.
2. අභිජානමානො - ම ජ ස.
3. ධොතක මාණව පුරිස් පඤ්චමී - ම ජ ස.

1067. (ආයුෂ්මත් ධොතක මෙසේ විවාරයි:) මම දෙවමීනිස්ලොවහි හැසිරෙන, රාගාදිකිකෘත රහිත වූ (බාහිතපාප හෙයින් බ්‍රාහ්මණ වූ දේවානිදේවයන් දැන් දක්මි. සමතැස් ඇතියානෙති, එබඳු වූ මුඛ වහන්සේ නමදිමි. ශාක්‍යයන් වහන්ස, විචිකිත්සායෙන් මා මුදනු මැනව.

1068. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ දෙසුහ: ධොතකය,) මම ලෝකයෙහි විචිකිත්සා ඇති කිසිවකු මුදන්නට නො හැක්කෙමි. (උත්සාහ නො කරමි.) තෙපි ශ්‍රෙණි ධර්මය ද දැන ගනිමින් මෙසේ මේ කාමාදිවතුරොස තරුණය කරව.

1069. (ආයුෂ්මත් ධොතක මෙසේ විවාරයි:) ශ්‍රෙණියන් වහන්ස, සියලු සංස්කාරයන්ගෙන් විචික්ත වූ යම් නිච්ඡාණධර්මයක් මම දැනගත්තෙමි නම්, ආකාශය සෙයින් මම යම්සේ නානා ප්‍රකාරභාවයට නො යන්නෙමි නම්, මෙ අස්තෙහි මැ හුන්නෙමි නොහොත් නිවුණෙමි, (තෘෂ්ණාදාමි) නි:ශ්‍රය රහිත වැ හැසිරෙන්නෙමි නම්, එසෙයින් අනුකම්පා කරණයේක් (මට) අනුශාසනා කළ මැනව.

1070. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළුසේක: ධොතකය,) ඝෞතිමත්ව හැසිරෙනුයේ දක්නාලද දු:ඛාදිධර්මයෙහි නොහොත් මෙ අත්බැවිහි මැ තමාට පසක් වූ යම් දහමක් දැන ලෝකයෙහි වියහකිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කෙරේ නම්, එ නිච්ඡාණධර්මය ද (නිච්ඡාණගාමිනී ප්‍රතිපද්ධර්මය ද) තොපට ප්‍රකාශ කරන්නෙමි.

1071. (ආයුෂ්මත් ධොතක මෙසේ කීය:) මහර්මින් වහන්ස, ඝෞතිමත් වැ හැසිරෙනුයේ යම් දහමක් දැන ලෝකයෙහි වියහකිකා නම් ((තෘෂ්ණාව), තරණය කෙරේ නම් මම මුඛ වහන්සේගේ එ ධර්මද්‍රෝශනක-වචනය ද රුස්මි. ඒ උත්තම ශාන්තිය ද පිළිගන්නි.

1072. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළුසේක: ධොතකය,) ((අනාගතාදි) උඨ ය, (අතීතාදි) යට ය (වතීමානකාලනම් වූ) මධ්‍යය වූ සරස දැයි යම් කිසි ධර්මජාතයක් තෝ දනිති නම් තෙල ධර්මජාතය ලෝකයෙහි සඬය යයි දැන කුදුමහත්භවය සඳහා තෘෂ්ණා නො කරව යි.

ධොතකමාණව පාවජා නිමි.

උපසිවසුතතං¹

- 1073 එකො අහං සකක මහත්තමොසං (ඉව්වායසමා උපසිවො)
අනිසසිතො නො විසහාමි තාරිතුං,
ආරමිණං බ්‍රහ්මි සමන්තවකචු
යං නිසසිතො ඔසමිමං තරෙය්‍යං.
- 1074 ආකිඤ්චිඤ්ඤං පෙකඛමානො සතීමා (උපසිවාති හගවා)
නාත්ති නිසසාය තරඤ්ඤ ඔසං,
කාමෙ පහාය වීරතො කථාහි
තණ්හකඛයං නත්තමහාහිපසං².
- 1075 සබ්බෙසු කාමෙසු යො වීතරාගො (ඉව්වායසමා උපසිවො)
ආකිඤ්චිඤ්ඤං හිසසිතො හිතං³ යඤ්ඤං,
සඤ්ඤා විමොකෙඛ පරමෙ විමුක්තො
තිට්ඨෙති සො තස්ස අනාත්‍යයාසී⁴.
- 1076 සබ්බෙසු කාමෙසු යො වීතරාගො (උපසිවාති හගවා)
ආකිඤ්චිඤ්ඤං හිසසිතො හිතං³ මඤ්ඤං,
සඤ්ඤා විමොකෙඛ පරමෙ විමුක්තො
තිට්ඨෙය්‍ය සො තස්ස අනාත්‍යයාසී.
- 1077 තිට්ඨෙති ටෙ යො තස්ස අනාත්‍යයාසී (ඉව්වායසමා උපසිවො)
සුගම්චි වසානං සමන්තවකචු,
තතෙව සො සිති සියා විමුක්තො
වචෙට්ඨ විඤ්ඤාණං තථා විධස්ස.
- 1078 අවුච්ඡි යථා වාතවේගෙන ඛින්නා (උපසිවාති හගවා)
අත්ථං පලෙති න උපෙති සබ්බං,
එවං මුනි නාමකායා විමුක්තො
අත්ථං පලෙති න උපෙති සබ්බං.

1. උපසිව මාණව පුරුෂ ම ජ ස.
2. රත්තමහාහිපසං - ස්‍යා
3. හතා - ම ජ ස.
4. අනාත්‍යයාසී ස්‍යා - ක:

උපසිවමාණව පාවජා

1073. (ආයුෂ්මත් උපසිව මෙසේ ඇසී:) ශාක්‍යමුනීන්ද්‍රයන් වහන්ස, එකලා වූ මම (කිසි පුභුලකු හෝ දහමක් හෝ) ඇසුරු නො කෙළෙමි (කාමාදි) මහත් ඔසත්රණය කරන්නට නො හැකි වෙමි. සමතැස් ඇති සර්වඥයන් වහන්ස, යම් කිසි දහමක් හෝ පුභුලකු ඇසුරු කෙළෙමි මෙ කෙළෙස්වතුරු තරණය කෙරෙමි නම් එ නි:ශ්‍රය වදරණසේක්වා.

1074. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: උපසිවය,) සිහි ඇතියෙහි ආකිඤ්ඤායතනසමාපත්තිය (අනිත්‍යාදි විසින්) දක්මින් 'නස්සි කිඤ්ඤි'යි පැවැති එ සමවත ඇසුරු කොට මෙ වතුරොසය තරණය කර වසාකාම ක්ලෙශකාමයන් හැරපියා, කපංකපා සංඛ්‍යාත විවිකිත්සා-යෙන් වෙන් වූයෙහි දවරැහි තෘෂ්ණාක්ෂය සංඛ්‍යාත නිවන විභූත කොට දක්නෙහි.

1075. (උපසිව ආයුෂ්මත් මෙසේ ඇසී:) යමෙක් සියලු කාමයන්හි පහවූ රාග ඇත්තේ අන්‍ය වූ යට සමවත් හැරපියා ආකිඤ්ඤායතන-සමාපත්තිය ඇසුරු කෙළේ උත්තම සංඤ්චිමොක්ෂයෙහි ඇලුනේ නම්, 'හේ එ ආකිඤ්ඤායතන ඛබලොවහි විශොගයට නොයනසුලු වැ සිටිනේ ද?

1076. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: උපසිවය,) යමෙක් හැම කාමයන්හි විතරාග වූයේ අන්‍ය වූ යට සමවත් හැරපියා ආකිඤ්ඤා-යතනසමාපත්තිය ඇසුරු කෙළේ එ උත්තමසංඤ්චිමොක්ෂයෙහි ඇලුනේ නම් හෙතෙම (එයින්) නො පිරිහෙමින් එ ආකිඤ්ඤායතන-ශ්‍රවණලොකයෙහි (කප්පැටදහසක්) සිටුනේ යි.

1077. (ආයුෂ්මත් උපසිව මෙසේ විචාරයි:) සමතැස් ඇති සර්වඥයන් වහන්ස, ඉදින් හේ එයින් නොපිරිහෙන සුලු වැ නොයෙක් හවුරු සියදහස් ගණන් එ ආකිඤ්ඤායතනයෙහි සිටිනේ නම්, හෙතෙම එහි මැ දුකින් මිදුනේ ශීතීභාවයට පැමිණියේ එහි මැ සිටිනේ ද? එ බදු වූ වහුගේ විඤ්ඤය එහි ම පිරිනිවේ ද?

1078. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: උපසිවය,) වෘතවෙගයෙන් බැහැර කරණ (නිවන) ලද ශීතීසිලෙක් යම්යේ අඤ්ඤායට යේ නම්, (අසෝ දිගට ගියේ යැයි) ව්‍යවහාරයට නො යේ නම්, එසෙයින් මැ (එහි උපත්) ශෛක්ෂමුනී තෙම නාම කයින් මිදුනේ අඤ්ඤායට යෙයි. ක්ෂත්‍රියාදි ව්‍යවහාරයට නො යෙයි.

1079 අත්ථංගතො යො උද වා සො නත්ථි (ඉව්වායසො උපසිවො)
උද්වු වෙ සසන්තියා අරොගො,
තං මෙ මුනි සාධු වියාකරොති
තථා හි තෙ විදිතො එස ධම්මො

1080 අත්ථංගතස්ස න පමාණමත්ථි (උපසිවොති භගවා)
යෙන නං වජ්ජං තං තස්ස නත්ථි,
සංඛෙසු ධම්මෙසු සමුහතෙසු
සමුහතා වාදපථාපි සංඛෙති

උපසිවසුඤ්ඤා.¹

5 - 7

නන්දසුඤ්ඤා.²

1081. සත්ථි ලොකෙ මුනියො (ඉව්වායසො නන්දො)
ජනා වදන්ති තස්මිං කථංසු'
ඤාණප්පභ්වං ගතො මුනිං වදන්ති
උද්වු වෙ ජීවිතෙත්ථුප්පභ්වං.

1082. න දිට්ඨියා න සුත්තියා න ඤාණෙන³ (නන්දති භගවා)
මුනිධ නන්ද කුසලා වදන්ති,
විසෙතිකත්වා අනිසා නිරාසා
වරන්ති යෙ තෙ මුනියොති බ්‍රූමි.

1083. යෙ කෙවිමෙ සමණව්‍යාභමණා සෙ (ඉව්වායසො නන්දො)
දිට්ඨෙත සුතෙතාපි³ වදන්ති සුද්ධිං,
සිලබ්බතෙතාපි වදන්ති සුද්ධිං.
අනෙකරූපෙත වදන්ති සුද්ධිං.
කම්මස්සු තෙ භගවා තත්ථ යථා වරන්තා
අතාරු ජාතිඤ්ඤා ජරඤ්ඤා මාරිස
පුච්ඡාමි තං භගවා බ්‍රූහි මෙතං.

1. උපසිව මාණව පුරාණ ජවධි - මජ්ඣ.

2. නන්දමාණවපුරාණ - මජ්ඣ.

3. දිට්ඨියා න සුත්තියා න ඤාණෙන න සිලබ්බතෙත - සී. ඉ.

1079. (ආයුෂ්මත් උපසිධි මෙසේ ඇසීය:) මුනින්ද්‍රයන් වහන්ස, එ අරුපි ආයාහි පුද්ගල අක්‍රමයට ගියේ නොහොත් අවිද්‍යාමාන වූයේ ද? නොහොත් හේ ඒකාන්තයෙන් ශාශ්වත භාවයෙන් අරොග වූයේ (අවිපරි-ණාම ස්වභාවයෙන්) සිටිනේ ද? මුනින්ද්‍රයන් වහන්ස, එය මට මැනවින් ප්‍රකාශ කොට වදළ මැනව. යම් හෙයකින් මුඛ වහන්සේ විසින් තෙල දන්තාලද ද, එහෙයිනි.

1080. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: උපසිවය, අනුපාදපරිනිර්වාණයෙන් පිරිනිව්‍යාහට (රූපාදි) ප්‍රමාණයෙක් නැත. රාගාදි යම් ප්‍රමාණයකින් ඔහට කියත් නම්, එ ප්‍රමාණය ඔහට නැත (ස්කන්ධාදි) සියලු ධර්මයන් නැසූ කල්හි හැම වාදපථයෝ ද නසනලද වෙතියි.

උපසිවමාණව පාඨයා නිමි.

5 - 7

නානුමාණව පාඨයා

1081. (ආයුෂ්මත් නානුමාණවක මෙසේ විචාරයි:) ලොවහි ක්ෂත්‍රියාදි ජනයෝ ආර්ථික නිගණ්ඨාදි මුනිහු ඇතැයි කියත්. එය කෙසේ ද? (යමාපකි, අභිඤ) ඤානයෙන් සමුපෙත වුවහු මුනි යයි කියත් ද? නොහොත් රූක්ෂපීචනයෙන් සමුපෙත වුවහු මුනි යයි කියත් ද?

1082. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ:) නානුයෙනි, මෙසස්නෙහි ස්කන්ධාදියෙහි හෝ) දක්ෂයෝ දෘෂ්ටියෙන්, ශ්‍රැතියෙන් ඤානයෙන් මුනි යයි නො කියත්. යම් කෙනෙක් කෙලෙස් සොහොන නසා (රාගාදි) ව්‍යසන රහිත වැ නිරාශ වැ හැසිරෙත් නම්, ඔහු මුනිහු යයි මම කියමි.

1083. (ආයුෂ්මත් නානුමාණවක මෙසේ විචාරයි:) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් කිසි මහණ බමුණු කෙනෙක් දෘෂ්ටියෙනු, ශ්‍රැතියෙනු, භූතියෙනු (මුක්තිය) කියත් නම්, ශීලමුතියෙනු, භූතියෙකියත් නම්, අනේකවිධ කොතුහලමඛනලයෙනු, භූතියෙකියත් නම්, නිද්‍රානාන් වහන්ස කීම, (එ දෘෂ්ටිගතිකයෝ) එ දෘෂ්ටියෙහි ගුප්ත වැ වෙසෙන්නාහු ජාතියත් ජරාවත් තරණය කළාහු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ පුළුවන්. තෙල කරුණ වදළමැනවි.

1084. යෙ කෙව්ථාම සමණව්‍යාභුණං සෙ (නන්දනි හගවා)
දිව්‍යෙන සුතෙනාපි¹ වදන්ති සුද්ධිං.
සීලබ්බතෙනාපි වදන්ති සුද්ධිං.
අනෙකරූපෙන වදන්ති සුද්ධිං,
කිංකාරි තෙ තස් යථා වදන්ති
නාකරි-සු ජාතිජරන්ති බ්‍රුමි
1085. යෙ කෙව්මෙ සමණව්‍යාභුණං සෙ (ඉච්චායඤ්ඤා නන්ද)
දිව්‍යෙන සුතෙනාපි¹ වදන්ති සුද්ධිං.
සීලබ්බතෙනාපි වදන්ති සුද්ධිං.
අනෙකරූපෙන වදන්ති සුද්ධිං.
1086. තෙවෙ² මුනි බ්‍රාහ්මි අනොසනිණ්ණො
අථ කො වරහි දෙවමනුසංලොකෙ,
අනාපි ජාතිකුඤ්ඤා ජරකුඤ්ඤා මාරිස
සුච්ඡාමි තං හගවා බ්‍රුමි මෙතං.
1087. නාහං සබ්බෙ සමණව්‍යාභුණං සෙ (නන්දනි හගවා)
ජාතිජරාය හිවුතාති බ්‍රුමි
යෙ සුධි දිව්‍යං ව සුතං මුතං වා
සීලබ්බතං වාපි පහාය සබ්බං.
අනෙකරූපමපි පහාය සබ්බං,
තණ්හං පරිඤ්ඤා අනාසවා සෙ
තෙ වෙ නරා ඔසතිණ්ණාති බ්‍රුමි.
1088. එතාහි නන්දමි වචො මහෙසිනො (ඉච්චායඤ්ඤා නන්ද)
සුනිත්තිතං ගොතම නුපට්ඨතං
යෙ සුධි දිව්‍යං ව සුතං මුතං වා
සීලබ්බතං වාපි පහාය සබ්බං,
අනෙක රූපමපි පහාය සබ්බං.
තණ්හං පරිඤ්ඤා අනාසවා සෙ
අහමි තෙ ඔසතිණ්ණාති බ්‍රුමිති.

නන්දසුඤ්ඤානං සන්තමං³.

1. දිව්‍යසුතෙනාපි-ම.ජ.ස.
2. ස වෙ - පිච්ඡ.
3. නන්දමාණව පුරිස් සත්තමි

1084. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: නන්දයෙනි,) මෙ යම් කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් දෘෂ්ටියෙනුයු ග්‍රහයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් නම්, ශීලමුතයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් නම්, අනෙකවිධ කොතුහලමඛයලයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් නම්, වැලින් ගිණු එ දෘෂ්ටියෙහි ගුප්ත වැ වෙසෙත් නම් (ඔහු) ජාතිය හා ජරාව හා තරණය නො කළහ'යි කියමි.

1085. ආයුෂ්මත් නන්දමාණවක මෙසේ විචාරයි: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙ යම් කිසි මහණබමුණු කෙනෙක් දෘෂ්ටියෙනුයු ග්‍රහයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් ද ශීල මුතයෙනුයු ඉද්ධිය කියත්ද අනෙකවිධ කොතුහල-මඛයලයෙනුයු ඉද්ධිය කියත් ද,

1086. මුනින්ද්‍රයන් වහන්ස, ඉදින් එ දෘෂ්ටිගතියෙන් ඔසතරණය නො කළවුනැ'යි වදරණයෙක් නම්, නිදුකානන් වහන්ස, එසේවත් මැ දෙවිමිනිස් ලොවහි කවර කෙනෙක් ජාතියත් ජරාවත් තරණය කළාහු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේ පුළුවුමි. තෙල කරුණ වදළ මැනැවි.

1087. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: නන්දයෙනි,) මම හැම මහණබමුණෝ ජාතිජරා විසින් අවුරණලදහ'යි නො කියමි. මෙ ලොවහි යම් කෙනෙක් හැම දෘෂ්ටිඉද්ධිය ද ග්‍රහඉද්ධිය ද මුතඉද්ධිය ද ශීලමුතඉද්ධිය ද හැරපියා හැම අනෙකවිධ කොතුහලමඛයලඉද්ධිය ද හැරපියා තෘණාව පිරිසිදු දෑන අනාසුච වූහු ද එ පුද්ගලයෝ එකැතින් ඔසතරණය කළහ'යි කියමි.

1088. (ආයුෂ්මත් නන්දමාණවක මෙසේ කියයි:) මහර්මී වූ මුඛ වහන්සේගේ තෙල භාෂිතය මම සතුවින් පිළිගනිමි. ගෞතමයන් වහන්ස, උපධි රහිත වූ නිවණ මොනොවට ප්‍රකටකරණලදය මෙ ලොවහි යම් කෙනෙක් හැම දෘෂ්ටිඉද්ධිය ද ග්‍රහඉද්ධිය ද මුතඉද්ධිය ද ශීලමුතඉද්ධිය ද හැරපියා අනෙකවිධ වූ හැම කොතුහලමඛයලඉද්ධිය ද හැරපියා ත්‍රිවිධ පරිඤ්ඤා තෘණාව පිරිසිදු දෑන අනාසුච වූහු නම් මම ද ඔහු ඔසතරණය කළහ'යි කියමි.

නන්දමාණව පාවසා නිමි.

5 - 8

හෙමකසුත්තං¹

1089. යෙ මෙ පුට්ඨෙ වියාකංසු (ඉව්වායජ්ඣා හෙමකො)
 හුරං ගොතම සාසනං,
 ඉච්චාසි ඉති භවිසසති
 සබ්බං තං ඉතිභීතිහං
 සබ්බං තං තකකචඩ්ඨිනං
 නාහං තත්ථ අභිරමිං.
1090. තුඤ්ඤා මෙ ධම්මෙ මහබ්බාසි තඤ්ඤා නිශ්සාතනං මුත්ති,
 යං චිදිත්වා සතො වරං තරෙ ලොකෙ ව්‍යසතිකං.
1091. ඉධ දිට්ඨි සුත්තං මුත්ත වීඤ්ඤාතෙසු පියඤ්ඤෙසු හෙමක,
 ඡන්දරාග වීතොදනං නිබ්බාණං පද මච්ඡුතං.
1092. එතදඤ්ඤාය යෙ සතා දිට්ඨධම්මාහිතිබ්බුතා,
 උපසන්නා ච තෙ සද්ධි නිශ්ඡණං ලොකෙ ව්‍යසතිකතති.

හෙමකසුත්තං අට්ඨමං²

5 - 9

තොදෙය්‍ය සුත්තං³

1093. යස්මිං කාමා න වසන්ති (ඉව්වායජ්ඣා තොදෙය්‍යා)
 තණ්හා යස්ස න විජ්ජති,
 කථංකථා ච යො තිථෙණ්ණං වීමොට්ඨො තස්ස කිදිසො.
1094. යස්මිං කාමා න වසන්ති (තොදෙය්‍යාති භගවා)
 තණ්හා යස්ස න විජ්ජති,
 කථංකථා ච යො තිථෙණ්ණං වීමොට්ඨො තස්ස නාපරො.

1. හෙමකමාණව පුත්ත-මජ්ඣං.

2. හෙමකමාණව පුත්ත අට්ඨමි.-මජ්ඣං.

3. තොදෙය්‍යමාණව පුත්තං.

හෙමක මාණවක පාවිජා

1089. (ආයුෂ්මත් හෙමක මාණවක මෙසේ විවාරයි.) භාග්‍යවතුන් වහන්ස, පෙර (බාවරී බ්‍රාහ්මණ ආදී යම් කෙනෙක් ගෞතම ශාසනයෙන් පළමු “මෙසේ වී ල, මෙසේ වන්නේ ල”යි (යම් ධර්මයක්) මට දෙසූහු නම්, එ හැම දහම් “මෙසේ මෙසේ” යයි උපන් කථා වෙයි. එ හැම (කාම විෂර්කාදි) තර්ක වඬන සුළු වෙයි. මම එහි නො ඇලුනෙමි.

1090. මුනීන්ද්‍රයන් වහන්ස, ස්මාතිමත් වූයෙමි යම් දහමක් දැන හැසිරෙන්නෙමි ලොවිහි විසත්තිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කෙරෙමි නම් මුඛ වහන්සේ තෘෂ්ණාව වනයන එබඳු දහමක් මට වදළ මැනවි.

1091. හේමකය, මෙ ලොවිහි රූපායතන ශබ්දයතන ගන්ධ රස ස්ප්‍ර්ෂ්ටව්‍යායතන ධර්මායතන සංඛ්‍යාත වූ ප්‍රිය ස්වභාවයන්හි ඡන්ද්‍රාග-ප්‍රභාණය වූ ව්‍යුති රහිත වූ නිර්වාණ පදය වෙයි.

1092. ස්මාතිමත් වූ දක්නාලද අනිත්‍යාදි දහම් ඇති යම් රහත් කෙනෙක් තෙල අමාමහනිවණ මගනැණින් දැන කෙලෙස් පිරිහිවීමෙන් නිවුනාහු සන්තුන් වූවාහු නම්, ඔහු හැම කල්හි ලොකයෙහි විසත්තිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කළාහු වෙති’යි.

හෙමක මාණවක පාවිජා නිමි.

කොදෙයා මාණවක පාවිජා

1093. (කොදෙයා මාණවක මෙසේ ඇසිය:) යම් පුහුලකු කෙරෙහි කාමයෝ නො ලගිත් ද යමකුට තෘෂ්ණාවත් විද්‍යාමාන නොවේ ද, යම් පුද්ගලයෙක් කථංකථිභාවයත් තරණය කෙළේ ද, ඔහුගේ විමොක්ෂය කෙබඳු වේ ද?යි.

1094. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: කොදෙයායෙනි,) යම් පුද්ගලයකු කෙරෙහි කාමයෝ නො ලග්නාහු ද, යමකුට තෘෂ්ණාත් නැත් ද, විවික්ඛසා සංඛ්‍යාත කථංකථිභාවයත් යමෙක් තරණය කෙළේ ද, ඔහුට අන්‍ය විමොක්ෂයෙක් නො වේ.

1095. නිරාසයො සො උද ආසසානො
පඤ්ඤානවා සො උදපඤ්ඤකපපි,
මුනිං අහං සකක යථා විජ්ඣාදං
නං මෙ වියාවිකකි සමනතවකඤ්ඤි.
1096. නිරාසයො සො න සො ආසසානො
පඤ්ඤානවා සො න ච පඤ්ඤකපපි,
එවමපි තොදෙය්‍ය මුනිං විජාන
අකිඤ්ඤනං කාමහවෙ අසත්තනති.

තොදෙය්‍යසුත්තං නවමං.¹

5 - 10

කපප සුත්තං

1097. මජ්ඣෙකි සරසමිං තිට්ඨතං (ඉට්ඨායසමා කපපසා.)
ඔසෙ ජාතෙ මහබ්භයෙ,
ජරාමච්ඡපරෙතානං දීපං පබ්බාහි මාරිසං;
කිඤ්ඤි මෙ දීපමකකාහි යථාධිදං නාපරා සියා
1098. මජ්ඣෙකි සරසමිං තිට්ඨතං (කප්පාති භගවා)
ඔසෙ ජාතෙ මහබ්භයෙ,
ජරාමච්ඡපරෙතානං දීපං පබ්බාහි කප්ප තෙ.
1099. අකිඤ්ඤනං අනාදනං එතං දීපං අනාපරං,
තිකකානමිති තං බ්බාහි ජරාමච්ඡපරිකකියං.
1100. එතදඤ්ඤාය යෙ සතා දිට්ඨධර්මාහිතිබ්බුතා,
න තෙ මාරවසානුගා න තෙ මාරසා පඤ්ඤාගුති.

කපපසුත්තං දසමං.²

1. තොදෙය්‍ය මාණවපුට්ඨා නවමි - ම.ජ.ස.
2. කපපමාණව පුට්ඨා

1095. එ මුනි තෙම තෘෂ්ණා රහිත වූයේ ද නොහොත් තෘෂ්ණා සහිත වූයේ ද? හේ ප්‍රඥ ඇතියේ ද? නොහොත් සමාපත්ති ආදිඥනයෙන් තෘෂ්ණා දෘෂ්ටිකල්ප කරණුයේ ද? ශාක්‍යයන් වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් මම මුනිහු හඳුනාගන්නෙමි නම්, සමකැස් ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එපරිද්දෙන් මට එකරුණ වදළ මැනැව.

1096. එ මුනි තෙම තෘෂ්ණා රහිත ය, හේ ආශා සහිත නො වේ. හේ ප්‍රඥ ඇතියේ ය. (සමාපත්ති ආදි) ඥානයෙන් තොද තෘෂ්ණා- දෘෂ්ටිකල්ප කරන්නේ වෙයි. තොදෙය්‍යයෙහි, මෙසේ (තෝ) කාමයෙහි දු හට්ඨයෙහි දු නො ඇලුනු පළිබොධ නැතියහු මුනි යයි දනුව යි.

තොදෙය්‍ය මාණව පාවජා නිමි.

5 - 10

කප්පමාණවක පාවජා

1097. (ආයුෂ්මත් කප්පමාණවක මෙසේ විචාරයි:) නිද්දානාත් වහන්ස, (සුරව- අපර කොටින් නො පැණෙන හෙයින්) මධ්‍යවූ සංසාරයෙහි සිටුනා වූ ජරායෙන් හා මරණයෙන් හා මධ්‍යාලද්දවුනට ජාත්‍යාදි මහද්භය ඇති (කාමාදි) ඔසය උපත් කල්හි ප්‍රතිෂ්ඨාව වදළ මැනැව. යම් පරිද්දෙකින් යළි මෙ දුක නො වන්නේ ද, එපරිද්දෙන් මට ප්‍රතිෂ්ඨාව ද වදළ මැනැව.

1098. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: කප්පමාණවයෙහි,) මධ්‍ය වූ සංසාරයෙහි සිටුනා වූ ජරායෙන් හා මරණයෙන් හා මධ්‍යාලද්දවුනට (ජාත්‍යාදි) මහද්භය ඇති (කාමාදි) ඔසය උපත් කල්හි කප්පය, තොපට ප්‍රතිෂ්ඨාව දෙසමි.

1099. ප්‍රතිභග වූ අපර ප්‍රතිෂ්ඨා රහිත වූ තෙල ප්‍රතිෂ්ඨාව රාගාදි කිඤ්චන රහිත ය. තෘෂ්ණාදුත රහිත ය. ජරාමරණච්ඡායපශ්‍යය වූ එය නිර්වාණ යයි කියමි.

1100. ස්මෘතිමත් වූ (අතිත්‍යාදි විසින්) දක්නාලද ධර්ම ඇති යම් රහත්හු තෙල නිර්වාණය දුන ක්ලෙශපරිනිර්වාණයෙන් පිරිනිව්‍යාහු වෙද්ද, ඔහු මාරවශයට ගියාහු නො වෙති. ඔහු මාරයාගේ මහ යන්තාහු (පරිවාරකයෝ) නො වෙති යි.

කප්පමාණවක පාවජා නිමි.

ජතුකණ්ණසූතනං¹

1101. සුඤ්ඤානං වීරං අකාමකාමීං (ඉවායසමා ජතුකණ්ණි)
ඔසාතිගං පුට්ඨ මකාමමාගමං,
යනතිපදං බුභි සභාජනෙත්ත
යථාතව්‍යං භගවා බුභි මෙනං.
1102. භගවා හි කාමෙ අභිභූයා ඉරියති
ආදිට්ඨොප පඨවිං කෙපී තෙජසා,
පරිත්තපඤ්ඤාසා මෙ භූරිපඤ්ඤා,
ආවික්ඛ ධම්මං යමහං විජඤ්ඤං
ජාතිජරාය ඉධ විපභානං.
1103. කාමෙසු විනය ගෙධං (ජතුකණ්ණිති භගවා)
තෙක්ඛම්මං දට්ඨු ඛෙමනො,
උග්ගහීතං තිරිත්තං වා මා තෙ විජ්ජන්ති කිඤ්ඤනං.
1104. යං පුබ්බෙ තං විසොසෙහි පච්ඡා තෙ මාහු කිඤ්ඤනං,
මජ්ඣෙ වෙ නො ගහෙසසි උපසනෙතා වරිස්සසි.
1105. සබ්බසො නාම රූපණීං විතගෙධසා බ්‍රාහ්මණ,
ආසවාසා න විජ්ජන්ති යෙහි මච්චු වසං වජෙති.

ජතුකණ්ණසූතනං එකාදසමං².

හද්‍රාවුධසූතනං

1106. ඔකං ජහං තණ්හපිඨිදං අනෙජං (ඉවායසමා හද්‍රාවුධො)
නාදිං ජහං ඔසතිණ්ණං විමුක්තං,
කප්පං ජහං අභියාචෙ සුමෙධං
සුඤ්ඤාන නාගසා අපනම්සසන්ති ඉතො.

1. කපපමාණවසුච්ඡා දසමි-මජ්ඣං.

2. ජතුකණ්ණමාණවසුච්ඡා-මජ්ඣං.

3. ජ කණ්ණමාණවසුච්ඡා එකාදසමි-මජ්ඣං.

ජතුකණ්ණිමාණවක පාවිච්ඡා

1101. (ආයුෂ්මත් ජතුකණ්ණිමාණවක මෙසේ ඇසියා:) වීරයන් වහන්ස, මම මුඛ වහන්සේ (කාමයන් නොපෙන හෙයින්) අකාමකාමී වූ චතුරොසතරණය කළ කෙනෙකු'යි අසා හිෂ්කාම වූ භාග්‍යවතුන් පුළුවුස්-නට ආයෙමි. සහජාත සර්වඥතා ඥානවක්ත්‍රය ඇතියානෙනි, ශාන්තිය හා ශාන්තිපදය හා (නිවන) වදළ මැනැව්. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල කරුණ තථ්‍ය වූ පරිදි වදළ මැනැවි.

1102. යම් හෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙදැති හිරු සිය-තෙදින් පොළොව සෙයින් කාමයන් මැඩ ලා වෙසෙනසේක් ද, එහෙයින් මහාප්‍රාඥයන් වහන්ස, මෙ අත් බව්හි මැ ජාති-ජරාවන්ගේ ප්‍රභාණය වූ යම් දහමක් දැනගන්නෙමි නම්, එ දහම මඤ්ජුප්‍රාඥ වූ මට වදරණසේක්වා.

1103. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළසේක: ජතුකණ්ණියෙනි,) නෛෂ්ක්‍රමයක්ෂෙම වශයෙන් දැක වස්තුකාම ක්ලෙශකාමයෙහි තෘෂ්ණාව දුරලව, තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් ගන්තාලද්දෙක් හෝ හළයුත්තෙක් හෝ (රාගාදී) කිඤ්චනයෙක් හෝ තොපට නහමක් වේවා.

1104. අතීත සංස්කාර ඇඳබ යම් ක්ලේශජාතයෙක් වේ නම්, එය මාර්ගඤ්ජාග්ගියෙන් වියළව, අනාගත සංස්කාර ඇඳබ ද තට කිඤ්චන-යෙක් (පලිබෝධයෙක්) නහමක් වේවා. ඉදින් ප්‍රත්‍යුත්පන්න සංස්කාරයන් තෘෂ්ණාදෘෂ්ටි විසින් නොගන්නෙහි නම් උපශාන්ත ව හැසිරෙන්නෙහි.

1105. බ්‍රාහ්මණය, නාමරූපයන් කෙරෙහි සර්වප්‍රකාරයෙන් පහ කළ තෘෂ්ණා ඇති එ රහත්හට යම් ආසුවයන් හේතු කොට ගෙන මරවසට යේ නම් එ ආසුවයෝ විද්‍යමාන නොවෙති'යි.

ජතුකණ්ණි මාණව පාවිච්ඡා නිමි.

හද්‍රාවුධමානවක පාවිච්ඡා

1106. (ආයුෂ්මත් හද්‍රාවුධ මෙසේ විචාරයි:) පඤ්චකාමගුණාලය දුරැල්ල, ෂඩ්විධ තෘෂ්ණාකාය සිදැල්ල, අටලෝදහමිහි නොසැලෙන, අනාගත රූපාදිප්‍රාර්ථනා සභිබ්‍යාත නන්දිය හැරපියු, චතුරොසතරණය කළ, කෙලෙ-සුන් කෙරෙන් මිදුනු, තෘෂ්ණා-දෘෂ්ටිකල්පයන් දුරැල්ල ශොභනප්‍රඥ ඇති තථාගතයන් වෙසෙසින් අයදිමි. නාගයන් වහන්සේගේ ධර්මය අසා මෙ පහණසෑයෙන් බොහෝ ජනයෝ ගික්ම යෙති.

1107. නානා ජනා ජනපදෙහි සඬහතා
තව වීර වාක්‍යං අභිකඬ්ඬ මානා,
තෙසං තුචං සාධු වියාකරොති
තථා හි තෙ විදිතො එස ධම්මො.
1108. ආද්‍යතනණං විනයෙට්ඨ සඬං (භද්‍රාද්‍රධානී භගවා)
උද්ධං අධො නිරියඤ්චාපි මජ්ඣෙ,
යං යං හි මලාඤ්ඤං උපාදියන්ති
තෙනෙව මාරො අකෙති ජනතුං.
1109. තස්මා පජානං න උපාදියෙට්ඨ
භික්ඛු සතො කිඤ්චනං සඬමලොකෙ,
ආද්‍යතසංකො ඉති පෙකඬ්ඬමානො
පජං ඉමං මච්චුධෙයො විසක්කන්ති.

භද්‍රාද්‍රවස්සකං දවාදසමං¹.

5 - 13

උදයස්සතං

1110. ක්කායිං වීරජමාසීනං (ඉච්චා යස්මා උදයො)
කතකිච්ඡං අනාසවං,
පාරගුං සඬධම්මානං අභී පඤ්ඤාන ආගමං,
අඤ්ඤා විමොක්ඛං පට්ඨාහි අවිජජාය පහෙදනං.
1111. පහානං කාමච්ඡඤ්ඤානං (උදයානී භගවා)
දෙමනස්සාන වුභයං,
චිත්තං ව පනුදනං කුක්ඛාව්වානං නිවාරණං.
1112. උපෙච්චා සති සංසුද්ධං ධම්මකක්ඛපුරෙජවං,
අඤ්ඤා විමොක්ඛං පට්ඨාහි අවිජජාය පහෙදනං.
1113. කිංසු සංයොජනො ලොකො (ඉච්චායස්මා උදයො)
කිංසු තස්ස විවාරණං,
කිස්සස්ස විප්පහානෙන නිබ්බානමිති වුචති.

1. භද්‍රාද්‍රධානීභවස්සවස්ස-මජ්ඣං.
2. භද්‍රාද්‍රධානීභවස්සවස්ස දවාදසි.
3. උදය මාඤ්ඤාන-මජ්ඣං.

1107. වීරයන් වහන්ස, මුඛ වහන්සේගේ වදන් කැමැති වූ නොයෙක් ජනයෝ අභිගාදි ජනපදයෙන් රැස්වූහ ය. උනට මුඛ වහන්සේ දහම් දෙසූව මැනැවැ'යි යදිමි. යම් හෙයකින් මුඛ වහන්සේ විසින් තෙල ලොකොත්තරධර්මය දන්නාලද ද, එහෙයිනි.

1108. (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: හද්‍රාවුධයෙනි,) අතීතා-
නාගතවර්තමානයෙහි වූ හැම ආදන තෘෂ්ණාව දුරු කරව්. යම් හෙයකින්
ලොකයෙහි (අතීතරූපාදි) යම් යම් වස්තුවක් දැඩි කොට ගණිත් ද,
එහෙයින් මැ ස්කන්ධමාර්ගෙම සත්ත්වයා නොදන්නේ ය.

1109. එහෙයින් ස්මෘතිමත් වූ (සර්වසංස්කාරයන් අතිත්‍යාදිවශ-
යෙන්) දන්නා වූ මහණ තෙම මෙ ප්‍රජාව මාත්‍යුධෙයයෙහි. ඇලිනැ'යි
දක්මින් (රූපාදි) ආදනයෙහි ඇලුනු සියලු ලොවැ (රූපාදි) කිසිවක්
ගන්නේ යි.

හද්‍රාවුධමාණවක පාවිඡා නිමි.

5 - 13

උදයමාණවක පාවිඡා

1110 (උදය මානවක මෙසේ ඇසීය), ධ්‍යාන කරනසුලු විගත.
රජස් ඇති වැ වැඩහුන් සිවුමගින් කළ (සොළොස්) කිස ඇති අනාසුච
වූ සර්වධර්මයන්ගේ පරතෙර පත් වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
ප්‍රශ්නාර්ථ වැ ආයෙමි, අවිද්‍යාව බිඳුනා වූ අඤ්ඤා විමොක්ඛ සංඛ්‍යාත
නිර්වාණය වදළ මැනැවි.

1111 (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක: උදයමාණව
යෙනි,) කාමච්ඡද්‍යයන්ගේ ද දෙමනසුන්ගේ ද යන දෙදෙනාගේ ප්‍රභාණය ද
ඊන මිද්ධයාගේ දුරුම ද කෞක්‍යාත්‍යයාගේ වැළැහීම ද ඇති—

1112 වතුඤ්ඤානොපේක්ෂා ස්මෘති යන දෙකින් සංශුද්ධිය ඇති
ධර්මතර්ක සංඛ්‍යාත සමාක් සංකල්පය පෙරටුකොට ඇති අර්හත්ඵල
විමොක්ෂය අවිද්‍යාවගේ බිඳුමැයි කියමි.

1113 (ආයුෂ්මත් උදයමාණවක මෙසේ අසයි:) ලොක සත්ත්වයා
කුමක් සංයෝජන (බන්ධන) කොට ඇත්තේ ද? එ සත්ත්වයාගේ විචා-
රණය (හැසිරීමට කරුණ) කිම? කවර දහමක් හුගේ විශේෂ ප්‍රභාණයෙන්
නිවනැ'යි කියනු ලැබේ ද?

1114. නන්දි සංයොජනො ලොකො (උදයාති භගවා)
විතක්කස්ස විවාරණා,
තණ්හාය විසභානෙන නිබ්බානමිති වුච්ඡති.
1115. කරං සතස්ස වරතො (ඉව්වායස්මා උදයං)
විඤ්ඤාණං උපරුජ්ඣති,
භගවතං පුට්ඨමාගමම තං සුඤ්ඤාම වචො තව:
1116. අජ්ඣත්තඤ්ඤා ඛණ්ඩා ව වෙදනං නාහිනන්දිතො,
එවං සතස්ස වරතො විඤ්ඤාණං උපරුජ්ඣතිති.

උදයසුඤ්ඤානං තෙරසමං¹:

5 - 14

පොසාලසුඤ්ඤානං²

1117. යො අතිතං ආදියති (ඉව්වායස්මා පොසාලො)
අනෙජො ජිනනසංසයො,
පාරගං සබ්බධම්මානං අත්ථපඤ්ඤාන ආගමං.
1118. විභූතරූපසඤ්ඤාස්ස සබ්බකායපභාසිනො
අජ්ඣත්තඤ්ඤා ඛණ්ඩා ව නත්ති කිඤ්චිති පසාදො,
ඤ්ඤාණං සකකානු පුච්ඡාමි කරං නෙය්‍යො තරා වීධො.
1119. විඤ්ඤාණධ්වනියො සබ්බා (පොසාලාති භගවා)
අභිජානං තරාගතො
තිට්ඨනතමෙන ජානාති විමුක්තං තප්පරායණං.
1120. ආකිඤ්ඤාස්ස සමභවං ඤ්ඤා නන්දි සංයොජනං ඉති,
එවමෙන අභිඤ්ඤාය තතො තස්ස විපස්සති:
එතං ඤ්ඤාණං තරං තස්ස මුහුර්තස්ස වුසිමතොති.

පොසාලසුඤ්ඤානං වුද්දසමං³.

1. උදයමාණව පුච්ඡා තෙරසි-මජ්ඣ.
2. පොසාලමාණව පුච්ඡා
3. පොසාලමාණව පුච්ඡා වුද්දසි.

1114 ලොකසත්ත්‍වයා තෘෂ්ණාව සංයෝජන කොට ඇතිසේ ය. විතර්කය ඔහුට විවාරණය වේ. එ තෘෂ්ණාවගේ විප්‍රභාණයෙන් නිව්‍රාණ යැයි කියනු ලැබේ,

1115 (ආයුෂ්මත් උදයමාණව මෙසේ ඇසීය:) ස්මාති සම්පන්න ව වාසය කරන්නහුගේ විඤ්ඤාය කී සෙයින් තිරුද්ධ වේ ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුළුල්ව පැමිණියම්හ. මුඛ වහන්සේගේ එ බස් අසමහ.

1116 අධ්‍යාත්මාලම්බනයෙහි ද බාහිරාලම්බනයෙහි ද උපද්‍රව වේදනාව නො පනන, ස්මාතිමත් වූ හැසිරෙණුවහුගේ විඤ්ඤාය මෙසේ තිරුද්ධවේ යයි.

උදයමාණව පාවජා නිමි.

5 - 14

පොසාලමාණවක පාවජා

1117 (ආයුෂ්මත් පොසාල මාණවක මෙසේ විවාරයි:) එජා සංඛ්‍යාත තෘෂ්ණා රහිත වූ සිද්ධතා ලද සැක ඇති, යම් සර්වඥ කෙනෙක් ස්වකීයවූ ද පරකීය වූ ද අතීතය (සුර්වතිවානුස්මාති ඥාණය) ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, සියලු ධර්මයන්ගේ පාරිමතිරප්‍රාප්ත වූ එ සර්වඥයන් කරා ප්‍රශ්නයෙන් අර්ථව පැමිණියෙම් වෙමි.

1118 ශාක්‍යමුනින්ද්‍රයන් වහන්ස, මොනොවට ඉක්මවන ලද රූපසංඥ ඇති, තදංග-විෂ්කම්භණ වශයෙන් හැම රූපකාය ප්‍රභාණය කරනසුලු අධ්‍යාත්මයෙහිත්, බාහිරයෙහිත් කිසිවක් නැතැයි දක්නාහු (ආකිඤ්ඤායතනලාභීහු) ගේ ඥානය පුලුල්වෙමි. එ බඳු වූ පුද්ගල තෙම කියෙයින් මත්තෙහි ඥානයට පැමිණවිය යුත්තේ ද?

1119 (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළ සේක: පොසාලයෙනි), තථාගතයෝ හැම විඤ්ඤාසථිතීන් වෙසෙසින් දන්තාහු ආකිඤ්ඤායතනයෙහි අධිමුක්ත වූ එය මැ පරායණ කොට ඇති මෙ පුභුලා දන්තාහ.

1120 ආකිඤ්ඤායතනයෙහි උපදවන අරූපරාග සංඛ්‍යාත නද්දිය සංයෝජනයකැයි මෙසේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ඉක්බිති එහි අනිත්‍යාදි විසින් විදර්ශනා (භාවනා) කරන්නේය. වෑය ගිම්ම වූ මාර්ග බ්‍රහ්මවයථිවාසය ඇති බාහිතපාපි වූ එ රහත්හුගේ තෙල අර්හත් ඥානය අවිපරිත වේ යයි.

පොසාලමාණව පාවජා නිමි.

5-15

මොසරාජ සූතකං

1121. දවාහං සකක අපුච්ඡිසං (ඉට්වා යසමා මොසරාජා)¹
න මෙ ව්‍යාකාසි වක්ඛුමා,
යාව තතියඤ්ඤ දෙව්විසි ව්‍යාකරොතිති මෙ සූතං.
1122. අයං ලොකො පරො ලොකො භ්‍රහ්මලොකො සදෙවකො,
දිට්ඨිං තෙ නාභිජානාති ගොතමස්ස යසසස්සිනො.
1123. එතං අභිකක්ඛන්තදස්සාවිං අත්ථි පඤ්ඤන ආගමං,
කථං ලොකං අවෙක්ඛන්තං මච්චුරාජා න පස්සති.
1124. සුඤ්ඤකො ලොකං අවෙක්ඛස්සු මොසරාජ සද්ද සතො,
අන්තානුදිට්ඨිං ඌහව්ව එවං මච්චුනරො සියා;
එවං ලොකං අවෙක්ඛ'න්තං මච්චුරාජා න පස්සතිති.

මොසරාජසූතකං පණ්ණාසරසමං².

5-16

පිඩගිස සූතකං

1125. ජිණ්ණිකා හමස්ථි අබලො විතවණ්ණිකා (ඉට්වා යසමා පිඩගියො)³
නෙක්ඛා න සුද්ධා සවනං න එසු,
මාහං නස්සං මොච්ඡිහො අන්තරාව
ආවික්ඛා ධම්මං යමහං විජ්ඣෙය්‍යං
ජාතිජරාය ඉධ විප්පහානං.
1126. දිස්වාන රූපෙසු විහඤ්ඤමානෙ (පිඩගියාති හගවා)
රූපහන්ති රූපෙසු ජනා පමක්ඛා,
තස්මා තුවං පිඩගිය අප්පමනො
ජහස්සු රූපං අපුනත්තවාය.

1. මොසරාජ මාණව පුට්ඨා

2. මොසරාජ මාණව පුට්ඨා-පණ්ණාසරසි-ම. ජ. ස.

3. පිඩගියමාණව පුට්ඨා.

5 - 15

මොසරාජ පාවිජා

1121 (ආයුෂ්මත් මොසරාජ මෙසේ ඇසිය:;) මම දෙවටක් ශාකා මුනිහු විවාළෙමි, පැයක් ඇති මුනිහු මට නො දෙසුහ. දෙවර්ෂිහු තෙවනුවට දක්වා විවාරණ ලද්දහු ප්‍රකාශ කරන්නාහ''යි මා විසින් අයන ලද.

1122 මෙ මිනිස්ලෝ වැසි තෙමේ ද, අන්ලෝ වැසි තෙමේ ද දෙවියන් සහිත බඹලො වැසි තෙමේ ද යශස්වී වූ ගෞතම ගොත්‍ර ඇති මුඛ වහන්සේගේ දෘෂ්ටිය නොදක්නේ ය.

1123 මෙසේ පරමදර්ශී වූ සථිඥයන් වහන්සේ කරා පැන පුළුස්සනෙන් අර්ථ ව ආයෙමි. ලොව කියෙයින් බලන්නහු මෘත්‍යුරාජ තෙමේ නො දක්නේ ද?

1124 මොසරාජය හැමකල්හි ස්මෘතිමත් වැ සත්කාය දෘෂ්ටිය දුරු කොට ලෝකය ශුන්‍ය හෙයින් බලව, මෙ සෙයින් මෘත්‍යුහු ඉක්මවන්නෙහි මෙසෙයින් ලොව දක්නහු මෘත්‍යුරාජ තෙම නොදක්නේ යයි,

මොසරාජ මාණව පාවිජා නිමි.

5 - 16

පිඬුගියමාණව පාවිජා

1125 (ආයුෂ්මත් පිඬුගිය මෙසේ විවාරයි) මම ජිණියෙමි, දුර්ලයෙමි, විවණියෙමි, (මාගේ) තේත්‍රයෝ ශුද්ධ නො වෙති, ශ්‍රවණය ද පහසු නැත, මම (මුඛ වහන්සේගේ දහම පසක් නොකොට) අතුරෙහි මැ මුළා වූ යෙමි නහමක් මියෙමිවා. මෙ පහණසැවෙහෙරෙහි මැ ජාති ජරාවන්ගේ ප්‍රභාණය වූ යමි දහමක් අසා මම දැනගන්නෙමි නම්, එ දහම වදළ මැනැව.

1126 (බුදුහු මෙසේ වදළහ: පිඬුගියෙහි,) රූප නිමිතින් නැසෙන වුන් දක (කුශලධර්මයන්හි) ප්‍රමත්ත වූ ජනයෝ රූපයන් නිමිති කොට පෙළෙති. පිඬුගිය, තෙපි (කුශලධර්මයෙහි) අප්‍රමත්තව පුනර්භවය ආවහු පිඬුගිය රූපය දුරු කරව.

1127. දිසා චක්ඛො විදිසා චක්ඛො
උඤ්ඤා අධො දසදිසා ඉමායො
න තුඤ්ඤා අදිට්ඨං අසුඤ්ඤා මුඛං වා,
අරො අවිඤ්ඤා කිඤ්ඤා න මත්ථි ලොකෙ
ආවිකා ධම්මං යමහං විජ්ඣං
ජාති ජරාය ඉධ විප්පහානං.
1128. තණ්හාධිපතෙන මනුජේ පෙකඛමානො (පිඩගියාති හගවා)
සත්තා පජා තෙ ජරසා පරෙතෙ,
තස්මා තුවං පිඩගිය අප්පමනෙතො
ජහස්සු තණ්හං අපුනඛගවායාති.

පිඩගියසුඤ්ඤානං යොළුසමං².

ඉදමවොච හගවා මගධෙසු විහරන්තො පාසාණකෙ වෙතියෙ පරිවාරිකසොළසානං බ්‍රාහ්මණානං අජ්ඣිට්ඨො පුට්ඨො පුට්ඨො පඤ්ඤා ව්‍යාකාසී. එකමෙකස්ස වෙපි පඤ්ඤා අත්මඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජෙය්‍ය ගවෙජ්ජෙය්‍ය ජරා මරණස්සපාරං පාරඛ්ඤා මනියා ඉමෙ ධම්මාති. තස්මා ඉමස්ස ධම්මපරියායස්ස පාරායනනෙවිදි අධි වචනං:

1129. අජිනො තිස්ස මෙතෙතෙය්‍යා පුණ්ණකො අථ මෙතතභු,
ධොතකො උපස්ථො ව නන්දෙ ච අථ ගෙමකො.
1130. තොදෙය්‍යකප්පා දුභයො ජතුකණ්ඨි ච පණ්ඩිතො,
හද්‍රාවුට්ඨො උදයො ච පොසාලො වාපි බ්‍රාහ්මණො,
මොහරාජා ච මෙධාවී පිඩගියොච මහාභුසි.
1131. එතෙ බුද්ධං උපාගච්ඡං සමපන්න වරණං ඉසී.
දුට්ඨන්තා නිපුණෙ පඤ්ඤා බුද්ධසෙට්ඨං උපාගමිං.

1. පි.ගීයමාණව පුජා යො සි.

2. පාරායනනෙවිදි-ම. ජ. සං.

1127 සතර දිග ය, සතර අනු දිග ය උඩ ය යට ය යන මේ දස දික් කෙනෙක් වෙත් ද, ලොවිහි මේ හැම තන් හි මුඛ වහන්සේ විසින් නොදක්නා ලද, නො අසන ලද ආශ්‍රාණ, ස්වාදන, ස්පර්ශන නොකරන ලද යළි නො දක්නා ලද කිසිවක් නැති මේ පහණසැ වෙහෙරෙහි දී මැ ඡාති ජරාවන්ගේ ප්‍රභාණය වූ යම් (හිව්‍යාණ) දහමක් මම් දැනගන්නෙමි නම්, එ දහම වදළ මැනව.

1128 (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදළහ: පිඩිගියෙනි, යම් හෙයකින් තෙපි) තෘෂ්ණායෙහි ගැලී සිටි සත්ත්වයන් හටගත් සිත් තැවුලි ඇතියන් ජරායෙන් මධිනා ලද්දවුන් සේ දක්නවු ද එ හෙයින් පිඩිගියෙනි, තෙපි අප්‍රමත්ත වැ පුනර්භවය නො වනු පිණිස තෘෂ්ණාව දුරු කරවයි.

පිඩිගියමාණව පාවිඡා නිමි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගධ දනවුයෙහි පාසාණක වෙතිය නම් වෙහෙරෙහි වැඩ වසනසේක්, මෙය දෙසු සේක. බාවරිහුගේ අතැවැසි සොළොස් බමුණන් විසින් අයදනා ලද්දහු පුළුවන්පුළුවන් පැන වියදු සේක. ඉදින් යමෙක් එකෙකි පැනයෙකැ පෙළ දෑන් අරුත් දැන ධර්මානුධර්ම ප්‍රතිපත්තියෙහි පිළිපදනේ නම් හේ ජරාමරණයන්ගේ පරතෙරට යන්නේ මැ ය, යම් හෙයකින් මේ ධර්මයෝ (නිර්වාණ) පාර ගමනාර්ථ වෙත් ද එ හෙයින් මේ ධර්ම පයඝායට 'පාරායන' යනු මැ නම් වී ය.

1129 අජිතය, තිස්සමෙත්තෝ ය, පුණ්ඩ්‍ර ය, යළි මෙත්තගු ය, ධොතක ය උපසිව ය, නඤ්ඤ ය, යළි හෙමක ය,

1130 නොදෙය්‍ය කප්ප යන දෙදෙනා ය, පණ්ඩිත වූ ජතුකණ්ණිය හද්‍රාවුධ ය, උදය, පොසාල බ්‍රාහ්මණ ය, පණ්ඩිත වූ මොසරාජ ය, මහාර්ෂි වූ පිඩිගිය ද යන.

1131 මොහු සමාද්ධි වූ පසළොස් වරණධර්ම ඇති මහර්ෂි වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා පැමිණියහ. සියුම් පැන පුළුවස්නාහු බුද්ධ-ශ්‍රේෂ්ඨයන් කරා පැමිණියහ.

1132. තෙසං බුද්ධො ව්‍යාකාසි පඤ්ඤා පුට්ඨො යථාතථං,
පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන තොසෙසි බ්‍රාහ්මණෙ මුතී,
1133. තෙ තොසිතා චක්ඛුමතා බුද්ධනාදිච්චබන්ධුනා,
බ්‍රහ්මචරියමචරිංසු වරපඤ්ඤාසා සන්තීකෙ.
1134. එකමෙකස්ස පඤ්ඤාසා යථා බුද්ධෙන දෙසිතං,
තථා යො පටිපජ්ජයා ගච්ඡ පාරං අපාරතො.
1135. අපාරා පාරං ගච්ඡයා භාවෙනො මහනමුත්තමං,
මහො සො පාරං ගමනාය තස්මා පරායනං ඉති.

පාරායනානුගීතීගාථා

1136. පරායනමනුගායිස්සං (ඉච්චා යස්මා පිඩගියො)
යථාද්දක්ඛි තථා අක්ඛාසි,
විමලො භූරිමෙධසො,
නික්ඛාමො නිබ්බන්ධො¹ නාගො
කිස්ස හෙතු මුසා හණෙ.
1137. පභීන මල මොහස්ස මානමක්ඛපභායිනො,
හන්ද්‍රහං කික්ඛයිස්සාමී ගිරං වණ්ණපසංහිතං.
1138. තමොනුදෙ බුද්ධො සමන්තවක්ඛු
ලොකනතඟු සබ්බභවාතිවිනෙතා,
අනාසවො සබ්බදුක්ඛපාහීනො
සච්චවනයො බ්‍රහ්ම උපාසිතො මෙ.
1139. ද්විජො යථා කුබ්බනකං පභාය
බහුපථලං කානනං ආවසෙය්‍යා,
එවංපහං අපපදසෙසා පභාය
මහොදධිං හංසරිවජ්ඣපනො²
1140. යෙ මෙ පුට්ඨෙ ව්‍යාකංසු
හුරං ගොතමසාසනා,
ඉච්චාසි ඉති හවිස්සති,
සබ්බනතං ඉතීහීතිහං
සබ්බනතං තක්කච්චිතිනං.

1. නිබ්බන්ධො-මු.

2. හංසොරිවජ්ඣපනො-ම. ජ. ස.

1132 පැන පුළුවස්නා ලද බුදුහු ඔවුනට ඇතිසැටිය ප්‍රකාශ කළහ. සඵඤ මුනිහු පැන විසඳීමෙන් බමුණන් තුටු කළහ.

1133 පසැස් ඇති ආදිත්‍ය බන්ධු වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් තුටු-කරන ලද්දහු ඔහු උත්තම ප්‍රාඤ වූ සඵඤයන් වහන්සේ වෙත මගබල-සරවස් වුසුහ.

1134 එකෙකි, පැනයට යම්සේ බුදුරදුන් විසින් වදළ විසැළුම් වේ ද, එසේ යමෙක් පිළිපදනේ නම් හේ අපාර සංඛ්‍යාත සංසාරයෙන් පාරසංඛ්‍යාත නිව්‍රාණයට යන්නේ ය.

1135 උතුම් වූ ආයාමාර්ගය වඩනුයේ අපාර සංඛ්‍යාත සසරින් පරතරට යන්නේ ය. පාරගමනයට හේ මාර්ග වෙයි. එ හෙයින් 'පාරායන' නම් වෙයි.

පාරායනානුගීතිශාථා

1136. (ආයුෂ්මත් පිඬිය බාවරිභට මෙසේ පැවැසී:)

බුදුරදුන් විසින් ගැසූ පරිද්දෙන් පාරායනය අනුශාසනා කරන්නෙමි. බුදුරජානන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් (සත්‍යාභිසංකොධයෙන්) දුටුසේක් නම්, එ පරිද්දෙන් වදළසේක. නිර්මල වූ විපුලප්‍රඤ ඇති ප්‍රභීණ කළ කාම ඇති කෙලෙස්වල් හෝ තෘණා විරහිත ලෝකනාථයන් වහන්සේ කුමක් හෙයින් මුසවා බණනසේක් ද?

1137. ප්‍රභීණ වූ රාගාදිමල හා මෝහ හා ඇති, මානය හා මකුබව හා දුර්ලබ බුදුරජුන්ගේ ගුණොපසංහිත වචනය මම එකත්තෙන් කීර්තනය කරන්නෙමි.

1138. ම්‍රාහමණය, අවිදුඅදුර දුර්ලබ, සමතැස් ඇති ලෝකාන්තයට ගිය, හැම භවයන් ඉක්ම වූ, ආසු ව රහිත වූ, සියලු දුක් ප්‍රභීණ කළ, සත්‍යනාම ඇති බුදුහු මා විසින් උපාශ්‍රිතයහ.

1139. පක්ෂියෙක් කුඩා වනය හැර පියා බොහෝ පලතුරු ඇති වනයකට පැමිණ වසන්නා සේ, මම ද (බාවරි ආදි) මද නුවණැතියන් හැරපියා (අනවතස්තාදි) මහවිලකට භංසයකු සෙයින් පැමිණියෙමි.

1140. පෙර (බාවරිආදි) යම් කෙනෙක් ගෞතමබුද්ධශාසනයෙන් පළමු 'මෙසේ වී ල, මෙසේ වන්නේ ල' යි (යම් දහමක්) මට ප්‍රකාශ කළාහු ද, එ හැම 'මෙසේ, මෙසේ යැ' යි උපන් කථායෙක, එ හැම (කාමවිතර්කාදි) තර්ක වඩනා සුලු ය.

1141. එකො තමනුදයිනො ජුතිමා සො පභංකරො,
ගොතමො හුරිපඤ්ඤාණො ගොතමො හුරිමෙධසො.
1142. යො මෙ ධම්මදෙසෙසි සඤ්ඤිකමකාලිකං,
තණ්හකයමනිතිකං යස්ස නත්ථි උපමා කච්චි.
1143. කිංඤ්ඤා තමා විපට්ඨසි චුඤ්ඤාමපි පිබ්බිස,
ගොතමා හුරිපඤ්ඤාණො ගොතමා හුරිමෙධසො.
1144. යො තෙ ධම්මදෙසෙසි සඤ්ඤිකමකාලිකං,
තණ්හකයමනිතිකං යස්ස නත්ථි උපමා කච්චි.
1145. නාභං තමා* විපට්ඨසාමි චුඤ්ඤාමපි ආභමණ,
ගොතමා හුරිපඤ්ඤාණො ගොතමා හුරිමෙධසො.
1146. යො මෙ ධම්මදෙසෙසි සඤ්ඤිකමකාලිකං,
තණ්හකයමනිතිකං යස්ස නත්ථි උපමා කච්චි.
1147. පසසාමි නං මනසා චක්ඛුනා ච
රත්තිං දිට්ඨං ආභමණ අප්පමකො.
නමස්සමානො විවසෙමි¹ රත්තිං
තෙනෙව මඤ්ඤාමි අවිපට්ඨාසං.
1148. සද්ධා ච පිති ච මනො සති ච
නාපෙතති මෙ ගොතමසාසනමා,
යං අං දිසං චජති හුරිපඤ්ඤා
ස තෙන තෙනෙව නතො හමස්මි.
1149. ථිණ්ණස්ස මෙ දුඛලොථාමකස්ස
තෙනෙව කායො න පලෙභි තත්ථ,
සංකප්පස්සනාය² වජාමි නිවට්ඨං
මනො හි මෙ ආභමණ තෙන සුකො
1150. පඛෙක සයානො පරිච්ඡාමානො දීපා දීපං උපපලවි,
අපද්ධසාසිං සමබ්බං ඔසති භණ්ණමනාසවං.

*තණ්හා-ඉ 1 නමස්සමානො වීථි.

2. සනකාය-මජ්ඣ.

1141-1142. යම් සම්බුදු කෙනෙක් මට සාන්ද්‍රාභිකථල ඇති කල් නො යා දී දෙන පල ඇති, තෘණොක්ෂය වූ කෙලෙස් උවදුරු නැති, දහම් දෙසුසේක් ද, යම් බුදුකෙනෙකුන්ට කිසි තැනෙක්හි දු උපමායෙක් නැත් ද, හිරිප්‍රාඥ වූ එ ගෞතමයන් වහන්සේ අසභාය වැ අවිදුඅදුර දුරු වැඩිහුන් සේක. ජාතිමත්ත. ප්‍රභබ්බරයහ. ගෞතමසර්වඥයන් වහන්සේ ඥානධර ඇතිසේක.

1143-1144. පිඬ්භියබ්‍රාහ්මණයෙනි, තට යම් සම්බුදු කෙනෙක් සාන්ද්‍රාභික වූ අකාලික වූ තෘණොක්ෂය වූ, කෙලෙස් උවදුරු නැති ධර්ම දෙසුසේක් නම්, යම් බුදුකෙනෙකුන්ට කිසි තැනෙක්හි දු උපමායෙක් නැත් නම්, විපුල ප්‍රඥධර ඇති එ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙන් එ මහාප්‍රාඥගෞතමයන් කෙරෙන් කීම, මොහොතකුදු වියෝව වෙසෙවු-ද'යි (බාවරි කී යැ.)

1145-1146. බමුණානෙනි, යම් සම්බුදු කෙනෙක් මට සාන්ද්‍රාභික වූ අකාලික වූ තෘණොක්ෂය වූ කෙලෙස් උවදුරු නැති දහම් දෙසුහු ද, යම් කෙනෙකුන්ට කිසි තැනෙක්හි දු උපමා නැද්ද, එ ඥානධර ඇති ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙන් එ විපුලප්‍රඥ ඇති ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙන් මම මොහොතකුදු වෙන් වැ නො වසමි.

1147. බ්‍රාහ්මණයෙනි, අප්‍රමක්ඛ වූ (මම) දවරැහි මනසින් හා ඇසින් හා එ ගෞතමබුදුන් දක්මි. නාමස්කාර කරමින් මැ රැය ඉක්වමි. එහෙයින් මැ අවිප්‍රවාසය හඬමි.

1148. මාගේ ශ්‍රද්ධාව හා ප්‍රීතිය හා මනස හා ඝෘනිය හා ගෞතම ශාසනයෙන් පහ වැ නොයෙයි. මහාප්‍රාඥයන් වහන්සේ යම් මැ දෙසකට වඩනාසේක් නම්, එ මම එ දික්හි මැ නතුයෙමි වෙමි.

1149. ජිණ්ඩ වූ (එහෙයින් මැ) අල්පවියඬ ඇති මාගේ මේ කය, එ හෙයින් මැ එහි නො යෙයි. සංකල්පගමනින් එක්වින් යෙමි. බ්‍රාහ්මණය, එහෙයින් මැ මාගේ සිත එබුදුන් ඇති තන්හි මැ යෙදුනේ වෙයි.

1150. කාමපඬ්ඨයෙහි හෝනෙමි භාත්පඬ්ඨන් සැලෙනුයෙමි ශාක්‍යා සබ්බාන ද්විපයෙන් ද්විපයට පාවැ ගියෙමි. එක්බිති, (පහණසැවෙනෙ-රෙහි දී) වතුරොසතරණය කළ ආභව රහිත වූ සම්බුදුන් දිවිමි.

1151. යථා අහු වක්කලි මුත්තසද්ධො
හද්‍රාවුධො ආළචි ගොතමො ව,
එවමෙව ත්වං පමුක්ඛසසු සද්ධං
ගම්යසි කං. පිඬගිස මච්චුධෙය්‍යස්ස පාරං.
1152. එස භියෙය්‍යා පසිද්ධි සුඤ්ඤාන මුත්තො වචො,
විවක්කච්ඡද්ද සමච්චුද්ධො අබ්බො පටිභානවා.
1153. අධිදෙවෙ අභිඤ්ඤාය සබ්බං වෙදි පරොවරං,
පඤ්ඤානන්තකරො සද්ධා කඩ්ඛිතං පටිජානතං.
1154. අසංඝීරං අසංඝුප්පං යස්ස නස්සි උපමා කච්චි,
අද්ධා භම්මසාම් න මෙඤ්ඤා කඬ්ඛා එවං පධාරෙභි-
අධිමුක්ඛවික්ඛන්ති.

පාරායනවග්ගො නිට්ඨිකො.

සුත්තනිපාතො සම්මතො.

1151. ශ්‍රද්ධාධිමුක්ත වක්කලී මහණය, හදාවුධය, ආළච්ඡොතමය, යන මොහු යම් බදු වූහු නම්, එ සෙයින් මැ තෙපි දු ශ්‍රද්ධායෙහි අධිමුක්ත වව. පිඬහියෙනි, තො ද මාත්‍යුධෙය සංඝායාත සංසාරයාගේ පාරයට යව.

1152. මුනින්ද්‍රයන් වහන්සේගේ තෙල බස අසා මම් බෙහෙවින් පහදිමි. සම්බුදුහු පෙරළ (රාගාදී) සියන් ඇතියහ. (රාගාදී) බිල රහිතයහ. ප්‍රතිභානප්‍රතිසංවිද් ඇතියහ.

1153. අධිදේවකර ධම්යන් ප්‍රත්‍යක්ෂයෙන් දෑන, හීන-ප්‍රණීත වූ හෝ (තමාත් මෙරමාත් පිළිබඳ වූ) අධිදෙවකකර ධර්මජාතය දකුටහ. ශායායාන් වහන්සේ සැක ඇතිව මැ 'සැක නැතියමිහ'යි පිළින කරනුවන් ගේ ප්‍රශ්න කෙළවර කරන්නාහ.

1154. යම් නිවනකට කිසි දු තැනෙක්හි උපමා නැද්ද, (රාගාදියෙන්) ගෙණ යා නො හැකි, අකොප්‍ය වූ නිවන එකත්තෙන් අධිගම කරණෙම් මෙහිලා මට සැකයෙක් නැත. මෙසෙයින් ((පිඬහිය තෙපි) මා නිවනෙහි අධිමුක්තවිත්තයකු කොට ධරව''යි.

පාරායනවර්ග නිමි.

සුත්‍රනිපාතය සමාප්ත යි.

සුභනතිපාඨෙ

ගාථාදිපාද සුවි

අ	පිටියකිකා	අ	පිටියකිකා
අකකකසං විඤ්ඤපනි.	194	අට්ඨානතං සමග්ගිකාරකසං	16
අකිඤ්ඤනං අනාදනං	336	අට්ඨිතභාරුසංයුතො	60
අකිත්තයි විචච්චනං	290	අනුමතොනපි පුඤ්ඤන	126
අකෙකාධනං චතවනං	192	අතිසාරදිට්ඨියා සො සමතො	280
අකෙකාධනො අසත්තාසි	270	අතීතයොබ්බතො පොසො	34
අකෙකාධනො විගතබ්බො		අතීතෙසු අනාගතෙසු වාපි	112
හමසම් 6		අත්තදණ්ඩා භයං ජාතං	294
අකෙකාසං වධබන්ධං ච	192	අත්තවෙතනභතො'හමසම්	8
අකකාතාරං පවිත්තාරං	50	අත්තං පභාය අනුපාදියානො	254
අගමා රාජගහං බුද්ධො	122	අත්තාගතසං න පමාණමත්ති	330
අග්ගිහුත්තමුඛා යඤ්ඤ	178	අත්තාගතො සො උදවා සො	
අවච්චි යථා වාතවෙගෙන බිත්තා	328	නත්ති	330
අවෙජ්ජික තණ්හං ඉධ		අත්තාය වත මෙ බුද්ධො	58
නාමරූපෙ	106	අත්ති වසා අත්ති ධෙත්තුපා	8
අපිතො අද්දස සමබුද්ධං	312	අත්ති සද්ධා තථා විරියං	126
අපිතො කිසසමෙතෙයො	346	අථ ඛො වරහි ජානාති	308
අජ්ජ පණ්ණරසො උපොසප්පා	46	අථත්තනො	
අජ්ඣත්තමෙව උපසමෙ	290	ගමනමනුසාරතො	216
අජ්ඣත්තං ච බහිද්ධා ච	342	අථ තං පච්චිකකමාගමා	264
අඤ්ඤා නමො සමයා	90	අථ පුබ්බලොභිතමිසො	210
අඤ්ඤං ඉතො යාතිවදන්ති		අථ භාසිති දසදිසා	222
ධම්මං	280	අථ ලොභමයං පන කුම්භි.	210
අඤ්ඤානමෙතං චවනං	218	අථ වෙතරණං පන දුග්ගං	210
අඤ්ඤාය පදං සමෙව්ච ධම්මං	112	අථ සත්ථානි කුරුතෙ	260
අඤ්ඤාය ලොකං පරමතදස්සි	66	අථසං ගතො දිස්සාන	312
අඤ්ඤාය සබ්බානි නිවෙසනානි	61	අථසං නවහි සොතෙහි	60
අඤ්ඤාන ච කෙවලිනං		අථසං පුසිරං සියං	360
මහෙසි.	26, 142	අථා'පරං පඤ්ඤාජානී ලොකෙ	304
අඤ්ඤාපි පසං ගමිතො	184	අද්දස භගවා ආදි.	106
අඤ්ඤාපි පසං ගමිතො	88	අඤ්ඤා අමොසං මම පුච්ඡනා	
		අනු	150

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාථාදීපාද සූචි

අ	පිටුවකිනා
අද්ධා පසංසා ව සහායසමපදං	14
අද්ධා හි තසා රුතමිජෙකි	134
අද්ධා හි හගවා තමෙව එතං	112
අධිදෙවෙ අභි ඤාය	352
අනගාරිපුපෙතසා	118
අනතනනි අතතමානි	236
අනඤායං පියං වාවං	78
අනාවරණදසාවි	310
අනිමිත්තං ව භාවෙහි	102
අනිමිත්තමනඤායනං	182
අනිසිකිනො න වලති	234
අනුඤායනපටිඤායනා	188
අනුච්ඡරි අනනුගිද්ධා	198
අනුච්ච ව පපඤ්ඤානාමරූපං	160
අනුසාස ඔහෙහි	
කරුණාසමානො	326
අනෙකසාධං ව සහසාමණ්ඩලං	214
අනෙජස්ස විජානනො	298
අනෙජං මූලදසාවිං	318
අනොමනාමං නිපුණස්සදසිං	54
අනතගු'සි පාරගු දුක්ඛසා	164
අනතපුරො දරපුරො	60
අනකමකසා න විජජරෙ	6
අතං ව ලද්ධා වසනං ව	
කාලෙ	304
අතඤ්ඤා බලද වෙතං	90
අතනානමෙථා පානානං	290
අපාරා පාරං ගවෙජ්ජයා	348
අපි වෙ වසසතං ජීවෙ	184
අපුහොගො මහාතණ්ඩා	36
අපුමනො අයං කලි	206
අපං වත ජීවිකං ඉදං	251
අපං හි එතං න අලං සමාය	282
අබලානං බලියනනි	242

අ	පිටුවකිනා
අබ්බුද්ධසලලා අසිකො	184
අබ්බුච්චරියං පරිවජ්ජයෙය්‍ය	118
අභිකෙසුය්‍යං අභිකෙසුනං	176
අභිභු හි සො අනභිභුකො	294
අභිසංඛරිත්වා කුහකො	306
අභුතවාදී තිරියං උපෙති	206
අමොසධමමං නිබ්බානං	238
අයං ලොකො පරො ලොකො	344
අයං හි ධමමො නිපුණො	
සුඛො ව	114
අයොසමප්පසමාහතථානං	208
අලස්සං යදිදං සාධු	220
අලද්ධා තසා අසාදං	130
අලිනවිනො ව සියා	222
අවජ්ඣා බ්‍රාහ්මණා ආපුං	88
අවජ්ජාය නිවුනො ලොකො	316
අවජ්ජා මුද්ධානි ජානාහි	314
අවජ්ජා හ'යං මහාමොහො	228
අවිරුද්ධං විරුද්ධසු	194
අසජ්ජමානා විචරන්ති ලොකෙ	136
අසනං වසනං ව ඤානා	160
අසනං යොධ පබ්බුති	40
අසනසස පියා හොනනි	32
අසංසථං ගහටෙඨහි	194
අසංහීරං අසංකුසං	352
අසිපතනවනං පන කිණං	210
අසෙවනා ව බාලානං	80
අසමා වුහො දුරවිහාරවුතනිනො	66
අහමෙතං න ජානාමි	312
ආකිඤ්ඤාදො පෙකම්මානො	328
ආකිඤ්ඤාදො සමගථං ඤානා	342
ආගඤ්ඤා නෙ සනතීකෙ	
නාගරාජා	114

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාථාදිපාද සූචි

අ	පිටුවකො
ආගතානී හි මනෙහසු	310
ආගු. න කරොති කිඤ්චි	
ලොකෙ	158
ආතඛක ඵයොන චූදය චූටොයා	302
ආථබ්බණං සුපිතං ලකඛණං	292
ආදනනණ්ණං චිතයෙථ සබ්බං	340
ආදිව්වා නාම ගොතෙනන	124
ආදිසක ජනමනං මුඤ්චි	312
ආනතුජාතෙ නිදසගණො	
පතීතෙ	212
ආමනනනා හොති සභායමරෙකං	12
ආයං අනිසසාය විවෙකදසසි	140
ආරතිවිරති පාපා	80
ආරඤ්චිරියො පරමසුප්පකතියා	20
ආරොග්ගං සමුදෙඤ්ඤාය	234
ආසවබ්බිණො පහිනමානො	110
ආසා යසස න විජ්ජනති	196
ආසිංසනති ථොමයනති	
අභිජසානති	320

ඉ	
ඉඛක අඤ්ඤපි පුච්ඡස්ස	58
ඉච්චෙතමසං හගවා පුනපස්සනං	78
ඉච්ඡාතිදනා හවසාතබ්බං	244
ඉති හෙතං විජානාම	32, 34, 36
ඉත්ථිට්ඨකො සුරාට්ඨකො	34
ඉත්ථිසොණකිං විකරණං	36
ඉදං වදමිති නතසසා හොති	264
ඉධ දිට්ඨස්සුනමුනවිඤ්ඤාතෙසු	334
ඉධෙව සුද්ධිං ඉති	
වාදියනති	260, 282
ඉමං හොතොනා නිසාමෙථ	122, 176
ඉමෙ දසසතා යකඛා	54
ඉයයො පුබ්බකා ආසු	88

උ	පිටුවකො
උඤ්ඤාපාදෙ තසිතො	306
උච්චාවචා නිච්ඡරනති	218
උච්චාවචා හි පටිපද	222
උච්චාවචෙසු සයනෙසු	300
උච්ඡන්නා හවතණ්ණසා	232
උජුං ජනපදෙ රාජා	124
උද්භට් නිසිද්ථ	98
උත්තං දුක්ඛිතං දිසවා	306
උදබ්බිඤ්ඤා යථාපි පොකමරෙ	258
උපධි තෙ සමතිකකතො	164, 180
උපධිතිදනා පහවනති දුක්ඛා	226
උපයො හි ධම්මෙසු	
උපෙතිවාදං	248
උපාදනපච්චයා හවො	232
උපායායා ව තෙ සබ්බං	164
උපෙක්ඛකො සද සතො	270
උපෙඛා සති සංසුඤ්ඤා	340
උභොසු අනෙකසු විනෙයා	
ජතුං	246
උසභං පවරං ධීරං	198
උසභොරිව ජෙක්ඛා බක්ඛනාති	10
උසස්සසති අනාභාරො	306
උනුදරො මිතාභාරො	220

එ	
එකජං වා දවිජං වා පි	38
එකමෙකසා පඤ්ඤාසා	348
එකං හි සම්මං න දුතියමස්සි	278
එකං වරනනං මුනිං අප්පමෙකං	64
එකාසනසා සිකෙඛුථ	222
එකො අභං සකක	
මහනනලොහං	328
එකො තමනුදස්සිතො	350

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ශාථාදිපාද සූචි

	පිටුව
එකො පුටෙබ් වරිකාන	258
එණි පඩතං කියං වීරු	50
එතඤ්ඤා ධම්මමනාස	294
එතඤ්ඤා රුච්චති ගොතො	178
එතදඤ්ඤා යෙ සතා	334, 336
එතමාදීනවං ඤානා	228, 230, 232
	234, 236, 260
එතං අභිකක්කනදසාපිං	344
එතං ලොකස්ස භියානානං	52
එතාදිසං වෙ රතනං න ඉච්ඡති	264
එතාදිසාති කකාන	82
එතාදිසෙන කායෙන	62
එතාභිනාදුමි වටො	
මහෙසිනො	324, 332
එතාවතභ්ගනාති වදනාති හෙකෙ	276
එතෙ ව ඤානා උපතිස්සිතාති	276
එතෙ ව පටිච්ඡක්ඛි යො	
ගහට්ඨො	30
එතෙ පරාගවෙ ලොකෙ	36
එතෙ බුද්ධං උපාගච්ඡං	346
එතෙ විවාද සමමෙසු ජාතා	262
එතෙසු ගිඤ්ඤා විරුද්ධාතිපාතිනො	76
එතෙසු ධම්මෙසු විනෙයා	
ජන්දං	304
එවමඤ්ඤාගතො ලොකො	182
එවමෙනං යථාභූතං	200
එවමෙසා කසි කට්ඨා	24
එවමෙසො අනුධම්මො	94
එවමෙසි විභාසා විවාදයනාති	278
එවමෙසි යො වෙදගු භාවිතතො	96
එවං දුක්ඛනාති ඤානාන	230
එවං දුක්ඛයෙන සහා මමස්ස	14
එවං ධම්මෙ වියාපනෙන	94
එවං චිත්තාරි සතො අප්පමතො	322

	පිටුව
එස භික්ඛු මහාරාජ	124
එස භියොසා පසිදුමි	352
එසමුඤ්ජං පරිහරෙ	128
එස සුචා පසිදුමි	106
එසා නමුච්චි තෙ සෙනා	128
එසො අධම්මො දණ්ඩානං	92
ඔ	
ඔකං ජහං තණ්හව්දං අනෙජං	338
ඔකං පභාය අනිකෙතසාරි	268
ඔකඛිතං වක්ඛු න ව පාදලොලො	18, 304
ඔකඛිතවක්ඛු සතිමා	122
ඔරොපසිකා ගිහිඛාඤ්ජනාති	14
ඔසානෙකෙව ව්‍යාරුද්ධො	294
ඔභාරසිකා ගිහිඛාඤ්ජනාති	18
ක	
කච්චි වෙච්චිකිච්චි අගමං	154
කච්චි අදින්නං නාදියති	48
කච්චි අභිණ්ණසංවාසා	100
කච්චි මනො සුපණ්ණිකො	46
කච්චි මුසා න භණ්ති	48
කච්චි විජජාය සමපනො	50
කතමං තං උපාදානං	52
කති පරිස්සයා ලොකෙ	300
කථං කථං දිට්ඨිපරිබ්බසානා	278
කථං වරහි ජානෙමු	310
කථංදස්සි කථංසිලො	268
කථං නු දන්ති පුටෙජයා	58
කථං සතස්ස වරතො	342
කථං සමෙතස්ස විගොතිරුපං	276
කථං සුතරති ඔසං	56
කථං සු ලහතෙ පඤ්ඤං	58

ගාථාදිපාද සූචි

ක	පිටුවකිනා
කපපාති විවේයා කෙවලාති	156
කමමනා වහනති ලොකො	200
කයවිකකයෙ න තිටෙයයා	292
කරණිය මත්තු කුසලෙන	44
කලහාහිරතො හිකචු	86
කලාණදසසනො හිකචු	174
කසමා නු සවචාති වදනති	
නානා	280
කසමා පජානං න උපාදියෙථ	340
කසසකො කමමනා නොති	198
කසසකො පටිජානාසි	24
කං ඛෙතතජිනං වදනති බුද්ධා	158
කං මග්ගජිනං වදනති බුද්ධා	28
කං සො සිකකං සමාදය	302
කාමං කාමයමානසං	242
කාමා තෙ පටමා සෙනා	128
කාමා හි විත්තා මධුරා මනොරමා	16
කාමෙසු ගිද්ධා පසුතා පමුලතා	244
කාමෙසු නාහිගිරෙකියා	316
කාමෙසු බුහුවරියවා	318
කාමෙසු විනය ගෙධං	338
කාමෙසොදිනවං දිස්වා	124
කායගුණො වච්ඡිගුණො	24
කාලෙන ගවෙජ ගරුනං	
සකාසං	98
කි වජා වතායං ඉධ චුත්ති	210
කිඤ්චාපි සො කමමං කරොති	
පාපකං	70
කිත්තසිසාමි තෙ ධමමං	322
කිනත්තු තමනා විපට්ඨසසි	350
කියො විවඤ්ඤා භවති	184
කිසිං ලොකො සමුප්පන්නො	50

ක	පිටුවකිනා
කිං නිසසිතා ඉසයො මනුජා	
බන්තියා	134
කිං පතතිනමාහු බ්‍රාහ්මණං	156
කිං පතතිනමාහු භික්ඛුනං	156
කිං පතතිනමාහු වෙදගුං	160
කිං පතතිනමාහු සොතතියං	162
කිං සීලො කිං සමාචාරො	96
කිං සු අසිසාමි කුචං වා	
අසිසං	304
කිං සු සංයොජනො ලොකො	340
කිං සුධ චිත්තං පුරිසසං සෙට්ඨං	
	56
කුතො පහුතා කලහා විවාද	272
කෙනසසු නිවුතො ලොකො	316
කොධනො උපනාහී ව	38
කොධසනකුසිතො ලොකෙ	318
කොධාතිමානසං වසං න	
ගවෙජ	302
කොධො මදෙ ථමෙසා පච්චුද්ධං	
පනා ව	76
කොධොමොසවජ්ජං ව	
කථංකථා ව	274
කො නු අඤ්ඤාත්‍ර මරියෙහි	240
කො නු දෙවො ව බුහමා වා	314
කොනු සෙනාපති භොතො	176
කොසමිං වාපි සාකෙතං	342
කොසලානං පුරා රමො	306
කොසාති විවේයා කෙවලාති	158
කො සුඤ්ඤාති මුච්චති බරකති ව	150
කොසුධ තරති ඔසං	52
කායසසු වාසපට්ඨො අසසු	300
බ	
බන්තියා බුහුබන්ධු ව	94
බන්තියා හොජරාජානො	176

ගාථාදීපාද සූචි

බ	පිටුවකිනා
බනනී ව සොවවසානා	82
බයං විරාගං අමතං පඤ්ඤානං	68
බාදනනී හං සුචාණං ව	62
බාදනනී හි ත්ඨ රුදනෙන	210
බිඬඬං රතීං කාමසුඛං ව	
ලොකෙ	18
බිඬඬා රතී නොනි සභාය	
මරෙකි	12
බිසං ගිරං ඵරය වග්ගවග්ගං	104
බිණං පුරාණං නවං නත්ති	
සමභවං	72
බිලා ගිබානා අසමපච්චෙයි	8
බුද්ධං ව බාලං උපසෙවමානො	94
බෙකො වත්තං නිරක්ඛං වා	242
බෙකොනි විවෙය්‍ය කෙවලානි	158

භ	
ගමහිරපක්ඛං නිපුණස් දස්සං	52
ගමහිරපක්ඛං මෙධාවිං	194
ගහප්ඵවත්තං පන වො වදුමි	118
ගාථාගිතීතං මෙ අනොපනෙය්‍යං	
	26, 142
ගාමෙ වා යදි වා රක්ඛං	38
ගාරවො ව ගිවානො ව	80
ගාවො සයනඤ්ච වත්ඤ්ච	92
ගුප්තපො යථා අසක	86
ගෙධං බුලි මනොසොනි	296
ගොපි ව අහං ව අසභවා	10
ගොපි මම අසභවා අලොලා	8
ගොමණිලපරිබ්බුගං	90

ච	
චක්ඛං ලොකෙ සමුප්පන්නං	188
චක්ඛුහි නොව ලොලසා	290

ච	පිටුවකිනා
චතුස්සද්ධි ජානාරාම	188
චතුරො සමණාන පක්ඛමස්සි	28
චන්දං යථා බයානීතං	188
චන්දංව විමලං සුඤ්ඤං	196
චරතො ව තෙ බ්‍රහ්මචරියං	126
චරං වා යදි වා තිට්ඨං	60
චාතුද්දිසො අසථිසො ව හොනි	14
චිත්තං මම අසභවා විමුක්තං	8
චිවරෙ පිණ්ඩපාතෙ ව	100
චුතිං යො වෙදි සත්තානං	198
චුදිතො වච්චි සතිමාහිනන්තො	304
චෙතොවිමුක්තිසමපන්නා	226
චෙතො විමුක්තිහිනා තෙ	226
චොරොපි කම්මනා හොනි	198

ජ	
ජදනං කත්තාන සුබ්බතානං	30
ජන්දහිදුනානි පියාහි ලොකෙ	274
ජන්දරාගවිරතො සො	62
ජන්දෙ නු ලොකස්සීං කුතො	
නිදුතො	274
ජසසු ලොකො සමුප්පන්නො	52
ජින්නෙව නො විවිකිච්ඡං බුලි	
මෙතං	104
ජෙත්වා ආසවානි ආලයානි	162
ජෙත්වා නඤ්ඤං වරත්තං ව	192

ජ	
ජහිත්වා ජාති මරණං අසෙසං	148
ජාතිස්ඤ්ඤා ධනස්ඤ්ඤා	34
ජාතිමරණ සංසාරං	228
ජාතිං ගොතනං ව ලක්ඛණං	310
ජානාමි පසාමි තරෙච ඵතං	286
ජාලෙන ව ඔනනියානා	208

ගාථාදිපාද සූචි

ජ	පිටියකිනා	ත	පිටියකිනා
ජිණ්ණසා මෙ දුබ්බලාමකසා	350	තදම්බි කකාන නිසම්බි	94
ජිණ්ණා හමසම් අබලො		තදම්නාපි විජානාථ	42
චිත්තවණ්ණා	344	තදුහයානි විවේයා පණ්ණිරානි	160
කි		තපෙන බුහුවරියෙන	200
කිංසිං වීරජමාසිනං	340	තපො ව බුහුවරියං ව	82
කිංසි න පාදලොලසා	290	තමඥසා බිඤ්ඤාපො	122
ක		තමුපනිසායා ජිගුජ්ජනං වා	284
තං වාහං අභිනන්දමි	322	තමෙනං බාවිරි දිසවා	306
තණ්ඩුලං සයනං වත්ථං	90	තමෙව භාසං භාසෙයා	132
තණ්ණකකියං පත්ථං අපමනෙනා	20	තමොනුදෙ බුද්ධො-	
		සමනතවකඛු	348
තණ්ණා දුතියො පුරිසො	232	තයො රොගා සුථො ආසුං	92
තණ්ණාධිපතෙනා මනුජෙ පෙකධි		තසිතො වුදකං සිතං	312
මානො	346	තස්මා අරහතො සුඤ්ඤා	184
තතො අදින්නං පරිවජෙජ්ජා	118	තස්මා උපාදනකකියා	232
තතො ආමනනයි සිසො	308	තස්මා ජන්තු සද්ධි සතො	242
තතො කීටෙ පටබ්බෙ ව	188	තස්මානිහ ත්වං-	
තතො කුමාරං ජලිතං ව		බ්‍රාහ්මණ අකේන	136
සුචිණ්ණං	214	තස්මා හි පිණ්ණං-	
තතො ව දෙවා පිතරො	92	සයනාසනෙ ව	116
තතො ව පකායසුපවසසු		තස්මා හවෙ සපුරිසං හපෙථ	96
පොසථං	120	තස්මා හි භුතා-	
තතො ව පාතො උපවුත්ථි		නිසාමෙථ සබ්බෙ	68
පොසථො	120	තස්මා හි සිකෙඛ්ථං-	
තතො ව රාජා සක්කාසෙනා	92	ඉබ්බෙ ජන්තු	244
තතො පලාපෙ වාහෙථ	86	තස්ස වෙ කාමයානස්ස	242
තතො පකඤ්චි පි ජානාථ	190	තස්ස මෙවං විහරතො	128
තතො මච්ඡපි ජානාථ	190	තස්ස සොකපරෙතස්ස	130
තතො රත්තා විවසනෙ	220	තස්ස තෙ නාග නාගස්ස	164
තතො වෙදෙන මහතා	314	තස්සං ජජාං පරිදෙවං පදෙසං	98
තත්ථ සිකානුගීයන්ති	296	තස්සිධි දිට්ඨෙ ව-	
තථෙව ධම්මං අවිභාවයිති	96	සුතෙ මුතෙ වා	254
		තස්සෙව උපනිසායා	306
		තස්සෙසො දුලලහො ලොකෙ	310

ගාථාදිපාද සූචි

ක	පිටුවකිනා
කං වාහං අභිනන්දුම්	326
කං කථාවාදිනං මාරං	126
කං නදීභි විජානාථ	222
කං බුද්ධං අසිතං නාදිං	300
කං බ්‍රාහ්මී උපසන්නෙත්ති	270
කං මං පධානපභිතතනං	126
කං වා'පි ගජං කුසලා වදන්ති	252
කං සඤ්ඤං සුඤ්ඤං -	
කුරිතමවාතරි සො	214
කං සාගතං සංකම සංකම	
සංකම	104
කිට්ඨං වරං නිසින්නො වා	46
කිට්ඨෙව සො තප්ප	
අනාත්මයාසී	328
කිංකරුකෙකපි ජානාථ	188
කිංකි විජජාති සමපන්නො	200
කුචං බුද්ධො කුචං සඤ්ඤං	164, 180
කුචං හි ලොකස්ස සදෙවකස්ස	112
තෙ අපසමන්නා පභිතතනා	128
තෙ ගණිතා විදුභි තිලවාහා	212
තෙ ව තප්ප ධනං ලඤ්ඤං	92
තෙ ව පාපෙසු ධම්මෙසු	42
තෙ වාපි නුත්තර පජ්ජෙය්‍යස්ස දුක්ඛං	324
තෙ තප්ප මනෙත ගජෙත්වා	92
තෙ තොසිතා වක්ඛමිතා	348
තෙ න සංකොම සංකොමෙත්වා	188
තෙන භාතස්ස කරොති	324
තෙන හි ත්වං බ්‍රාහ්මණ	
ඔද්ධස්ස සොනං	136
තෙනානුසිද්ධො භිතමනසෙන	
තාදිනා	218
තෙ පෙසිතා රාජදුතා	122
තෙ මයං විවරිස්සාම	54
තෙ වාදකාමා භූමිසං විගයත	262

ක	පිටුවකිනා
තෙවිජ්ජානං යදකකිනං	188
තෙ වෙ නාතරිංසු යාජයොගා	320
තෙසං ආසි විපල්ලායො	90
තෙසං තො ජාතිවාදස්මිං	188
තෙසං ඵස්සපරෙත්තානං	230
තෙසං බුද්ධො වියාකාසි	348
තෙසං මච්ඡුපරෙත්තානං	182
තෙසං වොහං ව්‍යාඛිස්සං	188
තොදෙය්‍යකස්සා දුග්ගො	346
ත්වං ව මෙ ධම්මෙකකිනි	334
ථ	
ථෙය්‍යං න කරෙය්‍යං න මුයා	
භණෙය්‍යං	302
ද	
දගරා ව මහත්තා ව	182
දනං ව ධම්මෙවරියා ව	80
දිට්ඨාපි සුතාපි තෙ ජනා	256
දිට්ඨා ව යෙව අද්දිට්ඨා	44
දිට්ඨිං ව නිස්සාය	
අනුපුප්පමානො	266
දිට්ඨිනිවෙසා න හි ස්වාතිවත්තා	248
දිට්ඨිමි ලොකස්මිං න	
කස්සයෙය්‍යං	254
දිට්ඨිවිසුකානි උපාතිවත්තො	16
දිට්ඨිං ව අනුපගමම සිලවා	46
දිට්ඨෙත වෙ සුද්ධි නරස්ස	
ගොති	250
දිට්ඨෙ සුතෙ සිලවතෙ	
මුතෙ වා	280
දිපාදකො යං අසුචි	62
දිසා වතස්සො විදිසා වතස්සො	346
දිස්වා කුමාරං සිඛිමිව	
පජ්ජලන්තං	214

ကောသလီဒေဝီ

ද	පිටුවකිනා	න	පිටුවකිනා
දිසා ජටි කණකසිරිවංශයා		න කෙසෙහි න සිසෙත	190
ඉසි	214	නකකතානං මුඛං වජ්ජ	178
දිසාන තණං අරභිං රගං ව	264	න ගිවාය න අංසෙහි	190
දිසාන දෙවෙ මුදිතමනෙ		න ව කඤ්ඤා සියා හිකඛු	292
උදග්ගෙ	212	න ව බුද්ධං සමාවරෙ	44
දිසාන රුපෙසු විහංගො	314	න වාහමෙනං තරියනති මුඛි	278
දිසාන වාසුසගනං	124	න වාහං බ්‍රාහ්මණං බ්‍රාහ්මි	192
දිසාන සකො ඉති මවොව		න ජවා බ්‍රාහ්මණො හොති	198
අකලො	216	න ජවා වසලො හොති	42
දිසා සුවංශංසා පහසාරාති	14	න තසා පුතො පසවො	270
දිසරතමනුසිතං	198	නඤ්ඤා වසා නඤ්ඤා ධෙතුපා	8
දුක්ඛවෙපකකං යදන්ති කමමං	162	න දිට්ඨියා න සුඤ්ඤා න ඤාණෙන	266, 330
දුක්ඛස්ස වෙ මං පහවං අපුච්ඡසි	322	නදිනමි සොකාති	126
දුග්ගො මග්ගො පධානාය	126	න නං ජාති ගිවාරෙති	42
දුස්සංඝො පබ්බජිතාපි එකෙ	14	නඤ්ඤා පුතෙති පුතතිමා	10
දුරතො ආගතොසි සහිය	154	නඤ්ඤායොජනො ලොකො	342
දුවාහං සකකං අපුච්ඡසා	344	න පරො පරං කිකුඤ්ඤා	46
ද්විජො යථා කුඤ්ඤානං පහාය	348	න පසු බ්‍රාහ්මණානාසුං	88
ධ		න පාද න වියාණෙන	92
ධම්මවරියං බ්‍රහ්මවරියං	84	න බ්‍රාහ්මණස්ස පරතෙයාමඤ්ඤා	286
ධම්මාරාමො ධම්මරතො	98	න බ්‍රාහ්මණා අඤ්ඤාමගමුං	88
ධම්මෙ ව යෙ අරියස්සවෙදිනෙ		න බ්‍රාහ්මණා කසාමුපෙති	
රතා	98	සංඛිං	286
ධම්මෙන මාතා පිතරො		න බ්‍රාහ්මණො අඤ්ඤානො	
හරෙයා	120	සුඤ්ඤාමාහ	250
ධිරා ව පජේජාතකරා හවන්ති	104	න බ්‍රාහ්මණො නොමිති න	
ධොතකො උපසිච්චො ව	310	රාජපුතො	134
ධොතස්ස හි නඤ්ඤා කුභිං		න මච්ඡමංසං නානාසකකං	76
ලොකෙ	248	නමුච්ඡි කරුණං වාවං	126
ධොතො න හි තෙන මඤ්ඤාති	258	න මුනි ගාමමාගමි	220
න		න මෙ දිට්ඨො ඉතො පුබ්බො	300
න ආමග්ගො මම කප්පමෙති	74	නමො තෙ පුරිසාජඤ්ඤා	164
න කප්පයන්ති න		නරස්ස හි පුජාතස්ස	174
පුරෙකාරොන්ති	252, 254		

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ကောသလီဘာဏု ညွှတ်

න	පිටියකයා
න වෙදගු දිවසියා න මුතියා	268
න වෙ විකාලේ විවරෙයා	
හිසබු	116
න සඤ්ජසඤ්ඤී න	
විසඤ්ජසඤ්ඤී	276
න සමේසු න ධමෙසු	298
න සො අදින්නං ආදියති	48
න සො උපධිසු සාරමෙති	108
න සො මිත්තො යො සද්	
අප්පමත්තො	78
න සො මුද්ධං පජානාති	308
න සො රජ්ජති කාමෙසු	48
න හස්සෙති න පාදෙති	190
න හි නස්සති කස්සපි කම්මං.	208
න හි රුඳණ්ණෙන සොකෙන	184
න හි වගගු වදන්ති වදන්තා	208
න හි සො උපක්කමො අපී	182
නන්තෙව සම්මානි බහුති තානා	280
නාගොව යුපාති විවජ්ජැත්වා	16
නානා ජනා ජනපදෙහි සබ්බතා	340
නානා රත්තෙහි වස්සෙති	88
නාමඤ්ඤි රූපඤ්ඤි පටිච්ච එස්සා	276
නාහං අභිණ්ණ සංවාසා	100
නාහං තම්මා විප්පවසාමි	350
නාහං භතකෝසම් කස්සපි	8
නාහං සබ්බං	
සමණ්‍යාසමණාසෙ'	332
නාහං සභිස්සාමි පමොවනය	326
නිශ්‍රොධකපො ඉති තස්ස	
නාමං	104
නිඥං තඤ්ඤිං සහෙ ටීනං.	296
නිඥං න බහුලිකරෙයා	292
නිඥසිලි සභාසිලි	32
නිධාය දණ්ඩං භූතෙසු	194
නිත්තුය නප්පවෙධෙයා	292
නිත්තඤ්ඤි ඵලඤ්ඤි පුරයන්තො	10

න	පිටියකයා
නිත්තභාය සබ්බපාපාති	158
නිමිත්තං පරිවජෙති	102
නිරාසත්ති අනාගතෙ	270
නිරාසයො යො උද්	
ආසසානො	336
නිපෙලාලුපො නිකකුභො	
නිප්පිපාසො	16
නිවිස්සවාදී න හි සුබ්බිනායො	286
නිවෙසනං යො මනසො	
අභාසි	138
නිවෙසනාති රමොති	92
නිසජ්ජ රාජා සමමොදි	124
නො වෙ කිර දිවසියා න සුතියා	
න ඤ්ණෙන	266
නො වෙ ලහෙථ නිපක්කං සභායං	14
නො වෙ හි ජාතු පුරිසො	
කිලෙසෙ	104

ප

පක්කපිතා සබ්බතා යස්ස	
ධම්මො	248
පක්කකාදන්තො දුද්ධධිරොහමස්මි	6
පබ්බත සයානො පරිච්ඡද්	
මානො	350
පභාලාං එත්තං න දිස්සන්ති	128
පට්ටිකතං ව සරිරෙසු	190
පට්ටිකගණිකො සබ්බං	310
පජෙන්න කතෙන් අත්තනා	156
පඤ්ඤාමගුණා ලොකෙ	52
පඤ්ඤාමගුණෙ හිත්වා	100
පඤ්ඤානං ධිරො භයානං න	
භායෙ	302
පඤ්ඤාමි ටීනම්ඞං කෙ	128
පඤ්ඤා පුරකත්වා	
කල්‍යාණපිති	304

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

භාෂාදිපාද සූචි

ප	පිටියකො
පඤ්ඤා වෙව් යනී වෙව්	316
පඤ්ඤාබලං සිලවතුපපන්නං	64
පටිග්ගහෙතො පන	
සකාපුඤ්ඤා	216
පටිසල්ලානං	
කොනමරිඤ්ඤාමානො	20
පඤ්ඤානොති සමඤ්ඤානො	260
පතිරුපකාරී ධූරව්	58
පතිරුපදෙසවායො ව	80
පතිලීනවරසස භික්ඛුනො	256
පතිලීනො අකුහකො	270
පත්ඨසමානසස භි ජපපිනාති	284
පබ්බජ්ජං කිත්තසිසාමී	122
පබ්බජිත්වාන කායෙන	122
පමාදෙ රජො පමාදෙ	100
පරධම්මිකානමපි න සන්නසෙය්	
	302
පරමනති දිට්ඨිසු පරිබ්බසානො	252
පරමං පරමනති යොධ ඤාතො	30
පරසස වෙ වම්භසිනෙන භිනො	286
පරසස වෙ භි වවසා නිභිනො	280
පරසස වෙ ධම්මමනානුජානං	278
පරාභවිතං පුරිසං	32
පරිදෙවයමානො වෙ	182
පරිදෙවං පජපසඤ්ඤා	184
පරිපුණ්ණකායො සුරුචී	174
පරොවරා යසස සමෙව ධම්මො	140
පරොවරං අරියධම්මං විදිත්වා	106
පච්චෙකරසං පිත්තං	78
පසත්තනෙකො සුමුඛො	174
පසංසිනො වා පන තත්ථ හොති	262
පසස ධම්මං දුරාරානං	240
පසසං නරො දකඛිති නාමරුපං	286
පසසාමහං දෙවමත්තසස ලොකෙ	
	326

ප	පිටියකො
පසසාමී නං මනසා වක්ඛුනා ව	350
පසසාමී ලොකෙ පරිච්ඡාමානං	244
පසසාමී සුඤ්ඤා පරමං අරොගං	248
පහානං කාමච්ඡන්දං	340
පහාය පඤ්ඤාචරණාති	
වෙනසො	20
පභීන ජාති මරණං අසෙසං	106
පභීන මලමොහසස	348
පහුනවිකො පුරිසො	34
පාණං නහානෙන න ව	
සාකයෙය්	118
පාණං නහානෙන න ව දිත්තං	
මාදියෙ	120
පාණාතිපාතො වධවෙඡ්ඤ	
බන්ධනං	74
පාදුරෙපි ජානාථ	190
පාපං සහායං පරිවජ්ජයෙථ	16
පාමුජ්ජකරණං ධානං	78
පාරායනමත්තසස	348
පාවඤ්ඤා භොගනගරං	312
පිණ්ඩවාරං වරිත්වාන	124
පිණ්ඩඤ්ඤා භික්ඛු සමයෙන	
ලඤ්ඤා	116
පිණ්ඩං විහාරං සයනාසනඤ්ඤා	116
පියවාචමෙව භාසෙය්	132
පියා පහුතා කලහා විවාද	272
පියා සු ලොකසමී කුතො	
නිදනා	272
පුච්ඡනති වෙ හො බ්‍රාහ්මණං	
බ්‍රාහ්මණෙහි	134
පුච්ඡ මං සභිය පඤ්ඤා	154
පුච්ඡං භි කිඤ්ඤි අසුණනො	314
පුච්ඡාමහං ගොතමං වදඤ්ඤා	144
පුච්ඡාමී තං ආදිවච්ඡන්දං	288

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාථාදිපාද සූචි

ප	පිටියකො
පුට්ඨාමි තං ගොතම හුරිපඤ්ඤා	112
පුට්ඨාමි තං හගවා බ්‍රාහ්මි මෙතං	320
පුට්ඨාමි මුනිං පඤ්ඤාපඤ්ඤා	28, 108
පුට්ඨාමි සඤ්ඤාං අනොම	
	පඤ්ඤාං 102
පුරුකරිකං යථා වගගු	164
පුරුකරිකං දුරං පිතරිකරි මාතරං	18
පුරුකරිකං හිතා නවෙ අකුකුකං	288
පුරුකරිකං හිතා සං යො වෙදී	198
පුරුකරිකං කපිලවස්සුමා	308
පුරුකරිකං නාහිතඤ්ඤා	296
පුරුකරිකං පහාය අපරං සිතා සෙ	250
පුරුකරිකං හි ජාතසා	206
පුරුකරිකං පිලිපිලිකෙ සලිලසම්මි	210
පෙකකිකං යෙව සැකිකං	182

ඵ	
ඵකුමානං පජං දිසවා	294
ඵලානම්ඵ පකකානං	182
ඵසානිදානං සාතං අසාතං	274
ඵසෙකන යද පුට්ඨසා	290
ඵසෙකා නු ලොකසම්මි කුතො	
	නිදනො 276
පුට්ඨසා ලොකධම්මෙහි	82

බ	
බඤ්ඤා හි හිසි සුසඤ්ඤා	6
බහුසුතං ධම්මධරං හපෙඵ	18
බහු දෙවා මහුසා ව	80
බාවරි බ්‍රාහ්මණො භොතො	314
බාවරිසා වවො සුකා	310
බාවරිසා ව කුශාං වා	314

බ	පිටියකො
බාවරිං අභිවාදෙකා	310
බාහිකා සබ්බපාපාහි	158
බාහුසචං ව සිසං ව	80
බුද්ධො හවං අරහති පුරුකාසං	142
බුද්ධොති සොසං යදපරතො	
	සුඤ්ඤා 216
බුද්ධො සො හගවා ලොකෙ	308
බුද්ධොති සො සිලසම්මි	90
බුද්ධොති අතිකුලං	178
බුද්ධොති අතිකුලො	176
බුද්ධොති නියතා ඉමෙ	178

හ	
හජ්ඣති සෙවනති ව කාරණසා	22
හද්වාදිධො උදයො ව	310
හවරාගපරෙතෙහි	240
හගවා තච්චි සමයො	312
හගවාහි කාමෙ අභිභුසා ඉරියති	338
හවාහවෙ යසා වච්චරා ව	138
හිකකිවො තිසතා ඉමෙ	180
හිකකිවො විජ්ඣුභවනො	300
හුකුචං විනාසිකාන	142
හොති වරහි ජානාති	308

ම	
මජ්ඣිකා පානං න සමාවරොයා	118
මජ්ඣිකා යථා සමුද්දසා	290
මජ්ඣිකා සරසම්මි තිට්ඨතං	336
මද හි පාපාති කරොතති බාලා	118
මනො වසා සුපඤ්ඤා	48
මමඤ්ඤා ආයු න	
	විරම්භාවසෙසො 216
මමාසිකෙ පසාඵ වජ්ඣමානෙ	244
මයා පවත්තනං වකකං	176

ගාථාදීපාද සූචි

ම

පිටප්පිටක

මරණෙනපි තං පභිසනි	256
මහායඤ්ඤං යථිත්වාන	306
මා ජාතිං පුළුච්ච රථණඤ්ඤා පුච්ච	136
මාතා පිතු උපප්පානං	80
මාතා යථා නියං පුත්තං	46
මාලං න ධාරෙ න ව	
ගතිමාවරෙ	120
මිථො අරඤ්ඤ මහි යථා අබ්භො	12
මිත්තෙ හජස්ස කල්යාණෙ	100
මිත්තෙ සුභජෙජ්	
අනුකම්පමානො	12
මුඛ්ඤ්ඤාපිභුත අනරිය	208
මුඛං ජිව්හාය ජාලෙති	314
මුද්ධං මුද්ධාධිපාතඤ්ඤා	314
මුනිං වරහං වීරතං මෙට්ඨනසො	66
මුසා ව සො න හණති	48
මුලං පපඤ්ඤා සබ්බාය	288
මෙත්තඤ්ඤා සබ්බලොකස්මිං	46
මෙත්තං උපෙක්ඛං කරුණං	
විමුක්තිං	22
මෙට්ඨනමනුයුක්තස්ස	258
මෙදව ණණං ව පාසාණං	130
මොනෙය්‍යං තෙ උපඤ්ඤායං	218
	222
මොසවජෙජ් න නියොප	292, 296
මොහනතරා යස්ස න සන්ති	
කෙවි	140

ය

යජස්ස යජ්ජානො මාසාති	150
යඤ්ඤා රතාහං හො ගොතම	136
යථා අහං තථා එතෙ	220
යථා අහු වකකලි මුත්තසද්ධො	352
යථා ආපො ව පඨවී	92

ය

පිටප්පිටක

යථා ඉදං තථා එතං	62
යථා එතාසු ජාතිසු	190
යථා නරො ආපගං ඔතරිත්වා	96
යථාපි කුමහකාරස්ස	182
යථාපි නාවං දලොමාරුහිත්වා	96
යථා මාතාපිතා භාතා	90
යථාචාදී තථාකාරී	106
යථා සරණමාදිත්තං	184
යථිඤ්ඤිලො පඨවිංසිනො සියා	70
යද්ධනතො මරුකතො	
සෙසනො වා	66
යද්ධනති පසස්ස ආතිසංසං	252
යද්ධනං බ්‍රහ්මවරියං අචාරි	106
යද්ධනමානො සුකතං සුනිධිතං	74
යද ව සො මනො සෙති	62
යදපි ආසි අසුරෙති යධනමො	212
යද්ධනං තං සණ්ඨි	222
යද්ධනං නසසහති	128
යමස්ස වාදං පරිහීනමාහු	262
යමාහු ධම්මං පරමන්ති එතෙ	284
යමාහු සචං තථීයන්ති එතෙ	278
යමෙතං පඤ්ඤං අපුළුච්ච	316
යමහි න මායා වසති න මානො	138
යසො කිත්තිඤ්ඤා යා පුබ්බෙ	258
යසො හි ධම්මං පුරිසො විජඤ්ඤා	94
යසො කාමා න වසන්ති	334
යසං ගතිං න ජානාති	198
යසං ව විසතා නස්සි	222
යසං දරථජා න සන්ති කෙවි	6
යසං නස්සි ඉදං මෙති	298
යසං නිසස්සනා නස්සි	270
යසං තතරතො න සන්ති කොපා	4
යසං පුරෙ ව පච්ඡා ව	198
යසං මග්ගං න ජානාති	182

ගාලාදීපාද සූචි

ය	පිටුවකිනා
යසස මඩකලා සමුහනා	108
යසස රාගො ව දෙයො ව	194
යසස වනථපා න සනති කෙවි	6
යසස විතකකා විධුපිතා	4
යසස ලොකෙ සකං නත්ති	272
යසසසු ලුහානි බන්ධනානි	160
යසසානුසයා න සනති කෙවි	4,110
යසසාලයා න විජජනති	196
යසසිඤ්ඤානි භාවිතානි	156
යසසුභයනෙක පණ්ඩි ධ නත්ති	254
යසෙසකෙ වතුරො ධම්මා	58
යසෙසකෙ භොතති ගනෙහසු	310
යං එවිරුපං ජානාථ	86
යං කිඤ්චි දුක්ඛං සමොනාති	228,232
යං කිඤ්චි ධම්මමභිජඤ්ඤා	288
යං කිඤ්චි විතං ඉධ වා හුරං වා	68
යං කිඤ්චි සමපජානාසි	322, 326
යං තං අපුළ්ඡිමක අකිත්තයි නො	276
යං තං සරණමාගමම	178
යං තෙසං පකතං ආසි	88
යං පරෙ සුඛතො ආහු	238
යං පුබ්බෙ තං විසොසෙති	298, 338
යං බුද්ධසෙට්ඨො පරිව ඡණ්ණයි	සූචි. 68
යං බුද්ධො භාසති වාචං	132
යං බ්‍රාහ්මණං වෙදගුං	
ආභිජඤ්ඤා	324
යං මෙ කඩඛිතමඤ්ඤාසි	164
යං සමණො බහු භාසති	222
යා උත්තනති සාසස විසානභූමි	262
යා කාවිචා සමුත්තියො පුටුජ්ජා	282
යානි ව තිණි යානි ව සට්ඨි	164
යානි සොතානි ලොකසම්මං	316
යානිධි භූතානි සමාගතානි	68,72

ය	පිටුවකිනා
යා මෙ කඩ්ඛා පුරෙ ආසි	164
යාය දෙවා මනුසසා ව	100
යාව දුක්ඛා නිරයා ඉධ වුක්තා	212
යුක්තො කථායං පරිසාය	
මරෙකක	262
යුවා ව දහරො වාසි	124
යෙ අත්තදීපා විවරනති	
ලොකෙ	148
යෙ අරියසට්ඨානි විභාවයනති	70
යෙ ඉධ කාමෙසු අසඤ්ඤානා	
ජනා	74
යෙ ඉධ පාණෙසු අසඤ්ඤානා	
ජනා	76
යෙ කාමෙ නිත්වා අභිභූයාචාරි	138
යෙ කාමෙ නිත්වා අගහා	
වරනති	136, 148
යෙ කෙවිගන්ථා ඉධ	
මොහමග්ගා	104
යෙ කෙවි පාණභූතත්ති	44
යෙ කෙවි මෙ ඉසයො	
මනුජා	318, 320
යෙ කෙවිමෙ තිත්ථියා වාදසීලා	114
යෙ කෙවිමෙ දිට්ඨි	
පරිබ්බසානො	282
යෙ කෙවිමෙ සමණබ්‍රාහ්මණා	
සෙ	330, 332
යෙ ව අසත්තා විවරනති	146
යෙ ව දුක්ඛං පජානනති	226
යෙ ව එසසං පටිඤ්ඤාය	230
යෙ ව රුපුපගා සට්ඨා	236
යෙ ව රුපෙ පටිඤ්ඤාය	236
යෙ ව සකිංතධම්මා සෙ	316
යෙ දිට්ඨිමුග්ගග්ගා විවාදයනති	264
යෙ දුක්ඛං නපජානනති	224

ගාලාදිපාද සූචි

ය

පිට්ඨකා

යෙන නං වජ්ජ පුට්ඨකා	272
යෙන යෙන හි මඤ්ඤානී	184, 236
යෙන සමුදායා ඔතිණ්ණා	294
යෙ නං පජානන්ති යතො	
නිදනං	84
යෙනෙව බාලොකී පරං දහාති	280
යෙ පාපසීලා ඉණසාතසූචකා	76
යෙ පුග්ගලා අට්ඨ සතං පසන්ථා	68
යෙ මෙ පුබ්බෙ ව්‍යාකංසු	334, 348
යෙ විතරාගා සුසමාහිතිජ්ජියා	136
	148
යෙ දුට්ඨා දරුණා පිට්ඨිමංසිකා	74
යෙ සබ්බසංයොජන	
විපට්ඨිකා	146
යෙ සබ්බසංයොජන	
බන්ධනවිජ්ජ 146	
යෙසං තණ්හා නත්ති කුභිඤ්චි	
ලොකෙ	146
යෙසං වො දුලලාහා ලොකෙ	176
යෙසු න මායා වසති න මානො	146
යෙ සුප්පසුකා මනසා	
දළෙහන	70
යෙහි විචිකො විචරෙය්‍ය	
ලොකෙ	268
යෙ හෙත්ථ ජානන්ති යථා	
යථා ඉදං	148
යො අත්තනාත්තානං නානුපසි	140
යො අත්තනො සීලවතාති	
ජනතු	246
යො අත්තහෙතු න පරහෙතු	38
යො අතිකං ආදියති	342
යො අත්ථං පුට්ඨිකො සනෙතො	40
යො අනුදට්ඨාය නරණ්ණදුසසති	206

ය

පිට්ඨකා

යො ඉධ වරණෙසු	
පක්තිපකො	162
යො ඉමං පටිපථං දුග්ගං	196
යො උප්පත්තං විනෙති කොධං	2
යො කන්ථා පාපකං කම්මං	40
යො කාමෙ පටිවජ්ජති	242
යො ගාහණෙ	
ථමෙහාරිවාහිජායති	61
යො ව ජානං සමං යුතො	222
යො චක්කානං සමුක්කංසෙ	40
යො ජාතමුච්ඡිජ්ජ න	
රොපයෙය්‍ය	62
යො ඤාතිනං සමානං වා	38
යො තඤ්ඤාමුච්ඡිද අපෙසං	2
යො තිණ්ණකථංකථො	
විසලො	30
යො තෙ ධම්මෙදෙසෙසි	350
යො දුක්ඛස්ස පජානාති	194
යොධ කාමෙ අවච්ඡරි	298
යොධ කාමෙ පහන්ථාන	196
යොධ තණ්හා පහන්ථාන	196
යොධ දීපං වරස්සං වා	194
යොධ පුඤ්ඤං ව පාපං ව	196
යො ධම්මපදෙ සුභාසිතෙ	30
සො නාවච්ඡාරි න පච්චසාරි	4
යො නාරක්ඛගමා හවෙසු සාරං	2
යො නිජ්ජියං පසංසති	206
යො නිවරණෙ පහාය පඤ්ච	6
යො නෙසං පරමො ආසි	90
යො බුද්ධං පටිභාසති	40
යො බ්‍රාහ්මණං වා	
සමණං වා	32, 40
යො මං ඉච්ඡති අකොතු	178

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ය	පිටුවක
යො මාතරං වා පිතරං වා	32, 38, 40
යො මානමුදබ්බධි අසෙසං	2
යො මෙ ධම්ම මදෙසෙසි	350
යො යජති තිවිධං පුඤ්ඤසම්පදං	150
යො යාවයොගො දනපතී	
ගහටෙයා	144, 146, 150
යො රාගමුදච්ඡිද අසෙසං	2
යො ලොභගුණෙ අනුයුක්තො	208
යො චන්දනි මං න උත්තමෙයා	110
යො චිත්තරාගො පච්චිනෙයා	
දෙසං	150
යො වෙ අනරහා සනෙතා	40
යො වෙ අභිඤ්ඤා උපධිං	
කරොති	322
යො වෙ කිඤ්චිකකම්මානා	38
යො වෙ ධීතකොතා තසරං ව	
උජ්ජ්	66
යො වෙදගු කුමාරතො සතීමා	148
යො වෙ න තණ්හාසු	
උපාතිවනො	146
යො වෙ පරකුලා ගතො	40
යො වෙ මුඛරජාතිකා	84
යො සඤ්ඤාතනො න කරොති	
පාපං	66
යො හතථි පරිරුක්ඛිති	38
යො හවෙ ඉණමාදය	38
යො හි කොචි මනුසොසු	190, 192
ර	
රජමාකිරසි අභිතාය	208
රතී ව ගණෙධා ව උපද්දවො ව	16
රජෙ වාජඤ්ඤාසංයුක්තො	90
රාගඤ්ඤා දෙසඤ්ඤා පහාය මොහං	
	22, 146

ර	පිටුවක
රාගං චිතයෙට මානුසෙසු	108
රාගො ව දෙසො ව	
ඉතො නිදානා	84
රාගො ව දෙසො ව	
කුතොනිදානා	84
රාජා අරහසි හචිතුං	176
රාජාපි තං වෙසාවණො	
කුචෙරො	114
රාජාහමසී සෙල	176
රික්තාය මුනිනො වරතො	260
රූපා ව සද්ද ව රසා ව ගන්ධා	116
රූපා සද්ද රසා ගන්ධා	238
රූපෙසු ගෙඩං අකරං	
අලොලො	20
රොසකො කදරියො ව	40
ල	
ලක්ඛණානං පච්චයං	312
ලක්ඛණෙ ඉතිහාසෙ ව	312
ලාභකම්මා න සිකති	270
ලාභො වත නො අනාසකො	10
ලාභො සිලොකො සකකාරො	128
ලොභඤ්ඤා හවඤ්ඤා විසාහාය	110
ලොභිනෙ සුසාමානමිති	126
ව	
වචසා මනසා කම්මනා ව	108
වදනාති වෙ දුට්ඨමනාපි එකෙ	246
වෙනාසගුණෙ යථා චුක්ඛිතගෙන	72
වරො වරඤ්ඤා වරද	
වරාහරො	72
වසිං කරිකා සබ්බසං	128
වංසො විසාලොව යථා	
විසකො	12
වාදං හි එකෙ පටිසෙතියනති	116

ව	පිටුවකිනා	ස	පිටුවකිනා
වාරි පොකකිරපනෙතව	194	සබොතා එයො උරිතා මෙත්තු	
විජිතු වජ්ජානසාය යදිදං ඵාසු	302	යොබ්බං	18
විජ්ජාය වෙව සමපනෙතා	50	සබ්බා විවාසී අගභො වරුම්	134
විඤ්ඤාණච්ඡිනියො සබ්බා	342	සවෙපි සොසලලුප යාවකෙන	116
විඤ්ඤානසාරානි සුභාසිතානි	98	සවෙ මුනි මුඤ්ඤි	
විඤ්ඤානසාරානි සුභාසිතානි	98	අනොසනි මෙත්තු	332
විඤ්ඤානසාරානි සුභාසිතානි	98	සවෙ ලභපෙති පකං සභායං	14
විනායසු මගි කඤ්ඤං	176	සවෙ වුතො සිලවකතො	
විනිවජ්ජය ධර්මා සංසාරා	282	හොති	284
විනිවජ්ජය යානි පකපච්ඡිතානි	266	සවෙ අගාරං අජ්ඣාචසනි	310
විනිපාතං සමාපනෙතා	86	සවෙ මෙ යාවමානසා	306
විජිට්ඨිකකානා පෙසුනානි	108	සවෙනති යො බ්‍රාහ්මණො කිං	
විජිට්ඨිකකානා පුබ්බං දුට්ඨං	20	වදෙයා	266
විභූතාරූපසංඝඤ්ඤා	342	සචං වෙ අමතා වාචා	132
විරතා කාමසංඝඤ්ඤා	52	සචා අවොකකම්ම මුනි	296
විරතො ඉධ සබ්බපාපකානි	160	සවෙන දනො දම්සා	
විරතො මෙජ්ජා ධර්මා	218	උපෙනො	136
විර්ජයං මෙ ධුරධොරණං	24	සවෙන සියා අපභවෙතො	296
විවෙකං යෙව සිංකප්පං	260	සකුට්ඨාපසුතො ධරො	220
විසජ්ජ ගන්තානි මුනිධ ලොකෙ	238	සඤ්ඤං පරිඤ්ඤා විතරෙයා	
විසෙතිකකානා පන යෙ වරන්ති	264	ඔසං	246
විනෙසං භාවිතතානා	86	සඤ්ඤා විරතතානා සන්ති	
විනගෙධො අමච්ඡරි	272	ගන්තා	268
විතතණ්ඤා පුරාණෙද	268	සංඤ්ඤාජනං ජාතිධයනාදසී	140
විසං වසාසනං ආසු	312	සනං ව විවටං හොති	240
වෙදනි විවෙයා කෙවලානි	160	සනං සහසානං තිරබ්බුදනං	206
		සන්තවස්සානි ගගවිතං	130
		සන්තො ගුහායං බ්‍රහ්මානි	
		ජනො	244
		සදෙවකසා ලොකසා	238, 300
		සඤ්ඤානො අගතං	58
		සඤ්ඤා ව පිනි ව මනො සනි ව	350
		සඤ්ඤා ධර්මං තපොවුට්ඨි	24
		සඤ්ඤා තරති ඔසං	58

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාල්ලිසාද සූචි

ස	පිටුවකිනා
සද්ධිධ වික්කං පුරිසසස පෙවධං	56
සදොධා සුතවා නියාමදසසි	110
සධලලපුජා ව පනා තරෙව	286
සනති ලොකෙ මුනගො	330
සතතුසසකො ව සුභරො ව	44
සතෙතා ව හිතතු	
අභිනිබ්බුතකො	246
සත්ථාතො භයං ජාතං	62
සත්ථුලිඤ්ඤාන සංයොජනානි	18
සත්ථුලිඤ්ඤාන වෙව නවෙවදනා	278
සප්පතපාණි විවරතො	220
සපදනං වරමාතො	122
ස පිණ්ඩවාරං වරිඤ්ඤා	220
සබ්බසු උපෙක්ඛතො සතීමා	156
සබ්බසු මුනි අනිසසිතො	256
සබ්බසු ධර්මසම්පන්නො	52
සබ්බසායොජනං ඡෙත්වා	192
සබ්බං තුචං ඤාණමවෙවච	
ධම්මං	114
සබ්බසො නාමරූපසම්මං	298, 338
සබ්බාහිභුං සබ්බවිදුං සුමෙධං	64
සබ්බො'පිමෙ හික්ඛවො	
නිසින්නා	114
සබ්බෙ සමග්ගා භුත්වාන	86
සබ්බෙසු කාමෙසු සො	
විතරාගො	328
සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය	
දණ්ඩං	12
සහග්ගතො වා පරිසග්ගතො	
වා	118
සමඤ්ඤා භෙසා ලොකසමි	198
සමනමසාරො ලොකො	294
සමනතා ධර්මිනි දිසවා	108
සමානභාගං කුබ්බථ	218

ස	පිටුවකිනා
සමාහිතො යො උදකාරි ඔසං	138
සමිකාවිතො විතරාගා	
අකොපා	148
සමිකාවි පභාය පුඤ්ඤපාපං	158
සමො විසෙසි උදවා	
විහිතො	266
සමො සමෙහි විසමෙහි දුරෙ	138
සමපන්නවෙය්‍යාකරණං	
තවෙදං	106
සමපන්නො මුනිතො වික්කං	58
සමොධො'යං සරාවාසො	122
සමබ්බුද්ධින කතොකාසො	314
සමබ්බුද්ධානි වචො සුත්වා	308
සමබ්බුද්ධො පටිජානාසි	176
සමොධියග්ගං චූසසිතායං	
කුමාරො	216
සමමද්දසා වෙදගුණො	228
සයං සමාදය වතානි ජනතු	250
ස යානභුමිං යාධිත්වා	124
සවනනි සබ්බධි සොකා	316
ස වෙ විදවා ස වෙදගු	296
ස සබ්බධමෙමසු	
විසෙනිභුතො	250, 288
සහසුභාගො මරණසා	126
සහාවසා දසකතසමපදය	70
සංවුතො පානිමොක්ඛසමි	100
සංසග්ගාරාගසා භවනනි සෙනහා	12
සංසුද්ධිපිතො විවික්ඛවර්දෙ	110
සාතං අසාතඤ්ඤා කුතො නිදනා	
	274
සාතිසෙසු අනසාථි	270
සාධාභං භගවා තථා විජඤ්ඤා	142
සාමාකවිඬගුලක විනාකානි ව	74
සාරමිතා යසා විගතා	142

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ගාථාදිපාද-සූචි

ය

පිටපටකයා

සාරාංශමහනෙතො විදිතා	110
සාව ත්‍රියං කොසල මන්දිරෙ ජිනො	308
සිඛි යථා නිලගීවො විහඬගමො	66
සිඬසානිකාය බෙළසා	60
සිතඤ්ඤා උණකඤ්ඤා බුදුං පිපාසං	16
සිමනසානං විනෙතාරං	142
සිමාතිගො බ්‍රාහ්මණො තසා	252
සිලබ්ධතං වාපි පහාය සබ්බං	284
සිලුතමා සඤ්ඤාමෙනානු	සුද්ධිං 284
සිහංවෙකවරං නාගං	50
සිහො යථා ද්වබ්බි පසංගා	22
සිහො ව සද්දෙසු	අසනනසනො 20
සුබ්බානි දිට්ඨාසිංහයා	238
සුබ්බං වා යදි වා දුක්ඛං	230
සුබ්බතො බාවරි හොතු	314
සුබ්බමාලා මහාකායා	90
සුඤ්ඤානො ලොකං	අවෙකසසු 344
සුඤ්ඤාප මෙ හික්ඛමො	සාවයාමි වො 114
සුත්තාන සොසං ජිනවරවිකක-	මහනො 218
සුත්තාන දුතවචනං	124
සුත්තාන බුද්ධවචනං	62
සුත්තාන බුද්ධසා සුභාසිතං පදං	78
සුත්තානහං චිර අකාමකාමිං	338
සුත්තා රුඤ්ඤො බහුං දාවං	292
සුත්තා සබ්බධම්මං අභිඤ්ඤාය	162
සුද්දිට්ඨං වත නො අජා	51
සුද්ධා සුද්ධෙහි සංවාසං	86
සුපිනෙන යථාපි සබ්බතං	256
සුභාසිතං උත්තමලානු සනො	130
සුවිජානො භවං හොති	32
සුරො යථා රාජධාදය දුට්ඨො	262

ය

පිටපටකයා

සෙයො න තෙන මඤ්ඤායා	290
සෙලෙනා ගායනා ව	වාදයනා 212
සෙහි දුරෙහි සනතුටෙසා	34
සො අසකසා විසයො	306
සො අහං විවරිසාමි	58
සො උගතමහිඤ්ඤාය	318
සොකපරිදෙවමචරං	256
සොකමසාඤ්ඤං ජනතු	184
සොවති පුතෙනහි පුත්තිමා	10
සොවනා ජනා මමාසිනෙ	256
සොතෙසු ගුණො විදිතින්ද්‍රියො	වරෙ 76
සො දෙවයානමාරුග්ගා	42
සො බාවරි අනමනො	උදග්ගො 308
සො බොධිසතො රතනවරො	අතුලො 214
සොහසනො අභිකග්ගං	124
සො යසං පරමං පනො	42
සො සබ්බසත්තුකතමො	අග්ගපුග්ගලො 214
සො සාකියානං විපුලං ජනෙතා	පිතිං 216
සො හි බ්‍රාහ්මණ සම්බුද්ධො	308
සොඤ්ඤා අත්තසම්භූතා	84
සොකානං බ්‍රහ්මවරියං	178
හ	
හිතා ඉච්ඡඤ්ඤා ලොහඤ්ඤා	220
හිතාන පියඤ්ඤා අපටියඤ්ඤා	103
හිතා මානුසකං හොගං	196
හිතා රතීඤ්ඤා අරතීඤ්ඤා	196
හිරිං තරනං විජිග්ගමානං	78
හුතඤ්ඤා මග්ගං හුතමත්ථා සවටං	140

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සුඛනිපාතෙ

සඤ්ඤානාම සූචි

අ		ඔ	
අඤ්ඤාප්ති	102	ඔක්කාක	92, 308
අඤ්ඤාභාරදාය	36		
අඤ්ඤාකරාජ	166	ක	
අභින	310, 312, 314, 346	කණ්ණ	106
අභිනසකමච්ඡ	152	කණ්ණසිරි	214
අට්ඨ	206	කපිලවස්ථ	308, 312
අනාපදික	30, 36, 80, 86	කප්පායන	106
	112, 200	කලඤ්ඤානිපාත	152
අබ්බ	204	කසිභාරදාය	22
අබ්බුද	204	කසප	74
අසික	212	කුද්ද	206
අහභ	204	කුසිණාරා	312
ආදිට්ඨ	124	කොභිය	166
ආපණ	166	කොකාලික	200
ආලවක	54	කොසමබ්බි	312
ආලව්	54, 102, 352	කොසල	124, 132, 306, 308
		කොසලක	86, 204
ඉ		ඔ	
ඉච්ඡානඤ්ඤා	186	ඔයා	82
ඉඤ්ඤා	92, 94, 212, 314	ඔර්ඤ්ඤා	144
		ඔර්ඤ්ඤා	122
උ		ඔතම	24, 38, 46, 50, 60, 88,
උජ්ජනි	312		94, 112, 130, 142, 144,
උදය	310, 346		150, 152, 166, 176, 186,
උපසිච්ච	310, 316		218, 332, 346, 350, 352
උප්පක	206	ඔද්දවර්	306
		ඔතඤ්ඤා	312
ඵ		ච	
ඵකනාල	22		
ඵරාචණ	114	චබ්බි	186

සංස්කෘත-සූචි

ජතුක ණණ්	ජ	310, 346	පබ්බත	ප	164
ජලබ්බ ණණ්		176	පද්ම		204
ජාණ්ටසොනී	ජ	186	පාඨා		312
ජෙතවන	30, 36, 80, 86,		පාසාණන චෙතිය		312, 346
	112, 130, 200		පිඬුතිය	310, 344, 346, 350, 352	
චංචිතමණ්ඩ	ච	92	පුණ්ඩරික		206
			පුණ්ණක	310, 346, 318	
			පුබ්බාරාම		224
තාරුකඩ	ත	186	පුරණකසංඝ	ප	152
කීර්තිමෙත්තයා	310, 346		පොසබ්බසාති		186
තොදෙයාකප	310		පොසාල		310, 346
දකුණිණි	22		බාච්චි	බ	306, 310, 314
දකුණිණිපර	306		බිච්චිසාර		122, 170
ධනිය	ධ	10		හ	
ධම්මක		112	හද්දාද්ධ		310, 346, 352
ධොතක	310, 346		හාරආජ		186, 200
	න		හොගනගර		312
නඤ්ඤ	310, 330, 346			ම	
නලුච්චි		126	මකච්චිගොසාල		152
නාරද		164	මගධ		22, 346
නාලක		218	මහී		6
නිගණ්ඨනාහපුත්ත		152	මාගධ		312
නිග්ගොධකප		102	මාස		144, 150
නිරබ්බුද්ධ		201	මාතඛක		42
නෙරඤ්ජරා		126	මාර		340
	ප		මාහිසාති		312
පකුඨ කථායන		152	මීගාරමාතුපාසාද		224
පණ්ඩු		124	මුලක		212, 306
පණ්ඩුකමචල		214	මෙත්තගු		310, 346
පතිට්ඨාන		312	මෙරු		212

සංඥානාම - සූචි

ම	ස
මොහොල්ලාන	200, 314, 316
මොසරාජ	310, 344, 346
ර	
රාජගහ	122, 144, 152
රාහුල	102
ඳු	
ඳුමිනි	114
ච	
චක්කලි	352
චඩ්භිස	102, 122
චනසව්‍යය	312
චාසෙට්ඨ	186, 200
චෙතරණි	210
චෙදිස	312
චෙසාලි	312
චෙසසවණ	114
චෙසසායන	134
චෙළවන	152
සකක	104 200, 212, 326, 328, 344
සකාය	170, 183, 214, 216
සංඥාය බෙල්ලවිසිපුත්ත	152
සභිය	152, 164
සහමපති	204
සාකිය	124, 216
සානකත	312
සාරිපුත්ත	176, 200
සාවතී	30, 36, 80, 86, 112, 130, 200, 224, 308, 312
සුජමපති	314
සුද්ධාදන	214
සුඤ්චික භාරදොජ	132
සුඤ්චිකා	132
සුචිලොම	82
සෙනවිය	312
සෙල	170
සොගන්ධික	206
සොපාක	42
හි	
හිමවනතු	124
හෙමක	310, 316

සුභනතිපාන

විසෙසපදනුකකමනිකා

අ		අ	
අකකකසං	194	අචාරිසුං	88
අකකුමානො	246	අචිරුපසමපනෙතා	28
අකලුරුපො	216	අජලභී	14
අකාමො	140	අජංඛගමා	2
අකාමකාමී	338	අජංඛනවිනතී	52, 116
අකාලචාරී	116	අජංඛනං	4
අකුසකුමෙව්වා	270	අජංඛන සන්තී	264
අකකුට්ඨවජ්ඣිතං	218	අජංඛපනෙතා	348
අකකුසලො	278	අජංඛායක කුලෙ	42
අකකාධිකො	6	අජෙකින කුජ්ජං	74
අකකාතාරං	50	අකකුමොකකා	244
අකකාති	30	අකකුසිතා	262
අකකිදුට්ඨකො	60	අකකුසුභපකා	104
අකකිසා	308	අකකුසු වීමොකකි	340
අකකකයං	256	අට්ටො	206
අකකකසු	206	අට්ටො	216
අට්ට	164	අට්ටානං	16
අගගො	134	අට්ඨිකකාන	94
අගිතං	144	අට්ඨකුමගුපමො	222
අගගතො	66	අභිකකං	124
අගනිසමං	208	අභිකසුලා	44
අගනිසිවුපමෙ	218	අභිකමෙමො	94
අගනිසුකමුඛා	178	අතාරු	320
අගනිසුකං	126, 132	අතිකක නතා	48
අසාරී	216	අතිකකම නතී	82
අච්චගමා	4	අතිවට්	112, 158
අච්ච නතා සුද්ධි	252	අතිකරිය	66
අච්චයෙයා	246	අතිකාමයං	64
අච්චසාරී	4	අතිකුලො	176
අචරු	88	අතිමකකුති	34

විසෙසාදනු කකමනිකා

අ		අ	
අතිමඤ්ඤාද	46	අනවජ්ජ භොජී	14
අතිසාරද්ධිසියා	280	අනවජ්ජා	130
අතිසිත්ථා	236	අනවසසුතො	18
අතීතයොබ්බතො	34	අනසනං	92
අතුලෙභා	23, 214	අනසාචී	270
අත්තදණ්ඩා	294	අනාභාරො	194
අත්තදණ්ඩසු	194	අනාභුග්ගිඤ්ඤා	30
අත්තදත්තං	88	අනාභුසුට්ඨො	246
අත්තවෙතන භතො	8	අනාරම්භවිමුක්තිනො	232
අත්තසම්මතං	84	අනාලම්භො	52
අත්තානුද්ධිං	814	අනාවරණදසාචී	310
අත්තසලෙත	44	අනාසයානො	110
අත්තබ්බා	114	අතිකෙතසාරී	268
අත්තං	12	අතිට්ඨරී	298
අත්තංගතසං	330	අතිමිත්තං	162, 182
අද්ධිකායො	92	අතිසාය	140
අද්ධසාම	10	අතිසො	6
අද්ධිට්ඨො	44	අතිතිහං	294
අධිමානසා	216	අනුගාධිසං	318
අධිමුච්චසසු	176	අනුගිඤ්ඤිති	242
අධොසි	248	අනුගිහන්ති	296
අනගාරිපුපෙත සං	2, 8	අනුග්ගාය	234
අනඤ්ඤානෙයොසා	16, 108	අනුඤ්ඤාතපටිඤ්ඤානා	188
අනඤ්ඤාපොසි	20	අනුතීරො	6
අනඤ්ඤානං	182	අනුට්ඨානා	32
අනතිමානී	44	අතිකෙතං	62
අනත්තගරභී	288	අනුප්පුනනෙතො	184
අනත්තදසං	16	අනුප්පුනානී	262
අනනුගිඤ්ඤා	44	අනුධම්මං	154
අනනුවජ්ජා	130	අනුක්කතො	216
අනනිඤ්ඤිතං	12	අනුපරියගා	130
අනනියං	78	අනුසාවෙවෙජ්ජාය	62
අනරභා	40	අනුබ්බංසු	122
අනලංකරිත්වා	18	අනුරොධවීරොධවිප්පතිනං	108
අනවජ්ජපදනී	30	අනුච්ඡිතං	160

විශේෂපද්‍යාකතමානිකා

අ		අ	
අනුවිලෝකකය	132	අඛණ්ඩ	204
අනුසායා	4	අඛණ්ඩයලො	184
අනුසාදං	192	අඛණ්ඩනං	104
අනුපයො	248	අඛණ්ඩිතං	214
අනෙකසාධං	214	අඛණ්ඩනං	182
අනෙපං	30	අඛණ්ඩිතං	216
අනෙකසාරිං	194	අඛණ්ඩනං	122
අනෙමනාමං	46, 54	අඛණ්ඩනං	314
අනෙම පඤ්ඤං	102	අඛණ්ඩනං	208
අනෙමව භික්ඛං	214	අඛණ්ඩනං	244
අනෙකසිතං	294	අඛණ්ඩනං	290
අනෙක	162	අඛණ්ඩනං	90
අනෙකපුරං	60	අඛණ්ඩනං	100
අනෙකරකො	4	අඛණ්ඩනං	70
අනෙකරධායට	130	අඛණ්ඩනං	134
අනෙකමකසා	6	අඛණ්ඩනං	86
අනෙකනානි	282	අඛණ්ඩනං	102
අපකසායට	86	අඛණ්ඩනං	128
අපවිතකා	100	අඛණ්ඩනං	22, 138
අපවෙවා	308	අඛණ්ඩනං	316
අපනම්සකනි	338	අඛණ්ඩනං	136
අපනාමෙයි	82	අඛණ්ඩනං	174
අපවිතකා	62	අඛණ්ඩනං	14
අපාහනසම්	262	අඛණ්ඩනං	292
අපිහාලු	270	අඛණ්ඩනං	194
අපුඤ්ඤායනනං	118	අඛණ්ඩනං	44
අපුනකචාය	314, 84	අඛණ්ඩනං	16
අපුරෙකචාරානො	268	අඛණ්ඩනං	300
අපෙචා	12	අඛණ්ඩනං	220
අපාගකෙතා	44	අඛණ්ඩනං	122, 124
අපවිසො	14	අඛණ්ඩනං	26
අපනිට්ඨං	52	අඛණ්ඩනං	88
අපදසො	318	අඛණ්ඩනං	24
අපනිගෙසායං	100	අඛණ්ඩනං	24
අඛණ්ඩ	204	අඛණ්ඩනං	194

විසෙසපද්‍රව්‍යකමතිකා

අ		අ	
අමො	146	අසමනා	128
අමරා	76	අසංවා	8
අමුගො	220	අසංදනා	130
අයසුලං	208	අහගො	204
අයොසංඝසමාහතට්ඨානං	208	අභාසි	138
අරිඤ්චානො	20		
අරිසගරහි	206	ආ	
අරියො	36, 162	ආකඛ්ඛිපි	56
අරෙ. සනෙයො	66	ආකි ආචරලකිංකා	122
අලිකං	130	ආකි අභිකඤ්ඤා	306
අලිසමානො	20	ආගඤ්ඤං	42
අලිනවිකො	20, 222	ආසානෙත්වා	204
අලොලා	8	ආජවං	296
අච්ඡානති	40	ආජානමානො	326
අච්ඡන්දියා	244	ආජානියො	136
අචංසිරා	76	ආත්තච්ඡෙදන	302
අචංසරි	214	ආතුමානං	246, 290
අචිකස්සී	270	ආදනගඤ්ඤං	252
අචිභෙදයං	12	ආදනතඤ්ඤං	340
අච්චදනා	248	ආදන සංකො	340
අච්චධ ධර්මො	96	ආදනෙසු	108
අච්චාකකච්ච	296	ආදිත්ථ ඛණ්ඩසා	16
අච්චානං	220	ආදිසති	248
අසජ්ජමානො	12	ආදෙති	38, 298
අසමුද්‍රව්‍ය	216	ආනන්තරිකං	68
අසමංගොධි	8	ආනන්දජානෙ	212
අසමාධං	46	ආත්තං	96
අසමභූතනෙකා	118	ආභිජ්ජානං	324
අසංචිත්තං	298	ආමගනො	74
අසංහීරං	352	ආමන්තනා	12
අසිප්පතචනං	220	ආමලකමතභියො	202
අසිසාමි	304	ආයාගො	142
අසුච්චිකම්පිතා	74	ආයුහති	64
අසුමරා	128	ආරජයා	210
අසාමානා	74	ආරමුභවෙයා	232
		ආරමුභානං	232

විෂයසපදනුකක්ෂිතිකා

ආ		ඊ	
			24
ආරා	48	ඊසා	
ආරුපා	236		
ආලයානි	162	උ	
ආවරණානි චෙතසො	20	උච්චාවචං	250
ආවිකරොමි	28	උදබ්බධි	2
ආසයානො	336	උදරපුරො	60
ආසවානි	162	උද වා	60
ආහච්ච	222	උදග්ගච්චකො	214
ආහාරපච්චයා	234	උදග්ගෙ	212
ආභිකො	6	උදළිද	2
ආහුති	36	උදබ්බහෙ	182
		උදුම්බරෙසු	2
		උද්ධො	102
ඉ		උද්ධනානි	168
ඉබ්බ	58, 272, 28	උදුමුමානො	62
ඉච්ඡානිදා	244	උපච්චිත	192
ඉරෙඤ	134	උපඤ්ඤිකා	218
ඉඤ්ඤා	60	උපට්ඨිතා	46, 228
ඉඤ්ඤා	318	උපධිතිදා	226, 322
ඉඤ්ඤාපච්චයා	234	උපධිති	10
ඉඤ්ඤාපසුචනා	76	උපධිසු	108
ඉතරිතරෙත	14	උපනාමෙසි	82
ඉතිනිතිකං	334	උපනාමි	38
ඉතොරා	84	උපනිජ්ඣාසිතං	236
ඉත්තරං	236	උපනිජ්ඣානෙ	66
ඉත්තොචඤ්ඤාපාභාදං	232	උපනිසා	224
ඉත්තොසොභං	36	උපපට්ඨි	350
ඉත්තොසොභං	174	උපයො	248
ඉත්තොසොභං	296	උපරුක්ඛි	234
ඉත්තොසොභං	338	උපරුක්ඛි	288
ඉත්තොසොභං	218	උපරොධනා	228
ඉත්තොසොභං	106	උපසෙවනා	76
ඉත්තොසොභං	214	උපානිවග්ගො	16, 140, 146, 158, 286
ඉත්තොසොභං	314	උපාදානකිං	140
ඉත්තොසොභං	192	උපාදානං	52
		උපාදිසු	124

විසෙසපදනුකකම්භිකා

උ		ඔ	
උපෙති	66	ඔකං	268
උපෙසං	10	ඔකඛිකාචකඛු	18
උපාතිතං	2	ඔගාහනෙ	64
උපාලකො	206	ඔසතිණං	54
උපාතසුපිනා	103	ඔසනං	161
උභතං	318	ඔසං	6
උමාදනං	118	ඔසාතිගං	338
උයසුතා	76	ඔතාරං	130
උරගො	2	ඔපිලාපෙසි	26
උසභො	8,10	ඔමෙසු	272
උසුයකං	94	ඔනභියාන	208
උසාදං	290	ඔරකෙ	216
උසාද	156,240,276	ඔරපාරං	2
උසුසාති	306	ඔරං	6
උසොසු	272	ඔරොපඤ්චා	14
		ඔසධෙති	2
		ඔසරණාති	164
		ඔසසජනති	84
		ඔභාරඤ්චා	18
උභ		ක	
උභාදරො	220		
උභී	290	කඛි ඉද්දං	30
උභව්ව	314	කඛොස්සං	312
		කඛිඛිතං	164
		කලෙච්ඡ	6
උකජං	38	කණ්ණාභි ජාතිකො	178
උකාසනසා	222	කථං කථා	274, 326
උජති	272	කලොජ්ජං	262
උජං	234	කප්පයනති	252
උජානුගා	250	කප්පං	286
උඤ්ජකං	50	කප්පාති	156
උකෙතා	130	කප්පියො	288
උධිසථි	90	කමණ්ණලං	132
උරය	104	කමොනං	52
උරධිතං	96	කමනිබ්භිනා	200
		කමමිපාකකොවිද	200

විසේෂපදකතාවක

ක		ක	
කම්මනෙතා	22	කුම්භදානනා	92
කම්මාරපුරෙතන	14	කෙටිලි	26, 188
කයවිකකයෙ	292	කොටනො	38
කරුණං	126	කොටපඤ්ඤාණො	32
කලහාභිරතො	86	කොමාරං	88
කලිං	206	කොසානි	158
කලාරුපො	212	කොලඬිමිතියො	202
කලාණදසනො	174	කොලමනියො	202
කසලිං	86	කොවිළාරො	14
කසසු	24		
කසිරං	182	ක	
කසකො	24	කහවිසාණකපො	12
කළායමනියො	202	කණ්ණ	96
කංසානියං	24	කතා	58
කාකොලගණා	210	කඤ්ඤා	84
කාමකාරො	106	කයානිතං	188
කාමයමානසා	242	කරාජිනානි	76
කාමයානසා	242	කිඩ්	18
කාමවාහිනං	222	කිඩ්	12, 292
කාමා	16	කිණ්ඩාපපො	48
කායගුණො	24	කියමානෙසු	126
කයට්ඨයාචට්ඨිකං	168	කිලා	8, 246
කාරණඛවං	86	කෙතනාජිතං	158
කාසායවාසිං	144	කෙතනානි	158
කිඤ්චිකකමයනා	38	කුපපිපාසා	128
කිඤ්චිකං	38, 40	කෙතනුලකකිනා	158
කිම්බිසකාරි	208		
කිම්	62	ග	
කුකාකුචවුපසනං	26	ගඤ්ඤි	208
කුකකුචවියං	304	ගණවසිකො	86
කුට්	6	ගණනා	212
කුටාරි	206	ගණ්ඩා	16
කුතොජා	84	ගතයොධිතං	32
කුබ්බි	50	ගණිති	58
කුබ්බනකං	318	ගණකරණං	292
කුප්පි	206	ගණසෙයා	10

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විසේෂපදනුකූලමනිකා

ග	ච
ගලයති 216	වාතුඤ්ඤා 14
ගවමසති 8	වාමරජකතාගාහනා 214
ගළො 18	වාමරා 214
ගාථාභිගීත 26, 142	වාරු දසකතො 174
ගාමකථාය 290	විච්ඡිට්ඨායති 26
ගාහණේ 64	විට්ඨිට්ඨායති 26
ගිද්ධිමානා 98	විකත සිඛකතො 90
ගිති 6	වුජ්ජමානො 38
ගිර, 216	වෙනො විමුක්තිභිනා 224
ගිරිගඤ්ඤර 124	
ගිහිකසකිනාති 14	ජ
ගිහිවාසානාති 14	ජදනා 30
ගුහකථාරො 122	ජකුගු 288
ගුහතින්ද්‍රියො 18	ජකුජාතසා 242
ගෙඩා 20	ජකුනුනිකො 246
ගොතකසුදො 34	ජනනා 6
ගොතකපඤ්ඤා 134	ජසු 52
ගොධරණියො 8	ජිනනතරො 220
ගොපි 8	ජිනනසංසයො 342
ගොමණඛල පරිබුද්ධො 90	ජි:ගතකසාතසා 222
ගොරකා 190	ජිනගොසොතො 298
ගොවජෙකා 182	ජ
ඝ	ජකුකු 40
ඝච්ඡති 106	ජවා ජලො 76
ඝච්ඡාභිතකො 312	ජවාජිනධරා 310
ඝරාවාසො 122	ජලුසණ්ඩසා 176
ඝාසෙසනා 220	ජමනො 312
ච	ජරසා 254
චකක 214	ජරාමච්ඡපරිකායො 236
චකුම 16	ජවො 66
චරණ 122, 120	ජහාති 2
චරිති 308	ජා
චරාමසෙ 10	ජාතිමයනාදසා 64
චලිත 234	ජාතිසුදො 34
	ජාතිමයො 188

විසෙසපදනුකකමනිකා

ජ		ත	
ජාතිමරණසංසාරං	228	තචං	2
ජාතිමරණසංසාරං	10	තණ්හච්ඡිදං	338
ජාතිවාදසම්මං	188	තණ්හං	2
ජානපදෙ	124	තණ්හාධිපතො	316
		තණ්හානිග්ගතනං	334
		තථියං	278, 286
ජිහ්වංසකො	216	තඤ්ඤං	292, 296
ජියාති	298	තදම්මාපි	42
		තමනුදසිනො	350
		තපො	24
ජිවිතසංඛයමහි	22	තමමයො	268
ජිවිතසෙසෙ	210	තරමානරුපො	124
		තසරං	66, 148
		තසා	44
ජුතිමා	164	තාදිනො	46, 48
ජුහනි	132	තාදී	30
ජුහතො	126	තාරයෙතුං	96
		කාරාසහං	214
ජොතිමනො	104	තිණ්ණකථංකථො	6, 30
		තිණ්ණධාරං	208
		තිට්ඨා	280
කුණ්ණපපතනං	330	තිදසගණො	212
		තිබ්බරුක්කිං	34
		තිලවාහ	204, 212
යාපෙනි	36	තුමසං	286
		තුමො	280
		තෙජී	338
ධිතනො	66, 108	තෙවිජ්ජා	188
ධංසසිරිංසපෙ	16	ථමං	98
ධංසාධිපාතානං	302	ථලං	10
		ථාමබ්බපපතො	20
		ථාවරා	44
තකකචච්ඡිතං	334	ථුතුං	66
තකකං	64, 280	ථුනනි	278
තග්ග	144	ථොටයනො	212
තවමංසාවලෙපනො	60		

විෂයසපද්ශකමතිකා

ද		ද	
දකුණුගිරිසමී	22	දුසං	212
දද්දලමානා	214	දුසංඛගා	14
දමසානෙකා	164	දුරවිහාරවුනනිනො	66
දමා	58	දෙවිසි	443
දමායා	136	දොයතානා	224
දරථජා	6	දොයතානුපසසනා	226
දසසනාසමපනෙකා	36	දොරහනනං	88
දහගති	262, 278	දව්ජං	38
දලකධමදසසි	104		
දලනනිකකමො	20	ධ	
දලනපරකකමො	90	ධබ්බං	84
දයබලී	22	ධජීනි	128
දනපති	146	ධනසුඥො	34
දමා	8	ධලලවරියං	84
දයෙ	218	ධමමතකකපුරෙජවං	340
දරපොසි	66	ධමමනො	50
දලසිකා	10	ධමමදෙසසි	32
දිට්ඨධමොභිනිබ්බුතා	334	ධමමධරං	18
දිට්ඨපදසා	70	ධමමපදෙ	30
දිට්ඨනිවෙසා	248	ධමමසංකොපවාදං	28
දිට්ඨපරිබ්බසානා	278, 282	ධමමසාමිං	98
දිට්ඨවිසුකානි	16	ධරියනං	214
දීපදුක්කමං	28	ධංසුනි	212
දිට්ඨ පථෙ	52	ධානියං	88
දිවසසත්තනෙකා	26	ධාරයුං	214
දිවා විහාරෙ	212	ධුනාථ	212
දිව්‍යාරතනි	46	ධුරධොරණං	24
දීසපිට්ඨකෙ	190	ධෙත්තපා	8
දුග්ගලා	42	ධොනං	106, 248
දුට්ඨමනා	246		
දුග්ගරං	50	න	
දුඤ්චිපො	6	නංඛණං	292
දුප්පුඤ්චා	244	නගගියං	76
දුට්ඨලාමකසා	350	නඛලං	24
දුට්ඨසොධො	86	නවවයනනි	212
දුරනකයා	74	නක්කිදිට්ඨි	74
		නක්කිකො	292

විසෙසපදනුකකළිතිකා

න		නි	
නඬි.	192	නිඬනනකසාවමොහො	16
නඬිසෑහ.	338	නිධාය	12
නඬිහවපටිකබිණො	52, 194	නිත්ත.	10
නඬසිගම.	214	නිපවවවාදි	66
නමුටි	126	නිපුණසුදසි.	52, 54
නරාසහො	214	නිපපිපාසො	16
නහුතානි	212	නිබබණො	318
නළ සෙතු.	2	නිබ්බන්ති	72
නංගල සංතානි	22	නිබ්බාන	342
නාගො	156	නිබ්බානාභිරතො	30
නානා සකතො	76	නිබ්බිඤ්ඤ	296
නානාරතෙතභි	88	නිබ්බිඳෙන්න	8
නාට්ටරගණායුත.	90	නිබ්බිදබහුලො	100
නාවජානිය	220	නිබ්බුතො	16
		නිලමකො	16
		නියතො	20
නිකතිවණ්ණ නානි	14	නියං පුත්ත.	46
නිකුබ්බට	46	නියාමදසි	110
නිකුජ	104	නිරභල.	92
නිකෙතා	62	නිරතන	248, 270, 290, 338
නිකකාමො	318	නිරබ්බුදෙ	204
නිකකාමිනො	70	නිරසුජන්ති	250
නිකකාරණා	22	නිරසුති	248, 298
නිකකුහො	16	නිරංකසා	94
නිබ්බානා	8	නිරාමගජො	222
නිභ්බාහකො	33	නිරාසනති	270
නිසානි	262	නිරාසය	16, 194, 336
නිශෙසාස.	222	නිරුපධි	10
නිච්චුයුතා	76	නිලොලුපො	16
නිලාතො	220	නිව්ඨ.	16
නිලාරයෙ	116	නිව්සාවාදි	286
නිපිට්ඨානො	40	නිවුත න.	240
නිජසුපෙතු.	96	නිවුතකෙසො	134
නිදුරො	78	නිවෙසනානි	64
නිදුන.	24	නිසඬිති	298
නිද්දාසිලි	12	නිසමම	16

විසෙසපදනුකකවනිකා

නි		ප	
නිසාලේථ	68, 122	පඤ්ඤාභාවා	62
නිසසයෙය්‍ය	252	පඤ්ඤාද්දං	54
නිසසොසු	236	පටිකකමම	116
නිසිතසා	234	පටිසස ඤ්ඤා	46
නිවෙයො	270, 290	පටිච්ඡ සමුප්පාදාසා	200
නියොථ	292	පටිච්ඡනනකමමනො	40
නිලගීචා	66	පටිච්ඡාදා	70
නිවරණ	6	පටිජානාති	40
නොතා	30	පටිජානරෙ	188
නභාතදකා	158	පටිනිසජ්ජ	296
		පටිබ්බාදා විකොතා	12
		පටිභාතු	132
		පටිභාගවිනා	18
පකපපනං	296	පටිච්ඡා	292
පකපපිතෙසු	281	පටිසමුප්පානං	20
පකපපිතා	248	පටිසංයුජෙය්‍ය	266
පකකප්පං	92	පටිසුරං	262
පකෙකාදනො	6	පටිසෙතිකසා	264
පකාඤ්ඤා	30	පටිසෙතිකනී	116
පගමෙතා	30	පටිසෙතිං	292
පගාලං	128, 244	පටිමුප්පත්තො	124
පග්ගතිතා	36	පඤ්ඤාභාවා	160
පබ්බා	162	පඤ්ඤාකමම	214
පබ්බදනො	306	පඤ්ඤා	218
පච්චිකං	286	පඤ්ඤාපෙචා	168
පච්චිකං	238	පඤ්ඤාති	38
පච්චිකං	6	පඤ්ඤාති	132
පච්චිකො	202	පඤ්ඤාපෙත	30
පච්චිසාරි	4	පඤ්ඤානවරසා	256
පච්චිකසලේචසු	260	පඤ්ඤානො	270
පච්චිකාපනා	76	පඤ්ඤාපො	114
පජ්ජන	156	පඤ්ඤා	212
පජ්ජ තකරා	104	පඤ්ඤාපථං	74
පඤ්ඤාපෙචා	106	පඤ්ඤානො	190
පඤ්ඤාපටි	326	පඤ්ඤාපාණි	220
පඤ්ඤාපිටි	56		

විශේෂපදනුකකමනිකා

ප

ප

පතනිනං	156
පතනිපතනා	70, 162
පත්ථයයි	6
පදකා	188
පද්මනිරයං	204, 206
පද්මී	16
පඬුගු	336
පධානපතිතකං	126
පධානවා	20
පනුජ්ජ	108
පනුදන්ති	26
පනුතකමකාමො	138
පත්තහාරො	288
පපඤ්චාමරුපං	160
පපඤ්චසංඛා	276, 288
පපඤ්චි	4
පචුහති	40
පහසසරාති	14
පමත්තබ්බු	126
පමාද්දුපතිනො	100
පමුඤ්චසු සඬං	352
පමොවනං	24
පයුතං	292
පරදත්තුපථිවි	66
පරධමමිකානං	302
පරපෙසෙක	192
පරපාණරොධාය	66
පරමජුදස්සිනං	66
පරමජුපතනියා	20
පරමචිස්සඬදස්සි	216
පරමං	30
පරවෙදියං	140
පරාහවතං	32
පරිකිස්සති	260
පරිකුසං	204
පරිකුසානො	112

පරිග්ගහා	138, 276
පරිග්ගෙසු	246
පච්චරති	132
පරිජානාති	78
පරිතස්සති	192
පරිත්තපෙසෙක	116
පරිත්තසෙ	290
පරිදෙවනෙයො	304
පරිපුච්ඡයානො	216
පරිපුණ්ණකායො	174
පරිථිකුමානො	244
පරිබ්බජෙය්‍ය	108
පරිබ්බසානො	252
පරිබ්බාජං	40
පච්ඡාචිතං	8
පරියාදනං	204
පරිරුජ්ඣති	38
පරිවසි	218
පරිසසයචිතයං	290
පරිවෙයනා	22
පරිසංයා	242
පරිසංයානං	14
පරිභීරති	62
පරොචරං	106, 140, 218, 320
පච්ඡිකාරං	50
පචාදියා	280
පච්චෙකරසං	78
පච්චිධිතං	284
පච්චෙණියො	8
පලාපො	30, 86
පලිපථං	194
පලෙති	328
පලොකිතං	230
පසුතො	124
පසංයාවහනං	78

විසේෂපද්‍යාකෘතිමිත්‍රියා

[illegible]

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විසේස සපයනු කැමැත්ත කා

බ		භ	
බන්ධුවානි	18	භායිති	222
බලානිකං	192	භීසපුසං	2
බලියනී	242	භීසි	6
බහුසං	318	භීරු	228
බහුසුතං	18	භුජානි	212
බහුලිකරෙයා	292	භුමානි	68
බාලකතං	118	භුකුටිං	68
බිඤ්ඤාපරෙත	104	භුතෙසු	12
බිලලමනිකායො	202	භුතානි	68
බෙලුවසලාචුකමනිකායො	202	භුතහු	208
බොධිසතො	214	භුරිපඤ්ඤාමො	350
බ්‍යාපාරාසනා	46	භුරිමධිපො	318
බ්‍රහ්මා	122	භෙදනපරිසනා	182
බ්‍රහ්මකොස	158	භෙරවෙසු	290
බ්‍රහ්මබෙතං	158		
බ්‍රහ්මවරියං	10,84,178	ම	
බ්‍රහ්මබන්ධු	74	මගො	84,278
බ්‍රහ්මං නිධිං	88	මග්ගසංඛාදි	28
බ්‍රහ්මා	90,150	මග්ගපිටො	28
බ්‍රාහ්මණ ධර්මං	86	මග්ගද්වි	2
		මග්ගදෙසකො	28
භ		මභිකලානි	88
භතපකා	8	මච්ඡිකරො	310
භනියා	8	මච්ඡිකෙධියො	340
භද්දයානෙනා	124	මච්ඡිපරෙතානං	182
භමයං	212	මච්ඡපාසා	50
භමුභි	190	මච්ඡො	242
භවරාගපරෙතෙහි	240	මණ්ඩලමාලං	168
භවයොන	230,244	මනසසු	100
භවාභවනං	4	මනනිකභාජනා	182
භවුපනිතා	284	මනනියභවං	192
භවෙසු	2	මද්දනො	242
භසාසමුසායො	76	මනාපදෙසං	218
භසාං	292	මනොජවයා	52
භාණ්දය	118	මනනබන්ධුනො	42
		මනනිභාණි	270

විසෙයපදනුකකමනිකා

ම		මෙ	
මනන	48,318	මෙදවණණ	130
මනනාහුති	76	මෙධග	282,294
මසුලුබහස	60	මෙරුමුද්ධවාසිනො	212
මවකකාය	256	මොනපපේසු	164
මරු	212,214	මොන	222
මහාපුරිසලකකණ	174	මොනෙයා	218
මහාමුති	10	මොමුනො	314
මහොසො	2	මොසධමම	230
මානසකෙනසු	138	මොසවජ	260,292
මාන	2	මොහධමෙලන	86
මානානුසය	102	මොහන	118
මානාභිසමයා	102	මොහනනරා	140
මානුසියා	68	මොහමහො	104
මාමකො	256		
මායාකත	98	ය	
මායාවී	30	යකපෙළසස	60
මීභාහිතු	214	යකකස	140
මිතාහාරො	220	යකක	90
මිකතද්දහො	74	යතවාට්	304
මිතනානි	58	යතකො	66
මිදු	262	යනො	24
මුද්දග්ගවිතු	208	යථාකරො	118
මුරිරජාතිකො	84	යථාතථ	188
මුග්ගමනිසො	202	යථාතථිය	110
මුඤ්ජමයා	8	යථාභිරතන	16
මුඤ්ජ	128	යථොධිකානි	18
මුණ්ඩක	36	යදකික	106
මුණ්ඩිය	76	යාවයොගො	150
මුතිමා	164	යාජකා	92,192
මුතනපෙකෙබා	104	යාජයොගා	320
මුතනසදො	352	යාසිකා	124
මුඛපානෙ	308	යුගනංගල	24
මුසුනෙ	258	යුග	24
මුග්ගමනො	220	යුගමන	122
මුලා	4	යෙනිට්ක	12
		යොගකෙබමස	126

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විදෙසපදනුකකමනිකා

යො		උ	
යොගකෙකිමාධිවාහන:	24	ලාලපත.	182
යොග:	196	ලිප්පති	164
යොහත:	24	ලුතානි	160
සොධාජිවො	192, 198	ලුබසා	74
යොනිජ:	192	ලොකපරියාය.	182
		ලොමහංසනො	212
ඊ		ච	
රකඛිතමානසානො	18		
රජ්සකරො	306	චකා	62
රතනවරො	214	චග්ගගනෙසු	110
රතී	16	චග්ගසාරී	110, 254
රථෙසහො	176	චග්ගචග්ග.	104
රතං	78, 262	චග්ගචග්ග.	300
රසකකා	44	චචිග්ගකො	24
රාගරාගී	252	චජ්ජ	272
රාග.	2	චණ්ඩකං	32
රාජබාද්‍ය	262	චණ්ණරොහෙන	124
රාජාභිරාජා	176	චණ්ණපසංහිතං	348
රාහුග්ගහණං	136	චජ්ජනා	60
දිඤ්චති	48	චද්දාසු	144
රික්තපෙසුනො	296	චනථජා	6
රික්තං	300	චමනෙ	60
රික්කෙනා	96	චමාසිනෙත.	286
රුකෙනන	184	චරඤ්ඤ	72
රුසනි	242	චරක්කං	192
රුසිතො	292	චරදො	72
රුලුනිණෙ	6	චරාහරො	72
රොගමුලා	160	චසලක	36
රොවෙති	32	චසලකරණෙ	36
රොසෙති	40	චසා	8
		චසකතො	10
		චසුක්කම.	84
		චංසකලිරො	12
		චංසො	12
		චාචාපරියතං	64
උ			
ලකඛිණමිත්තපාරගු	216		
ලපයෙය්‍ය	292		
ලාභකමිත්තං	270, 292		

විෂයසපදනුකකමනිකා

වෘ		වි	
වෘථාහිලාපො	14	විධුපිකා	4
වෘථායනො	270	විධුමො	320
වෘජපෙය්‍යං	92	විනයසසු	176
වෘද්ධිලා	144	විනයිකාන	142
වෘද්ධිනනි	260	විනළිකතා	164
වෘට්ඨිකු	116	විනිසාති	262
වෘසුපගතං	124	විනිපාතං	86
වෘගෙථ	86	විනිබ්බාය	6
විතප්පෙය්‍ය	250	විනිලකො	62
විකිරණං	36	විනෙති	2
විගතබ්බො	6	විනෙය්‍ය	6
විගතමිඤ්ඤා	46	විකුතෙ	58
විගයන	2	විපකතදිට්ඨි	38
විසාතභූමි	262	විපරකකමම	126
විවිකිවජ්ඣානා	104	විප්පිකකතාන	20, 108
විවිනං	2	විප්පවසසි	350
විවාරණං	342	විප්පාපිතං	216
විවිකිවජ්ඣි	170	විභාවයනනි	70
විජිගුච්ඡනො	170	විභුතරූපසඤ්ඤාසා	342
විජිගුච්ඡමානං	78	විභුත සඤ්ඤා	276
විජිතිකුසො	76	විභුතෙ	276
විජ්ජරෙ	6	විභුසනව්‍යානා	18
විජ්ජාවරණපරිපෙට්ඨි	88	විභොති	276
විජ්ජාවරණ සමපනනං	50	විමානදසසි	280
විජ්ජාය	50	විමානෙති	280
විජ්ජිකු	338	විස ඤානා	174
විකුසුපනිං	194	විසතෙසු	254
විකුසුතසමාධිසාරං	98	විසාපනෙත	94
විකුසුතසාරානි	98	විසාරමහා	298
විතතිං	212	විරාගරකෙතා	252
විතකකා	4	විරාජයෙ	62
විතථං	4	විරාධිකිකා	284
විතනිං	212	විරුතං	292
විදගෙ	292	විරුඤ්ඤාතිපාතිනො	76
විදිකා	162	විරුපරුපොත	16
		විවට්ඨකු	290

විෂයසංද්‍රක්‍ෂකමනිකා

වි		වෙ	
විවරනී	216	වෙමරෙකි	268
විවසනෙ	220	වෙව්වර්	296
විසඤ්ඤාසඤ්ඤා	276	වෙව්වර්	316
විසටං	2	වෙසසායනො	134
විසතා	222	වොහාරකුටා	76
විසත්තා	84	වොහාරං	190
විසත්තිකං	322	ව්‍යකච්ඡං	188
විසතො	12	ව්‍යග්‍රසුසතො	124
විසමෙ	16	ව්‍යපච්ඡුජ්ජ	20
විසලො	6, 30	ව්‍යප්පයො	300
විසෙතිකඤ්ඤා	264	ව්‍යප්පං -	50, 300
විසෙතිකුතො	250, 288	ව්‍යසනගතො	216
විසෙසී	266	ව්‍යාරුඤ්ඤා	294
විසොසයිකා	2		
විසොසයෙ	128	ස	
විසොසෙහී	298	සකායනානි	286
විසොපනො	62	සකිංවනො	192
විහානෙ	104	සකුන්තමංසෙහී	74
විහසාහිරනො	84	සකකතී	96
විතදෙසො	4	සකකතා	44
විතතණ්ණං	28	සකකපි	264
විතමොහො	4	සකකිංවලං	294
විතරුගො	4	සකකිනන්	8
විතලොහො	4	සකකිප්පට්ඨා	8
විතවලෙණ්ණං	314	සකකපා	48
විනිපතනා	214	සකිං	64
විනිවනො	4	සකිංතධම්මො	20
විසතිබාරිකො	204	සකිංකුං	204
වුත්තීරයා	26	සකිංය	64
වුඤ්ඤාපවාසී	96	සකිංර නිරොධ ඤාණ	
වෙවිකිවච්ඡි	154	කුසලො	110
වෙතරණිං	210	සකිංයාකාරො	106
වෙදගුං	160	සකිංකාරනසා	16
වෙදුනි	160	සකිංතා	256
වෙහුනියං	48	සකිංවුලං	160
		සකිංතිතසාහාවො	116

විසෙසපදනුකකමනිකා

ස	ස
සඛයා 194, 250, 324	සඤ්ජනං 192
සඛයා 116, 138	සඤ්චරිතාගෙන 280
සඛයානිගං 192	සඤ්චසෙථ 110
සඛයානිගො 76	සඤ්චපායනි 26
සඛයා 18	සපදනවාටි 20
සඛකච්චමානානි 14	සපදනං 122
සඛකාටි රජුපවාහනං 116	සපරිභාගෙන 118
සඛකාටිවාසී 134	සපරියනතවාටි 302
සච්චනිකකමො 164	සපච්චසං 2
සච්චෙනා 246	සඛකායපරිනාසිනො 342
සජනනී 116	සඛකොසමුලඛනනා 158
සජනායධනධඤ්ඤ 88	සඛකයොගච්චසංයුක්තං 196
සඤ්ජාත ඛජෙයා 16	සඛකලොකභිභූ 196
සඤ්ජානන පනෙතා 18	සඛකසඤ්ඤප්පන 146
සඤ්ඤකරසඤ්ඤනිසීනො 164	සඛකසඤ්ඤප්පනානිගො 52
සඤ්ඤතනෙතා 66	සඛකසත්තුතතමො 214
සඤ්ඤතො 92	සභාසිලී 32
සඤ්ඤමෙන 284	සභොජනො 34
සඤ්ඤසඤ්ඤ 276	සමච්ඡදගතො 210
සඤ්ඤසනෙතා 250	සමභාස 36, 82
සඤ්ඤං 162	සමභාසවාදිනානි 164
සඤ්ඤානිං 34	සමභුජාසනසං 222
සඤ්ඤාවිමොක්ඛ 328	සයතනකපට්ඨා 210
සයාහි 292	සමානභාගං 218
සභානා 222	සමානවාසො 6
සනිමං 64	සමානියා 8
සත්තානි 260	සමාය 282
සත්ථුදකියො 176	සමාරම්භා 92
සඤ්ඤා 24	සමිතාවිනො 148
සඤ්ඤපකතං 88	සමුක්ඛංසො 40
සධම්මපුරා 286	සමුප්පුපඤ්ඤසං 106
සනතතනො 132	සමුද්දනපරයා 116
සනතිසොරච්චසමාසී 98	සමුප්පිලවාසො 210
සනතුසිතො 318	සමුහතාසො 4
සනච්ච- 12, 50, 268	සමෙරිතා 294
සනච්චානො 62	

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත.

විසෙසපදනුකකමතිකා

ස		ස	
සමපට්ඨපායති	26	සංසිතං	228
සමපනතං	50	සංසිතපකෙතා	14
සමපායනං	152	සංසුඤ්චාරණො	50
සමථසෙසා	82	සභාය සමපදං	14
සමථුසමානො	210	සහෙයුං	6
සමබ්බධෙ	190		
සමබ්බද්ධං	240	සා	
සමබ්බධගාමීනො	224	සාඛගණො	86
සමභවෙසි	44	සාතං	274
සමමතියො	286	සාතියෙසු	270
සමෙදයනති	116	සාදගෙසු	194
සමමසිතා	20	සාදුනි	34
සමමාපාසං	92	සාධුවිහාරිං	14
සමමිණෙසුති	60	සාලසිකං විමුක්තිං	16
සමමුතිං	284	සාමානවිචගුලකචිතකානි	74
සයානො	46	සාරජිනං	28
සරිකෙසා	290	සාරමනකකකසකසාවමුච්ඡං	98
සරිතං	2	සාරුප්පාති	132
සලිලමුචාරි	18	සාවිකති	134, 178
සලිලකතො	176	සාසපමතනීති	202
සලිලවිඤ්ඤා	242	සාසපො	194
සලිලවිඤ්ඤානං	98	සාහසා	296
සලිලහුකවුත්ති	44		
සලිලං	16, 294	සි	
සවිතුසයං	292	සිවි.	214
සසුං	40	සිඛාණිකාය	60
සහසා මණ්ඩලං	214	සිත්තා	242
සහිතා	14	සිතෙහං	64
සහිරඤ්ඤා	34	සිබ්බනි.	318
සංකප්පසකතා	350	සිසසරං	2
සංයතතො	88	සිමකරං	142
සංයොජනියෙති	108	සිමානිගො	252
සංවාසියා	8	සිලවතුපපනතං	64
සංවිජිත	294	සිලුකතමා	284
සංසග්ගජාත සස	12	සුකුසලසමපහට්ඨං	214
		සුබ්බමාලා	90

විසේෂපදනුකූල මනිකා

සු		සෙ	
සුවිච්ඡතො	212	සෙරිතං	12
සුඤ්චරණං	160	සෙලෙනඤ්ච	212
සුපඤ්චිතො	46	සොකමලං	138
සුපිනෙතො	98	සොධං	18
සුපරභාතං	57	සොගඤ්චිකො	206
සුපභායා	644	සොතාවධානුපනිසුපපනො	96
සුබ්බතානං	30	සොතෙහි	60
සුබ්බිතයො	282	සොතනියං	162
සුමෙධං	64, 338	සොඤ්චානං	80
සුසිට්ඨං	54	සොරවට්ඨං	24
සුරුච්චි	174	සොරතා	92, 164
සුවණ්ණදණ්ඩා	214	සොච්චිකතා	82
සුවණ්ණනෙකං	214	සොසං	216
සුවාණං	62	සෙනහරං	12
සුවාච්චි	208	සෙනහරා	84
සුවිකපිතා	4	සෙනහ ලුසං	20
සුවිකපිනෙතො	104	සෙනහනවයං	12
සුවිජානො	32	සෙනහා	12
සුචුට්ඨිතං	54	සොතිවතො	248
සුසංඛිතා	6		
සුසංඤ්චානං	8		
සුසිරං	60		
සුසුකකදයො	174	හව්‍ය සෙසං	132
සුසුසුමානා	114	හව්‍යං	136, 146
සුහරෙජ්ජ	12	හාපෙති	12
සුඤ්ච	44	හිතලිනසෙන	218
		හිතසුඛතාය	214
		හිරිභිසෙධො	136
		හිලෙයා	220
සෙධා	316	හුරං	68, 146, 334
සෙදර්ථලිකා	60	හෙතුකප්පා	6
සෙන	40		